Digitized by Google

10
5 C
25

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
10
3 G
12

C46.g.

Digitized by Google

Digitized by Google

PARS ALTERA TOMI PRIMI.

CONTINENS

OCTO SÆCULA

CUM DIMIDIO,

SEV

ANNOS OCTINGENTOS quinquaginta tres.

AB URBE CONDITA ad Chriſtum natum.

AUTORE

PHILIPPO BRIETIO ABBAVILLÆO

Societatis JESU *Sacerdote.*

VENETIIS;
Apud Io: Iacobum Hertz ſub Signo Navis.
M. DC. XCII.
Superiorum Licentia, & Privilegio.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

PARS ALTERA TOMI PRIMI.

AB URBE CONDITA AD CHRISTUM NATUM.

ROMANA *Civitas de ſe adeò illuſtris eſt, ut antequam deſcribantur ab eâ res geſtæ, quietem meritò capiat ſcriptor, qui totius orbis hiſtoriam decurrendam ſuſceperit. Ideò pauſam fecimus antequam hujus urbis fundamenta jacerentur, cujus victoriis capiendis viſus eſt orbis anguſtior, & quæ mundi caput effecta eſt, ut Chriſtus veniens in terras, ejus opera doctrinam ſuam faciliùs in orbem terrarum diſſeminaret. Prius enim homines quodammodo Romanos Deus fieri voluit, quàm Chriſtianos, & Auguſto parere, ut Petro ſe ſubmittere diſcerent; ut qui hominis accepiſſent jugum, Dei in homine Petro, Petrique ſucceſſore jubentis non detrectarent imperium; & quæ libertatem corporibus abſtulerat Romana dominatio, eam animis cum fœnore feliciùs reſtitueret.*

Erunt porrò partis hujus ut ſeptem ſæcula cum dimidio ſic ſeptem libri: Octavvs continebit quidquid ſupra annos ſeptingentos excurrit, hoc eſt annos quinquaginta tres: quibus evolutis, cum naſcente Chriſto Tomus alter in lucem prodibit.

At quoniam anni ab Vrbe condita ad Chriſtum, ſicut longè rerum geſtarum pleniores quam triginta tria ſuperiora ſæcula, Pars iſta ſecunda in duo ſegmenta dividetur: *Primum* quieſcet ad initium primi Belli Punici, annoſque decurret quadringentos nonaginta; *Secundum*, reliquos ducentos ſexaginta tres à primo bello Punico ad Chriſtum natum proſequetur.

Digitized by Google

SEGMENTUM PRIMUM

PARTIS HUJUS SECUNDÆ

TOMI PRIMI.

AB URBE CONDITA

AD PRIMUM BELLUM PUNICUM.

Ut ſenſim homines, ſic etiam imperia creſcunt. Ille domitor orbis populus Romanus annis prope quingentis luctatus eſt, ut unam ſubjugaret Italiam: tum videlicet in rem militarem adoleſcebat, quæ ubi punicis certaminibus perfecta eſt, tam facilè, tam modico tempore reliquas devicit gentes, ut non tam ad bella, quàm ad certas victorias proficiſci videretur. Videbis hoc ſegmento quàm laborioſè creverit; ſequenti, quàm magnificè triumpharit.

LIBER I.

SÆCVLVM MVNDI TRIGESIMVM QVARTVM.

Ab anno mundi 3300. *ad* 3400.

CAPVT PRIMVM.

PRIMA DECAS.

Ab anno 3300. *ad* 3310.

OLYMP. VI.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 4.	3301.	12.

Romulus, & Remus Romam condunt.

COMMIGRANTES Albâ Romulus, & Remus, cum fortiſſimis aliquot viris, ſpe fortunæ majoris illectis, ad Tiberim non procul à Palatino monte conſederunt. Placuit locus iſte fratribus, vbi primùm ſeruati eſſent, & nutriti à Lupâ, vt non tam vrbem, quàm humanitatis ſedem ſtatuiſſe putarentur. Verùm quoniam à duobus Principibus hæc multitudo regi non poterat, ſed diſtrahi, iis pro ſorte Augurium fuit, vt auſpicatò Roma conderetur. Duodecim vultures à Romulo viſi eum conſtituerunt Regem, huic Remum, qui ſex tantùm deprehenderat, ſubmiſerunt. Prima tum Regis cura fuit munire

nire

nire locum, qui nouos incolas caperet, & ab indigenarum furore tutos præſtaret. Ergo in Palilibus XI. Kalend. Maij (qui dies natalis creditur Romæ) deſignata eſt aratro foſſa, murus ex ceſpite eductus fuit: vtrumque paruum fuiſſe liquet, vtpote quæ ſaltu per jocum tranſcenderit Remus; ſed is ei ludus vitâ ſtetit: cæſus eſt enim à Regis ſatellite: quæ mors quoniam Romulo fructuoſa fuit, ab eo fuiſſe putatur impetrata. Ab hac tamen cæde primi Romanorum hiſtorici Romulum purgare conantur, ſcribuntque in lite de Rege eligendo coortâ Remum cæſum, eique à fratre magnâ amoris ſignificatione parentatum eſſe. Vt vt ſe res habuerit prima Romanorum murorum intrita regio ſanguine diluta fuit; vt innueretur quantùm cruoris illa ciuitas eſſet profuſura, quæ cum muniretur, neque fraterno ſanguini pepercisſet. *Remus cæditur.*

OLYMP. VII.	*Mundi ann.* 3302.	Vrb. Cond. 2.

Majoris animi, quam opum & virium Romulus vrbem condiderat, quam vbi inter ſuos diſtribuit, rarioribus habitatam colonis vidit, & magnum in vrbe non magnâ deſertum. Eam vt impleret, Aſylum aperuit, ad quod confugerent qui tuti in vicinis vrbibus propter crimen eſſe non poterant; vt arbitri eſſent orbis terrarum non opiliones ſolum, ſed & quos ipſis Romanis poſteà nominare pudor fuit. Ita Romulus pluribus, quàm melioribus imperare maluit: vt tamen boni illi ex malis fierent, ipſe ſanctiſſimis legibus prouidit. *Aſylum Romulus aperit.*

Principiò quidem multitudinem vniuerſam diuiſit in tres partes, vnde eis Tribuum nomen, quas iterum in curias diſtinxit, iiſque præfecit Tribunos, atque Curiones. Inter hos agrum Romanum in 30. partes diuiſum diſtribuit: Tum ex iis qui præſtarent opibus, & autoritate Patres dixit, vt magiſtratus gererent, curarent ſacra, jus populo dicerent: reliquos tenuioris *Romanis leges ponit Romulus.*

Ciues ordinantur & partes diſtribuuntur. fortunæ viros, plebeios appellauit, vt agros colerent, & exercerent opificia: Hos clientes vocauit; illos patronos, quos inter ſe vt filios parentesque conjunxit, quâ affinitate nulla eſt in terris arctior, atque potentior. Deinde ex patriciis ſelegit virum fortem & probum, qui regeret vrbem dum foras ipſe prodiret ad expeditionem; ſingulas item Tribus juſſit eligere tres viros ætate, genere, moribusque præſtantes; ſingulas item curias tres alios patricios, qui omnes ſimul centenarium numerum confecerunt. Ex iis effecti Patres, ſeu Senatus, ſic dicti à prudentiâ quæ deceret ſenes, & paterno in tenuiores affectu. Eorum conſilio Rex in adminiſtrando Imperio vtebatur, erantque quaſi Reipublicæ capita. Selegit denique Romulus ex reliquis, trecentos viros fortes, & expeditos, qui Regi pro manibus eſſent; hos Celeres nominauit, qui poſteà in Equites tranſierunt, & equeſtrem ordinem effecerunt. Ita fortitudine & prudentiâ Romulus vrbem ſuam inſtruxit, quibus virtutibus ornata omnis ciuitas ex tenuibus initiis ſemper peruenit ad ſumma. Omnibus porrò Romana præcelluit, cuius principio, nullum minus, cuius apice nullus major in terris extitit.

Annus Romanorum antiquus. Huc quoque referas primam anni Romani inſtitutionem menſium decem, quorum primum, à parente ſuo Marte, Martium Romulus dixit; vt populaॊribus ſuis, ſimul & venerationem ſui, & bellicæ virtutis inſtillaret.

Olympici Agones illuſtriores redditi. Eodem pariter anno Daicles primus in Elide ad Alpheum coronatus, Olympicos Agones illuſtriores reddidit. Quis crederet pauca oleæ, vel oleaſtri folia, celebratiſſimo Græciæ ſpectaculo, aliquid ſplendoris, atque dignitatis attuliſſe?

OLYMP. VII.	Mundi	Vrb. Cond.
ann. 2.	3303.	3.

Legio Romana. Hoc anno Chronologi quidam Legionem inſtitu-

ſtitutam volunt ex peditibus ter mille, & equitibus trecentis. Quod ſi verum eſt Vrbs tota vix Legionem fecit. Alij igitur differendam putant ad Sabinos receptos Vrbe; Alij paulò antequam Romulus abiret e viuis. Quidquid ſit de tempore, inuentum fuit dignum filio Martis, & cui Roma imperium totius orbis acceptum referre debet.

OLYMP. VII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3304. 4.

Rapta Sabinæ.

Qui æternam vrbem ſuam Romulus ſperauerat, vix vnius ſæculi videbat eſſe, ſi deeſſent vxores. Eas à vicinis quidem conatus erat obtinere precibus; ſed quia ſpernebantur, vim placuit adhiberi, quam tum neceſſitas legitimam efficiebat. Numitore itaque in conſilium adhibito, votiſque nuncupatis Conſo arcanorum Deo, vt homines fauerent, ac ſuperi, indicitur Romæ Neptuno feſtus dies, qui equeſtribus potiſſimùm certaminibus, ludiſque celebraretur. Horum ludorum fama vicinos populos, & maximè Sabinos in vrbem cum liberis acciuit, & diebus aliquot magnâ cum voluptate diſtinuit. Vltimo ſpectaculorum die diſpoſiti iuuenes in Virgines irruunt, & per vim domum quaſi deſponſas abducunt. Sexcentæ octoginta tres tum perhibentur inuentæ in Romanorum poteſtate, quas oratione ſuâ Romulus ſic demulſit, vt illæ darent iis animos, qui ſuâ corpora rapuerant. Itaque patrio ritu celebratæ ſunt nuptiæ, & tanto amore exceptæ ſunt à Romanis hæ Sabinæ, vt ſe raptas fuiſſe non moleſtè ferrent. Hoc vnum videlicet deerat Romanis ad contumeliam, vt non ex perduellibus modo atque ſicariis, ſed ex Virginum raptoribus editi dicerentur.

OLYMP. VII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3305. 5.

Tantum mœroris raptus ille Sabinis, quantùm gaudij Romanis peperit. Sed is dolor apud

Acron Sabinus cæſus opima ſpolia primus ſufficit.

viros fortes in iram tranſiit, quæ ſtatim contra fortes generos, ſoceros feroces armauit. Inter eos Romæ proximus Acron Rex Cæninenſium, ſpretâ Romuli legatione, in agrum Romanum populabundus irrupit, & rapinis cædes, ignesque permiſcuit. Sed eos ſtatim inuaſoris ſanguine bonus Imperator reſtinxit. Quem quia hoſtium Ducem, Dux ipſe Romulus ceciderat, huic opima ſpolia detraxit, Ioui Feretrio conſecranda, tantâ celebritate, vt huic ſimilem bis tantùm deinceps vrbs Romana libera viderit.

Secundum initium Regni Oſee Regis Iuda.

Hic quoque Oſee Regis Iſraëlis aliud initium ſtatuitur ab interpretibus ſacrorum Codicum, qui aliter pugnantia in ſpeciem ſcripturæ loca conciliare poſſe ſe deſperant. Hoc igitur anno Oſee relictus à Teglath-Phalazare Samariæ tantùm vicarius, Rex & Princeps dici cœpit, præmiumque duplicis ſceleris ſui recepit regnum, & quod dominum ſuſtuliſſet ſuum, & Iſraëlitas vectigalibus Aſſyrio penſitatis attriuiſſet; laqueo, & lapidatione, quàm diademate dignior. Tum quoque nonnulli putant vitulos aureos ablatos eſſe, tam qui in Bethel, quàm qui apud Danitas colebatur: abutente Deo exterorum cupiditate, & auaritiâ, vt materiam profani cultus adimeret Iſraëlitis; qui, etiamſi maximè vellent, eſſe non poſſent idololatræ; & nolentes pænè ad Dei religionem compellerentur; quoniam ſine vero, falſoue numine mortales viuere non ſolent.

OLYMP. VIII.	Mundi	Vrb. Cond.
ann. I.	3306.	6.

Bellum Sabinum.

Bellum Sabinum anno ſuperiore, vt celeriter nimis, ſic inſeliciter adminiſtratum, hoc ſapientiùs reparatum: meliùs etiam Sabinis ceſſit, & Romanos in vltimam perniciem tantùm non induxit. Tatius enim Rex Curum dolos addidit fortitudini, neque tantùm armis ſed & præmiis hoſtem aggreſſus, arcem occupauit. Nam Tarpeiam Tarpeij præfecti filiam corrupit auro,

quæ

quæ Sabinis aditum in arcem, & ad victoriam aperuit. At viri fortes proditione vſi, huius autorem necauere, ne parum fortiter Romanos viciſſe viderentur. Vtrum autem ferro cæſa ſit, an clypeis obruta, certum non eſt: hos enim in virginem à Sabinis cum monilibus projectos nonnulli ſcribunt vt illi fidem exſoluerent ſuam, quâ Tarpeiæ promiſerant, ſiniſtræ ſuæ manus ornamenta; ſed addiderunt armillis ſcuta quibus oppreſſa Virgo, & monilibus, & vitâ caruit; ac primùm experta eſt Roma proditionem accipienti, quam facienti vtiliorem eſſe. Ab hoc tempore Romani iniquiori conditione depugnarunt, redditi ex propugnatoribus oppugnatores. Semel etiam fuſi, fugatique poſt Hoſtilij fortiſſimi juuenis caſum, plenam reliquiſſent Sabinis victoriam, niſi fugam illorum, voto Ioui Statori facto, Romulus inhibuiſſet. Hoc enim nuncupato vultum in hoſtem conuertêre, & manu potiùs quàm pedibus ſalutem quæſiuêre. Certamen atrociſſimum nox abrupit, dilucùlò mox reparandum, niſi hoc Sabinæ mulieres inhibuiſſent. Paſſis enim crinibus illæ nepotes filioſque patribus & maritis oſtentantes, ſic eos derepente flexerunt, vt non arma modò deponerent, ſed in vnam gentem, vrbemque coaleſcerent. Sic Roma cladibus ſuis quàm victoriis facta eſt fortunatior; bellumque quod huic vltimum periculum intentabat, duplò ampliorem effecit, atque potentiorem.

Arx Tarpeia Sabinis prodita.

Iouis Statoris templum.

Pax cum Sabinis inita opera mulierum.

Hoc quoque anno Elæidum Piſæis poteſtatem celebrandorum ludorum adimere volunt, Phidonem Argiuorum Tyrannum, communibus Græciæ flagrantem odiis, in auxilium ſuum euocarunt, ejuſque præſidio, & armis ſubnixi, ludos Olympicos commiſerunt. Ideo hæc Olympias (vt & aliæ duæ, 34 ſcilicet, & 4. ſupra centeſimam) Anolympias dicta, quoniam per vim indicta eſſet illa celebritas: quâ cùm nihil eſſet in totâ Græciâ religioſiùs, niſi con-

Anolympias.

cordibus animis ederetur, non autoritatem modò, ſed & nomen perdere merebatur.

OLYMP. VIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 2. 3307. 7.

Æra Nabonaſaris. Clareſcit hic annus maximè Æra Nabonaſſaris, quâ nulla eſt in Aſtronomicis rebus celebratior, cum Babyloniorum illa propria ſit, à quibus ſiderum motus & conuerſiones, Græcos accepiſſe liquet. Quis autem fuerit ille Nabonaſſar incertum: hoc certiſſimum, eſſe illum nomine ſuo, quàm rebus geſtis illuſtriorem.

Roma Sabinorum commigratione amplificata. Tum quoque Sabini ſoceri Romanis generis reconciliati iis officiis excoluerunt amicitiam, vt non jam conſpiratione ſocij, ſed naturâ fratres viderentur. Sed & mirandum magis quod duo duarum gentium Reges eandem vrbem concordiſſimis animis regerent, neuter habere parem dedignaretur, vterque ferre ſuperiorem ambiret, rarò etiam inter Principes fratres exemplo concordiæ. Pretium porrò conjunctionis hujus inexpectatæ fuit Romana ciuitas duplo facta major, auctaque patriciis centum, & nouis familiis tribus illuſtriſſimis Voleſi, Talli, & Metij Curtij. Quin & Vrbs ipſa creuit adjectis duobus collibus Quirinali & Cœlio; hic cum Palatino, Romulo ceſſit; ille cum Capitolio, Tatio. Planities quoque Capitolio ſubjecta ſtagno ſiccato oppletoque & Syluâ exciſâ, forum dedit vtrique genti commune. Singuli ciues à Romulo dicti Romani, vniuerſi à Curibus, Quirites: vt non tantùm homines, ſed & ipſa nomina ad pacis, & amicitiæ diuturnitatem commiſcerentur.

OLYMP. VIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3308. 8.

Eſaiæ de Cyro Prophetia. Is annus celeberrimus eſt Eſaiæ de Cyro Perſarum Rege Prophetiâ, quem ad populi Iudaici reliquias conſeruandas electum præcinuit, & Vrbis ac templi Hieroſolymitani inſtaurationem. Cum tamen idem vates rebelli populo pau-

paulò ante calamitatem imminentem denunciaſſet. Sed hoc familiare Deo vt ſibi addictos homines ita minis terreat, vt blanditiis quoque pelliciat, quò ſe non judicem, ſed patrem caſtigando profiteatur.

Eodem tempore Acazus & Oſeas ſuos exactionibus atterebant, cogentibus Aſſyriis, & extrema quæque niſi tributa accuratè perſoluerentur, interminantibus. Malum itaque neceſſarium erat, ſed Regum vel iniquitate, vel incuriâ reddebatur intolerandum. Hæc enim onera juſtè diſtribuenda, tantùm in pauperes viduas, & pupillos refundebantur, ab iis erant immunes qui faciliùs ferre poterant. Siue ea ſuſcepit impiorum principum conſuetudo, vt minus parcant innocentibus: ſiue quod eos minus reformident, qui nihil præter lacrymas & queſtus opponunt injuriæ. *Iſraelitæ tributis attriti.*

OLYMP. VIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3309. 9.

Obiit hoc anno Rex Aſſyriorum Teglath-Phalazar, ſicut & eodem Achazus inter Iudæos impiè, ſcelerateque viuendi finem fecit. Rex furiosè nequam, vtpote qui contra Deum caſtigantem ſtolidè rebellarit, conatus eius extinguere religionem, quæ vnum erat ſuis calamitatibus certumque remedium. *Mors Achazi.*

Succeſſit impio parenti pientiſſimus filius Ezechias, amenti principi atque deſperato, ſapientiſſimus, atque religioſiſſimus, cuius primum opus fuit recludere templi fores à parente flagitiosè concluſas, vt inde omnia bona in populum, regnumque defluerent. Eius quoque juſſu mundatum eſt templum, per mundatos priùs Sacerdotes; qui deinceps ſacro fruentes otio, ac bene vſi populi ac Regis in ſe liberalitate, collegerunt parabolas Salomonis, veraſque à ſpuriis ſecreuerunt. Tum quoque Phaſe ſeu Paſcha celebratum eſt religioſiſſimè, atque ad exemplum optimi principis, ea pietate populus *Ezechiæ regnum.*

exar-

exarſit, vt omnia idola confringeret, ſeruatis tantùm lucis non jam ad religionem, ſed ad oblectationem. Idolis quoque adjecit ſapienter Rex Serpentem æneum olim Dei juſſu à Moſe conflatum; quoniam qui alias ſignum fuerat Dei ſanantis Iſraëlitas à venenatis ſerpentibus, jam abierat in cauſam ridiculæ, & otioſæ ſuperſtitionis. Sic Ezechias auſpicatus eſt regnum miraculis, ipſaque Dei manu muniendum.

OLYMP. IX. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. I. 3310. 10.

Regnat Salmanazar. Hîc Salmanaſaris Aſſyriorum Regis exordium rectè ſtatuitur, quem nonnulli cum Nabonaſſare malè confuderunt; cum hic Babylone, ille regnarit apud Aſſyrios. Huic tributum pendere cum Oſeas Rex Iſraëlitarum cunctaretur, nihil propius factum eſt, quàm vt appeteretur bello. Res tamen amicè compoſita; quia nec ſe Aſſyrio parem Iſraëlites imparatus vidit: nec Aſſyrius ad bellum inchoandum, imperio nondum firmato, ſatis idoneum.

Philiſthæi victi ab Ezechia. Hoc quoque anno Ezechias diuino fretus auxilio Philiſthæos aggreſſus, ita debellauit, vt ab hoc tempore regem habere deſinerent. Gaza etiam munitiſſima eorum ciuitas in Regis poteſtatem venit. Ita Deus leuioribus victoriis hominem ſibi chariſſimum excitabat ad audendum aliquid contra Aſſyrios, quos in eius gratiam mox obtriturus erat.

Thymelus & Arctinus Poetæ Sybilla Erythræa. Ad hæc quoque tempora pertinent Thymelus (aliter Eumelus) Corinthius verſificator, & Arctinus Mileſius, vterque epicus vates: item & Sibylla Erythræa, de quorum ætate ambigitur, ſcriptoribus in varias ſententias diſtractis. Sic eorum non modo ſcripta, ſed & pœnè memoria periit.

CA-

CAPVT II.

DECAS SECVNDA.

Ab anno 3310. *ad* 3320.

OLYMP. IX.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 2.	3311.	11.

TObias priùs pietatis, deinde & patientiæ luculentum exemplar, adoleſcentiâ caſtiſſimè traductâ hoc anno Annam de Tribu ſuâ Nephtali duxit vxorem, mariti ſui virtute notiorem quàm ſuâ; ex quâ anno ſequenti genitus Tobias junior, & ſuâ & parentis ſanctitate celebratiſſimus.

Tobias Annam duxit vxorem.

Amphia Meſſeniorum vrbs à Lacedæmoniis dolo capta bello vicennali dedit initium. Ejus incolæ plerique cæſi, pauci Deorum aras complexi periculum effugerunt. Magnâ vtriuſque populi clade geſtum eſt hoc bellum, in quo furore potiùs, quàm arte decertatum eſt.

Amphia capta.

Eodem anno condita Naxus in Siciliâ, quæ, quo loco ſita fuerit, etiam ab ipſis Siculis ambigitur; ita non vrbs modò, ſed & eius quoque ruinæ euanuerunt.

Naxus in Sicilia condita.

Excuſſit etiam hoc anno Oſeas Iſraëlitarum Rex, jugum Aſſyriorum, fretus auxilio Regis Ægypti, quem alij Suam, alij Soam, alij So, alij Segorem dicunt. Is eſt profectò Sabacus Herodoti, quem Aſſyriis quoque paruiſſe nonnulli volunt; & conſpiraſſe vicinos Reges duos putant, vt adimerent Aſſyrio inuadendi voluntatem. Neque iis conjunctus eſt Ezechias, quamquam jugum excutere moliretur, & humana ratio poſtulabat. Sed obſtitit diuina, quæ non eſt paſſa bonum principem, ſceleratis adjungi: immò voluit Aſſyrios gemini regni prædâ diuites, chariſſimum ſibi Regem locupletare.

Oſeas excutit jugum Aſſyriorum.

Sab-

OLYMP. IX.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 3.	3312.	12.

Salmanazar Oſeam inuadit, & Samariam obſidet.

Salmanazar ordinatis naſcentis regni ſui rebus vrget aduerſus rebelles Ægyptios, & Iſraëlitas expeditionem, & cum eo exercitu ad cujus famam deſperatus Oſeas fortunam omnem ſuam Samariæ muris includendam putaret. Hæc ſtatim, vt belli caput, obſidione cincta, ita tamen, vt priùs triennio domaretur fame atque vigiliis, quàm vi, ferroque caperetur.

Tatius Cæſus.

Hoc quoque anno Tatius Rex Sabinorum cæſus eſt (ſi Plutarcho credimus) eius enim obitum in annum ſequentem Dionyſius diſtulit. Hunc autem, fatale malum principibus, injuſtitia perdidit. Cum enim ſui Laurentium legatos ſpoliare voluiſſent, & repugnantes enecaſſent, dediti ſunt illicò mortuorum affinibus atque parentibus à Romulo rei, ſed iidem mox à Tatio per vim erepti, ſpondente ſatisfactionem. Verùm dum Tatius tergiuerſatur, Laurentes morarum, injuriæque pertæſi eum cum Romulo ſacra facientem Lauinij obtruncarunt. Neque cædem, cum poſſet, vindicauit Romulus, quoniam hanc jure putauit illatam: cæſo tantùm juſta perſoluit magnificentiſſimè, ne vel officio in ſocios, vel amori in collegam deeſſet.

OLYMP. IX.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 4.	3313.	13.

Samariæ obſidio continuatur.

Tenuit & hoc anno obſidio Samariæ quando & illatam eſſe volunt cladem erumpentibus quibuſdam ex vrbe Iſraëlitis. Qui autem Aſſyriorum gladios vitarunt, confugere ad vicinos Arabas, à quibus malè accepti ſunt. Diſplicuit hæc immanitas Deo, qui per Eſaiam præcinuit hanc crudelitatem grauiter vindicandam, & captâ Samariâ Iſmaëlitas daturos eſſe pœnas ſuæ inhoſpitalitatis.

Syracuſæ conditæ,

Syracuſæ hoc quoque anno in Siciliâ conditæ per Archiam Heraclidem, cui prænunciatum erat

erat ab Apolline vrbem poſiturum diuitiis affluentem. Neque mendax Apollo fuit. In eas enim opes excreuit, vt locum prouerbio fecerit de locupletiſſimis quibuſque, non peruenire ad decimam Syracuſanorum. Vnde factum vt vrbis hujus principes nunc Syracuſanorum, nunc Siciliæ Reges promiſcuè dicerentur. Sita erat ad Syraconem paludem, à quâ nomen traxiſſe perhibetur.

OLYMP. X. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3314 14.

Samaria hoc anno venit in Aſſyriorum manus, & per vim capta, vt pœnæ atrocitas innuit. Transportati enim cum Oſeâ Rege in Mediam Iſraëlitæ, vnde per Septentrionem ſparſi, & effuſi in Indias, in Americam quoque penetrarunt, ſi vera ſunt Hebræa, quæ jactantur in his regionibus, monimenta. Tum quoque Tobias abductus eſt cum ſuis contribulibus relictis à Teglath-Phalazarè (bis enim ſolum vertiſſe Iſraëlitas liquet) expertus parentem Deum, dum populares ſui, eum judicem ſentirent. *Samaria capta. Tobias abductus.*

Huc quoque Iudithæ ortum referas ex maximè probabili ſententiâ, de temporibus Holophernis: vt cum de Iſraëlitis triumpharent Aſſyrij, ex miſerorum ſtirpe, in Dominorum perniciem mulier naſceretur. *Iuditha naſcitur.*

OLYMP. X. *Mundi* Vrb. Cond.
ann 2. 3315. 15.

Tobiam inter Aſſyrios Salmanazari gratioſum, Græci Codices factum eſſe ſcribunt Regium diſpenſatorem; qua occaſione bene vſus vir optimus ſuis fratribus ſubuenit, & eorum corporibus pecuniâ, animis adhortatione proſpexit. Interea noui incolæ agri Samaritani Cuthæi, more patrio, hoc eſt impiè viuentes, vltorem illicò ſenſere Iſraëlitarum Deum, qui ad eorum ſcelera in Perſide conniuebat. Immiſſi enim ex omni Syriâ leones, tam immaniter & tam ſæpè illos diſcerpſere, vt diuina manus *Tobias Charus Salmanazari. Cuthæi in agro Samaritano à Leonibus vexati.*

ſtatim

ſtatim agnoſceretur. Iuſſu itaque Salmanazaris, emiſſi ſunt Sacerdotes Iſraëlitæ, qui legis ignarum populum erudirent. Mirum! cum barbari Deum agnouiſſent, à leonibus vexari deſierunt, quamquam idola quoque colere perrexerint: quoniam non vt idololatræ, ſed vt Hebraici, verique Dei contemptores puniebantur.

Nahum Prophetat. Tum quoque Nahum Helkeſæus contra Niniuem prophetauit, vt eius faſtus, in Iſraële transportando, hoc ſaltem metu comprimeretur.

Tobias Gabelo mutuam pecuniam tradit. Eodem etiam tempore Tobias Gabelo Gabriæ, vel filio, vel patri propinquo ſuo, indigenti tum pecuniâ, in vrbe Rhages Medorum, mutuo dedit argenti decem talenta, hoc eſt ſuprà quadragies mille libras Turonicas, ablato Chirographo; quæ pecunia dum poſtmodum à filio repetita eſt, multis miraculis cauſam præbuit.

OLYMP. X.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 3.	3316.	16.

Romulus de Camerinis triumphat. Hoc anno, profligato contra Camerinos altero bello (primum enim viuente Tatio confectum erat) de iiſdem Romulus triumphauit, vrbem Cameriam Coloniam Romanam fecit, Camerinis, quotquot voluêre, Romam commigrare, permiſſis.

Fidena facta colonia. Non ita quoque multò poſt victi Fidenates, agri ſui parte multati, Romanam quoque viderunt Coloniam, miſſis bis mille & quingentis habitatoribus. Sed cum Romæ peſtilentia ſæuiiſſet, & tam grauis vt plerique ſine morbo, morte ſubitâ extinguerentur, Camerini Colonos Romanos aut trucidarunt, aut expulerunt. At ſtatim

Iterum triumphat: Camerini rebelles. Romulus adfuit, vrbem captam militi diripiendam dedit, agri dimidiâ parte multauit, impoſito grandi præſidio. Quibus rebus feliciter juxtà, celeriterque confectis, iterum de Camerinis triumphauit, & ex manubiis Vulcano conſecratis quadrigas æreas conflari juſſit cum re-

rum

rum à ſe geſtarum Græcâ Epigraphe.

Bello quoque appetita Tyrus hoc anno à Salmanazare retulit magnam gloriam, Regemque ſuum Elulæum (ſi qua Ioſepho & Menandro fides) magnis heroibus adnumerauit. Rex enim Aſſyrius tot gentium domitor, hic metas victoriarum ſuarum inuenit, & Tyrios annis quinque aquatione tantùm prohibuit, cum majori ipſe eos ſubjugandi ſiti torqueretur. *Tyrus cum ſuo Rege Elulæo reſiſtit Aſſyriis.*

Lacedæmonij iterum hoc anno in Meſſeniam irruperunt. Stetit anceps vtrimque victoria, neutris cædere viſis, cum hinc pro libertate, inde pro religione, & iuramento pugnaretur, quibus nulla eſt ad inuadendum, vel reſiſtendum cauſa valentior. *Lacedemoniorum cum Meſſeniis pugna.*

OLYMP. X.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann.4.	3317.	17

Meſſenij de rebus ſuis deſperantes ob deficientem pecuniam, ſeruorum ſuorum ad hoſtes fugam, & ſæuientem atrociter peſtilentiam ſtatuunt vrbes à mari diſiunctas deſerere, & Ithomem montem, cui nullus eſt intra Iſthmum ſuperior, commune gentis perfugium communire. Id vt proſperè cedat conſultus Apollo Delphicus reſpondet immolandam eſſe virginem ex Æpytidarum familiâ. Sorte ducitur filia Lyciſci, ſed cum eâ Spartam fugit pater. Ariſtodemus filiam ſuam offert fugitiuæ loco; ſed repugnat eius ſponſus, ſuam eſſe aſſerens, non patris; vbi nihil proficit, mentitur virginem vitiatam eſſe & de ſe grauidam. Hoc probrum vt refellat pater filiam interficit, eius vterum ſecat, & oſtendit non eſſe prægnantem. Nihil propiùs factum quàm vt Procus ille diſcerperetur. Sed cum Ephai Regi gratioſus eſſet, eius authoritate, & oratione tumultus compreſſus. Docuit enim Virginis cæde, à quocumque tandem eſſet peracta, patriæ, religionique conſultum. Ita infortunatis Meſſeniis princeps, & Deus principe nequaquam melior, turpiter illuſere. *Meſſenij Ithomen muniunt.* *Ariſtodemus filiam ſuam immolat.*

Hoc

Catana condita. Hoc quoque anno in Siciliâ condita eſt Catana, ſeu Catina a Naxiis, duce Euarcho. Hæc poſteà dicta Æthna cum incolas primos amiſiſſet, & ab Hierone nouos accepiſſet Olymp. 76. ann. 1. Vrbs Æthnæ monti vicina nimis, cujus ignes nonnumquam ſentit, ſemper reformidat.

OLYMP. XI.	Mundi	Vrb.Cond.
ann. 1.	3318.	18.

Moritur Salmanazar. Moritur Salmanazar, de cuius mortis genere ſcriptura tacet, ſuſpicari tamen licet ex eius verbis eum miſerè periiſſe & totius Orientis terrorem & fulgur ita repente diſſipatum eſſe, vt eo ſublato plerique populi metu ſoluerentur.

OLYMP. XI.	Mundi	Vrb. Cond.
ann. 2.	3319.	19.

Sennacheribregnat. Salmanazari ſuccedit Sennacheribus aliter dictus Sargon ſuperbi perentis ſuperbiſſimus hæres, dignuſque qui ſui paternique faſtus pœnas daret. Iſodio Capitali Iſraëlitas abductos proſecutus eſt, eoſque variis vexauit modis. Quæ Regis impotentia luculentam Tobiæ ſuggeſſit patientiæ, charitatiſque materiam.

Ezechias rebellare parat. Tum quoque jugum Aſſyriorum Numinis impulſu cogitans Ezechias excutere, nihil eorum omiſit, quæ ſapientem principem, apud homines imprudentiæ coarguerent. Nam & muros refecit Hieroſolymitanos, vt arceret hoſtem, & aquam ciuibus curauit, ne in vrbem ſtatutam in arido loco induceretur ſitis, omni hoſte truculentior.

OLYMP. XI.	Mundi	Vrb. Cond.
ann. 3.	3320.	20.

Ezechias cum Ægyptiis malè conſpiret. Rebellaturus contra Sennacheribum Ezechias, ea fecerat quæ Deo nequaquam diſplicerent: ſed improbata fuit per Eſaiam cum Ægyptio Rege ſocietas, etiam muneribus, auroque conciliata. Hanc tamen culpam bono principi condonauit Deus, Iudæis exprobrare contentus pecuniarum iacturam, & triumphatos videre Ægyptios, quondam fautores ſuos, dum ipſi diui,

diuino tantùm fulti præſidio, & Aſſyriorum, & Ægyptiorum ſpoliis fruerentur, amicâ planè, & digna parente bono caſtigatione.

CAPVT III.

DECAS TERTIA.

Ab anno 3320. *ad* 3330.

OLYMP. XI. *ann.* 4. | *Mundi* 3321. | Vrb. Cond. 21.

SEnnacheribus Ezechiam tributa ſibi perſolvere denegantem, cum Ægypti Rege fautore ſuo aggredi parat, ſed eo exercitu quod duos Reges ſimul attereret, & ſic vtrumque diſtineret, vt neuter alteri auxilio poſſet eſſe; Medos igitur, Perſas, Aſſyrios, Babylonios Arabas totumque Orientem cogit: quibus copiis dum ſe parem Hebræorum Deo putat, reguli duorum tribuum præda fuit, ac ſine exercitu, cum paucis ducibus fugere compulſus. *Sennacherib in Iudæos & Ægyptios mouet.*

OLYMP. XII. *ann.* 1. | *Mundi* 3322. | Vrb. Cond. 22.

Celebris eſt hic annus Romuli triumpho de Veientibus; hi quaſi Fidenates vlturi ridiculè, quos ſubjugari taciti ſiuerant, bellum Romanis victoribus intulere. Sed bis magnâ victi cladè, Romulo fortitudinem ſolertiæ conjungente, agrum qui Septem Pagi dicitur, & ſalinas ad oſtia fluminis perdiderunt: Compulſi etiam dare obſides 50. vt fœdus centum annorum impetrarent. Captiui itaque ſine pretio remiſſi, qui tamen Romam Veiis prætulere: ideoque ciuitate donati rem Romanam non ſpoliis modo, ſed viris & ciuibus auxerunt. *Romulus de Veientibus triumphat.*

Venit & hoc anno in Iudæam Sennacheribus, & per Thartam ſeu Tharatam præfectum ſuum Azotum cepit, & cum parte copiarum irrupit in Ægyptum obſeditque Peluſium, dum ipſe *Sennacherib in Iudæam venit.*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ipſe quaſi ambulando vrbes in Iudæâ multas ad deditionem compelleret. Quibus permotus Ezechias ad eum legatos miſit, vt veniam precaretur, & aliquas conditiones pacis. Neque ſe durum in ſpeciem Aſſyrius præbuit: imperauit tantùm mulctæ nomine argenti 300. Talenta, triginta auri, reliquas diuitias, immò libertatem per vim erepturus, cùm liberet. Statim enim Hieroſolymam miſit Rapſacem, de quo Rabbini multa de more fabulantur, & Eſaiæ filium proditorem patrij ritus effingunt. Is Regem & populum ad deditionem inuitauit, multaque contra Deum blaſphema euomuit Hebraicè, quamquam Syriacè loqui moneretur; reliquit & litteras Ezechiæ minarum, & blaſphemiarum plenas, quas rex conſciſsâ veſte coram Deo explicuit, vt populi ſui, cauſæque ſuæ memor eſſet. Circa idem tempus rex idem incidit in periculoſum grauemque morbum, ex labore & ſolicitudine contractum. Anthracem fuiſſe plerique ſuſpicantur, ex quo moriturus, vitam à Deo precibus ac lacrymis impetrauit, & quindecim annorum fortunatorum vitam. Eſaias enim ficuum maſsâ repentè vim morbi depulit, & miraculum miraculo confirmauit. Vmbra enim in horologio Achaz decem lineis, Sol in cælo multis gradibus retroceſſit, & diem quinque horis productiorem fecit; quia ſingulæ lineæ non horis, ſed ſemihoris reſpondebant, ne diem horarum 20. in Palæſtinâ contra Geographorum regulas admittere compellamur.

Rapſacem mitt. Hieroſolymam.

Ezechias ficubus ſanatur ab Eſaia, & Sol decem lineis regreſſit in horologio.

OLYMP. XII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann 2. 3323. 23.

Caudale, Rex Lydie

Lydorum Rex Caudales hoc anno regnare cœpit, cui habere vxorem formoſam, & eam oculis Gygis gratioſiſsimi ſatellitis nudam oſtentare vitâ ſtetit, atque regno.

Sennacherib Æthiopes, & Ægyptios vincit, & redit in Iudæam.

Sennacheribus veritus, ne ſui ad Peluſium opprimerentur, cum toto exercitu relictis Iudæis in Ægyptum perrexerat aduerſus Thiracam Æthio-

Æthiopum Regem qui omnibus refertus copiis aduentare nunciabatur. Huic ergo ferociter occurrit, cùmque grandi proſtrauit clade, multis in ſeruitutem abductis, quibus & turpiter illuſit, vt ex Eſaiæ Prophetiâ conſtat. Eadem quoque Ægyptiorum fortuna fuit, quos ciuilibus bellis diſtractos profligauit, & bonis ſpoliatos, quaſi pecudes in Syriam traxit. Neque enim hic eſt audienda Herodoti in Euterpe fabula, qui Sethonem Sabaci ſucceſſorem & Sacerdotem Vulcani ex Senacheribi manibus ereptum eſſe, per mures, ab hoc Deo immiſſos in Aſſyriorum exercitum, qui vnâ nocte habenas ſcutorum omnes, pharetras item, & arcuum funes ita corroſerunt, vt ſequenti die inermis exercitus non ſine clade fugere compelleretur. Victor ergo de dublici Rege, duplicique gente Sennacheribus, in Iudæam rediit aduerſus Ezechiam, quem Deus ſuus vero, certoque miraculo præſtitit incolumem.

OLYMP. XII.	Mundi	Vrb. Cond.
ann. 3.	3314.	24.

Hic annus demùm diuinæ in Sennacheribum vltionis adfuit, qui reuerſus victor, & ſpoliis diues, jamque ſpe Hieroſolymam deuorans, ſenſit Ezechiæ, Iudæorumque Deum Diis Ægyptiorum, Æthiopumque potentiorem eſſe. Nocte enim concubiâ Angelus vnus ſine ſtrepitu, ſine armis, centum octoginta quinque Aſſyriorum millia interemit, inſinuans ſe in eorum præcordia combuſtionis inſtar, & vitalibus ſingulorum partibus puncto temporis eliſis atque ſuffocatis. Itaque mane vidit Sennacheribus cadauerum grandem exercitum armis inſtructum & veſtibus ad Iudæos ſpoliis Aſſyriorum, Ægyptiorum, & Æthiopum inſtruendos, & affatim locupletandos. Quo perculſus caſu fugit cum paucis, quos tanti miraculi bonus genius teſtes reliquerat, & Niniuem ingreſſus, in ejus Dei populum deſæuiit, quem ſuæ cladis

Aſſyriorum 185. millia vna nocte ab Angelo cæſi.

Fugit Sennacherib & ſæuit in Iudæos.

Tobias cæſorum corpora ſepelit, & neci addicitur.

autorem eſſe, nimiùm intelligebat. Iudæorum corpora juſſu Regis interfecta, & abjecta cum ſepeliſſet Tobias, addictus eſt neci, & bonis omnibus ſuis ſpoliatus. Sed vir Deo & hominibus acceptiſſimus ab ipſis Aſſyriis occultatus eſt, diebus vndeuiginti dum Sennacheribi furor cum eius vitâ euaneſceret. Et verò is poſt dies à clade quinquaginta, vel quinquaginta quinque, dum faceret in Templo Dei ſui Neſrochi, ſeu Araſci, a filijs ſuis Adramelecho, & Seraſaro, vel Selenaro obtruncatus eſt, quod is in gratiam matris, quam deperibat, Aſſaradonem juniorem natu, regni ſucceſſorem antepoſuiſſet. Et caruerunt illiquidem ſceleris fructu, in Armeniam fugere compulſi, Aſſaradon dum mortem vlciſcitur patris, eius hæreditate, regnoque dignus habitus eſt. Is ſuperbiſſimi Regis exitus fuit, qui cum tantâ & tam admirabili ſuorum clade emendari non potuiſſet, vitam duplici perdere debuit parricidio.

Sennacherib in templo à duobus filiis ſuis cæditur.

OLYMP. XII.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 4.	3325.	25.

Pugna Lacedæmoniorum & Meſſeniorũ ad Ithomen.

Anno a Lyciſci fugâ octauo Lacedæmonij cum Meſſeniis ad Ithomen pugnarunt, furore vtrimque magis quàm conſilio, neque ordinibus vti ſtatuerant ſatis accuratè ſeruatis. In eo certamine miles quàm dux melior Ephaës, dum aggreditur Theopompum furioſè, multis vulneribus acceptis lethalibus veniſſet in Lacedæmoniorum manus, niſi ſuorum deſperatione ſubductus eſſet: ſed paulò poſt animam reddidit inter ſuorum manus morte glorioſiori dignior, quam militis gregarij.

Ephaes caſus in hoc prælio.

Ei ſuccedit Ariſtodemus.

Cum is obiiſſet ſine liberis, & regnum arbitrio populi reliquiſſet, multis prenſantibus caducum hoc regnum, antepoſitus eſt reliquis Ariſtodemus, fortitudine ſuâ, & filiæ quam immolarat, nece ſuffultus. Is ſtatim ſe tali regno idoneum præſtitit: nam & competitores ſuos ad primas dignitates promouit, & ſocios

atque

atque populares ſuos ad communem tuendam cauſam ſic animauit, vt ſub eo Rege, niſi aliud poſtulaſſet fatalis omnibus regnis inclinatio, melior fortuna ſperanda videretur.

Ezechias Babyloniis ſuas diuitias vanè oſtentat.

Ezechias hoc anno aut ſub anni ſuperioris finem legatis Babyloniorum oſtentauit theſauros ſuos & templi. Venerant illi à Merodacho Rege, qui Babylonici regni fundamenta jaciebat, re verâ vt cum eo aduerſus Aſſaraddonem, amicitiam contraheret, in ſpeciem vt ei gratularetur valetudinem, & de portento ſolis, viri peritiſſimi Aſtronomiæ interrogarent. Sed boni regis faſtus ſtatim repreſſus eſt ab Eſaiâ, denunciatumque theſauros quos Babyloniis oſtenderat, iiſdem omnes eſſe ceſſuros. Neque hoc tantum ſed ex eo ſuſceptos liberos, aut certè nepotes Eunuchorum loco Regi Babylonis eſſe ſeruituros. Submiſit ſe Deo piiſſimus princeps ejuſque minantem oſculatus manum, rogauit tantùm, vt minarum exitum tantiſper differret, neque ſe viuo calamitas iſta contingeret, cujus mentio ſibi tantùm terroris intuliſſet.

OLYMP.XIII. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*1. 3326. 26.

Manaſſes naſcitur.

Natus eſt hoc anno Manaſſes boni parentis improbiſſimus filius; & mirum eſt, tot precibus impetratum hæredem, tam impium extitiſſe. Sed quid agas? παῖδες ἡρώων κακὰ, & nonnunquam frumentum in lolium degenerare ſolet.

OLYMP.XIII. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*2. 3327. 27.

Noua Colonia miſſa Samariam.

Circa hæc tempora Aſſaraddon nouos in agrum Samaritanum colonos miſit, veritus ne hæc regio ab Ezechiâ ſpoliis Aſſyriorum diuite, & Babyloniorum amico, tentaretur. Non eſt tamen tum vrbi Samariæ ab Aſſyriâ voce impoſitum nomen, vt malè putauit Sulpitius Seuerus, cum jam temporibus Amri Patris Achabi, emptus eſſet mons Somer, & huic inædificata Samaria, à quâ & nomèn accepit.

Digitized by Google

OLYMP. XIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann 3. 3328. 28

Parthenij Lacedæmoniorum. Lacedæmonij cum Ariſtodemo congreſſi e us induſtriâ, & fortitudine ſuperati ſunt. Neque tamen deſponderunt animos, aut in patriam, quò inuitabantur ab vxoribus, redierunt; ſed autore Phalanto eaſdem vxores ſuas ad ſobolem juuenibus non implicitis ſacramento proſtituerunt, vnde nati ſunt Parthenij dicti, vt honeſto caſtoque nomine facinus turpiſſimum velaretur.

OLYMP. XIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3329. 29.

Habacuc Prophetat. Circa hæc tempora prophetaſſe creditur Habacuc, non is profectò (quamquam id dubium putarit S. Hieronymus) qui Danieli in lacu leonum prandium obtulit; ſed alter qui minoribus Prophetis duodecim accenſetur, de cujus ætate non leuis exiſtit controuerſia. Hunc certè cum Nahum Prophetâ vixiſſe innuit vaticiniorum ſimilitudo, quæ poſteriori-bus Ezechiæ temporibus aptari poſſunt, & mox augendæ Babyloniorum potentiæ.

OLYMP. XIV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3330. 30.

Duplicatus Olympicus curſus. Duplicatus eſt hoc anno ſtadij Olympici curſus quem Græci deinceps δίαυλον dixere. In eo renûciatus victor Hypenus Piſæus laborioſioris certaminis primus præmium retulit.

Hippomenes Athenis Archon filiam cædit. Hippomenes, eodem anno Athenis, Archon decennalis electus eſt, quem tamen magiſtratum vltra annos octo non geſſit. Cum enim filiam ſuam ſtupri cum equo ream enecaſſet, abdicare ſe coactus eſt, quia turpiſſimum ſcelus manifeſtaſſet ſupplicio, quod ſilere, ab amore ſimul & pudore monebatur.

Ariſtodemus ad filiæ ſepulchrum interficit ſeſe. Ariſtodemus multis prodigiis territus & admonitus in ſomnis à filiâ quam ceciderat ſibi mortem imminere, eam præuenire miſer decreuit. Itaque ad eius tumulum incubuit gla-

gladio, quòd huic illata nex nequaquam patriæ profuiſſet. Vir aptus ad reſtituendam Meſſeniorum rem, niſi ejus conatibus obſtitiſſet fortuna, magnis viris, & in patriam bene affectis, ferè ſemper inimica.

CAPVT IV.

DECAS QVARTA.

Ab anno 3330. *ad* 3340.

OLYMP. XIV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 2. 3331. 31.

TOBIAS annos natus ſex & quinquaginta oculorum vſum amiſit. Dum enim in feſto Pentecoſte s mortuum noctu ſepeliſſet, nec ingreſſus eſſet domum, pollutus cadaueris tactu, ſecundum legem, ſed in atrio ad parietem, oppidò laſſus obdormiſſet: dum euigilat primùm & ad cælum oculos attollit de more, hirundinum vel *ςρυθίων*, calidum ſtercus in eos incidit, & lumen penitus extinxit, medicis negantibus vllâ curâ reuocari poſſe. Quam cæcitatem quaſi immiſſam à Deo, probante eius patientiam, adeò moderatè tulit, vt eam manu propè diuinâ ſanari, abigique meruerit. *Tobiæ cæcitas.*

Euolutis annis 20. ab inito bello, Ithome diruta eſt, Meſſenij eas ſubire compulſi ſunt leges, quæ viris fortibus eſſent ipsâ morte deteriores. Quare eas diu ferre non potuerunt; at ne puncto quidem temporis Alcidamas qui cum aliquot ſociis in Italiam nauigans Rhegium occupauit, vnde ſuis Meſſeniis in Siciliam aditum aperuit, vt hic nomen ſeruarent atque potentiam, quam in Peloponneſo perdiderant. *Ithome diruta Meſſenij ſeſe dediderunt. Alcidamas nauigat in Italiam.*

OLYMP. XIV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3332. 32.

Tobias excæcatus in eam venit inopiam vt *Tobiæ inopia.*

cogeretur eius vxor ſeruilibus operibus ſeſe mancipare, ſicque victum pauperculæ familiæ comparare. Cum ergo reddidiſſet aliquando dominis ſuis penſum, & ab iis, præter mercedem, etiam hœdum recepiſſet, vbi balantem audiuit Tobias, eum quaſi furtiuum reddi juſſit. Mulierculæ, & inopi, & labori improbo non aſſuetæ & vxori viri inutilis bilem commouit parum juſta objurgatio: itaque hæc mariti, & Numinis immemor, exprobrauit bono Seni inanes eleemoſynas, vanamque pietatem. Quæ eò grauior accidit viro ſanctiſſimo, quòd ea minus ad ſe, quàm ad Deum pertineret injuria.

Vxoris in Tobiam ira.

OLYMP. XIV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3333. 33.

Merodaci ſeu Mardokempadi initium.

Merodacus aliter Mardokempadus hoc anno coegit Aſſyrios, deuictos ſibi pendere vectigal, ab iis ante exigi ſolitum: ſicque imperio Babylonico dedit initium quod Aſſyriorum ditionem includebat vt partem. Quare deinceps Babylonis Reges modò Babylonij, modò Aſſyrij in ſacris litteris appellantur. Inde quoque geminum conficies Merodaci regnantis initium, primum cum Babylonis Rex denunciatus eſt, alterum cum Aſſyriorum labefactauit imperium: quæ niſi obſeruaueris Eclipſes à Ptolomæo notatæ, tantùm tibi tenebrarum afferent, quantùm lucis Chronologicis rebus dare ſolent.

OLYMP. XV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3334. 34.

In Olympicis nudus primum decurrit Orſippus.

Orſippus Megarenſis hoc anno primus in agone Olympico nudus decurrit, excuſſoque ſubligaculo. Quamquam in Catalogo Olympionicarum id Achanto Lacedæmonio dicatur contigiſſe: Quando & additum δο'λιχον, hoc eſt ſpatium duodecim, vel vt alij malunt viginti quatuor ſtadiorum. Is Orſippus, non modò pedibus, ſed & manu quoque valuit, atque à ſuis creatus Imperator, finitimis agri partem ademit,

mit, lauroque tunc eſt coronatum caput, quod antea tantùm oleaſter implicuerat.

OLYMP.XV. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*2. 3335. 35.

Miſſus eſt hoc anno vt pecuniam à Gabelo repeteret junior Tobias priùs à parente ſanctiſſimis monitis inſtructus. Dum viæ Comitem quærit atque ducem, offert ipſi ſeſe Raphaël Angelus ſub ſpecie juuenis, & nomine Azariæ, iſque cum ſeniori Tobiâ de filio deducendo, reducendoque paciſcitur. Ad fluuium Tigrim cum perueniſſent ambo, & in eius ripâ Tobias ablueret pedes, nihil propiùs eſt factum quàm vt à Callionymo piſce voraretur. Sed fecit huic animos imploratus Raphaël, quo autore piſcem branchiis correptum extraxit ex aquis, ei cor, hepar, & fel detraxit, aliquando vſui futura, carnes ſaliuit in cibum, tempore peregrinationis. Inde veniunt Ecbatana, diuertuntque ad Raguëlem conſobrinum, à quo amicè, & ſplendidè excipiuntur. Erat huic filia Sara nomine ſeptem maritorum, & nullius vxor, quos primâ nuptiarum nocte libidine flagrantes Dæmon Aſmodæus ſuffocarat. Res erat omnium ſermone ita celebrata, vt id Saræ ab ancillulis iratis objiceretur. Illa tum confugiebat ad lacrymas & preces, atque ab vno Deo ex æquo miſera atque pia virgo ſperabat auxilium. Id tunc temporis adfuit. Nam viſam amatamque ſibi vxorem dari Tobias poſtulauit, & poſt aliquot tergiuerſationes impetrauit. Celebrantur itaque nuptiæ magnificè quidem ſed timidè, ſimulque & lectus genialis ſternitur, & foſſa quæ generi mortui cadauer acciperet, aperitur. Fruſtra; nam monente Raphaële, corde, & hepate piſcis prunis impoſito, fumus exhalans fugauit dæmonem, in deſertis Ægypti ne rediret aliquando, per Angelum vinculis conſtringendum. Intereà nox prima à piis conjugibus inter preces religioſè traducitur, itemque altera & tertia;

Iuniori Tobiæ cum Raphaele peregrinatio.

Ducit vxorem Saram.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

Raphael pergit ad Gabelum. quartâ demum, vt decebat ſanctos, liberis operam dedere. Dum hæc peragerentur, Raphaël ad Gabelum pergebat Rhages, à quo & pecuniam recepit, oblato Chirographo, immò & Ecbatana eum ad Tobiæ nuptias pertraxit, magnâ omnium voluptate celebratas. Euolutis demum hebdomadis duabus, de reditu Tobias cogitat, ne mora parentibus nimiùm mœroris afferret. Ragüel igitur dimidiam bonorum ſuorum partem dotis nomine cum filiâ genero tradit, reliquum à morte ſuâ expectare jubet. Quid plura? Se viæ committunt, præcurrentibus tamen Tobiâ atque Raphaële, vt priùs boni parentes nuncio, quàm re, effectuque reficerentur. Et prudentiſſimè quidem: nam Anna diebus ſingulis ex montis ſupercilio filij reditum operiebatur. Hunc vbi cum comite vidit eminus, ſtatim agnouit, maritoque ſuo renunciauit. *Redit Tobias, & patrem ſanat.* Ruunt ambo in amantiſſimi filij amplexus, eumque multis lacrymis perfundunt. Is ſtatim parentis oculis fel piſcis admouet, quod vbi albuginem exediſſet, illa quaſi ſquamma ex oculis cecidit boni ſenis, eique primum objecit medicum ſuum aſpiciendum. Paulò poſt & recepta eſt Sara cum ingenti gaudio, cujus pulchritudinem, & diuitias ſuauiſſimis moribus conditas, Tobias parens, & Anna ſatis demirari, & amare non poterant. *Raphael quis eſſet aperit.* Dum itaque mercedem parens & filius pendere parant Raphaëli, eique omnium quæ fuerunt allata dimidium offerant, ille quis eſſet oſtendit, eoſque bonis terrenis, atque cœleſtibus diuites, ad Deum ſubuolans, derelinquit. Hunc finem habuit celebris illa, & nunquam ſatis decantata peregrinatio, quæ cæci parentis ſanitate, filij ſanctiſſimis nuptiis, geminæ familiæ gaudio, multiſque miraculis fortunatiſſimè terminata eſt.

OLYMP. XV. *ann.* 3. *Mundi* 3336. Vrb. Cond. 36.

Pertinere videntur ad hunc annum quæ autor im-

imperfecti operis in Matthæum de Eſaiâ vate commemorat. Ait ergo Ezechiam ægrotantem, filium ſuum Manaſſem coram Eſaiâ aduocaſſe, eique ſalutaria multa ſuggeſſiſſe. Quæ cum negaret Prophetes in cor Adoleſcentis deſcendere, vt qui improbiſſimus futurus eſſet, & à quo ſibi mortem imminere ſentiret: Rex ſanctiſſimus Manaſſem ſine dubio interfecturus erat, niſi prohibuiſſet Eſaias, & Dei arbitrio omnia relinquenda ſuaſiſſet. Quam Hiſtoriam ſi ſapere Rabbinorum fabellas contenderis, non vehementer repugnabo. *Rabbinorum fabula de Eſaia.*

OLYMP.XV. *Mundi* Vrb.Cond.
ann. 4. 3337 37.

Obiit hoc anno piiſſimus Ezechias, ſibique conceſſos diuinitùs dies vitæ decurrit. Illatus eſt in ſepulchra Regum Iuda, & magnificentius quam aut Dauidis vlli nepotes ac poſteri: Vir cui planè defuiſſet nihil, ſi aut ex meliori patre genitus eſſet, aut meliorem ipſe filium edidiſſet. Habuit autem hoc rex ſtudioſiſſimus cum virtute geminum ac ſimile, quod ipſe optimus inter ſceleratiſſimos interjectus ſit. *Mors Ezechiæ.*

OLYMP.XVI. *Mundi* Vrb.Cond.
ann. 1. 3338 38.

Ezechiæ parenti ſucceſſit Manaſſes duodennis, qui ſtatim aulicorum artibus deprauatus eſt, auoque quam parenti ſimilior eſſe maluit. Nam ſtatim Excelſa reſtituit, & idolatriæ ſementem jecit, quæ cum eius ſceleribus magnis inadoleuit, vt jactatæ in parentis progeniem minæ, non vltra tam improbum filium à Deo differendæ viderentur. *Manaſſis initia turpiſſima.*

Hoc quoque anno Midas ſanguinem Taurinum hauſit, ſibique conſciuit necem, alius ſine dubio ab eo cujus aures in fabulis etiam ab ipſis arundinibus decantantur. Is autem quis fuerit ignoratur, morte ſuâ, atque ſtultitiâ, quàm vita, rebuſque præclarè geſtis illuſtrior. *Midæ mors.*

OLYMP.XVI. *Mundi* Vrb.Cond.
ann.2. 3339. 39.

Romuli mors & Apotheoſis.

Hoc anno ætatis ſuæ quinquageſimo quinto Romulus in viuis eſſe deſiit, vel ita diſcerptus à Senatoribus, vt quiſque corporis fruſtum, inuolutum togâ efferret, aut certè inter tempeſtates, magnamque caliginem à dæmonibus raptus. Vtrum autem tum contigerit Eclipſis Solis, nondum inter eruditos liquet. Neque item certior eſt eius mortis locus, cum alij in æde Vulcani, alij ad Capreæ paludem putent euanuiſſe. Hinc pleriſque occaſio data mentiendi, quos inter enituit Iulius Proculus, qui à ſe viſum Romulum aſcendentem in cælum, & dicendum Quirinum fabulatus eſt, atque volentibus falli, faciliter impoſuit. At quis eum Diis immortalibus accenſendum putet, quem Romanorum ſapientiſſimi, inter homines ferre noluerunt?

Interregnum Romæ primum.

Extincto Romulo interregnum Romæ primum viſum eſt, & aliquot menſibus tenuit, ſelectis decem è patribus qui imperitarent, ex iis vno, qui regni ferret inſignia: quoniam Romani ſine Regis vmbrâ, ſaltem, non putabant poſſe Rempublicam adminiſtrari.

OLYMP.XVI. *Mundi* Vrb.Cond.
ann.3. 3340. 40.

Numa alter Rex Romanorum.

Cum experientia didiciſſent Romani οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανιῆ, Rex electus eſt, mirâ ſuffragiorum conſenſione, Numà Pompilius, natione Sabinus, eoque fuit omnibus acceptior, quòd modis omnibus hanc excutere dignitatem conatus eſſet. Eam enim recepit tantùm, quia ſic pater, & tres natu majores fratres propemodum imperabant. Neque minùs ſapienter adminiſtrauit, quàm recepit imperium. Statim enim populum arte militari à Romulo efferatum, ad ſtudia pacis, & religionem conuertit. Quò ſpectant Curiones, Flamines, Augures, Veſtales, Pontifices Salij, Ancilia, Templa, inter quæ enituit Iani, pace clauſum, bello referatum. Qui

Pytha-

Pythagoreum fuiſſe putant, ſatis Pythagoræ tempora non intelligunt, qui longè poſteà floruit. Denique adeò ſanctè Rempub. ordinauit vt dignus haberetur, qui Egeriæ Nymphæ diſcipulus eſſet, & conuictor, quoniam ſupra mortalium conditionem ſapere videbatur.

Eodem anno, quo datus eſt Rex Romanis Numa, Lydorum inuaſit regnum Gyges primus è gente Mermnadarum, & per libidinem, & proditionem partum annis duodequadraginta ſeruauit: de cujus annulo plura fabulæ, quæ tu ſapientiùs in ejus prudentiam ſolertiamque refundes. Qui enim hoc tempore plus cæteris ſapiebat, aut Deus, aut Diis propior habebatur. *Gyges in Lydia regnat.*

Eſaias vates centenario major juſſu Manaſſis quem grauiter cum populo increpabat ſerrâ ligneâ à vertice per medium vmbilicum ſectus eſt. Aquam morituro ſuffectam diuinitùs ſcribunt Dorotheus, & Epiphanius; Hic etiam addit ad quercum Rogel, non procul à fonte cognomine tumulatum. Vir ille quidem accepto à regibus ſanguine magnus & nobilis fuit; ſed eodem propter Deum fuſo, major & illuſtrior extitit. *Eſaias ſerra ſectus.*

CAPVT V.

DECAS QVINTA.

Ab anno mundi 3340. ad 3350.

OLYMP.XVI.	*Mundi*	Vrb.Cond.
ann.4.	3341.	41.

HOc anno Euſebij Chronicon Herophilen Sibyllam Samiam collocat; diuerſam ab antiquiore cognomine, quæ ante Troiana tempora viguit, & prænunciaſſe dicitur perniciem Aſiæ ab Helenâ imminentem, atque mulierum prima creditur oraculo fudiſſe, vt ſcri- *Herophili Sibilla.*

bit Pauſanias in Phocicis . Hujus antiquioris quoniam ignoratur tempus , ſimul vtramque appellare nominis ſimilitudo compulit.

OLYMP. XVII. *Mundi* Vrb Cond.
ann. 1. 3342. 42.

Aſtacus condita. Aſtacus Megarenſium colonia ab Aſtaco quodam condita eſt , nomen ſuum ab Aſtaco quodam Thebano trahente , vt habet Catalogus Olympionicarum . Hunc tamen Pauſanias Zipatem vocat , & Thracem facit . Hæc poſteà circa Olymp. 129. à Nicomede reparata Nicomedia dicta eſt, & ejus præualuit nomen, qui huic vrbi plus ſplendoris attuliſſet .

Annus Rom. à Numa inſtitutus. Numa hoc anno regni ſui tertio annum Romanum mutauit , additis ei duobus menſibus , Ianuario , & Februario , aut certè aliter tantùm ordinauit . Putant enim nonnulli iique doctiſſimi annum ſemper apud Romanos 12. menſium fuiſſe , cum annum ſuum ab Albanis accepiſſent , apud quos ſine dubio duodecim menſium annus fuit . Hunc tamen Romuleum menſium decem , improbare non audeo , à multis autoribus jactatum . Qui ſi vnquam in vſu fuit , tum Romani terræ ſic addicti erant, vt cæli penitùs obliuiſcerentur .

OLYMP. XVII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 2. 3343. 43.

Numus à Numa dictus. Numus, aliter Nummus, dictus eſt hoc anno, quo primùm imago Regis huius in ære ſignata fuit. Quamquam alij anteà ſignatam Romæ monetam æream agnoſcant , alij remittant inferiùs , ſub Seruio Tullo . Sic Numæ memoria , etiam in ære fuſa , minùs perennis fuit.

Croto conditur. Condita quoque hoc anno in Italia vrbs Croto autore quodam Myſcillo , cui Apo lo locum ſaluberrimum pollicitus erat , vt Archiæ ſocio ditiſſimum , Syracuſas . Vnde factum vt nulla ciuitas quàm iſta plures tulerit Atletas , inter quos Milo celeberrimus extitit . Multos etiam Pythagoreos Philoſophos edidit ; vſque

adeò

adeò ſalubritas loci, non corporibus duntaxat, ſed animis prodeſt.

OLYMP. XVII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3 3344. 44.

Hoc anno regni ſui ſeptimo captus eſt Manaſſes à Merodacho ſeu Nabuchodonoſore Babyloniorum ſimul, & Aſſyriorum Principe, abductuſque Babylonem cum fratribus, & flore Iudaicæ nobilitatis, & adeò duriter exceptus vt ſe jam non Regem, ſed vile mancipium agnoſceret. Victus enim catenis duabus in carcerem conjectus eſt, victuſque ei malignè ſuffectus, vt tandem intelligeret ſe non à Rege caſtigari, vulgò in alios Reges benè affecto, ſed à ſummo mortalium Arbitro, qui Principes ab opilionibus in pœnâ diſtinguere non ſolet. *Manaſſe captus à Merodacho.*

OLYMP. XVII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3345. 45.

Romæ creatus eſt Pontifex maximus Numa Marcius, Marci Marcij filius, quem ad eum honorem Rex extulit, vt eius parenti, homini ſibi cariſſimo, gratificaretur. Eum autem toti religioni præfecit, immunem à judiciis atque multâ, ſed omnino ſui iuris, & qualem decebat eſſe qui medius inter Deos & homines, ſummâ quæ mortalibus contingere poteſt dignitate frueretur. *Primus Romæ Pontif. Max.*

Victus eſt etiam hoc anno à Merodacho, Arphaxadus Rex Medorum, quem Deiocem Herodoti plerique ſuſpicantur, quamquam multa videantur obſiſtere, quæ ſatis à peritis hiſtoriæ concoqui nequeant. Sed quid agas? non ita ſcripſit Herodotus, vt non inter ſuas Muſas aliquando dormitarit. Quidquid ſit de Dejoce, Arphaxadus Ecbatana condiderat, aut veriùs repararat, & ad eam magnificentiam prouexerat, vt hanc ipſe non Principis Palatium, ſed Dei ſedem arbitraretur. Hunc vt faſtum reprimeret Deus, eum cum Merodacho, ſeu Nabuchodonoſore compoſuit, homine item ſuper- *Victus à Merodacho Arphaxadus.*

biſſimo, ſed cuius ſuperbia tantiſper ferenda videbatur. Is Merodachus videns ſibi rem eſſe cum hoſte potentiſſimo in auxilium ſuum euocauit populos Occidentales, ſibi ſocios aut vectigales, qui tamen huic adeſſe recuſarunt, ne fortaſſis diuturno nimis implicarentur bello. Quid plura? Merodachus ſuis tantùm fretus copiis Arphaxadum inuadit, ejus copias delet, & cum ipſo Rege in Campis Ragau trucidat & perdit. Neque ſatis; ſed & Ecbatana victor ingreditur, vrbemque florentiſſimam diripit, & locupletem ex eâ reportat exercitum, Babylonem. Hunc nonnihil quieſcere cum paſſus eſſet, aduerſus populos Occidentales deſtinat, qui ſe implicitum difficili bello flagitiosè reliquiſſent, vnoque & eodem ductu vniuerſi orbis imperium affectat fretus potiſſimùm virtute militari Holophernis experientiſſimi Ducis. Sed ſpes eius tantæ, mox ad vilem vrbiculam alliſæ, cum magno eius dedecore conciderunt.

Manaſſes à Merodacho ſoluitur. Intereà miſer in vinculis agebat Manaſſes, & malis edomitus, in eum reſpectabat, à quo tantùm poterat adjuuari. Neque irrita fuit nequiſſimi aliàs Regis pœnitentia: ſed vt oſtenderet Deus ſoluta Manaſſis vincula humanum opus non eſſe, ea momento temporis ſic effregit, vt is ſe vix captiuum fuiſſe meminiſſet. Nam in regnum ſuum à Merodacho reſtitutus eſt, & cum affinibus atque proceribus remiſſus Hieroſolymam, cum circumpoſitas regiones Regibus, & libertate ſpoliare meditabatur. Quare qui ex eo facto Hiſtoriam Iudithæ ad alia tempora rejiciunt, non ſatis intelligunt Regum corda in Dei manibus eſſe, & in eam partem flecti à ſummo rerum Arbitro, quò mortalium cogitatione appertinere non poſſunt.

OLYMP. XVIII.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 1.	3346.	46.

Condita Sybaris. Hoc anno in Italiâ condita Sybaris, luxu ſuo famoſiſſima ciuitas, & olim tam potens vt quatuor

tuor vicinis gentibus, & vrbibus viginti quinque imperaret, & 300. hominum millia aduerſus Crotoniatas hoſtes, educeret. Sed huic potentiæ, luxuries præualuit, matri filia. Ignoraretur potentia, niſi eius Strabo meminiſſet; cum ejus luxus abierit in prouerbium, eademque vox & mollem, & Sybaritam ſignificet.

Holophernis expeditio.

Holophernes hoc anno juſſu Merodachi, vel Nabuchodonoſoris ſuſcepit expeditionem cum iis copiis, quæ ad orbem terrendum & ſubjugandum ſatis eſſe viderentur. Peragratâ Meſopotamiâ, & Euphrate pertranſito, belli nubes in Cilicas primùm detumuit, qui primo impetu malè mulctati jugum recepêre. Inde ſuperatis Amani montis anguſtiis Holophernes in Syriam flexit, quam non tam paſſibus, quàm victoriis peragrauit. Vbique autem non populis modò, ſed & eorum Diis indicebatur bellum, & in cædibus, & depopulationibus ſacra prophanis ſemper miſcebantur. In tantâ omnium perturbatione, cæteris populis exanimatis metu, Deus Iudæis, & Iſraëlitis indidit animum, cujus numen atque potentiam, à cæteris gentium Diis Dux impius, inſipienter, non ſatis diſtinguebat. Itaque in eos vt in prædam certiſſimam, tantus eſt immiſſus exercitus. Occurrit primum Bethulia πολίχνη, & ſitu magis, quam munitionibus firma. Eam obſeſſurus Holophernes conſilium militare habuit de more, in quo Achior Ammonitarum Dux interrogatus, vnde tanta Iſraëlitis veniret audacia, negauit eos vinci poſſe, niſi eſſent à Deo ſuo criminibus disjuncti, probos, aut pœnitentes, Dei ſui præſidio tutos & incolumes fore. Pupugit hæc oratio Holophernem de tot populis, eorumque numinibus victorem: Itaque Achiorem dedi jubet obſeſſis, in quos eſſet mox ferro flammiſque ſæuiturus. Interim huic renunciatur vrbem ſine ſuorum cæde capi poſſe, aquis ei ſubductis: ſuccisi igitur ſtatim canales aquam deuehentes,

tes, impoſita fontibus præſidia militum, qui ciues aquatione prohiberent. Inde plebis in ſuos magiſtratus lacrymæ, & lamenta, aquam vel deditionem poſtulantis. Breue tamen extorquent illi tempus ad auxilium impetrandum de cœlo, cum nullum è terris ſperaretur. Præfinitur ergo deditioni tempus dierum quinque; quod cum audiuiſſet Juditha conjunctiſſima Deo mulier & vidua, vrbis proceres grauiter increpuit, qui Diuinæ prouidentiæ modum tempuſque definiuiſſent. Eos ergo populumque vniuerſum inuitauit ad pœnitentiam & preces, quibus prima ipſa præluxit. Nec mora, huic injicitur diuinitus conſilium, de quo nulla tacebit ætas, omnis admirabitur. Holophernem ad amorem ſui pellectum perdere parat, & huic conſilio fortuna, euentuſque reſponderunt. Itaque relinquit vrbem quaſi fugitiua mulier, & de ſe & de ſuis ornamentis, & de Deo formoſa, ſtatimque ad Holophernem deducitur. Viſam ſtatim deperiit luxurioſus Imperator, & vt eam ad amorem ſui quoque pelliceret, nihil denegauit. Paſſus eſt enim, quaſi ad orationes, exire de caſtris, vt ipſa jam non captiua, ſed pænè ejus vxor eſſe videretur. Quarto demum die inuitatur Juditha ſpecie ad conuiuium, re verâ ad ſtuprum: ad cœnam acceſſit illa, ſed cum cibis ab ancillulâ ſuâ paratis, ne gentilium mensâ pollueretur. Ad eius aſpectum in conuiuio Holophernes multùm vini, plùs libidinis hauſit. Itaque remotis menſis, includitur ab impuriſſimo cubiculario in ejus tentorio Juditha; ſed vino plenus helluo, erat ad ſomnum, quàm ad venerem paratior. Id cum Juditha deprehendiſſet, plena Deo, gladium eius exſoluit, ejuſque caput bis grauiter percuſſum amputat, atque Ancillæ ſuæ in perâ cibariâ occultandum tradit. Tum quaſi ad orationem prohibente nemine, de more pergit; accedit ad Bethuliæ portas, quas à cuſtodibus ſibi reſerari jubet.

Judith caput amputat Holophernis.

bet. Ciuibus ad eam videndam accurrentibus porrigit decollati Holophernis caput, quod præfixum conto hoſtibus objici jubet, dum expediti in armis milites, cum magnâ vociferatione in eos erumperent. Quis tum Achioris de Deo Hebræorum ſenſus? Quæ Bethulitarum exultatio? quanta in caſtris Aſſyriorum mox futura trepidatio, Iam enim ſentiebatur ab Aſſyriis audax Iſraëlitarum eruptio. Cui vt conſulat Eunuchus dum excitare parat Holophernem in eius cadauer incidit, ſine capite, ſuo ſanguine volutatum. Statim exclamat Aſſyriorum res perditas Hebræi ſcortuli manu: quibus verbis fidem ſtatim fecit viſum Holophernis ex muro Bethuliæ caput. Quo caſu percuſſi omnes Aſſyrij effuſiſſimam ſe dedere in fugam, mox eorum, quos erant depopulati, gladiis impunè concidendi. Excepta Iuditha à popularibus ſuis ea gratulatione quâ populi vindex, & parens; huic ſine ſorte opima ſpolia Holophernis aſſignata, ſed hæc Hieroſolymis religiosè conſecrauit. Eò quoque cùm vniuerſo populo ipſa perrexit, gratias habitura Deo, qui manu vnius fœminæ terrorem orbis ac populi, tam faciliter, quàm ſapienter ſuſtuliſſet.

OLYMP. XVIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 2. 3347. 47.

Inſtituti ſunt hoc anno Romæ Salij Sacerdotes quibus commiſit rex Numa breuia ſcuta Ancilia dicta, quorum vnum erat delapſum è cælo. Sed alia vndecim cuderat Veturius Mamurius, adeò huic ſimilia, vt verùm à fictitiis nec ipſe Rex Numa diſtingueret. Erat hoc ſcutum Vrbi fatale ſimul atque ſalutare; quod ideò falſis permixtum erat ſapienter, vt ejus tollendi, furandique voluntas adimeretur. Dicti ſunt porrò Salij, non à Salio quodam Samothrace, vel Mantinenſi, armatæ ſaltationis inuentore, ſed à ſaltatione, quam obibant menſe Martio per vrbem decurrentes armati galeis æreis, in punicea *Salij & Ancilia Romæ inſtituta.*

cea

ceâ veſte carmen occinentes, in quo ſæpè Mamurij recurrebat nomen. Ita conſecratum ejus nomen qui rem ſacram rebus prophanis callidè permiſcuiſſet.

Merodachus clade Holophernis repreſſus; Iuditha illuſtris.

Iuditha non ſalutem modò populo ſuo, ſed & reliquis quietem peperit Holophernis nece. Hac enim auditâ Merodachus ad ſe rediit, & memor Sennacheribi cujus obtinebat imperium, benè ſecum putauit actum, quod Dei tam potentis ipſe manus effugiſſet. Regreſſa porrò Bethuliam Iuditha deinceps ita vixit, vt digna videretur, cujus manu Deus tam egregium facinus edidiſſet.

OLYMP. XVIII.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 3.	3348.	48.
4.	3349.	49.

Manaſſis bona opera.

Manaſſes his annis totus fuit in operibus pietatis, conatus reparare præteritæ vitæ jacturam, & huic gratus eſſe volens à quo non vt à judice, ſed à parente caſtigatus erat. Neque verò tantùm vir bonus, ſed & princeps optimus fuit. Quæ enim Hieroſolymis belli tempore prudenter inchoarat, per otium abſoluit; prouiditque vt qui ſuis exemplis vrbem ſanctam effecerat, parſimoniâ ſuâ, & induſtriâ munitam filiis ſuis relinqueret.

OLYMP. XIX.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 1.	3350.	50.

Archilochus Poeta floret. Licambem exagitat.

In hunc quoque Olympiadis annum Olympiadum ſcriptor Archilochum Parium collocat, quem certè ex Herodoto Caudalis, & Gygis temporibus vixiſſe liquet. Alij tamen eum aliis Olympiadibus affigunt. Is Lycambem inimicum ſuum adeò graui, & aculeato carmine pupugit, vt eum ad laqueum, mortemque compulerit, morte ſuâ, quàm ſcriptis, atque factis longè ineptiorem.

CA-

CAPVT VI.

DECAS SEXTA.

Ab anno 3350. *ad* 3360.

OLYMP.XIX. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*2. 3351. 51.

CORCYRA à Corinthiis hoc anno Colonia condita traditur, per Cherſocratem è genere Bacchiadarum, ejectis ex eâ Colchis, qui cum Medeâ & Iaſone erronibus, eò confugerant opportuniſſimo loco ſita erat, & quaſi ſpecula maris hujus, ideoque à multis Græcorum ambitiosè tentata, pari incolarum damno, & prenſantium gloriâ. *Corcyra condita.*

OLYMP.XIX. *Mundi* Vrb.Cond.
ann. { 3. 3352. 52.
{ 4. 3353. 53.

Nihil habent hiſtoriæ quod his annis alligetur.

OLYMP.XX. *Mundi* Vrb.Cond.
ann. 1. 3354. 54.

Tarentum, aliàs & Tarentus dicta hoc anno Phalanti, & Partheniorum de quibus anno mundi 3328. Colonia fuit. Neque tamen hæc mutauit antiquum nomen quod acceperat vel à Tarento aut Neptuni, aut Herculis filio, aut à voce Tereno, quæ apud Sabinos *molle* ſonabat, ob vellerum lanarumque mollitiem. Phalantus autem antequam Lacedæmone proficiſceretur Apollinem Delphicum interrogarat de loco vbi conſiſteret; reſponderat Oraculum, cum ſub Æthrâ pluuiam ſentiret. Domitis ergo Barbaris ad Tarentum cum res eius parùm conſiſterent, putaretque ſibi ἀδύνατα à Deo prænunciata, neque fieri poſſe vt ex Æthrâ, ſeu ſudo cælo pluuia deflueret, nihilominùs expertus eſt Oraculum *Tarentum à Partheniis conditum.*

lum

lum vera cecinisſe. Cùm enim Æthrâ vxor maritum ſequuta ex eius capite pediculos legeret, recolens illa viri ſui varios caſus adeò vbertim fleuit vt eius lacrymis Phalanti caput perſunderetur. Neque vanus tum Apollo fuit, eodem die Tarentum captum huic atque Partheniis ſedem optatiſſimam dedit, & ſub Æthrâ dominâ magnam rerum abundantiam & tranquillitatem.

OLYMP.XX.	*Mundi*	Vrb.Cond.
ann.2.3 4.	3355	55.
OLYMP.XXI.	3356	vſque ad
ann.1.2 3.	vſque ad 3360.	60.

Glaucus ferrum glutinare docuit. Nihil de his annis inuenitur in hiſtoria niſi quod Olymp. 21. an. 1. Glaucus ferrum glutinare didicit, & docuit.

CAPVT VII.

DECAS SEPTIMA.

Ab anno 3360. *ad* 3370.

OLYMP.XXI.	*Mundi*	Vrb.Cond.
ann.4.	3361.	61.
& tota Olymp.	vſque ad	vſque ad
XXII.& XXIII.	3367.	67.
ann.1.& 2.		

Gela & Phaſelitis condita. NIHIL dignum quod his Annalibus attexatur, niſi quod Gela & Phaſelitis conditæ in Sicil â Olym. 223. ann. 3. Hipponax Poëta Iambicus inclareſcebat Olymp.23.ann. 1. Is vultu adeò turpi, & ridiculo fuit, vt à pictoribus ſui temporis vulgò vultus eius deformiſſimis hominibus aptaretur. Sed aliis eos coloribus ille depinxit, & Scazonte ſuo, quem excogitarat, ſic eos inceſſit, & vt nonnullos ad ſuſpendium adegerit. Inde Scazon Hipponacteum

Car-

Carmen dictum eſt, idoneum in primis ad jacienda conuicia, quibus ars tam diuina minùs aptari debuerat.

OLYMP. XXIII. *Mundi* Vrb.Cond.
ann 3. 3368. 68.

Pretores annui Athenis.

Annuus hoc anno Magiſtratus Athenis creari cœptus, & nouem ciuibus aſſignatus, quos alij ἄρχοντες, alij principes, alij prætores vocarunt aut Græcè, aut Latinè, aut Romanorum more locuti. Eorum primus Rex dicebatur, nempe ſacrorum, penes quem erat totius Religionis negotium; alter Polemarchus, militiæ præfectus; Tertius Ephorus à quo anno nomen, qui hoc Creon eſt dictus; reliqui ſex Theſmotetæ vocabantur. Quid aliud èxpectares à Democratico ſtatu & in quo bellua multorum capitum omnia poſſet, niſi vt Reipublicæ multa capita præficerentur?

OLYMP.XXIII. *Mundi* Vrb Cond.
*ann.*4. 3369. 69.

Chalcedon condita.

Hoc anno Chalcedon à Magarenſibus condita, quæ ideò cæcorum ciuitas dicta, quod cùm locum vbi poſteà Byzantium condita eſt eligere potuiſſent, elegere deteriorem. Refugiebant enim eorum littus Piſces territi tæniâ candicante, & ad oppoſitum delati hîc auream & argenteam Piſcationem efficiebant. Verum ſi experientiæ defectio cæcos efficeret, plerique mortalium ſaltem cæcutirent.

Rebellant Meſſenii Duce Ariſtomene.

Eodem anno Meſſenij oppreſſi à Lacedæmoniis erexerunt ſeſe, & aduerſus impotentes heros arma corripuerunt, Duce Ariſtomene viro forti, cujus natales Meſſenij referebant ad Genium, qui Draconis ſpecie cùm eius matre Nicoteleâ coïerat. Verùm ij demùm experti ſunt, rebus ſuis penitùs collapſis, eoque extincto, ſe mortalem Imperatorem habuiſſe.

OLYMP.XXIV. *Mundi* Vrb Cond.
*ann.*1. 3370. 70.

Pugna Meſſeniorum ad Deras.

Primus Meſſeniorum cum Lacedæmoniis ad Deras

Decas Meſſeniæ vicum conflictus fuit ; in quò Ariſtomene ſuprà hominem depugnante , nihilominus victoria dubia fuit. Ei tamen oblatum eſt regnum, quod ille rejecit in ſpeciem contentus Imperatoris nomine, vt re certiùs regnaret. Lacedæmonij eius audaciam veriti Pythium Apollinem interrogarunt , quomodò victoriam de eo referre poſſent; reſpondet, ſi Athenienſem ducem ſibi conſtituerent . Athenienſes rogati Tyrtæum vatem & ludimagiſtrum obtruſere , qui egregiam iis nauauit operam. Sic dum illi, illudere putant Lacedæmoniis , imprudenter fauerunt.

Tyrtæus ludimagiſter Lacedæmonijs præeſt.

CAPVT VIII.

DECAS OCTAVA.

Ab anno 3370. *ad* 3380.

OLYMP.XXIV. *ann.*2.	*Mundi* 3371.	Vrb.Cond. 71.

Meſſenij victores ad Apri ſepulchrũ.

AD Apri ſepulchrum iterum certatum acriter, vbi Lacedæmonij victi conſtantiâ, & alacritate Ariſtomenis ; qui dum fugientes audacius inſequitur ſcutum amiſit , inuentumque in Trophonij Specu ibidem conſecrauit,& multa ſubinde Lacedæmoniis importauit damna , dum improuiſus adeſt cum delecta ſuorum manu , adeò vt non irruere in prædam, ſed volare nec vno loco conſiſtere , ſed pluribus inſidere videretur.

Condita Cyzicus.

Eodem anno condita vel meliùs reſtaurata Cyzicus , jam ante annos 600. in Propontide inclyta ciuitas , & digna quæ à multis , & ſæpe propter amplitudinem, & magnificentiam conderetur.

Ammon naſcitur.

Eodem quoque anno Manaſſi jam conuerſo atque pio natus eſt Ammon mortuis jama liis libe-

liberis quos in crimine genuerat, vt ex Ezechiæ ſtirpe Chriſtus ſanctiùs naſceretur.

OLYMP. XXIV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3372. 72.

Rebus propè deploratis Lacedæmonij ad dolos confugiunt, & pecuniâ corrumpunt Ariſtocratem Regem Arcadum, vt ex auxiliatore proditor fieret. Is in prælio in magnam foſſam Meſſenios flagitioſè deſeruit, & Lacedæmoniis cædendos objecit. Fugit tamen iram Ariſtomenes cùm paucis, vnde annos vndecim victores diſtinuit, neque niſi dolo, & ſcelere potuit deturbari.

Victi Meſſenij proditione Arcadum.

OLYMP. XXIV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3373. 73.

In hunc annum & ſequentes cadunt mira Ariſtomenis facinora, quæ annis 11. geſſit, obſidenti, quàm obſeſſo ſimilior, & Lacedæmoniorum agros cæde, facibuſque deſolans. Bis etiam captus, & primò quidem Spartam perductus, conjectus eſt in Ceadam ſpecum ſeu voraginem, in quam nocentiſſimi quique projiciebantur; ſed aliqui volunt eum labentem offendiſſe Aquilam eiuſque pennis vtcumque ſuſtentatum molliùs cecidiſſe. Hinc etiam vulpis beneficio erupit, quam caudâ prehenſam inſecutus, vidit quâ effugeret, cuniculumque ſenſim dilatans manu, per eum euaſit. Iterum captus à Cretenſibus ſagittariis ligatuſque per virginem hoſpitem ſolutus eſt, quam poſteà filio ſuo dedit vxorem. Reſtituere rem Meſſeniorum ille profectò debuerat, niſi felicior iis ſedes in Siciliâ, quàm in Peloponneſo à fortunâ pararetur.

Ariſtomenis præclara facinora.

OLYMP. XXV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3374. 74.

Additus hoc anno ludis Olympicis curſus equorum adultorum, quo Pagondas Thebanus victor renunciatus eſt, vt non homines ſolùm ſed

Equorum curſus additus Olympicis ludi.

ſed & animantes, acclamationes ac plauſus excitarent ad gloriam.

Anacreon Poeta. Tumquoque à nonnullis floruiſſe perhibetur Anacreon, quamquam ab aliis vltra Olympiadem ſexageſimam differatur. Poëta Lyricus bonus, at Barylli formoſiſſimi pueri amoribus infamis; qui & vuæ paſſæ acino ſtrangulatus oſtendit quàm multis modis hominibus aperta ſit ad mortem via.

OLYMP. XXV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann 2. 3375. 75.

Mors Merodachi. Moritur hoc anno ex communi Chronologorum conſenſu Merodachus cum Babyloniis 52. Aſſyriis 42. annos imperaſſet, & inde Imperij Babylonici exordia duceret. Vir ſine dubio magnus, vt omnes qui imperia, regnaque conſtituunt, & ſemper victor quandiu bellum cum hominibus geſſit, ſed ſemel compoſitus Deo, per ineptum Holophernem, quandiu poſteà vixit, ſemper præteritarum victoriarum fructu caruit.

OLYMP. XXV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3376. 76.

Ben-Merodachi initia. Huic ſucceſſit cognominis filius, ſed ad ejus diſcrimen Ben-Merodach appellatus; qui, ſi vera ſunt quæ ex Beroſo Ioſephus narrat Phœniciam, inferiorem Syriam, & Ægyptum recuperauit, quæ cum Holopherne grandique exercitu pater aliàs perdiderat. Vir alioqui ſolo nomine, & regno duorum & triginta annorum, notus.

OLYMP. XXV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3377. 77.

Mors Tobiæ ſenioris. Hoc anno Tobias ſenior obiit annos natus centum & duos, cum filio ſuo commendaſſet eleemoſynas, eumque ad charitatem, & ſuo, & Achiachari cognati, & Manaſſis exemplo incitaſſet. Addidit & vaticinia de Niniues proximâ ruinâ, non eâ poſtremâ quam Nahum, ſed de aliâ ſub Cyaxare, vel ejus patre Phraort

(qui

(qui in ſacris Codicibus dicitur Aſſuerus) & quam Ionas Prophetes præcinuiſſet. Vir ſanè acceptiſſimus Deo, & ab eo probatus inopiâ, cæcitate, Principis odio, vt quid poſſet vir bonus, cum malâ fortunâ compoſitus, oſtenderetur.

OLYMP.XXVI.	*Mundi*	Vrb.Cond.
*ann.*1.	3378.	78.

Hoc anno inſtituta Càrnia, ludi in honorem Apollinis, vt iis placaretur Deus ob vatem ſuum cæſum a b Heraclidis. Peſte enim afflicti, tantùm his ſacris inuenere remedium, in quibus certabant Citharædi. Inter quos primus victoriam Terpander retulit. Celebrabantur ad Lucum Apollinis Carnij, ad fontem perennem, & celebrabantur diebus nouem, in 9. tabernaculis, in quorum ſingulis cœnabant, nouem futuri judices Citharœdorum, qui ad judicium ſobrij, quàm benè poti longè meliùs ceſſiſſent. *Carnia inſtituta.*

OLYMP XXVI.	*Mundi*	Vrb.Cond.
*ann.*2.& 3.	3379. 3380.	79.& 80.

Nihil ſuggerunt his annalibus conſignandum.

CAPVT IX.

DECAS NONA.

Ab anno 3380. *ad* 3390.

OLYMP.XXVI.	*Mundi*	Vrb.Cond.
ann,4.	3381.	81.

AD hoc tempus ſpectat quod de Numâ ſuo Romani ſcriptores tradunt, nullam vmquam aduerſam valetudinem expertum eſſe, ſed crudâ vegetaque ſenectute viguiſſe, mente ſanâ in ſano corpore, neque minùs habilem ad adminiſtrandam Rempub. cum eam deſeruit, quàm cum accepit. *Numæ ſenectus cõmoda.*

Hoc

OLYMP. XXVII. *ann.* 1. *Mundi* 3382. Vrb. Cond. 82.

Numa obiuus. Hoc anno in viuis eſſe deſit alter Rex Romanorum Numa ætatis annos ſupra 80. cum annis 43. imperaſſet, morte facillimâ elatus, & ſuis moribus ſuauiſſimis dignâ. Reliquit liberos quinque, mares quatuor qui nobiliſſimas familias effecere Pomponiorum, Calpurniorum, Pinariorum & Æmulliorum, filia Martio ſummo Pontifici nupſit ex qua natus Ancus Martius. Sepultus eſt in Arcâ lapideâ extra vrbem, quia ſe cremari vetuerat. Eo Roma optare meliorem Regem non potuit, & cui plus, quàm Romulo debet, cùm hic eam muris, ille bonis legibus munierit.

OLYMP. XXVII. *ann.* 2. *Mundi* 3383. Vrb. Cond. 83.

Tullus Hoſtilius ſuccedit Numæ. Tullus Hoſtilius nepos Hoſtij Hoſtilij qui bello Sabino interièrat, poſt aliquot dierum interregnum à Senatu populoque Romano Rex creatus eſt. Is ſtatim agrum regibus aſſignatum populo viritim diuiſit, ratus patrimonij ſibi ſatis eſſe ad ſacra ſumptuſque domeſticos. Addidit & vrbi Cœlium montem, quem ædificare volentibus diſtribuit, & iis ipſe præluxit. Quâ liberalitate, & magnificentiâ ſe regno digniſſimum oſtendit.

Ira capta à Lacedemoniis. Ita quoque Meſſeniorum receptaculum hoc anno à Lacedæmoniis oppugnata fuit, & mulier impudica, vt olim Troiæ, ſic huic munitioni excidij causâ fuit. Hæc cum Paſtori Lacedæmonii Emperami ſe proſtituiſſet, eumque domo ſua recepiſſet, quo die murum ſeruabat maritus, eo maturiùs redeunte, quod ſtatio tempore pluuio deſerta foret, modum vrbis occupandæ occultato patefecit adultero. Is ad ſuos Spartanos regreſſus rem aperuit; ſibi creditos milites inter pluuias, atque tempeſtates in vrbem introduxit. Reſtitit tamen fortiter Ariſtomenes, & triduo cum victoribus depugnauit;

cum

cum ſuos frigore, inediâ, vulneribus confectos videret eruptionem fecit, & reliquos Meſſenios collocauit in tuto. Quin &, cum ſuorum lectiſſimis, Spartam occupaſſet eamque incendiſſet, niſi ab Ariſtocrate proditus eſſet, qui ideò à ſuis Arcadibus, geminâ proditione patefactâ, lapidibus obrutus eſt. Intereà Euergetidas Ariſtomenis affinis cum 50 juuenibus regreſſus Iram, Spartanorum caſtra luctu cædibuſque permiſcuit, ipſe ſuper ingentem hoſtium aceruum confoſſus interiit. Petebatur coloniæ deducendæ Dux Ariſtomenes, ſed hujus curam Gorgo, & Manticlo demandare maluit, ipſe in Græciâ reſtitit, in vltionem Lacedæmoniorum intentus. Filias enim ſuas viris fortiſſimis vxores tradidit, quarum tertia. Ialyſi Regi Rhodio nupſit, cum oraculum ei optimi viri inter Græcos filiam aſſignaſſet vxorem. Tandem dum Lydiam, & Mediam cogitat Ariſtomenes, tot periculis perfunctus ex morbo interiit, vir fortunâ belliciſque diſcriminibus major, quorum cum nullum vmquam defugiſſet, vitam quam pro patriæ ſalute toties expoſuerat, in lectulo ſatis pacatè naturæ reddidit, magnis honoribus ab ipſis hoſtibus ſuis, ab amicis, atque ſuis, cohoneſtatus diuinis. *Ariſtomenis obitus.*

OLYMP. XXVII	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 3.	3384.	84.

Hoc anno ad Anaxilam Rhegij Tyrannum filium nepotis Alcidamidæ venere Gorgus & Manticlus cum ſuis exulibus Meſſeniis. Perhumaniter excepti ſunt vt exules focij ab exulibus, ſed ſtatim ducti aduerſus prædones, qui Zanclen obtinebant. Ij ſtatim terrâ, marique victi vrbem Meſſeniis reliquerunt, quam hi de nomine patriæ Meſſanam dixerunt, ſolo non admodùm fertili in vberrimum commutato, factique extra patriam, quàm in patriâ ditiores, & fortunatiores. *Meſſana colonia Meſſeniorum.*

OLYMP. XXVII. *Mundi* Vrb Cond.
ann. 4. 3385. 85.

Argiui Lacedæmonios vincunt.

Hoc anno Argiui, ad Hyſias oppidum, Lacedæmonios profligauere, & diu ſtetere victorum Polyandria qui in eo prælio cecidiſſent, ne in omnium memoriâ perirent, qui pro ſalute & gloriâ patriæ quondam interiiſſent.

Certamen Horatiorum, & Curiatiorum.

Verùm celebratiùs eodem anno contigit in Italiâ certamen, Tergeminorum fratrum ex duabus ſororibus, quas Sequinius Albanus nuptui dederat, vnam Albano Curiatio, alteram Horatio Romano Ciui. Vterque porrò ex vxore ſuâ Trigeminos ſuſcepit, ætate, viribus, & armorum exercitatione pares. Placuit itaque Regi Tullo, & Metio Suffetio eorum virtuti gentis ſuæ gloriam committere: neque juuenes detrectauere certamen. Primo congreſſu, & impreſſione duo Horatij cecidere, vulneratis tribus Curiatiis. Tertius Horatius ſuperſtes, & integer arti fortitudinem conjunxit, & tribus impar cum fugere ſimulat, ſingulatim cum tribus congreſſus, omnes interficit. Eorum ſpoliis ornatus vrbem ingreditur, ac ſororem adit. At illa viſis in corpore fratris, ſponte ſpoliis, plus dedit, ſponſi cædi, quàm fratris gloriæ, vbertimque fleuit. Has lacrymas vt patriæ infeſtas frater vltus eſt ferro; vocatuſque in judicium damnatus eſt: ſed prouocauit ad populum, à quo liberatus eſt. Sicque tum plus latitiæ publicæ, quàm legibus indultum in hac cauſâ fuit.

OLYMP. XXVIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3386. 86.

Bellum in Fidenates paratur.

Hoc anno bellum aduerſus Fidenates paratum, & Metius Suffetius cum ſuis copiis euocatus. Fidenates etiam Veientium auxilio fulti, pares ſe Romanis, & Albanis exiſtimarunt. Itaque is annus, dum bellum paratur, ſine bello fuit.

OLYMP.

OLYMP. XXVIII *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 2. 3387. 87.

Hoc anno putatur obiiſſe Anna Tobiæ junioris mater, quæ omnem ex marito, & filio gloriam traxit. *Anna Tobiæ vxor moritur.*

Eodem quoque natus eſt ex Ammone, Ioſias Manaſſis nepos, futurus ipſe fortunatiſſimus niſi parentis, & populi crimina, eius pietati prævaluiſſent. *Naſcitur ex Ammone Ioſias.*

Certatum item & hoc anno à Romanis contra Fidenates, & dubia primum victoria, quia Metius Suffetius cum ſuis Albanis, non ſuo ſtetit loco, & ſpectator certaminis, quàm actor eſſe maluit. Actum erat de Romanis, cum Metius ad hoſtes diſcederet, niſi Tullus in rem præſentem conſilium cepiſſet. Exclamauit enim, hunc diſceſſum à ſe imperatum eſſe, vt hoſtis implicaretur, & à tergo cæderetur, quæ vox & ſuis animos addidit, & hoſtibus fiduciam ademit. Romani ergo tandem victores de Fidenatibus Albanos circumfundunt, petitur ad ſupplicium proditor Metius & ne perirent omnes ſtatim ducitur. Itaque proditionis conuictus religatur ad duas Bigas in contrarium incitandas, atque diſcerpitur. Intereà miſſus cum lectiſſimis copiis Albam occupat Horatius, eamque deſtrui jubet ciuibus priùs Romam ablegatis. Ita rediit ad filiam mater cum annis quadringentis circiter ſtetiſſet, & quas diſcordia & æmulatio diſiunxerant, iterum conjunxere. *Metius Suffetius proditor diſcerpitur iuſſu Hoſtilij.*

OLYMP. XXVIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3388. 88.

Is annus bello Fidenatium finem attulit, iis iterum profligatis, & vrbe tam grauiter oppreſsâ, vt ad deditionem compelleretur. Itaque de iis triumphauit Tullus, cæterùm cum victis ſatis honeſtis conditionibus pepigit, & vt fortes viri victores, cum fortibus ſuperatis ſolent. *Fidenates debellati.*

OLYMP. XXVIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3389. 89.

Bellum Sabinum. Hoc anno bellum contra Sabinos inchoatum, qui ad lucum Feroniæ Romanos ſpoliarant, & per legatos moniti, damno riſum adjecerant, atque olim raptas à Romanis Sabinas exprobrarant. Vtrimque adeò fortiter dimicatum eſt ad noctem, vt redintegrare hoc anno certamen vterque veritus ſit exercitus; ſicque mutuo & alterno metu huius anni expeditio terminata ſit.

OLYMP. XXIX. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3390. 90.

Tertiùm rebellant in Lacedæmonios Meſſeni. Hoc anno Meſſenij aduerſus Spartanos tertiùm rebellauere, occaſione arreptâ ex terræ motu, quo Neptunus Spartam afflixerat, quia ſupplices ex eius aris ad Tænarum Ephori abduxiſſent. Occuparunt illi rebelles Ithomen montem; neque tamen eos expugnarunt Lacedæmonij, vetiti ab Oraculo Iouis Ithomatæ ſupplices violare. Itaque ij ab Athenienſibus malè jam affectis in Spartanos, accepere Naupactum, vnde Acarnanibus multa intulere damna. Exemplo certiſſimo, quàm periculoſum ſit fortes & miſeros hoſtes nimis vicinos habere.

Victi Sabini ad Eretũ pacẽ petunt. Eodem anno majoribus animis & copiis à Tullo contra Sabinos pugnatum, ad Eretum oppidum, vbi victoria ſtetit à Romanis, non qui fortiores erant, ſed religioſiores. Neutram enim in partem inclinante fortunâ, & multis cadentibus, vincente nemine, vota Opi & Saturno Tullus nuncupauit, pollicitus & duplicare Salios, ſi Sabini vincerentur. Itaque ij ſtatim fugientes regionem ſuam Romanorum populationibus objecerunt: quibus ita detumuerunt ſuperbiſſimorum hominum animi, vt de quærendâ pace ſeriò cogitarent.

CA-

CAPVT X.

DECAS DECIMA.

Ab anno 3390. *ad* 3400.

OLYMP. XXIX. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*2. 3391. 91.

ANNO igitur inſequenti Sabinorum Legatis petentibus Tullus pacem dedit, & honeſtis quidem conditionibus, eos ſatis domuiſſe ratus, qui ſibi virtute pares in Italiâ nullos populos arbitrabantur. Inciſum etiam in columellis fœdus, quod tamen tenuit donec re ſuâ victi iudicarunt. Nihilominus ea victoria Tullo peperit tertium triumphum, cujus erat, ſicut & gloriæ militaris appetentiſſimus. *Pax Sabinis data.*

OLYMP. XXIX. *Mundi* Vrb. Cond.
ann 3. 3392. 92.

Mortuus eſt hoc anno Manaſſes Rex Iuda, cum annos quinque ſupra quinquaginta regnaſſet, de quo dubites vtrum ſcelera majori furore perpetrarit, quàm pœnitentiâ eluerit. Huic tamen hæc crimina ſic condonata ſunt, vt eadem in poſteris ſuis luerit, cùm eorum maximè causâ interiiſſe Iudaicum regnum in ſacris Codicibus inueniatur. Neque verò in ſepulchro Regum Iuda eius cadauer illatum eſt, quia nonnunquam Deus, quàm homines faciliùs placari ſolent. *Manaſſis mors.*

OLYMP. XXIX. *Mundi* Vrb. Cond.
*ann.*4. 3393. 93.

Manaſſi ſucceſſit Amon annos natus viginti duos, qui ſtatim patrem peccantem imitatus eſt, nequaquam pœnitentem. Itaque ſtatim ſublatus modum citò & vitæ, & ſceleribus poſuit. *Ammonis ſcelera.*

OLYMP. XXX. *ann.* 1. *Mundi* 3394. Vrb. Cond. 94.

Ammonis cædes. Anno enim ſequenti Rex ille infelix interfe-ctus eſt, ab hominibus improbis, & à quibus vt ad exitium, ſic ad ſcelera præcipitatus erat. Hi tamen ſtatim parricidij ſui pœnas luerunt, ab ipſo populo ad judicium, necemque poſtulati, duplicis grauiſſimi ſceleris nocentes, quod Principis ſui criminibus animum priùs, quàm corpus ferro perdidiſſent.

Ioſias Ammoni ſuccedit. Eodem igitur anno parentis ſui locum & ſolium occupauit Ioſias octennis, indolis optimæ puer, & ad virtutem quodammodo factus, dignuſque qui Iudaici regni decus repararet, niſi nequiſſimi populi peccata plus valuiſsent apud Deum ad vindictam, quàm boni Regis pietas ad indulgentiam.

OLYMP. XXX. *ann.* 2. *Mundi* 3395. Vrb. Cond. 95.

Phigalenſes ab Oreſtaſiis reſtituti. Tum à Lacedæmoniis capta eſt, & exciſa Phigalia, nobilis Arcadiæ ciuitas: cujus incolæ ſolum vertere juſſi Apollinem Delphicum interrogarunt, quo tandem modo poſtliminiò redirent in patriam: reſpondit ille ſi ex Oreſthaſio Oppido centum lectiſſimos viros aſſumerent, qui tamen omnes in eâ expeditione eſſent perituri. Oreſthaſij nihilominùs huic militiæ certatim dedere nomen, ex quibus ſelecti centum, commiſſo cùm Spartanis prælio, omnes interiere, ſed Phigalenſibus patriam morte ſua reddidere, tam glorioſâ ſibi, quàm vtili ſuis ſociis victoriâ.

OLYMP XXX. *ann.* 3. *Mundi* 3396. Vrb. Cond. 95.

Cypſelus occupat Tyrannidem. Hoc anno Tyrannidem apud Corinthios occupauit Cypſelus, Periandri pater, ita dictus à Ciſtulâ, ſeu menſurâ frumentariâ, in quâ occulta-

occultatus fuit, dum ad necem à Bacchiadis quæreretur. Sic à matre ſeruatus eſt, vt patriæ matri ſuæ potiori, libertatem eriperet.

OLYMP.XXX. *Mundi* Vrb Cond.
*ann.*4. 3397. 97.

Hoc anno Demaratus Corinthius Cypſeli Tyrannidem peroſus, & ab eo ſibi malè mutuens, in Etruriam venit, & ſedem elegit Tarquiniis, vrbe filiorum ſuorum nomine, quàm proprio, famoſiore. *Demaratus in Etruria nauigat.*

OLYMP.XXXI. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*1. 3398. 98.

Conditæ his temporibus notantur à Chronologis pleræque vrbes Abderæ, Lampſacus, Clazomenæ, Acanthus, Stagira, Selinus, Iſtrus, Boryſthenes, & Byzantium, quamquam ab aliis ſcriptoribus ad alia tempora referantur. Quæ ſi non omnes hoc anno ſtatutæ, certè tum à Colonis Græcis reparatæ, de nouo conditæ dici meruerunt. *Coloniæ aliquot inſtitutæ.*

OLYMP.XXXI. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*2. 3399. 99.

Circa hæc tempora apud Agrigentinos Tyrannus ſtatuitur a nonnulis Phalaris, ſed meliùs rejicitur in Olymp. 52. *Phalaris Tyrannus.*

OLYMP.XXXI. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*3. 3400. 100.

Hoc anno bellum quinquennale contra Latinos exarſit, negantes Romanis parere, qui quondam Albanos dominos agnouiſsent. Itaque in eos eſt immiſsus exercitus, qui tamen plus timoris inferret, quàm damni. Vna Medullia Romuli Colonia obſidione capta pœnas rebellionis dedit: Cæteri humanitate potiùs, & terribilis ad ſpeciem exercitus tranſuectione ſunt ad obſequium reuocati: quia Romani *Bellum in Latinos quinquennale.*

ni Latinos volebant ſuos eſſe, non exterminatos.

Sabini rebellant.

Sabini eâ occaſione vſi fœdera, in ære licet inciſa, fregere, & ad Maleficam Syluam, quàm malæ eſſent fidei demonſtrarunt, ſed ab equitatu Romano deuicti atque diſſipati, plus ineſſe ſibi maleuolentiæ, quàm fortitudinis oſtenderunt.

LIBER

LIBER II.

SÆCVLVM MVNDI TRIGESIMVM QVINTVM.

Ab anno mundi 3400. *ad* 3500.

CAPVT PRIMVM.

PRIMA DECAS.

Ab anno 3400. *ad* 3410.

OLYMP. XXXI.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 4.	3401.	101.

HOC anno Ioſiæ 15. natus eſt ei filius à patre dictus Eliacim, ſed à Nechao Ægypti Rege poſteà Ioacim, per Coph & Men apud Hebræos, apud Græcos per κ & μ. Cum ejus filius dictus ſit Ioachin apud Hebræos per Caph, & Nun, apud Græcos per χ & ν. Sed is Eliacim primogenitus non erat, vt liquet ex 1. Paralipomenon. Ioſiæ enim paulò ante ex aliâ vxore, vel concubinâ natus erat Iohannam, ſed qui ante patrem obiit. Is autem Iohannam aliter quoque dictus eſt Ioachaz, immò & Iechonias, vt conſtat ex libro 3. Eſdræ apocrypho; quod Iechoniæ nomen S. Epiphanius in Panario affinxit Ioacimo, vt cauſam redderet omiſſæ vnius generationis. Quæ quidem hoc loco fuere prænotanda, *Fili Ioſiæ*,

tanda, vt inde lux affulgeret aliquot locis ſcripturæ, magnis alioquin hic tenebris implicatæ.

OLYMP. XXXII. *Mundi* Vrb Cond.
ann. 1. 3402. 102.

Ioſiæ pietas, & noua vxor. Ioſias ætatis ſuæ anno 16. pietati ſe totum dedit, ſeque verum Dauidis Nepotem eſt profeſsus, virtute cultuque religionis. Tum quoque aliam duxit vxorem Amitalem filiam Hieremiæ, non Prophetæ Anatothini, ſed de Lobnâ viri potentis ac diuitis, & qui tum dignus habitus eſt, vt tempore ſatis fœlici Regis ſocer eligeretur.

OLYMP. XXXII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann 2. 3403. 103.

Sellum naſcitur. Hoc anno Ioſias ex Amitali vxore nouâ tertium filium ſuſcepit Ioachazum, qui & aliter dictus eſt Sellum, libro 1. Paralip. non ſuo, hoc eſt tertio, ſed quarto nominatus loco. Is patri ſuo ſucceſſit, ſed abductus in Ægyptum fratri ſuo Ioacimo reliquit locum, infelicitate paternâ, & ſuâ, quàm rebus geſtis famoſior.

OLYMP. XXXII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3 3404 104.

Pietas Ioſiæ denunciata. Celebris eſt hic annus denunciatâ Ioſiæ pietate, quâ ſic regnum purgauit ſuum, vt in eo nihil prophani deinceps videretur. Tum enim abſtulit impudicos Sacerdotes præpoſterâ libidine infames, & eis permixtas mulieres tam labore manuum, quàm quæſtu ſui corporis turpes. Subuertit & aras victimarum toties iniquo ſanguine pollutas. Denique ſic vrbem templumque mundauit, vt hæc ciuitas ſancta, illud Dei ſedes meritò dicerentur.

Pax inter Rom. & Latinos. Hoc quoque anno pax Romanos inter, & Latinos, inita, vtrimque optata, & quæ tantùm dilata fuerat vt hi lubentiùs obſequerentur, illi modeſtiùs imperarent.

OLYMP. XXXII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3405. 105.

Hieremias incipit prophetare. Hoc anno Hieremias prophetare cœpit datus

adjutor

adjutor Ioſiæ Regi, vt hic eſset Numinis ſupremi manus, ille lingua. Ioſias enim ſanctiſſimi vatis ortatibus opus vrgebat; atque hoc anno currus incendit Solis in ſuburbio Hieroſolymitano, more gentium conſecratos, & remouit equos huic immolari ſol tos. Inſuper deſtruxit aras ſingulis Hieroſolymorum portis affixas. Locum etiam Tophet funeſtiſſimis Melochi, ſeu Saturni ſacrificiis, & humano ſanguine violatum, reuerà pollutum haberi voluit. Omnia denique loca deſtruxit, quorum aſpectu vel recordation e lædi pietas videretur.

OLYMP.XXXIII. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*1. 3406. 106.

Lygdamus vel Lydamis Syracuſanus tum omnes ſibi compoſitos Pancratio vicit, cujus monimentum diu Syracuſis ſtetit prope Lato mias: Is autem ludus hoc anno reſtitutus fuit, ſicut & equi deſultorij quibus anteiit Equa Crauxidæ Cranonij, quorum palmis, vt & Gygis Lacedæmonij Olympionicæ, hæc Olympias co honeſtata eſt. *Pancratium reſtitutum.*

Hoc quoque anno Selinus in Sicilia à Megarenſibus Hyblæis condita, ad fluuium cognominem, ab Apio dictum. Huic adjacebat peſtiferum æſtate ſtagnum, cui vim mortiferam ademit Empedocles immiſſis in illud duobus vicinis fluminibus Selinunte, & Belice, ideoque ab indigenis pro Deo habitus quem Æthnæ montis flammæ conſumpſerant. *Selinus condita.*

OLYMP.XXXIII. *Mundi* Vrb Cond.
ann 2. 3407. 107.

Ben-Merodacus auus magni Nabuchodonoſoris hoc anno viuendi finem fecit, cum triginta duobus regnaſset annis, ſolus viginti quatuor, octo cum filio, nepotis rebus geſtis, quàm ſuis celebratior. *Mors Bē-Merodaci.*

OLYMP.XXXIII. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*3. 3408. 108.

Nabopolaſsar, aliter Nabolaſsar magni Nabucho- *Nabopolaſſar regnat.*

C 6

buchodonoſoris pater, hoc anno regnare cœpit ſolus, cum jàm annis octo cum patre aſſueuiſſet imperio. Ita ſenſim Babylonis aſſurgebat imperium, donec idoneum eſſet ad multandos Iudæos, nihil exemplo & pœnâ Iſraëlitarum à peccando deterritos.

OLYMP.XXXIII. *Mundi* Vrb.Cond.
ann.4. 3409. 109.

Ioſias Aruſpices & Ariolos necat. Hoc anno Ioſias majora aduerſus idololatras auſus eſt; deleuit enim Aruſpices, & Ariolos quorum operâ populus dementabatur. Eos autem viuos eſſe combuſtos ex 70. Interpretibus liquet, & fortè in ſuis aris.

OLYMP.XXXIV. *Mundi* Vrb.Cond.
ann.1. 3410. 110.

Anolympias. Hæc Anolympias dicitur, quòd ei præfuiſſent Piſæi ope Pantaleonis Regis, non Elei de more. In eâ victor eſt declaratus Stoma, vel Stomius Sicyonius, qui Eleorum equitatum duxit, & ex prouocatione hoſtem cecidit, non tantùm pedibus, ſed & manu bonus.

Ioſiæ pietas peruadit ad regnum Iſraelis. Hoc quoque anno Ioſias in Iſraëlis regnum pietatem ſuam extendit. Nam in Bethel altare polluit humanis oſſibus in eo concrematis; ſicque completa ſunt verba Iaddi viri Dei ante annos fere trecentos, & quinquaginta coram Ieroboamo pronunciata. Huius porrò Prophetæ ſepulchrum Ioſiæ juſſu conſeruatum, immò & in ejus gratiam oſſa alterius Prophetæ qui mortis eius extiterat cauſa, eumque mendacio apud ſe ad prandium diſtinuerat. Sic malo Prophetæ profuit, juxta bonum, fuiſſe tumulatum.

Mors Tobiæ iunioris. Hoc quoque anno mortuus eſt Ecbatanis iunior Tobias anno ætatis ſuæ 99. (vt Latini codices habent, quamquam ei Græci 127. vitæ annos affingant) cum priùs Raguëlem & Annam ſoceros ibidem ſepeliſſet. Obiit autem circumſeptus nepotum ſuorum grandi turbâ, quos

ita

ita vir ſanctiſſimus inſtituerat, vt eſſent inter Ethnicos veræ religionis tutores, & propagatores.

CAPVT II.

DECAS SECVNDA.

Ab anno 3410. *ad* 3420.

OLYMP.XXXIV. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*2. 3411. 111.

HVNC annum Ezechielis Prophetæ dies natalis illuſtrat, vt trigeſimus ejus ætatis annus cum 5. captiuitatis coincidat. Neque enim hic audiendus Ioſephus Scaliger, qui hos annos 30. Nabopolaſſari audacter affingit. Fuit porrò Ezechiel viſionibus ſuis mirabilis, ſed quæ vidit ipſe multis legenda propoſuit, perpaucis intelligenda. *Naſcitur Ezechiel.*

OLYMP.XXXIV. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*3. 3412. 112.

Hinc annus Ioſiæ duodeuigeſimus tribus rebus nobilis extitit. Templum enim reparatum eſt, cum jam anni 234. effluxiſſent ab eius inſtauratione facta anno 23. regni Ioas: tunc autem eſt ſtructura interpolata, & vaſa ſacra decenter curata. Inter hæc inuentus eſt liber legis Moſis ipſius exaratus manu: de eo conſulta Olda prophetiſſa denunciauit populo calamitates, hoc libro contentas, quas tamen Rex bonus ſuis oculis non vſurparet. Quare renouatum à Rege Deum inter & populum fœdus; ſed vtinam populus Dei, ſequeſtrique votis reſpondiſſet. Celebratum tum quoque fuit phaſe ſeu Paſcha magnificè, quando & Arca ſub Ammone exportata in templum relata fuit; quibus omnibus Rex ſanctiſſimus ſupplicij dilationem obtinuit ſibi; ſupplicium propter ſceleratorum *Opera ſancta Ioſiæ.*

eri-

crimina numquam potuit deprecari.

OLYMP.XXXIV. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*4. 3413. 113.

Iudæorum Cenſores. Si qua Ioſepho fides tum Ioſias Iudæis cenſores appoſuit (κριτὰς & ἐπισκόπους appellat) qui non tantùm publico juri, ſed & priuatorum moribus inuigilarent, & ab vnoquoque vitæ rationem exigerent. Quæ ſi non ſunt à Ioſepho confiсta, cenſura ſupra ducentos annos & quinquaginta priùs Hieroſolymis, quàm Romæ viguit, atque eius inſtitutio non prophanis hominibus, ſed Regi pientiſſimo debetur.

OLYMP.XXXV. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*1. 3414. 114.

Thales Mileſius naſcitur. Hoc anno natus ſcribitur Thales Mileſius ſeptem Græciæ ſapientùm vnus, à quo fluxit Ionica Philoſophiæ diſciplina, vt à Pythagorâ, Italica. Is Geometriam & Aſtrologiam primus induxit in Græciam. Sed ſpeculatus ſiderum motus, dum in foſſam turpiter prolapſus eſt, meliorem ſe Aſtrologum, quam Geometram præbuit.

Tulli Hoſtilij mors. Eodem quoque anno regni ſui 32. obiit Tullus Hoſtilius, vnà cum vxore, & domeſticis omnibus igne cæleſti crematus. Qui enim has flammas ab Anco Martio curatas volunt, communi ſcriptorum ſententiâ, maleuolentiæ reuincuntur. Optimè enim Tullum fuiſſe Magum ſuſpicatur Liuius, & tum à Ioue Elicio, quod eius ſacra non ritè curaret, fulminatum. Veriùs à Dæmone iſti ſunt emiſſi ignes, qui inita ſecum à Magis fœdera, ita plerumque terminare ſolet.

OLYMP.XXXV. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*2. 3415. 115.

Ancus Martius regnat. Ancus Martius annos natus 37. Tullo ſuccedens, hunc minùs quàm auum Numam imitari maluit. Nam populum à ſtudiis belli, ad otium, pacemque traduxit, vulgatis quià Numa relicti erant, commentariis, quibus ad religionem

inui-

inuitaretur, quâ nihil eſt ad pacem curandam, atque conſeruandam accommodatiùs.

OLYMP.XXXV. *Mundi* Vrb.Cond.
ann 3. 3416. 116.

Naſcitur hoc anno Sedecias quartus Ioſiæ filius ex Amitali Hieremiæ filiâ, tumque dictus Matthanias, quod ei nomen poſteà Nabuchodonoſor abſtulit, impoſito nomine Sedeciæ, vt omnia habere ſe à victore, vſque ad nomen, recordaretur. *Naſcitur Sedecias.*

OLYMP.XXXV. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*4. 3417. 117.

Latini qui anno ſuperiore, Martio contempto, indixerant bellum, ſed Politorium oppidum amiſerant, eandem vrbem hoc anno miſſis Colonis repararunt. Verùm iterum à Romanis victi, iterum capta ciuitas; nec vt anno ſuperiore hoſtes molliter accepti ſunt, ſed in ciues ferro, in domos flammis ſæuitum, ne minùs ſapienter conficeret bellum, Ancus Martius quàm fortiter gereret. *Latini à Martio victi.*

OLYMP.XXXVI. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*1 3418. 118.

Cadit in hunc annum Iudithæ mors, ætatis 105. à victoriâ 73. cujus memoria apud Æthiopas in Eccleſiâ recolitur, ſed de ea Martyrologium Romanum tacet; licet à ſanctis Patribus vulgò ſancta nominetur. Sepulta eſt in agro Bethulienſi cum viro ſuo, inter Iudæorum lacrymas; at eius fama numquam intercidet, cujus ipſe Deus præco eſſe voluit. *Mors Iudithæ.*

OLYMP.XXXVI. *Mundi* Vrb Cond.
*ann.*2. 3419. 119.

Phraortes Medus hoc anno in obſidione Niniues interiit; quare vrbs obſidione ſoluta reſumpſit animos, atque duobus Regibus & omni Medorum potentiæ ſe parem, immò ſuperiorem credidit. *Phraortes Medus obit.*

Tum quoque natus eſt ex Ioacimo Ioſiæ filio **Ioachinus, aliter paſſim dictus Iechonias miſeri** pa- *Naſcitur Ioachinus ex Ioacimo*

parentis hæres miſerabilis. Cui eaue Sedeciam fratrem naturalem adſcribas, licet id liber primus paralip. innuere videatur: Sedecias enim eius patruus erat, ſed adoptione factus filius Ioacimi, frater quoque Iechoniæ dici potuit.

OLYMP.XXXVI. *Mundi* Vrb.Cond.
ann.3. 3420. 120.

Cyaxares Medus regnat & vexatur à Scythis.

Cyaxares Medus Phaorti ſucceſſit, cuius vt regni, ſic expeditionis in Niniuem hæres eſſe voluit. Sed obſidionem quoque ſoluere compulſus eſt, propter Scythas in eius imperium irrumpentes, à quibus etiam victus precariò regnare ſub eorum impotentiſſimo dominatu coactus eſt annis duodetriginta. Sic Cyaxari non animus, aut opes, ſed fortuna defuit ad Niniuem exſcindendam.

CAPVT III.

DECAS TERTIA.

Ab anno 3420 *ad* 3430.

OLYMP.XXXVI. *Mundi* Vrb.Cond.
ann.4. 3421. 121.

Bellum inter Rom. & Latinos reparatur.

ROMANORVM Colonia Medullia hoc anno à Latinis capta eſt: ſed vice verſà Martius Telenas nobile Latinorum oppidum occupauit, & ciues intactos cum bonis omnibus ſuis Romam tranſtulit. Idem quoque præſtitit cum Facanæ Oppidanis, iiſque omnibus nouis Colonis Auentinum inhabitandum tradidit. Secutus majorum ſuorum exempla, qui ſuis victoriis vrbem & majorem, & magis metuendam efficiebant.

OLYMP.XXXVII. *Mundi* Vrb.Cond.
ann.1. 3422. 122.

Pueri in Olympicis ludis coronantur.

Propoſita ſunt hoc anno extra morem pueris præmia ab Eleis curſus, & luctæ; hujus palmam

tulit

tulit Hippoſthenes, illius Polynices Eleus. Hic eſt Hippoſthenes Heroemodi pater, in quem & virtutem ſuam Palæſtricam transfudit, ambo enim victores multarum palmarum leguntur, pater vndecim, filius duodecim. Huic etiam diuini honores habiti ſunt oraculi juſſu, quaſi toties aduerſarium proſtraſſe aliquid ſupra mortalem ſaperet.

Eodem anno Tarquinius (Liuius Lucumonem vocat) Demarati filius, Romam cum ſuis migrauit, & in familiaritatem Anci Martij ita ſe inſinuauit, adeò ſe fortem, fidumque præſtitit, vt dignus haberetur, qui ei ſuccederet, & Romanum obtineret regnum, quod virtute ſuâ atque prudentiâ amplificaſſet. *Tarquinius Romam commigrat.*

OLYMP.XXXVII.	*Mundi*	Vrb.Cond.
ann.2.	3423.	123.

Erepta eſt hoc anno Latinis ab Anco Medullia. Inde variis excurſionibus vtrimque pugnatum, ſæpe vincentibus Romanis induſtriâ Tarquinij equitum præfecti, qui non tantùm fortiter, ſed & callidè pugnabat, loco, & tempore collocatis inſidiis. *Pugnant certare Rom. & Latini.*

Bellum quoque cum Fidenatibus geſtum. Hi tergiuerſati dum auxilia expectant aſtu Martij deluſi ſunt. Interim enim in eorum vrbem cuniculum egit, & dum ab aliâ parte ſcalis admotis murum tranſcendere fingit, per illum ſuos immiſit in vrbem qui portis effractis, aperuere ſuis viam. Fidenates affatim cæſi, vrbs direpta, huicque impoſitum præſidium. *Fidenæ captæ.*

Sabini quoque occaſione vſi Romanos adorti ſunt, ſed aſtu quoque debellati. Dum enim eorum plerique ad populandos agros exiiſſent, Martius eorum inuaſit caſtra, & cepit; diſpoſito eum equitibus ſuis Tarquinio, qui populatores redeuntes exciperet. Nec eum fefellit expectatio; dum enim hi in caſtra ſe recipere moliuntur paſſim cæſi, atque diſſipati. Pax nihilominùs petentibus data, quia Latini adhuc in armis *Sabinis victis pax data.*

erant,

erant, & Romani tum Sabinos minus domitos, quàm hoſtes habere malebant.

OLYMP. XXXVII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3424. 124.

Cyrene Colonia. Cyrene Colonia inſulæ Theræ hoc anno condita eſt à Ratro, ex quo Poëta Callimachus ortum traxit; vrbs pulcherrima, & loco peramæno ſita, poſteaque regni Cyrenaici caput; ſæpè deſtructa, ſæpè reparata; quia diu ſtare magna non ſolent.

Pharao Nechao tranſitum petit à Ioſia. Hoc item anno Pharao Nechao aduerſus Babylonios parans expeditionem, petit à Ioſiâ tranſitum; quem ille ſapienter negauit, ne vtriuſque populi excurſionibus pateret. Quia periculoſum minoribus principibus inter duos hoſtes magnos interjici, qui in alienâ regione, quàm in ſuâ bellum gerere malunt.

OLYMP. XXXVII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann 4. 3425. 125.

Sinope condita. Sinope hoc anno à Mileſiis ſtatuta eſt, vrbs de ſe potens, vtpote quæ toti Euxino, & vſque ad Cyaneas petras imperarit, & extra Euxinum poſitos Græcos juuerit; poſteà tamen magni Mitridatis natalibus, Regiâ, immò & ſepulchro facta illuſtrior; tantùm huic vrbi valuit Romanorum terrorem, tumulo condidiſſe.

Ioſias in prælio vulneratur & moritur. Eodem anno Nechao Iudæam cum copiis ingreſſus, & ad vrbem Medemenam ſubſiſtens, à Ioſiâ tranſitum rogat, extorturus niſi daretur. Cùm negatus eſſet, pergit nihilominus vſque ad Campum Mageddo: vbi Ioſias palantes Ægyptios aggreſſus, in prælio lethaliter vulneratur, relatuſque Hieroſolymam, ibidem moritur. Non deſunt qui Hieremiæ Threnos in Ioſiæ obitu compoſitos velint, quos tum in excidium Hieroſolymitanum ſub Sedeciâ commodiùs reſeruabis. Ioſiâ demortuo, factione populi regnum inuadit Ioachaz ſecundo-genitus Ioſiæ, idque tribus menſibus ſceleratè adminiſtrat, ſcelere partum. Intereà Nechao ad Euphratem

vſque

vſque peruenit, neque Babylonios vſquam conſiſtere paſſus eſt. Dum victor in Ægyptum regreditur, occurrit illi Eliacim, regnum à fratre occupatum repetens; adſuit & Ioachaz electionem defenſurus; ſed dum Regem à jure, & à fratre ſtare videt, arma expedit, at paulò ſeriùs, & incautiùs: multitudine enim Ægyptiorum oppreſſus, viuus capitur, & abducitur in Ægyptum vbi paulò poſt ex mœrore obiit: hoc tantùm notus nomine, quod in fratrem, & Deum impius interiiſſet.

Ioachaz abducitur in Ægyptum à Nechao.

OLYMP.XXXVIII. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*1. 3426. 126.

Periander Patrem & Socerum imitatus Corinthi Principatum occupat, & militibus circumſeptus, jus non linguâ, vt ſapiens, ſed armatâ manu, vt tyrannus reddidit.

Periander Tyrannus Corinthi.

Tum etiam videtur natus eſſe Daniël Propheta ex regio ſanguine, quia eum abductum eſſe puſionem ſcribit Epiphanius. Is miſerrimo tempore natus oſtendit magnos viros, ex tenuibus initiis ad ſumma peruenire.

Naſcitur Daniel.

Eliacim hoc quoque anno regnare cœpit factus Ægyptio Regi vectigalis, à quo ei de more mutatum eſt nomen, dictuſque Ioacim, pro Eliacim, quamquam duæ illæ voces idem ſonent. Is ſtatim Dei ac Patris immemor ſeſe dedidit impietati; ſubditos vectigalibus atterens, & in ſanctos etiam viros crudeliter deſæuiens. Nam Vriam Prophetam ex Ægypto retractum interimi juſſit; & nihil propiùs factum quàm vt Hieremias eo conniuente, à Sacerdotibus interficeretur. Sed lite in judicium vocatâ ſub Ahicano principe cauſam euicit, ad alia mala atque diuturniora à Deo reſeruatus.

Eliacim regnat Ægyptiorum vectigalis.
Eius in ſanctos viros crudelitas.

OLYMP.XXXVIII. *Mundi* Vrb Cond.
*ann.*2. 3427. 127.

Marcius regni ſui anno decimo tertio, Veientes ſuis, & ſociorum armis aggreſſus, magnâ ſtrage editâ fudit, eiſque ſpolia ſuorum multò ſan-

Veientes victi.

ſanguine eluta detraxit; quæ tum digna judicata ſunt vt cùm rege triumphante per vrbem magnificè tranſueherentur.

Ioachinus à patre fit regni particeps.

Eodem anno Ioachinus, qui & Iechonias dictus eſt, à patre regni collega factus eſt, vt maturè & ſceptro, & calamitatibus aſſueſceret. Is patre nihilo melior fuit; ideoque in vtrumque & populum Regibus ſuis ſimillimum intentatæ à Prophetis minæ, quas prudentiâ ſuâ principes illi ſe declinaturos ſtolidè putabant; neque videbant hoc maximè facto, & ſceleribus ſuis vniuerſam familiam Regiam ad interitum ruere.

OLYMP. XXXVIII.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 3.	3428.	128.

Veientes iterùm victi.

Veientes rebellare auſi, iterum hoc anno victi ſunt ab Anco ad Salinas. Dediderunt ſe ſponte Velitræ, quorum ciues agrum Romanum depopulati fuerant, & demiſſione ſuâ, & ſatisfactione veniam impetrarunt. Condita quoque fuit hoc anno vrbs Oſtia, ad Tiberis Oſtium, Sylvâ adjacente ad naues fabricandas publicatâ. Quo facto ſperare cæperunt Romani ſe futuros domitores orbis, ad quem ſuæ naues transfretarent.

Condita Oſtia.

Nabuchodonoſor à patre mittitur in Syriam, vbi res ſuas reſtituit.

Nabuchodonoſor à patre miſſus eſt in Iudæam, & Syriam, vt hic vires ſuas acciſas repararet, regnumque ibidem caducum reſtitueret. Nec mora, deuictum ad Euphratem Ægyptium acriter perſequitur, Syriam Iudæamque componit; abducto Ioacimo cum filio Ioachino, & multis principibus, inter quos Daniel cum ſociis eminebat; quoniam Hoſti Nechao ſubmiſerant ſeſe, licet inuicti. Sed quid agas? Ita minores majorum peccata luere ſolent.

Sub hujus anni finem Nabopolaſſar moriens, victoriæ quam filius pepererat fructum deguſtare non potuit.

Nabu-

OLYMP.XXXVIII. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*4. 3429. 129.

Nabuchodonoſor hoc anno Babylonem, & regnum patris ingreditur, & inde regnandi ducit initium. Remittit ſtatim in Iudæam Ioacimum cum filio, retentis obſidibus Daniele, & aliis principum liberis, Pactum dare tributum, quod tribus annis pependit; cùm jam ab Ægyptio Nechao precariò regnare didiciſſet.

Regnat Nabuchodonoſor, & remittit Ioacimum cum Ioachino.

Eodem anno bellum Ægyptios inter & Babylonios magnâ contentione geſtum: victi Ægyptij intra regnum ſuum receperunt ſeſe, & Peluſij clauſtris ſuam debuerunt incolumitatem.

Victi à Babyloniis Ægyptii.

Eodem quoque anno Baruch Prophetes amanuenſis Hieremiæ, malè ſibi magiſtroque metuens, benè ſibi ſperare juſſus eſt, expertuſque hunc tutum eſſe, cui inter inimicos capitales auxilium Deus pollicitus erat.

Baruch Prophetes à Deo.

OLYMP.XXXIX. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*1. 3429. 129.

Rechabitæ in tabernaculis hactenus habitare ſoliti, hoc anno propter belli motus aſſiduos, Hieroſolymam ſeſe receperant. Vinum illi, & ſyceram non bibebant, & degebant in campis ſub pellibus, vt patri ſuo Rechabo obſequerentur. Nunc in vrbe viuere cœperunt, nec Deus eorum improbauit conſilium, quoniam cauſa metus erat legitima, & qui in viros conſtantes caderet.

Rechabitæ juſſi Hieroſolymis habitare.

C A-

CAPVT IV.

DECAS QVARTA.

Ab anno 3430. *ad* 3440.

OLYMP.XXXIX. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*2. 3431. 131.

Dracon ſcribit leges Athenienſibus.

CIRCA hæc tempora leges Athenienſibus ſcribebat Dracon, non tam atramento quam ſanguine, ob nimiam ſeueritatem, quæ vſque ad inanima extendebatur. Eas tamen parùm diu ſeruatas eſſe innuit deterrimus hujus Reip. Status, & quia violenta diu durare non poſſunt.

OLYMP.XXXIX. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*3. 3432. 132.

Hieremiæ conciones.

Pertinent ad hunc annum & adjacentes, Hieremiæ Prophetæ conciones, populum ad pœnitentiam inuitantis; ſed his ſurdis canebat auribus. Immò tum Rex exceptum à Barucho ex ore Hieremiæ Librum conſciſſum miſit in ignem, & vtrumque comprehendi juſſit. Sed jam illi occultarant ſeſe; & Deus eluſâ ſatellitum induſtriâ, volumen iterum deſcribi juſſit ad memoriam geminati ſceleris ſempiternam.

OLYMP.XXXIX. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*4. 3333. 133.

Sadyaltes pugnat cum Mileſiis.

Sadyaltes circa hæc tempora bellum cum Mileſiis ſexennio geſſit. Sed & hoc bellum & regnum filio ſuo Alyattæ reliquit hæreditarium.

Hoc anno Ioacimus tributum quod jam annis tribus pependerat, Babyloniis negat, fretus Ægyptiorum auxilis, qui grandem conflare exercitum nunciabantur: Itaque paratâ tributo ſoluendo pecuniâ, ad militem conſcribendum vti maluit, fruſtrà reclamante Hieremiâ, & vanos Ægypti Regis conatus oſten-

tân-

tante . Sed apud impium Regem plus ficti Principis promiſſa, quàm Dei minæ valuerunt .

OLYMP. XL. *Mundi* Vrb Cond.
ann.1. 3334. 134.

Vexatus eſt hoc anno ab excurſoribus Babyloniis Iudæa , vt Ioacimus ad officium , & perſoluenda vectigalia compelleretur , quod etiam ſuadebat Hieremias . Sed Rex neque præſenti damno , neque majoris expectatione ab inſano conſilio potuit reuocari . *Vexatas Iudæa à Babyloniis.*

OLYMP. XL. *Mundi* Vrb. Cond.
ann.2. 3435. 135.

Venit hoc anno in Syriam cum magnis copiis Nabuchodonoſor, ex æquo Tyriis & Iudæis infenſus , ſed illis longè magis quod potentiores eſſent , & multos populos aut vectigalibus, aut mercibus atterebant . Et verò plus eum belli Tyrij , quàm Iudaici pungebat cura , vt erat Tyri , quàm Hieroſolymorum difficilior expugnatio . Igitur vrbem ſanctam exercitu cinxit, ſed ita obſedit , vt regem potiùs terrere velle quàm perdere videretur . *Nabuchodonoſor venit in Syriam & Hieroſolymam obſidet.*

OLYMP. XL. *Mundi* Vrb Cond.
ann.3. 3436. 136.

Hac fraude Ioacimus deluſus, Nabuchodonoſorem , icto fœdere , in vrbem amicè recipit . Sed ſtatim datam principi fœdifrago fidem frangi poſſe credidit . Quin & eum interimit hominibus exoſum & Deo , vtpotè Dæmonis vile màncipium , vt poſt mortem in ejus corpore ſtigmata oſtenderunt , quæ vocem magicam Chodanaſar exhibebant . Statim in locum demortui parentis Ioacimi ſuffectus eſt Ioachinus , quem in ſubjectionis ſignum Babylonius Rex Iechoniam dixit . Sed poſt très menſes , & dies decem , mutato conſilio , cum matre , & regni primariis , vnà cum theſauris tam Dei , quàm Regis per ſuos duces abducendum Babylonem curauit . Conſtituto Rege Matthaniâ Iechoniæ patruo , quem Sedeciam vocauit & adegit *Nabuchodonoſor Hieroſolymis amicè recipitur & Ioacimum cædit*

Subſtituitur ei Ioachinus dictus Iechonias .

Mox idem Iechonias abducitur Babylonẽ, ſubſtituto ei Sedecia patruo .

egit Sacramento nihil ſe pro Ægyptiis aut Tyriis aduerſus Babylonios moliturum. Interim Tyrum obſedit, & annis tredecim per ſe ac ſuos duces oppugnatam tandem ad deditionem compulit, ſpoliis tanto labori, ac tempori reſpondentibus.

Epidamnus condita. Epidamnus eodem anno à Corcyræis condita ſcribitur inter Dalmatiam & Macedoniam, quibus à nonnullis adjudicatur. Placuit multùm ciuitas hæc Romanis ob commodum ex Italiâ & Brunduſio in Græciam tranſitum: ſed mutarunt ſuperſtitioſè nomen in Dyrrachium, ne vt mali nominis Epidamnus, ſic infauſti ominis eſſet nauigatio.

OLYMP.XL. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*4. 3437. 137.

Hieremias ſcribit ad tranſmigratos. Hieremias hoc anno ſcribit ad eos qui tranſmigrarant Babylonem, eoſque monet vt hic quietè viuerent, hic fore quàm in ſua patriâ fortunatiores. Eadem iterauit anno inſequenti; ſed populum egit in tranſuerſum Semaîas, cum aliis Pſeudoprophetis, qui grata magis, quàm vera Iudæis ſolebant denunciare.

OLYMP.XLI. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*1. 3438. 138.

Pueri cæſtibus repugnãt in Olympicis ludis. Hac Olympiade pueri primùm commiſſi ſunt in cœſtuum pugnâ, in quâ Philetas Sybarita victor denunciatus oſtendit, nihil ſibi cum patriæ deliciis commune fuiſſe.

Ancus Martius moritur. Extinctus eſt hoc anno Ancus Martius, cum annis 24. regnum ex æquo ſapienter & fortiter adminiſtraſſet. Reliquit liberos duos, puerum vnum, alium adoleſcentem, qui dum à paternis moribus degenerant, admiſſo teterrimo facinore, in exilium acti, non regno tantùm, ſed & ciuitate Romanâ ſe indignos præbuerunt.

Suſannæ Hiſtoria. Denique hoc anno SVSANNA filia Helciæ, vxor Ioachimi viri honeſtiſſimi & ſplendidiſſimi, à duobus ſenibus nequam, hujus anni apud Iudæos Babylone judicibus, in horto ſuo depre-

deprehenſa, & de ſtupro poſtulata, magnum pudicitiæ, & in Deum confidentiæ exemplar extitit. Niſi enim eorum petitioni ſuccumberet imminebat certiſſima mors cum dedecore conjuncta: ſed in caſtiſſimam fœminam plus Dei quàm mortis aut honoris ſui cogitatio valuit. Itaque die inſequenti accuſata coram populo à duobus ſenibus adulterij cum adoleſcente commiſſi, cum viderentur eſſe teſtes omni exceptione majores, ad ſupplicium duci jubetur. Verùm à Daniele tùm puero iam accuſatores, quàm rea, ac populus retracti ſunt ad judicium; hiſcente nemine cum id à Deo curaretur. Hic ſedens pro tribunali puer judex, cum malitioſos ſenes ſeparari juſſiſſet, interrogauit eos ſeorſum ſub quâ arbore flagitium admiſſum eſſet. Vno reſpondente, ſub Prino, altero ſub Schino, ambo falſi teſtimonij conuicti, iiſdem ſunt obruti lapidibus, quos in mulierem ſanctiſſimam, & innocentiſſimam compararant.

OLYMP. XLI.	*Mundi*	Vrb. Cond
ann. 2.	3439.	139.

Hoc anno Lydorum Rex 26. Alyates regnare cœpit, & Mileſios atterere, bello magis importuno, quàm crudeli. Poſt annos quinque Dianæ Aſſeſiæ templum deflagrauit; quod dum reficere parat Alyattes, deluſus à Thraſibulo, pacem cum diuturnis hoſtibus fecit, magis vtilem Mileſiis, quàm ſibi glorioſam. *Regum in Lydia Alyattes.*

Hoc quoque anno Tarquinius (poſteà dictus Priſcus, ad diſcrimen Superbi) regnum ſibi, dum Romam veniret ab Aquilâ, & vxore Tanaquilde prænunciatum, accepit. Is ſtatim ducentis Senatoribus, alios centum addidit, qui Minorum gentium dicti, vt à Conſilio, & prudentiâ regnum auſpicaretur. *Tarquinius regnũ accipit.*

Hoc etiam anno, regni ſui quarto Sedecias profectus eſt Babylonem, vt mitiorem nepoti ſuo cuſtodiam impetraret, & reliquos Iudæos conſolaretur procul à patriâ amandatos. Inte- *Sedecias Babylonẽ pergit, Hieremias à Sacerdotibus malè multatur.*

rim Hieremias vaticinari pergens à Phaſſure Sacerdote, & Pſeudo-prophetâ ma'è mulctatus in teterrimum carcerem conjectus eſt, & horis 24. in crudeliſſimâ machinâ religatus: nullos paſſus in cauſa Dei aduerſarios grauiores, quàm qui erant Deo magis ex officio ſuo addicti, atque conſecrati.

OLYMP. XLI.	*Mundi*	Vrb Cond.
ann. 3.	3440.	140.

Latini rebelles victi à Tarquinio. Latini mortuo Anco Martio dum ſe fœdere, atque metu ſolutos putant, agrum Romanum depopulantur. Sed ſtatim Romæ mortuum non eſſe Regem agnouerunt, & Tarquinium in Martio nobiliùs ſuperſtitem.

Arion Lesbius ſeruatus à Delphino. Arion Lesbius ex vrbe Methymnâ nobiliſſimus Citharœdus, probè munitus pecuniâ ſoluerat ex Italiâ, portuque Tarentino, & Corinthum cogitans, ſe nauiculariis Corinthiis permiſerat, Sed ab iis ſpoliatus pecuniâ, aut ſibi violentas inferre manus, aut in mare deſilire juſſus eſt. Hoc vltimum elegit, rogauitque vt in quo ſoleret habitu pulſare Citharam, moreretur. Nec id negatum eſt ab hominibus auidiſſimis audiendi Cithariſtem totâ Græciâ, Italiaque famoſiſſimum. Cum ſcitiſſimè pulſaſſet fides in mare proſiliit; ſed illicò eſt exceptus à Delphino, à quo delatus eſt molliter ad Tænarium promontorium. Statim quo erat habitu Corinthum ad Periandrum venit, qui eum ſeruauit, donec nautarum aduentu, dictis faceret fidem. Illi Arionis, quem hauſtum fluctibus arbitrabantur, aſpectu territi rem faſſi ſunt, & Arionem Diis acceptiſſimum, ſe parato homicidis, & perfidis ſupplicio digniſſimos indicarunt.

Prima viſio Ezechielis. Nobilitatus eſt & hic annus primâ viſione Ezechielis, quâ nulla eſt in ſacris Codicibus illuſtrior, nulla ſupremi Numinis majeſtatem hominibus aſpectabilem meliùs repræſentat

CA-

CAPVT V.

DECAS QVINTA.

Ab anno 3440. *ad* 3450.

OLYMP.XLI. *ann.*4. *Mundi* 3441. Vrb.Cond. 141.

TARQVINIVS hoc anno contra Sabinos mouit, & cum iis acerrimè pugnauit neutram in partem inclinante victoriâ. Itaque ambo exercitus ad ſua rediere, ſpe anno inſequenti majoribus copiis redintegrandi prælij, quarum defectu vterque populus hoc anno ſe non viciſſe querebatur. *Tarquinius Sabinos aggreditur.*

OLYMP.XLII. *ann.*1. *Mundi* 3442. Vrb.Cond. 142.

Statuitur hac Olympiade Pythagoras Samius & hoc anno, quem ait Plinius tum Luciferi naturam deprehendiſſe. Florebat tum quoque Pittacus Mitylenæus vnus ex ſeptem ſapientibus Græciæ, tyrannus tamen, quæ vox Philoſopho malè conuenit, ne dicam ſapienti. Alcmæon quoque Philoſophus Crotoniates, Pythagoræ auditor, qui primus de ratione naturæ ſcripſiſſe traditur. Denique Steſichorus Poëta, cujus in infantis ore Luſcinia cecinìſſe dicitur, ei ſuauitatem Lyrici carminis pollicita. Is cum cecinìſſet carmen aduerſus Helenam oculos perdidiſſe creditur, cum eius laudes decantaſſet, recepiſſe; Cui Poëtæ numquam magis vtilis fuit Palinodia. *Pythagoras & Pittacus Alcmæon Steſichorus floret.*

Hoc anno Tarquinius Sabinos fortiter & callidè vicit, geminis exuit caſtris, atque ita profligauit, vt ad ſexennium inducias petere compulerit. Quæ pœna ſatis grauis viſa in populum, qui cùm Romanis de dignitate contendebat. *Tarquinius vincit Sabinos.*

OLYMP. XLII. *ann.* 2. | *Mundi* 3443. | Vrb. Cond. 143.

Etruſci Romanos aggrediũtur.

Etruſci irati Tarquinio, quod captiuos ſuos à legatis repetitos non reddidiſſet, ſed eos obſidum retineret loco, vt eorum parentes, amicos, & affines in officio contineret, communibus ciuitatum auſpiciis bellum Romanis indixerunt. Et principio Fidenis per proditionem occupatis grande præſidium impoſuerunt: inde in Romanum agrum predâ locupletes redierunt; belli lætioribus initiis quàm fine.

Deſciunt Iudæi, & Sedecias a Babyloniis.

Eadem fuit Sedeciæ, & Iudæorum aduerſus Chaldæos ratio: inuitantibus enim pſeudo prophetis, & Ægypti Rege, defecerunt à Nabuchodonoſore, reclamante vno Hieremia, qui tum μάντις κακῶν audiebat; ſed quàm vera caneret paulò ſeruis agnouere.

OLYMP. XLII. *ann.* 3. | *Mundi* 3444. | Vrb. Cond. 144.

Anaximenes Sphæræ inuentor.

Hoc anno natus eſt Anaximenes Mileſius Thaletis auditor, qui primus maris & terræ circulum deſcripſit, & Sphœram finxit; rudem illam quidem, & abſonam, ſed quæ Coſmographiæ rudimentum fuit.

Dubio marte pugnat cum Etruſcis Tarquinius.

Repugnauit hoc anno fortiter Etruſcis Tarquinius, & iis tam grandem oppoſuit exercitum, vt in duos diuidi poſſet, vnum reſeruauit ſibi, alterum Egerio cognato tradidit, qui caſtris parùm commodo loco ſtatutis ad Fidenas oppreſſus eſt, populatoribus ſuis antè conciſis. Felicior, vt cautior Tarquinius fuit, qui Veientes aggreſſus multa de jis ſpolia retulit, ſed quæ acceptam ab Egerio cladem non compenſarent. Tum quoque inſtituiſſe putatur Tarquinius ludos maximos, ſeu Circenſes, Circo Maximo ex

Circus Maximus ædificatur.

hoſtium manubiis inter montes Auentinum, & Palatinum exædificato, qui ex tenuibus initiis ad eam magnificentiam creuit cum vrbis gloriâ, vt huic opus ſimile non videret orbis terrarum.

In

In Iudæâ obſidetur à Chaldæis Hieroſolyma, aliis vrbibus primo impetu captis, direptiſque. Sed cum huic veniſſet auxilio Vaphree Rex Ægypti cum luculento exercitu, veriti ne ini quo loco pugnare cogerentur, ſoluerunt obſidionem, & obuiam Ægyptiis occurrerunt, vtriſque certare auidè cupientibus acre commiſſum eſt certamen, ex quo ſuperior Babylonius abſceſſit. Intereà metu ſoluti Iudæi, ſeruos & ancillas ex lege libertate donatas, in ſeruitutem retraxere, quæ non vltima dominorum ſeruitutis cauſa fuit. Tum quoque exire Hieroſolymis Hieremias conatus eſt, ſed agnitus, quaſi transfuga ad Chaldæos, in teterrimum carcerem conjectus eſt. Mox tamen euocatus à Rege molliorem locum impetrauit, in veſtibulo carceris; vnde ſolutus non eſt, niſi cum Rex catenas induit, & Iudæi omnes libertatem amiſerunt.

Obſidetur Hieroſolyma à Chaldæis, ſed obſidio mox ſoluitur.

Vincitur Vaphree à Chaldæis. Fugere conatur Hieremias, ſed datur in carcerem.

OLYMP. XLII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3445. 145.

Hoc anno & ſequentibus fortiſſimè Tarquinius contra Veientes pugnauit, & eos toto triennio populatus eſt. Pugnauit quoque fœliciter ad Cere, olim à Græcis dictam Agyllinam. Denique Fidenas oppugnauit, deletis priùs Etruſcis, ad opem ferendam accurrentibus; captos præſidiarios conjecit in vincula, proditores virgis cæſos ſecuri ſubjecit, aut ejecit vrbe. Quæ omnia non vno anno geſta ſunt, ſed huc ſimul conjicienda fuerunt, confuſâ hoc loco Romanorum Hiſtoriâ.

Tarquinius pugnat in Veientes, & alios Etruſcos.

Obſidionem Hieroſolymorum renouarant ſub anni ſuperioris finem Chaldæi, nec comportata fuerant in vrbem cibaria regione omni, non cultâ, vel populatâ. Statim ergo in vrbe refertiſſimâ deſæuiit fames, quæ Sedeciam compulit vt Hieremiam de belli exitu interrogaret. Reſpondet ille faciendam eſſe deditionem huic, populoque neceſſariam. Conqueritur Rex grauiter de Prophetâ, quod infauſta

Obſidetur iterum Hieroſolyma, atrox in ea fames.

ſemper occineret, nec intelligebat ſe intentatæ cladis præcipuum autorem eſſe. Interim jubetur à Deo Hieremias emere agrum patruelis ſui in Anatoth; quo facto, Deus populo poſt captiuitatem reditum in patriam pollicebatur, nec perpetuam fore ſeruitutem innuebat.

OLYMP. XLIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3446. 146.

Pittacus Phrynonē vincit. Pittacus initio hujus Olympiadis cum Phrynone Athenienſium Duce ſingulari certamine congreſſus, clypeo occultauit rete, quo aduerſarium ſic implicuit, vt hic Mirmillonis inſtar, ſapienti Retiario jugulum offerre cogeretur. *Bias floret.* Florebat & circa hæc tempora Bias Prienæus vnus ex ſapientibus ſeptem, qui ex patriâ captâ, bonis omnibus amiſſis, fugiens nudus, nihil tamen perdidit, quia ſecum portabat omnia, & quæ ſibi eripi ab hoſte poſſent, ſua eſſe non duceret.

Capta Hieroſolyma fugit Sedecias capitur, & excæcatur. Fames intereà tam atrox Hieroſolymis ſæuiebat, vt neque ab humanis carnibus abſtineretur. Graſſabatur & peſtilentia conjunctum ſemper cum ciborum graui inopiâ malum in frequentiſſimâ ciuitate, quæ inuaderet quoque primarios in vrbe viros, ſuis diuitiis à fame tutos. Cùm igitur etiam grauiora ex carceris veſtibulo Hieremias intentaret, à principibus Iudæorum ad necem poſtulatus, datus eſt à Rege, & illicò in lacum obſcurum & cænoſum fune demiſſus ſine veſte, aut veriùs ad certiſſimam necem atque crudeliſſimam. Verùm eius miſericordiâ motus Abdemelech Æthiops Eunuchus obtinuit à Rege vt indidem retraheretur; quod factum, ita curante & promittente Deo, homini miſericordi ſaluti, fuit captâ ciuitate. Intereà Chaldæi de ſtatu vrbis, & languore propugnatorum probè moniti, muros tranſcendunt, iiſque per vim potiuntur. Inde per plateas & vicos armati diſcurrunt, & obuios ſine diſcrimine trucidant. Illata paſſim fœminis & virginibus

ſtupra,

ſtupra, adoleſcentes præpoſterâ libidine ſubacti, quæ omnia fuerant diſtinctiſſimè à vatibus prænunciata. Inter hæc fugit cum paucis per occultam portam Sedecias, & verſus Iordanem carpit iter, ſed ab equitibus Babyloniis interceptus, deductus eſt Reblatha, vbi Nabuchodonoſor exitum vtriuſque obſidionis opperiebatur. Hanc quidam Antiochiam volunt; alij aliam vrbem in terrâ Emath. Hic magno exceptus eſt conuicio Sedecias, liberi eius in conſpectu patris necati, tum ei ſunt eruti oculi vt tot miſerias ſanguine lugeret. Addunt & conjectum in caueam inſtar feræ, quod beneſactoris ſui oblitus belluam ſe, non hominem, præſtitiſſet. Is nobiliſſimi regni exitus fuit, & quod annis 485. ſteterat, exemplo certiſſimo, quo loco magna imperia, & acceptiſſima Deo nonnumquam ſtare ſoleant,

OLYMP. XLIII.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 2.	3447.	147.

Tyrus hoc anno capta à nonnullis ſcribitur, poſt obſidionem diuturnam: quomodo autem venerit in Chaldæorum manus, incertum eſt, vtraque tacente Hiſtoriâ prophanâ, atque ſacrâ. Quidam deditione captam volunt: ita volentibus oppugnatoribus, & propugnatoribus, quos tantæ tædebat moræ. *Capta Tyrus à Chaldæis.*

Intereà mittitur à Nabuchodonoſore Princeps militiæ Nabuzardam qui Iudæos omnes ſuperſtites alicujus conditionis, aut artis ſeponeret in ſeruitutem abducendos, vrbem inflammaret, & Templum cum annis 424. ſtetiſſet, diuitiis priùs vtriuſque collectis, & in Babyloniam deferendis. Inuentus captâ ciuitate in veſtibulo carceris Hieremias honorificè deinceps habitus eſt à Chaldæis, quaſi vir acceptiſſimus Deo, & quò vellet liber abire permiſſus. Hac ille vſus occaſione Arcam, & Tabernaculum, & aliqua inſtrumenta religionis abſcondit, vſui quondam futurâ, Iudæis è captiuitate redituris. *Nabuzardam, templum incendit, diruit vrbem, Iudæos abducit.*

Quidam tunc temporis codices ſacros omnes flammis abſumptos volunt, atque ab Eſdrâ, qui eos memoriter tenebat poſteà reparatos; quod probabiliùs negatur ab aliis, licet vtraque ſententia SS. Patres autores habeat. Remanſit tum Hieremias in Iudæâ Thrænis ſuis occinendis intentus, cum Godoliâ quem Babylonij relictis inopibus præfecere. Ad eum confugere quoque Iudæi degentes in vicinis locis, atque fugitiui in Maſpha, & fructus terræ ſatis vberes collegere. Sed nondum malorum finis. Iſmaël enim de regio ſanguine cum Ammonitarum Rege conſilio communicato nouum Principem perdere parat, neque de his inſidiis monitus Godolias præuenit parricidam: Immò eum cum legatis decem miſſis ab Ammonitarum Rege ſplendidè recepit. Sed ab iis contra jus hoſpitij in conuiuio jugulatus eſt. Interfecti item ejus aliquot amici, qui cædis ejus ignari ad eum ventitabant. Reliquum item populum, in ſeruitutem Ammoniticam Iſmaël abducere moliebatur; ſed impediit Iohanam filius Caree, qui aſſumptis aliquot viris militaribus, ei prædam excuſſit, & vacuum ad Ammonitas fugere compulit. Exinde ergo Iohanam Dux populi electus, qui miſeras reliquias in Ægyptum abducere meditabatur, veritus Chaldæos ob Godoliæ necem: tergiuerſantibus quibuſdam conſultus eſt Deus, qui reſpondit per Hieremiam iis in Iudæâ conſiſtendum, ſed tum quoque non eſt creditus vates ſacer, quia ſic audientium peccata poſtulabant.

Godolias præfectus Iudæis remanentibus, interimitur.

Iudæi fugiunt in Ægyptū.

OLYMP. XLIII.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 3.	3448.	148.

Scythæ jam ab annis 28. imperitabant Aſiæ, & imperitabant vt Barbari, Scythæque ſubditis ſolent. Cyaxares eorum primarios inuitatos ad cœnam inter vinum & pocula ſuſtulit. Idem quoque variis locis factum; Scythæ de dominis ſerui

Cyaxares iugum Scytharū excutit.

ſerui facti vicem paulò poſt Cyaxari repoſuerunt.

Intereà trahebatur in Ægyptum, & vrbem Regiam Taphnem inuitus Hieremias, & ibidem commorari cogebatur: populum itaque inuitat ad pœnitentiam, & retrahit ab idolorum cultu. In quem & naturâ ſuâ, & Ægyptiorum exemplo ferebatur. Sed cum iis importunus monitor videretur, in eum inſurgunt, & cæleſtes intentantem minas lapidibus obruunt. Verùm quàm is gratus eſſet Deo edita poſt mortem miracula declararunt: nam ad ejus ſepulchrum accedentes, quos aſpides pupugerant eraſo ex ejus tumulo puluere ſtatim ſanabantur. Sepultus eſt autem in Palatio Pharaonis, vt homini ſanctiſſimo Princeps prophanus loco cedere videretur. Eius poſteà reliquiæ Alexandri Magni juſſu Alexandriam delatæ circumpoſitam regionem aſpidibus purgarunt, quod accepiſſe ſe ab Antigoni, & Ptolemæi ſucceſſoribus profitetur S. Epiphanius. Vnde refutatur Victorinus Afer, qui Hieremiam mortuum negat, & ad Antichriſti tempora reſeruandum, meritò refutatus à S. Hilario, cui & reliqui Scripturæ interpretes accinunt. Is finis ſanctiſſimi Prophetæ fuit, in vitâ ſuâ, morte, tumuli gloriâ, Chriſtum repræſentantis.

Abducitur in Ægyptũ Hieremias vbi lapidibus obruitur.

Sepulchrum eius glorioſum.

OLYMP. XLIII.	Mundi	Vrb. Cond.
ann 4.	3449.	149.

Fugit ex Ægypto ad Chaldæos Baruch & per Iudæam tranſit, vbi & in Ioakimum Sacerdotem incidit, à quo Dei cultus in Iudæâ, vtcumque reparatus erat. Obiit & eodem anno Babylone captiuus Sedecias, de cujus mortis causâ malè olentes & fœtidas Rabbinorum fabulas prætermitto. Mortuus eſt vt creditur ex mœrore; quando & Nabuchodonoſor Hebræum Pontificem vinculis exemit, ſed vaſa Hieroſolymitana Diis ſuis conſecrauit, conjuncto cum aliquâ pietate magno ſacrilegio.

Fugit Baruch ad Chaldæos. Mors Sedeciæ.

OLYMP. XLIV.	*Mundi*	Vrb Cond.
ann. 1.	3450.	150.

Victi Etruſci à Tarquinio qui & de iis triumphauit.

Deleti ſunt hoc anno ad Eretum oppidum agri Sabini Etruſci, qui tum ſperabant ſibi Sabinos auxiliatores fore exacto jam induciarum ſexennio. Sed hi nimis vtile fœdus agnouerant, bellum in Romanos nimis pernicioſum. Etruſci nihilominùs alacriter prælium commiſere, in quo tantâ clade affecti ſunt à Tarquinio, vt eam triumpho dignam Patres judicarent. Inde pacem per legatos poſtulant; conceditur modò ſe ſubditos, Principem Tarquinium agnoſcant. Nec mora, ad eum deferuntur omnia Principatus inſignia duodecim ciuitatum, corona, ſceptrum cum Aquilâ, Sella Eburnea, purpurea tunica auro intertexta, cum purpureo amiculo. Addunt & aliqui Lictores XII. cum faſcibus, atque ſecuribus. Quæ à Tarquinio recepta, conſentiente Senatu populoque Romano, ad Reip. Principes deinceps tranſiere pari concedentium, & accipientium commodo, atque gloriâ.

Ægyptus à Chaldæis deuicta, vnde abducti Iudæi.

Victi hoc anno à Nabucodonoſore Ægyptij, & toti regno illata vaſtitas, jampridem à Sanctis vatibus prænunciata, vrbibus omnibus, templiſque diſiectis, aut deſolatis. Hic inuentæ Iudæorum reliquiæ vel trucidatæ ſunt, vel in ſeruitutem abductæ. Tum quoque victos Æthiopas à Chaldæis nonnulli autumant. Id certiùs victos à Nabuchodonoſore Idumæos, Moabitas, Ammonitas, Arabes, Agarenos, vno verbo Syriam vniuerſam. Quibus rebus glorioſè confectis Babylonem triumphans rediit. In eâ vrbe Iudæi à Barucho admoniti jejuniis, orationibus, eleemoſynis vacarunt, & in diſcipulo Hieremiam magiſtrum, quem veridicum nimis experti fuerant, paulò tardiùs honorarunt.

CA-

CAPVT VI.

DECAS SEXTA.

Ab anno 3450. *ad* 3460.

OLYMP.XLIV.	*Mundi*	Vrb Cond.
*ann.*2.	3451.	151.

CYAXARES vtebatur Scythis vt pueros Medos edocerent artem jaculandi, atque venandi. Sed cum naturâ is peracerbus eſſet, redeuntes ſæpe Scythas ſine prædâ grauius increpabat, quàm ab iis ſuſceptus poſtulabat labor. Cum igitur aliquando totâ die nulla eis fera occurriſſet, vnum ex Medis pueris interimunt, ejuſque fruſta inſtar ferinæ offerunt Regi, quæ ſibi apponi in menſâ, atque ſuis proceribus juſſit. Intereà Scythæ ad Alyattem Lydorum Regem ſupplices confugiunt. Eos repetenti Medo negauit Lydus jus hoſpitij cauſatus, quod atrociſſimum hinc pietas, inde crimen reddidit. *Cauſa belli inter Cyaxarē, & Alyattem crudelitas Scytarū.*

Sabini juſſi reddere Etruſcos incentores belli, armati reſpondere. Committitur prælium, quo non tantùm victi Sabini, ſed & caſtris exuti multos è ſuis deſiderarunt. Hoc in certamine intellexit Tarquinius quàm ſibi fuiſſet vtilis equitatus; vnde facilè vocem, quæ irrepſit apud Liuium, emendabis. *Sabini victi à Tarquinio.* *Deeſſe, pro, prodeſſe.*

Nabucodonoſor hoc item anno verſus Orientem, & Septentrionem duxit exercitum, vbi Suſianos, Perſas, Medos oppreſſit, omneſque Prouincias iſtas fulminis inſtar percurrit. Tum quoque Niniuen obſeſſam cepit, ſicque Prophetarum vaticinia contra ſuperbam vrbem atque locupletem totius orbis ſpoliis, impleta eſſe ſacri Interpretes volunt. His victoriis nomen ſibi magni confecit Nabucodonoſor, & ſe *Nabuchodonoſoris victoriæ, ob quas dictus Magnus.*

totius orbis dixit Imperatorem, quod nemini vnquam conceſſum eſt, niſi ab adulatoribus.

OLYMP. XLIV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3452. 152.

Primus annus imperij Nabuchodonoſoris.

Is eſt ergo primus annus imperij Nabuchodonoſoris, atque hinc eius anni apud Danielem decurrunt quando Rex ſuperbiâ tumens aliquid ſibi eſſe viſus eſt, & aulicorum aſſentationibus corruptus ſe Deum eſſe ſuſpicatus eſt, ideo paulò poſt infra omnes homines amandandus.

Sabini iterum fugere compulſi.

Sabini hoc anno vicem reponere Tarquinio voluerunt, vſi nouo duce, nouoque exercitu. Sed is ſub initium expeditionis prudentior viſus, ſub finem infeliciſſimus extitit. Cum enim in tumulo caſtra locaſſet, non faciebat copiam pugnandi Tarquinio; ſed tandem cibariorum preſſus inopiâ, nocte ſuboſcurâ, reliquit caſtra, eaque Romanis diripienda reliquit, cum ea aduerſus omnia, præterquam contra famem muniuiſſet.

OLYMP. XLIV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3453. 153.

Vidit Nabuchodonoſor in ſomniis ſtatuam.

Altero Imperij ſui anno vidit Nabucodonoſor in ſomnis mirabilem ſtatuam, cuius caput ex auro, brachia & pectus ex argento, venter & femora ex ære, tibiæ ferreæ, pedes ex luto, ferroque malè temperati, & coagmentati. In eam porrò ſtatuam irruit, ſine manibus hominum, deſectus ex vicino lapis, qui in ſtatuæ pedes incidens, eam ſic contriuit vniuerſam, vt in cinerem vento diſſipandum comminuerit. Is poſteà lapis in montem excreſcens amplitudine ſua impleuit totum orbem terrarum. Cùm aliis Chaldæis hæreret aqua, Daniel dictus aliter Baltazar ea omnia de Imperiis Babylonio, Perſico, Græco, Romano, ac denique de Chriſto enarrauit, ideoque præpoſitus eſt omnibus Chaldæis, & Sapientibus: certo abſtinentiæ ſuæ præmio, vt qui corpus prophanis eſcis reficere recuſaſſet cum ſociis apud Principem Eunucho-

Daniel viſionem ſolus exponit.

rum,

rum, is diuino Sapientiæ reficeretur cibo, & quæ eum ſupra magiſtros ſuos eueheret.

OLYMP.XLV. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*1. 3454. 154.

Hoc tempore Camarina ciuitas in Sicilia condita eſt, juxtà Paludem cognominem, quàm commouere vetiti indigenæ, cum oraculo non paruiſſent, ſe ſuamque vrbem perdidere. *Camarina condita.*

Contigit & hoc anno Cylonium piaculum, quando Cylon cum fratre, fretus copiis ſoceri ſui Megarenſium Tyranni, aut occupauit Arcem Athenienſem, aut occupare voluit. Statim enim obſeſſus eſt à magiſtratu: tandemque deficiente commeatu, cum ille profugiſſet cum fratre, reliqui ad Aram Palladis confugere, vnde exire juſſi propoſitâ veniâ, nihilominùs interfecti ſunt omnes. Quare magiſtratus illi cum ſuis poſteris pro impiis habiti, non ſemel vrbe depulſi, diuturnas ſacrilegij pœnas exſoluere. *Cylonium piaculum.*

OLYMP.XLV. *Mundi* Vrb Cond.
*ann.*2. 3455. 155.

Viuebat hac Olympiade Sappho Lesbia, mulier ſuis verſibus, & amoribus celebrata, à quâ dictum carmen Sapphicum. Certè qui hanc decimam Muſarum dixit, non ſatis caſtas fuiſſe Muſas arbitratus eſt. *Sappho floret & Alcæus.*

Huic *σύγχρονος*, & popularis Alcæus fuit, Poëta quoque Lyricus, magnificus, breuis, & multùm de Homero referens, huicque fortè ſuperior, ſi animum Epicis admouiſſet.

OLYMP.XLV. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*3. 3456. 156.

Erupit hoc anno Nabuchodonoſoris ſuperbia, quando ſibi grandem conſtituit ſtatuam 70. cubitorum Babylonicorum, hoc eſt Coloſſo deinceps Rhodio parem. Hæc ex lignis coagmentata craſſiſque laminis aureis obducta, ſtabat in campo, eamque juſſi erant præfecti omnes audito muſicæ concentu adorare, qui facere renuerent, eos manebat certiſſimum *Statuam Nabuchodonoſor excitat, quam adorari iubet.*

mum

Hanc adorare negant 3. pueri, mittuntur in fornacem, vnde incolumes exeunt.

mum ardentiſſimæ fornacis incendium. Huic juſſioni cum non paruiſſent ſocij Danielis Sidrac, Miſac, & Abdenago, & adducti ad Regem id præſtare recuſaſſent, vincti miſſi ſunt in fornacem: Quæ tamen projicientes abſumpſit, quia imperante Rege ſeptuplum quàm ſolebat magis erat accenſa. Projectos verò pueros molliter excepit flamma, exuſſit tantùm vincula, vt ambularent in fornace cum Angelo, qui eos ab incendio præſtabat incolumes Vidit Rex miraculum & obſtupuit, ac blandè ad ſe euocatos ex operum præfectis, voluit eſſe præfectos prouinciarum. Eorum item Deum ſaltem verbo, externoque cultu veneratus eſt. Certè vetuit eum à ſuis vllo conuicio verberari; quod decretum ſapiebat adhuc Regem tumentem faſtu, neque hoc portento ad ſanam mentem, pènitus reuocatum.

OLYMP. XLV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann 4. 3457. 157.

Epimenidis ſomnus

Epimenides Cretenſis Epicus cum puer paſceret parentis gregem in antro annis 77. dormiuit, & toto hoc tempore ſapientiam didicit. Is laborantibus Athenis peſte, purgauit vrbem, ouibus albis & nigris in Areopago cæſis; oblatamque ob id pecuniam reſpuit, ne ad nundinas, non ad ſacrificium acceſſiſſe videretur.

Hoc item anno Medis Lydiſque acerrimè pugnantibus contigit Eccliſis Solis quam ante prædixerat Thales Mileſius. Hanc tamen defectionem alij referunt ad quartum annum Olympiadis 48. Vtvt ſit de tempore: Repentinâ hac nocte perterriti exercitus ambo pacem inierunt, rati ſolem non videre libenter armatos homines in perniciem ſuam accenſos, cum ipſe lucis & vitæ pater habeatur.

Eccliſis Solis Medos & Lydos pugnantes ſeparauit.

OLYMP. XLVI. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3458. 158.

Pugna decretoria hoc anno Sabinos inter & Romanos commiſſa eſt, majoribus vtrimque

quàm

quàm anteà copiis. Certatum à mane ad veſperam, tandem victoriâ a Romanis ſtetit quæ tanti facta eſt vt tertius de Sabinis triumphus Tarquinio decerneretur. Is poſt prælium in concione filium, aut nepotem ſuum veriùs, qui ſeſe fortiter, & ſupra puerum geſſerat, annorum quatuordecim publicè laudauit, eumque aurea Bullâ, prætextaque purpureâ donauit, quæ deinceps ingenuorum puerorum ornamenta fuerunt. Domiti hac extremâ clade Sabini, arbitrio ſe Tarquinij permiſerunt, idque tantâ animi demiſſione præſtiterunt, vt digni habiti ſint qui pacem iiſdem cum Etruſco conditionibus obtinerent.

Tarquinius de Sabinis triumphat

Bulla, & prætexta puerorum Romanor.

OLYMP. XLVI. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 2. 3459. 159.

Hoc anno apud Medos regnare cœpit Aſtyages, Darij Medi (quem Xenophon Cyaxarem vocat) non naturâ, ſed adoptione pater. Porrò Aſtyages filiam habebat vnicam Mandanem dictam, quam Cambyſi Perſæ mediocris fortunæ viro dederat in vxorem, ob varia ſomnia vrinæ, & vitis, quibus perterritus erat. Hæc cum peperiſſet filium, Rex eum Harpago ſibi fidiſſimo exponendum commiſit, hic Mitridati Regio bubulco, cujus vxor eodem die infantem mortuum enixa erat. Rogat mulier maritum, vt hunc expoſititium pro ſuo alere queat, & id obtinet à marito. Is fuit Cyrus qui inter paſtores enutritus, poſt annos decem, per ludum à ſociis Rex creatus, nobilis Perſæ filium ſibi contumacem virgis cædi juſſit. Re ad Aſtyagem delatâ, venit ſtatim in ſuſpicionem hunc puerum nepotem ſuum eſſe, & id Harpagi, & Mitridatis confeſſio arguunt. Itaque furore percitus Harpago filium ſuum epulandum appoſuit, eodem tenore interfecturus Cyrum, niſi à ſuis Magis impeditus eſſet, qui negarunt quidquam ab eo timendum eſſe, qui jam Rex à ſuis ſociis electus eſſet, ſicque ejus auſpicium de regiâ digni-

Regnat apud Medos Aſtyages.

Naſcitur Cyrus.

gnitate euanuiſſe. Ita ſe natales habent hujus hominis, quem Ethnicum licet, Deus per Eſaiam longè anteà vocarat ſuum, eoque vſus eſt, vt populum acceptiſſimum ſibi, jam caſtigatum, ex Babyloniorum vinculis eriperet.

Naſcitur Salathiel Hoc quoque anno Babylone natus eſt ex Ioachino captiuo Rege Salathiel Zorobabelis pater, cui magnam gloriam peperit filius, & nepos Christus omni æſtimatione majorem.

Tarquinius munit, & exornat vrbem. Hoc quoque anno Tarquinius pace vbique compoſitâ, vrbi adornandæ, atque muniendæ nauauit operam. Nam eam muro ex grandi lapide præcinxit, quod opus bello Sabino fuerat interruptum. Addidit cloacas, quibus ſordes cum aquis in Tiberim deuoluerentur, tantâ magnificentiâ, vt cum poſt plures annos aquæ non defluerent, cenſores mille talentis eas purgandas locarint.

OLYMP. XLVI. *Mundi* Vrb Cond.
ann. 3. 3460. 160.

Viſi, Ezechielis de Templo Salomonico. Hoc anno Templum Salomonicum à Chaldæis incenſum adeò graphicè repræſentatum vidit Exechiel, vt numquam ex hominum memoria, mundi pulcherrimum opus exterminetur.

Solon leges ſcribit Athenienſibus. Viuebat hoc tempore Solon, & hoc anno ſcribebat leges Athenienſibus, cum priùs Σεισάχθειαν & nouas tabulas induxiſſet, & tenuiorum prouideret inopiæ. Addidit & tum quaſi Senatum duplicem, vnum Areopagum legum, juriſque cuſtodem, & alterum ex quatuor tribubus conflatum, qui populum regeret, neque hunc omnia ſuſcipere temerè pateretur. Quæ ſanctiſſimè inſtituta in deterrimam Reip. formam, hoc eſt, Democratiam degenerarunt.

C A-

CAPVT VII.

DECAS SEPTIMA.

Ab anno 3460. ad 3470.

OLYMP. XLVI.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 4.	3461.	161.

TVRBARVM aliquid exortum hoc anno in Ægypto, eò Nabuchodonoſorem acciuit, vt eam omninò faceret ſuam. Quod & ei conceſſum à Deo, quoniam ejus negotiis allaborar.t. Ita impii dum aliquid conferunt ad Dei cauſam ſuâ mercede non carent, ſed quæ vt ſeruis ad tempus, non vt filiis in æternum proſit. *Ægyptus iterum ſubacta à Chaldæis.*

Eodem anno in Chaldæâ Ezechiel interfectus eſt à judice populi quem idololatriæ arguebat, ſepultuſque in ſepulchro Sem & Arphaxad, vt habent Romani Martyrologij tabulæ. Autor operis imperfecti ait eum ſuper lapides excerebratum eſſe. Omittimus hic porrò vana de eo Rabbinorum miracula; quia non indiget hominum otioſorum figmentis, cujus ore loqui toties Deus voluit, quod eſt omni miraculo mirabilius. *Ezechiel cæditur.*

OLYMP. XLVII.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann 1.	3462.	162.

Anacharſis hoc anno Athenas venit ex Scythiâ, maximè vt Græciæ ſapientes videret. Hic Solonem riſiſſe dicitur ferentem leges Athenienſibus, quas Aranearum telis comparabat à veſpis, & majoribus Muſcis perfringendas, dum iis minutæ implicarentur Sed ſapienter reſpondit Solon, ſe leges dare quas ſeruari intererat tam diuitum quàm pauperum, tam tenuiorum, quàm potentiorum. Vtinam tam verè, quàm magnificè locutus eſſet. *Anacharſis venit Athenas.*

OLYMP.

OLYMP. XLII. ann. 2. — Mundi 3443. — Vrb. Cond. 143.

Etruſci Romanos aggrediũtur.

Etruſci irati Tarquinio, quod captiuos ſuos à legatis repetitos non reddidiſſet, ſed eos obſidum retineret loco, vt eorum parentes, amicos, & affines in officio contineret, communibus ciuitatum auſpiciis bellum Romanis indixerunt. Et principio Fidenis per proditionem occupatis grande præſidium impoſuerunt: inde in Romanum agrum predâ locupletes redierunt; belli lætioribus initiis quàm fine.

Deſciunt Iudæi, & Sedecias a Babylonüs.

Eadem fuit Sedeciæ, & Iudæorum aduerſus Chaldæos ratio: inuitantibus enim pſeudo prophetis, & Ægypti Rege, defecerunt à Nabuchodonoſore, reclamante vno Hieremia, qui tum μάντις κακῶν audiebat; ſed quàm vera caneret paulò ſeruis agnouere.

OLYMP. XLII. ann. 3. — Mundi 3444. — Vrb. Cond. 144.

Anaximenes Sphæræ inuentor.

Hoc anno natus eſt Anaximenes Mileſius Thaletis auditor, qui primus maris & terræ circulum deſcripſit, & Sphœram finxit; rudem illam quidem, & abſonam, ſed quæ Coſmographiæ rudimentum fuit.

Dubio marte pugnat cum Etruſcis Tarquinius.

Repugnauit hoc anno fortiter Etruſcis Tarquinius, & iis tam grandem oppoſuit exercitum, vt in duos diuidi poſſet, vnum reſeruauit ſibi, alterum Egerio cognato tradidit, qui caſtris parùm commodo loco ſtatutis ad Fidenas oppreſſus eſt, populatoribus ſuis antè conciſis. Felicior, vt cautior Tarquinius fuit, qui Veientes aggreſſus multa de iis ſpolia retulit, ſed quæ acceptam ab Egerio cladem non compenſarent.

Circus Maximus ædificatur.

Tum quoque inſtituiſſe putatur Tarquinius ludos maximos, ſeu Circenſes, Circo Maximo ex hoſtium manubiis inter montes Auentinum, & Palatinum exædificato, qui ex tenuibus initiis ad eam magnificentiam creuit cum vrbis gloriâ, vt huic opus ſimile non videret orbis terrarum.

In

In Iudæâ obſidetur à Chaldæis Hieroſolyma, aliis vrbibus primo impetu captis, direptiſque. Sed cum huic veniſſet auxilio Vaphree Rex Ægypti cum luculento exercitu, veriti ne ini quo loco pugnare cogerentur, ſoluerunt obſidionem, & obuiam Ægyptiis occurrerunt, vtriſque certare auidè cupientibus acre commiſſum eſt certamen, ex quo ſuperior Babylonius abſceſſit. Intereà metu ſoluti Iudæi, ſeruos & ancillas ex lege libertate donatas, in ſeruitutem retraxere, quæ non vltima dominorum ſeruitutis cauſa fuit. Tum quoque exire Hieroſolymis Hieremias conatus eſt, ſed agnitus, quaſi transfuga ad Chaldæos, in teterrimum carcerem conjectus eſt. Mox tamen euocatus à Rege molliorem locum impetrauit, in veſtibulo carceris; vnde ſolutus non eſt, niſi cum Rex catenas induit, & Iudæi omnes libertatem amiſerunt.

Obſidetur Hieroſolyma à Chaldæis, ſed obſidio mox ſoluitur.

Vincitur Vaphree à Chaldæis.

Fugere conatur Hieremias, ſed datur in carcerem.

OLYMP. XLII.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 4.	3445.	145.

Hoc anno & ſequentibus fortiſſimè Tarquinius contra Veientes pugnauit, & eos toto triennio populatus eſt. Pugnauit quoque fœliciter ad Cere, olim à Græcis dictam Agyllinam. Denique Fidenas oppugnauit, deletis priùs Etruſcis, ad opem ferendam accurrentibus; captos præſidiarios conjecit in vincula, proditores virgis cæſos ſecuri ſubjecit, aut ejecit vrbe. Quæ omnia non vno anno geſta ſunt, ſed huc ſimul conjicienda fuerunt, confuſâ hoc loco Romanorum Hiſtoriâ.

Tarquinius pugnat in Veientes, & alios Etruſcos.

Obſidionem Hieroſolymorum renouarant ſub anni ſuperioris finem Chaldæi, nec comportata fuerant in vrbem cibaria regione omni, non cultâ, vel populatâ. Statim ergo in vrbe refertiſſimâ deſæuiit fames, quæ Sedeciam compulit vt Hieremiam de belli exitu interrogaret. Reſpondet ille faciendam eſſe deditionem huic, populoque neceſſariam. Conqueritur Rex grauiter de Prophetâ, quod infauſta

Obſidetur iterum Hieroſolyma, atrox in ea fames.

ſemper occineret, nec intelligebat ſe intentatæ cladis præcipuum autorem eſſe. Interim jubetur à Deo Hieremias emere agrum patruelis ſui in Anatoth; quo facto, Deus populo poſt captiuitatem reditum in patriam pollicebatur, nec perpetuam fore ſeruitutem innuebat.

OLYMP. XLIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3446. 146.

Pittacus Phrynonē vincit.

Pittacus initio hujus Olympiadis cum Phrynone Athenienſium Duce ſingulari certamine congreſſus, clypeo occultauit rete, quo aduerſarium ſic implicuit, vt hic Mirmillonis inſtar, ſapienti Retiario jugulum offerre cogeretur. Florebat & circa hæc tempora Bias Prienæus vnus ex ſapientibus ſeptem, qui ex patriâ captâ, bonis omnibus amiſſis, fugiens nudus, nihil tamen perdidit, quia ſecum portabat omnia, & quæ ſibi eripi ab hoſte poſſent, ſua eſſe non duceret.

Bias floret.

Capta Hieroſolyma fugit Sedecias capitur, & excæcatur.

Fames intereà tam atrox Hieroſolymis ſæuiebat, vt neque ab humanis carnibus abſtineretur. Graſſabatur & peſtilentia conjunctum ſemper cum ciborum graui inopiâ malum in frequentiſſimâ ciuitate, quæ inuaderet quoque primarios in vrbe viros, ſuis diuitiis à fame tutos. Cùm igitur etiam grauiora ex carceris veſtibulo Hieremias intentaret, à principibus Iudæorum ad necem poſtulatus, datus eſt à Rege, & illicò in lacum obſcurum & cænoſum fune demiſſus ſine veſte, aut veriùs ad certiſſimam necem atque crudeliſſimam. Verùm eius miſericordiâ motus Abdemelech Æthiops Eunuchus obtinuit à Rege vt indidem retraheretur; quod factum, ita curante & promittente Deo, homini miſericordi ſaluti, fuit captâ ciuitate. Intereà Chaldæi de ſtatu vrbis, & languore propugnatorum probè moniti, muros tranſcendunt, iiſque per vim potiuntur. Inde per plateas & vicos armati diſcurrunt, & obuios ſine diſcrimine trucidant. Illata paſſim fœminis & virginibus

ſtupra,

ſtupra, adoleſcentes præpoſterâ libidine ſubacti, quæ omnia ſuerant diſtinctiſſimè à vatibus prænunciata. Inter hæc fugit cum paucis per occultam portam Sedecias, & verſus Iordanem carpit iter, ſed ab equitibus Babyloniis interceptus, deductus eſt Reblatha, vbi Nabuchodonoſor exitum vtriuſque obſidionis opperiebatur. Hanc quidam Antiochiam volunt; alij aliam vrbem in terrâ Emath. Hic magno exceptus eſt conuicio Sedecias, liberi eius in conſpectu patris necati, tum ei ſunt eruti oculi vt tot miſerias ſanguine lugeret. Addunt & conjectum in caueam inſtar feræ, quod beneſactoris ſui oblitus belluam ſe, non hominem, præſtitiſſet. Is nobiliſſimi regni exitus fuit, & quod annis 485. ſteterat, exemplo certiſſimo, quo loco magna imperia, & acceptiſſima Deo nonnumquam ſtare ſoleant.

OLYMP. XLIII.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 2.	3447.	147.

Capta Tyrus à Chaldæis.

Tyrus hoc anno capta à nonnullis ſcribitur, poſt obſidionem diuturnam: quomodo autem venerit in Chaldæorum manus, incertum eſt, vtraque tacente Hiſtoriâ prophanâ, atque ſacrâ. Quidam deditione captam volunt ita volentibus oppugnatoribus, & propugnatoribus, quos tantæ tædebat moræ.

Nabuzardam, templum incendit, diruit vrbem, Iudæos abducit.

Intereà mittitur à Nabuchodonoſore Princeps militiæ Nabuzardam qui Iudæos omnes ſuperſtites alicujus conditionis, aut artis ſeponeret in ſeruitutem abducendos, vrbem inflammaret, & Templum cum annis 424. ſtetiſſet, diuitiis priùs vtriuſque collectis, & in Babyloniam deferendis. Inuentus captâ ciuitate in veſtibulo carceris Hieremias honorificè deinceps habitus eſt à Chaldæis, quaſi vir acceptiſſimus Deo, & quò vellet liber abire permiſſus. Hac ille vſus occaſione Arcam, & Tabernaculum, & aliqua inſtrumenta religionis abſcondit, vſui quondam futurâ, Iudæis è captiuitate redituris.

Quidam tunc temporis codices ſacros omnes flammis abſumptos volunt, atque ab Eſdrâ, qui eos memoriter tenebat poſteà reparatos; quod probabiliùs negatur ab aliis, licet vtraque ſententia SS. Patres autores habeat. Remanſit tum Hieremias in Iudæâ Threnis ſuis occinendis intentus, cum Godoliâ quem Babylonij relictis inopibus præfecere. Ad eum confugere quoque Iudæi degentes in vicinis locis, atque fugitiui in Maſpha, & fructus terræ ſatis vberes collegere. Sed nondum malorum finis. Iſmaël enim de regio ſanguine cum Ammonitarum Rege conſilio communicato nouum Principem perdere parat, neque de his inſidiis monitus Godolias præuenit parricidam: Immò eum cum legatis decem miſſis ab Ammonitarum Rege ſplendidè recepit. Sed ab iis contra jus hoſpitij in conuiuio jugulatus eſt. Interfecti item ejus aliquot amici, qui cædis ejus ignari ad eum ventitabant. Reliquum item populum, in ſeruitutem Ammoniticam Iſmaël abducere moliebatur; ſed impediit Iohanam filius Caree, qui aſſumptis aliquot viris militaribus, ei prædam excuſſit, & vacuum ad Ammonitas fugere compulit. Exinde ergo Iohanam Dux populi electus, qui miſeras reliquias in Ægyptum abducere meditabatur, veritus Chaldæos ob Godoliæ necem: tergiuerſantibus quibuſdam conſultus eſt Deus, qui reſpondit per Hieremiam iis in Iudæâ conſiſtendum, ſed tum quoque non eſt creditus vates ſacer, quia ſic audientium peccata poſtulabant.

Godolias præfectus Iudæis remanentibus, interimitur.

Iudæi fugiunt in Ægyptū.

OLYMP. XLIII.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 3.	3448.	148.

Scythæ jam ab annis 28. imperitabant Aſiæ, & imperitabant vt Barbari, Scythæque ſubditis ſolent. Cyaxares eorum primarios inuitatos ad cœnam inter vinum & pocula ſuſtulit. Idem quoque variis locis factum; Scythæ de dominis ſerui

Cyaxares iugum Scytharū excutit.

ſerui facti vicem paulò poſt Cyaxari repoſuerunt.

Intereà trahebatur in Ægyptum, & vrbem Regiam Taphnem inuitus Hieremias, & ibidem commorari cogebatur: populum itaque inuitat ad pœnitentiam, & retrahit ab idolorum cultu. In quem & naturâ ſuâ, & Ægyptiorum exemplo ferebatur. Sed cum iis importunus monitor videretur, in eum inſurgunt, & cæleſtes intentantem minas lapidibus obruunt. Verùm quàm is gratus eſſet Deo edita poſt mortem miracula declararunt: nam ad ejus ſepulchrum accedentes, quos aſpides pupugerant eraſo ex ejus tumulo puluere ſtatim ſanabantur. Sepultus eſt autem in Palatio Pharaonis, vt homini ſanctiſſimo Princeps prophanus loco cedere videretur. Eius poſteà reliquiæ Alexandri Magni juſſu Alexandriam delatæ circumpoſitam regionem aſpidibus purgarunt, quod accepiſſe ſe ab Antigoni, & Ptolemæi ſucceſſoribus profitetur S. Epiphanius. Vnde refutatur victorinus Afer, qui Hieremiam mortuum negat, & ad Antichriſti tempora reſeruandum, meritò refutatus à S. Hilario, cui & reliqui Scripturæ interpretes accinunt. Is finis ſanctiſſimi Prophetæ fuit, in vitâ ſuâ, morte, tumuli gloriâ, Chriſtum repræſentantis.

Adducitur in Ægyptũ Hieremias vbi lapidibus obruitur.

Sepulchrum eius glorioſum.

OLYMP. XLIII.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann 4.	3449.	149.

Fugit ex Ægypto ad Chaldæos Baruch & per Iudæam tranſit, vbi & in Ioakimum Sacerdotem incidit, à quo Dei cultus in Iudæâ, vtcumque reparatus erat. Obiit & eodem anno Babylone captiuus Sedecias, de cujus mortis cauſâ malè olentes & fœtidas Rabbinorum fabulas prætermitto. Mortuus eſt vt creditur ex mœrore; quando & Nabuchodonoſor Hebræum Pontificem vinculis exemit, ſed vaſa Hieroſolymitana Diis ſuis conſecrauit, conjuncto cum aliquâ pietate magno ſacrilegio.

Fugit Baruch ad Chaldæos. Mors Sedeciæ.

CAPVT VI.

DECAS SEXTA.

Ab anno 3450. *ad* 3460.

OLYMP.XLIV.	*Mundi*	Vrb Cond.
ann.2.	3451.	151.

CYAXARES vtebatur Scythis vt pueros Medos edocerent artem jaculandi, atque venandi. Sed cum naturâ is peracerbus eſſet, redeuntes ſæpe Scythas ſine prædâ grauius increpabat, quàm ab iis ſuſceptus poſtulabat labor. Cum igitur aliquando totâ die nulla eis fera occurriſſet, vnum ex Medis pueris interimunt, ejuſque fruſta inſtar ferinæ offerunt Regi, quæ ſibi apponi in menſâ, atque ſuis proceribus juſſit. Intereà Scythæ ad Alyattem Lydorum Regem ſupplices confugiunt. Eos repetenti Medo negauit Lydus jus hoſpitij cauſatus, quod atrociſſimum hinc pietas, inde crimen reddidit. *Cauſa belli inter Cyaxarē, & Alyattem crudelitas Scytarũ.*

Sabini juſſi reddere Etruſcos incentores belli, armati reſpondere. Committitur prælium, quo non tantùm victi Sabini, ſed & caſtris exuti multos è ſuis deſiderarunt. Hoc in certamine intellexit Tarquinius quàm ſibi fuiſſet vtilis equitatus; vnde facilè vocem, quæ irrepſit apud Liuium, emendabis. *Sabini victi a Tarquinio.* *Deeſſe, pro, prodeſſe.*

Nabucodonoſor hoc item anno verſus Orientem, & Septentrionem duxit exercitum, vbi Suſianos, Perſas, Medos oppreſſit, omneſque Prouincias iſtas fulminis inſtar percurrit. Tum quoque Niniuen obſeſſam cepit, ſicque Prophetarum vaticinia contra ſuperbam vrbem atque locupletem totius orbis ſpoliis, impleta eſſe ſacri Interpretes volunt. His victoriis nomen ſibi magni confecit Nabucodonoſor, & ſe *Nabuchodonoſoris victoriæ, ob quas dictus Magnus.*

totius orbis dixit Imperatorem, quod nemini vnquam conceſſum eſt, niſi ab adulatoribus.

OLYMP. XLIV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3452. 152.

Primus annus imperij Nabuchodonoſoris. Is eſt ergo primus annus imperij Nabuchodonoſoris, atque hinc eius anni apud Danielem decurrunt quando Rex ſuperbiâ tumens aliquid ſibi eſſe viſus eſt, & aulicorum aſſentationibus corruptus ſe Deum eſſe ſuſpicatus eſt, ideo paulò poſt infra omnes homines amandandus.

Sabini iterum fugere compulſi. Sabini hoc anno vicem repoñere Tarquinio voluerunt, vſi nouo duce, nouoque exercitu. Sed is ſub initium expeditionis prudentior viſus, ſub finem infeliciſſimus extitit. Cum enim in tumulo caſtra locaſſet, non faciebat copiam pugnandi Tarquinio; ſed tandem cibariorum preſſus inopiâ, nocte ſuboſcurâ, reliquit caſtra, eaque Romanis diripienda reliquit, cum ea aduerſus omnia, præterquam contra famem muniuiſſet.

OLYMP. XLIV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3453. 153.

Vidit Nabuhodonoſor in ſomniis ſtatuam. Altero Imperij ſui anno vidit Nabucodonoſor in ſomnis mirabilem ſtatuam, cuius caput ex auro, brachia & pectus ex argento, venter & femora ex ære, tibiæ ferreæ, pedes ex luto, ferroque malè temperati, & coagmentati. In eam porrò ſtatuam irruit, ſine manibus hominum, defectus ex vicino lapis, qui in ſtatuæ pedes incidens, eam ſic contriuit vniuerſam, vt in cinerem vento diſſipandum comminuerit. Is poſteà lapis in montem excreſcens amplitudine ſua impleuit totum orbem terrarum. Cùm aliis

Daniel viſionem ſolus expoſuit. Chaldæis hæreret aqua, Daniel dictus aliter Baltazar ea omnia de Imperiis Babylonio, Perſico, Græco, Romano, ac denique de Chriſto enarrauit, ideoque præpoſitus eſt omnibus Chaldæis, & Sapientibus: certo abſtinentiæ ſuæ præmio, vt qui corpus prophanis eſcis reficere recuſaſſet cum ſociis apud Principem Eunuchorum,

rum, is diuino Sapientiæ reficeretur cibo, & quæ eum ſupra magiſtros ſuos eueheret.

OLYMP.XLV.	*Mundi*	Vrb.Cond.
ann.1.	3454.	154.

Hoc tempore Camarina ciuitas in Sicilia condita eſt, juxtà Paludem cognominem, quàm commouere vetiti indigenæ, cum oraculo non paruiſſent, ſe ſuamque vrbem perdidere.

Camarina condita.

Contigit & hoc anno Cylonium piaculum, quando Cylon cum fratre, fretus copiis ſoceri ſui Megarenſium Tyranni, aut occupauit Arcem Athenienſem, aut occupare voluit. Statim enim obſeſſus eſt à magiſtratu: tandemque deficiente commeatu, cum ille profugiſſet cum fratre, reliqui ad Aram Palladis confugere, vnde exire juſſi propoſitâ veniâ, nihilominùs interfecti ſunt omnes. Quare magiſtratus illi cum ſuis poſteris pro impiis habiti, non ſemel vrbe depulſi, diuturnas ſacrilegij pœnas exſoluere.

Cylonium piaculum.

OLYMP.XLV.	*Mundi*	Vrb Cond.
ann.2.	3455.	155.

Viuebat hac Olympiade Sappho Lesbia, mulier ſuis verſibus, & amoribus celebrata, à quâ dictum carmen Sapphicum. Certè qui hanc decimam Muſarum dixit, non ſatis caſtas fuiſſe Muſas arbitratus eſt.

Sappho floret & Alcæus.

Huic σύγχρονος, & popularis Alcæus fuit, Poëta quoque Lyricus, magnificus, breuis, & multùm de Homero referens, huicque fortè ſuperior, ſi animum Epicis admouiſſet.

OLYMP.XLV.	*Mundi*	Vrb.Cond.
ann.3.	3456.	156.

Erupit hoc anno Nabuchodonoſoris ſuperbia, quando ſibi grandem conſtituit ſtatuam 70. cubitorum Babylonicorum, hoc eſt Coloſſo deinceps Rhodio parem. Hæc ex lignis coagmentata craſſiſque laminis aureis obducta, ſtabat in campo, eamque juſſi erant præfecti omnes audito muſicæ concentu adorare, qui facere renuerent, eos manebat certiſſi-

Statuam Nabuchodonoſor excitat, quam adorari iubet.

mum

Hanc adorare negant 3. pueri, mittuntur in fornacem, vnde incolumes exeunt.

mum ardentiſſimæ fornacis incendium. Huic juſſioni cum non paruiſſent ſocij Danielis Sidrac, Miſac, & Abdenago, & adducti ad Regem id præſtare recuſaſſent, vincti miſſi ſunt in fornacem: Quæ tamen projicientes abſumpſit, quia imperante Rege ſeptuplum quàm ſolebat magis erat accenſa. Projectos verò pueros molliter excepit flamma, exuſſit tantùm vincula, vt ambularent in fornace cum Angelo, qui eos ab incendio præſtabat incolumes Vidit Rex miraculum & obſtupuit, ac blandè ad ſe euocatos ex operum præfectis, voluit eſſe præfectos prouinciarum. Eorum item Deum ſaltem verbo, externoque cultu veneratus eſt. Certè vetuit eum à ſuis vllo conuicio verberari; quod decretum ſapiebat adhuc Regem tumentem faſtu, neque hoc portento ad ſanam mentem, penitus reuocatum.

OLYMP. XLV.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann 4.	3457.	157.

Epimenidis ſomnus

Epimenides Cretenſis Epicus cum puer paſceret parentis gregem in antro annis 77. dormiuit, & toto hoc tempore ſapientiam didicit. Is laborantibus Athenis peſte, purgauit vrbem, ouibus albis & nigris in Areopago cæſis; oblatamque ob id pecuniam reſpuit, ne ad nundinas, non ad ſacrificium acceſſiſſe videretur.

Ecclipſis Solis Medos & Lydos pugnantes ſeparauit.

Hoc item anno Medis Lydiſque acerrimè pugnantibus contigit Ecclipſis Solis quam ante prædixerat Thales Mileſius. Hanc tamen defectionem alij referunt ad quartum annum Olympiadis 48. Vtut ſit de tempore. Repentinâ hac nocte perterriti exercitus ambo pacem inierunt, rati ſolem non videre libenter armatos homines in perniciem ſuam accenſos, cum ipſe lucis & vitæ pater habeatur.

OLYMP. XLVI.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 1.	3458.	158.

Pugna decretoria hoc anno Sabinos inter & Romanos commiſſa eſt, majoribus vtrimque quàm

quàm anteà copiis. Certatum à mane ad veſperam, tandem victoriâ a Romanis ſtetit quæ tanti facta eſt vt tertius de Sabinis triumphus Tarquinio decerneretur. Is poſt prælium in concione filium, aut nepotem ſuum veriùs, qui ſeſe fortiter, & ſupra puerum gesſerat, annorum quatuordecim publicè laudauit, eumque aurea Bullâ, prætextaque purpureâ donauit, quæ deinceps ingenuorum puerorum ornamenta fuerunt. Domiti hac extremâ clade Sabini, arbitrio ſe Tarquinij permiſerunt, idque tantâ animi demiſſione præſtiterunt, vt digni habiti ſint qui pacem iiſdem cum Etruſco conditionibus obtinerent.

Tarquinius de Sabinis triumphat

Bulla, & prætexta puerorum Romanor.

OLYMP. XLVI. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 2. 3459. 159.

Hoc anno apud Medos regnare cœpit Aſtyages, Darij Medi (quem Xenophon Cyaxarem vocat) non naturâ, ſed adoptione pater. Porrò Aſtyages filiam habebat vnicam Mandanem dictam, quam Cambyſi Perſæ mediocris fortunæ viro dederat in vxorem, ob varia ſomnia vrinæ, & vitis, quibus perterritus erat. Hæc cum peperiſſet filium, Rex eum Harpago ſibi fidiſſimo exponendum commiſit, hic Mitridati Regio bubulco, cujus vxor eodem die infantem mortuum enixa erat. Rogat mulier maritum, vt hunc expoſititium pro ſuo alere queat, & id obtinet à marito. Is fuit Cyrus qui inter paſtores enutritus, poſt annos decem, per ludum à ſociis Rex creatus, nobilis Perſæ filium ſibi contumacem virgis cædi juſſit. Re ad Aſtyagem delatâ, venit ſtatim in ſuſpicionem hunc puerum nepotem ſuum eſſe, & id Harpagi, & Mitridatis confeſſio arguunt. Itaque furore percitus Harpago filium ſuum epulandum appoſuit, eodem tenore interfecturus Cyrum, niſi à ſuis Magis impeditus eſſet, qui negarunt quidquam ab eo timendum eſſe, qui jam Rex à ſuis ſociis electus eſſet, ſicque ejus auſpicium de regiâ digni-

Regnat apud Medos Aſtyages.

Naſcitur Cyrus.

gnitate euanuiſſe. Ita ſe natales habent hujus hominis, quem Ethnicum licet, Deus per Eſaiam longè anteà vocarat ſuum, eoque vſus eſt, vt populum acceptiſſimum ſibi, jam caſtigatum, ex Babyloniorum vinculis eriperet.

Naſcitur Salathiel

Hoc quoque anno Babylone natus eſt ex Ioachino captiuo Rege Salathiel Zorobabelis pater, cui magnam gloriam peperit filius, & nepos Chriſtus omni æſtimatione majorem.

Tarquinius munit, & exornat vrbem.

Hocquoque anno Tarquinius pace vbique compoſitâ, vrbi adornandæ, atque muniendæ nauauit operam. Nam eam muro ex grandi lapide præcinxit, quod opus bello Sabino fuerat interruptum. Addidit cloacas, quibus ſordes cum aquis in Tiberim deuoluerentur, tantâ magnificentiâ, vt cum poſt plures annos aquæ non defluerent, cenſores mille talentis eas purgandas locarint.

OLYMP. XLVI.	*Mundi*	Vrb Cond.
ann. 3.	3460.	160.

Viſi, Ezechielis de Templo Salomonico.

Hoc anno Templum Salomonicum à Chaldæis incenſum adeò graphicè repræſentatum vidit Exechiel, vt numquam ex hominum memoria, mundi pulcherrimum opus exterminetur.

Solon leges ſcribit Athenienſibus.

Viuebat hoc tempore Solon, & hoc anno ſcribebat leges Athenienſibus, cum priùs Σεισάχθειαν & nouas tabulas induxiſſet, & tenuiorum prouideret inopiæ. Addidit & tum quaſi Senatum duplicem, vnum Areopagum legum, juriſque cuſtodem, & alterum ex quatuor tribubus conflatum, qui populum regeret, neque hunc omnia ſuſcipere temerè pateretur. Quæ ſanctiſſimè inſtituta in deterrimam Reip. formam, hoc eſt, Democratiam degenerarunt.

CA-

CAPVT VII.

DECAS SEPTIMA.

Ab anno 3460. *ad* 3470.

OLYMP.XLVI. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*4. 3461. 161.

TVRBARVM aliquid exortum hoc anno in Ægypto, eò Nabuchodonoſorem acciuit, vt eam omninò faceret ſuam. Quod & ei conceſſum à Deo, quoniam ejus negotiis allaborar.t. Ita impii dum aliquid conferunt ad Dei cauſam ſuâ mercede non carent, ſed quæ vt ſeruis ad tempus, non vt filiis in æternum proſit. *Ægyptus iterum ſubacta à Chaldæis.*

Eodem anno in Chaldæâ Ezechiel interfectus eſt à judice populi quem idololatriæ arguebat, ſepultuſque in ſepulchro Sem & Arphaxad, vt habent Romani Martyrologij tabulæ. Autor operis imperfecti ait eum ſuper lapides excerebratum eſſe. Omittimus hic porrò vana de eo Rabbinorum miracula; quia non indiget hominum otioſorum figmentis, cujus ore loqui toties Deus voluit, quod eſt omni miraculo mirabilius. *Ezechiel caditur.*

OLYMP.XLVII. *Mundi* Vrb.Cond.
ann 1. 3462. 162.

Anacharſis hoc anno Athenas venit ex Scythiâ, maximè vt Græciæ ſapientes videret. Hic Solonem riſiſſe dicitur ferentem leges Athenienſibus, quas Aranearum telis comparabat à veſpis, & majoribus Muſcis perfringendas, dum iis minutæ implicarentur Sed ſapienter reſpondit Solon, ſe leges dare quas ſeruari intererat tam diuitum quàm pauperum, tam tenuiorum, quàm potentiorum. Vtinam tam verè, quàm magnificè locutus eſſet. *Anacharſis venit Athenas.*

OLYMP.

OLYMP.XLVII. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*2. 3463. 163.

Somnium Nabuchodonoſoris de arbore ſolutum à Daniele.

Vidit hoc anno Nabuchodonoſor mirabilem arborem, cuius in ramis volueres luderent, ad truncum habitarent feræ, ejus fructibus omnes veſcerentur. Tum exclamatum, vt arbor illa ſucciderctur, alligaretur vinculo ferreo, atque æreo, non tamen ſiccaretur ejus germen, & annis ſeptem pluuiis & rore cœli perfunderetur. Id ſomnium explicare juſſus Daniel, turbatus & tremens prænunciauit has in regem minas cadere, itaque peccata ſua eleemoſynis redimeret, vt eas à ſuo capite amoliretur. S. Hieronymus ſcribit regem acquieuiſſe conſilio Danielis, ideoque dilatam pœnam ad 12. menſes, & donec nouo ſuperbiæ ſcelere intumuiſſet. Contra Theodoretus in ſuo faſtu perſeueraſſe putat, & vnum datum ei annum ad pœnitentiam, exemplo vtrimque certiſſimo diuinæ æquitatis, & miſericordiæ.

OLYMP.XLVII. *Mundi* Vrb Cond.
*ann.*3. 3464. 164.

Nabuchodonoſor mutatur in feram.

Cum Babylone deambularet Nabuchodonoſor, quam magnificentiſſimis exornarat ædificiis, muris & turribus etiam ad elegantiam munierat, Hortis penſibus, & Xyſtis decorarat, conuectis in eam Orientis, & Occidentis diuitiis, de hac vrbe gloriatus, opus manuum ſuarum eſſe dixit, Dei cuius ope tanta præſtiterat prorſus oblitus, cum voce diuinâ increpitus eſt, & in eum de cœlo prolata ſententia, quam ſtatim à Deo eſſe oſtendit euentus. Turbata eſt enim eius phantaſia, adeò vt ſe belluam putaret: Capilli quoque & pili toto corpore excreuerunt, cum vnguibus, vt aſpectu quoque nòn malè referret beſtiam. Abſit enim vt cum Origene hæc ad Dæmonem referamus metaphoricè, ne cum eo ſacros codices corrumpere videamur. Et primùm cum immaniter fureret, à ſuis ligatus eſt & claturis incluſus; ſed

iis

iis omnibus tandem abruptis fugit in ſyluas, vbi ferarum more herbis,& radicibus vixit. A reliquis tamen beſtiis defendebatur diuinitùs, ne ab iis laceraretur,atque voraretur, quia tantùm erat juſtitiæ diuinæ ferculum,in quo poſtea Dei miſericordia nobiliùs eluceret.

OLYMP.XLVII. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*4. 3465. 165.

Condita creditur hoc anno à nonnullis à Phocæenſibus Ionicis Maſſilia ciuitas, non à Phocenſibus Achaicis. De cujus tempore diſceptatur inter ſcriptores,& ferè ad Perſarum tempora differri ſolet. Dicendum igitur coloniam hanc non ſemel ductam fuiſſe, ſed adeò nobilem atque claram, vt iterùm & tertiùm condita dici poſſe mereatur. *Maſſilia condita.*

OLYMP.XLVIII. *Mundi* Vrb.Cond.
ann 1. 3466. 166.

Hac Olympiade in Pythicis Iudis Amphictyones certamina cantus ad citharam, vti pridem,inſtituerunt; cantus item ad tibiam, & tibias ſine cantu ſolas. *Pythici ludi.*

Hac item Olympiade purpuratus & egregiè comptus Pythagoræus quidam ob corporis elegantiorem cultum irriſus à pueris, Palæſtriam profeſſus, eorum conuicium egregiè refutauit, reliquis athletis factus robore, & induſtriâ ſuperior. *Pythagoræus comptior, factus Athleta reliquos vicit.*

OLYMP.XLVIII. *Mundi* Vrb.Cond.
ann. { 2. 3467. 167.
{ 3. 3468. 168.

His annis hiſtoria prophana ſilet, ſicut & ſacra.Ex eâ tantùm colligitur Nabuchodonoſorem vitam belluinam peregiſſe, dum fortè eius filius Euilmerodachus imperium ad tempus adminiſtrandum ſuſcepit, ei reſtituendum, quando ſanæ menti, atque valetudini redderetur. *Viuit belluarum more Nabuchodonoſor.*

OLYMP.XLVIII. *Mundi* Vrb.Cond.
ann 4. 3469. 169.

Periander Corinthi Tyrannus hoc anno demùm *Moritur Periander*

mùm viuere, & regnare deſiit, ſed eo mortis genere obiit quod non Tyrannum, ſed Sapientem deceret.

OLYMP. XLIX. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3470. 170.

Reſtituitur valetudini, & regno Nabuchodonoſor. Reſtitutus eſt hoc anno Nabuchodonoſor ſanitati, atque regno. Cum enim tum oculos extuliſſet in cælum, atque inde ſperaſſet auxilium, redditus eſt ei diuinitùs rationis vſus, ſublataque cerebri, humorumque perturbatio. Grates ille ſtatim habuit Deo; qui etiam perfecit vt ſtatim reciperetur à ſuis, eodemque die & ſibi atque regno cum omnium plauſu redderetur.

CAPVT VIII.

DECAS OCTAVA.

Ab anno 3470. *ad* 3480.

OLYMP. XLIX. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 2. 3471. 171.

Moritur Nabuchodonoſor, & creditur eſſe beatus. CVM publicum edidiſſet monumentum Nabuchodonoſor, ſublatæ ſibi à Deo, atque redditæ rationis, non diu poſteà ſuperſtes fuit. Sed paulò antequam moreretur vaticinatus eſt de Cyro Babylonis euerſore, quem ſemi-aſinum appellauit, vti ex Megaſthene refert Abydenus apud Euſebium. Saluum autem eſſe eum regem ſcribunt Tertullianus, Ambroſius, Auguſtinus, Theodoretus aliique SS. Patres, quibus aſſentiri malumus, quàm aliquot Theologis qui damnationem eius ex ſuo ſenſu, atque ratione potiùs, quàm ex tantorum hominum authoritate metiri maluerunt.

OLYMP. XLIX. *Mundi* Vrb Cond.
ann. 3. 3472. 172.

Euilmerodachus ſuccedit Patri, & ſoluit Ieſ Loniam. Euilmerodachus Nabuchodonoſoris filius ſuſcepit imperium, cui alij filium Baltzarem, alij fratrem aſſignant ſed primogenitum, & ante pa-

parentem mortuum. Alij vnum & eundem putant Baltazarem, & Euilmerodachum, ſed ſcripturæ accommodatior eſt ſententia, quæ Euilmerodachum filium Nabuchodonoſoris aſſignat, Baltazarem eius nepotem putat. Statim ergo atque potitus regno Euilmerodachus Iechoniam ſeu Ioachinum carcere ſoluit, & quoad vixit vt Regem habuit, perpetuum etiam menſæ ſuæ conuictorem. Vnde autem hæc amicitia interceſſerit, & an in carcere nata ſit, in quem cum Iechoniâ Euilmerodachus conjectus fuerat à patre, ſtatuere non audemus, licet id aliqui ſcribant, quoniam hujus carceris cauſam ſatis legitimam non aſſignant.

OLYMP. XLIX.	Mundi	Vrb. Cond
ann. 4.	3473.	173.

Neque tantùm charus fuit Euilmerodacho Iechonias, ſed & Daniël Prophetes, factus Regis conuiua propter denunciatam eius parenti Dei vindictam finitam ſeptennio. Cùm igitur adiiſſet aliquando Daniël cum Rege Beli templum Babylone ſtructum magnificè, monitus eſt à principe, vt hunc Deum coleret. Negauit Daniël ſibi licitum eſſe venerari Deum demortuum. At viuit, inquit Rex, immò comedit & bibit, & pluſquam 20. homines ſolent. Sternebatur enim huic quotidie ſub veſperam grandis menſa exquiſitis & plurimis referta cibis, qui ſequenti die diſparebant. Ego verò, inquit Daniël, oſtendam tibi menſæ hujus Helluones, & tui, Beli paraſitos. Ejectis omnibus præter Regem, & ſibi fidiſſimos homines cinerem allatum cribrauit per totum templum, idque claudi juſſit, & ſigillo Regis communiri. At ſequenti die amoto ſigillo, nulli quidem apparuerunt cibi, ſed veſtigia virorum, mulierum, puerorum, qui per templum diſcurrerant. Sacerdotes itaque in quæſtionem dati oſtenderunt occultum oſtiolum poſt altare, quo ingrediebantur templum, & totâ nocte Regis ſumptibus pergræcabantur.

Daniel oſtend. Belum non edere.

Qua-

Quare neci traditi, cum vxoribus & liberis populo, Regique illudere deſierunt. Sed præterea mortui huius Dei deſtructum templum, & ſtatua comminuta, quod hæc crimina neque vidiſſet neque puniiſſet.

Draconem etiam Daniel interficit. Colebatur quoque in eadem vrbe Draco terribilis; cùm eum Deum ſaltem viuere rex contenderet, offam ei Daniël ex adipe piliſque confectam obtulit, quam cùm voraſſet, diu ſe contorquens, tandem ſtrangulatus, neque ſe vitæ neque mortis arbitrum oſtendit. Hæc cum accepiſſent Babylonij conſpiratione in ipſum Regem factâ ei interminantur incendium, niſi ſibi Daniëlem deorum ſuorum hoſtem dedat; vt in leonum lacum injiceretur, ibique diſcerperetur. Cùm nulla occurreret Regi via expediendæ *Leonibus Daniel obiicitur, & ſeruatur.* ſalutis ſuæ, Daniëlem populo dedidit; qui ſtatim in lacum leonum conjectus eſt, cum ſubtracta eis eſſent priùs alimenta, quò celerius Propheta voraretur. Sed leonum ora atque famem Deus per Angelum ſuum compreſſit, & vt res eſſet illuſtrior atque teſtatior, ei ſuffecit per alium Prophetam cibos. Nam cùm Habacuc in Iudæâ meſſoribus ſuis prandium ferret, ab Angelo crine abreptus, & Babylonem celerrimè translatus Daniëlem refecit. Septimo demùm poſt die Rex adfuit, vt ſaltem amico ſuo lacrymas daret; ſed cum eum præter ſpem viuum & incolumem reperiſſet, & Daniëlis laudauit Deum, & conjurationis authores in eandem foueam mitti juſſit illicò à feris deuorandos. Ita Deus Daniëlem exemit morte, Regem triſtitiâ: qui conſpirarant in Deum & principem in foueam, quam pararant vati ſanctiſſimo, juſtiſſimè deciderunt.

OLYMP. L.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann 1.	3474.	174.

Sapientes Greciæ ſeptem. Florebant hac maximè Olympiade in Græciâ ſapientes, Thales Mileſius, Solon Salaminius, aut Athenienſis, Chilon Lacedæmonius

Pitta-

Pittacus Mitylenæus, Bias Prienæus, Cleobulus Lindius & Periander Corinthius omnes inter ſe magno neceſſitudinis vinculo copulati. Eorum autem auxit nomen moderatio, quæ maximè enituit in Tripode à piſcatoribus inuento, quem ſibi inuicem vt ſapientiori remiſerunt; & vt finis mittendi fieret, conſecratus eſt dæmum Apollini Iſmenio; quia non homini, ſed Deo ſapientiæ omnis authori debebatur.

OLYMP. I. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 2. 3475. 175.

Moritur hoc anno Iechonias ætatis ſuæ vndeſexageſimo, expertus vtramque fortunam, ſed infelicitate ſuâ, quàm reſtitutione longè celebratior. *Moritur Iechonias.*

Viuebat & eius tempore Eſdras quidam Prophetes vir bonus, & quem de ſuorum popularium captiuitate queritantem Deus per Angelum conſolatus eſt, quamuis non ſatis ſapienter, & demiſsè de Deo queri videretur. *Eſdras quidam Prophetes*

OLYMP. I. *Mundi* Vrb Cond.
ann. 3. 3476. 176.

Tarquinius priſcus anno ætatis ſuæ octogeſimo, regni 38. Capitolij fabricam moliebatur, cum filij Anci Martij expectantes auidiùs regnum, in eum duos ſicarios immiſerunt, qui habitu paſtorali cum falcibus lignariis, mutuis ſe conuiciis coram rege proſciderunt. Horum rixam componere dum moliretur Tarquinius, eum ſuis falcibus in capite grauiter vulnerarunt. Capti & in quæſtionem dati, autores cædis hujus appellarunt, qui in exilium acti ſunt, percuſſores ipſi digno tanto ſcelere ſupplicio mulctati ſunt. Is exitus Tarquinij fuit viri pace belloque boni, ſed quem alius cognominis, meliorem in animis Romanorum reddidit, & optabiliorem. *Cæditur à filiis Anci Tarquinius.*

OLYMP. I. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4 3477. 177.

Tarquinio ſucceſſit eius gener Seruius Tullus. *Tarquinio ſuccedit Seruius Tullus gener.*

CAPVT IX.

DECAS NONA.

Ab anno 3480 *ad* 3490.

OLYMP. LI.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 4.	3481.	181.

ETRVSCI mitiùs habiti à Romanis, contra victores iterum concitarunt bellum, vt gloriæ magis quàm damni ſarcirent iniuriam. Sed adfuit illicò cum exercitu Seruius, qui eos ita retudit, vt hac maximè victoriâ ſibi regnum ſtabiliret hoc anno, primo de Etruſcis triumpho nobilitatum. *Seruius de Etruſcis, triumphat.*

OLYMP. LII.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 1.	3482.	182.

Ad hanc Olympiadem verè pertinet Phalaris Agrigentinorum tyrannus homo ex ſanguine concretus, & crudelitate; de quo tamen duo laude digna commemorantur. Nam Perillum qui bouem æneum inflammatum ad torquendos homines excogitarat, in machinam feralem, primum exſectâ linguâ conjici iuſſit, & in eâ ardenti mugire, dignâ tam atrocis artis mercede. Præterea cùm Menalippum adoleſcentem luculentâ perculiſſet injuriâ, is Tyrannum decreuit interimere, ſed à Maritone à quo ardentiſſimè amabatur deterritus eſt, qui vt vir rem certiùs, & faciliùs perficiendam ſuſcepit, quò amaſium ſuum morte ſubduceret, & patriæ morte ſuâ ſubueniret. At in conatu deprehenſus à Tyranni ſatellitibus, datus eſt in quæſtionem, & crudeliſſimè tortus, vt ſceleris conſcios indicaret conſtantiſſimè tacuit. Quod non ferens Menalippus vltro ſaſſus eſt à ſe ſuſceptum crimen. Quâ denunciatione perculſus Tyrannus eos dimi- *Phalaris tyrannus & Perillus.* *Menalippus & Chariton amici.*

ſit liberos, ac bonis ſuis vti paſſus eſt, exulare tamen juſſos, vt hujus liberalitatis fructu, ſine benefici metu, periculoque fruerentur.

OLYMP.LII. *ann.*2. *Mundi* 3483. Vrb.Cond. 183.

Seruius dilatat vrbem & ordinat. Seruius Viminalem & Eſquilium montes adjecit vrbi, eamque laxioribus muris complexus eſt; tum diſtribuit in partes quatuor Palatinam, Saburram, Colinam, & Eſquilinam. Neque tantùm Romam majorem, ſed & meliorem reddere voluit. Nam populum Romanum digeſſit in Claſſes, Curias, Collegia, atque ciuium omnium patrimonia, dignitates, officia, ætates retulit in tabulas publicas, tam accuratè, vt tanta ciuitas non vna Reſpublica, ſed vna domus ſub vno patre familias vigilantiſſimo ordinata videretur.

OLYMP.LII. *ann.*3. *Mundi* 3484. Vrb.Cond. 184.

Pittaci mors. Pittacus, Mitylæus ſeptuagenario major obiit, etiam à ſuis Epitaphio laudatus, quamquam in Tyrannide mortuus eſſet. Ad eum Cræſus, (aut quippiam alius Lydorum Rex) cum pecuniam miſiſſet, eam remiſit, duplo plus quàm vellet habere ſe dictitans, vtpote qui mediocri ſtipendio contentus eſſet; quæ vox eum nomine Tyrannum, re ſapientem declarauit.

OLYMP.LII. *ann.*4. *Mundi* 3485. Vrb.Cond. 185.

Æſopus floret. Florebat circa hæc tempore Æſopus, quàm deformis corpore, tam venuſtus ingenio, ſeruus conditione, dominorum tamen ſuorum magiſter; egregius fabulator, & abjectis narratiunculis hominum mores gnarus effingere, magis vtili ſtylo, quàm illuſtri.

OLYMP.LIII. *ann.*1. *Mundi* 3486. Vrb.Cond. 186.

Piſiſtratus tyrannidē molitur. Hoc anno Athenæ in tres erant diuiſæ factiones Pediæorum, Paraliorum, & Diacriorum,

rum, ſub ducibus Lycurgo, Megade, & Piſiſtrato, quorum vltimus omnium callidiſſimus erat, & mercenarios ad ſuam factionem pellexerat. Solon ex ſuâ peregrinatione decennali redux, eos motus componere molitus eſt, & turbarum duces aggreſſus, Piſiſtratum agnouit ad tyrannidem aſpirare, quem ad ſaniorem mẽtem reuocare conatus eſt; fruſtra vtpote qui aut primus, aut nullus eſſe in patriâ ſuâ decreuiſſet.

OLYMP. LIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 2. 3487. 187.

Caret hic annus certis rebus geſtis, in triplici Hiſtoriâ ſacrâ, Græcâ, Romanâ.

OLYMP. LIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3488. 188.

Seruius Regni ſui anno 12. cenſum egit, quo ad amplificandam Rempub. nihil excogitari potuit & illuſtrius, & conuenientius. Quare ſi Numa apud Romanos diuini, Seruius humani iuris inuentor, & autor fuit. Luſtrum item primum fecit, & vniuerſum populum in armis expiauit ſacrificio quod ab animalibus cæſis, deinceps Suouetaurilia dictum eſt. Et ſtatuerat ſapienter, vt quinto quoque anno luſtrum ageretur: verùm eius neglectus oſtendit facilius eſſe ferre bonas leges, quàm ſeruare. *Primus cenſus Romæ actus.*

OLYMP. LIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3489. 189.

Circa hoc tempus excelluiſſe volunt Æſopum in diſoluendis Gryphis, & Ænigmatis, quæ ſibi tum inuicem principes miſſitabant; ideoque à Babyloniis donatus aureâ ſtatuâ. Felix ſi apud eum Regem apud quem mori decreuerat ſuſtitiſſet; ſed in Græciâ, Barbariam reperit. *Æſopus colitur.*

OLYMP. LIV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3490. 190.

Enimuerò hoc anno malis auibus Æſopus Delphos venit, vbi primùm auidè auditus, deinceps etiam contemptus eſt. Sed cum iis *Æſopus à Delphiis interimitur.*

Videlicet exemplo, & monitis patris nequaquam factus eſt ſapientior, cujus etiam ſuperbiæ, luxuriam adjunxit.

OLYMP. LV. *Mundi* Vrb Cond.
ann. I. 3494. 194.

Euilmerodacho ſucceſſit Baltazar, ab ethnicis ſcriptoribus dictus Nabonidus. Quo anno vidit Daniel Prophetes in ſomnio quatuor ventos in mari Magno, ſeu Mediterraneo confligere; vidit quoque & quatuor Beſtias quæ idem penitùs ſignificabant, vnde ventis omiſſis de Beſtiis duntaxat ſomnium explicatum eſt: Prima erat Aquila, quæ Babylonicum imperium repræſentabat: Altera Vrſus cum triplici ordine dentium, imago imperij Perſarum. Tertia Pardus a latus cum capite quadruplici, figura Monarchiæ Græcorum. Quarta animal terribile, obuia quæque comedens, reliqua conculcans pedibus, cui decem cornua, in quorum medio paruum cornu, tria ex ſuperioribus cornibus elidens, & hoc cornu oculatum erat: hac autem vltimâ Beſtiâ imperium Romanum ſignificabatur. De iis interpretes conſule, à quibus etiam inuenies aliquid relictum induſtriæ tuæ, & ſagacitati. *Baltazar regnat.* *Viſiones Danielis.*

Eodem anno Piſiſtratus Tyrannidem Athenis occupauit, & Lycurgi ac Megaclis partes magnâ ex parte fregit. Cùm enim ſe inſinuaſſet in beneuolentiam populi, & rem eius in bello Megarenſi feciſſet, impoſuit ſibi domi, & mulis ſuis vulnera, eaque plebi oſtentauit quaſi impoſita ſibi ab aduerſariis in odium egenorum. Itaque exclamauit plebs ei dandos ſatellites, qui arcerent injuriam. Ille 50. ſibi datis clauigeris addidit ducentos quinquaginta, quibus arcem & Tyrannidem occupauit, æmulis fugere compulſis, vno reſiſtente Solone, quem tamen virtus, & ſenectus, contra Tyranni furorem, & potentiam præſtiterunt incolumem. *Piſiſtratus occupat tyrannidē.*

OLYMP.

OLYMP. LV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 2. 3495. 195.

Aſtyages exautoratus à Cyro. Aſtyages hoc anno exautoratus eſt, auus à nepote, quem Harpagus inuitarat, cui filii ſui vorata caro adhuc ſtomachum, nauſeamque mouebat. Ei porrò imprudentiſſime ſuum exercitum commiſit Aſtyages, quem ille nullo negotio, Cyro vincendum obtulit. Tum ipſe Rex copias ſuas ducendas ſuſcepit; ſed victus atque captus, intellexit demùm ſibi atque Medis nepotem eſſe fatalem. Habitus eſt tamen perhonorificè à Cyro, & ſecum ſemper in Palatio habitare juſſus, honore tamen pleno ſeruitutis. Abſit enim vt eum putemus à Cyro regendis Hyrcanis admotum eſſe, quod in ſapientiſſimo Imperatore fuiſſet ſummæ dementiæ.

Solon relinquit Athenas. Solon Athenas quas bonis legibus temperarat captiuas videre non potuit, ſed abiit in Cyprum, ibique annos 80. natus interiit. Oſſa eius fuiſſe cremata, & ſparſos eſſe cineres per inſulam Palaminam, putat ſabuloſum Plutarchus, quod tamen ab Ariſtotele traditum eſt. *Moritur in Cypro.* Malè audiit Solon quod pæderaſtiam non ſit viſus improbare, ſed vetuerit tantùm ſeruis amare ingenuos pueros, & præterea quod ſenectutem in otio, muſicâ, & deliciis traduxerit: vnde intelligis quam inſipiens eſſet Græcorum iſtorum ſapientium ſapientia.

OLYMP. LV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3496. 196.

Crœſus regnat. Crœſus hoc anno Lydorum regnum adiiſſe traditur, quem primùm efferre fortuna viſa eſt, vt eum grauiùs affligeret. Multas enim huic Aſiæ prouincias tradidit, & mortalium ditiſſimum effecit, ſed eum tandem filio, diuitiis, regnoque priuauit & propiùs nihil eſt factum, quàm vt crematus viuus ad maleficorum conditionem abjiceretur.

Etruſcis data pax à Seruio. Hoc quoque anno pax Etruſcis à Seruio data iiſdem quibus antea conditionibus, licet bellum anno-

annorum 20. aliud poſtulare videretur. Tantùm autoribus belli Veientibus, Cæretanis, & Tarquinienſibus agri pars adempta, & inopibus Romanis ciuibus donata, vt eorum damno ſapere diſcerent, qui eorum exemplo peccaſſent.

Viſio Danielis altera. Celebris quoque eſt hic tertius annus Baltazaris mirabili viſione in Suſis, quò ſe aulam deuitans Daniël contulerat. Vidit is ad Coaſpem ſeu Eulæum amnem, Arietem cui gentes reſiſtere non poterant, quem ſuperueniens ab Occidente, cum cornu inſigni inter oculos, Hircus proſtrauit, effregitque eius cornua duo. Sic Hircus factus eſt magnus; verùm fractum eſt eius cornu ingens, cuius loco ſubnata ſunt cornua quatuor, atque ex vno ex iis egreſſum eſt cornu minutum, à quo etiam ſtellæ conculcatæ ſunt. Quibus omnibus deſignabantur imperia Perſarum, & Græcorum ſub Alexandro inter quatuor eius Duces diuiſum, ex quorum vno Seleuco ortus Antiochus Epiphanes Deo bellum indixit, eiuſque cultum abolere conatus eſt in animis Iudæorum. Quod mirum eſt non eſſe intellectum à Iudæis, licet meridianâ luce clariùs videatur.

OLYMP.LV.	Mundi	Vrb.Cond.
ann.4.	3497	197.

Piſiſtratus re upe at tyrannidem ridiculè. Hoc anno quo natus eſt Simonides, ejectus à Megade, & Lycurgo Piſiſtratus ex arce, & Tyrannide, eas ridiculo commento recuperauit. Reconciliatus enim cum Megade ſpe nuptiarum cum eius filiâ, currum adornauit, in quo collocauit mulierem proceram, & pulchram Phyam nomine, armis Palladis inſtructam, eodem quoque curru ſuſceptus Piſiſtratus, quem vecta per vrbem Pallas iſta mima recipi jubebat. Eam venerati Athenienſes currum arce ſua receperunt, vnde frænum accipere coacti ſtoliditatis ſuæ dedere pœnas.

OLYMP. LVI. *Mundi* Vrb. Cond.
ann 1. 3458. 198.

Chilon Lacedæmonius. Chilon Lacedæmonius hac Olympiade Ephorus fuit, ſub Ethydemo, quod munus ei primùm conceſſum eſt, vt regem in officio contineret. Quamquam hoc inuentum alij ad Lycurgum referant, alij ad ſequentia tempora, vtile principibus, qui eo minùs potentes, ſed meliores erant. Is porrò Chilon Piſiſtrati Tyrannidem præcinuerat eius patri Hippocrati, cui in Olympicis ſacrificanti, olla ſine igne efferbuerat; quare ſuaſerat illi ne vxorem duceret, aut ab eâ non ſuſciperet prolem, aut ſuſceptam necaret.

Eiici tur Piſiſtratus Eodem autem anno Piſiſtratus ab Alcmæonitis eſt ejectus, annitente potiſſimùm Megade, quod eius filiâ improbe abuteretur, nec ex eâ prolem ſuſcipere vellet. Itaque miſer in Eretriam Theſſaliæ, aut Eubœæ conceſſit, dum ei tertiùm in Arcem aditus pateret, quem totis annis vndecim expectauit; ſed eam ſic aperuit ſibi, ſic aliis clauſit, vt eâ deinceps totâ vitâ potiretur, & filio traderet hæreditariam.

Sacrilegus Balzazar admonetur viſione de vicina morte. Hic quoque annus Balzazari Babyloniorum Regi poſtremus fuit; eiuſque vita, atque regnum ſunt ſacrilegio terminata. Cum enim in conuiuio ſplendido Rex aſſideret, juſſit afferri templi Hieroſolymitani vaſa, vt in iis conuiuæ viri atque mulieres Diis ſuis libarent. Nec diutiùs in verum Deum eſt injuria diſſimulata. Ecce manus ad parietem juxta candelabrum, vt videri poſſet ab omnibus exarat *Mane*, *Tecel*. *Phares*, cum omnibus ſcriptura eſſet ignota, omnibus mutientibus ſuperuenit mater Regis, quæ Danielem ſuggeſſit filio. Hanc nullo negotio euocatus vates perlegit vt erat Hebraicè. *Mene*, *Tequel*, *Vpharſin*, hoc eſt *numerauit*, *appendit*, *diuiſit*, quorum duo priora verba ad Regis opera pertinebant, tertium ad eius regnum.

gnum. Quare Daniel malorum licet vates purpurâ ornatus eſt, & tertius in regno mox deſtruendo conſtitutus. Neque diutiùs dilatæ minæ; eadem enim nocte à conjuratis in Palatio Baltazar interfectus eſt; cui ſubſtitutus Darius Medus, quicumque ille ſit, natus annos 62 Qui fortè eſt Labynitus Herodoti. Sub hoc Rege aſcititio, & effœto, concuſſum hac cæde Babylonicum imperium in vltimam ruinam impulſum eſt.

OLYMP. LVI.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann 2.	3499.	199.

Ad hunc annum pertinet alia Danielis leonibus objecti hiſtoria, quæ hoc modo ſe habuit. Dario Medo regi Babyloniorum conſtituto, ob recens vaticinium Daniël adeò charus extitit, vt ſtatim reliquorum aulicorum commouerit inuidiam. Cum calumniis non paterent eius integritas, & innocentia, extorquent illi decretum à facili, bonoque principe, ne quis vllum hominem aut Deum oret quidquam, ad dies 30: qui ſecus faceret in lacum leonum conjiceretur. Eam legem cum non ſeruaſſet Daniel ter de die precare ſolitus Deum, vultu ad Hieroſolymam conuerſo, ſtatim accuſatus eſt apud Regem, & quamquam ille reclamaret ſupplicio, acquieſcere tamen coactus eſt, & multis, & ſæpe idem, propè vi admotâ, poſtulantibus. Mittitur ergo in foueam Daniël; ſed eius os claudi Rex juſſerat, & annulo ſuo obſignari, ne alio modo necaretur. Sequenti die cum ad lacum Darius acceſſiſſet, & Daniëlem ſuum viuere comperiſſet, eductum complexus, eius Deo ſe totum deuouit, addixitque, accuſatoribus talionis conſtituit pœnam, & Daniëlem cœlo acceptiſſimum tam prope tam conſtanter adhærere ſibi voluit, vt tantùm morte alterutrius diſiungeretur.

Iterum leonibus obiicitur Daniel.

OLYMP.LVI.	*Mundi*	Vrb Cond.
ann.3.	3500.	200.

Anaximenes Mileſius Phyſicus.

Anaximenes Mileſius hac Olympiade, & circa hæc tempora floruiſſe perhibetur, obiitque eodem die quo captæ à Cyro Sardis. Multa in Phyſicis ſcripſit abſurda de terrâ, aëre, Sole, ſideribus, quibus tamen Philoſophi nomèn meruit; ſed in eo laudatus eſt potiùs conatus, quàm probata doctrina.

LIBER

LIBER III.

SÆCVLVM MVNDI TRIGESIMVM SEXTVM.

Ab anno mundi 3500. ad 3600.

CAPVT PRIMVM.

PRIMA DECAS.

Ab anno 3500. ad 3510.

OLYMP. LVI. *ann.* 4.	*Mundi* 3501.	Vrb. Cond. 201.

FLOREBAT circa hæc tempora Xenophanes Colophonius Philoſophus & Poëta. Is dicebat omnia eſſe Deum, & elegis jambiſque inceſſit Homerum atque Heſiodum, quod multa de Diis abſurda ceciniſſent. Diu vixit vtpote qui annos natus 25. peregrinationem 67. annorum ſuſceperit. Ejus in primis conſtantia laudatur à Panætio, quod cum filios perdidiſſet, eos ſuis ipſe manibus ſepelire voluit, vt plùs in eum Philoſophia atque fortitudo, quam natura & pietas valuiſſe viderentur. *Floret Xenophanes Philoſophus conſtantiſſimus.*

OLYMP. LVII. *ann.* 1.	*Mundi* 3502.	Vrb. Cond. 202.

Hac Olympiade verè ſuas occinebat odas Simonides Celus, dictus Melicerteo aliter Melicus à ſuauitate cantus. Memoriæ artem inue- *Simonides Celus.*

nit, quam perfecit Metrodorus Scepſius, mirabiliter ereptus ex ruinâ domus in quâ epulabatur à Dioſcuris quod in eorum laudem Oden occinuiſſet. Ejus quoque inuentum ſunt majores Græcæ litteræ, aut certè quatuor Ζ. Η Ψ Ω. vixit annos 80. Ideò variis annis aptatur à Chronologis, vir vtique dignus omnium annorum memoriâ.

Euerſa Camarinæ. Hoc quoque anno euerſa eſt in Siciliâ vrbs Camarina, adjacens Paludi cognomini quam Hipparis fluuius efficiebat. Hæc cum oblimaretur in dies, atque ex fœtore crearet peſtilentiam, conſuluerunt ciues Apollinem an eam penitus exſiccarent. Reſpondit Deus.

μὴ κινεῖ Καμάριναν ἀκίνητος γὰρ ἀμείνων.

Nequaquam tamen vaticinio paruerunt: & lues quidem ſæuire deſiit; at per hunc locum paulò poſt irruperunt hoſtes, & vrbem exſciderunt, damno, quàm omnis peſtis eſſet, majori atque diuturniori.

OLYMP. LVII.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 2.	3503.	203.
3.	3504.	204

Luſtrum 4. Romæ. Nihil in annis geſtum memoriâ dignum, niſi quod eorum primo Seruius luſtrum quartum Romæ peregit.

OLYMP. LVII.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 4.	3505.	205.

Athys cæditur ab Adraſto. Athys Crœſi filius hoc anno in venatione cæſus, quamquam hoc patri fatum prænunciatum eſſet, ideoque ab ejus conſpectu omne ferrum diligenter amolitus eſſet. Sed cum eum hoc tempore ad venationem proficiſci paſſus eſſet, libratum in feram ab Adraſto, junenis præpoſito, telum aberrauit & pro Apro percuſſit Athym. Quare percuſſor ſibi conſciuit mortem, quamquam à Crœſo vitam recepiſſet, ratus eum non eſſe dignum veniâ, qui Principi tam bono, tantùm damni, atque doloris, licet imprudens, intuliſſet.

OLYMP.

OLYMP. LVIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3506. 206.

Theognis Poëta Siculus Megarisnatus, hac Olympiade ſcribebat Parænefes ad mores formandos perutiles, niſi iis fœdos amores alligaſſet. Sic enim quos ad virtutem inducebat iuuenes corrumpebat, & aureo eis poculo venenum malitioſè propinabat. *Theognis Poeta.*

Quidam etiam eò referunt Anaximandrum, de quò ſupra. Sed cum is Plinio teſte primus obliquitatem Zodiaci deprehenderit, meliùs ad ſuperiora referetur. Ne tandiu Aſtrologos hebetes fuiſſe ſuſpicemur.

OLYMP. LVIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann 2. 3507. 207.

Crœſus Regni ſui anno 12. ab oraculis Græciæ turpiter illuditur. Iuſſus enim tranſire fluuium regni ſui limitem, ſi magnum Imperium euerſum vellet, ille de ſubjungandis Perſis cogitans tranſmiſit Halym, at ſuum regnum perdidit, qui alienum ſibi vindicare moliebatur. Neque Apollo mendax dictus ſed *Λοξίας*, & hac ambiguitate, mendacij ſuſpicionem ſæpè vitauit, magis ſagax & callidus, quam fatidicus, & verax. *Crœſus deluditur ab oraculo.*

OLYMP. LVIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3508. 208.

Piſiſtratus multis ſibi conciliatis vrbibus, grandique confectâ pecuniâ parat exercitum, quo Marathonem occupat. Aduerſus eum progreſſi Athenienſes, dum non vt milites caſtra ſeruant, ſed vt ciues ludo & commeſſationibus pergræcantur, à Piſiſtrato vigilante, & ſobrio inuaduntur, & vincuntur. Ille contra fugientes immitit equitatum, non qui eos cædat, ſed veniam polliceatur. Quâ humanitate victi Athenienſes eum tertiùm receperunt in Arcem. At ille ſapientior factus experientiâ, militem numeroſum in ſtipendiis habuit, pecuniam vndicumque corraſit, & obſides extortos in Naxum *Piſiſtratus tertiò Tyrannidem recuperat.*

xum inſulam amandauit Athenienſes inermes, inopes, ac ſuis malè metuentes eum quandiu vixit ferre coacti ſunt, & eo mortuo, Tyrannidem ægerrimè ſuſtulerunt.

OLYMP. LVIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3509. 209.

Argiuorū & Lacedæmoniorum 300. pugna.

Memorabilis eſt hic annus pugnâ Lacedæmoniorum, atque Argiuorum. Cum enim de ſuis finibus ambo populi contenderent placuit trecentis ex vtraque gente, exercitus fortunam, & victoriam committi. Illi tantâ obſtinatione depugnarunt, vt ex ſexcentis, tres tantùm relicti ſint ſuperſtites, reliquis fœdè trucidatis. Argiui duo quaſi victores redierunt ad ſuos: vnus Lacon in campo perſtitit, & victoriæ monimentum ex Argiuorum ſpoliis excitauit. Sed cum vterque populus ſibi arrogaret victoriam, quod Argiui duos ſuperſtites oſtentarent, Lacedæmonij vnum, & triumphantem, prælium committendum fuit, in quo fortuna penes eos fuit, quorum miles trophæum non ſibi tam erigere, quàm prænunciare patriæ viſus eſſet.

Crœſus & Cyrus inter ſe commiſſi.

Contigit & eodem anno Crœſi contra Cyrum expeditio, magno apparatu vtrimque ſuſcepta à duobus æmulis magnarum virium, & majoris ſpei. Accendebant etiam Crœſum oracula, falſa licet, quæ multâ pecuniâ redemerat; at Cyro fortiſſimi milites, pro fatidicis erant, qui imperatori ſuo certiùs poterant occinere victoriam, quàm omnes Appollinis, Iouiſque Sacerdotes.

OLYMP. LIX. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3510. 210.

Pugnant Crœſus, & Cyrus.

Crœſus hoc demum anno Halym fluuium Lydorum, Perſarumque terminum trajecit, & traiecit ſine pontibus operâ Thabetis, vt quidam ferunt, tum nonagenarij. Cappadociâ vaſtatâ, populatiſque Syris ad vrbem Pteriorum venit, quam expugnat ac diripit. Sed ſtatim cum copiis adfuit Cyrus vlturus injuriam.

Pugna-

Pugnatur à manè ad veſperam, neutram in partem inclinante victoriâ. Sequenti die alter alteri terrori fuit: Quare Crœſus Sardeis regreditur ſocios euocaturus ad quintum menſem, atque imprudentiſſimè dimittit exercitum. At Cyrus occaſione ſibi oblatâ vtendum ratus, magnis itineribus Lydiam ingreditur, & Sardeis oppugnat: Immò vrbe potitur intra quatuordecim dies Crœſo in poteſtatem redacto. Miles Perſa in Crœſum irruens acinace ſtricto, prohibitus eſt his verbis ἄνθρωπε μὴ κτεῖνε Κροῖσον à filio qui reliqua vita vocalis fuit, vt fabulæ docent. Sed aliud & certius periculum Crœſus euaſit. Iuſſu enim Cyri religatus eſt ad Pyram viuus comburendus cum 14. nobilibus Lydorum filiis. Sed cum Apollinem inuocaſſet ſubitis imbribus reſtinctus eſt ignis; itaque ſoluti omnes, Crœſus vt diis acceptiſſimus Cyro à conſiliis deinceps fuit. Ineptiſſimo ſanè prudentiſſimi alioqui Regis conſilio, qui conſilium à Principe capere voluit, qui tam malè rebus ſuis conſuluiſſet.

Cyrus capit Sardeis & Crœſum.

CAPVT II.

DECAS SECVNDA.

Ab anno 3510. ad 3520.

OLYMP. LIX.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 2.	3511.	211.

PHERECYDES Scyrius Pythagoræ præceptor in hanc Olympiadem vulgò conjicitur. Is, & animum eſſe immortalem primus dicitur docuiſſe, & ſine vllo præceptore ad ſummam doctrinam peruenit. Conſumptus demum Phthiriaſi obiit, animi quàm corporis dotibus illuſtrior.

Pherecydes Scyrius.

Mortuum hoc anno quidam Crœſum volunt, quam-

Crœſi mors ſecũdum aliquos. quamquam alij ad Cambyſem vſque vixiſſe velint. Creditur autem extabuiſſe quod ex illuſtri loco tam facilè quàm turpiter cecidiſſet: Maximè ſi verum eſt eum eodem die filium ferro, vxorem præcipitio, regnum atque libertatem imprudentiâ perdidiſſe.

Æoles, & Iones reiicit Cyrus. Æoles item & Iones legatos hoc anno miſerunt ad Cyrum, eidemque ſe conditionibus iiſdem parituros polliciti, quibus obtemperauerant Crœſo. Sed eos rejecit Cyrus, vtpote qui non tam ſe, quàm eius fortunam colerent. Itaque recurrunt ad Græcos Europæos, inter quos, Spartani per legatos Cyrum monuerunt, vt ſe abſtineret à Græcis; non paſſuros, ſe vt fratres ſui impunè violarentur. Reſpondit Cyrus perfecturum ſe, vt de ſe potiùs, quàm de ſuis eſſent ſolliciti, nec aliena curarent damna, cum in ſuis depellendis, & lugendis propediem occupandi forent.

OLYMP. LIX.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 3.	3512.	212.

Lydi rebellantes victi. Pactyas à Cyro relictus in Aſiâ ab eo deficit & Sardeis obſidet. Contra eum Cyrus ex itinere Mazanem Medum mittit, qui Pactyam fugat, & huic adhærentes Lydos; & ne iterùm rebellarent eos deliciis, ludo, & vino fregit, vt viros ſe fortes fuiſſe obliuiſcerentur; adeò nihil eſt voluptati cum arte militari commercij.

OLYMP. LIX.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 4.	3513.	213.

Harpagus Aſiam vexat. Mazani mortuo ſucceſſit Harpagus, cui commiſſa Aſia inferior fuit. Is Ioniæ ciuitates partim vi, partim deditione occupat, & pleroſque adeò malè mulctat, vt Phocæenſium plurimi ad ſuos Maſſiliam in Gallias confugerent, adeoque coloniam augerent, vt de nouo condita dici poſſe videretur.

OLYMP. LX.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 1.	3514.	214.

Zeno Eleates. Conjici ſolet in hanc Olympiadem Zeno Eleates

Eleates Philoſophus, ſed longè patientiâ ſuâ quàm eruditione famoſior. Is vt patriam ſeruitute liberaret, adoleſcentes contra Nearchum Tyrannum concitarat, ſed re detectâ in crudeliſſimam quæſtionem, ſeu lanienam datus eſt. Nullum tamen ex conſciis appellauit, ſed amicos duntaxat Tyranni, quem etiam ad ſe euocatum, vt aliquid arcani diceret, ei aurem mordicùs rapuit, & auulſit. Denique cum ſe imparem deinceps tormentis timeret, ciuibus ſuis in Tyranni cædem animatis, linguam dentibus conſciſſam in os Nearchi expuit. Quo facto adſtantes commoti Tyrannum impetu facto trucidarunt, ſed paulò tardiùs, quàm Nearchi importunitas, Zenonis patientia poſtularent.

Eò quoque nonnulli referunt Hipponactem Jamborum ſcriptorem vultu deformiſſimum, in pictores inuectum acerbius quàm ſancta Poëſis exigeret. *Hipponactes Poeta.*

Cyrus eodem anno contra Babylonios mouit, & dum Gyndem fluuium trajicit, cum is ſacrum Soli equum vorticibus hauſiſſet, in 360. alueos diuiſum, etiam mulierculis & pueris tranſitu facilem reddidit. Ei Babylonij cum exercitu majori, & ditiori, quàm exercitato occurrunt; at primò congreſſu fracti ſe vrbe includunt ſuâ, quam 20. annorum commeatu muniuerant. Dabat & iis fiduciam murorum firmitas, & magnitudo, quos armatorum incredibilis multitudo defendebat. In tam difficili arduaque oppugnatione, hanc Deus mentem injecit Cyro, & quam à Deo profectam oſtendit euentus. Purgandam atque dilatandam curat foſſam, quam aut Semiramis, aut Nitocris aperuerat, vt in eam Euphratem deriuaret, dum cuniculus ſub fluuio occultatus duceretur, quo Reges Babylonij ab vnâ ad alteram ripam Euphratis tranſibant, & ex læuo ad dexterum Palatium. Intereà ad Cyrum Iudæi frequen- *Cyrus mouet in Babylonios.* *Per Euphratem Cyrus ingredi parat Babylonem.*

quentes fugiebant, qui antequam natus eſſet ab Eſaiâ Hebræorum auxiliator appellatus erat; & ipſi Cyro fecerunt animos prænunciato jam à tot annis miraculo: quod ſine dubio facilem placatumque eis reddidit Principem, alioqui bonum, & ſeptuaginta annorum abrupit ſeruitutem, quando eſt ſua Babyloniis injecta.

OLYMP. LX.	*Mundi*	Vrb Cond.
ann. 2.	3515.	215.

Abdera reparata. Abdera in Thracia tum condita eſt, aut reparata à Clazomeniis, à quibus etiam dicta Clazomene. Ejus incolæ adeò ſtupidi fuerunt, vt locum prouerbio dederint. Hujus tamen vrbis indigena fuit Democritus, ad quem ſanandum vt fanaticum cum Abderitæ Hippocratem medicum euocaſſent; Huncquidem ſapere pronunciauit, euocantes Elleboro indigere, & quibus totæ ſatis Anticyræ non eſſent.

Capitur Babylon anno vltimo deſolationis. Hoc anno deſolationis vltimo, & ſeptuagenariæ ſeruitutis, Babylonem totius Orientis atque adeò terrarum orbis maximam, munitiſſimam, magnificentiſſimam non difficiliter cepit Cyrus, & ſine ſuorum jacturâ. Cum enim Euphratem in foſſam anteà dictam præcipitante in veſperam nocte deriuaſſet, per ſiccatum fluminis alueum ſecundâ, aut tertiâ vigiliâ, immiſit diſpoſitos Perſas ſuos; qui tacitè per oſtiola vtriuſque loricæ in vrbem inſinuarunt ſeſe eamque cædibus ac ſanguine repleuerunt. Vbi mors multis illata eſſet, metus omnibus; per præcones edixit, vt omnes domibus continerent ſeſe, qui prodirent in publicum trucidandos. Tum arma in vnum locum comportari juſſa, indictâ domibus internecione in quibus aliquid armorum reperiretur. Quibus magno ordine peractis, ſuos in prædam effundi paſſus eſt à quibus tantùm diuitiarum ex domibus atque templis collectum, vt iis ſeruandis vix magnus exercitus ſufficeret. Darium Medum ſeu Nabonidum ferunt fortiter pugnantē

exci-

tecidiſſe: Beroſus tamen ait ſe dedidiſſe Cyro, atque ab eo in Carmaniam amandatum. Incolæ partim abducti captiui, partim relictis omnibus fugientes in alias vrbes, ex magnâ vrbe magnum deſertum effecerunt.

Moritur Darius Medus aut Amãda in Carmaniam.

Eodem denique anno conſilia impiarum nuptiarum agitata ſunt Tulliam inter & Tarquinium. Seruius Tullus ex duabus filiis vnam dederat optimis moribus Tarquinio, aliam crudelem Arunti Tarquinij primogenito, maritis indole diuerſiſſimis. Cum deſperaret Tullia adducere ſe poſſe Aruntem ad regnum vſurpandum, ad Tarquinium ſe conuertit, qui iiſdem cum eâ regnandi furoribus exardeſcebat. Statuunt ergo omnia perficere, quibus inter ſe matrimonium jungere poſſint, & inde incipiunt, vbi alij amantes finire ſolent. Hoc turpi fœdere, copulati, Tullia Aruntem, Tarquinius vxorem ſuam tollere pollicentur; ſic primus ad vltimam impietatem gradus adulterium fuit.

Tullia, & Tarquinius impiè conueniũt.

OLYMP. LX. *ann.* 3. | *Mundi* 3516. | Vrb. Cond. 216.

Imperium Perſicum inde ducit initium, indeque anni Cyri in ſacris Codicibus procurrunt. Tum ille perlectis, vt creditur, de ſe Eſaiæ verbis, atque Prophetiâ, in Iudæos optimè affici cœpit. Eorum enim captiuitatem ſoluit, atque in patriam redire paſſus eſt, vbi vrbem & templum magnificè repararent. Iis remittendis Zorobabel, à Babyloniis dictus Saſſabarus filius Salathielis, exulibus reducendis præpoſitus; cùm Ioſue, ſeu Ieſu Pontifice filio Ioſedeci, quibus adjunctus Mitridates filius Gabaſſari ærario præfecti, quoniam tum Iudæis Cyrus reddi iuſſit omnia vaſa templi, quæ tum reperiri Babylone potuerunt. Ita cum imperium Babylonicum rapinâ Nabuchodonoſoris, & Baltaſaris impietate concuſſum eſſet, Perſicum liberalitate Cyri & pietate conſtitutum eſt, atque ſtabilitum.

IMPERIUM PERSARUM.

Hoc

Duplex parricidiũ

Hoc anno Tullia Aruntem, Tarquinius vxorem, vti condixerant veneno ſuſtulerunt; a duplici homicidio, ad parricidium progreſſuri.

OLYMP. LX. *Mundi* Vrb Cond.
ann. 4. 3517. 217.

Iudæi Babylone diſcedunt.

Iudæi non diu diſtulere profectionem; & magnis itineribus Hieroſolymam peruenere. Prima eorum cura ſunt altaris Deo ſuo excitandi, exorſi ſapienter a Religione, cujus primùm beneficio magna conſurgunt.

Nuptiæ Tulliæ & Tarquinij.

Coaluerunt hoc anno nuptiæ Tulliæ cum Tarquinio, Seruio non prohibente magis, quàm approbante. Ita conjuncta furia homini furioſo diuina humanaque omnia iura permiſcuit.

OLYMP. LXI. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3518. 218

Theſpis Poeta.

Theſpis hac Olympiade primùm Athenis docuit drama, & Tragœdiæ fundamenta jecit vſus plauſtro pro Theatro, & vini fæcibus pro perſona. Rejectus eſt primùm à Solone qui negabat inducendam eſſe ἀναφ:λῆ τὴς ψευδλογ αν. Sed quæ viſa erat inutilis Tragœdia, principibus poſteà profuit, eoſque duritatem, & impietatem dedocuit.

Templi Hieroſolymitani jacta fundamenta.

Hoc anno jacta ſunt fundamenta templi eiuſque ædificatio diligenter promota, Leuitis eam manu, & verbis vrgentibus. Superioris tamen templi recordatio pleroſque tangebat, cum noui gloria, cum antiqui ſplendore conferenda non eſſet. Verum & acceſſit alia doloris cauſa potentior. Nam Iudæorum hoſtes quos fuiſſe Samaritas conſtat, hoc opus etiam per Satrapas regios impedire moliti ſunt: quod viuente Cyro fraudibus, extincto etiam apertâ vi prohibuerunt: quoniam magna & ad Dei gloriam comparata, nonniſi ex difficultatibus emergere ſolent.

OLYMP. LXI. *Mundi* Vrb. Cond.
ann 2. 3519. 219

Pertinent ad hæc tempora maximè Tarquinij

nij & Tulliæ aduerſus Seruium factiones. Pertraxerant enim iam ad partes ſuas aliquot patricios offenſos Seruio, quod is popularis videretur, & ad plebem adminiſtrationis partem tranſtuliſſet. Emerant quoque inopes è plebe apud quos plus Nummi, quàm diuina, humanaque valebant iura. His fretus Tarquinius quod ad eum, & ſuo & vxoris nomine pertinebat, rapere, quàm expectare regnum maluit.

Factiones Tulliæ, & Tarquinii in Seruium.

OLYMP. LXI. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3520. 220.

Hoc anno Seruius Tullus regni ſuo anno 44. viuendi, regnandique finem fecit, conſilio filiæ, manu generi ſublatus. Cum enim vidiſſet Tarquinius conſilia ſua non ſatis bellè procedere, in ſpeciem cum bono ſene, & minùs ſuſpicioſo reconciliatus eſt. Intereà ſibi plures fautores adſciſcit, & abſente plebe in colligendis frugibus occupatâ, ipſe regnum occupare parat. Igitur ſtipatus ſuorum turbâ in Senatum aſcendit & Regis ſolium occupat. Quod cum Seruio nunciatum eſſet, ipſe pœnè ſolus Senatum ingreditur imprudenter, ratus ſatis eſſe maieſtatem regiam ad comprimendum tumultum, & conjurationem extinguendam. Hîc conuiciis vltrò citroque jactis, cum Tarquinium Rex è ſolio exturbare parat, ipſe à valentiore, & vegeto correptus ejcitur è curiâ, & per gradus præcipitatur. Inde cum ægrè multis acceptis vulneribus, totoque corpore contritus domum reduceretur à ſuis, adſuit Tullia quæ maritum monendum curauit primam duntaxat Tragœdiæ partem actam eſſe, poſtremam ad eius ſecuritatem expectari. Quibus impulſus immittit percuſſores qui Seruium interimant. De cæde patris dubitans filia ad locum vbi mortuus jacebat acceſſit, & ab aurigâ monita ſe progredi non poſſe niſi per patris cadauer, porrò pergeret imperauit, vnde loco inditum nomen *vicus ſceleratus*. Sepultus eſt Seruius ab vxore ſuâ plebelo-

Seruius Tullus interficitur.

Vicus ſceleratus.

beiorum more, & priuatim, vetante publicum Regis funus Tarquinio, ne plebis animi concitarentur. Vxor ſequenti die mortua inuenta eſt, ſiue ipſa ſibi, ſiue huic mortem Tyranni conſciuere: Tarquinius tanti ſceleris pretium tulit diadema.

CAPVT III.

DECAS TERTIA.

Ab anno 3520. ad 3530.

OLYMP. LXI.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 4.	3521.	221.

Regnat Tarquinius Superbus.

TARQVINIVS Priſci nepos partum parricidio hoc anno regnum adiit, quod ſtatim in Tyrannidem vertit, ſtipatus armatorum manu, & parum curans amari dummodò timeretur. Vnde huic inditum *Superbi* nomen, quæ vox apud Latinos nonnunquam *iniquum* ſonat; & eo nomine omnium ſceleratorum Principum crimina contineri, ſapienter Romani putauerunt.

OLYMP. LXII.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 1.	3522.	222.

Polycrates Sami Tyrannus feliciſſimus.

Polycrates hoc anno Sami inſulæ Tyrannus fuit, fortunæ filiolus, quam ita fauentem ſentiebat, vt felicitatem ipſe ſuam temperandam putaret. Itaque annulum magni precij quem in digito ferebat & oculis, proiecit in mare, vt ſaltem ſponte aliquid perderet. Verùm paulò poſt idem annulus in ventre piſcis à piſcatore repertus eidem reſtitutus eſt, majori fortunæ beneficio. Captus tamen & crudeliter enecatus à Perſis felicem ante obitum dicendum eſſe neminem oſtendit, & fortunam quos arctiùs complectitur, & ſtringit, ſæpe ſuffocare.

Milo Crotoniates.

Milonis quoque Crotoniatis Athletæ robur à Chro-

Chronologis in hunc annum conjicitur, ejuſque multiplices in certaminibus Palmæ notantur. Singularia hæc ſunt quòd punicum malum integrum & illibatum, ſibi à pluribus non ſinebat eripi: quod inſiſtens diſco perunctō, à nullo poterat excuti qualibet impreſſione factâ: quod bouem, & ſtatuam æneam ſibi magnitudine parem ſuis humeris efferret, & alia eiuſdemmodi ſtupendarum virium portenta. Quæ tamen à luporum dentibus (vt poſteà dicemus) eum nequaquam exemerunt.

Tarquinî crudelitas in nobiles Romanos. Pertinet ad hoc quoque tempus Tarquinij crudelitas in pleroſque Romanos patricios, inter quos M. Iunius, L. Iunij Bruti pater enituit. Is Tarquiniam Tarquinij priſci filiam, vxorem duxerat, vir opulentus, & ſapiens, quæ tria fuerunt ad eum interficiendum Tyranno incentiua. Eandem quoque aleam ſubiit eius filius Marcus: neque Lucius, magnæ expectationis alter filius effugiſſet niſi cautè ſimulaſſet amentiam, in quâ ſe ita geſſit vt ad exhilarandos tyranni liberos etiam adhiberetur. Verùm & eos, & eorum patrem deluſit. Cum enim

L. Iunius Brutus ſimulat amentiā. peſtilentia grauis ſæuiret Romæ, miſſi liberi Tarquinij ad Oraculum Delphicum, Brutum comitem habere voluerunt: cum aliis munera ſua offerentibus, ſuum quoque obtulit, in ſpeciem ridiculum, re verâ diues, atque pretioſum; incluſerat enim vili baculo virgam auream quam Deus videre poterat. Tum quoque cum Apollo prænunciaſſet eum futurum Romæ primum qui matri baſium, primus defixiſſet, Tarquiniis magnis itineribus Romam contendentibus, ipſe terram deoſculatus eſt. Et tum demum ſapere publicè cœpit, cum ipſi & patriæ ſapientia ſua vtilis fuit

OLYMP. LXII.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 2.	3523.	223.

Cyrus Scythicū bellum parat. Scythicum hoc anno bellum parauit Cyrus & contra Maſſagetas Perſarum ducenta armauit

uit millia; inde cogitans Indiam, & totum orbem terrarum, quem ſibi promiſſum ſuâ genitura credebat. Nihilominus hoc bellum eius vltimum fuit, & ſpes eius omnes cum vitâ præſcidit.

OLYMP. LXII.	*Mundi*	Vrb Cond.
ann. 3.	3524.	224.

Cyrus cæditur. Hoc anno, Araxe fluuio tranſito, Cyrus in Maſſagetarum fines irrupit, cui occurrit Tomyris Regina, virilis animi fœmina, & quæ nuptias Cyri vel veras, vel ſimulatas ſpreuerat. Ac primùm irrumpenti, de more fortuna, doluſque fauerunt. Simulatâ enim fugâ reliquit epulas, & vinum in caſtris, quibus dum ſe Scythæ ingurgitant, mox à ſuperuenientibus Perſis trucidati ſunt aut capti. Inter cateros Tomyris filius Spargapiſes vino ac vinculis ſolutus, ex doloris, & ignominiæ impatientiâ ſibi manus intulit, Tomyris inſidias, inſidiis vlta ducenta Perſarum millia cecidit, ne vno quidem cladis relicto ſuperſtite. Inuento Cyri cadaueri reſciſum eſt caput, immiſſumque in vtrem humano ſanguinem plenum, cum hoc Sarcaſmo *Satia te ſanguine quem ſitiſti*, pro vt illa promiſerat. Sic imperij ſui anno ſeptimo, regni trigeſimo, obiit Cyrus Orientis terror, ſub auſpiciis fœminæ; pudendo planè mortis genere niſi hæc fœmina Scythis, hoc eſt mortalium fortiſſimis imperaſſet.

Tarquinius dotat filiam ſuã proditione Turni Herdonij. Hoc etiam anno Tarquinius Octauium Mamilium, Latinorum illuſtriſſimum ſelegit generum, ac filiæ ſuæ cum eo nuptias proditione dotauit. Nam Turnum Herdonium eius æmulum circumuenit, inſertis in eius ſarcinas armis per eius ſeruos atque domeſticos, auro corruptos. Cum autem in procerum Latinorum cœtu, aſſeruiſſet ſe inuitatum ab Herdonio, vt eos omnes tolleret, & in cujus accuſationis fidem eius ſarcinas excuti poſtulaſſet, inuentis armis, non auditus reus innocens, lapidibus obrutus eſt, Tar-

quinio

Tarquinio vt de totâ gente bene merito principatus delatus à Latinis, vt regnum parricidio, & crudelitate, ſic principatum homicidio, & proditione conſecutus.

OLYMP. LXII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3525. 225.

Cyro demortuo ſucceſſit Cambyſes filius, ex Caſſandanâ genitus, quam Cyrus ante ſe mortuam ab omnibus Perſis lugeri juſſerat. Is Cambyſes dictus eſt quoque Aſſuerus, primo Eſdræ, & Artaxerxes, tertio. Ad eum Iudæorum ſcripſerunt hoſtes, ab eoque etiam auditi ſunt, ſubtractis in templum deinceps impenſis, quare opus ita lentè proceſſit, vt meritò eo imperante abruptum videretur. Sub initium regni ſui Cambyſes ab Amaſi Rege Ægypti filiam vxorem ſibi dari poſtularat; at is veritus ne concubinam daret, non vxorem, aliam Ægyptiam virginem (Apriis filiam quidam malè fuiſſe volunt) ſubſtituerat: quam fraudem cum Cambyſes reſciiſset, bellum intulit Ægypto, ne magni belli cauſa aliquid præter fœminam eſſe videretur. *Cambyſes petit vxorem Amaſis filiam.*

Tarquinius hoc anno vicit Sabinos, Liuius appellat Volſcos, ita mixto ex ciuibus ſuis & Latinis exercitu, vt de Romanis diffidere videretur. Pometinos aggreſſus in fugam egit, & vrbe Sueſsâ incluſos obſedit. Vrbe demum vi captâ omnes armatos trucidauit, reliquos captiuos abduxit, ſepoſito omni argento ad Capitolium extruendum. Quaſi vir tantæ crudelitatis, & perfidiæ, aliquid religioni tribuendum putaret. Sed pietas etiam nequiſſimis quibuſque magnorum criminum velum eſſe ſolet. *Victoria Tarquinij.*

OLYMP. LXIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3526. 226.

Hoc anno Piſiſtratus Athenis finiit vitam, & naturæ reddidit, quam ferro, tormentiſve debebat. *Piſiſtratus moritur.*

Eodem quoque Tarquinius Sabinos profligauit & ad deditionem ita omnes compulit, vt de

Capitolij iacta fundamenta. iis triumphare mereretur. Iecit tam quoque fundamenta Templi quod eius Auus vouerat, in cujus faſſo cum eſſet inuentum Telli cujuſdam recens occiſi caput, præcinuit Etruſcus vates, huic loco imperium Italiæ eſſe fatale. Vnde huic inditum Capitolij nomen, quod & monti aptatum, qui antea Tarpeius dicebatur; ita Romanæ magnitudinis, & vrbis fundamenta humano ſanguine dicata ſunt.

OLYMP. LXIII. *Mundi* Vrb.Cond
ann.2. 3527. 227.

Hippias Piſiſtrato ſuccedit. Hippias Piſiſtrato ſucceſſit filius patri, ad quem dejiciendum -thenienſes totis viribus, & animis incubuerunt; ſed ita ſibi prouiderat pater, vt filium quoque ſuum ad tempus ſecurum redderet.

OLYMP.LXIII *Mundi* Vrb. Cond.
ann.3. 3528. 228.

Amaſis moritur. Mortuus eſt hoc anno in Ægypto Rex Amaſis qui Aprij ſeu Vaphri ſucceſſerat, & regnarat annis 42. aut paulò pluribus. Qui licet ſatis feliciter vitam, regnumque traduxiſſet, fuit tamen morte ſuâ, quam regno fortunatior. Nam Ægypti non vidit excidium, neque ſenſit, inflictis licet ab eo verberibus, Cambyſis crudelitatem, & amentiam.

Succedit Amaſi Pſammenitus. Amaſis regnum ſuſcepit Pſamenitus, non tam ſucceſſor imperij, quam magnæ calamitatis.

OLYMP.LXIII. *Mundi* Vrb.Cond.
ann.4. 3529. 229.

Cambyſes inuadit Ægyptū. Cambyſes per Arabiæ deſerta inuadit Ægyptum, quibus hæc regio tuta videbatur, vſus conſilio Planis cujuſdam Ægyptij, auxilio Regis Arabum, qui confectis ex corio bubulo longis canalibus, aquam Corys fluminis, in magnas receptam foſſas, per deſertum ſparſerunt. His locis difficiliter ſuperatis Perſa ingreſſus eſt Ægyptum per Peluſij clauſtra: Cumq; nonnihil progreſſus eſſet, occurrit ei Pſammenitus, qui-

Victi Ægyptii.

cum

cum acerrimo prælio dimicauit. Huic autem certamini Ægyptij magnâ crudelitate præluſerunt. Planis enim transfugæ filios in conſpectu patris necauerunt, eiuſque cum vino epoto ſanguine ſe ad pugnandum fortiter accenderunt, vlti ſcelus, alio ſcelere. Inde Memphis primaria regni ciuitas obſeſſa, quæ miſſos ad ſe Perſarum caduceatores in fruſta diſcerptos vorauerat: ſed hæc quoque ad deditionem compulſa, deſideratis in hoc bello quingentis Ægyptiorum millibus, viginti tantùm millibus Perſarum. Tum Rex Pſammenitus exautoratus, visâ filij aut filiæ morte, atque amici calamitate, oſtendit dolores aliquos eſſe lacrymis, luctuque majores: cum in illius egeſtate fleueri, huius ſupplicij apparatum cum ſtupore viderit. Et viuere tum quidem permiſſus eſt, ſed cum paulò poſt ad defectionem ſollicitare Ægyptios deprehenſus eſſet, taurinum ſanguinem calidum haurire juſſus, interiit. Ad vrbem quoque Saim acceſſiſſe Cambyſem fuerunt, vbi cadauer Amaſis conditum ad defatigationem vſque ſuorum cædi verberibus imperauit; & ſtimulis fodicari donec ferrum hebeſceret, majori verberantis quàm vapulantis dedecore. Comburi id denique juſſit contra Perſarum, & Ægyptiorum conſuetudinem; ſed quid mirum humanas ab eo leges violatas eſſe, qui omnia diuina jura corruperat.

Capta Memphis.

Pſammenitus dolet viſa egeſtate amici, immotus in filiæ morte.

Amaſis cadauer ceditur.

Tum quoque in Italiâ bellum contra Gabinos exortum, quod Pometini, exuleſque Romani fouebant, majori geſtum damno, quam gloriâ; ſiquidem hic annus, ac conſequentes ſeptem, in pabulationibus potiùs, quam præliis abierunt.

Bellum contra Gabinos.

OLYMP. LXIV.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 1.	3530.	230.

Famoſus hic eſt annus duplici Cambyſis expeditione Æthiopicâ, & Ammoniticâ, ex quibus nihil præter infamiam, furoremque collegit.

Expeditiones Cambyſis Æthiopica, & Ammonitica.

git. Ad Æthiopas autem progreſſus, quos auri ditiſſimos audierat, ſine cibis atque commeatu, ſuis etiam ſorte ductis, & voratis, retrò redire cumpulſus eſt, nullo alio operæ pretio, quàm vt ſe inſanum præſtaret, atque furioſum. Et verò paulò poſt Apim bouem, vulnerauit in femore, quo ex vulnere bonus ille ac diu quæſitus Ægyptiorum Deus interiit, templis eius incenſis deſtructiſque. Miſerat etiam dum ipſe pergeret ad Æthiopas ſuorum 50. millia, qui Iouis Ammonis templum direptum incenderent, ſed is exercitus arenis eſt obrutus ab auſtro concitatis, nullo tantæ cladis ſuperſtite. Sic duos grandes exercitus eodem tempore fames, & ventus, vel potiùs ſtolidi furentiſque Regis impietas, & imprudentia perdidit.

CAPVT IV.

DECAS QVARTA.

Ab anno 3530. ad 3540.

OLYMP. LXIV. ann. 2.	*Mundi* 3531.	Vrb. Cond. 231.

Cambyſes fratrem interfici iubet. Sororem ſuam ducit vxorem, quã necat.

HOC anno, ea geſſit Cambyſes quibus non ſe hominem & rationis compotem, ſed feram immaniſſimam præbuit. Nam fratrem ſuum Smerdem (Iuſtino Mergidem; Cteſiæ Tanyoxarcem) quod eum vidiſſet per ſomnium vertice cælum contingere, per Prexaſpem (Iuſtino Concetem) ſibi fidiſſimum curauit interimendum. Addidit mox & inceſtum parricidio; ſororem enim ſuam duxit vxorem, iudicibus ex adulatione diſſimulantibus, & regem legibus omnibus eſſe ſolutum aſſeuerantibus. Eam autem paulò poſt interemit, quod ad aſpectum Canis auxilium fratri cani ferentis aduerſus leonem fleuiſſet vberiùs, & interrogata reddidiſſet

ſe imprudens cauſam, quâ Smerdi fratri illata nex arguebatur. Neque Prexaſpes cariſſimus licet Cambyſi eius amentiam furoremque vitauit. Eum enim cum ebrietatis à Perſis inſimulari monuiſſet vt refutaret conuicium, eius filium in corde percuſſit, vti præcinuerat; & hoc factum elicuit ab Aulico adulatore laudē etiam in filij ſui nece, quaſi is ictus non hominis, ſed Dei ſaperet manum. Alia eiuſdemmodi crudeliter perpetrauit multa, quæ cum hominum nemo impedire aut auderet, aut poſſet, adfuit Deus innocentium vltor, & criminum vindex, qui ei vitam ademit, cum ob eius Tyrannidem, ex eius ſubditis nemo de vitâ ſecurus eſſet.

Et filium Prexaſpis

OLYMP. LXIV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3532. 232.

Polycrates Samiorum Tyrannus hoc anno captus ab Oronte Perſâ furis inſtar atque mancipij actus eſt in crucem, quod Perſarum Regi parere renuiſset, qui orbem terrarum omnem putabat eſse ſuum, mortales omnes & principes, ſibi jure ſeruitutis addictos.

Polycrates actus in crucem.

Hoc item anno Cambyſes cum annis ſeptem, & menſibus aliquot regnaſset, ſuo gladio vulneratus occubuit. Cum enim accepiſset Smerdim fratrem ſuum quem jugulandum curarat in mago viuere, irâ percitus illicò verſus Suſa mouet, & in equum furioſè conſcendens ſibi gladium defixit in femore, atque in eo loco quo vulnerarat Apim. Porrò in Ægyptum proficiſcens reliquerat procuratorem ſuæ domus magum quendam nomine Patizitem, cui frater erat item magus Smerdis dictus, & adeò Smerdi filio Cyri ſimilis, vt exceptis auribus quibus carebat, ouum non eſset ſimilius ouo. Patizites igitur fratrem ſuum collocat in ſolio Cyri, & per præcones toto regno ſignificat regnare Cambyſis loco, cui rationem atque regnum eripuiſſet amentia. Immò & ad ipſum Cambyſem à Smerde caduceator venit qui idem denunciaret.

Moritur Cambyſes

Patizites fratrem ſuum pro Smerde mortuo ſupponit

Hic Prexaſpem Cambyſes rogat, num ſuum ſuſtulerit fratrem, ille non ſuſtuliſſe modo, ſed & ſuis manibus tumulaſſe reſpondet. Qui inſuper interrogat caduceatorẽ à quo mandatum id accepiſſet, & an vidiſſet Smerdem, negat ille & id ſibi à Patazite Smerdis nomine injunctum aſſerit. Hæc ſuſpicio Cambyſem jam inſanum, in furorem egit, ac ſibi mortem inferre compulit, quia deteriore manu quàm ſuâ non poterat interire. Id autem contigit Ecbatanis Syriæ, qua ambiguitate deluſus eſt Cambyſes qui ſibi Ecbatanis Mediæ longam ſenectutem pollicebatur, ſed is illam crudelitate, & fuſo innocentum ſanguine præuenit.

Pſeudo-Smerdes regnat. Ei igitur demortuo ſucceſſit Pſeudo-Smerdes & regnum ſeptem menſibus tenuit; diuturniori profectò tempore, quàm homuncionis, & mutili mancipij conditio pateretur.

OLYMP. LXIV.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 4.	3533.	233.

Smerdes quis eſſet agnoſcitur. Tum detecta eſt Magorum impoſtura per Othanem, eiuſque filiam Phædimam, quâ tum Smerdes vtebatur pro vxore, cum illa ex monitu patris, deprehendiſſet ex mutilatis auribus Magum, eſſe Smerdim ſuppoſititium. Rem igitur aperit duobus aliis Perſis, & hi tres ſibi ſinguli ſocium adſciſcunt quibus ſuperueniens Darius Hiſtaſpis filius ſeptimus adjunctus eſt, Magi quidem in partes ſuas Prexaſpem pertrahere conati erant, rogarantque omnia pollicitì, vt Perſarum principibus ſuaderet, non eſſe occiſum à ſe Smerdim, ſed viuere. Verùm ille *Tolluntur Magi.* principibus euocatis quos alloquebatur ex editâ turri contrarium dixit, vt ſe res habuerat aperuit, eoſque diris omnibus deuouit, niſi Magum intruſum exterminarent; Tum ſe ex illâ præcipitem in caput dedit, dignus talì fato qui Regi nefaria jubenti, nefariè paruiſſet. Igitur conjurati ſeptem principes irrumpunt in aulam, quam iis Bagapates Eunuchus aperuerat: Pati-

zites

zites ſe lanceâ fortiter defendit, duoſque è conjuratis vulnerauit; fugit Smerdis quem aſſecuti ſunt Darius & Gobryas in conclaue. Et Magus complexus Gobryam interfici non poterat ſine Gobryæ periculo; is igitur Darium monuit, vt ſui nihil ſollicitus, Magum tranſuerberaret, quod feliciter exſecutus eſt, intacto Gobrya. Inde quinque conjurati per vrbem diſcurrunt, Magos interimunt; vnde feſtum Μαγοφωνία eodem die recurrente quotannis celebratum eſt, quo Magis ex domibus exire non licet. Quintò poſt die de eligendo Rege conuenerunt, hæcque conditio propoſita, vt cujus equus ad ortum Solis adhinniiſſet, Rex ille ab aliis ſalutaretur. Equiſonis operâ equus Darij primus adhinniit, & fulmen inſuper ſereno emicuit cælo; quare alij ſtatim ex equis defluunt, & Darium ſalutant Regem. Is paulò poſt vt ſe Regem oſtenderet Intaphernem è conjuratis vnum, atque electoribus de medio ſuſtulit, quod conditionis ſuæ atque Darij oblitus eſſe videretur: in cujus tamen, familiæque eius ſupplicio Darius aliquid miſericordiæ, & amori, reliqua juſtitiæ conceſſit. *Darius Rex creatur.*

Zorobabel igitur qui aliàs Darij amicus fuerat, per Iudæos malè acceptos à Cambyſe ad nouum Regem miſſus eſt. Iſque tum impetrauit, vt cum duobus ſociis inter corporis Regij Satellites cooptaretur, quæ dignitas ei viam aperuit ad omnia ſuis popularibus impetranda, omnia Deo ſic diſponente, vt neque Zorobabeli difficile eſſet quæcumque voluit à Rege petere, neque Regi concedere ingratum. *Zorobabel Dario charus.*

OLYMP. LXV.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 1.	3534.	234.

Lyricorum Princeps Pindarus hoc anno natus perhibetur; cuius gratiâ patriam eius Græci hoſtes ſeruarunt, familiam eius Alexander Magnus dum Thebas dirueret. Sicque tanti viri *Naſcitur Pindarus.*

recordatio homines armatos furore, & ferro, non ſemel repreſſit.

Diſceptatio coram Dario de vino, Rege, muliere, veritate.

Contigit eodem anno Zorobabelis, & duorum ejus ſociorum coram Dario diſceptatio, de fortitudine vini, Regis, mulieris, veritatis: quando adiudicata Zorobabeli, pro veritate ſiue Deo contendenti, victoria. Ita tum juſsus à Rege petere quidquid libitum eſset, obtinuit vrbem Hieroſolymam reparari atque templum, & alia multa quæ Iudæis, amici ſui gratiâ, Rex liberaliter indulſit Excitatus eſt tum quoque ab Aggæo, atque Zachariâ Prophetis ad accelerandum opus, vt oſtenderet Deus hanc cauſam eſse ſuam, quam viris adeò ſanctis, & in populum atque Deum benè affectis commiſiſſet.

OLYMP. LXV.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 2.	3535.	235.

Darius Iudæis fauet.

Darius hoc anno pro Iudæis trans Euphratem, Iordanemque reſcripſit, & ita reſcripſit, vt minas intentaret iis qui ſanctum opus abrumpendum curarent. Terrendi enim ſic erant Samaritæ; vt quos mali Principis excitarat injuſtitia & furor, Darij æquitas, virtuſque comprimerent.

OLYMP. LXV.	*Mundi*	Vrb Cond.
ann. 3.	3536.	236.

Gabij capti à ſexto Tarquinio.

Terminatum eſt hoc anno bellum contra Gabinos, cum annis 7. tenuiſset; quod tamen populationibus potiùs, quàm certaminibus gerebatur: vnde atrox nata eſt in vrbe vtraque fames, ſed Romæ major, quàm hac arte Sextus, Tarquinij filius depulit Finxit ſe grauiter offendiſse patrem, quare virgis in foro fœdè laceratus, fidiſſimos amicorum ad Gabinos miſit, qui nunciarent velle ſe ob contumeliam illatam à patre ab eo deficire. Admiſsus itaque cum multis amicis ſpecie transfugarum, & inimicorum Tarquinij, ex agro Romano prædas agebat, patre conniuente, ſicque à Gabinis ob forti-

tudi-

titudinem Imperator electus. Tum monitus eſt à patre, vt eminentiſſimos quoſque Gabinorum tolleret, papauerum exemplo, quæ pater in horto coram nuncio decutiebat; quod & præſtitit accuratè, Antiſtio Petrone de proditione inſimulato & lapidibus obruto. Cum in eius conſcios obtinuiſſet etiam quæſtionem, & ne quis eorum fugeret, ad portas fidiſſimos amicorum cuſtodes conſtituiſſet; per eas admiſit patrem cum exercitu in vrbem. Quæ tamen tum nihil præter libertatem amiſit. Sed ſatis jam damni paſſa erat, cum ipſa illuſtriſſimos ciues ſuos perdidiſſet, & Sextum nacta eſſet Regem, omnium malorum, & calamitatum autorem.

OLYMP. LXV.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 4	3537	237.

Obiit hoc anno Daniel Prophetes cum annis centum & decem vixiſſet, vti ſcribit Iſidorus; cuius memoriam recolit vtrumque Martyrologium Romanum, & Græcum, diuerſis tamen anni diebus. Tradit ab eo Ioſephus excitatam Ecbatanis turrim, in qua deinceps ſepulti ſunt Reges Perſarum, Medorum, ac Parthorum, quæ ſuo tempore adeò integra ac polita erat quaſi tum primum condita fuiſſet. Dorotheus ſcribit in ſepulchris Regiis tumulatum fuiſſe: de loco nihil certi, cum alij Ecbatanis, alij Babylone ſitum eſſe dicant. Vir non acceptus tantùm Deo, ſed & Principibus, quorum plures ex eius ore pependerunt, & cui ſeruitus ad gloriam gradus fuit.

Moritur Daniel.

Eius ſepulchrum.

OLYMP. LXVI.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 1.	3538.	238.

Hoc anno, & tertio die menſis Adar templum abſolutum eſt, lugentibus tamen pleriſque Hebræorum, quod id euerſo nequaquam reſponderet. Verùm à prophetis tum viuentibus prænunciatum, huius quàm illius gloriam majorem fore; cum antiquum vidiſſet Dei tantùm gloriam in fumo, nouum eſſet viſurum in

Abſolutũ Templum Hieroſolymitanum.

carne aſpectabilem Deum. Quod demùm contigit, quando Chriſtum Virgo mater obtulit templo, cui nec anteà neque poſt par nobilius, templum Hieroſolimitanum ſubjicit.

OLYMP. LXVI.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 2	3539.	239.
3.	3540.	240.

Anni iſti duo Hiſtoriarum vacui ſunt.

CAPVT V.

DECAS QVINTA.

Ab anno 3540. *ad* 3550.

OLYMP. LXVI.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 4.	3541.	241.

Harmodius, & Ariſtogiton caeſi.

HARMODIVS & Ariſtogiton amici duo, ſed impudici, Hipparchum filium Piſiſtrati Hippiæ fratem ſuſtulerunt, ſpecie quidem vt patriam, reuerâ vt priuatas iniurias vlciſcerentur. Vnus in ipſo certamine cæſus, alter paulò poſt ex vulneribus obiit. Leæna meretrix, Ariſtogitonis amica, tamdiu torta eſt ab Hippiâ donec efflaret animam, neque tamen vllum è conjuratis appellauit; ſic jacta libertatis Athenienſis prima fundamenta, turpiſſimis amoribus debentur.

OLYMP. LXVII.	*Mundi*	Vrb Cond.
ann. 1.	3542.	242.

Solyſoni Principatus Sami conceditur.

Solyſon Polycratis frater, cum aliquando Dario priuato dediſſet veſtem, hoc anno ad eum Regem adiit, & principatum Sami obtinuit; vt hic beneficentiæ ſuæ ille egeſtatis priſtinæ recordaretur, magno vtrimque exemplo magnificentiæ, & moderationis, quarum in principibus eſt rara complexio.

OLYMP.

OLYMP. LXVII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 2. 3543. 243.

Darius exercitum mittit in inſulam Samum qui Solyſonem Principem conſtitueret, vt ei redderetur Principatus fratris, quem Orætes affixerat cruci. Et paulò poſt Orætes juſſu Darij cæſus: hoc anno beneficium in Polycratis familiam cumulatum eſt. *Solyſon conſtituitur Princeps.*

Eodem anno Babyloniorum erupit rebellio, quam iam annis aliquot fouebant. Omnibus enim frugibus in vrbem comportatis, & mulieribus, ejectis aut ſtrangulatis, vnâ ſingulis reſeruatâ ad opera domeſtica, ſui ſe iuris eſſe non Perſici profitentur. Statim igitur adfuit cum exercitu Darius quem illi de ſuis mœnibus irridebant; addebantque tum potiturum vrbe, cum mula peperiſſet. Portentum hoc cum paulò poſt contigiſſet, fatidicos ſe fuiſſe damno ſuo experti ſunt. *Babylonii rebellant.*

OLYMP. LXVII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3544. 244.

Darij propenſum in Iudæos, & veram religionem animum hoc anno Deus remuneratus eſt. Viginti menſibus in obſidione Babylonis contritis cum eius obtinendæ nulla ſpes affulgeret, Zopyrus videns vnam è mulabus ſuis peperiſſe, aduenisſe tempus huius capiendæ credidit, & facinus aggreſſus eſt dignum filio Magabyzi. Nam ſibi præſcidit aures, naſum, labra, comam circumtotondit, immaniter ſe flagris lacerandum curauit, & ita ſe Dario obtulit, vt ab eo veniam obtineret vrbis adeundæ, & ſuis artibus in Perſarum ditionem pertrahendæ. Id tandem extorſit à Dario, & Babylonem ingreſſus, quid à ſuo Rege paſſus eſſet non tam verbis, quàm vulneribus oſtendit. Igitur vt Darij hoſti infenſiſſimo partem ſuarum copiarum tradiderunt ciues. Quibus in Perſas irruens ſemper redibat cum prædâ, fuſis hoſtibus, atque deletis, eorum Imperatore ſummo, conniuen- *Babylon opera Zopyri capitur.*

te. Sic adeò potuit Babylone, vt ei portæ ad ſubitas eruptiones committerentur. Quas demùm reſerauit Perſis, cum Babylonij aliis propugnandis eſſent intenti. Vrbe occupatâ proceres ad tria millia in crucem acti, euerſi muri, turres, portæ quibus Cyrus pepercerat, ciuibus reliquis venia data. Ita Darius magnâ vrbe potitus eſt cum ingenti tamen dolore ex aſpectu Zopyri mutilati, dicere ſolitus ſæpe, ſe Zopyrum integrum viginti Babylonibus libenter redempturum. Sic Darius & Zopyrus inter ſe de amore contendebant, qui Zopyro glorioſior, vtilior Dario fuit.

Hippias Athenis pulſus fugit ad Darium.

Eodem anno Hippias ab Athenienſibus tandem pulſus, inuitatus ab Amyntâ Macedonum Rege aliiſque vicinis, ad Darium confugit, à quo certiorem reditum ſperabat in arcem ſuam atque tyrannidem. Tum quoque Athenis Harmodio, & Ariſtogitoni ſtatuæ poſitæ ſunt, quod hi ad tollendos Tyrannos prælufiſſe viderentur. Leæna quoque æreâ erecta eſt in honorem cognominis meretricis, amicæ Ariſtogitonis, vt quæ eorum causâ cæſa eſſet, eadem cum iis immortalitate donaretur.

Statuæ poſitæ Harmodio, & Ariſtogitoni.

OLYMP. LXVII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3545. 245.

Tarquinii expulſi Româ ob ſtuprũ Lucretiæ.

Tarquinios hoc anno illatum Lucretiæ ſtuprum Româ, & Tyrranide expulit. Sextus enim Tarquinius, Superbi filius ab eâ Collatiæ perhumaniter acceptus, dum maritus in caſtris Ardeatinis verſaretur, in eius amorem exarſit, eiuſque concubitum quem precibus deſperabat, minis extorſit. Huic enim mortem intentauit cum dedecore conjunctam, interminatus ſe cum eâ compoſiturum eruum, & vtrumque in complexu interfecturum. Hac denunciatione territa conſentit flagitio; ſed ſequenti die Romam venit, vbi in publico parentum, & amicorum cœtu, quod in ſe geſtum erat aperuit, & gladium quem abdiderat veſte, ſibi in pectus

altè

altè demerſit, obteſtata vltionem. Hac narratione, & cæde efferati Romanorum animi, duce Bruto qui tum depoſuit ementitam amentiam, de ejiciendis vrbe Tyrannis ſtatuitur. Eam conjurationem vt Superbus impediret Romam occurrit, ſed ſuſceptus non eſt, immò miſſis Ardeam nunciis à Bruto perfectum, vt neque ſuis caſtris reciperetur. Immutatus ergo Reip. ſtatus, duobus conſulibus per annum duntaxat commiſſa ciuitas, quorum primi L. Brutus, & Tarquinius Collatinus electi, Dies ſextus Kal. Martias à caſu Regi-fugium dictus, abolitum Regis nomen, præterquam in Religione, ac Rege ſacrorum; Neque tamen tum deſpondit animos Tarquinius, ſed legatis Romam miſſis eò ſe ſubmiſit, quò Tyranni dejecti ſolent. Vbi nihil impetrauit, bona ſaltem repetit ſua, ne inops & exul viuere cogeretur; id quoque negatum, ne bonis ſuis contra reddentes vteretur. Hi tamen legati nonnullos corruperunt, & ad recipiendum Tarquinium incitarunt, inter cæteros duos Bruti filios, itemque Aquilios duos Collatini nepotes. Et Brutus quidem nihil moratus ſuos virgis cæſos capite plecti juſſit, Collatinus dum tergiuerſatur, & nepotes, & conſulatum perdidit, exulare compulſus. Tum ad arma ventum & certamen, in quo Aruns Tarquinius, & Brutus Conſul, furore magis quàm ratione pugnantes mutuis vulneribus concidere. Ita Valerius Voluſus poſteà dictus Poplicola Collatino, M. Horatius Puluillus Bruto ſuffecti ſunt. Atque is finis regni Romani fuit, quod tum terminatum eſt; cum qui id adminiſtrarent nullum ſuis cupiditatibus terminum poſuiſſent.

Mutatus Romæ ſtatus Reip.

Duo primi Romæ Conſules.

Duo Conſules ſuffecti.

Æginetæ tum potiebantur mari, vnius vrbis populus, qui tamen metum multis vrbibus, & populis incutiebat.

Æginetæ mari potentes.

Venit tum quoque in Italiam Pythagoras Solyſonis Tyrannidem non ferens, fuitque hoc exi-

Pythagoras in Italiā venit.

exilium Philoſophiæ, atque Occidenti ſalutare

OLYMP. LXVIII. *Mundi* Vrb Cond.
ann. 1. 3546. 246.

Poplicolæ triumphus. Nobilitatus eſt annus P. Valerij de Etruſcis & Tarquiniis triumpho; quando & cenſus habitus Romæ centum & triginta peditum millia Tarquinio oſtentauit, quò per tot armatorum millia, eò ſpes redeundi, tolleretur.

Scythica Darii expeditio. Hoc item anno Darius Scythicam aggreſſus expeditionem, Boſphorum & Danubium pontibus junxit, & hunc Ionibus ſeruandum commiſit: Ipſe Scythas inuadit, qui ſenſim receſſere, donec Darium commeatus defecit, tum eum redire compulſum magnificentiùs comitati ſunt, & totum eius deleuiſſent exercitum, niſi pons fractus ab Ionibus eorum operâ ſtatim refectus eſſet. Itaque magnæ victoriæ duxit loco, quod victus non eſſet, ſtatimque repetiit Aſiam relicto Megabyxo cum 80. Perſarum millibus, ad ſubjugandas Thraciam, atque Macedoniam; quaſi ſuorum auſpiciis feliciùs, quàm ſuis, eſſet pugnaturus.

Milo Sybaritas vicit. Hoc denique anno Milo Dux centum Crotoniatarum millia contra ter centies mille Sybaritas eduxit, quos magno prælio deleuit; ſed eorum longè plures iam anteà deliciæ perdiderant, quibus vrbs ante concuſſa, hoc anno demum euerſa fuit.

OLYMP. LXVIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 2. 3547. 247.

Porſenna reducere conatur Tarquinios. Porſenna Etruſcorum Rex hoc anno Tarquinios armatos Romam tentauit reducere, & quod moliebatur perfeciſſet, niſi hunc C. Mutij Cordi poſteà Scæuolæ manum ſibi coram eo amburentis conſtantia, & Horatij Coclitis in ponte pugnantis, donec ſolutus eſſet, fortitudo par exercitui, deterruiſſent. Auſæ ſunt & tum quoque fœminæ, & inter eas Clœlia ſuprà ſexum fortis. Templum quoque Capitolini Iouis à M. Horatio Puluillo dedicatum eſt, & tum

Deterritus virtute Scæuolæ, Coclitis & Clœliæ.

Iupi-

Iupiter dedicantis, quàm ſtatuentis potiorem rationem habuit.

Hoc anno Barce in Africâ nouem menſibus à Perſis, & Pheretimâ Arceſilai matre obſeſſa, capta tandem, direptaque eſt. Fæmina rerum potita, viros omnes crucibus affixit, mulieribus mammas præſcidit; impotentiâ, muliere, & muliere victrice, dignâ. *Barce capta.*

Megabyzus in Thraciâ, atque Macedoniâ rem ſatis proſperè geſſit: Cum tamen ab eo legati ſubmiſſi in conuiuio petulantiùs laſciuirent, interfecti ad Alexandro Amyntæ filio, ſe non omnia poſſe in Macedoniâ demonſtrarunt. *Megabyzus rem benè gerit in Thracia, & Macedonia.*

Darius denique Hiſtiæum Mileti Tyrannum ſecum prudenter, vt conſiliarium abduxit in Perſidem: ſed cum is Ariſtagoram generum ſuum, atque conſobrinum, Mileto præfeciſſet, Darius nullum ex ſalutari conſilio fructum tulit, quàm vt negotium ſapienter ſuſcepiſſe diceretur. *Darius ſecum Hiſtiæum abducit.*

OLYMP. LXVIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3548. 248.

Naxij laborantes ſeditione multos è ſuis ciuibus expulerunt, qui ad Ariſtagoram, & Artaphernem Darij fratrem confugerunt. Hic eos reduci è re Perſicâ prudenter judicauit; ſed cum id muneris Ariſtagoræ, & Megabizo commiſiſſet, agnouit negotia huiuſmodi duobus committi ſolita, ferè exitu carere, & ſæpè priuatas duorum inimicitias, aut æmulationes, publico bono præualere. *Magnæ negotia non ſunt duobus committenda.*

OLYMP. LXVIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3549. 249.

Hiſtiæus miſſo ad Ariſtagoram ſeruo capite compuncto: eum monet à Perſis Darioque deficiat. Hoc vt præſtet commodiùs, ipſe ſe Mileſiorum Principatu abdicat, idemque alios Tyrannos facere cogit, neque tamen hac priuatâ libertate publicam Perſarum ſeruitutem Iones effugere. *Ariſtagoras ab Hiſtiæo monetur rebellare.*

OLYMP

OLYMP. LXIX. *Mundi* Vrb Cond.
ann. 1. 3550. 250.

Heraclitus Epheſius. Viuebat hac Olympiade Heraclitus Epheſius, qui euocatus à Dario in Perſidem ire neglexit, nihil eſſe ratus Philoſophis, cum magnis principibus commercij.

Appius Clodius Sabinus Romam migrat. Eodem anno Appius Clodius origine Sabinus migrauit Romam cum magnâ clientium, & ſociorum turbâ, quam aliqui ad quinque millia promouent. Ideò à S. P. Q. R. in Senatorum eſt allectus numerum, dignuſque viſus eſt eſſe patricius, quem tam multi loco parentis habuiſſent.

Sæculares ludi celebrati. Hoc quoque anno ſæculares ludi celebrati ſunt, autore Valerio Conſule, aliaque multa edita ſpectacula quibus Deorum ira placaretur; quaſi verò eadem placerent Diis, quæ homines oblectare ſolent.

Ariſtagoras deficit a Perſis adiutus à Græcis. Ariſtagoras denique fruſtra ſollicitatis Spartanis, Athenas venit, atque ibidem 20. naues impetrauit Melanthiumque Nauarchum. Quare in Aſiam reuerſus palam à Perſis defecit, Sardeis cepit & incendit, præter Arcem quam tutabatur Artaphernes. Verùm ea expeditione Græci oſtenderunt nocendi voluntatem potiùs, quàm poteſtatem; graſſatorum more vrbem aggreſſi, & in reditu ad Epheſum victis quàm victoribus viſi ſimiliores.

CAPVT VI.

DECAS SEXTA.

Ab anno 3550. *ad* 3560.

OLYMP. LXIX. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 2. 3551. 251.

Ouationis Romæ initium. Hic annus apud Romanos Ouationi dedit initium, quâ myrtho coronatus, & pedes Eo-

Poſtumius Tudertus Conſul vrbem ingreſſus in Capitolio non Taurum, ſed Ouem immolauit Ioui. Ei porrò denegatus eſt triumphus, quod belli contra Sabinos initia non ſatis prudenter adminiſtraſſet, atque à collegâ ſuo Agrippâ Menenio Lanato obſidione liberandus fuiſſet, quamquam ſequentibus prælijs glorioſè ſarciſſet ignominiam. Ita honore eius fortitudo decorata eſt; minori gloriâ punita imprudentia.

Obiit eodem anno P. Valerius Poplicola ſeu Publicola, ita dictus, quod populum omnibus obſequiis dilinere conaretur. De eius modeſtiâ, & moderatione multa narrantur, quibus affectati regni ſuſpicionem amolitus eſt: ſed nullum nobilius, quàm quod tot confectis bellis, partiſque triumphis, non ſuâ, ſed alienâ pecuniâ tumulandus fuerit, & pauperrimus obierit, qui tam multos locupletarat. Sepultus eſt intra vrbem ad Veliam, qui honor etiam eius omni generi conceſſus eſt: Sed poſteà huc tantùm delata ſunt Valeriorum cadauera, & iis admota fax, verùm ſtatim retracta, vt id licere etiam tum oſtenderetur, quamuis ex modeſtiâ omitteretur. *Poplicolæ obitus.*

OLYMP. LXIX. *Mundi ann.* 3. 3552. Vrb Cond. 252.

Hoc anno Spurius Caſſius Viſcellinus Conſul bellum jam quadriennio magnâ contentione geſtum contra Sabinos abſoluit, ac de iis triumphauit. Profligauit eos ad Cures, decem millia cecidit, quatuor millia cepit. Itaque reliqui petiere pacem, quam conditionibus ſatis grauibus obtinuere, & quæ victos, rebelles, deſperatoſque ſapiebat. Alter Conſul Opiter Virginius Tricoſtus Camerinos oppreſſit, vt ſcribit Dionyſius, quod de Pometinis, & Auruncis Liuius ſcribit: qui etiam addit eos furore potiùs quam arte pugnaſſe, pluresque facibus quam ferro armatos prodiſſe, & ab iis Conſulem equo dejectum tantùm non eſſe interemptum, ſed de- *Duo Conſules victores.*

demùm Romanam præualuiſſe diſciplinam deſperatorum furori, & reſtinctás faces accendentium ſanguine, eorum tantùm funeribus præluxiſſe.

Iones deſerti à Græcis Perſas aggrediuntur

Iones quamquam ab Athenienſibus deſerti nihilominus ſuis viribus bellum cum Perſis ſatis feliciter adminiſtrarunt, atque ad Helleſpontum prouecti Byzantium, & alias vrbes occuparunt. Defecerunt quoque tum ad eos Cyprij, præter Amathuſios, quos terror in officio continuit. Peruenit tum quoque ad Darium Sardenſis incendij fama, quo ſic inflammatus eſt aduerſus Athenienſes, vt quotidie ſibi ante cœnam deinceps monitorem appoſuerit de bello Athenienſibus inferendo.

Sardium incendium quàm grauiter tulit Darius.

OLYMP. LXIX. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3553. 253.

Lati i populi 30. in Rom. coniurant.

Latini populi 30. ab Octauio Mamilio Tarquinij Genero concitati Romanam ſocietatem ejurarunt, conciliótotius Latini nominis Ferentini coacto. Quare M. Valerius ſingulas luſtrans ciuitates nullas reſponſiones attulit, niſi hoſtiles, & ad bellum internecinum ſpectantes. Eodem quoque tempore Romæ ſeruilis concitatus motus, aliquot nocentium ſanguine, & crucibus reſtinctus fuit.

OLYMP. LXX. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3554. 254.

Roma vigilantia Seruij Conſulis ſeruatur.

In Italiâ Fidenates Tarquiniorum operâ deficiunt à Romanis; contra quas emiſſus Conſul Marius Tullius Longus eos obſidione cinxit. Sed maius negotium reliquit in vrbe collegæ ſuo Seruio Sulpitio Camerino. Nam Legati Latinorum concitauere plebem, & ſeruorum reliquias, non ſatis anno ſuperiore compreſſas. Perierat Roma niſi vigilantiſſimum Conſulem ſortita eſſet: Is enim ſtatim dimiſit Legatos, conjurationem omnem retexuit, armatos circum-

cumfuſo milite trucidauit; quibus peractis luſtrauit vrbem ἀμνηστείαν vtile malis hiſce ciuilibus remedium, repudiatis deinceps delationibus induxit. Verùm cum ludi gratulatorij ob eam cauſam Romæ celebrarentur, idem Conſulè ſacro curru prolapſus in circo, paulò poſt obiit, ita tamen ordinatâ Rep. vt huic adminiſtrandæ collega eius Sulpitius ſatis vnus eſſe videretur.

Moritur Seruius Conſ.

OLYMP. LXX. *ann.* 2. | *Mundi* 3555. | Vrb. Cond. 255.

Sextus Tarquinius repellitur.

Fidenæ etiam hoc anno à P. Veturio Gemino Conſule obſeſſæ; quæ cum fame premerentur venit eis auxilio Sextus Tarquinius, qui vallum Romanorum tranſcendere conatus eſt, dum Fidenates ex vrbe fortiter erumperent. Verùm & rejecti in vrbem ſuam Fidenates, & aliò vertere curas ſuas Tarquinius compulſus eſt. Signiam igitur Romanam coloniam tentauit, vnde etiam repulſus oſtendit tam vanas eius eſſe oppugnationes, quàm propugnationes.

Varia Latinorum fortuna.

Hoc quoque anno Cruſtumeria capta; Præneſte à Latinis ad Romanos defecit, vt læta triſtibus fortuna permiſceret.

Cæditur Ariſtagoras.

Hoc item anno Ariſtagoras cum ſuis Ionibus dimicans contra Perſas ſuperatus eſt, & fugiens per Thraciam ab indigenis interemptus pœnas Tyrannis, atque rebellibus debitas exſoluit. Neque tamen Iones cæſo duce animos deſponderunt. Tum enim à Dario præpoſterè miſſus Hiſtiæus primus autor, & fautor Ionici belli, tempeſtiuè adfuit. Is Miletum nocte concubiâ ſubire conatus à quodam Mileſio in femore vulneratus retrocedere compulſus eſt; vnde ſe recepit in Chium, deinde in Lesbum inſulas, non jam Ionum Princeps, ſed Pirata, neque Dario charus, & ſuis inſenſus, pœnâ proditoribus dignâ, atque conſuetâ.

Hiſtiæus Iones nihil iuuit.

OLYMP.

OLYMP. LXX. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3556. 256.

Fidenates ſe dedunt. Fidenæ fame domitæ hoc demùm anno T. Largio Flauio ſecundùm Conſuli deditionem fecere ; ſed ita recepti Fidenates vt ſuæ rebellionis meminiſſent . Defectionis enim autores publicè virgis cæſi , necatique ſunt, agri dimidium reliquis ademptum , quod inter Præſidiarios ſorte diuiſum eſt . Verùm hæc deditio Latinos omnes concitauit , ducibus Mamilio, ſextoque Tarquinio, & quod erat caput, Roma graui ſeditione laborabat , inopibus militiam detrectantibus niſi debita iis remitterentur, quod ne fieret grauis & Sapiens Appij Clodij impediebat oratio . Itaque quaſi in re deploratâ primùm electus eſt Dictator T. Largius à collega ſuo Q. Clœlio Siculo renunciatus . Is ſtatim Sp. Caſſium equitum Magiſtrum dixit , atque cenſu habito ita compoſuit res vrbanas, vt ab iis nihil timeretur . Itaque cum exercitu ipſe Tuſculum progreſſus aduerſus Sextum atque Mamilium , eorum pabulatores multos cecidit, plures cepit, quos tamen diligenter curatos , ſine pretio Tuſculum remiſit . Quâ humanitate obtinuit , vt Latini pactis in annum induciis , ei poteſtatem facerent ante tempus dimittendi magiſtratus . Quo facto obtinuit , vt Dictatoribus deinceps prudentiâ , & moderatione prælucere dignus haberetur . *Primus Dictator T. Largius.*

Victi Iones ad Ladam. Eodem anno ad Ladam inſulam juxta Miletum Ionicæ triremes trecentæ ſexaginta ſex , aduerſus ſexcentas Perſicas pugnauere . Victi Iones, & diſſipati ſunt. Obſeſſa Miletus, vt Ionici belli fermentum omne tolleretur .

OLYMP. LXX. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3557. 257.

Templum Saturno dicatum & Saturnalia. Romæ Coſſ. A. Sempronio Atratino , & M. Minucio Augurino templum Saturno dicatum in Cliuo , quo è foro in Capitolium aſcenditur, & feriæ decretæ quotannis , quæ deinceps dictæ

Satur-

Saturnalia ; primùm vnius diei 14. Kal Ianuar. poſtremùm ad ſeptem dies propagatæ ſunt, vt diutiùs laſciuire & pergræcari liceret.

Hoc anno captâ Mileto, Hiſtiæus facta in Harpagi ditionem exſcenſione viuus in poteſtatem Perſarum venit, & iuſſu Artaphernis reſecto capite in crucem actus. Sperauerat ille à Dario veniam, quam obtinuiſſet ſi ad eum miſſus eſſet. Id veriti Harpagus & Artaphernes caput eius conditum Suſa miſerunt: Id Darius ſepeliri juſſit, teſtatus ſe lubentiùs viuum, quàm mortuum, licet hoſtem, viſurum. Hunc vitæ laborumque finem habuit Hiſtiæus, etiam iis quos prodiderat atque feſellerat poſt obitum propter ſingularem ſoleitiam charus. *Hiſtiæus captus cæditur.*

Obiit hoc quoque anno Pythagoras Samius cum annos duodecim Crotone exegiſſet, ætatis ſuæ anno nonageſimo, quem Metapontini pro Deo coluerunt. Is primus ſe non ſapientem, vt alij, ſed Philoſophum dixit, hoc eſt ſapientiæ cultorem. Vtrum autem aut inediâ, aut bello, aut incendio perierit; incertum. Hoc certum, magum eum extitiſſe, & non tantùm hominum animis, ſed & oculis turpiter illuſiſſe. *Obit Pythagoras.*

OLYMP. LXXI.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 1.	3558.	258.

Mardonius Gobryæ filius Darij gener à ſocero ſuo aduerſus Græcos immiſſus Tyrannos omnes ex Ioniæ ciuitatibus ſuſtulit vt popularibus imperiis diſtractæ faciliùs Perſarum Tyrannidem, jugumque ſubirent. Tum Thraciam & Macedoniam Darii ſubiunxit Imperio, non tamen niſi perdifficiliter. Siquidem hic in nocturno certamine à Thracibus tantùm non cæſus, certè grauiter vulneratus abſceſſit. Acceperequoque tum Perſarum jugum Thaxij: ſed dum ex eorum portu ſoluit claſſis Perſica ad montem Athon fœdâ tempeſtate jactata 300. naues, hominum viginti millia perdidit; ſicque *Mardonius miſſus in Aſiam & Græciam.*

rediit

rediit victor in Aſiam Mardonius , quaſi rem malè geſſiſſe videretur.

Dictator Aulus poſtumius ad bellum Latinum.

In Italiâ euoluto induciarum anno magno vtrimque apparatu bellum à Latinis, Romanisque ſuſceptum . Et cum hoc periculoſum ancepſque videretur à collega ſuo T. Virginio Tricoſto Conſule dictus eſt Dictator Aulus Poſtumius Albus . Ambo exercitus ad Regillenſem lacum conſedere , ac tandem ex vicinitate certamen initum, in quo fortiſſimè vtrimque dimicatum eſt . Victoria tamen Latinos deſeruit qui in acie triginta ſuorum millia deſideranere . Ferunt quoque à Romanis pugnaſſe Caſtorem, & Pollucem ; ſed iis ſine dubio fortior pugnauit Marcius , poſteà dictus Coriolanus , qui ex eo prælio ciuicam coronam , & alia ſuæ fortitudinis præmia retulit . Volſci hoſtes, confecto certamine , quaſi auxiliatores ad Romanos acceſſere , & maluit Dictator mendacibus adhibere fidem . Itaque cum Latinis inita pax, Tarquiniis iniecta vltima Romam redeundi deſperatio . Certè vltimus omnium Tarquiniorum , obiit Superbus nonagenario major , qui tum ab Ariſtodemo Cumarum in Italiâ Tyranno receptus eſt, & poſteà ſepultus ; quia à nullo alio præterquam à Tyranno , vir tantæ improbitatis & impotentiæ & ſuſcipi , & tumulari promeritus erat .

Victi Latini ad lacum Regillenſem ope Caſtoris , & Pollucis.

Coriolani in hoc prælio virtus .

Obiit Tarquin. Superbus.

OLYMP. LXXI.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann 2.	3559	259

Æginetæ cauſa magni diſſidii inter Athenienſes & Lacedæmonios .

Æginetæ à Perſis tentati ignis & aquæ petito tributo , reſponderunt ſe imperata facturos . Ideò Spartæ accuſati ab Athenienſibus eorum veteribus inimicis , quaſi Græciæ proditores . Venit igitur Æginam Cleomenes Rex Spartanus, vt facti præcipuos autores abduceret; ſed ei reſtitit Crius quidam, aliique Æginetæ, immò & Regum Spartanorum alter Demaratus . Hinc nata inter duos Reges altercatio, vtrique & toti Græciæ pernicioſiſſima . Nam Cleomenes homo flagi-

flagitioſè nequam, vt Demaratum ſubmoueret regno, negauit eum eſſe filium Ariſtonis, & Perialiam Pythoniſſam auro corrupit, vt idem quaſi ab Apolline caneret. Itaque in Demarati locum ſubſtitutus eſt, fraudis huius particeps, & conſcius Leutychides, Demaratus ad Darium confugit, & ſic in Græciâ diuina omnia humanaque jura permixta ſunt.

Repreſſi ſunt hoc anno in Latio Volſci à P. Seruilio Priſco, plebeis cum eo ad bellum ſponte profectis, quod is in populum benè affectus eſſe videretur. Verùm digreſſo Conſule & dimiſſo exercitu majoribus animis bellum Volſci repararunt; vnde tumultus iterum in vrbe concitatus eſt major, plebe militiam obſtinatiùs defugiente. Seditionem auxit neſcioquis erumpens ex creditorum ergaſtulis obæratus, vibices in tergo, vulnera in pectore pro patriæ ſalute ſuſcepta miſerabiliter oſtentans. Sed hunc quoque tumultum facilitate ſuâ Seruilius diſcuſſit, & Volſcis obuiam progreſſus, eos fudit, atque à populo, inuito Senatu, triumphum impetrauit: victoriâ Romanis tam vtili, quàm honoribus triumphi perniciosâ. *Victi Volſci ſemel & iterum à Seruilio*

OLYMP. LXXI. *ann.* 3. *Mundi* 3560. Vrb Cond. 260.

Sabini hoc anno renouarunt bellum, & Medullinis adjuncti agrum Romanum populati ſunt. Aderant & in armis Æqui, atque Volſci, & plebs de more militiam detrectabat. Itaque delectus eſt Dictator M. Valerius Voleſi filius, qui Seruilium hominem popularem Magiſtrum equitum dixit. Hujus auxilio & autoritate plebem ad arma pertraxit. Sabinos vicit, & exuit caſtris, ac de iis triumphauit; Statimque populum militiæ ſacramento ſoluens (quod à Senatu vehementer improbatum) magiſtratum abdicauit. Sed paulò poſt cum accuſatus à patriciis ſe coram populo intempeſtiuè purgare conatus eſſet, plus oratione ſuâ nocuit Reipub. quàm ſuâ victoriâ profecerat. *Sabini, Æqui, Volſci rebellant dictus Dictator M. Valerius.*

CA-

CAPVT VII.

DECAS SEPTIMA.

Ab anno 3560. ad 3570.

OLYMP. LXXI.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 4.	3561.	261.

Cleomenis ſacrilegium innoteſcit: & in furorem deſinit.

HOc demùm anno Cleomenis Spartani fraus cum ſacrilegio coniuncta innotuit. Ipſe ſupplicium veritus fugit in Theſſaliam, vnde mox in Arcadiam regreſſus Arcadas contra patriam ſuam ſollicitat. Itaque Spartani, eius deſperationem, & improbitatem veriti, metu majoris mali, eum reuocarunt. Verùm deficiente humanâ juſtitiâ, diuina non defuit: Statim enim tanto furore correptus eſt, vt inſtar feræ vinciendus eſſet. Sed eo tantiſper intermiſſo, cum ſolutus eſſet, cultrum nactus, eo ſibi tibias, & femora immaniter lacerauit; nec finem in ſe ſæuiendi fecit donec ventre diſciſſo, ſacrilegam animam expueret. Sceleris huius conſcij omnes mulctati, Perialla ipſa ex adytis ſubmota, indigna judicata eſt cuius ore prophano deinceps Apollo loqueretur.

Populi ſeceſſio in montem ſacrum.

Eodem anno Romana plebs ſeceſſionem cogitans, ſponte ſecuta eſt Conſules duos, aduerſus Æquos & Sabinos. Verùm vbi ſignis & armis potita eſt apertè defecit à Conſulibus, autore quodam Sicinio Belluto: Huic, & Centurionibus de nouo creatis ſummam Reip. detulit, & trans fluuium Anienem, in monte, qui poſteà dictus eſt ſacer, caſtra collocauit. Perierat Roma, niſi ad ſeditioſos ciues Menenius Agrippa legationem ſuſcepiſſet. Hic cum appoſitè propoſuiſſet imperitè multitudini partium corporis aduerſus ventrem rebellantium, apologum, hac fabulâ intellexit illa ſibi, cum

Reuocatur à Menenio Agrippa.

patri-

patriciis conueniendum, quamquam ij plebeiorum laboribus diuites eſſent. Itaque ſe Agrippæ reducendam plebs dedidit, eâ tamen lege vt Tribuni plebis duo deligerentur, qui eam à ditiorum potentiâ, & iniuriis vindicarent: poſteà alij tres, duobus additi, vt Tribunorum Collegium ex quinque perſonis ſacro-ſanctis conſtaret. Primi creati ſunt Luc. Iunius cognomento Brutus, homo turbulentus, & ſuo dignus nomine, & C. Sicinius Bellutus idem projectæ audaciæ, & qui tum magiſtratum ſanctiſſimum obtinuit ſuæ præmium improbitatis. Hac defunctus legatione Agrippa paulò poſt obiit, ſed inops adeò, vt publico ſumptu tumulandus fuerit. Ex ærario igitur in eius funus ſuffecta pecunia: ſed cum plebs viritim collatis nummis grandem ſummam ad id officii confeciſſet, ea in eius filios effuſa eſt, ne tota Reſpub. & ſinguli ciues hominis tam bene de ſe meriti funere defuiſſe viderentur.

Mors Agrippæ & funus.

OLYMP. LXXII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3562. 262.

Magna hoc anno Romæ caritas annonæ quàm plebis ſeceſſio induxerat. Miſſi ſunt legati in circumpoſitas regiones, parùm felici tamen ſucceſſu, niſi in Siciliam.

Coriolanus rem proſpere gerit.

Tum autem cum Martius in Ardeates duxiſſet exercitum, eum locupletem reduxit, gementibus fruſtra ceſſatoribus quibuſdam, quos Tribunorum plebis ſeditioſæ conciones in vrbe retinuerant, vbi tum fame, & inuidiâ poſtmodùm contabuerunt.

OLYMP. LXXII. *Mundi* Vrb Cond.
ann. 2. 3563. 263.

Gelo Syracuſis Tyrannidem inuaſit, eamque annis 17. tenuit. Hujus liberalitas anno ſuperiori in Romanos eluxerat, quâ vili pretio 25. millia medimnûm Siculorum vendiderat, 25. millia dono dederat, ſed parùm felici ſucceſſu;

Gelo Roman. frumento iuuat.

cum hæc annona plus intulerit damni Reipub. quàm ipſa fames.

Coriolanus eiicitur in exilium.

M. enim Marcius qui à captis incredibili audaciâ Coriolis, Coriolanus dicebatur, repulſam Conſulatus paſſus a plebe, in Senatu Romano ſententiam dixerat de frumento Siculo inter egenos diuidendo, quæ plus vltionis quàm prudentiæ redolebat. Itaque à Trib. plebis apud populum accuſatus eſt, & quamquam à Minucio Conſule fortiter defenſus eſſet, ipſe tamen ſibi ſuâ contumaciâ & judicum contemptu defuit. Quare ejectus eſt in exilium inter amicos gementes ipſe vnus inflexus, & vultu tantùm indignationem ſpirante. Statim ergo perrexit ad Volſcos, & Attium Tullum, à quo blandè acceptus, oſtendit in viris fortibus magnas virtutes, & magna vitia eminere.

Perſæ Eubœam inuadunt.

Hoc quoque anno magno motu Græcia concuſſa, conſtitutis nouis Ducibus à Dario Dati Medo, & Artapherne filio ſui fratris Artaphernis. Hi ſexcentis triremibus Ægæum mare contexerunt, quando & territa Delos terræ motu contremuit, Apolline ſuo aduerſus homines parùm tuta. In Eubœam tandem belli hujus nubes detonuit; Caryſtus capta, atque Eretria, ad eam totis ſex diebus pugnatum; ſeptimo tandem die proditione tantùm ſuccubuit. In vtraque vrbe, ne ſacris quidem rebus parcitum, in odium Sardenſis incendij, & ſacrilegia ſacrilegiis vindicata.

OLYMP. LXXII.	*Mundi*	Vrb Cond.
ann. 3.	3564.	264.

Miltiadis ad Marathonem de Perſis victoria.

Perſarum trecenta millia in Athenienſem agrum ad Marathonem deduxit Hippias Piſiſtrati filius, quibus occurrerunt decem Athenienſium millia, cum mille Platæenſibus, nam Spartani, quatridui ſuperſtitione, non interfuere prælio. Nihilominus Perſas aggreſſus eſt Miltiades: & in mediâ quidem acie vicere Perſæ, atque Sacæ, ſed in vtroque cornu Athenienſes

ſes ſuperarunt qui tum ſapienter fugere permiſ-ſis Barbaris cornua ſui exercitus contraxérunt, & victores in campo conſtiterunt. Ferunt quoque tum auxilium cælitus datum, conturbatis panico terrore Barbaris, quorum vix ſeptem millia ceciderant, ſed inter eos Datys magni ipſe inſtar exercitus. Periit & in eo prælio Hippias, ſed non eâ morte quæ tyrannum & proditorem decebat. Voluerunt & tum Perſæ Athenas vacuas occupare, ſed ſuboluit Athenienſibus conſilium, qui partâ victoriâ ſtatim in vrbem ſunt regreſſi; itaque cum viderent Perſæ plenos propugnatoribus Athenarum muros, cum Eretrienſi prædâ, & Marathonio dedecore in Aſiam turpiter nauigarunt.

OLYMP. LXXII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3565. 265.

Miltiades hoc anno Parum inſulam aggreſſus & Cereris templum, vſus proditione veteris ſacrificulæ, partam in agro Marathonio gloriam & vitam perdidit. Grauiter enim ſaucius re infectâ redire compulſus eſt, vbi accuſatus coram populo, damnatus talentis quinquaginta. Quidam cum in vinculis obiiſſe putant. Hoc certum repræſentatam hanc fuiſſe à Cimone filio pecuniam vt pater honorificè ſepeliretur, majori numerantis, quàm accipientis gloria. *Miltiades obiit in carcere.*

Eodem anno Volſci duce Coriolano in Romanos mouerunt, vanis inter ſe altercationibus diffidentes, quorum rixas Marcius ipſe malitioſè fouebat. Patriciorum enim parcebat villis, plebeiorum agros expilabat, & incendebat. Cepit, & aliquot vrbes Romanis ad eius aſpectum ita fugientibus, quaſi in hoc vno Romana fortitudo vigeret. Apparebant igitur in Volſcis ſub duce Romano, Romana diſciplina, fortitudo, felicitas, quam cum Coriolano vrbem reliquiſſe meritò Romani querebantur. Tantum eſt regnis atque ciuitatibus in vno homine damni plerumque, atque præſidij. *Coriolanus Volſcos Romam ducit, & ſeditiones Rom. auget.*

OLYMP. LXXIII. *ann.* 1. *Mundi* 3566. Vrb. Cond. 265.

Coriolanū ſua mater inflexit.

Hoc anno funditus interierat Roma niſi eam pietas materna ſeruaſſet. Coriolanus enim ad vrbem promouit Volſcos ſuos, deſertam à ſociis, inteſtinis etiam diſcordiis laborantem, & quod erat caput exanimatam metu, & priſtinæ virtutis oblitam. Iam irritæ patriciorum legationes duæ ceſſerant, neque plus Sacerdotum profecerat, iubente Marcio reuerti neminem niſi imperata facerent, hoc eſt exuerent libertatem. Verùm quarta demum victrix extitit ex matronis Romanis conflata, autore Veturiâ ſorore Poplicolæ, & matre Coriolani. Hæc juncta Volumniæ vxori. veſtitu lugubri, cum liberis ſordidatis, ad filii pedes accedit, certa mori, vel filium expugnare precibus. Nouam hanc machinam bonus filius ferre non potuit, ſed matrem complexus, eius audiuit preces, quamquam eas cum ſuâ morte conjunctas agnoſceret.

Lapidatur à Volſcis Coriolanus.

Neque vanus augur fuit. Cum enim Volſcorum reduxiſſet exercitum Appij Tulli factione lapidibus obrutus, meliorem ſe filium præſtitit, quàm Imperatorem.

OLYMP. LXXIII. *ann.* 2. *Mundi* 3567. Vrb. Cond. 267.

Ægyptus iugū Perſarum recipit.

Hoc anno Aegyptus Perſarum accepit jugum, jam à Cambyſis acceptum temporibus. Ea rebellione excitatus Darius, de ſucceſſore ſuo cogitat, cui regnum & hæreditaria bella Aegyptium, Græcumque relinqueret. Dubitabat porrò vtrum Artabazanem ex ſe priuato, an Xerxem ex ſe rege genitum, præficeret. Sed nutantem impulit Atoſſa vxor, filia Cyri, mater Xerxis, & apud Principem vxorium plus amor, quam æquitas potuit.

Filii Volſci difficiliter.

Romæ T. Sicinius Conſul in Volſcos progreſſus, eos Coriolani inſtitutione fortes, tantùm internecione ſuperauit, & Attio Tullo duce interfecto. Deficientibus enim corporibus

tan-

tantùm, non animis, non incruentam Romanis reliquere victoriam. Facilior Aquilij Collegæ de Hernicis victoria fuit: ideò huic Ouatio, illi triumphus decretus, quòd hic minori, ille magno vrbem terrore leuaſſet. *Facilius Hernicâ*

OLYMP. LXXIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3568. 268.

Mortuus eſt hoc anno Darius expletis in imperio trigintaſex annis, cujus initia regni quàm finis illuſtrior fuere. Obiiſſe etiam eodem anno creduntur Zorobabel, & Ioſue Pontifex Hebræorum, magnis vterque pro populo defuncti laboribus, neque vitâ, neque morte diſiuncti. *Mors Darij. Zorobabel, & Ioſue.*

Florebat circa hæc tempora Epicharmus, quem vna cum Phornio inuentorem fuiſſe Comœdiæ putant, & priuatorum hominum fingendis moribus non inutilem operam collocaſſe. *Epicharmus, & Phornio.*

Hoc item anno Spurius Caſſius tertiùm Conſul Volſcos & Hernicos ad pacem petendam compulit. Exinde regnum affectauit, plebem frumento, atque muneribus deliniens. Immò & primus legem tulit de Agro Hernicorum inter ſocios Latinoſque diuidendo. Ea lex Agraria dicta, & magnorum motuum cauſa inter plebeios atque optimates, atque hoc ſolo nomine reſpuenda, quòd ſuſpectum Tyrannidis hominem autorem habuiſſet. *Sp. Caſſius Tyrannidem affectat.*

OLYMP. LXXIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3569. 269.

Darij regnum excepit jam regni ſucceſſor renunciatus Xerxes, & viginti annis tenuit cladibus ſuis, quàm rebus geſtis famoſior. Tum obiiſſe creduntur, Malachias, Aggæus, Zacharias Prophetæ, quos omnes vt ſanctos Eccleſia Romana colit, diuerſis anni temporibus, & fortè eorum mortis diuerſus annus. *Xerxes regnat. Mors Malachiæ, Aggæi, & Zachariæ*

Romæ Spurius Caſſius tribus Conſulatibus, & duobus triumphis clarus, ad populum Tyrannidis inſimulatus eſt, & re per quæſtores diligenter excuſsâ, capite damnatus, atque ex *Caſſius de Rupe Tarpeia deiicitur.*

Rupe Tarpeiâ dejectus eſt coram populo. Sed mox ceſſante agrorum diuiſione, plebem judicij ſui, & æquitatis pœnituit, & jam ſecura libertatis doluit eum perdidiſſe qui ſuis commodis inuigilaret, quamquam à libertate penitus alienis.

OLYMP. LXXIV.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 1.	3570.	270.

Ægyptus ſubacta à Perſis.

Aegyptus hoc anno Xerxis auſpiciis domita grauius accepit jugum quàm excuſſerat, deteriorem quàm ſub Dario experta dominatum. Huic præpoſitus eſt Achemenes Darij filius, & præſes è Regio ſanguine, vt longiùs à Perſide diſſita, parum à Rege diſiungi videretur.

Æqui, & Volſci deuicti.

In Italia autem Æquos, & Volſcos Conſul L. Aemilius Mamercus fregit, qui nec jugum ſatis patienter ferre poterant, neque ſatis fortiter excutere.

CAPVT VIII.

DECAS OCTAVA.

Ab anno 3570. *ad* 3580.

OLYMP. LXXIV.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 2.	3571.	271.

Ariſtides Athenis eiectus Oſtraciſmo

HOc anno Ariſtides quo nullus fuit Athenis, immò in Græcia juſtior, & melior pœnas juſtitiæ ſuæ & virtutis dedit, in ſceleratâ injuſtaque ciuitate. Oſtraciſmo porrò depulſus eſt, quod pœnæ genus nimiæ potentiæ, & vergenti ad Tyrannidem inferebatur. Diſplicebat in eo nomen juſti, & quod omnium pænè popularium ſuorum lites dirimeret, quæ conjuncta cum inuidiâ Themiſtoclis, tum omnia in vrbe potentis, virum optimum, & melioribus temporibus dignum Athenis depulere. Vixit in Aeginâ inſulâ pauper, nec Daricis Xerxis, neque Calliæ

Calliæ poſſeſſionibus motus, & quod vtroq; præ-ſtantius neque ciuium ſuorum violatus iniuriâ.

Natus eſt hoc anno Hiſtoriæ parens Herodotus, ſi qua Pamphilæ apud Gellium fides; cujus ore cum Muſæ locutæ perhibeantur, non debent tanti hominis natales præteriri. *Naſcitur Herodotus*

Veiens bellum hoc anno exortum, quod multo ſanguine ſtetit, neque niſi hujus vrbis excidio terminatum eſt. *Veiens bellū oritur.*

Denique hoc anno viua defoſſa eſt Pompilia Veſtalis, & qui ei ſtuprum intulerant necati verberibus, longas & acerbas leuiculæ breuiſq; voluptatis pœnas dependere. *Pompilia Veſtalis defoſſa.*

OLYMP. LXXIV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann 3. 3572. 272.

Pertinet ad hunc annum Xerxis in Græcos apparatus. Hoc bellum ſuadebant Theſſaliæ reges, & Piſiſtratidæ ſubnixi Mardonio: Sed reclamabat Artabanus Darij frater, & patruus Xerxis, qui ex præcedentibus futura conjiciens, certam vaticinabatur cladem. Verùm furor & vlciſcendi deſiderium, cum nocturnis terriculis præualuere. Tota Perſis in hoc bellum incubuit: vocati etiam in ſocietatem Pœni, qui Græcos, Italicos, & Siculos deſtinerent, ne venirent auxilio fratribus. Sed hæc omnia Græcos illuſtriores reddidere; immò iiſdem poſteà fecerunt animos, vt eos perderent, quos tanto apparatu ſibi nequaquam nocuiſſe intelligebant. *Xerxis in Græcos apparatus*

Aequi hoc anno reſumptis armis & animis, cum Veientibus ex agro Romano prædas abegerant contra eos profecti Coſſ. Q. Fabius Vibulanus, & C. Iunius nihil memorabile geſſerunt, quia ambitu potiùs, quam merito creati videbantur. *Æqui & Veientes victores.*

OLYMP. LXXIV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann 4. 3573. 273.

Celebris eſt hic annus publicis totius Græciæ comitiis, & Xerxis hibernis in Lydia, & Sar- *Comitia Græciæ.*

 dibus.

dibus. Et Græci quidem Corinthum conuenerunt, vt inter ſe belli ſocietatem inirent, ſublatis inimicitiis non inter vrbes & populos modò, ſed & inter priuatos, qui tum odia patriæ ſuæ condonarunt, inter quos enituere Themiſtocles, & Ariſtides. Xerxes verò tum eduxit in Græcos trecentas hominum Myriadas, ſeu tricies centena millia, vti ſcribit Diodorus, vel vt tradit Herodotus quingentas & viginti tres Myriadas, & prætereà quinque millia ducentos viginti, Eunuchis, & mulieribus prætermiſſis, cum Græci omnes ſimul vix centum & decem millia conſcripſiſſent. Porrò in itinere dum Celenas tranſiret Xerxes, incidit in Pythium Athys filium, virum ſupra modum diuitem, vt qui terreſtrem exercitum totum exceperit hoſpitio, & huic ſtipendium ad bellum obtulerit. Sed eius liberalitatem Rex more Barbarico remuneratus eſt; cum filium vnum ex quinque (nam reliqui quatuor militabant) quem petebat ſubſidium ſenectutis medium diſcindi juſſit, & per eius medias partes Perſicum agi exercitum, hoc facinore contaminatum, ad certiſſimam cladem properantem.

Xerxis copiæ.
Pythius ditiſſimus.
Filiũ eius necat Xerxes.

Oſſa Theſei tum per Cimenem Athenas delata ex inſulâ Scyro (quamquam alij ad alia tempora referant) ne venirent in Barbarorum manus, aut vt tantus Heros vrbi quàm propè condiderat auxilium ferret contra Perſas, in eius maximè perniciem conjuratos.

Oſſa Theſei Athenas relata

OLYMP. LXXV.	*Mundi*	Vrb Cond.
ann. 1.	3574.	274.

Hoc anno Prætore Calliade Xerxes traiecit in Græciam, in quâ non tam ſuæ magnificentiæ, quam amentiæ monimenta defixit. Nam Athon montem confodi juſſit ne circumnauigaretur, ſed inſula fieret. Helleſpontum verò ponte junxit; qui cum aquarum impetu fractus eſſet, Neptuno verbera infligi iuſſit, & in mare jaci compedes, ne ſibi obſtitiſſe gloriaretur impunè;

Xerxes in Græciam venit.
Athos effoſſus Helleſpontus iunctus ponte.

punè; tum duplici ponte iterùm commiſſus Helleſpontus, Europæ ſic coniuncta Aſia. Ibi Rex ex Abydeno tumulo copias omnes ſuas contemplatus, gaudio de tot collectis populis, lacrymas de breuitate vitæ permiſcuit. Inde per Thraciam atque Theſſaliam ad Thermopylas venit. Eas cum 300 ſuis Lacedæmoniis Rex Leonidas tutandas ſuſceperat, & verò aduerſus Perſas, Ceſſios, immortales duobus diebus, Xerxe ipſo mirante defendit. Tertio demum die circumductis ab Epialte quodam viginti Perſarum millibus, & juga montium occupantibus, Græci illi confixi miſſilibus, tantùm morte ſuâ fauces illas apertas reliquerunt.

Lacrymæ Xerſis.

Thermopylas tuetur Leonidas.

Nauales autem copiæ Perſarum & Græcorum primùm ad Artemiſium dubiâ victoriâ pugnarunt. Deinde ad Salaminam receſſere Græci, vbi aſtu Themiſtoclis cōmmiſſum certamen, in quō victi Perſæ, Ionibus deficientibus in portum Athenienſem ſeſe receperunt. Iam enim occuparant Atticam, & Athenas, tectiſque omnibus prophanis & ſacris iniecerant ignes, quos incendium Sardenſe aliàs accenderat.

Pugna nauales ad Artemiſium & Salaminam.

Xerxes clade ſuorum animaduerſâ relicto in Græciâ Mardonio verſus Helleſpontum fugit, ne eum Græci præuenirent, pontéſque reſcinderent. Sunt qui Phœniciâ naue delatum velint, quâ in tempeſtate ex onere periclitante, Perſarum plures ſalutato Rege in mare deſilierunt, & ſuâ morte atque naufragio Regis periculum diſcuſſerunt. Is demum pauoris, & ignominiæ plenus in Aſiam appulit, quam tot ſumptibus, tanto apparatu inaniter attriuerat.

Fugit Xerſes in Aſiam.

Neque bellum feliciùs in Siciliâ Carthaginienſibus ceſſit. Hi Amilcarem cum multis nauibus, & luculento exercitu miſerant. Sed pars eius claſſis naufragio periit, reliqua Panormum occupauit. Inde profectus Amilcar Himeram obſedit, ſed ſtatim adfuit Syracuſanus Gelo,

Victi à Gelone Carthaginienſes.

qui fraudem virtuti permiſcuit. Interceptis enim Selinuntiorum litteris, quibus nunciabantur mox affuturi cum claſſe, ipſe eos præuenit, ſeque Selinuntium mentitus cum multis nauibus exceptus eſt tanquam amicus; ſed mox quis eſſet oſtendit; nam & ſacrificantem Amilcarem interemit, & Punicis nauibus flammas iniecit. Intereà terreſtrem quoque exercitum aggreſſus ita cecidit, vt centum quinquaginta millia Carthaginienſium in eo prælio deſiderati ſint. Reliqui paucas naues conſcendere, quæ omnes ad ſcopulos alliſæ triſtiſſimo naufragio perieræ. Scapha vna incolumis paucos, & triſtiſſimum tantæ cladis nuncium Cartaginem reuexit.

Etruſci victi à Romanis difficili pugna.

Romæ Conſules ambo contra Etruſcos profecti diu ſe continuerunt caſtris, quia miles detrectabat militiam. Sed demùm hoſtium probris laceſſitus pugnam popoſcit, adhibito Sacramento, ſe nonniſi victorem in patriam rediturum. Et verò pugnatum tantâ obſtinatione, vt Conſul C. Manlius ceciderit, alter M. Fabius Vibulanus, tam graue vulnus accepit, vt ſe abdicare coactus ſit. Victoria penes Romanos fuiſſe viſa eſt tantùm, quia hoſtes ſequenti nocte, caſtris deſertis, abiere.

OLYMP. LXXV.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann 2.	3575.	275.

Perſæ victi ad Plateas, & Mycalem.

Mardonius hoc anno in Bœotiâ ad Platæas cum Ariſtide, & Pauſania fortiter dimicans occubuit, cum priùs Athenarum reliquias incendiſſet, atque ſubruiſſet. Eodem quoque die Perſæ ad Mycalem nauali prælio per Leutychidem profligati, & munitiones, & Claſſem incenſam perdiderunt. Tum de Ionibus in Europam deportandis deliberatum, ne crudelitati Perſarum, ob defectionem, paterent. Satis tamen viſa eſt belli inter Græcos ſocietas; quæ eos tutos etiam in Aſiâ præſtaret. His auditis Xerxes relictis ad Sardeis copiis, Ecbatana venit

ait fugienti, quàm victori ſimilior. Sed turpitudinem fugæ mox turpioribus amoribus cumulauit. Athenienſes verò incenſâ licet vrbe ſuâ Seſton in Thraciâ occuparunt, vt patriam ſuam ſperarent, qui etiam hoſtium vrbes inuadebant Atque hic claudit Herodotus hiſtoriam ſuam fabuloſam in multis quam Thucydides ſapientiùs & lautiùs deinceps excipit.

Fugit Xerxes Ecbatana.

Romæ Conſul Fabius Cæſo cum gente ſua bellum Veiens ſuſcepit, & ad Cremeram fluuium caſtra communiit, quibus ſe trecenti ſex Fabij, cum quatuor millibus clientium incluſerunt: Conſilio ſane Romanis ſalutari, ſi in Fabiis prudentia fortitudini reſpondiſſet.

Fabii bellum Veiens ſuſcipiũt.

OLYMP LXXV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3576. 276.

Athenarum muri hoc anno diligentiâ ciuium, Themiſtoclis prudentiâ perfecti ſunt, renitentibus licet Lacedæmoniis, &, ne ij ſurgerent, lapidem omnem mouentibus. Perrexit igitur Spartam Themiſtocles, cum hi diligentiſſimè conficerentur, & tandiu tergiuerſatus eſt quandiu accepit eos eſſe abſolutos. Tum rogauit Spartanos, mitterent legatos, qui certa referrent: ſed ij detenti ſunt, donec Themiſtocles dimitteretur. Sic communis inuidia Lacedæmoniorum, vnius Athenienſis induſtria labefactata eſt.

Muri Athenienſes refecti.

Obiit hoc anno in Siciliâ Gelo anno ſeptimo ſui principatus, cui ſucceſſit Hiero frater major non tantùm annis, ſed & ſapientiâ, quâ duodecim annis Siciliam prudentiſſimè rexit.

Geloni ſuccedit Hiero frater.

OLYMP. LXXV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3577. 277.

Coſſ. C. Horatio Puluillo, & T. Menenio Lanato, Fabij ad Cremeram primùm ſpe prædæ in inſidias pertracti miſſilibus obruti ſunt ab Etruſcis, deinde internecione deleti, dum vindictam ſuorum ſpirantes in hoſtem fortiùs, quàm cautiùs ruunt. Hac victoriâ animatus

Fabii cæſi ad Cremeram.

 hoſtis

hoſtis Menenium Conſulem aggreſſus etiam exuit caſtris, & ad vrbem pergebat niſi ab altero Conſule repreſſus eſſet : ita clades cladibus, rē ſemel malè geſtâ, ſolent accumulari.

Athenienſes Pyræũ ædificant.

Athenienſes Phalereo tantùm portu hactenus vſi, Pyræum 400. nauium portum exædificarunt, qui ex tribus quaſi portubus conſlari videbatur. Eò maximè obtinuerunt Imperium maris, deinceps non Perſis modò, ſed & reliquis Græcis terribiles facti, & ex Pyræo ſuo maribus omnibus imminentes.

Ærarium Græcorum in inſula Delo.

Hoc anno Pauſanias de prodenda. Perſis Græciâ cogitauit, cum intereà Græcos in libertatem aſſererent Athenienſes ducibus Ariſtide, & Cimone. Hi æquitate, & virtute multos ſibi ſocios conciliarunt, & reliquos impulere Græcos conferre tributa ad bellum Perſicum, conſtituto in inſulâ Delo, publico Gentis ærario: itaque hoc anno primùm creati ἑλληνοτομίας, non mani Græciæ fructu, ſed Athenienſium præcipuâ gloriâ, & quæſtu.

OLYMP. LXXVI. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3578. 278.

Pauſaniæ deſpondetur filia Regis Perſarum.

Pauſanias deſponſatâ ſibi filiâ Regis Perſarum, Barbarico inſoleſcebat faſtu, tam aditus difficilis, quam erat facilis Ariſtides. Inde in eum querelæ, quibus permoti Ephori eum reuocarunt; ſed ſubſtituerunt ei ducem neque ſuis, neque Græciæ rebus ſatis idoneum. Ideò Athenienſium potentia creuit, quorum in ducibus fortitudo cum æquitate, & comitate pugnabant.

Menenii Agrippæ filius mulctatus.

Hoc anno Romæ Menenius magni Menenij Agrippæ filius Exconſul præter rem malè anno ſuperiore geſtam à Tribunis plebis accuſatus, damnatuſque à populo, ex mœrore obiit; neque ſibi, neque patriæ ſuæ ſatis fortis.

OLYMP. LXXVI. *Mundi* Vrb Cond.
ann. 2. 3579. 279.

Pauſanias inquieti vir ingenij Byzantium iuſſu.

juſſu Lacedæmoniorum occupat, vnde ab Athenienſibus & Cimone depulſus Heracleam perrexit, vbi oraculum ſibi fatale accepit. Itaque trajicit in Aſiam vbi conſilia cum Barbaris agitat, quæ per Ariſtidem & Cimonem innotuêre. Itaque reuocatus Spartam datus eſt in carcerem. Vnde emiſſus eſt, ſponſione cum juramento datâ, ſiſtendi ſe magiſtratibus, quoties ad judicium vocaretur. Imprudentiſſimè; cum illiuſmodi homines aut numquam conſtringendi ſint, aut numquam emittendi. *Pauſanias datur in vincula, & ſoluitur.*

Hiero in Sicilia res ſuas fatis feliciter adminiſtrauit, Naxiis & Catanenſibus ejectis, & nouis incolis Catanam inductis, quæ tum Æthna dicta, vt deſperatio recipiendæ patriæ Catanenſibus injiceretur. *Catana dicta Aethna.*

OLYMP. LXXVI. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3580. 280.

Pauſanias etiam hoc anno ne quid intentatum relinqueret, cum Helotis aduerſus patriam conſpirauit. Horum autem ſeruorum erat Spartæ tanta multitudo, vt eorum ſeptem cum ſingulis Lacedæmoniis in bello Perſico dimicarint. Detecta res eſt ſeruorum indiciis, quibus non eſt adhibita fides, decretumque è rep. eſſe, de Rege certiora teſtimonia expectanda videri. *Pauſanias conſpirat cum Helotis.*

Lacedæmonij inter hæc de recuperando maris imperio cogitant, à quo per Hœtemaridam deterrentur. Athenienſes contra multas expeditiones ſuſcipiunt, multaſque inſulas in ſeruitutem redigunt, quarum diuitiis, & viris aucti, reliquis Græcis formidabiles eſſe cæperunt. *Athenienſes Græcis formidabiles.*

CAPVT IX.

DECAS NONA.

Ab anno 3580. *ad* 3590.

OLYMP. LXXVI. ann. 4. *Mundi* 3581. Vrb. Cond. 281.

Xerxes Artaxerxem in regni ſocietatē vocat

HOc anno Artaxerxes à Xerxe parente im regni ſocietatem accerſitur, prærerito Dario primogenito, quòd hic ex priuato, ille ex Rege genitus eſſet; & voluit Xerxes prærogatiuam ſibi à patre Dario factam, non tam exemplo, quam lege in Artaxerxem deriuari.

Cenſus Romæ actus.

Romæ hoc anno cenſus eſt actus, & luſtrum octauum conditum, quo cenſa ſunt tantùm 103. ciuium millia, vt faſti Capitolini referunt, Romanis inter tot bella fortitudine creſcentibus numero deficientibus.

OLYMP. LXXVII. ann. 1. *Mundi* 3582. Vrb. Cond. 282.

Sophocles Æſchylum vicit.

Sophocles hoc anno primùm Athenis Tragœdiam docuit, quâ & de Æſchylo multarum palmarum Poëta victoriam retulit, iudice Cimone. Poriò ex mœrore ſeceſſit in Siciliam

Moritur Aeſchylus.

Æſchylus, aut quod in eius aliquâ Tragœdiâ tabulata concidiſſent. Hic autem obiit, cum in eius caput ſenile & glabrum Aquila elatam in altum teſtudinem quaſi in ſaxum impegiſſet, vt ſexcentis modis homines mori poſſe decerentur.

Agrigentini Tyrannidem extingunt.

Thero Agrigentinorum Tyrannus hoc anno moritur; cujus filius Thraſybulus, dum regnat impotentiùs, primùm ab Hierone vincitur, deinde à ſuis ciuibus occiditur; quo facto Agrigentini ſui juris non Tyrannum tantùm, ſed & Tyrannidem ſuſtulerunt.

Romæ

Romæ hoc anno Volero factus eſt Trib. plebis, cui anno ſuperiori Conſules iniuriâ abſtulerant vitem, & repugnantem addixerant lictorum ſuorum virgis, at ille Centurio Lacertoſus lictores malè mulctauit, & ſeditione populi concitatâ ſupplicium effugerat, Coſſ. ægrè in tumultu dilapſis. Ille ergo patriciis inſenſus legem tulit de plebeis magiſtratibus creandis, & vt Tribunorum comitia non vt olim curiata, ſed tributa eſſent, ſicque potentia diuitum infringeretur. Verùm peſtilentia ſuperueniens, hoc negotium diſcuſſit, & multos mortales ſuſtulit. Valeria Veſtalis corrupta, huius cauſâ fuiſſe creditur; nam ea refoſſa, & ejus amatis inter verbera necatis, malum omne ſublatum eſt.

Volero Centurio fit tribunus plebis.

Valeria Veſtalis defoſſa.

OLYMP. LXXVII. *Mundi* Vrb Cond.
ann. 2. 3583. 283.

Hoc anno Themiſtocles Oſtraciſmo depulſus eſt Athenis, Cimone Miltiadis filio in ejus locum ſubrogato, de tribus accuſatus eſt de nimiâ potentiâ, de ſeueritate penè atroci, & quod Perſis fauere videretur. Meliùs quia ejus operâ nihil jam Athenienſes indigebant. Quare ſe meritò cum arbore comparabat, ſub quo tempore pluuio viatores latent, ſereno cœlo, eius ramos diffringunt.

Themiſtocles Oſtraciſmo depulſus.

Hoc quoque anno natus ſtatuitur Euripides ab autore vitæ Sophoclis, quo 24. annis junior fuiſſe perhibetur, vt funeſtiſſimis Græciæ temporibus homo τραγικώτατος intereſſet.

Naſcitur Euripides.

Hoc anno Romæ denuò creatus Tribunus plebis Volero, legem ſuam de plebeis Magiſtratibus, & Comitiis Tributis tulit, Appio Claudio Conſule ad id delecto vehementiùs quàm par eſſet, & ad ſeditionem vſque reclamante, quæ tamen T. Quintij Capitolini ſapientiâ, & autoritate compreſſa eſt. Inde mouit in Aequos Quintius, Appius in Volſcos; ſed Appij milites in ducem malè affecti, caſtra & ordines adeò flagi-

Appius repugnat Voleroni.

Appij milites victi decimātur. flagitiosè deſeruerunt, vt ipſi hoſtes ſuſpicarentur fraudem. Id tantùm impediit quominùs exercitus internecione deleretur. Sed cum eos ex hoſtico reduxiſſet Appius, ductores ſecuri aut fuſtuario mactauit, reliquos more majorum decimauit, vt ad omnes metus, ad paucos pœna pertineret.

OLYMP. LXXVII ann. 3. *Mundi* 3584. Vrb. Cond. 284.

Cimonis victoria. Cimon hoc anno Claſſem circumtulit magno damno Perſarum. Et in Thraciâ quidem Eionum vrbem vi cepit, muris ejus aquâ dilutis. Inde venit ad Dolopes in Scyrum inſulam, quos omnes ſeruituti mancipauit, & Pyraticum exercere vetuit. Tum quidam ab eo delata putant oſſa Theſei Athenas, ſed id maturiùs factum fuiſſe, & deferentis, & accipientis pietas arguit.

Naſcitur Thucidides. Hoc quoque anno natus perhibetur Thucydides, alter Hiſtoriæ parens, & Herodoto longè accuratior, vt omnia procedènte tempore meliora fiunt.

Appius accuſatus ſe interficit. Hoc item anno dies eſt dicta Appio Claudio exconſuli ad populum, quòd Agrariam legem aſperiùs diſſuaſiſſet, atque diſcuſſiſſet, adiunctis aſperæ ſeueritatis exemplis quâ in milites ſæuierat. Ille neque mutauit cultum, neque rogare populum per ſe, aut alium voluit, ſed atroci ſe virtute inuoluens violentas ſibi intulit manus. Perlato in forum cadauere cum Tribuni plebis impedirent filium quominus ex more de parentis laudibus diceret, reſtitit plebs, atque eius exſequias frequens celebrauit; quaſi ſatis graues dediſſet acerbitatis ſuæ pœnas, qui mori, quàm rogare populum maluiſſet.

OLYMP. LXXVII. ann. 4. *Mundi* 3585. Vrb. Cond. 285.

Cimonis ad Cyprũ, & Eurymedontem victoria. Cimon grauibus cladibus hoc anno Rem Perſicam afflixit. Nam CCCLI eorum naues ad Cyprum, aut depreſſit aut cepit. Earum pleraſque

que cum vacuas cêpiſſet propugnatoribus in terram dilapſis, ipſe iiſdem impoſuit milites Græcos Perſarum armis, & Tyaris ornatos, ſic proceſſit ad oſtia Eurymedontis Pamphyliæ fluuij, vbi reliqua Perſarum claſſis ſtabat in Ancoris egregiè munita. Sed ea cum recepiſſet Athenienſes quaſi ſuos illi in hoſpites atrociter ſæuierunt. Cladem auxit ignoratio mali: Putabant enim Perſæ Piſidas hoſtes in vicino tumultus autores eſſe; dum ergo fugiunt ad naues vt remedium inuenirent, ab Athenienſibus cædebantur. Is hâc pugna, ſeu veriùs tumultu cæſus Pheredates Xerxis ex fratre nepos. Poſterâ luce Cimon duplici auctus victoriâ terreſtri, & maritimâ renauigauit in Cyprum. Vbi dubites vtrum Dux tantus anceps & dubium excogitarit conſilium, aut fortiùs, & prudentius executus ſit. Hoc certum hac victoriâ Res Athenienſes ſurrexiſſe, Perſicas omnino concidiſſe.

Natus quoque perhibetur hoc anno magnum Philoſophiæ lumen Socrates, vt bellicoſos Græcorum mores ſuâ ſapientiâ, & virtutibus emolliret. *Naſcitur Socrates.*

Capuam hoc anno à Tuſcis conditam referebat Cato apud Paterculum delicijs mox, belloque Annibalico famoſam. *Capua condita.*

Romæ T. Numicius Priſcus Antiatarum oppidum nauale vi cêpit, diruit, & incendit, vnde & XX. naues longas abduxit, prædâ omni militi conceſsâ. Poſteà junctis cum Aulo Virgilio Collegâ copiis, Sabinorum fines ingreſſus, eos longè, lateque populatus eſt, vnde & militem locupletem reduxit, paulò poſt tamen agrariis legibus propter egeſtatem inhiaturum, vſque adeò verum eſt bello, maleque parta, ſine latronum commodo dilabi, atque diffluere. *Antium captum à Ro.*

OLYMP. LXXVIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3585. 286.

Hoc anno Mycenæ quæ Argiuis tum potentibus ſe ſubmittere noluerant, funditus euerſæ *Mycenæ euerſæ.*

pœnas

pœnas imprudentioris contumaciæ graues dependerunt.

Moritur Simonides

Tum quoque Simonides obiiſſe traditur Arte memoriæ celebris, & Dioſcuris acceptiſſimus; quorum laudes cum ceciniſſet, ab iis vitam accepit, eorum operâ eductus è domo, quæ eo egreſſo, reliquos conuiuas oppreſſit.

Flores Xeuxis.

Florebat tum quoque Xeuxis pictor egregius, qui naturam ſic æmulabatur, vt volucres ipſas deluderet, ad ejus vuas depictas aduolantes.

OLYMP. LXXVIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 2. 3587. 287.

Miraculum.

Lapis ingens, ſi Plinio fides hoc anno de cœlo in Ægoſpotamum magno naturæ miraculo decidit.

Obit Hiero ſuccedit Thraſybulus.

Obiit eodem, Hiero Syracuſanorum Tyrannus, cui frater Thraſybulus ſucceſſit, nec eius ſanguine, nec eius imperio dignus.

Pauſanias interficitur.

Pauſanias mittens ad Artabazum Perſam Bellcrophonteas litteras de more, proditus eſt ab Argilionuncio. Itaque fugit ad templum Palladis, vbi obſtructis muro foribus fame necatus eſt. Ephori tanquam Aſyli violatores ab Oraculo Delphico denunciati, poſtulati ſunt ad ſupplicium ab Athenienſibus: Sed Spartani viciſſim Themiſtoclem eiuſdem criminis cum Pauſania reum ſibi dedi petierunt. Quare is Argis vbi viuebat in Corcyram fugit. Inde ad Admetum Epirotam, exinde in Aſiam ad Perſas, vbi eſt magnificè, & Regis inſtar exceptus. Nam ei tum numerata ſunt 20. Talenta, & conceſſæ tres vrbes, Magneſia pro pane, Lampſacus pro vino, & Myus pro obſonio. Addunt aliqui duas vrbes Troadis pro veſtibus & ſtragulis: vt verè filio ſuo diceret, *periturum ſe, niſi periiſſet*. Quæ quidem oſtenderunt vanam non fuiſſe de eius cum Perſis fœdere ſuſpicionem.

Themiſtocles fugit ad Perſas.

Thra-

OLYMP. LXXVIII. *Mundi* Vrb.Cond.
ann. 3. 3588. 288.

Thraſybulus primùm contemptus deinde bello appetitus, turpiſſimis conditionibus cum Siculis pepigit, videlicet vti Locros in exilium proficiſceretur. Quare deinceps Syracuſani ſui juris facti annis 40. ad Dionyſium vſque feliciſſimè vixerunt; Hoc bono potiti non ſuâ induſtriâ & virtute, ſed exautorati ſui Principis ſtupiditate, & amentiâ.

Thraſybulus exautoratus.

OLYMP. LXXVIII. *Mundi* Vrb.Cond.
ann 4. 3589. 289.

Hoc anno Artabanus Hircanus genere Regiorum ſatellitum Princeps, inductus in cubiculum à Mitridate Eunucho, Xerxem obtruncauit. Mox perrexit ad Artaxerxem, monuitque cædem à Dario fratre factam, cui & auxilium ad vltionem ſpopondit. Itaque vt parricida Darius interimitur. Verùm ſtatim in Artaxerxem inſurrexit, eumque leuiter vulnerauit; at is percuſſorem lethali vulnere perculit, & mox cum ſeptem filiis robuſtiſſimis, aliiſque conſciis mactari iuſſit. Ita ſolus regnauit Artaxerxes dictus μακρόχειρ, quod brachium, ſeu manum, dextram, læuâ longiorem haberet, vſuſque eſt alieno ſcelere ad regnum ſecuriùs obtinendum.

Ceditur Xerxes, regnat ſolus Artaxerxes Longimanus.

OLYMP LXXIX. *Mundi* Vrb.Cond.
ann. 1. 3590. 290.

Hoc anno qui rebellauerant contra Athenienſes Æginetæ, cum fruſtra diu Lacedæmoniorum auxilia expectaſſent dedere ſe compulſi ſunt. Eadem conditio Thaſſiorum fuit, qui etiam rebellarant aduerſus Athenienſes propter fodinas, & Emporia, ac triennio obſidionem fortiter tolerarunt. Exinde miſerunt Athenienſes decem millia colonorum ad Strymonem fluuium in eum locum qui tum ſeptem viæ dicebatur, poſteà ab ambitu fluminis Amphipolis. Sed hi dum vlteriùs progredi volunt co-

Athenienſes proficiunt in dies.

lo-

loniâ nondum bene firmatâ à Thracibus Eidonis, quibus locus ille infeſtus erat, debellati, & ſe & locum naturâ validum imprudenter perdiderunt.

Pugnatur contra Æquos nō ſatis feliciter.

Hoc item anno, primùm miſſus eſt ſubſidio Proconſul T. Quintius Capitolinus in caſtra contra Æquos, & Volſcos, qui aduentu ſuo impediit, quominùs illa expugnarentur. Romani tum non incruentâ potiti ſunt victoriâ ac victis non abſimiles vrbem tres Duces repetierunt.

CAPVT X.

DECAS DECIMA.

Ab anno 3590. *ad* 3600.

OLYMP.LXXIX.	*Mundi*	Vrb.Cond.
*ann.*2.	3591.	291.

Rebellat Aegyptus duce Inaro.

HOC anno Ægyptus cum Inaro Rege ſuo defecit; in quam Artaxerxes emiſit peditum, equitumque trecenta millia Achæmene Duce, patruo ſuo, Darij filio. Neque tum ſibi Inarus defuit adjunctis Africanis & Aegyptiis copiis, cum ducentis Athenienſium triremibus, quæ in Aegyptum appulerunt, quarum maximè operâ victi Perſæ, ſed lætioribus belli initiis quàm fine.

Conuiuiū Aſſueri.

Artaxerxes in ſacris Codicibus dictus Aſſuerus hoc anno ſuis Satrapis grande conuiuium ſtrauit. Ab eo vocata Vaſthi primaria vxor ſummæ pulchritudinis, venire renuit, & conuiuarum oculos paſcere. Enimuerò id Regi viſum eſt intolerandum: qui adhibito ſeptem ſapientum ſuorum cónſilio, eam mox repudiauit, & hoc repudium ſubditis omnibus ſuis voluit innoteſcere, ne ex eo Reginæ faſto, mulieribus Perſicis præberetur occaſio in maritos inſurgẽdi. Ita mulier ſapiens, quæ negauit pudens ſpe-

Repudiatur Vaſthi.

ctacu-

ſtaculum ſui corporis præbere hominibus magnâ ex parte tumulentis, à marito tam amente, quàm potente per ſummam injuriam caſtigata eſt.

Eodem anno tanta Romæ peſtilentia ſæuiit vt Senâtorum quarta pars abſumeretur. Duo tum Conſules elati ſunt, & magna pars Collegij Tribunorum. Quam occaſionem arripientes Volſci, etiàm vrbem oppugnarunt; à cujus muris tantùm depulſi miſſilibus, Romanos tum mænibus ſuis debere libertatem & incolumitatem ſuam proclamarunt. *Magna Romæ peſtis.*

OLYMP. LXXIX. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3592. 292.

Aſſuero hoc anno quæſitæ virgines variæ exquiſitæ pulchritudinis, vt ex iis ſeligeretur, quæ Vaſthi locum primaria vxor impleret. Selecta eſt inter reliquas Eſther Iudæa, quæ adeò placuit Egeo Eunucho, vt ſtatim huic mundus muliebris accelerarettur. Mardochæus patruus ſummâ prudentiâ curam neptis gerebat, & ad Palatij fores obambulabat ſæpè, vt huic, eiuſque amplitudini proſpiceret, ſed longè plus Deo, quàm ſuæ confidens induſtriæ, & neptis venuſtati. *Eſther inter virgines ſeligitur.* *Mardochæus nepti ſuæ proſpicit.*

Eodem anno Artaxerxes fruſtra ſollicitatis Lacedæmoniis aduerſus Athenienſes, quorum operâ Perſicæ res in Ægypto malè procedebant, ſuis copiis præficit egregios duces duos Artabazum, atque Megabyzum; ſed longè plus induſtriæ & fortitudini Themiſtoclis confidebat; hunc igitur euocat, & ſuis Græcis committere parat. At is operatus ſacris coram amicis in ſplendidâ veſte Taurinum ſanguinem calidum ebibit, ne aut deeſſe Regi optimè de ſe merito, aut bellum inferre patriæ vel ingratus, vel perduellis cogeretur. *Themiſtocles euocatus ab Xerxe interficit.*

Hoc quoque anno Romani vltionem meditantes duos Conſules aduerſus Æquos, & Volſcos miſerunt; qui vicerunt ambo, licet exitu diſpa- *Bellum in Æquos & Volſcos.*

diſpari: quare T. Lucretio Tricipitino triumphus, T. Titurio Gemino Ouatio decreta. Domi autem res parum quietæ fuerunt lege Terentiâ promulgatâ de Quinque-viris Conſulari poteſtate creandis, ne patricij in Repub. poſſent omnia, ſed ex certis legibus omnia gererentur. Ita legum nomine, & ordine turbulenti ciues ad omnia perturbanda abutebantur.

Turbatur Roma.

OLYMP. LXXIX. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3593. 293.

Lex Terentia rurſum Romæ magna contentione agitata: cui fortiter reſtitit Cæſo Quintius. Hujus audaciâ etiam Tribuni ſæpè foro depulſi. Sed is demum populi ſuffragiis in exilium actus oſtendit hunc Sacro Sanctum magiſtratum à nullo impunè vnquam violari.

Lex Terentia Quintius Cæſo exul.

Siculi item aliàs Catanâ, cæteriſque vrbibus dejecti ab Hierone, eaſdem recuperantes hoc anno duce Decetio probarunt Tyrannorum acta non eſſe diuturna.

Siculi eiecti reſtituuntur.

Athenienſes Ægyptiorum auxiliatores, Perſas victos Memphim vſque perſecuti ſunt, cujus vrbis potentiſſimæ duas partes occuparunt; tertiam cui Albi muri nomen aggreſſi, ſunt facti ex oppugnatoribus propugnatores.

OLYMP. LXXX. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3594. 294.

Ephialtes quidam Periclis ſuaſione Cimonem quaſi μισόδημον, & φιλολάκωνα Oſtraciſmo depulit vrbe, cum priùs Areopagitarum autoritatem imminuiſſet. Verùm idem Ephialtes ſequenti nocte jugulatus eſt, cujus cædis ſuſpicionem ægrè à ſe Pericles depulit.

Cimon oſtraciſmo pulſus opera Periclis.

Intereà Perſæ ſuis obſeſſis intra Murum Album trecentas naues miſerunt, quibus hærentes Ægypto Athenienſes depellerentur, prudentiſſimo conſilio, vt mox res Ægyptiacæ defluentes oſtenderunt.

Perſæ ſuis auxilia mittit.

Retinuerunt hoc anno Romæ magiſtratum ſuum præter conſuetudinem Trib. plebis, &

Turba Romana.

nouas

nouas fraudes aduerſus Patricios excogitauere; Sed eas omnes & C. Cladius Regilus tam ſapienter quàm fortiter retexuit. Tandem minùs malum, maius oppreſſit.

Nam Appius Herdonius Sabinus cum Clientibus & ſeruis intempeſtâ nocte ſecundo flumine delapſus, Romam ſubiit; & Capitolium, arcemque Tarpeiam occupauit. Statim oppugnatus eſt quidem, ſed cum ingenti Romanorum damno. Nam P. Valerius Poplicola alter Conſulum cæſus. Tandem arx recepta, Herdonius telis obrutus, eius ſocij, aut ſuâ, aut Romanorum manu omnes, ſed non inulti perierunt. Cum Tribuni plebis tumultus renouarent, T. Quintius exulis pater, ſuffectus adeò ſe facilem, & moderatum populo præſtitit, vt is legum obliuiſceretur. Exacto tempore magiſtratus ſui, abdicauit, vt exemplo ſuo Tribunos plebis coargueret, qui jam tertium annum contra morem majorum retinebant; quâ objurgatione tacitâ, nulla eſt ad conuincendos improbos, atque deterrendos valentior.

Herdonius Sabinus occupat Capitolium, vnde ægrè depellitur.

T. Quintii facilitas vrbi ſalutaris.

OLYMP.LXXX. *Mundi* Vrb.Cond.
ann 2. 3594. 294.

Athenienſes Leocrate duce Corinthios Epidauriis conjunctos debellarunt, & Peloponneſo populatâ, iterum congredi auſos, iterum vicere ad Cecricephalum. Æginetæ quoque rebelles eamdem aleam ſubierunt, victi profligatique ab Athenienſibus, quos odio capitali, ſed inutili proſequebantur. Hic quoque annus Lyſiæ magni Oratoris natalibus notatur, qui pugnaces Athenienſium animos, Orationis ſuauitate demulceret.

Victi Corinthij & Æginetæ ab Athenienſibus.

Naſcitur Lyſias Orator.

Eſther hoc anno in thalamum Aſſueri introducta, eum ſic implicuit, & demulſit, vt Vaſthi priſtinæ vxoris ſuæ penitus obliuiſceretur.

Eſther fit vxor Artaxerxis.

Cenſus hoc item anno habitus Romæ, ciuium centum triginta tria millia cum trecentis nouem ſuggeſſit; ſed luſtrum habitum non eſt

Cenſus habitus ſine luſtro.

ob

ob occupatum Capitolium, & alterius Conſulis necem, quamuis Dionyſius conditum aſſerat. Volſci & Æqui ad Antium victi, duobus Conſulibus, cum multis captiuis triumphum reliquerunt.

Victi Æqui, & Volſci.

OLYMP. LXXX. *ann.* 3. | *Mundi* 3595. | Vrb. Cond. 296.

Megarenſes ab Athenienſibus adiuti.

Megarenſes à Corinthiis vexati Athenienſium implorant opem: eò miſſus Mironydes Corinthios vicit; & ne deinceps vexarentur ſocij e is μακρὰ τείχη ædificauit, vt eſſent deinceps ad reſiſtendum, & expectanda Athenienſium auxilia paratiores.

Commiſſi Athenienſes, & Lacedæmonij.

Phocenſes ejecerunt Dores ex tribus oppidis, ſed ſtatim Lacedæmonij expulſis opem tulerunt. Eos redeuntes dum aggrediuntur Athenienſes, quàm expectarant paratiores & fortiores experti ſunt.

Eunuchorum in Artaxerxem inſidiæ.

Ad hunc quoque annum pertinent Eunuchorum inſidiæ in Aſſuerum, quos aut Mardochæi inuidia, aut repudium Vaſthi ad tantum facinus impulerant, & ſortè Amano conſcio. Sed detecti parricidarum ſupplicio vitam terminarunt. De muneribus autem Mardochæo indici datis ita ſcriptura loquitur, vt hoc loco negatio pro affirmatione, aut ſanè prolepſis ab eruditis admittenda videatur.

Equi & Sabini Rom. aggrediuntur. T. Quintius ab Aratro vocatus ad Dictaturam.

Æqui & Sabini in Romanos mouerunt; Sabinos ſubmouit & vicit C. Nautius Rutilus. Æqui, duce Graccho Claudio, Minucium in anguſtias pertraxerunt, vbi erat Romanis fame pereundum, vel facienda deditio. Ideò T. Quintius ab Aratro vocatus ad Dictaturam, qui & Minucium liberauit, & Æquos concluſos jumentorum more ſub jugum miſit, ideoque triumphauit, Minucium priùs ob imprudentiam ſubmouens Conſulatu. Sic intra dies 15. tot rebus confectis Dictaturam poſuit, & prædiolum repetiit, ſine fructuum jacturâ, quod vnum

in

in tantâ dignitate vxor eius ruſtica & prouida materfamilias reformidarat.

OLYMP. LXXX. *Mundi* Vrb Cond.
ann. 4. 3597. 297.

Aequi quieſcere neſcij Corbionem occupant: mox tamen à C. Horatio Puluillo Conſule deuicti, ſe ſemper rebelles, non felices eſſe docuerunt. *Æqui iterum victi.*

Thebani à Bœotis contempti μεδισμοῦ nomine confugiunt ad Lacedæmonios, à quibus honori priſtino reſtituti ſunt, nec tributum ſceleri, quod erat temporum iniquitati aſſignandum. *Thebani cauſa belli inter Ath. & Laced.* Tum nihilominus Lacedæmonios deuicit exiguâ manu Dux Athenienſium Myronides, & Bœotiam, Locros, aliaſque regiones ſuis partibus addixit. *Myronidis Ath. res geſtæ.* Sic inter duos illos populos diuiſa Græcia, vertenda in Perſas arma, in ſe infeliciter abſumebat.

OLYMP. LXXXI. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3598. 298.

Tolmides Dux Athenienſis Laconicam populatur, & Zacynthum, atque Cephaleniam inſulas occupat. *Tolmidis Athen. res geſtæ.* Meſſenios quoque & Helotas qui Ithome deditionem fecerant Lacedæmoniis, eâ lege, vt numquam niſi vt ſerui in Peloponneſum redirent, Naupacti collocat; futuros ab hac parte Græciæ præſidio, atque ornamento, cum Athenienſium gloriâ, & æmulatione Lacedæmoniorum. *Meſſenij Naupacti locati.*

Eodem anno Romæ ludos ſæculares actos eſſe ſcribit Cenſorinus, *Ludi ſæculares Romæ.* quo vigebat Icilius Tribunus plebis autoritate tantâ, vt ſibi conuocandi Senatus ius arrogaret, quod ad hoc vſque tempus Conſulum fuerat. Vir fuit ille ſeditioſæ facundiæ, & dignus è Tarpeiâ rupe præcipitari, *Icilii Tr. Pl. audacia.* vnde tantum non lictorem Conſulis reſiſtentem ſibi, dejiciendum curauit. Sed tum Romæ magiſtratus ille ſacer, multa ſcelera contegebat.

OLYMP. LXXXI. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 2. 3599. 299.

Eſdras innoteſcitiudex Iudæorum, & Legiſlator.

Innotuit hoc anno Eſdras, aliter Nehemias dictus, & poteſtatem accepit ab Aſſuero Hieroſolymam proficiſcendi. Is, teſte Hieronymo nouas excogitauit litteras, cum ad hoc vſque tempus fuiſſent Hebræis, & Samaritanis communes. Profectus eſt autem cum ſociis 1776. & cum ſummâ poteſtate iudicandi, corrigendi, docendique, immò expendendi pecunias quas acceperat ex fiſco: vt tum in Dei populum (annitentibus ſaltem occultè Eſthere, atque Mardochæo) Regis Deique procurator conſtitutus eſſe videretur.

Pericles Peloponneſum populatur.

Hoc anno Pericles ab Athenienſibus dux electus eſt, qui dum Tolmides in Bœotia occupatus eſſet, Pelopponeſum fœdiſſimè depopulatus eſt. Tumque Lacedæmonij eius manus experti ſunt, vt eius linguæ fulmina ſæpe Athenienſes nouerant.

Æqui Tuſculum aggreſſi.

Æqui hoc anno in Italiâ Tuſculanos ſunt aggreſſi. Cumque Romæ tumultuarentur Tribun. plebis cum patriciis, nihil propiùs factum, quã vt Tuſculani desererentur. Demum juſſi ſunt ambo Coſſ. cum amicis, clientibus, & volonibus obuiam hoſti procedere. Itaque multi certatim huic militiæ nomen, & inter reliquos Siccius Dentatus, magnus Patriciorum oppugnator, cum cohorte octingentorum emeritorum. Hic autem ſuperueniens hoſti fortiter cum Conſule pugnanti, potiſſima victoriæ cauſa fuit. Facinus tamen glorioſum in odium Conſulis flagitioſè conuertit, ac malitiæ ſuæ frau diſque præmium, in annum ſequentem abſtulit plebis Tribunatum.

Siccius Dentatus cauſa victoriæ factus ideo Trib. plebis.

OLYMP. LXXXI. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3600. 300.

Eſdras Hieroſolymam ordinat.

Pertinent ad hunc annum quæ Eſdras Hieroſolymis ordinauit; & maxime connubia Iudæorum cum alienigenis diſſoluta, quæ eò diffi-

cilio-

ciliora videbantur, quò vxores illæ ardentiùs à maritis ſuis diligebantur; ſed præualuit diuina lex, cum Eſdræ ſanctiſſimis monitionibus, Regis etiam authoritate firmatis.

Initium Hebdomadarū Danielis.

Ad hunc quoque annum ſpectare videtur initium Hebdomadarum ſeptuaginta Danielis; quæ cum contineant ſepties ſeptuaginta Decadas, ſeu annos quadringentos nonaginta: ex iis ſi dimidium Hebdomadæ, ſeu tres annos cum dimidio ſuſtuleris, occurret patiens in cruce Chriſtus, & cum hoc verbo *conſummatum eſt*, omnia legalia ſacrificia in cruce conſummans. De his Hebdomadis, recole quæ quæſtione duodecima Prolegomenon obſeruauimus.

Syracuſanorum petaliſmus.

Syracuſani hoc anno Athenienſes ſtolidè imitati πεταλισμοῦ, ſeu ὀστρακισμοῦ formam induxerunt: hoc tamen illis ſapientiores, quod hoc pœnæ iniuſtiſſimæ genus vix receptum ſuſtulerunt.

Legati Rom. miſſi in Græciam.

Romæ verò lege Terentiâ rejectâ tres legati, Sp. Poſtumius, Ser. Sulpitius, & A. Manlius miſſi ſunt in Græciam, qui eorum populorum leges explorarent, apud quos tandiu floruiſſe ſapientes exiſtimabantur.

Damnati ſuperioris anni Conſules.

Ibidem ſuperioris anni Conſules C. Veturinus Cicurinus, & T. Romilius Vaticanus hoc anno damnati; hic decem millibus æris, ille quindecim, hoc eſt 200. & 300. circiter Gallicis Francis, quæ vix poſtea mediaſtini mulcta fuit: hac tamen damnatus Romilius, vt tum ingenti pecuniæ ſumma, in Senatu ſententiam valdè popularem dixit, & tam pauci eum nummi à Patriciis ſuis, & à veritate diuulſerunt.

LIBER IV.

SÆCVLVM MVNDI TRIGESIMVM SEPTIMVM.

Ab anno mundi 3600. ad 3700.

CAPVT PRIMVM.

PRIMA DECAS.

Ab anno 3600. ad 3610.

OLYMP. LXXXI.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann 4.	3601.	301.

Amani, & Mardochei caſus.

CADIT in hunc annum duodecimum Aſſueri ſiue Artaxerxis, Amani Tragœdia, qui cum omnia poſſet apud regem, obtinuit vt gens Iudæorum vniuerſa vno die tolleretur. Ille non ſatis cultus à Mardochæo ab eo ſe contemptum putauit, & in tantum furorem exarſit vt tanti populi ſanguine duntaxat extinguendus videretur. Porrò tam certus erat petitionis à Rege obtinendæ, vt cædis etiam diem committeret ſorti; quam Deus ita diſpoſuit, vt in menſem duodecimum, eiuſque diem decimum tertium, vel decimum quartum caderet, quò plus temporis diſturbando iniuſtiſſimo conſilio tribueretur. Tandem impetrata eſt ab imprudentiſſimo Rege hac die omnium Iudæorum cædes; cuius denun-

nũciatio etiam publicis locis affixa mirificè Iudæos perturbauit. Principio quidem precibus, & corporis afflictationibus confugerunt ad Deum, deinde humana etiam remedia adhibuerunt. Monuit enim Mardocheus Eſtherem, vt Aſſuerum adiret, & negotium quocumque tandem poſſet ipſa modo diſiiceret: ſed huic quoque periculum imminebat, ſi non vocata, Regem adiret; quia id leges patriæ prohibebant. Tandem illa proprium diſcrimen publico gentis periculo poſthabuit. Splendidè enim veſtita Regis cubiculum ingreſſa eſt, ſed hanc ille reſpexit oculis qui plus majeſtatis, quàm amoris teſtarentur. Hæc ſeu verum fuit, ſeu ſimulatum deliquium velut exanimata cecidit, cui vt opitularetur Rex ipſe deſcendit de ſolio, & Regis oblitus, mariti perſonam induit, huic ſceptrum deoſculandum offert, clementiæ ſignum: atque vt omnem timoris ſuſpicionem abſtergeret, ei ſponte offert omnia quæ petitura erat, dimidiâ tantùm excluſâ regni parte. Hic Eſther rogauit Regem duntaxat, vt ſequenti die ad ſe cum Amano cœnam ſumeret, quod ſtatim obtinuit. Itaque Rex cum Amano apud Reginam ſplendido conuiuio ſunt excepti. Neque tamen tum aperuit Eſther mentem ſuam, ſed eandem conuiuij, cum eodem comite, gratiam poſtulauit à Rege, quam non difficiliter obtinuit. Dum exit Aman & ex vino, & ex factâ ſibi gratiâ hilarior, incidit in Mardochæum à quo non eſt exceptus honore, quem ſibi debitum homo ſupra modum ambitioſus, putabat; vnde tantùm mœroris hauſit, vt is omnes quibus perfruebatur delicias, quaſi felle dilueret. Quâ de re cum queſtus eſſet apud vxorem, & amicos, ſuadent illi vt crucem 50. cubitorum ſtatim Mardochæo excitandam curet, eiuſque mortem die ſequenti à Rege Reginaque obtineat. Eam porro noctem Aſſuerus traduxit inſomnem, quam vt falleret Annales ſibi prælegi juſſit, & Anagno-

ſtes fortè in illum locum decidit, quo deteċtæ per Mardochæum inſidiæ deſcribebantur. Hic petiit Aſſuerus, quid mercedis index ille nobilis recepiſſet, negatùmque ab Eunuchis quidquam abſtuliſſe. Itaque quæſiuit Rex quis ex aulicis ſtaret in veſtibulo, ſtatimque eſt inuentus Amanus Mardochæi petiturus necem, & ſupplicium jam paratæ crucis. Hunc Aſſuerus interrogat quis eſſet hominis honorandi modus, qui Regi acceptiſſimus eſſet, ille quaſi ſuis commodis reſponſurus ait, hunc hominem indutum veſtibus Regiis imponendum eſſe equo regio, per vrbem regiam circumducendum primario aulico præcedente, qui vociferaretur præconis inſtar ſic hominem honorari, quem Rex maximè honoratum vellet. Vade (Rex inquit) & hæc ipſe in Mardochæo perfice, & vide, vt accuratè exhaurias quæcumque ſuggeſſiſti. Quid multa? cum inſignibus Regiis per Suſa Mardochæus ab Amano circumducitur: vnde inuidus ille ſuperbuſque præco tantùm concepit triſtitiæ, vt ſe abderet domo, vicem ſuam dolentiùs deploraturus. Inde tamen per vim propè ab Eunuchis Regiis ad majorem dolorem abſtractus eſt, conuiuiumque Reginæ. In eo cum Rex incaluiſſet mero, & Eſtherem de petitione ſuâ monuiſſet, illa compoſito ad miſerationem vultu, ſibi vitam populoque ſuo deprecata eſt. Cumq; is percitus iracundiâ, autorem tantæ crudelitatis poſtulaſſet, illa oculos & manum intendit in Amanum, quem inſuper hoſtem capitaliſſimum appellauit ſuum. Rex itaque furore, & indignatione concitatus, nec monſtri conſpectum ferens, relictâ ſubitò menſâ pergit in hortum; Amanus turbatior, accedit ad Reginam ſupplex vt eam flecteret, & accedit propiùs quàm eius conditio pateretur, adeo vt veniret in ſuſpicionem apud Regem Zelotypum attentatæ vxoris pudicitiæ. Quare illicò jubente Aſſuero, eius quaſi cadaueris, operitur facies, & in crucem

quam

quam Mardochæo parauerat, ab Eunuchis indicatam, tolli jubetur. Mardochæus in eius locum, ac bona ſubſtituitur, cujus operâ, atque Eſtheris reſciſſum de tollendis omnibus Iudæis decretum, in eorum hoſtes conuerſum eſt. Ita vir impius ex purpurâ ad furcam delapſus eſt, vt vir innocentiſſimus ex cruce, tantum non ad diadema tolleretur.

Sicyonem cum fruſtrà tentaſſet Pericles in Acarnaniam arma conuertit quam juris Athenienſis fecit, ne expeditionem irritam ſuſcepiſſe videretur, ad res bene gerendas vir ſuprà modum intentus. *Pericles Syionem tentat, Acarnaniam recipit.*

Syracuſani quoque hoc anno cum Tyrrhenis bellum geſſerunt, quo condita eſt in Sicilia vrbs Palica à Ducetio Siculo juxta Deorum Palicorum lacum, quæ loco fertiliſſimo ſita, tam citò aſſurrexit, quàm defecit, eique ſua amœnitas, & omnium rerum copia, ad diuturnitatem obfuit. *Palica condita.*

OLYMP. LXXXII. *Mundi* Vrb Cond.
ann. 1. 3602. 302.

Celebris eſt annus Iudæorum in ſuos inimicos vltione, eodem menſe, & die quo ipſi ab iiſdem deſignati fuerant ad cædem. Conſtat eorum ſeptuaginta quinque millia ſublatâ eſſe, præter Amani liberos cum totâ familiâ, eodem etiam tempore in crucem actos. Hunc diem vt feſtum diu Iudæi recoluere, & donec eumdem in Chriſtum transtulerunt vt liquet ex Impp. reſcriptis: Tum enim quieſcere prohibiti ſunt, cum lætari impiè, & per ſacrilegium voluerunt. *Iudæorum de inimicis vltio.*

Tum quoque à Crotoniatis euerſa Sybaris ante annos duodeſexaginta, duce Theſſalo, inſtaurata eſt inter Crathim, & Sybarim fluuios, reliquiis ciuium vndicumque collectis, vnde tamen ſexto poſt anno depulſi, huius vrbis nihil præter obſcura veſtigia poſteris reliquerunt. *Euerſa Sybaris.*

pœnas imprudentioris contumaciæ graues dependerunt.

Moritur Simonides Tum quoque Simonides obiiſſe traditur Artę memoriæ celebris, & Dioſcuris acceptiſſimus; quorum laudes cum ceciniſſet, ab iis vitam accepit, eorum operâ eductus è domo, quæ eo egreſſo, reliquos conuiuas oppreſſit.

Floret Xeuxis. Florebat tum quoque Xeuxis pictor egregius, qui naturam ſic æmulabatur, vt volucres ipſas deluderet, ad ejus vuas depictas aduolantes.

OLYMP. LXXVIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 2. 3587. 287.

Miraculum. Lapis ingens, ſi Plinio fides hoc anno de cœlo in Ægoſpotamum magno naturæ miraculo decidit.

Obit Hiero ſuccedit Thraſybulus. Obiit eodem, Hiero Syracuſanorum Tyrannus, cui frater Thraſybulus ſucceſſit, nec eius ſanguine, nec eius imperio dignus.

Pauſanias interficitur. Pauſanias mittens ad Artabazum Perſam Bellerophonteas litteras de more, proditus eſt ab Argilio nuncio. Itaque fugit ad templum Palladis, vbi obſtructis muro foribus fame necatus eſt. Ephori tanquam Aſyli violatores ab Oraculo Delphico denunciati, poſtulati ſunt ad ſupplicium ab Athenienſibus: Sed Spartani viciſſim Themiſtoclem eiuſdem criminis cum

Themiſtocles fugit ad Perſas. Pauſania reum ſibi dedi petierunt. Quare is Argis vbi viuebat in Corcyram fugit. Inde ad Admetum Epirotam, exinde in Aſiam ad Perſas, vbi eſt magnificè, & Regis inſtar exceptus. Nam ei tum numerata ſunt 200 Talenta, & conceſſæ tres vrbes, Magneſia pro pane, Lampſacus pro vino, & Myus pro obſonio. Addunt aliqui duas vrbes Troadis pro veſtibus & ſtragulis: vt verè filio ſuo diceret, *perituram ſe, niſi periiſſet*. Quæ quidem oſtenderunt vanam non fuiſſe de eius cum Perſis fœdere ſuſpicionem.

Thra-

OLYMP.LXXVIII. *Mundi* Vrb.Cond.
ann.3. 3588. 288.

Thraſybulus primùm contemptus deinde bello appetitus, turpiſſimis conditionibus cum Siculis pepigit, videlicet vti Locros in exilium proficiſceretur. Quare deinceps Syracuſani ſui iuris facti annis 40. ad Dionyſium vſque feliciſſimè vixerunt; Hoc bono potiti non ſuâ induſtriâ & virtute, ſed exautorati ſui Principis ſtupiditate, & amentiâ. *Thraſybulus exautoratus.*

OLYMP.LXXVIII. *Mundi* Vrb.Cond.
ann 4. 3589. 289.

Hoc anno Artabanus Hircanus genere Regiorum ſatellitum Princeps, inductus in cubiculum à Mitridate Eunucho, Xerxem obtruncauit. Mox perrexit ad Artaxerxem, monuitque cædem à Dario fratre factam, cui & auxilium ad vltionem ſpopondit. Itaque vt parricida Darius interimitur. Verùm ſtatim in Artaxerxem inſurrexit, eumque leuiter vulnerauit; at is percuſſorem lethali vulnere perculit, & mox cum ſeptem filiis robuſtiſſimis, aliiſque conſciis mactari iuſſit. Ita ſolus regnauit Artaxerxes dictus μακρόχειρ, quod brachium, ſeu manum, dextram, læuâ longiorem haberet, vſuſque eſt alieno ſcelere ad regnum ſecuriùs obtinendum. *Ceditur Xerxes, regnat ſolus Artaxerxes Longimanus.*

OLYMP LXXIX. *Mundi* Vrb.Cond.
ann.1. 3590. 290.

Hoc anno qui rebellauerant contra Athenienſes Æginetæ, cum fruſtra diu Lacedæmoniorum auxilia expectaſſent dedere ſe compulſi ſunt. Eadem conditio Thaſſiorum fuit, qui etiam rebellarant aduerſus Athenienſes propter fodinas, & Emporia, ac triennio obſidionem fortiter tolerarunt. Exinde miſerunt Athenienſes decem millia colonorum ad Strymonem fluuium in eum locum qui tum ſeptem viæ dicebatur, poſteà ab ambitu fluminis Amphipolis. Sed hi dum vlteriùs progredi volunt co- *Athenienſes proficiunt in dies.*

loniâ nondum bene firmatâ à Thracibus Eidonis, quibus locus ille infeſtus erat, debellati, & ſe & locum naturâ validum imprudenter perdiderunt.

Pugnatur contra Æquos nō ſatis feliciter. Hoc item anno, primùm miſſus eſt ſubſidio Proconſul T. Quintius Capitolinus in caſtra contra Æquos, & Volſcos, qui aduentu ſuo impediit, quominùs illa expugnarentur. Romani tum non incruentâ potiti ſunt victoriâ ac victis non abſimiles vrbem tres Duces repetierunt.

CAPVT X.

DECAS DECIMA.

Ab anno 3590. ad 3600.

OLYMP. LXXIX. *ann.* 2. *Mundi* 3591. Vrb. Cond. 291.

Rebellat Aegyptus duce Inaro. HOC anno Ægyptus cum Inaro Rege ſuo defecit, in quam Artaxerxes emiſit peditum, equitumque trecenta millia Achæmene Duce, patruo ſuo, Darij filio. Neque tum ſibi Inarus defuit adjunctis Africanis & Aegyptiis copiis, cum ducentis Athenienſium triremibus, quæ in Aegyptum appulerunt, quarum maximè operâ victi Perſæ, ſed lætioribus belli initiis quàm fine.

Conuiniū Aſſueri. Artaxerxes in ſacris Codicibus dictus Aſſuerus hoc anno ſuis Satrapis grande conuiuium ſtrauit. Ab eo vocata Vaſthi primaria vxor ſummæ pulchritudinis, venire renuit, & conuiuarum oculos paſcere. Enimuerò id Regi viſum eſt intolerandum: qui adhibito ſeptem ſapientum ſuorum conſilio, eam mox repudiauit, & hoc repudium ſubditis omnibus ſuis voluit innoteſcere, ne ex eo Reginæ facto, mulieribus Perſicis præberetur occaſio in maritos inſurgēdi. Ita mulier ſapiens, quæ negauit pudens ſpe- *Repudiatur Vaſthi.*

ctacu-

ſtaculum ſui corporis præbere hominibus magnâ ex parte tumulentis, à marito tam amente, quàm potente per ſummam injuriam caſtigata eſt.

Eodem anno tanta Romæ peſtilentia ſæuiit vt Senatorum quarta pars abſumeretur. Duo tum Conſules elati ſunt, & magna pars Collegij Tribunorum. Quam occaſionem arripientes Volſci, etiam vrbem oppugnarunt; à cujus muris tantùm depulſi miſſilibus, Romanos tum mænibus ſuis debere libertatem & incolumitatem ſuam proclamarunt. *Magna Romæ peſtis.*

OLYMP. LXXIX *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3592. 292.

Aſſuero hoc anno quæſitæ virgines variæ exquiſitæ pulchritudinis, vt ex iis ſeligeretur, quæ Vaſthi locum primaria vxor impleret. Selecta eſt inter reliquas Eſther Iudæa, quæ adeò placuit Egeo Eunucho, vt ſtatim huic mundus muliebris acceleraretur. Mardochæus patruus ſummâ prudentiâ curam neptis gerebat, & ad Palatij fores obambulabat ſæpè, vt huic, eiuſque amplitudini proſpiceret, ſed longè plus Deo, quàm ſuæ confidens induſtriæ, & neptis venuſtati. *Eſther inter virgines ſeligitur.* *Mardochæus nepti ſuæ proſpicit.*

Eodem anno Artaxerxes fruſtra ſollicitatis Lacedæmoniis aduerſus Athenienſes, quorum operâ Perſicæ res in Ægypto malè procedebant, ſuis copiis præficit egregios duces duos Artabazum, atque Megabyzum; ſed longè plus induſtriæ & fortitudini Themiſtoclis confidebat; hunc igitur euocat, & ſuis Græcis committere parat. At is operatus ſacris coram amicis in ſplendidâ veſte Taurinum ſanguinem calidum ebibit, ne aut deeſſe Regi optimè de ſe merito, aut bellum inferre patriæ vel ingratus, vel perduellis cogeretur. *Themiſtocles euocatus ab Xerxe interſecit.*

Hoc quoque anno Romani vltionem meditantes duos Conſules aduerſus Æquos, & Volſcos miſerunt; qui vicerunt ambo, licet exitu diſpa- *Bellum in Æquos & Volſcos.*

diſpari: quare T. Lucretio Tricipitino triumphus, T. Titurio Gemino Ouatio decreta. Domi autem res parum quietæ fuerunt lege Terentiâ promulgatâ de Quinque-viris Conſulari poteſtate creandis, ne patricij in Repub. poſſent omnia, ſed ex certis legibus omnia gererentur. Ita legum nomine, & ordine turbulenti ciues ad omnia perturbanda abutebantur.

Turbatur Roma.

OLYMP. LXXIX. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3593. 293.

Lex Terentia

Quintius Cæſo exul.

Lex Terentia rurſum Romæ magna contentione agitata: cui fortiter reſtitit Cæſo Quintius. Hujus audaciâ etiam Tribuni ſæpè foro depulſi. Sed is demum populi ſuffragiis in exilium actus oſtendit hunc Sacro Sanctum magiſtratum à nullo impunè vnquam violari.

Siculi eiecti reſtituuntur.

Siculi item aliàs Catanâ, cæteriſque vrbibus dejecti ab Hierone, eaſdem recuperantes hoc anno duce Decetio probarunt Tyrannorum acta non eſſe diuturna.

Athenienſes Ægyptiorum auxiliatores, Perſas victos Memphim vſque perſecuti ſunt, cujus vrbis potentiſſimæ duas partes occuparunt; tertiam cui Albi muri nomen aggreſſi, ſunt facti ex oppugnatoribus propugnatores.

OLYMP. LXXX. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3594. 294.

Cimon oſtraciſmo pulſus opera Periclis.

Ephialtes quidam Periclis ſuaſione Cimonem quaſi μισόδημον, & φιλολάκωνα Oſtraciſmo depulit vrbe, cum priùs Areopagitarum autoritatem imminuiſſet. Verùm idem Ephialtes ſequenti nocte jugulatus eſt, cujus cædis ſuſpicionem ægrè à ſe Pericles depulit.

Perſæ ſuis auxilia mittit.

Intereà Perſæ ſuis obſeſſis intra Murum Album trecentas naues miſerunt, quibus hærentes Ægypto Athenienſes depellerentur, prudentiſſimo conſilio, vt mox res Ægyptiacæ defluentes oſtenderunt.

Turba Romana.

Retinuerunt hoc anno Romæ magiſtratum ſuum præter conſuetudinem Trib. plebis, & nouas

nouas fraudes aduerſus Patricios excogitauere; Sed eas omnes & C. Cladius Regilus tam ſapienter quàm fortiter retexuit. Tandem minùs malum, maius oppreſſit.

Herdonius Sabinus occupat Capitolium, vnde ægrè depellitur.

Nam Appius Herdonius Sabinus cum Clientibus & ſeruis intempeſtâ nocte ſecundo flumine delapſus, Romam ſubiit, & Capitolium, arcemque Tarpeiam occupauit. Statim oppugnatus eſt quidem, ſed cum ingenti Romanorum damno. Nam P. Valerius Poplicola alter Conſulum cæſus. Tandem arx recepta, Herdonius telis obrutus, eius ſocij, aut ſuâ, aut Romanorum manu omnes, ſed non inulti perierunt. Cum Tribuni plebis tumultus renouarent, T. Quintius exulis pater, ſuffectus adeò ſe facilem, & moderatum populo præſtitit, vt is legum obliuiſceretur. Exacto tempore magiſtratus ſui, abdicauit, vt exemplo ſuo Tribunos plebis coargueret, qui jam tertium annum contra morem majorum retinebant; quâ objurgatione tacitâ, nulla eſt ad conuincendos improbos, atque deterrendos valentior.

T. Quintii facilitas vrbi ſalutaris.

OLYMP. LXXX. Ann 2. — *Mundi* 3594. — Vrb. Cond. 294.

Victi Corinthij & Æginetæ ab Athenienſibus.

Athenienſes Leocrate duce Corinthios Epidauriis conjunctos debellarunt, & Peloponneſo populatâ, iterum congredi auſos, iterum vicere ad Cecricephalum. Æginetæ quoque rebelles eamdem aleam ſubierunt, victi profligatique ab Athenienſibus, quos odio capitali, ſed inutili proſequebantur. Hic quoque annus Lyſiæ magni Oratoris natalibus notatur, qui pugnaces Athenienſium animos, Orationis ſuauitate demulceret.

Naſcitur Lyſias Orator.

Eſther hoc anno in thalamum Aſſueri introducta, eum ſic implicuit, & demulſit, vt Vaſthi priſtinæ vxoris ſuæ penitus obliuiſceretur.

Eſther fit vxor Artaxerxis.

Cenſus hoc item anno habitus Romæ, ciuium centum triginta tria millia cum trecentis nouem ſuggeſſit; ſed luſtrum habitum non eſt

Cenſus habitus ſine luſtro.

ob

in tantâ dignitate vxor eius ruſtica & prouida materfamilias reformidarat.

OLYMP.LXXX. *Mundi* Vrb Cond.
*ann.*4. 3597. 297.

Æqui iterum victi.

Aequi quieſcere neſcij Corbionem occupant: mox tamen à C. Horatio Puluillo Conſule deuicti, ſe ſemper rebelles, non felices eſſe docuerunt.

Thebani cauſa belli inter Ath. & Laced.

Myronidis Ath. res geſtæ.

Thebani à Bœotis contempti μιδισμοῦ nomine confugiunt ad Lacedæmonios, à quibus honori priſtino reſtituti ſunt, nec tributum ſceleri, quod erat temporum iniquitati aſſignandum. Tum nihilominus Lacedæmonios deuicit exiguâ manu Dux Athenienſium Myronides, & Bœotiam, Locros, aliaſque regiones ſuis partibus addixit. Sic inter duos illos populos diuiſa Græcia, vertenda in Perſas arma, in ſe infeliciter abſumebat.

OLYMP.LXXXI. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*1. 3598. 298.

Tolmidis Athen. res geſtæ.

Meſſenij Naupacti locati.

Tolmides Dux Athenienſis Laconicam populatur, & Zacynthum, atque Cephaleniam inſulas occupat. Meſſenios quoque & Helotas qui Ithome deditionem fecerant Lacedæmoniis, eâ lege, vt numquam niſi vt ſerui in Peloponneſum redirent, Naupacti collocat; futuros ab hac parte Græciæ præſidio, atque ornamento, cum Athenienſium gloriâ, & æmulatione Lacedæmoniorum.

Ludi ſæculares Romæ.

Icilii Tr. Pl. audacia.

Eodem anno Romæ ludos ſæculares actos eſſe ſcribit Cenſorinus, quo vigebat Icilius Tribunus plebis autoritate tantâ, vt ſibi conuocandi Senatus ius arrogaret, quod ad hoc vſque tempus Conſulum fuerat. Vir fuit ille ſeditioſæ facundiæ, & dignus è Tarpeiâ rupe præcipitari, vnde tantum non lictorem Conſulis reſiſtentem ſibi, dejiciendum curauit. Sed tum Romæ magiſtratus ille ſacer, multa ſcelera contegebat.

OLYMP. LXXXI. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 2. 3599. 299.

Eſdras innoteſcit iudex Iudæorum, & Legiſlator.

Innotuit hoc anno Eſdras, aliter Nehemias dictus, & poteſtatem accepit ab Aſſuero Hieroſolymam proficiſcendi. Is, teſte Hieronymo nouas excogitauit litteras, cum ad hoc vſque tempus fuiſſent Hebræis, & Samaritanis communes. Profectus eſt autem cum ſociis 1776. & cum ſummâ poteſtate judicandi, corrigendi, docendique, immò expendendi pecunias quas acceperat ex fiſco: vt tum in Dei populum (annitentibus ſaltem occulte Eſthere, atque Mardochæo) Regis Deique procurator conſtitutus eſſe videretur.

Pericles Peloppon-ſum populatur.

Hoc anno Pericles ab Athenienſibus dux electus eſt, qui dum Tolmides in Bœotia occupatus eſſet, Pelopponeſum fœdiſſimè depopulatus eſt. Tumque Lacedæmonij eius manus experti ſunt, vt eius linguæ fulmina ſæpe Athenienſes nouerant.

Æqui Tuſculum aggreſſi.

Æqui hoc anno in Italiâ Tuſculanos ſunt aggreſſi. Cumque Romæ tumultuarentur Tribun. plebis cum patriciis, nihil propiùs factum, quā vt Tuſculani desererentur. Demum juſſi ſunt ambo Coſſ. cum amicis, clientibus, & volonibus obuiam hoſti procedere. Itaque multi certatim huic militiæ nomen, & inter reliquos Siccius Dentatus, magnus Patriciorum oppugnator, cum cohorte octingentorum emeritorum.

Siccius Dentatus cauſa victoriæ factus ideo Trib. plebis.

Hic autem ſuperueniens hoſti fortiter cum Conſule pugnanti, potiſſima victoriæ cauſa fuit. Facinus tamen glorioſum in odium Conſulis flagitioſè conuertit, ac malitiæ ſuæ fraudiſque præmium, in annum ſequentem abſtulit plebis Tribunatum.

OLYMP. LXXXI. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3600. 300.

Eſdras Hieroſolymam ordinat.

Pertinent ad hunc annum quæ Eſdras Hieroſolymis ordinauit; & maxime connubia Iudæorum cum alienigenis diſſoluta, quæ eò diffi-

ciliora videbantur, quò vxores illæ ardentiùs à maritis ſuis diligebantur; ſed prævaluit diuina lex, cum Eſdræ ſanctiſſimis monitionibus, Regis etiam authoritate firmatis.

Initium Hebdomadarū Danielis.

Ad hunc quoque annum ſpectare videtur initium Hebdomadarum ſeptuaginta Danielis; quæ cum contineant ſepties ſeptuaginta Decadas, ſeu annos quadringentos nonaginta: ex iis ſi dimidium Hebdomadæ, ſeu tres annos cum dimidio ſuſtuleris, occurret patiens in cruce Chriſtus, & cum hoc verbo *conſummatum eſt*, omnia legalia ſacrificia in cruce conſummans. De his Hebdomadis, recole quæ quæſtione duodecima Prolegomenon obſeruauimus.

Syracuſanorum petaliſmus.

Syracuſani hoc anno Athenienſes ſtolidè imitati πεταλισμοῦ, ſeu ὀστρακισμοῦ formam induxerunt: hoc tamen illis ſapientiores, quod hoc pœnæ iniuſtiſſimæ genus vix receptum ſuſtulerunt.

Legati Rom. miſſi in Græciam.

Romæ verò lege Terentiâ rejectâ tres legati, Sp. Poſtumius, Ser. Sulpitius, & A. Manlius miſſi ſunt in Græciam, qui eorum populorum leges explorarent, apud quos tandiu floruiſſe ſapientes exiſtimabantur.

Damnati ſuperioris anni Conſules.

Ibidem ſuperioris anni Conſules C. Veturinus Cicurinus, & T. Romilius Vaticanus hoc anno damnati; hic decem millibus æris, ille quindecim, hoc eſt 200. & 300. circiter Gallicis Francis, quæ vix poſtea mediaſtini mulcta fuit: hac tamen damnatus Romilius, vt tum ingenti pecuniæ ſumma, in Senatu ſententiam valdè popularem dixit, & tam pauci eum nummiâ Patriciis ſuis, & à veritate diuulſerunt.

LIBER IV.

SÆCVLVM MVNDI TRIGESIMVM SEPTIMVM.

Ab anno mundi 3600. ad 3700.

CAPVT PRIMVM.

PRIMA DECAS.

Ab anno 3600. ad 3610.

OLYMP. LXXXI.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann 4.	3601.	301.

Amani, & Mardochæi caſus.

CADIT in hunc annum duodecimum Aſſueri ſiue Artaxerxis, Amani Tragœdia, qui cum omnia poſſet apud regem, obtinuit vt gens Iudæorum vniuerſa vno die tolleretur. Ille non ſatis cultus à Mardochæo ab eo ſe contemptum putauit, & in tantum furorem exarſit vt tanti populi ſanguine duntaxat extinguendus videretur. Porrò tam certus erat petitionis à Rege obtinendæ, vt cædis etiam diem committeret ſorti; quam Deus ita diſpoſuit, vt in menſem duodecimum, eiuſque diem decimum tertium, vel decimum quartum caderet, quò plus temporis diſturbando iniuſtiſſimo conſilio tribueretur. Tandem impetrata eſt ab imprudentiſſimo Rege hac die omnium Iudæorum cædes; cuius denun-

nũciatio etiam publicis locis affixa mirificè Iudæos perturbauit. Principio quidem precibus, & corporis afflictationibus confugerunt ad Deum, deinde humana etiam remedia adhibuerunt. Monuit enim Mardocheus Eſtherem, vt Aſſuerum adiret, & negotium quocumque tandem poſſet ipſa modo diſiiceret: ſed huic quoque periculum imminebat, ſi non vocata, Regem adiret; quia id leges patriæ prohibebant. Tandem illa proprium diſcrimen publico gentis periculo poſthabuit. Splendidè enim veſtita Regis cubiculum ingreſſa eſt, ſed hanc ille reſpexit oculis qui plus majeſtatis, quàm amoris teſtarentur. Hæc ſeu verum fuit, ſeu ſimulatum deliquium velut exanimata cecidit, cui vt opitularetur Rex ipſe deſcendit de ſolio, & Regis oblitus, mariti perſonam induit, huic ſceptrum deoſculandum offert, clementiæ ſignum: atque vt omnem timoris ſuſpicionem abſtergeret, ei ſponte offert omnia quæ petitura erat, dimidiâ tantùm excluſâ regni parte. Hic Eſther rogauit Regem duntaxat, vt ſequenti die ad ſe cum Amano cœnam ſumeret, quod ſtatim obtinuit. Itaque Rex cum Amano apud Reginam ſplendido conuiuio ſunt excepti. Neque tamen tum aperuit Eſther mentem ſuam, ſed eandem conuiuij, cum eodem comite, gratiam poſtulauit à Rege, quam non difficiliter obtinuit. Dum exit Aman & ex vino, & ex factâ ſibi gratiâ hilarior, incidit in Mardochæum à quo non eſt exceptus honore, quem ſibi debitum homo ſupra modum ambitioſus, putabat; vnde tantùm mœroris hauſit, vt is omnes quibus perfruebatur delicias, quaſi felle dilueret. Quâ de re cum queſtus eſſet apud vxorem, & amicos, ſuadent illi vt crucem 50. cubitorum ſtatim Mardochæo excitandam curet, eiuſque mortem die ſequenti à Rege Reginaque obtineat. Eam porro noctem Aſſuerus traduxit inſomnem, quam vt falleret Annales ſibi prælegi juſſit, & Anagno-

ſtes fortè in illum locum decidit, quo detectæ per Mardochæum inſidiæ deſcribebantur. Hic petiit Aſſuerus, quid mercedis index ille nobilis recepiſſet, negatúmque ab Eunuchis quidquam abſtuliſſe. Itaque quæſiuit Rex quis ex aulicis ſtaret in veſtibulo, ſtatimque eſt inuentus Amanus Mardochæi petiturus necem, & ſupplicium jam paratæ crucis. Hunc Aſſuerus interrogat quis eſſet hominis honorandi modus, qui Regi acceptiſſimus eſſet, ille quaſi ſuis commodis reſponſurus ait, hunc hominem indutum veſtibus Regiis imponendum eſſe equo regio, per vrbem regiam circumducendum primario aulico præcedente, qui vociferaretur præconis inſtar ſic hominem honorari, quem Rex maximè honoratum vellet. Vade (Rex inquit) & hæc ipſe in Mardochæo perfice, & vide, vt accuratè exhaurias quæcumque ſuggeſſiſti. Quid multa? cum inſignibus Regiis per Suſa Mardochæus ab Amano circumducitur: vnde inuidus ille ſuperbuſque præco tantùm concepit triſtitiæ, vt ſe abderet domo, vicem ſuam dolentiùs deploraturus. Inde tamen per vim propè ab Eunuchis Regiis ad majorem dolorem abſtractus eſt, conuiuiumque Reginæ. In eo cum Rex incaluiſſet mero, & Eſtherem de petitione ſuâ monuiſſet, illa compoſito ad miſerationem vultu, ſibi vitam populoque ſuo deprecata eſt. Cumq; is percitus iracundiâ, autorem tantæ crudelitatis poſtulaſſet, illa oculos & manum intendit in Amanum, quem inſuper hoſtem capitaliſſimum appellauit ſuum. Rex itaque furore, & indignatione concitatus, nec monſtri conſpectum ferens, relictâ ſubitò menſâ pergit in hortum; Amanus turbatior, accedit ad Reginam ſupplex vt eam flecteret, & accedit propiùs quàm eius conditio pateretur, adeo vt veniret in ſuſpicionem apud Regem Zelotypum attentatæ vxoris pudicitiæ. Quare illicò jubente Aſſuero, eius quaſi cadaueris, operitur facies, & in crucem

quam

quam Mardochæo parauerat, ab Eunuchis indicatam, tolli jubetur. Mardochæus in eius locum, ac bona ſubſtituitur, cujus operâ, atque Eſtheris reſciſſum de tollendis omnibus Iudæis decretum, in eorum hoſtes conuerſum eſt. Ita vir impius ex purpurâ ad furcam delapſus eſt, vt vir innocentiſſimus ex cruce, tantum non ad diadema tolleretur.

Sicyonem cum fruſtrà tentaſſet Pericles in Acarnaniam arma conuertit quam juris Athenienſis fecit, ne expeditionem irritam ſuſcepiſſe videretur, ad res bene gerendas vir ſuprà modum intentus. *Pericles Syionem tentat, Acarnaniam recipit.*

Syracuſani quoque hoc anno cum Tyrrhenis bellum geſſerunt, quo condita eſt in Sicilia vrbs Palica à Ducetio Siculo juxta Deorum Palicorum lacum, quæ loco fertiliſſimo ſita, tam citò aſſurrexit, quàm defecit, eique ſua amœnitas, & omnium rerum copia, ad diuturnitatem obfuit. *Palica condita.*

OLYMP. LXXXII. *Mundi* Vrb Cond.
ann. 1. 3602. 302.

Celebris eſt annus Iudæorum in ſuos inimicos vltione, eodem menſe, & die quo ipſi ab iiſdem deſignati fuerant ad cædem. Conſtat eorum ſeptuaginta quinque millia ſublatâ eſſe, præter Amani liberos cum totâ familiâ, eodem etiam tempore in crucem actos. Hunc diem vt feſtum diu Iudæi recoluere, & donec eumdem in Chriſtum transtulerunt vt liquet ex Impp. reſcriptis: Tum enim quieſcere prohibiti ſunt, cum lætari impiè, & per ſacrilegium voluerunt. *Iudæorum de inimicis vltio.*

Tum quoque à Crotoniatis euerſa Sybaris ante annos duodeſexaginta, duce Theſſalo, inſtaurata eſt inter Crathim, & Sybarim fluuios, reliquiis ciuium vndicumque collectis, vnde tamen ſexto poſt anno depulſi, huius vrbis nihil præter obſcura veſtigia poſteris reliquerunt. *Euerſa Sybaris.*

OLYMP.LXXXII. *Mundi* Vrb.Cond.
ann.2. 3603. 203.

Creati Romæ Decēuiri.

Romæ creati ſunt patriciis, & plebeiis conſentientibus decem viri, quorum annuum eſſet imperium,cæteris abolitis magiſtratibus,donec ex nouis legibus crearentur. Hi fuere Appius Claudius, & T. Genucius, qui Conſulatum abdicarant, Publius Sextius cum tribus in Græciam legatis, T. denique Romulius cum tribus aliis patriciis. Eorum vnus habebat Conſularia inſignia & faſces, cæteri à priuatis vix differebant. Reddebant tum etiam priuatis jura, æquitate ſummâ, & quam omnes probarent;interim nihilominus vacabant legibus conficiendis, de quibus interrogabant pleroſque omnes, ne cuiuis diſplicerent:vno verbo ita ſe geſſere, tunc temporis vt digni cenſerentur, qui tantæ Reipub. Legislatores dicerentur. Vbi demùm confectæ leges, Senatuſconſulto probatæ ſunt, & coram Pontificibus Comitiis Curiatis confirmatæ, in æreis columnis 12. inciſæ, locoque eminenti proſtantes, nouam ciuitatis faciem, & ſperatam à bene conſtitutâ Repub. felicitatem pollicebantur.

Leges 12. Tabularū

OLYMP.LXXXII. *Mundi* Vrb.Cond.
ann.3. 3604. 304.

Induciæ inter Athen. & Peloponneſios.

Tum induciæ quinquennales inter Athenienſes & Peloponneſios initæ ſunt, autore Cimone; quibus freti Athenienſes ducentarum nauium claſſe Perſis formidabiles eſſe cœperunt; ideòq; ab Artaxerxe nouum conſtitutum vectigal, quo eorum faſtus faciliùs & potentiùs retunderetur. Enimuerò miſerant iJ in Ægytum ad Amyrtæum, Perſis nequaquam parentem, ſed regnantem in paluſtribus locis ſexaginta naues; reliquas 140. Cimone duce deſtinarant in Cyprum, vbi & Citium vrbem obſederunt, quæ tamen paulò diutiùs reſtitit quàm Cimonis gloriâ, vitaque pateretur.

Athenienſes mari potentes.

Incendium Templi Argiui.

Argis etiam eodem anno Iunonis templum incen-

incenſum eſt, tam hoc ſuo incendio quàm ſuis diuitiis, ſtructuraque memorabile.

Decem viri Romæ hoc quoque anno non abiere magiſtratu, quod legibus Colophon nondum impoſitus videretur. Paulò poſt tamen Indictis Comitiis Patriciorum nobiliſſimi quique prenſauere Decemuiratum. Omnium ore celebratus omnibus candidatis antepoſitus eſt Appius Claudius, cui addictus Q. Fabius Vitulanus cum quinque aliis patriciis, & tribus ex plebe, vt hæc quoque demulceretur. Ij omnes inter ſe perfidiosè conjurarunt de magiſtratu in perpetuum retinendo, & habendis raris admodum Comitiis, & Senatusconſultis, injecto omnibus terrore. Is autem confirmatus eſt timor, cum iidem ſine Senatus, & populi conſenſu in magiſtratu permanſiſſent, flagitiis etiam ſuis & iniuriis, ac ſatellitio, tyrannis quam magiſtratibus facti ſunt ſimiliores.

Decemuiri in 10. Tyrannos degenerãt.

OLYMP. LXXXII.	*Mundi*	Vrb Cond.
ann. 4.	3605.	305.

Cimon in obſidione Citij moritur, cum ſibi animo informaſſet Perſarum Imperium, eaque de re legatos ad Iouem Ammonem miſiſſet: ſic vna ciuitas eius conſiliis metas poſuit. Tum redire compulſi ſunt Athenienſes ob tanti Ducis mortem, aut certè propter famem, quamquam duplicem retuliſſent victoriam de Phænicibus, Cypriis, atque Cilicibus, quando & cepere centum Perſarum naues cum ſuis propugnatoribus. Eam ob cauſam Artaxerxes edixit ſuis ducibus Artabazo, & Megabyzo, vt cum Græcis quibuſcumque conditionibus deciderent: quod & factum, cum ingenti Perſici nominis infamiâ. Iuſſi enim Perſæ liberas in Græciâ ciuitates relinquere, neque ad mare propiùs accedere quàm ad equi curſum, neque inter Cyaneas petras, & Chelidonias inſulas longâ aut roſtratâ naui vehi; conditionibus tam duris atque fœdis, vt

Cimon moritur.

Perſarum Athenienſibus pacem turpiſſimam ineunt.

captis Babylone, Suſis & Ecbatanis vix deteriores accipere nequirent.

Decemuiri dum nimis poſſunt exautorantur

Decemuiri cum omnia Romæ poſſe viderentur exautorati ſunt. Suſtulera t enim Appius Claudius pleroſque Decemuiratus atque Tyrannidis aduerſarios, & inter cæteros Siccium famoſum illum Tribunum plebis, & multarum palmarum virum, quem per ſatellites ſuos interimendum curarat. Sed cùm idem libidinem crudelitati junxiſſet, ferri non potuit. Virginiam enim dignam nomine ſuo Romanam puellam cum ſæpe de ſtupro tentaſſet, ſemper repulſam paſſus eſt; quare amore ſimul & furore concitatus ei calumniatorem oppoſuit de ſinu ſuo, qui negaret eam ingenuam eſſe, ſicque libertate priuatam Appij Claudij turpiſſimis amoribus ſubmitteret. Sed pater ejus Virginius Miles fortis, & ciuis bonus, ejus dedecus, & iniquam ſeruitutem auertit illatâ nece, maluitque filiam nullam habere, quàm turpem. Itaque caſto ſanguine perlitus commilitones ad opem ſibi, patriæque ferendam incitauit. Miles ergo regreſſus in vrbem Auentinum occupat, quibus juncti ſunt omnes qui jampridem defectionem à Decemuiris moliebantur. Erant quoque Decemuiris fautores ſui atque ſatellites; ne tamen ciuile conflaretur bellum L. Valerius potitus, & M. Horatius ſapienter impediuerunt. Eorum igitur operâ, & conſilio decemuiri ſpontè magiſtratu abierunt, acceptâ tamen cautione nihil cum iis niſi ex judicio, & legibus actum iri. Tum creati de more Conſules, qui concordiæ autores extiterant Valerius, & Horatius, & Tribuni plebis. Ij ſtatim diem dixere decemuiris & Appio, qui illicò in carcerem datus eſt, accuſante Virginio. Paulò poſt tamen eliſis faucibus inuentus eſt in carcere, ſiue is ipſe ſibi, ſeu huic Tribuni laqueum iniecerunt. Alius quoque decemuir Oppius in vinculis necatus eſt, alij in exilium ſponte, bonis publi-

Virginia ceditur à patre.

Appius in carcere inuentus eſt mortuus.

publicatis, abierunt. Tum eorum adminiſtris, & ſatellitibus data venia, ne in plures ſæuiendi, daretur occaſio. Ita legibus optimis Romana ciuitas temperata eſt, quas Legislatores ſceleratiſſimi concinnarant, ex ſuis ipſi legibus, factiſque judicati.

Conſules deinde ambo in hoſtes profecti de iis retulere victoriam: ſed cum triumphum à plebe potiùs, quàm à Senatu impetrare maluiſſent, quam fortes ſe belli Imperatores præbuerant, tam domi ſe turpes adulatores oſtenderunt.

Conſules duo triumphans.

OLYMP. LXXXIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3606. 306.

Eubœenſes & Megarenſes deficiunt ab Athenienſibus. Victi omnes à Pericle, atque ad obſequium reuocati, oſtenderunt populis minoribus, qui magnam Remp. vicinam habent, neceſſariam eſſe vel ſocietatem, vel ſeruitutem.

Victi Eubœenſes & Megarenſes ab Athen.

OLYMP. LXXXIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 2. 3607. 307.

Phocenſes tum potiebantur templo Delphico, eiuſque diuitiis, quod Delphici ciues diutiùs ferendum non putarunt. Hi ergo Lacedæmonios euocarunt, quorum operâ, & armis tutelam Templi receperunt. At Phocenſes acciuere ſocios Athenienſes, qui Duce Pericle antiquis dominis reſtituerunt templum. Sic inter fœdera pugnabat vterque populus, & vitiligabatur, negabatque injurias ſociorum vindicatas bello, inter vindices fœdera violare.

Phocenſes, & Delphici committūt Lacedæm. & Athen.

Expugnauit etiam hoc anno Tolmides Athenienſis Cheronæam: Sed idem poſteà à Bœotis cæſus eſt. Quare irati Athenienſes Bœotiam omiſere, quæ vniuerſa tanti Ducis jacturâ, redimenda nequaquam videbatur.

Tolmides cæſus.

OLYMP. LXXXIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann 3. 3608. 308.

Malè tum res Athenienſium procedebant; &

Tricennalia fœdera Ath. & Laced. defluxiſſent penitùs niſi eas Pericles continuiſſet atque erexiſſet. Is Eubœenſes iterùm rebellare auſos repreſſit ac domuit. Lacedæmonij quoque irruperunt in Atticam, ſed poſt aliquot velitationes tricennalia fœdera inter vtrumque populum compoſita ſunt, cum neutram in partem inclinatura victoria videretur, neutro aut ſatis vegeto, aut ſatis attrito.

Charondas Thuriorum Legiſlator. Tum quoque Thuriorum vrs inſtaurata eſt à Sybaritis, Athenienſium operâ, eamque Charondas bonis legibus temperare conatus eſt; inter quas illuſtris iſta, ne quis de mutandis legibus ageret, niſi inſerto in collum fune, vt ſi quid injuſtum præponeret ſtatim ſtrangularetur: quia ſatiùs videbatur vti legibus non ita bonis, quàm mutatis.

OLYMP. LXXXIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3609. 309.

Muri Hieroſol excitati à Nehemia. Pertinent ad hunc annum vigeſimum Artaxerxis excitati muri Hieroſolymitani duce Nehemiâ, qui ſapienter ac fortiter hoſtium molitiones deluſit, & dejecit. Quando & ignis in ſpeluncâ abſconditus tempore Hieremiæ, & in aquam craſſam conuerſus ad aſpectum Solis exarſit in templo, cujus rei fama anno inſequenti in Perſide vulgata, jam ſatis propenſos in Iudæam Artaxerxis animos, iis penitùs addixit. Inuenta fuit eodem tempore Arca, & Religioſa ſuppellex, quæ tandiu latuerant, nemine latebrarum conſcio; quoniam eorum inueniendorum curam Deus ipſe ſibi reſeruarat.

Canuleij lex de maritãdis ordinibus. Romæ C. Canuleius Trib. pleb. legem tulit de connubiis patrum cum plebe miſcendis, & eam tulit impedito delectu, cum multi ſimul hoſtes inſurgerent. His permoti patres Reip. potiùs quàm dignitatis ſuæ rationem habendam eſſe duxerunt.

OLYMP. LXXXIV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann 1. 3610. 310.

Tarentini hoc anno contra Thurios bellum geſſe-

geſſere, quo Thurij nouos Athenienſium recepere colonos, inter quos Lyſiam annorum 15. & Herodotum hiſtoriæ parentem nondum duodennem, quem hic libros ſuos ſcripſiſſe nonnulli putant, magnâ Italiæ gloriâ.

Thurij nouos Colonos Ath. recipiunt.

Florebat hac Olympiade Meliſſus origine Samius Parmenidis auditor, qui otioſam inertemque Philoſophiam non docuit, ſed regendis ciuitatibus accommodatam, non domi tantùm, ſed & militiæ bonus.

Meliſſus floret.

Florebat eodem tempore Protagoras Abderites, dictus Atheos, quod initio cuiuſdam libri ita ſcripſiſſet. *De Diis, ſintne an non ſint, nequeo ſtatuere: multa enim id ſcire prohibent, rei incertitudo, & breuis hominum vita.* Baiulus quondam fuerat, ſed cum Democrito collocutus, Philoſophiam ſuis humeris impoſuit, cui par ferendo non fuit; itaque Sophiſtes eſſe maluit, abdicato Philoſophi nomine, neutro dignus, ſed ignibus, quibus libri ejus accuſante quodam Theodoro, Athenis meritò conflagrarunt.

Et Protagoras Atheus.

Tribuni Militares hoc anno primùm creati Romæ, poteſtate conſulari: Sed auguribus vitio factos eſſe denunciantibus, plus fidei volucribus, quàm toti populo Romano habitum eſt. Itaque in eorum locum poſt tres menſes, ſuffecti Conſules duo L. Papyrius Mugillanus, & L. Sempronius Atratinus, ſuum vaniſſimis homuncionibus debuere conſulatum.

Trib. Mil. primùm Romæ creati.

C A-

CAPVT II.

DECAS SECVNDA.

Ab anno 3610. ad 3620.

OLYMP. LXXXIV. *ann.* 2. | *Mundi* 3611. | Vrb. Cond. 311.

Volſci ad Ardeam victi. VOLSCI hoc anno à M. Geganio Macerino ſecundùm Conſule, non ſolum victi ad Ardeam, quam non ſatis concordem obſidebant, ſed & ſub jugum miſſi ſunt. Verùm non hic malorum finis fuit. Dimiſſi enim inermes cum in Tuſculanos incidiſſent, trucidati ſunt. Itaque conſuli decretus triumphus poſt rebelles ciues ſeuerè compreſſos, ob rem non tantùm fortiter, ſed & ſapienter adminiſtratam.

Cenſores primùm creati. Cum Romani Conſules ob frequentia bella ſæpe abeſſe cogerentur, neque luſtro & cenſu ſuo tempore confectis Remp. ſatis prouidè adminiſtrarent, Cenſores creati, qui his ex ſuo munere defungerentur, Romanoſque in officio continerent. Creati ſunt hoc anno primi Papyrius, & Sempronius, vt quod ex Conſulatu anno ſuperiore his detractum eſſet, hac nouâ dignitate cum fœnore reſtitueretur.

OLYMP. LXXXIV. *ann.* 3. | *Mundi* 3612. | Vrb. Cond. 312

Samus deficit ab Athen. mulctatur à Pericle. Samus inſula defecit ab Athenienſibus, cujus defectionis præcipua cauſa fuit Aſpaſia Mileſia Periclis amica, in cujus gratiam ſauit ille Mileſijs impenſiùs, quam æquitas pateretur. Iuſſi ſunt itaque Samij abſtinere bello, & controuerſias ſuas ad arbitrium Athenienſium componere. Verùm illi parere recuſarunt: quare aduerſus eos miſſus Pericles cum 40. nauium claſ-

claſſe, & vrbe potitus optimatium ſtatum in popularem vertit; quinquaginta viros nobiles, totidemque pueros obſides extortos in inſulâ Lemno depoſuit, plus turpibus amoribus ſuis, quàm patriæ, ſociæque ciuitati concedens.

Hoc anno eſt à Romanis colonia Ardeam deducta, vt tumultus comprimerentur, qui anno ſuperiori patricios & plebem Ardeatinam diſtraxerant, quorum hæc Volſcos, illi Rom. auxiliatores accerſiuerant, vt iam omnes effecti Romani Volſcis fauere dediſcerent. *Ardeam deducta Colonia.*

Ludi quoque à decemuiris voti cum Romana plebs ſeceſſionem minaretur, hoc anno exhibiti ſunt, ne impij & ſcelerati homines in vouendo, quàm boni ciues in exequendo paratiores viderentur.. *Ludi, voti à Decemuiris, celebrati.*

OLYMP. LXXXIV. *Mundi* Vrb Cond.
ann. 4. 3613. 313.

Samij ſubreptis obſidibus ſuis ex Lemno euocatiſque auxiliatoribus Perſis, aduerſus Athenienſes rebellarunt, & Miletum obſederunt: Sed adfuit illicò cum decem collegis Pericles. Hujus aduentu cognito Samij obſidione ſolutâ cum 60. nauibus huic occurrunt, ſed victi in portum ſuum, vrbemque compacti ſunt, & obſeſſi. Intereà ad eorum auxilium Phœnices accurrerunt, quibus dum occurrit Pericles, ne ancipiti prælio, diſtractuſque dimicare cogeretur, Samij duce Meliſſo Philoſopho prætore ſuo erumpentes, relictos in obſidione Athenienſes fudere, & eorum pleriſque noctuas captis ferro candenti in fronte inſcripſerunt. Verùm rediit victor Pericles, & Machinis vrbem verberauit, quas ab Artemone Clazomenio in hac obſidione quidam primùm inuentas ferunt. Itaque Samij quibuſuis conditionibus ſeſe dedere compulſi ſunt, & dum vicinos Mileſios opprimere moliuntur libertatem ſuam, atque Remp. perdiderunt. *Sami rebellãte & iterum vincuntur à Pericle.* *Artemon machinarũ bellicarũ inuentor.*

Obiit

OLYMP.LXXXV. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*1. 3614. 314.

Decetius moritur.

Obiit tum Siculorum Dux Decetius ex morbo, cui neque ingenium, neque prudentia ad res magnas, ſed tantùm fortuna defuit.

Fames Romæ Sp. Melius Tyrannidem affectat.

Romæ tanta fames hoc tempore ſæuiit vt plerique ſe præcipitarent in Tiberim. Eam occaſionem nactus Spurius Melius vir prædiues, frumento ex Etruriâ accito, largitiones fecit majores, & majori faſtu quàm priuatum decebant. Itaque ſibi plebem ita deuinxit, vt non conſulatum modo, ſed ſummam in Vrbe poteſtatem ſperare videretur. Inſanus qui neſciret plebem famelicam ad omnia ſe demittere, ſaturam dominorum inimiciſſimam eſſe, & ſuæ retinentiſſimam libertatis.

OLYMP.LXXXV. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*2. 3615. 315.

Creatus eſt hoc anno Conſul ſextùm T.Quintius Capitolinus, magno Reip. bono, vtpote qui Spurij Melij diſiiciendis conſiliis par vnus eſſet. Itaque cum præfectus annonæ ad eum retuliſſet arma apud Melium comportari, & Tribunos plebis ad prodendam Remp. emptos, is ſine cunctatione T. Quintium Cincinnatum Dictatorem dixit, à quo renunciatus Equitum Magiſter Seruilius Ahala. Poſtero die vrbe præſidiis egregiè munitâ deſcendit in forum Dictator, euocauitque Melium ad ſuum tribunal per ſuum Eqitum Magiſtrum: At reus dum tergiuerſatur, & auxilium ſuæ plebis implorat à Seruilio trucidatus eſt. Cincinnatus jure cæſum videri pronunciauit, domum ejus euerti juſſit, ac bona publicari. Rebus autem compoſitis Ahala à Lucio præfecto annonæ accuſatus eſt, damnatuſque vertere ſolum compulſus eſt, vir ſanè meliori Rep. aut judicibus æquioribus dignior.

Caſus Sp. Melius à Seru. Ahala Cincinnati Equitum Magiſtro.

Epidāmus capta viſti Corinthi.

Obſidentes Epidammum Corcyræi cum accepiſſent Corinthios parare ſexaginta nauium claſ-

claſſem, vt venirent ad vrbis auxilium, cum Lacedæmoniis & Sicyoniis Legatis Corinthum adiere, & ſuaſere, vt res potiùs iure, quàm armis decideretur. Verùm cum conuenire non potuiſſent certatum vtrimque pertinaciſſimè, victi Corinthij, Epidamnus capta, Corinthiorum agris atque naualibus illata vaſtitas. Hoc eis pretio pax repudiata ſtetit.

OLYMP. LXXXV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3616. 316.

Corinthij magno ſtudio parabant claſſem vt acceptum anno ſuperiori dedecus relinerent. Quare Corcyræi legatos miſere ad Athenienſes, qui peterent auxilia: Miſere & Corinthij, qui ea diſſuaderent. Fruſtra: nam Lacedæmonius Cimonis filius cum decem nauibus Corcyram tutari juſſus eſt: videlicet cum eâ cautione, ne Corinthios aggrederetur, ſed tantùm Corcyræos præſtaret tutos, ne tricennalia fœdera violari putarentur. Ita ſubdolè Græci ſibi inuicem, ac ſanctiſſimis pactis illudebant. *Corinthii & Corcyrei parant claſſem.*

Fidenæ colonia populi Romani ad Veientes, eorumque Regem Tolumnium defecêre. Miſſi à Ro. legati cum cauſam defectionis inquirerent à Fidenatibus interfecti ſunt, vt hoc pacto ſpem reconciliationis omnem ejurarent. His legatis ſtatuæ in roſtris poſitæ ſunt, vt eos pro patriâ glorioſè mortuos poſteritas ſciret. *Legati Rom. caſi à Fidenatibus.*

OLYMP. LXXXV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3617. 317.

L. Sergius. Fidenas bellum Veiens fortiter inchoauit, at cum huic perficiendo par non videretur, Dictatori Æmilio Mamerco commiſſum eſt. Prælio inito cæſus eſt Rex Tolumnius à Cornelio Coſſo, qui & ſpolia huic opima detraxit, & juxta Romuli ſpolia defixit; ipſe in triumpho Dictatoris, quadrigis inuectus, plures in ſe oculos quam ipſe triumphans attraxit. *Spolia opima a Corn. Coſſo. Tolumnio detracta.*

Cor-

dictus eſt Dictator A. Seruilius Priſcus, qui ſtatim omnes ad arma idoneos eduxit, hoſtem fudit, & Fidenas compulit. Cumque ſe vrbem capere, munitam deſpararet, egit in arcem cuniculum etiam monte perfoſſo, qui apertus nec opinantibus ciuibus & Romanos, & vrbem ſuam eſſe captam oſtendit. Vrbs ferro flammiſque exciſa multo ſanguine, multiſque facibus legatorum manibus litauit.

OLYMP LXXXVI. *Mundi* Vrb.Cond.
ann.3. 3620. 330.

Athenienſes in Macedoniam copias mittunt: Sed iidem ſtatim cum Perdiccâ fœdus inierunt, quem non tam vincere, quàm terrere volebant, longè Græcis quàm Macedonibus infeſtiores. *Athenienſes Perdiccam terrent.*

Veientes & Faliſci Fidenarum excidio permoti populos Etruriæ duos ſuprà viginti permouere conantur, quare tum delectus eſt Dictator Æmilius Mamercus quaſi difficillimis Reip. temporibus. Quieuêre tum Etruſci, & Veientum atque Faliſcorum conſilium improbatum. Dictator tamen, vt magiſtratus ſui monimentum relinqueret, cenſuræ tempus à quinquennio ad ſeſquiannum contraxit lege à populo latâ. Quæ res ita cenſores pupugit, vt eundem depoſito ſummo magiſtratu tribu mouerint, & fecerint ærarium. Quod adeò abſurdum eſt viſum, vt quominus iis à populo vis inferretur, vnius Æmilij obſtiterit autoritas, qui tum maximè quid in ſe & alios poſſet oſtendit, cum ſummâ animi moderatione, & magnanimitate. *Mamercus Dictator cenſuræ tempus cōtraxit.*

CA-

CAPVT III.

DECAS TERTIA.

Ab anno 3620. ad 3630.

OLYMP. LXXXVI.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 4.	3621.	321.

Metonis Enneadecaeteris ſeu numerus Aureus

TVM Meton Pauſaniæ filius Enneadecaëteridem publicauit ſuam, ſeu annum ſuum decemnouemnalem, quando annis nouemdecim lunaribus, ſolares annos exæquare conatus eſt, ſeptem intercalationibus, videlicet annis 1. 6. 8. 11 14 17. & 19. Quod curriculum per excellentiam *Numerus Aureus* appellatus eſt & ad nos quoque perſeuerat, computo Eccleſiaſtico ſolitus alligari.

Peſtis Romæ.

Romæ ſæuiente peſtilentiâ ædes Apollini vota, ſed votum irritum fuit, ſæuiente nihilominùs peſtilentiâ. Tarentini quoque Siris incolas aliò tranſtulerunt, & coloniâ ſuorum additâ. Heracliam condiderunt, Græcis hac parte creſcentibus cum in alia ſeſe fædè lacerarent.

Heraclia à Tarentinis condita.

OLYMP. LXXXVII.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 1.	3622.	322.

Mineruæ ſimulacrum è Phidia.

Phidias Mineruæ ſimulacrum Athenis abſoluit ex ebore 26. cubitorum altitudine, variis figuris exornatum. Fuit ipſe Phidias Diis effingendis quàm hominibus melior, inquit Quintilianus, ſed cum Dij tantùm ab hominibus Majeſtate, palæſtrâque diſtarent.

Athenienſes victores Callia ſuo duce cæſo.

Tum Callias Athenienſium Dux Macedoniam reliquit, & verſus Potidæam perrexit. cum 70. nauibus, & tribus Athenienſium millibus, multiſque ſociis ac ſexcentis Macedonum equitibus. Potideatæ & Peloponneſij ad Olynthum conſcderunt duce peditatus Ariſtæo, equitatus Perdiccâ, qui tum ab Athenienſibus,

ſibus, fide Barbaricâ, defecerat. Tandem conflixerunt hæ copiæ ancipiti prælio. Vincere tamen viſi ſunt Athenienſes quamquam Calliam ducem perdidiſſent, cui Phœmio ſtatim ſubrogatus, victoriam à ſuis ſtetiſſe demonſtrauit.

Corinthij populos omnes concitant aduerſus Athenienſes, quos violaſſe fœdera Lacedæmonij declararunt. Athenienſes inter bellum nutabant, & pacem; ſed eos ad deteriora conſilia impulit Pericles, conſilio vſus Alcibiadis nepotis ex fratre, ne rationem reddere cogeretur ingentis pecuniæ, quam adminiſtrarat. Itaque reſponſum Lacedæmoniis, Athenienſes non ſuſcepturos bellum, ſed propulſaturos: vniuerſa Græcia communi conſilio in hoc bellum incumbit; cui cum cauſam dediſſent Athenienſes, ejus quoque damna libertatis ſuæ jacturâ luerunt.

Pericles belli Peloponneſiaci author.

OLYMP. LXXXVII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 2. 3623. 323.

PELOPONNESIACVM BELLVM annorum duodetriginta hoc anno cæptum eſt Veris initio, à Thebanis 300. qui Platæas vrbem Bœotiæ, amicam Athenienſium, occuparunt ſed non retinuerunt, immò 180. è ſuis amiſerunt perfidiosè jugulatos à Platæenſibus, eis cadauera pro viuis reddentibus.

Belli Pelopon. initium. Thebani Plateas capiunt.

Archidamus intereà Lacedæmoniorum Rex Atticam populatus eſt, dum Pericles centum triremium Claſſe Peloponneſum diripiebat. Tandem ambo multis acceptis illatiſque damnis prædâ diuites, in patriam egentem redierunt.

Attica, & Laconia deſolantur.

A. Poſtumius Dictator aduerſus Æquos & Volſcos pugnauit, eique fortiſſimè Vectius dux Volſcorum reſtitit, & cruentam tantùm reliquit victoriam. Dictator enim ipſe vulneratus eſt, & plerique Romanorum duces: expugnata tamen etiam hoſtium caſtra non dubiam Romanorum dixere victoriam. Is Poſtumius filium

Poſtumius Dictator filium cædit.

lium ſuum contra juſſus ſuos pugnare auſum, ſecuri percuſſit, & nobilem triumphum ſuo ſanguine funeſtauit, melior ciuis, quàm pater.

OLYMP. LXXXVII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3624. 324.

Peſtis ſæuit Athenis.

Sæuiit hoc anno grauis peſtilentia, exorta primùm in Æthiopiâ, indeque Ægyptum, Perſidem, Græciamque peruagata, cum maximo tamen Athenienſium, leui cæterorum Græcorum damno. Vtrimque etiam abactæ prædæ; ſed majores excurſiones inhibuit peſtilentia. Tum quoque Pericles exautoratus, & grandi pecuniâ mulctatus fuit; paulò poſt tamen reſtitutus, quia par ei reperiebatur nemo, majori dedecore infligentis, quam recipientis infamiam. Legati quoque Lacedæmoniorum cum Ariſtæo Corinthio, euntes ad Perſarum Regem, ab Athenienſibus intercepti, cæſi ſunt, & in foueas projecti, pænâ vt aiebant Talionis, quæ rarò crudelitate caret. Ita inter Græcos, non tantùm armis, ſed & ſuppliciis pugnabatur.

Pericles exautoratus, & reſtitutus.

OLYMP LXXXVII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3625. 325.

Agon Athen. Potidæam capit.

Agon dux Athenienſis hoc anno Potidæam ad deditionem compulit; at vrbe tantùm potitus eſt, ciuibus in vrbes & vicina oppida dilapſis. Itaque Athenis miſſa Colonia ex vrbe ciuitatem effecit.

Moritur Pericles.

Obiit hoc anno Pericles, cum duos annos & ſex menſibus à bello concitato vixiſſet. Lues enim quæ anno ſuperiori duos ei filios & ſororem eripuerat, eidem hoc anno non pepercit. Vir planè magnus, & linguâ manuque potens, omnique celebratione digniſſimus, niſi virtutes eius malè adminiſtrata pecunia, ideoque concitatum graue bellum, inquinaſſet.

OLYMP. LXXXVIII. *Mundi* Vrb Cond.
ann. 1. 3626. 326.

Naſcitur Plato.

Natus hoc anno Plato extinctum ſuperiori anno

anno Græciæ lumen, ſuâ luce viſus eſt rurſus accendere.

Sed item mortuus eſt Anaxagoras, digniſſimus nomine ſapientis, vt pote qui ſapientiam bonis omnibus antepoſuit: Rem ergo priuatam publicatamque contempſit, vni intentus Philoſophiæ, & cæleſtium contemplationi, patriam ſuam ratus eſſe cælum, quod incolebat animo, non quam pedibus terram calcabat. *Moritur Anaxagoras.*

Platææ item hoc anno obſeſſæ ab Archidamo, atque Bœotiis: ſed vrbs ingenti eſt ad reſiſtendum paratiſſima, nec vnius anni huius expugnatio. Athenienſes parum feliciter in Thraciâ depugnarunt; eodem modo Lacedæmonij aduerſus Phormionem in Acarnaniâ, alternis ad eos currente, atque recedente victoriâ. *Platæa obſeſſæ à Lacedæm.*

OLYMP. LXXXVIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1 3627. 327.

Leontini cum Syracuſanis difficili bello implicati, ſuiſque rebus diffidentes auxilia petunt ab Athenienſibus per Legatum Gorgiam. Miſerunt hi naues in Siciliam duce Lachete, ſeu Chareade, qui & ab aliis Chabrias dicitur, quæ inſulas aliquot & regiones depopulatæ, prædâ quàm gloriâ auctiores rediere. *Leontini & Syracuſani diſſident.*

Res Corcyræorum hoc anno fuerunt afflictiſſimæ, cum eorum aliqui fauerent Lacedæmoniis, alij Athenienſibus, alij nulli populo addicti ſui iuris eſſe vellent. Itaque adeò immanibus odiis in ſe inuicem efferati ſunt, vt ſe & ciues & Græcos eſſe penitùs obliuiſcerentur. *Corcyræi diſſidentes rem ſuam euertunt.*

Tum quoque Platæenſes viginti ſuprà ducentos ex vrbe feliciter & fortiter eruperunt, per media obſidentium caſtra, & deluſo hoſtium inſequentium ſtudio ad ſuos incolumes peruenere. Paulò poſt tamen reliqui incluſi dediderunt ſe eâ lege, ne indictâ cauſâ damnarentur. Auditi ſunt accurratè, omneſque addicti neci 200. Platæenſes, & Athenienſes 25. vrbs diruta *Eruptio illuſtris Platæenſium.*

ta in gratiam Thebanorum, qui excidium hujus vrbis præmij, & rei bene nauatæ loco ſibi ſatis eſſe duxerunt.

Archidamus Atticam irripit Ath. Acarnaniam.

Archidamus hoc quoque anno in Atticam irrupit, in eaque tandiu graſſatus eſt, quandiu tulere importata & inuenta cibaria. Redierunt quoque ex Acarnania Athenienſes re non infeliciter geſtâ duce Phormione.

Mytilenæi rebelles ſe dedunt Ath. Pacheti & Alcidas.

Mytilenæi quoque tum ab Athenienſibus ad Lacedæmonios defecere, ſed ſtatim à prioribus dominis obſeſſi duce Pachete. Ad eorum auxilium venerunt etiam Lacedæmonij Alcidâ duce, ſed tardius & ignauiùs acceſſerunt quàm Lacedæmonios decebat, ſui Imperatoris culpâ. Itaque ſeſe dedere compulſi ſunt Mytilenæi contra quos Athenis ſeueriſſima primùm dicta eſt ſententia, deinde mitior, quæ tamen priùs allata eſt quam ſeueriorem Paches executioni mandaſſet, cum ingenti gaudio & judicum, & reorum.

OLYMP. LXXXVIII *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3628. 328.

Peſtis Athenis.

Peſtis hoc quoque anno Athenis atrociſſimè ſæuiit, quod nihil æquè huius vrbis vires afflixit. Huic quoque conjuncti ſunt terræ motus ingentes, mari'que reſtagnationes quæ multis Atticæ, & Eubœæ locis vaſtitatem intulerunt. Nihilominus Athenienſes ita vexati, ac pæne attriti in varia loca Claſſes miſerunt; in Peloponneſum 30. naues; in Melum inſulam 50. Tum quoque cum pedeſtribus copiis in Ætoliam duce Demoſthene irruperunt, ſed ab Ætolis vexati atque laceſſiti, damni minùs intulerunt, quàm acceperunt, atque ad Naupactum victis ſimiles redire ſunt compulſi.

Athenienſes non deſpondent animos.

Expiata Delos.

Tunc etiam Delus expiata eſt ſublatis ex inſulâ cadaueribus, & loculis: quia nefas putabatur hîc ſepeliri quemquam, vbi Apollo & Diana primùm vixiſſent.

In Italiâ tres Tribuni militum parum inter ſe conuenien-

conuenientes à Veientibus in caſtra repulſi ſunt, minori damno, quàm ignominiâ. Ea res Fidenates ad defectionem impulit, quibus oppoſitus eſt Dictator Aemilius Mamercus. In eum hoſtes furiarum inſtar facibus & laruis inſtructi prolierunt. Ea ſpecies primùm Romanos perculit; ſed animati voce, manuque Ducis, fanaticorum ſanguine faces reſtinxere. Victi ergo Fidenates, in flumen plerique ſe conjecerunt, vnde enatauere pauci; quos inſecuti Romani, fugientibus permixti Fidenas irruperunt; vbi Fidenatium faces, ad vrbem incendendam adhibitæ ſunt. *Fidenates victi : eorum vrbe incenſa.*

OLYMP. LXXXVIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann 4. 3629. 329.

Demoſthenes dux Athenienſium Pylum diſſitam Lacedæmone ſtadiis quadringentis diligenter communiit, cum incredibili Lacedæmoniorum dolore. In Sphacteriâ igitur inſulâ Pylo oppoſitâ delectos viros collocarunt: ſed ij mox Cleone Athenienſium Duce in inſulam tranſgreſſo poſt diuturnum certamen inediâ fracti ſeſe dedere compulſi ſunt, ducenti nonaginta duo; qui mox Athenas translati ſunt. Tum quoque mentio aliqua pacis injecta, quæ tamen Athenienſium tumore & faſtu dejecta eſt: iidem tamen mox didicere ſe nondum ſatis potentes, Lacedæmonios nondum ſatis eſſe depreſſos. *Pylus munita ab Athenien.*

Anno ſeptimo belli Peloponneſiaci obiit Artaxerxes Longimanus, regni ſui anno 40. quando etiam extinctus eſt ei chariſſimus Nehemias, de populo ſuo & religione, ſi quis alius optimè meritus. *Mors Artaxerxis Longimani: item Nehemiæ.*

Artaxerxi ſucceſſit filius vnicus Xerxes ſecundus Rex Perſarum, qui deguſtauit potiùs, quàm rexit imperium intra dies quinque ſuprà quadraginta ſublatus: nam Sogdianus, quem alij Secundianum vocant, conciliato ſibi Pharnacyo Eunucho, eum in quodam feſto temulen- *Xerxes ſecũdus ſuccedit patri & cæditur à Sogdiano.*

lentum, & dormientem occidit. Sogdianus autem potitus regno Bagorazum Eunuchum ſibi jam pridem odioſum lapidibus obrui juſſit, quam necem, cum Xerxis morte conjunctam permoleſtè tulit exercitus, qui mox ad Ochum, aliter Darium Nothum defecit, à quo interceptus Sogdianus, cum ſex menſibus, & diebus quindecim regnaſſet, in cineres conjectus interiit, dignior qui viuus flammis arderet.

OLYMP. LXXXIX. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3630. 330.

Darius Nothus regnat.

Darius Nothus, aliter Dariæcus, prius Ochus dictus 9. Rex Perſarum occupauit imperium, & ad annos vndeuiginti rexit Filius erat Artaxerxis, ſed ex Coſmartidene Babyloniâ concubinâ genitus. Is vxorem habuit ſororem ſuam, ſed ex aliâ matre genitam Paryſatidem fœminam crudelem, ſed callidam, & cuius potiſſimùm conſilio & artibus Sogdianum oppreſſit.

Filij Darij Nothi.

Ex eâ porrò priuatus Darius ſuſcepit Arſacam qui dictus eſt Artaxerxes Mnemon, & Amiſtrim fœminam: Rex autem factus ex eâdem vxore genuit Cyrum minorem, & alios tredecim, fœcundioribus nuptiis quàm felicibus.

Nicias Ath. Cytherã inſulã capit.

Nicias Dux Athenienſium cum claſſe nauium ſexaginta Lacedæmoniis eripuit. Cytheram inſulam, qua vtebantur quaſi portu onerariarum ex Aegypto, & Africâ venientium; atque ita erepta ſibi commercia peregrina grauiter tulere Spartani. Accedebat & deſperatio quod ſibi deinceps mari certãdum eſſet, cum tamen inferiores ſe Athenienſibus in naualibus prælijs nimis ſæpè didiciſſent. Porrò Cythereenſes omnes emiſſi, ſparſiq; per diuerſa loca, aduocati Athenas Coloni, vt majori odio Spartanos, quibus imminebant, vexarent, & attererent.

Braſidas res Laced erigit.

Erexit tamen eorum vtcumque animos Braſidas Dux eximius, per quem abductæ ſunt Acanthus, Stagira, Torone, & quæ maximè pupugit Athenienſes Amphipolis. Ab hac parte ſiau-

ſi auxilium à ſuis accepiſſet Braſidas, res Athenienſium conciderant. Erat enim in hoc duce egregiæ corporis,animique dotes, eiuſque fortitudo atque prudentia, manſuetudine, & liberalitate condiebantur. Acceſſit & id Athenienſibus damni, quod Bœoti duce Pagonda eos profligauere mille viris cum eorum duce Hippocrate cæſis. At in Delij oppugnatione Athenienſes viciſſim Bœotos repreſſere, multis eorum captis, atque trucidatis. Quæ clades victoriis permixtæ Lacedæmonios non deſperare omnia, Athenienſes omnia ſperare non debere, tantùm docuerunt.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

CAPVT IV.

DECAS QVARTA.

Ab anno 3630. *ad* 3640.

OLYMP. LXXXIX. *Mundi* Vrb.Cond.
ann. 2. 3631. 331.

LAmachus Athenienſis ad Heracleam tempeſtate amittit claſſem; quare annuæ inter Lacedæmonios & Athenienſes induciæ confectæ ſunt. De iis priuſquam audiret aliquid Braſidas Scionem cepit, & ad Lacedæmonios vrbs Menda defecit: vnde omnia turbata, neque Spartanis redditi captiui, quos tamen vt reciperent, pleraſque rei bene gerendæ occaſiones elabi ſiuerant, plus ciuibus pauculis, quàm toti patriæ imprudenter tribuentes. *Lamachus Ath. amitt. tit Claſſẽ.* *Braſidas Scionem capit.*

Tum etiam Perdiccas à Lacedæmoniis abalienatus eſt, vir tempori magis, quàm ſuæ gloriæ ſeruire gnarus. *Perdiccas dubiæ fidei.*

Incenſum quoque Argis templum Chryſidis Sacerdotis incuriâ, cum hæc vittis facem imprudens admouiſſet, & ſtatim ſe ſomno dediſſet. Fugit illa Phliuntem, atque in eius locum *Argiuum templum incenſum.*

ſubſtituta Phaneis templum inſtaurandum, non adornandum, curandumque ſuſcepit.

Sempronius defenditur à Tēpanio.

Sempronius Conſul aduerſus Volſcos malè pugnauit, & victus fuiſſet niſi Sextus Tempanius equitum decurio ex plebe, fortiùs & conſtantiùs quàm ipſe Conſul depugnaſſet. Cùm autem Sempronium Tribuni plebis accuſaſſent, eum defendit Tempanius de ſe modeſtè, de Conſule magnâ cum laude locutus. Quare redux in vrbem Conſul gloriam ei quam meruerat reddidit, eo redditam illuſtriorem, quod eam ſibi à Tribunis cum ignominiâ Conſulis, datam, ſapienter rejeciſſet.

OLYMP. LXXXIX. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3632. 332.

Mors Braſidæ victoris; cadit & Cleon.

Cleon Athenienſis mitti ſe poſtulat aduerſus Braſidam, & primo impetu Toronem expugnat, vbi ſæuiit acerbiùs quàm magni Ducis fortitudo pateretur. Inde prælio commiſſi duo exercitus, à duobus fortiſſimis ducibus; at victi demùm Athenienſes Braſidâ lethaliter vulnerato; qui & auditâ ſuorum victoriâ præ gaudio expirauit. Cæſus quoque Cleon in fugâ à quodam Myrmecio, lethi genere factis eius egregiis & animo nequaquam reſpondenti.

Annorum 50. induciæ inter Athen. & Laced.

Itaque annorum quinquaginta induciæ initæ ſunt inter vtrumque populum, jam decennali bello fatigatum, neque tamen victum, aut victorem. Eas autem maximè procurauit Nicias, non fortis tantùm Imperator, ſed prouidus adminiſtrator Reipub. Tum ergo redditæ ſunt vtrimque vrbes & captiui, atque inter reliquos tandiu expectati Sphacterienſes Lacedæmonij: qui tamen Spartam reduces illicò exautorati ſunt, quod arma tradidiſſent, paulò poſt tamen reſtituti, vt pœnæ breuitas, exiguitatem criminis argueret.

Eudoxus Gnidius.

Circa hæc quoque tempora florebat Eudoxus Gnidius, Aſtrologus celebris, in Aegypto diu commoratus, vbi ſidera ſpeculatus erat dum ſui

Græci

Græci terris affixi, ſeſe fœdiſſimè lacerarent.

Accuſatus eſt iterum Romæ Exconſul Sempronius à L. Hortenſio Tribuno plebis ob rem male geſtam in Volſcos. Verùm liberatus fauore militum interminantium ſe veſtem illius gratiâ mutaturos. Tempanius etiam creatus eſt Tribunus plebis in annum ſequentem, plebeis atque patriciis in hoc ipſi conferendo magiſtratu, ob ſummam eius modeſtiam, conjunctiſſimis. *Tempanius ſit Trib. pl.*

OLYMP. LXXXIX. ann 4. *Mundi* 3633. Vrb. Cond. 333.

Noui in Greciâ tumultus excitati, quos more ſuo Corinthij curarunt Hi Argos profecti oſtenderunt fœdera inter Lacedæmonios, & Athenienſes inita, toti Græciæ ſeruitutem accerſere, ſi duo illi potentiſſimi populi conſpirarent. Argiui ergo diuites, & intacti hactenùs hoc bello, cum reliquis Græcis ſocietatem inierunt, excluſis tantùm Athenienſibus & Spartanis. Hi porrò populi duo commercia inter ſe liberè exercebant, qui primus pacis fructus eſſe ſolet, at neutri reddebant vrbes, neque ſocias ad recipiendum fœdus adigebant: pax igitur iſta ſpei plus quàm vtilitatis afferebat, & ritè expendentibus bellum portendebat. Erant quoque diſſimillimi horum populorum mores Lacedæmonij faciles, & boni, Athenienſes contra ſæui & arrogantes, itaque quos hi repellebant, ſibi adjungebant illi, vnde facta rerum mutatio: quod Athenienſes armis & felicitate acquiſierant, acerbitate ſuâ perdiderunt; quod Lacedæmonij fortunâ, atque incuriâ amiſerant, comitate ſuâ, etiam cum fœnore, recuperarunt. *Noua occaſio belli in Græcos.* *Athen. & Lace. moribus diſſimillimi.*

Veſtalis Poſtumia cauſam de inceſtu dixit ob leuem ſuſpicionem, ſed hoc tempore non iniuſtam. Erat huic ingenium petulantius, & amœnior corporis cultus, quàm virginem ſacram deceret. Abſoluta demùm eſt à Pontifice maxi- *Poſtumia Veſtalis liberior accuſata.*

 mo,

mo, ſed admonita feriò, vt leuitatem poneret, cultum aſſumeret qui virginem Veſtalem ſaperet; religioſa æquè, iuſtaque ſententia & Chriſtianis temporibus ac moribus digna.

OLYMP. XC. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3634. 334.

Alcibiades pacem diſſoluit perfidè. Pax inter Lacedæmonios & Athenienſes à Niciâ ſapienter procurata, per Alcibiadis perfidiam, & fraudem diſſoluta eſt. Euocauit enim Athenas legatos Argiuorum, eis pollicitus auxilium, ſed adfuere quoque legati Lacedæmoniorum cum ſummâ auctoritate. Alcibiades autem veritus ne ſi legati illi ſe profiterentur ad pacem procliues, plebem quoque ad pacem pertraherent, eis ſuaſit ne coram populo faterentur ſe αὐτοκράτορας eſſe, promiſitque eis Pylum mox reddendam. Habuere fidem homini perfidioſiſſimo imprudentes legati, vnde quaſi inconſtanter locuti ſunt exploſi, Alcibiade etiam in eos vociferante. Cum Argiuis itaque percuſſum fœdus, bellum graue Athenienſibus conflatum cum omnium odio in Alcibiadem fraudis huius, ac belli Architectum.

Elei excluſi Olympico certamine. Elei ab Olympico certamine ſunt excluſi quòd per inducias Olympicas oppidum inuaſiſſent, quoniam id officere putabant Græci libertati publicæ, quam ipſi atrociſſimis bellis extinguere moliebantur.

OLYMP. XC. *Mundi* Vrb Cond.
ann. 2. 3635. 335.

Græci ſe mutuis cladibus atterunt. Argiui cum Lacedæmoniis manus conſeruerunt, ac perdiderunt mille ac centum viros, cum hi trecentos duntaxat amiſiſſent obtulere nihilominus victis pacem victores, quæ & coaluit, Alcibiade lapidem omnem mouente, vt eam prohiberet, ſed vtriuſque populi rationes, eius malitiæ præualuere. Bœoti quoque Heracleam Trachiniæ occuparunt. Alcibia-

bades in Peloponneſum intulit arma; Epidaurus ab Argiuis capta. Ita ſe mutuis cladibus atterebant Græci, victi etiam, cum ſe viciſſe arbitrarentur.

Seruitia Romæ de incendiis per vrbem ſpargendis cogitarunt, & occupato Capitolio, omnia inflammare. Sed per indices res detecta eſt, quibus decem millia æris grauis appenſa ſunt, hoc eſt 200. libræ noſtrates; adiecta inſuper libertas, quam non ſcelere, ſed amore in dominos ſapienter quæſiuerant.

Incendium Romæ prohibitũ.

OLYMP. XC. ann. 3. | *Mundi* 3636. | Vrb. Cond. 336.

Argiui diu quieti non potuerunt eſſe, ſed Mantineenſibus coniuncti Lacedæmonios aggreſſi. Hi vtrumque populum grandi clade mulctarunt, quam ipſi per ſummam iniuriam ſuis capitibus accerſiuerant.

Argiui & Mãtineẽſes victi à Lacedæmoniis.

Aequi Tuſculanum agrum depopulati in Algido caſtra poſuerant: contra quos Romani profecti in inſidias pertracti ſunt, vbi & tam malè pugnarunt, vt vix caſtra retinerent: Electus itaque Dictator Q. Seruilius Priſcus, quo duce tanto ardore Romani pugnarunt, vt eos vix tulerint Aequi, ſed fugerint caſtris etiam relictis. Tum obſeſſum Labicum cauſa huius belli, captumque Colonis Romanis impletum eſt: Dictator intra dies octo maiorum modeſtiam, vt fortitudinem ſecutus, magiſtratum abdicauit.

Victi Æqui à Seruilio Priſco.

Labicum Colonia Rom.

OLYMP. XC. ann. 4. | *Mundi* 3637. | Vrb. Cond. 337.

Lacedæmonij ſuperiores licet, cum Argiuis & Mantineenſibus belli ſocietatem iniuerunt; pluris enim eorum amicitiam, quàm de iis relatam victoriam faciebant.

Pax Argiuor. & Laced.

Tumquoque Perdiccas Athenienſibus ſuſpectus cœpit eſſe, ideò ſubmotus mari, ne Rex perfidus, & ad omnem auram mobilis, eorum rebus, aut ſociis incommodaret.

Perdiccas ſuſpectus Atheniẽſibus.

OLYMP. XCI. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3638. 338.

Melos Athen. dedita, & exſciſſa.

Athenienſes contra Melum inſulam profecti ſunt cum ingenti claſſe, quoniam Melienſes ſui juris vellent eſſe, omnibus amici, quod ea tempora non ferebant. Obſeſſi ergo ab Athenienſibus fortiter reſtiterunt, & duplici eruptione, duplicem obſidentibus intulere cladem: Sed demùm eorum impetus cum numero elanguit: itaque ad deditionem compulſi grauiſſimè mal-ctati ſunt, puberibus omnibus cæſis, mulieribus & pueris diuenditis, atque in vrbe, Coloniâ Athenienſium relictâ, vt patriam ſuam Melienſes dediſcerent.

Siculum bellum ſuſcipiunt Athen.

Suſceptum eſt hoc anno ab Athenienſibus bellum Sicilienſe, ardentiùs, quàm ſapientiùs. Quid mirum? ab Alcibiade promouebatur homine impigro quidem, ſed callido magis quàm prudenti, & qui pluris rem ſuam, quàm publicam faciebat. Huic bello cauſam dedere Egeſtæi, & Leontini; Hos Syracuſij expulerant patriâ, illos Selinuntij opprimebant: populi ambo miſeri ab Athenienſibus auxilium petierunt, & obtinuerunt. Igitur ſeptem armatorum millia cum Claſſe centum quadraginta nauium profecti ſunt, quorum Duces Nicias expeditionis diſſuaſor, Alcibiades Suaſor, & Lamachus inter vtrumque medius, neque bonus, neque malus, ideò malo propior.

Trib. Pleb. collegis oppoſiti.

Romæ Tribuni plebis aliquid turbauere propter leges Agrarias. Diſcuſſit tamen has turbas conſilio ſuo Appius Claudius: perſuaſit enim aliorum Tribunorum intercesſionem, ad infringendam tumultuantium autoritatem. Itaque ſex Tribuni à patriciis ad intercedendum permoti, reliquorum quatuor conatus fregerunt: & tum Reipublicæ diſcordia profuit.

OLYMP. XCI. *Mundi* Vrb Cond.
ann. 2. 3639. 339.

Antequam claſſis in Siciliam vela faceret Athenis

Athenis noctu exciſæ ſunt Thermæ, nullo alio operæ-pretio, quàm vt aliquid malitiosè fieret,& magiſtratibus diſpliceret. In huius facti ſuſpicionem venit Alcibiades, cui poſteà & affectata tyrannis adjuncta eſt. Itaque ad cauſam dicendam per Salaminiam nauim à populo reuocatus eſt. At ipſe reliquit claſſem quidem, ſed omiſſis Athenis, quarum metuebat judicium, Lacedæmonem venit, ex reo, proditor effectus. *Reuocatur Alcibiades,& Spartam fugit.*

Lacedæmonij nè Syracuſanis amicis ſuis deeſſent, Gylippum iis ducem optimum, & ſtrenuum cum auxilio miſerunt; cujus aduentu Syracuſiorum res in meliorem ſtatum reuocatæ ſunt. Tantum vel vnius hominis induſtria poteſt! *Gylippus auxiliatur Syracuſanis.*

OLYMP.XCI.	Mundi	Vrb.Cond.
ann.3.	3640.	340.

Athenienſes Argiuis conjuncti agrum Laconicum vaſtant, ideoque induciæ ſolutæ penitus. Sed majori apparatu vterque populus extra veram Græciam, in Sicilià depugnabat. Syracuſæ tum erant muro ab Athenienſibus interclusæ; at Gylippo per Epipolas ingreſſo, murum ex aduerſo eius Syracuſani extruxerunt; atque ex eo tempore res Athenienſis labare cœpit. Quare Nicias aut reuocari petiit, aut ſibi ſubſidia mitti. Itaque præmiſſus Eurymedon cum 20. Talentis argenti, oſtentatuſque Demoſthenes, mox affuturus, ſed vt cladem augeret. *Athen.& Lacedæm. inducias abrumpi. Athen. ſuis auxilia mittũt in Siciliã.*

A. Poſtumius Regillenſis, Tribunus militum Volanos Æquorum populos, agro Labicano infeſtos, nouiſque Romanis Colonis, vno prælio deuicit, atque in eorum oppidum Volas per vim irrupit, prædà militi promiſſà. Verùm vrbe captà cum mutaſſet fidem, in odium ſuorum incurrit. In vrbem reuocatus cum exercitu ſuo quiritanti malediceret, & Quæſtore lapide icto, magis ſæuire pergeret, à militibus ſuis *Poſtumius Trib. Mi. à ſuis cæſus.*

lapidibus obrutus eſt, exemplo deteriori, quàm damno.

CAPVT V.

DECAS QVINTA.

Ab anno 3640. ad 3650.

OLYMP.XCI.	Mundi	Vrb.Cond.
ann.4.	3641.	341.

Athenienſium clades in Sicilia.

CELEBRIS eſt hic annus Athenienſium in Siciliâ clade. Eò miſerant magna auxilia Lacedæmonij, Thebani, Corinthij; neque ſuis Athenienſes defuerant, miſſis Demoſthene & Charide cum tribus & ſeptuaginta nauibus. Et initio quidem ambiguâ certatum victoriâ, dum vincunt, vincunturque Syracuſani; ſed aucti demum hi Carthaginienſium copiis, ad Athenienſes inuadendos, & opprimendos ſe comparant. Sæuiebat in caſtris Athenienſium lues: quare ſtatuerunt eorum duces, Syracuſis relictis Catanam petere, vbi primùm appulerant. Sed impediuere Syracuſani; itaque prælium commiſſum, quo victi Athenienſes ad ſummam inopiam redacti ſunt. Quare plenum deſperationis aliud certamen ineunt; quò iterùm victi ſexaginta naues amiſere. Omiſſo ergo nautico apparatu ſtatuunt terreſtri itinere recedere, & abiiſſent niſi eorum fugam Syracuſani fraude diſtuliſſent. Cum enim viderent non facilè ſe poſſe feſſum & comeſſabundum militem noctu cogere, Hermocrates quidam miſit ad Niciam nomine amicorum quos Athenienſes Syracuſis habebant, qui eum monerent, tantiſper conſiſteret, quod eſſent ei inſidiæ in viâ poſitæ. Credidit hoſti Nicias, & hìc hæſit tribus noctibus. Intereà Gylippus equitatu ſuo atque peditatu vias omnes

nes occluſerat: dum igitur pergunt Athenienſes ducibus Niciâ, atque Demoſthene, ſæpe iniquo certare loco coacti, ſemper victi, tandem ad deditionem compulſi ſunt: & duces quidem interfecti à Syracuſanis, nequicquam impediente Gylippo, reliqui capti ac venditi, Sicilia Atticis ſeruis impleta eſt. Ab eo tempore res Athenienſium ad exitium præcipitarunt, factaque ciuitas omnium Græcorum ſerua, quæ Græcis omnibus ambitioſiùs voluerat imperare.

Hac auditâ clade multi à victis defecerunt, Lesbij, Chij, Eubœenſes. Tiſſaphernes quoque ac Pharnabazus Perſæ ſeſe Lacedæmoniis adjunxerunt. Sollicitabat quoque ad defectionem Helleſpontios Alcibiades, vno verbo omnia in perniciem Athenienſium conjurabant. Lacedæmoniis contra plenis velis fauebat fortuna, quibus 35. naues Syracuſani Hermocrate duce miſerant, vt vicem rependerent. Hoc Athenienſibus ſapientiores, quòd moderatè vſi fortunâ ſuâ, multos ſibi fautores adſciuerunt. *Multi clade Sicula audita deficiunt ab Athen.*

Hoc item anno occupauere Lacedæmonij Agide duce Deceleam, Athenis tantùm 120. ſtadiis diſſitam, & mediam inter Bœotos & Athenienſes, & quaſi vtriuſque populi nexum. Hæc autem munita perdiligenter multis damnis Athenienſes affecit, atque ex Pylo acceptas clades cum fœnore repoſuit. *Decel a capta a Laced.*

Natus eſt item hoc anno Diogenes Cynicus, mortuus eodem quo Alexander annó, ætatis ſuæ nonageſimo; vir ambitioſæ paupertatis & faſtum aliorum, proprio faſtu calcare conſuetus. *Naſcitur Diogenes Cynicus.*

Reſtituti ſunt hoc anno Romæ Conſules, creatique M. Cornelius Coſſus, & L. Furius Medullinus qui de Poſtumianâ cæde quæſtionem inſtituerunt; plebe fremente licet, & hujus memoriam aboleri poſtulante. Sed erat exemplum atrociùs, quàm vt abiret impunitum. *Romæ Coſſ. reſtituti.*

OLYMP. XCII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3642. 342.

Oligarchia Athenis conſtituta.

Reuocatur Alcibiades.

Lacedæmonij cum Dario Perſarum Rege fœdera ineunt, quando & conſilium agitarunt de cædendo Alcibiade, miſsâ etiam epiſtolâ ad Aſtyochum Nauarchum qui rem conficeret. Sed id præſenſit homo vaferrimus, atque fugit ad Tiſſaphernem, quem edocuit multa cum Græcorum pernicie conjuncta. Interim dum Chium obſident Athenienſes egit cum ducibus, vt reuocaretur ab exilio, & Oligarchia Athenis conſtitueretur, maximè operâ Tiſſaphernis & ſpe auxiliorum atque ſtipendij à Rege Perſarum, quibus imponeretur imperitæ multitudini. Reſtitit acriter hinc Phrynicus; ſed is Piſandri criminatione magiſtratu exutus, in foro etiam pugione confoſſus eſt. Venit igitur Piſander Athenas, vbi vir naturâ eloquens Oligarchiam perſuaſit populo. Quadringenti ergo conſtituuntur, qui Remp. adminiſtrarent, inter quos non vltimus fuit Alcibiades jam reconciliatus ſuis, & hoſtis Lacedæmoniorum; vir ingenii tam vafri, quàm improbi.

OLYMP XCII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 2. 3643. 343

400. vexant Athenienſes tyrannicè.

Exautorantur 400 & fugiunt Spartam.

Quadringenti tyrannicè vexant Athenas, & Oligarchiæ inimicos tollunt, atque inter cæteros Androclem: Alcidiadem etiam miſſum faciunt, ac ſibi dum nimis proſpiciunt, res ſuas euertunt. Qui enim in caſtris erant, acceptâ eorum dominatione peracerbâ, ſtatuunt eos cum Oligarchiâ tollere. Tandem igitur à quadringentis admittitur Alcibiades, quia ſine illo, ſtare ſe poſſe deſperabant. Is ſuſcipit eorum cauſam apud Tiſſaphernem, vbi tamen nihil proficit, quare monet eos, vt ſponte abjiciant, quod ſeruare nequirent; quod & præſtare paulò poſt compulſi ſunt. Re deſperatâ Piſander cum præcipuis ad Lacedæmonios confugit, & patriam

ere-

credidit hoſtem, cui non poterat adimere libertatem.

Tum quoque Athenienſium duces Thraſybulus & Thraſyllus retulere victoriam de Lacedæmoniis quos Pharnabazus fouebat, ad Helleſpontum, ac canis ſepulchrum, ſeu Hecubæ monumentum: Hujus victoriæ præcipua cauſa fuit cum duodeuiginti nauibus adueniens Alcibiades, vir & manu fortis & conſilio melior. *Alcib. ladis opera victi Laced. ad ſepulchrum canis.*

Romæ Conſulibus Q. Fabio Ambuſto, & C. Furio Pacillo L. Icilius Agrarias leges auitas reuocauit: ſed contentiones illas extinxit peſtilentia, cujus tamen metus grauior, quàm damnum fuit. *Peſtilētia Romæ.*

OLYMP. XCII. *Mundi* Vrb Cond.
ann. 3. 3644. 344.

Egeſtani à Selinuntiis oppreſſi quòd Athenienſes exciuiſſent, iramque Syracuſanorum veriti Carthaginienſes aduocant. In eorum auxilium miſſus Annibal filius Giſconis nepos Amilcaris quem Gelo ad Himeram ceciderat: quæ res Syracuſanos & Carthaginienſes commiſit. *Carthagin. nenſes fauent Egeſtanis.*

Alcibiades cum ſe magnificentiùs quàm par eſſet oſtentaret Tiſſapherni, ab eo in vincula conjectus eſt Sardibus, vnde tamen poſt 30. dies nactus equum profugit Clazomenas. Hinc Seſtum ad caſtra venit Athenienſium: ibi cum audiuiſſet Lacedæmonios Cyzicum nauigaſſe, eo cum Theramene & Thraſybulo ducibus, & 86. nauibus venit; & Lacedæmonios circumuentos ſuperauit. Myndarus autem eorum dux in terram copias ſuas eduxit, & certamine inito victus occubuit; ſicque eius naues in poteſtatem Athenienſium deuenerunt, vnà cum Cyzico, quæ ſe grandi pecuniâ redemit, ſic allata patriæ damna, cum ſua res exigeret, Alcibiades ſarciebat, ſed ſibi ſemper quàm patriæ melior. *Alcibiades vincitur, & fugit ex carcere. Et Laced. ſuperat cū Myndaro. Cyzicus dedit.*

Quantùm autem Lacedæmonios hæc clades afflixerat docet eorum hæc epiſtola Laconica. *Lacedæmonioraei conſili.*
Actū de rebus noſtris, Myndarus obiit, eſuriūt

mili-

milites, inopia conſilij quid ſit agendum neſcimus. Eos tamen conſolatus eſt Pharnabazus, veſte, nauibus, ſtipendio, liberaliter miſſis, qui optimus eſt inopes afflictos conſolandi modus.

Eubœa admota Achaiæ. Chalcidenſes in Eubœâ ab Athenienſibus defecerunt conſpiratione cum Bœotiis factâ, & ita fretum obduxerunt ducto aggere, vt vni tantùm naui tranſitum aperiret: ſicque acciperent à terrâ, & Bœotis auxilium, nec Eubœa inſula eſſe deſineret.

Pacem reſpuunt Athen. Tentata quoque pax eſt à Lacedæmoniis, ſed irrito conatu, quod ſpem euentu majorem de ſuis rebus Athenienſes concepiſſent.

Archelaus Rex Maced. Tunc etiam Macedonum Rex 14. Archelaüs Principatum adiit quem annis 14. tenuit, Perdiccâ minùs quidem fortis, ſed in fide conſtantior.

Fames Romæ leuata. Romæ inopiam plebis Coſſ. M. Æmilius, & C. Valerius induſtriâ ſuâ leuauere, & peſte ſuperioris anni ſubſecutam: Legatis in omnem partem dimiſſis, & vicinis populis in Vrbem duplici afflictam malo miſeratione commotis.

OLYMP. XCII.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 4.	3645.	345.

Himera & Selinũs à Pœnis euerſa. Belli Peloponneſiaci anno 23. Annibal cum centum millibus armatorum Siciliam ingreſſus Selinuntem cepit & euertit cum 242 annis ſtetiſſet. Eandem quoque aleam ſubiit Himera anno à ſuo conditu 240. quæ duæ clades Syracuſanorum de victis Athenienſibus temperarunt; maximè cum jam non ſociis tantùm, ſed ſibi quoque à tanto hoſte reformidarent.

Pylus recipitur à Laced. Fuit hic quoque annus aliis vrbibus obſeſſis illuſtris. Lacedæmonij enim Pylum tot ſibi malorum cauſam per annos quindecim, mari terraque oppugnatam, Athenienſibus quo minus auxilio eſſent tempeſtate impeditis, ad deditionem compulerunt. Quando & promiſſa ſalus dedititiis ſeruata eſt, pluſque apud viros for-

fortiſſimos fides, quàm odium, & vindicta potuit.

Tum quoque Chalcedon, quæ Lacedæmoniorum præſidium receperat, à Thraſybulo tentata eſt, quam Hippocrates egregiè defendit. Is cum certamen diu produxiſſet, ſuperueniente Alcibiade cæſus eſt. Chalcedonem tamen cum Athenienſibus non iniquis conditionibus Pharnabazus reconciliauit, cui repugnare non eſt viſum victoribus, ne ejus operâ fructu victoriæ carerent. *Chalcedon ab Ath. recepta.*

Byzantium tum etiam Alcibiadi proditum à ciuibus aſperitate Clearchi Lacedæmonij irritatis: Hic enim homo moribus ferus vrbem quam comitate retinere poterat, importunitate perdidit. *Byzantiũ proditum Athen.*

Romæ plebeij quæſtores creati, adeò vt ex quatuor, vnus tantùm C. Fabius Ambuſtus Patricius eligeretur. Tum etiam à Coſſ. Gn. Cornelio Coſſo, & L. Furio Medullo ſecundùm, Arx Caruentana tentata eſt. Fruſtra; quia plus temporis hoſti ad parandum ſe vrbanæ turbæ reliquerant. *Quæſtores Romæ creati de plebe.*

OLYMP. XCIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3646. 346.

Hac Olympiade victor fuit Pancratio Polydamas Theſſalus, cujus roboris famâ permotus Darius eum videre voluit, & Suſa euocauit. Hic tres immortales valentiſſimos in ſe ſimul irruentes pugnis, & calcibus interemit. Scribit de ejus viribus multa Pauſanias, vt quod inermis Leonem præferocem confecerit, Taurum calcitrantem nonniſi relictâ in manibus vngulâ dimiſerit; retinuerit currum cujus equos incitabat auriga. Hic demùm ſpeluncæ ruinâ oppreſſus eſt, fugientibus aliis, cum ſe ſuſtinendo monti parem imprudenter crederet *Polydamantis Athletæ robur.*

Alcibiades pænè triumphanti ſimilis Athenas rediit. Paulò poſt armatus inuito Agide ſacra Mineruæ more priſco, quaſi quieta eſſent *Alcibiades redit Athenas.*

omnia

omnia duxit, & reduxit, tantâ gloriâ, tali plauſu, vt eum populus optaret Regem: quæ cauſa fuit vt ab vrbis Principibus ad expeditionem ſtatim mitteretur. Profectus ergo verſus Andrum, deinde verſus Samum, nuſquam rem benè geſſit; ſicque in eum populi beneuolentia defluxit.

Lyſander vincit Ath. Exautoratur Alcibiad.

Interim electus à Lacedæmoniis Nauarchus Lyſander Cyro juniori Darij filio acceptiſſimus erat, qui tum Sardibus agebat. Ab eo ille pecuniis probè inſtructus, cum nauibus 70. redit. Verebatur tamen cum Alcibiade confligere cujus calliditatem magis, quàm vires reformidabat. Verùm Legatus Alcibiadis Antiochus quamuis Dux id ſeuerè prohibuiſſet cum Lyſandro conflixit, atque in eo prælio vitam & quindecim naues amiſit. Quâ clade Athenis auditâ Alcibiades exautoratus eſt ignominiosè, & fugere compulſus cum decem ei duces eſſent ſuffecti; inconſtantiſſimâ, & populo Athenienſi dignâ leuitate.

Plato, Socratis auditor.

Tum Plato Socratem audiebat, & ab eo ſapientiam hauriebat quàm in Græcos feliciùs & eloquentiùs ſparſit.

Rom. Tr. Mil. creati.

Romæ Tribuni Militares creati ſunt tertiùm ad annos quindecim, Quando Æquis & Volſcis majori apparatu ad Antium conuenientibus dictus eſt Dictator Cornelius Coſſus. Is facili prælio hoſtem fudit, & caſtellum ad Fucinum lacum nullo negotio expugnauit, majori fœlicitate quàm gloriâ.

OLYMP. XCIII.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann 2.	3647.	347.

Captum à Pœnis Agrigentum.

Carthaginienſes cum 120. armatorum millibus, vt ſcribit Xenophon, & Ephorus cum trecentis millibus in Siciliam profecti Agrigentum ad deditionem fame compulerunt, cum eam vrbem, victi licet octo menſibus obſediſſent.

Dionyſius fundamēta iacit ſuæ ...

Hujus vrbis captæ occaſione Dionyſius Tyrannidis ſuæ fundamenta jacit optimates calum-

nia-

niatus apud plebem, quaſi ipſi Agrigentum Pœnis prodidiſſe viderentur, ſic tenuiſſima eius principatus initia fuerunt, quibus nihilominus 40. annorum Tyrannidem impoſuit.

Lyſandro apud Lacedæmonios ſucceſſit Callicratidas, omnium rerum laborans inopiâ, cum ipſi Cyrus defuiſſet. Nihilominùs Methymnam vrbem Leſbi captam diripuit, & militem locupletauit: Cononem quoque Atheniensium ducem triginta nauibus ſpoliauit. Sic magnis nonnunquam ducibus inopia prodeſt, quia ea ad magnas res gerendas, & accendendum militem ſapienter abutuntur. *Callicr tidas rem bene gerit.*

Tum Romani in Veientes, hoſtes licet ſuos capitales clementiæ illuſtre ſpecimen ediderunt. Cum enim elapſo induciarum tempore res ab iis per feciales repeterentur, cauſati ſunt illi domeſticas diſcordias. Quam legitimam cauſam putauere Romani, & temporis ſatis eis aſſignarunt, quò & pacem conciliarent inter ſe, & ſuis debitoribus ſatisfacerent; rati ſatis miſeros eſſe, quos turbæ domeſticæ diſtraherent. *Roman. in Veientes clementia.*

OLYMP. XCIII.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 3.	3648.	348.

Dionyſius cum Hermocrate miſſus eſt ad colligenda oſſa Syracuſanorum, qui ad Himeram ceciderant. Poſteà cum idem Hermocrates clam Syracuſas ingredi conaretur in foro cæſus eſt, quando & Dionyſius sauciatus, veſtem ſuo ſanguine purpuream ſignum accepit futuræ dominationis. *Hermocrates cæſus, Dionyſius vulneratus.*

Athenienſes comparatâ centum quinquaginta nauium claſſe contra Callicratidam ad Arginuſas inſulas inter Mytilenem, & Aſiam pugnant; quâ in pugnâ delapſus caſu in mare Callicratidas nuſquam comparuit. Victi itaque Lacedæmonij in Chium & Phocæam confugerunt amiſſis 70. nauibus. Athenienſium duces cum ſuos naufragos ad ſepulturam recipere, tempeſtate prohibiti non potuiſſent, à populo *Callicratides obit, victi Laced.* *Iniuſtitia Athenienſium.*

capitali

capitali ſupplicio ſunt affecti, tantâ injuriâ, vt plebem ſui judicij poſteà pœniteret. Peloponneſij paulò poſt Epheſum petiere, vnde ſuo & Cyri nomine Lyſandrum ſibi dari Ducem optauere, ſolo aduentu res ſuas reſtituturum, & terrorem hoſtibus incuſſurum.

Mors Sophoclis & Euripidis.

Hoc anno magni duo, Tragici Poëtæ e lati ſunt in Græciâ, Sophocles annos natus octoginta (90. vt quidam volunt) & Euripides 75. Suidas tamen Sophoclem Euripidi ſuperſtitem quinque annis facit. Ornatus duodeviginti palmis Sophocles, vltimâ acceptâ victoriâ præ lætitiâ obiit. Euripidem ferunt apud Archelaüm Macedoniæ Regem agentem per emiſſos canes ab Aridæo Macedone, & Cratene Theſſalo e jus æmulis laceratum eſſe, tanto Regis dolore, vt is etiam ſubmiſerit crinem. Is enim adeò diligebat vatem, vt huic omnia ſua conſilia crederet, ſummâ gloriâ litterarum, & litteratorum.

Templum Mineruæ Athenis deflagrauit.

Templum Mineruæ hoc anno Athenis conflagrauit, quod certum proximæ cladis augurium fuit, eam defuturam ſuis, quæ templum ſuum neglexiſſet.

Cum Volſci tres Romanorum exercitus diſtraherent, vnus Dux Fabius Ambuſtus oppidum Anxur poſteà dictum Terracinam oppugnauit, diuitijs locuples. Abſtinuit tamen à prædâ donec alij duo collegarum exercitus aduenisſent, cauſatus ab iis quoque oppidum captum eſſe, qui auxilia prohibuiſſent: Sic à tribus exercitibus direpta ciuitas, milites omnes diuites remiſit. Adiecit Senatus aliud quoque beneficium: dixit enim, vt miles ex ærario deinceps ſtipendium acciperet, nec ſuo, ſed ære Reip. mereret; quod acceptum ab omnibus cum ingenti voluptate pænè tribunorum inuidiâ corruptum eſt ex ſuâ autoritate, non plebis commodo ſuos magiſtratus dimetientium.

Captum Anxur.

Stipêdia Ro. militi perſoluta deinceps

Diony-

OLYMP.XCIII. *Mundi* Vrb.Cond.
ann.4. 3649. 349.

Dionyſius hoc anno Tyrannidem Syracuſanorum occupat, calumniatus optimates, quaſi cum Carthaginienſibus conuenirent. Quæ vbi populo cum multis mendaciis propoſuiſſet, fingit ſe Reip. quaſi depoſitæ curam velle deponere, & ab eodem eſt acclamatus Imperator, & eius rebus proſpicere juſſus cum ſummâ autoritate. Itaque multos armatos educit ex vrbe quaſi Pœnis reſiſtere pararet. At in itinere finxit ſibi paratas inſidias; quare ſatellitium ſibi 600. armatorum obtinet; tum præficit homines ſibi fidos, inimicos ſubmouet, mercenarium ſibi militem deuincit. Denique mirati ſunt imprudentes Syracuſani, & cum reſiſtere ampliùs non poſſent, ſe ſcribam, & viliſſimæ conditionis hominem ſuis capitibus impoſuiſſe. *Dionyſius fit Syracuſarum Tyrānus.*

Lyſander tum venit ad Cyrum cum à patre ſuo Dario euocaretur: ab eo rebus omnibus inſtructus eſt, monituſque ne confligeret niſi numero nauium longè ſuperior. Digreſſus tamen à Cyro Lyſander mox Cedꝛeam & Lampſacum vrbes occupauit, & deſtruit. Poſteà ad Ægos Potamum venit, vbi Athenienſes verſabantur, ſed adeò eum contemnentes, vt à nauibus ſuis longè abirent; quod cùm Lyſander deprehendiſſet, renunciari ſibi juſſit, quando vacuæ eſſent Athenienſium naues, cum ipſe ſuas plenas & paratas haberet. Monitus igitur irruit in Cononis claſſem, eamque capit priuſquam milites digreſſi eas ſubirent, tantùm Cononis nauis cum 7. aliis, & Paralo, arma corripuere, ſed in tantâ rerum perturbatione de fugâ potiùs quàm de prælio cogitauere. Paralus Athenas funeſtiſſimæ claſſis hujus nuncium tulit, Conon cum octo nauibus fugit in Cyprum, veritus populi furioſum dolorem. Lyſander per otium multa recepit oppida, quæ certatim ad victores confugiebant. Ipſe incruentâ victoriâ *Lyſander ad Ægos Potamon Cononem vicit.*

Spartæ

Spartæ dominatum Græciæ dedit, quem Athenis vno hoc certamine abſtulit.

Obiit Darius Nothus. Obiit eodem anno Darius Nothus, regno ita conſtituto vt Artaxerxes Mnemon, quem priuatus ſuſceperat, ei ſuccederet, Cyrus ex Rege genitus magnâ præfecturâ donaretur; nouo planè inſtituto & magni Darij, Xerxiſque factis prorſus oppoſito, neque, ſi vtriuſque ſpectes exitum, contemnendo.

OLYMP. XCIV.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 1.	3550.	350.

Victus Dionyſius victor et Pœnos ſuperat. Carthaginienſes hoc anno Gelam obſident, ad cujus auxilium veniens Dionyſius victus eſt. Ideò eius vxori turpiter illuſum à Syracuſanis, in quos inexpectatus rediit, eoſque profligauit, ac jugum recipere coëgit. Indeque omnibus adeò ſapienter proſpexit, vt impediret quominùs Carthaginienſes victoriâ ſuâ vterentur.

Artaxerxes Mnemon patri ſuccedit. Artaxerxes hoc etiam anno Perſicum adiit imperium, cui memoriæ felicitas nomen fecit, dictuſque Mnemon. Huius initia regni propter rebellionem Cyri perturbatiora fuere, ſed omnia adeò moderatè, ſapienterque compoſuit, vt quadraginta annorum imperium, & magnam pacem mereretur.

Belli Peloponneſiaci finis. In hunc annum cadit vltimus belli Peloponneſiaci annus, quando Lecedæmonij collectis totius Peloponneſi viribus, præter Argiuos ad obſidendas Athenas conuolarunt. Adfuit & Lyſander cum victrici claſſe, pyræumque centum quinquaginta nauibus interclusit, dum terreſtris exercitus in Academiâ caſtra collocaſſet. Magna erat Athenis annonæ caritas, ſed in ciuium animis ſuperbia major; qui demum fame domiti ad Lyſandrum legatos miſerunt: ij diu dilati, vt qui eos miſerant animos ponere diſcerent. Volebant Thebani & Corinthij vrbem exſcindere, ſed alterum Græciæ oculum ſuffodere Spartani noluerunt. Itaque Athenienſibus nihil recuſantibus pax conceſſa eſt eâ

lege

lege vt Pyræus, & longi muri diruerentur ; traderentur naues omnes præter duodecim ; Spartanis addicti penitus eſſent, & cum iis hoſtes, & ſocios communes haberent , atque in omnibus expeditionibus duces. Ita bellum graue & atrox, quod tenuit 27. annos totos , cum ſeptem menſibus ; terminatum eſt cum Athenienſium principatu.

CAPVT VI.

DECAS SEXTA.

Ab anno 3650. ad 3660.

OLYMP. XCIV. *ann. 2.* — *Mundi* 3651. — Vrb. Cond. 351.

LYSANDER Athenis potitus non conſtituit in hac vrbe decem-viros, vt in aliis oppidis quæ ſe dediderant , ſed potiùs triginta quoniam hæc trium vrbium ſpeciem præferebat . Arci quoque præſidium impoſuit cui præficit Callibium Spartiatam , ſic abrogata Democratia; Oligarchia conſtituta: & initio quidē ab omnibus probata , nam hi xxx. viri improbiſſimos quoſq; in judicium vocauere totâ plaudente ciuitate : mox fictis criminibus , adorti ſunt , quos Tyrannidem non laturos putabant ; hæc judicia potiſſimùm vrgente Critiâ bipedum flagitioſiſſimo , & cuius maximè intererat propter ſua ſcelera Tyrannidem conſeruari.

Lyſander Athenas ordinat.

Lyſander confecturus belli hujus reliquias ad Samum perrexit, vbi vrbem ad deditionem compulit, his conditionibus, vt ſingulis hominibus liberis veſtis vna relinqueretur , cætera Spartanis cederent . Quibus abire paratis ex vrbe ſuaque omnia bona relinquentibus, his & vrbem, & res omnes ſua reddidit, decem-viris tantùm qui eos regerent conſtitutis. Tum ſocios laudatos & locupletes dimiſit omnes , cum ſuis ipſe

Lyſander Samios vincit & multam pecuniam reportat in vrbem Spartam quam ægrè Lacedæm. admittūt.

ipſe nauibus remigrauit Spartam cum incredibili pecuniæ ſummâ, quàm fuiſſe mille & quingentorum talentorum Diodorus ſcribit. Hanc autem pecuniam ægrè Lacedæmonij admiſerunt, legum ſuarum memores, quas his labefactari poſſe meritò ſuſpicabantur.

Caſus Alcibiades. Eodem quoque anno cæſus Alcibiades adnitente Critia. Fugerat ille in Bithyniam, inde in Phrygiam ad Pharnabazum. Verum is rogatus à Lyſandro, per fratrem ſuum & auunculum, hominem interemit, flammis priùs in eius domum injectis: ex quâ cum prodiiſſet armatus, neque moriturus ignauiter telis obrutus eſt à Perſis, qui eum cominus aggredi numquam voluerunt. Sic obiit vir magni ingenij & nequitiæ, Lacedæmoniis, Perſis, adeoque patriæ ſuæ, ac Græcis omnibus odioſus.

Ro. in Veienti obſidione ſub pellibus Hyemem tranſigunt. Tum apud Romanos in Veienti obſidione milites ſub pellibus hyemem traduxere: quod cum Tribuni plebis reprehenderent; Appius Claudius oratione ſua oſtendit intereſſe militum & Romæ ſic hyeme hoſtes oppugnari, Tribunos eſſe inertiæ & imbecillitatis patronos. Quæ verba horum repreſſit audaciam, illorum fortitudinem accendit. *Equus ex publico Romæ datur Equitibus.* Tum quoque equites Romæ equo publico merere cæperunt, vnde Romana militia non leue recepit incrementum, plenior que deinceps fuit legionum victoria.

OLYMP. XCIV.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 3	3652.	352.

Dionyſius molitur bellum in Pœnos. Dionyſius bellum in Cartaginienſes meditatur, quos inuictos non eſſe, jam non ſemel dixerat.

Turbæ in Perſide. Tum quoque in Perſide concitatæ ſunt turbæ dum Cyrus Artaxerxem ſibi imperantem ferre non poteſt, hic fratrem jugum excutere ferre non patitur. Et verò flagrabat Cyrus incredibili regnandi cupiditate, de quâ accuſatus eſt à Tiſſapherne. Itaque eum interimere decreuerat Artaxerxes, ſed Paryſatidis precibus eſt conceſſus,

ceſſus, immò remiſſus in præfecturam ſuam ad certiſſimam, ex adito necis periculo, rebellionem.

Lyſander vt Deus cultus à Spartanis.

Hoc tempore Lyſander apud Lacedæmonios eo in pretio fuit, vt numinis inſtar coleretur. Hinc Lyſandrea feſta pro Iunonis ſubſtituta, hinc aræ & victimæ, quæ in eius honorem ſtabant, & immolabantur. Quid mirum igitur eum regni agitaſſe conſilia, & id ab Heraclidis in ſe transferre voluiſſe, Oràculis Delphico & Ammonis etiam pecuniâ ſacrilegè labefactatis? Ejuſmodi ſcilicet Deos adulatio veneratur.

Tyranni Athenienſes qui eſſent oſtendunt.

Tyranni Athenienſes hoc anno demum, qui eſſent aperuerunt. Nam præter Spartanos milites in arce, eligunt tria ciuium millia quibus armatis, cæteros omnes exarmant. Cumque vnum de ſuis Theramidem obſiſtere durioribus hiſce conſilijs viderent, eum per Critiam paratum ad omnia ſcelera cicutam haurire cogunt. Ita nobilis ciuitas eorum crudelitati atque libidini deinceps patuit, quæ ſic excreuere, vt ab hominibus, multò minùs à Græcis nequaquam ferendæ viderentur.

Diſcordia inter Trib. Mil. Romæ.

In Italiâ malè res à Tribunis militaribus geſta M. Sergio, atque Virginio, qui inimicitias ſuas etiam ſuæ, ac Romanæ gloriæ prætulerunt. Vnus enim ab altero auxilium petere recuſabat; alter niſi petitum offerre nolebat. Itaque ambo victis ſimiles magnâ trepidatione Romam repetiere, vbi ſe mutuis in Senatu lacerauere maledictis, quorum pleraque erant cum veritate, quàm parerat, conjunctiora.

OLYMP. XCIV.	Mundi	Vrb Cond.
ann. 4.	3653.	353.

Expeditio iunioris Cyri.

Celebris eſt hic annus expeditione Iunioris Cyri, quàm Xenophon *αὐτόπτης* deſcripſit. Cyrus igitur debitum ſibi, vti putabat, vindicare volens regnum. 95. caſtris ad Fratrem peruenit confidens maximè militibus Græcis, quos huius

rebel-

rebellionis fuiſſe conſcios, præter vnum Clearchum ante Euphratis tranſitum, Xenophon negat. Quid plura? Inter Cyrum & Artaxerxem atrox commiſſum eſt certamen, in quo de regno ſimul agebatur & vitâ. Et primo quidem impetu Perſas Græci vicerunt, ſed Clearchus dux fortior quàm prudens vti partâ victoriâ neſciit. Turbatiſſimis ergo copiis, & furore potiùs quàm arte pugnantibus, Cyrus in Artaxerxem incidit, quem etiam vulnerauit, ſed ipſe viciſſim à neſcio quo, cæſus eſt, eique præciſum caput & dextra, ſimulque ſpes omnis commilitonum Græcorum, quos non jam victoriæ & prædæ, ſed reditus, & ſalutis cura torquebat. Paryſates poſteà crudeliter interimendum curauit Carem, qui à ſe Cyrum interfectum jactabat: Rex quoque Mithridatem quemdam ſupplicio Scapharum ſuſtulit, idem de ſe dicere auſum. Græci porrò in hoſtili regione deprehenſi ſibi Clearchum præficiunt ducem, qui mox cum multis ordinum ductoribus inſidiis Teſſaphernis interceptus, occidit. Reliquos variis caſibus perfunctos per Cappadociam, & Paphlagoniam reduxit Xenophon, tum prudentis Imperatoris, poſteà ſapientis hiſtorici partes executus.

Cæditur Cyrus.

Redeunt Græci duce Xenophonte cæſo Clearcho.

Thraſibulus occupato Phylo Atticæ Caſtello deinde etiam Pyræo cum Tyrannis prælium committit, in quo nequiſſimus Critias fortiùs cecidit, quàm eius vitia paterentur. Victi tyranni fugerunt Spartam, quos vltus eſſet Lyſander niſi Pauſanias impediiſſet. Veritus enim ne ille iterum Athenas ſubjiceret, rem amicè compoſuit, & reſtituit Democratiam. Intereà Spartani exterminabant Meſſenios totâ Græciâ, in quâ principes erant, neque enim odium in miſeros exules, tot victoriæ, tot res ſecundæ aduerſæque compreſſerant.

Tyranni victi fugiũt Spartam

Laced. Meſſenios exterminant.

Romæ ſolito maturiùs hoc anno creati ſunt Coſſ. ſcilicet Kal. Octobris, cum idibus Decembris antea tantùm deligerentur, propter ſuperiorum

riorum maleuolentiam , & imprudentiam ; qui etiam in judicium vocati ambo, decem millibus æris grauis ſinguli damnati ſunt, hoc eſt 200 Turonicis Francis , leuiori vtique in eos pœnâ , quibus ſatis grauis mulcta non poterat irrogari .

Coſſ. Creati maturius.

OLYMP. XCV.	Mundi	Vrb Cond.
ann. 1.	3654.	354.

Reditus Græcorũ ex Perſide

Auxiliares Cyri copiæ Byzantium aduenerunt ex decem millibus ad quinque millia redactæ . Cum vrbem hanc diripere molirentur, impediit oratione ſua Xenophon , non minùs linguâ, quàm manu potens , ideoque Apis Attica dictus , cuius aculeum Perſæ ſenſerunt , mel Græci frequentiùs deguſtarunt.

Perſæ, & Græci hoſtes.

Pharnabazus & Tiſſaphernes Aſiam tum regebant , ſed hic erat illo potentior ob rem benè geſtam aduerſus Græcos & Cyrum . Quare ad eum miſere Lacedæmonij legatos, qui rogarent, liberas ciuitates relinqueret, quæ ab eo ſibi malè metuebãt . Et armatæ miſſæ ſunt preces; ſuperuenit enim Timbro dux Lacedæmonius, qui Magneſiam expugnauit . Vicem vt rependeret ei Tiſſaphernes obſidione tentauit Cumas , ſed irritâ ; & ſe Græcis nolle quidem , ſed parum poſſe demonſtrauit.

Mors Socratis.

Socrates eodem anno ἀθεότητος , & παιδεραστείας accuſatus ab Anyto, & Melito , damnatus à populo iniuſtiſſimè , fortiter cicutam ebibit . Poſtea tamen judicii ſui de more populum pœnituit , qui actorem vtrumque mox , per nouam injuriam , indictâ causâ damnauit: & Melitum quidem oppreſſit in tumultu , cui adjunxiſſet Anytum niſi is fugâ ſibi , atque exilio conſuluiſſet . Obiit Socrates annos natus 70. cum Plato Athenis annum trigeſimum ageret . Quæ ſi vera ſunt quæ de Deo moriens dixit , de eius ſalute , cum aliquot eruditis , dubitare licet .

Anxur receptum.

Anxur in Volſcis oppidum receptum, negle-

ctis die feſto per ſummam imprudentiam cuſtodiis, magnam Romanis lætitiæ, Latinis majorem mœroris cauſam præbuit.

OLYMP.XCV. *Mundi* Vrb.Cond.
ann.2. 3655. 355.

Dercyllidas Timbroni ſuffectus.

Cum non ſatis feliciter rem gereret Timbro, & Lariſſæ obſidio parum procederet, Spartæ huic ſuffectus eſt Dercyllidas, propter ingenium verſipelle, Siſyphus dictus. Is ſtatim diſtractos Tiſſaphernem, ac Pharnabazum ſibi deuinxit, & vtroque vel conſentiente, vel diſſimulante vrbes Aſiaticas Græciæ, quod in omnium votis erat, priſtinæ reddidit libertati, pluſque eius ingenium Græciæ, quàm aliorum omnium Ducum fortitudo pro uit

Conon Perſicæ claſſi præficitur.

Tum quoque Conon agens apud Euagoram in Cypro, adnitente Pharnabazo, à Mnemone Perſicæ claſſi præfectus eſt, quâ dignitate, & ſibi ingentem gloriam, & patriæ, cum imperio maris, libertatem pollicebatur.

Dionyſius arma expedit in Pœnos.

Rhegini cum Dionyſio bellum, mox pacem faciunt. Is ab hac parte ſecurus in Pœnos arma parat, quando & Penteres (Hirtius Pentiremes vocat) primùm factæ in Sicilia, bellis Maritimis amplitudine, & velocitate ſuâ vtiliores.

Lectiſternia primũ Romæ.

Tum peſtilentiæ causâ lecti libri Sibyllini lectiſternia primùm Romæ conſtituerunt, lectis in templo, ſacrorum gratiâ ſtratis, ad publicum epulum; ridiculâ planè ſuperſtitione & tantùm ad commoda, gulamque Sacerdotum inſtituta.

OLYMP.XCV. *Mundi* Vrb.Cond.
ann.3. 3656. 356.

Pœni vexati à Siculis moderatiores

Dionyſius conciliatis ſibi Mamertinis, & Rheginis, Syracuſanos ad bellum Punicum inuitat, Pœni atrociter vexati à Siculis, moderatiores effecti ſunt, & vtrique populo illatæ, acceptæque profuerunt clades. Tum quoque Dionyſius duas vxores duxit Doridem Locrenſem, & Ariſtomacham Syracuſanam; ſed homo

non

non vxorius nuptias ad res ſuas, non ad libidinem aptabat.

Tum quoque Dercyllidæ prorogatum eſt imperium, qui Pharnabazum ad inducias impulit: inter quas Cherſoneſum Thracicam occupauit, eamque intra annum muro ingenti à Thracibus ſejunxit; ſicque labore non magno, neque diuturno vndecim oppida, plures portus, regionem fertiliſſimam incluſit, ac ſuis Spartanis belli paciſque tempore vtiliſſimam peninſulam ſepoſuit, pari ſolertiâ, ac fœlicitate.

Dercyllidas: Thracicā Cherſoneſū includit muro.

Prodigia hoc anno multa Romæ contigerunt, inter quæ memorabilius illud, Lacus Albanus ſupra modum, ſine causâ intumeſcens, quo Veios vrbem mox capiendam Aruſpex denunciauit. Miſſi quoque legati ad Apollinem Delphicum, qui eum de portentis interrogarent quibus Roma paulò poſt à Gallis capienda terrebatur: Sed ita reſpondit Apollo λοξῶς, quaſi nihil locutus eſſe videretur.

Prodigia Romæ.

OLYMP. XCV. *ann.* 4. *Mundi* 3657. Vrb. Cond. 357.

Agis Lacedæmoniorum Rex moriens regnum fratri ſuo Ageſilao reliquit, repulſo Leotychide, quem Alcibiadis filium (is enim Agidis vxorem compreſſerat) non ſuum denunciarat. Tum nunciatum Spartæ à Perſis trecentarum nauium parari claſſem: itaque, ſuadente Lyſandro, hanc expeditionem Rex nouus ſibi depoſcit, & obtinet. Deluſus eſt tamen à Tiſſapherne moras nectente de induſtriâ, quia nondum ſatis paratus erat. Cum autem tunc temporis apud Ageſilaüm omnia poſſet Lyſander, ad eum potiùs confugiebant aliquid petituri, quam ad Regem. Itaque omnia à Lyſandro poſtulata deinceps denegauit, à ſe petita ſtatim indulſit, ne amicitiam regno præpoſuiſſe videretur, quod à Lyſandro viro ſapiente non eſt improbatum: cum autem Ageſilaüs careret equitatu,

Ageſilaus Rex Spartæ.

quo Tiſſaphernes abundabat, Phrygiam peditibus accommodatiorem petiit, & interim parauit equites quos ſic inſtituendos curauit, vt iis mox Tiſſaphernis equitatum diſſiparet, non minus conſilio, quàm manu bonus Imperator.

Expiatur Albanus Lacus.

Redeuntes Romam Delphis legati, expiandum Albanum lacum, purgandumque retulerunt quod & religioſè, & magnificè factum. Interim Tarquinienſes ex agro Romano prædas egerunt, ſed ſtatim oppreſſi à duobus Tribunis militum ſpolia & impedimenta omnes, multi etiam vitam amiſere.

OLYMP. XCVI. *ann.* I. — *Mundi* 3658. — Vrb. Cond. 358.

Vario euē-tu cũ Pœ-nis pugnat Dionyſius.

Dionyſius tum Pœnos appetiit bello, quod cladibus, victoriiſque permixtum eſt. Nam Motyam oppugnauit: cujus naues dum inuadit Imilco, repulſus eſt, & Dionyſio victoriam, vrbemque capiendam reliquit. Paulò poſt tamen Imilco paratior rediit, à quo recepta Motya, & inſuper capta Eryx, & Meſſana, immò & obſeſſæ Syracuſæ. Quare Siculi à Dionyſio defecerunt, qui & nauali prælio victus abſceſſit. Neque Imilconi diu fauit victoria; dum enim deprædaretur templa, religione accenſi Syracuſani in eum irruunt, & magna afficiunt clade. Ij tum poterant recuperare libertatem, ſed prohibuere Lacedæmonii, vt iis obſequentioribus vterentur. Acceſſit inſuper Carthaginienſibus nouum malum: Peſtis enim atrox eorum inuaſit exercitum, quâ occaſione bene vſus Dionyſius, eos terrâ marique profligauit, ſicque nutantem tyrannidem ſuam ſtabiliuit.

Ageſilai ad Pactolum victoria.

Ageſilaüs in Aſiâ jam inſtructus equitatu cum Perſis ad Pactolum confligit, neque tantum Perſas deuicit, ſed & eorum caſtris potitus, opes inuenit, quæ ſeptuaginta Talenta ſuperarent. Aberat tum Tiſſaphernes, & hærebat Sardibus, qui accuſatus eſt à Perſis quaſi eos flagitiosè deſeruiſſet, atque prodidiſſet.

Quà e

Quare is adnitente Paryſatide ob Cyrum, morte damnatus eſt, miſſuſque Titrauſtes ei caput præſcindi iuſſit, cum eadem lætitiâ Perſarum, atque Græcorum.

Interea Ageſilaüs cum Nephreo Ægypti Rege ſocietatem iniit. Is Spartanis apparatùm ad centum triremes, & quinquaginta millia modiûm frumenti dono miſit. Quæ tamen in Cononis manus deuenerunt, & ſunt Rhodi depoſita. Titrauſtes cum Ageſilao honeſtis conditionibus paciſci voluit; ſed cum hic accepiſſet Lacedæmone 120. nauium claſſem, cui Piſandrum vxoris ſuæ fratrem præfecit, ſic omnia diſpoſuit, vt bellum potiùs quàm pacem cogitare videretur. Itaque Titrauſtes ad fraudes conuerſus Timocratem Rhodium cum talentis quinquaginta miſit, qui Thebanos, Corinthios, Argiuos aduerſus Spartanos concitaret, quibus ſponte acceſſere Athenienſes ſatis magno ex ſe aduerſus victores ſuos flagrantes odio. Sicque Bœoticum exarſit bellum Lacedæmoniis pernicioſiſſimum, & quod eorum res tantùm non attriuit.

Ageſilaus cum Ægyptiis fœdus facit.

Græci in Græcos excitātur.

Bœoticū bellum.

Tum igitur à Thebanis oppreſſi Phocenſes ad tutores ſuos Lacedæmonios fugerunt. Ad eorum auxilium præmiſſus Lyſander Haliartum vrbem Bœotiæ obſedit; ſed Pauſaniam Regem cum magnis copiis aduentantem dum recuſat expectare, ne is in partem veniret victoriæ, hic gloriam omnem ſuam cum vitâ perdidit. Aduenienti paulò poſt Pauſaniæ non ſunt reddita cæſorum corpora à Thebanis, niſi finibus ſuis faceſſeret; itaque mœrens cum magnis cadaueribus rediit. Sed & alia acceſſit cauſa mœroris. Nam damnatus eſt quaſi author rei malè geſtæ & in exilium Tegeam profectus, hic vitam ſupplicem in templo Mineruæ miſer exegit, pœnaſque Lyſandreæ imprudentiæ innocens dedit.

Lyſander cæditur.

Pauſanias innocens damnatur.

Tum Oreſtes Macedoniæ regnum ad tres annos

Oreſtes Rex Macedonum.

annos occupauit, exautorato Archelao; qui poſt-hac reſtitutus regno, id inſuper quatuor annis adminiſtrauit, vt malam hanc expertus fortunam regni delicias ſuauiùs deguſtaret.

Capta à Camillo vrbs Veii. Romæ bellum Veiens feliciter eſt confectum ex occaſione acceptæ cladis. Dum enim Titinius, & Genucius Tribuni militum aduerſus Paliſcos & Capenates bellum incautiùs gerunt, in inſidias pertracti ſunt, vbi Genucius fortiter pugnans occubuit: Titinius in tumulum euaſit, vbi terrore compreſſo reſtituit aciem. Plus ignominiæ quàm damni hoc factum attulit. Sed Veientina caſtra Romamque ſic turbauit, vt Dictator M. Furius Camillus crearetur. Is conſultiùs cum iisdem hoſtibus confligens, eos non modò vicit, ſed & exuit caſtris, magnaque potitus eſt prædâ. Inde Veios ad obſidionem profectus, occultum cuniculum magno labore in vrbem duxit, qui apertus in æde Iunonis, & repente fortiſſimos viros effundens, Romanis etiam per portas aditum aperuit. Hic Veientes ad ſatietatem cæſi, tandem inermibus parcitum, capti omnes ſub coronâ venierunt. Iuno in Auentinum translata; indicta trium dierum ſupplicatio, cum Camilli magnifico triumpho, ob expugnationem vrbis tamdiu dilatam, tam citò peractam.

OLYMP. XCVI.	*Mundi*	Vrb Cond.
ann, 2.	3659.	359.

Ageſilaus reuocatur ex Aſia. Cum Bœotiis, Corinthiis, Argiuis, Athenienſibus res optimè ſuccederent, & Lacedæmonij non modò desererentur in Theſſaliâ, ſed & à Conone & Perſis vexarentur; reuocatus eſt ex Aſiâ Ageſilaüs, vbi feliciſſimè, & glorioſè depugnabat. Igiturquaſi mox rediturus Euxenum præfectum cum quatuor millibus armatorum reliquit, ipſe cum reliquis copiis in Græciam venit. Et in Theſſaliâ equeſtri certamine Theſſalos vicit; deinde ad Cherronæam Thebanos, vbi tamen multis confoſſus vulneribus

Ille vulneratur ad Cheroneam.

Del-

Delphos eſt delatus, ibique de manubiis Deo decimam obtulit. Inde domum nauigio reuectus hanc victoriam ſibi nimis ſtetiſſe conqueſtus eſt.

Hoc anno Romæ tumultuatum grauiter, quia Tribuni plebis Veios deducere coloniam volebant, non in Volſcos, reſiſtentibus acerrimè Patriciis, ne vrbs in duas quaſi partes ſcinderetur, & plures ob amœnitatem ſoli tranſmigrarent Veios, quàm Romæ ſubſiſterent. *Tumultus Romæ.*

Tum quoque inſtitit Camillus, vt populus decimam Apollini penderet, & votum in Veienti obſidione nuncupatum. Quod cum fieri non poſſet abſque tumultu plebis, matronæ de ſuo mundo muliebri, auri quantùm ſatis eſſet, ſuffecere: quapropter iis conceſſum, vt deinceps Pilento, ſeu penſili curru ad ſacra & ludos, aliàs carpento veherentur: hoc honore perpetuo, vnius diei pietas remunerata eſt. *Decima Apollini perſolutæ.* *Cur mulieres Romanæ vſæ Pilento.*

OLYMP. XCVI. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3 3660 360.

Tum maris dominatum perdidere Lacedæmonij, victi ad Gnidum à Conone Athenienſibus nauibus, à Pharnabazo Phœniciis, quando & Periarchum Claſſis præfectum cum quinquaginta triremibus amiſerunt. Inde ſuâ feliciter vſi victoriâ Conon & Pharnabazus multos eis ſocios abduxerunt; & abſtuliſſent plures, niſi pleroſque fortitudine ſuâ, atque prudentiâ Dercillidas retinuiſſet. *Laced. victi ad Gnidum à Conone.*

Obiit hoc anno apud Tegeates Pauſanias exul, cum regnaſſet Spartæ annis 14. cui ſucceſſit totidem annis filius Ageſipolis, ambo infelicitate ſuâ, quàm rebus geſtis clariores. *Obit Pauſanias Rex exul.*

Tum inchoatum eſt bellum Corinthiacum, quod annis octo tenuit; dum exulibus Corinthiis Lacedæmonij, oppidanis Athenienſes, & Thebani fauerent. Fuerant hi ſeditione pulſi, & redire majori quàm exierant tumultu conati ſunt. *Bellum Corinthiacum.*

Faliſci ſe Camillo dedunt iuſtitiam.

M. Furius Camillus Tribunus militum miſſus eſt, vt Falerios obſideret; & primo impetu Faliſcos hujus vrbis ciues victos ſuis muris incluſit: ſed facile vrbs capi non poterat, commeatu, & viris fortibus plena; virtute Camilli in eius poteſtatem venit. Cùm enim perfidus Ludimagiſter pueros ſibi commiſſos ex vrbe ludi cauſâ egreſſos, in Romanorum caſtra pertraxiſſet, eundem Camillus nudatum vinctis poſt terga manibus ab iiſdem pueris probè verberatum, in vrbem reducendum curauit. Qui aſpectus ita Faliſcos permouit vt ejus ſe virtuti dederent, qui armis reſtiterant, rati ſeruitutem ſub dominis adeò ſtudioſis, atque beneuolis, eſſe quauis libertate meliorem.

Liparẽſes Rom. abſtiſti.

Miſſum quoque tum ad Apollinem votum, crater ingens aureus, & à tribus legatis delatum. Hi à Liparenſibus Piratis capti Liparam abducti ſunt. Sed ex Piratis vnus Timaſitheus ciuibus ſuis perſuaſit, vt eos cum Cratere ſuo religiosè dimitterent, priùs hoſpitio publico exceptos; quod & præſtitere. Eos Timaſitheus ipſe deduxit Delphos, & ſoſpites reduxit Romam. Quare jus hoſpitij cum eo contractum ex Senatuſconſulto, quod ei tum honori, poſtea ejus poſteris commodo fuit, qui deinceps facti ſunt ab omnibus tributis immunes.

CAPVT VII.

DECAS SEPTIMA.

Ab anno 3660. ad 3670.

OLYMP. XCVI.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann 4.	3661.	361.

Dionyſi dubia fortuna.

MAGO Pœnus Meſſanam obſidens à Dionyſio victus eſt. At idem Dionyſius dum inuadit Rhegium, re infectâ abire compulſus

eſt,

eſt, & contra ſe Græcos omnes, & Italos magnâ animorum conſenſione accendit.

Argiui hoc anno Corinthum occuparunt; quando exautorato Iphicrati Chabrias ſubſtitutus eſt. Conon autem tot rebus feliciter geſtis pecuniâ Theribazi (vel Pharnabazi) longos Athenarum muros, & Pyræum reficere aggreditur, in odium Lacedæmoniorum, quod opus modis omnibus hi prohibere conati ſunt per Antalcidam, cujus etiam induſtriâ factum, vt Cononem Theribazus in vincula conjiceret, juſtitiâ planè Perſicâ, & huic geminâ, quâ Tiſſaphernes ſublatus erat.

Græci artibus inter ſe pugnãt.

Reſtituti ſunt Romæ Conſules cum plebs magnâ contentione Veios migrare cuperet. Mulctati etiam ſunt à populo tribuni plebis, quaſi rem parum promouiſſent, ſed maximè obnitente Camillo lex lata non eſt de coloniâ Veios deducendâ, tantùm eius vrbis ager viritim diuiſus, quâ diuiſione plebs delinita conquieuit.

Reſtituti Romæ Coſſ.

Occuparunt & tum Æqui Vitelliam coloniam proditione, quam victoriâ de iiſdem L. Lucretius recuperauit Sic oppidum ſcelere perditum, virtute recuperatum eſt.

Vit. col. recepta.

OLYMP XCVII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3562. 362.

Hierax Lacedæmonius hoc anno Æginates juuit, & Athenienſes eorum hoſtes malè affecit. Peiùs etiam legatus ejus Gorgopas, qui eos obſidionem Æginæ ſoluere compulit; & deinceps multis eos cladibus perculit Eunomo duce ſuperato. Sed demùm Gorgopas à Chabriâ in Æginâ inſidiis interceptus, cum multis inſulanis, Athenienſes ſuâ morte, & clade deliniit.

Hierax Res in Ægina geſtæ à Laced. & Athen.

Tum quoque Thraſybulus Athenienſis Lesbi oppugnauit vrbes, & Therimachum Lacedæmonium ſibi obſiſtentem vicit & interemit.

& in Lesbo.

Dionyſius Magonem Pœnum in Siciliâ, in eas

Mago victus à Dionyſio.

anguſtias compulit, vt cum eo quibuſuis conditionibus paciſci cogeretur.

Ludi Megalenſes & Templum Iunonis Reginæ. Romæ Megalenſes ludi celebrati, quos Camillus bello Veienti vouerat. Dedicatum ab eodem votum templum Iunoni Reginæ, incredibili ſtudio matronarum exornatum. Nouum quoque b llum ſuſceptum in Volſcinienſes, non tamen geſtum, quia id fames peſtiſque prohibuerunt, & malum duplex vnum impediit.

OLYMP. XCVII. *Mundi* Vrb. Cond
ann. 2. 3663. 363.

Gorgope ſuccedit Teleucias. Gorgopæ mortuo à Lacedæmoniis ſuffectus eſt Ageſilai frater Teleucias, optimi ducis magnum exemplar, qui ſine pecuniâ, ſine ſtipendio, exemplo tantùm ſuo, patientiâ, & ſtudio militem in officio continuit, atque exercitum quaſi ex liberis conflatum ſapienter rexit. Principio conſilium ſuſcepit audax, & incredibile, niſi ad exitum perductum eſſet. Cùm enim accepiſſet Athenienſes in ſuis nauibus ſolutâ admodum diſciplinâ viuere, cum 12. nauibus Pyræum ingreſſus primâ luce, triremes eorum corrupit, aut cepit, onerarias naues mercibus, ad ſuas triremes alligatas in Æginam abduxit: eodemque impetu oram Atticæ legens naues plurimas frumento, & mercibus oneratas Æginæ quoque depoſuit, ſtupentibus Athenienſibus, nec tantæ audaciæ reſiſtere auſis. Inde ſtipendium militi in anteceſſum perſoluit, docuitque milites & duces fortiſſimos, & ſolertes nullâ re vnquam indigere.

Rhodij ad Laced. deficiunt. Rhodij ad Lacedæmonios deficiunt, qui tum viſi ſunt imperium maris recuperare. Eò dum pergit Teleucias, intercepit naues Athenienſibus ab Euagorâ miſſas, vir fortiſſimæ, & ſagaciſſimæ celeritatis.

Euagoras Cyprius appetitus bello, à Perſis. Pertinet igitur ad hoc tempus Euagoras Cyprius, qui à conditoribus Salaminiis trahebat originem. Seditione expulſus Salamine eam tandem recepit, Abdemone Regulo Perſarum

Clien-

Cliente ſubmóto. In eâ autem vrbe regiâ ſic vixit, tam prudenter eam adminiſtrauit, vt eas conficeret diuitias quibus ſibi totam inſulam compararet. Huic tamen repugnauere Antathuſij, & aliquot vrbes, quæ Perſarum auxilia implorarunt. Itaque hunc petere bello decreuit Artaxerxes, ille Regi Regum reſtitit ſine temeritate.

Victi ſunt hoc anno Volſcinienſes, & deditione factâ 20. annorum inducias obtinuerunt. Tum quoque L. Apuleius Trib. pleb. diem Camillo dixit de prædâ Veientanâ: ſed cum eodem tempore vir tantus filium ſuum perdidiſſet, antequam damnaretur ſponte Ardeam in exilium ſeceſſit, precatus Deos, vt ſi innocens accuſatus eſſet, primo quoque tempore ſui deſiderium neceſſarium ingratis ciuibus injiceret. Ratæ habitæ ſunt viri boni & miſeri preces, ſed vltimam propè vrbi perniciem procurarunt. *Camillus exulat.*

Obſederunt eodem anno Cluſium Galli; Cluſini Romanorum opem implorarunt, qui primùm legatos tres filios M. Ambuſti Fabij miſerunt, vt prohiberent iniuriam. Sed Galli de more ferociter reſponderunt. Legatorum vnus Q. Fabius, in eruptione ciuium, Gallum quemdam interemit, eique ſpolia detraxit; quod cum Galli cognouiſſent legatos quoque Romam miſere, qui iuris gentium violatorem repoſcerent. Nihil reſponderunt Romani, ſed tres illos Fabios Tribunos militum crearunt. Quare Galli ſolutâ Cluſij obſidione verſus Romam mouent, obliti expeditionis, vt illatam ſibi ac gentibus omnibus vlciſcerentur iniuriam. *Cluſium obſident Galli.* *Ambuſti temeritas.*

OLYMP. XCVII	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 3.	3664.	364.

Fuit hic annus duorum ducum cæde memorabilis quidem, ſed ob Romam à Gallis captam celebratior.

Timbro Lacedæmonius dum oram Perſarum *Timbro & Traſibulus cæſi.*

Regi ſubditam audaciùs, quàm cautiùs populatur, à Struthâ eiuſdem Regis Duce oppreſſus non vt Imperator, ſed vti pirata infeliciter interiit.

Thraſibulus item Athenienſium dux ab Aſpendiis per militum ſuorum culpam interemptus eſt, à quibus minùs diligebatur. Fuit is Teleuciæ æmulus, cui fortitudine par, induſtriâ, & comitate longè inferior fuit.

ROMA CAPTA A GALLIS.

Hoc item anno capta eſt à Gallis Roma, quæ clades ducum iniuſtitiâ, temeritate & ignauiâ contigit. Occurrere Romani Gallis, vbi Allia miſcetur Tiberi, & aciem explicuere, ne hoſtium multitudine circumfunderentur: ſed eorum vix aſpectum clamoremque tulere. Siniſtrum cornu in flumen impulſum eſt, vbi magna cædes, & ab aquæ vorticibus clades major, pauci Veijos fugerunt. Dextrum cornu intactum Romam rediit, ciues omnes per vicinas vrbes diſſipati ſunt, pauci ſe Capitolio incluſerunt, portis vrbis patentibus tantâ incuriâ, vt inſidiarum metus injiceretur hoſti. Tandem ſubmiſſis exploratoribus Rex Brennus, & Galli vrbem ingrediuntur, incidunt que in Senatores cum inſignibus magiſtratuum in ſellis ſuis ſedentes, quorum majeſtate quaſi Deorum, tantiſper inhibiti ſunt, & repreſſi, ſed cum Gallus miles audacior M. Papyrio demulſiſſet barbam, iſque ſcipionem in Galli caput impegiſſet, cædis ab eo factum eſt initium, omnes trucidati, vrbs ſpoliata, incenſa, deſolata, experta eſt quidquid a Barbaris expectari ſolet. Capitolium interea à Gallis premebatur, & fame, neque ſperabatur auxilium, quod nihilominus adfuit. Cum enim ad Ardeam excurſores Gallos Camillus ceciſſet, in eum ſunt omnium conjecti oculi, Dictatorque dictus, & probatus etiam ab incluſis in Capitolio. Quod nihilominus captum eſſet, niſi

A Camillo recuperata.

clangore ſacrorum Anſerum excitatus M. Manlius, jam murorum crepidinem prenſantes Gal-

los deturbaſſet. Tandem Camillus cum exercitu ex fugitiuis conflato adfuit, hoſtem primùm inter ſemirutæ vrbis parietinas vicit, deinde viâ Gabinâ, quò ſe receperant, penitus deleuit. Quamobrem triumphans vrbem incenſam ſubiit, eamque ſtatim reparari juſſit, impeditâ tranſmigratione Veijos: ideoque Romulus alter ac conditor, & patriæ parens dictus, & ſic ſe innocentem exulem, & Romæ neceſſarium oſtendit.

OLYMP.XCVII. *Mundi* Vrb.Cond.
ann.4. *3665.* *365.*

Dionyſius expeditionem aduerſus Italos ſuſcepit, quos & ſuperauit, ac demùm potitus eſt Rhegio munitâ ciuitate, ac ſuis conſiliis opportunâ. *Rhegium occupat Dionyſius.*

Romam vicini hoſtes reſpirare paſſi non ſunt Volſci enim, Æqui, Etruſci, immò & Hernici in armis eſſe nunciati ſunt. Itaque Camillus Dictator electus iuſtitium indixit, atque in tres partes diuiſo exercitu, ipſe Volſcos ſolo nominis ſui terrore vicit, exuit caſtris, & ad deditionem compulit anno 70. quo bellum inchoarant. Æquos etiam ad Volas fudit, & occupauit eodem impetu vrbem. Tum in Etruſcos progreſſus qui jam occuparant Sutrium, eandem vrbem cum ingenti hoſtium ſtrage recepit, eodemque die Sutrinis ejectis reſtituit, ac triumphans vrbem, trium populorum domitor, cum multis acclamantibus, ingreſſus eſt. *Camillus tres populos vincit.*

OLYMP.XCVIII. *Mundi* Vrb.Cond.
ann.1. *3666.* *366.*

Dionyſius Hipponiatas tranſtulit Syracuſas & eorum agrum attribuit Locris. Præterea neglectis legibus pacis, Rhegium obſedit. Miſit quoque ad Olympicos agonas quadrigas incitatiſſimas, Scenas magnificas, cum Rapſodiis, quæ primò aſpectu probata ſunt ob magnificentiam, & actorum dignitatem, ac Palæſtram, ſed excuſſa diligentiùs, habita ſunt ludibrio, indigna- *Dionyſius ſpretus à Græcis.*

Lyſias Orator. dignaque quæ coram Græcis recitarentur. Denique eodem anno Lyſias orationem habuit, inſcriptam Olympicam, qua in tyrannum inuectus eſt acerrimè, præmium ſanè dignum Tyrannicâ liberalitate.

Capitolium reparatum. Romæ Capitolium ſtructum eſt ex lapide quadrato, opere magnificentiſſimo, & quod eorum temporum non ſaperet inopiam, & frugalitatem.

OLYMP. XCVIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann 2. 3667. 367.

Rhegini ſe dedunt Dionyſio. Rhegini fame domiti, Dionyſio ſeſe dedere compulſi ſunt, in quos is acerbiſſimè ſæuiit, & vltione quæ tyrannum, & Dionyſium oleret.

Pax Antalcidea. Pertinet ad hunc annum Antalcidæa pax ignominioſa Græcis, quam tamen Xenophon probat, quia erat Græcis, Perſiſque neceſſaria. Artaxerxes enim nolebat duplici implicari bello, Græco ſimul, & Cyprio: Athenienſes Lyſandream expeditionem ab Ageſilao metuebant, erant ſumptibus attriti Lacedæmonij. Itaque ab omnibus probata eſt pax infamis, quæ Græcos in Aſia ſubjiciebat Perſis, quod ne fieret, tot erant à Græcis ſuſcepta bella. Eius pacis cum eſſet executor Ageſilaüs ad eam Thebanos, Corinthios, Argiuos armorum metu compulit, quæ pacem negantibus, à Perſis ſimul & Lacedæmoniis intentabantur itaque pacem Græci per Teribazum nolentes volentes receperunt.

Tribus auctæ Romæ. Romæ auctâ ciuitate, tribus etiam auctæ ſunt, & prioribus additæ quatuor; vt ei ſua clades profuiſſe videretur.

OLYMP. XCVIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3668. 368.

Philoxenus. Dionyſij Poëmata meritò Philoxenus improbauit, eaque flammarum luce, quàm publicâ, & eruditâ eſſe digniora iudicauit.

Mantinæi à Laced. vexantur. Lacedæmonij Mantinæis ſibi parum fidelibus irati, pacem violant, eoſque iubent, muros ſuos de-

deſtruere. Recuſantes Ageſipolis obſidione cinxit; ſed cum videret vrbem abundantem commeatu, fluuium aggere priùs retentum immiſit in vrbis muros. Veriti ciues, conſenſere vt dirueretur murus quem labare jam videbant, & vt ſparſim habitarent quaſi in quatuor vrbibus. Vrbis ſexaginta primarii exulare juſſi ſunt, Græcis omnibus improbantibus factum, ſed non auſis reclamare.

Euagoras à Perſis appetitur bello.

Artaxerxes Mnemon Euagoram bello appetit, cui ſe multi Perſarum hoſtes coniunxerant: Nam præter Ægyptios, Tyrii & Arabes ei tulerunt opem. Cum ergo is vſus prædatoriis nauibus onerarias Perſarum intercepiſſet, tantam inuexit in Perſarum claſſem annonæ caritatem, vt non fames modo, ſed & ſeditio timeretur. Sed demùm Perſæ reſumptis animis ſuperiores effecti triremes Euagoræ plures depreſſerunt, atque corruperunt. Tum obſeſſa Salamis, & in eâ Euagoras. Teribazus interea ad Regem profectus eſt vt pecunias impetraret: Euagoras noctu cum decem triremibus fugit in Ægyptum, vbi ab Achore Rege beneuolè ſuſceptus, eundem ad belli ſocietatem incitauit, ne Perſa poſt Cyprum domitam, de Ægypto ſubjugandâ cogitaret.

Fugit Euagoras in Ægyptum.

Camillus multos populos vincit.

Tum hoſtibus multiplicatis Romæ Camillus à quinque Collegis quaſi Dictator dictus dum ſponte ſe ipſi ſubdunt. Latini enim Volſci Hernici, & Etruſci conjurarant, & tantùm conflarant exercitum, vt centum hoſtes vni Romano militi committerentur. Verùm Camillus exercitum non numerauit ſuum, ſed oratione accendit ad pugnam, quæ atrox, & diuturna fuit; & hanc tantùm nox, imberque diremit. Latini, & Hernici domum taciti repetierunt, Volſci relictis caſtris incluſere ſe Satrico, ſed vrbe captâ dedidere ſeſe abjectis armis. His celeriter juxta àc fortiter actis, Camillus in Etruſcos exercitum conuertit, qui jam aliquot oppida

da occuparant, ſed quæ celeriùs recepta ſunt, quàm perdita; ſicque dux triumphans vrbem ingreſſus, non vno, ſed pluribus triumphis dignus.

OLYMP. XCVIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3669. 369.

Dionyſius Epirum cogitat ſibi adiungere.

Dionyſius Epirum cogitans in Hadriatico littore excitauit vrbes, atque inter cæteras Liſſum, cum Moloſſi ab eo & Illyriis vexarentur, tulerunt illis opem Lacædemonij, qui tum ducem maximum amiſerunt.

Cadit Teleucias.

Nam contra Olynthios pugnans Teleucias primo victor ad muros vſque vrbis hoſtes perſecutus eſt, vnde imbre telorum obrutus coactus eſt referre pedem; in quem tum emiſſus Thrax equitatus, paratus & recens copias eius certamine feſſas diſſipauit; ipſe dum fugam ſuorum impedit, cæſus eſt cum magna Spartanorum ſtrage; nec enim tam charus ſuis Imperator ſine magnâ clade potuit interfici.

Euagoras pacem obtinet ab Oronte.

Euagoras ex Ægypto redux Salaminam vehementer preſſam reperit, itaque pacem à Teribazo petit, ſed is vincula oſtentat ꝓ demens! qui hæc ſibi mox injicienda non ſuſpicaretur. Orontes enim Artaxerxis gener eum calumniatus eſt apud Socerum quaſi ſuſpectum rerum nouarum, & initæ cum Lacedæmoniis amicitiæ. Quare Regis juſſu in vinculis perductus eſt Suſa. Orontes calumniæ ſuæ præmium eius præfecturam ſuſcepit, qui veritus nouos motus, cum Euagorâ honeſtis conditionibus, oblatis Teribazo, pepigit, bello fortunatius, quàm ſapientiùs ſuſcepto, atque terminato.

Manlius a e cuſatur.

M Manlius qui Capitolium ſeruarat, ardens æmulatione in Camillum cuius erat virtus ſuâ illuſtrior, & commendatior, plebem ſibi muneribus deuincit, & Senatum calumniatur. Dictator dictus Cornelius Coſſus, repreſſis Volſcis, Latinis, & Hernicis, diem Manlio dicit, cumque in vincula quaſi calumniatorem conjicit.

Sed

Sed plebs mutauit veſtem, & frequens in limine carceris excubauit. Itaque cum eis timeretur, emiſſus eſt; neque tum compreſſa ſeditio, ſed dux ſeditioſis datus.

OLYMP. XCIX. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. I. 3670. 370.

Dionyſius ad bellum Punicum ſe accingit ſacrilegio, Agyllæ templo in Etruriâ direpto. Immò & Diis ſuis illudere ſolitus erat, atque bonos eos appellare, cum eorum donariis vt ditior ſic ſceleratior effectus eſſet. *Sacrilegia Dionyſij.*

Teribazus in vinculis datus, hæſit in carcere diutiùs, quàm ejus innocentia pateretur. Interim Gaos ejus gener claſſi Perſicæ præfectus, metuens ſibi ob communicata cum ſocero conſilia, deficit ab Artaxerxe, & ſe Lacedæmoniis, Ægyptiiſque conjungit. Rex confecto cum Caduſeis bello, cauſam Teribazi tribus integerrimis judicibus committit, apud quos accuſatus ita cauſam agit, vt & innocens, & de Rege benè meritus renunciaretur; quare magnis à Principe muneribus affectus eſt: Orontes verò vt calumniator ex Regiorum amicorum albo turpiter expunctus, ignominiâ breuiori quàm par eſſet; cum poſteà Myſiam Satrapiam legatur adminiſtraſſe. *Teribazus abſoluitur Orontes multatur.*

Teleuciæ mortuo ſuffectus eſt Ageſipolis, ſed cum 30. Conſiliariis, vt res Thracicas, & Macedonicas adminiſtraret, Teleuciæ morte turbatas. Ageſilaüs quoq; Phliàſios Sicyonios, exules ſuos malè tractantes caſtigauit, eorumque arcem 20. menſibus obſedit, diutiùs quam tanti ducis virtus, & loci tenuitas pateretur. *Ageſipolis ſuccedit Teleuciæ.*

Tum quoque natus Ariſtoteles Diotrephe Athenis prætore, triennio ante Demoſthenem, quando Maximè florebat Parmenides: Ortus autem Stagira in Macedoniâ patriam ſuo nomine & gloriâ illuſtrem reddidit, atque etiam Principibus viris acceptiſſimam. *Naſcitur Ariſtoteles.*

Manlius Romæ carcere potiùs efferatus, quàm *Manlius præcipitatur ex Capitolio.*

quàm ſanatus, populum ad vim, ſe ad Tyrannidem parabat. Itaque ad Camillum Romani de more quaſi ad ſacram anchoram confugiunt. Hic pertractis in partes ſuas Tribunis plebis diem Manlio dixit, qui ſordidatus cauſam dixit, neque vnquam damnari potuit quandiu coram Capitolio perorauit. Sed translato in alium locum judicio, conuictus, damnatuſque, atque è Saxo Tarpeio, quaſi vnus è Senonibus, præcipitatus eſt. Vir fortis, ſed nequam, & cui ſeruata patria, ad ſe opprimendam aperuit viam.

CAPVT VIII.

DECAS OCTAVA.

Ab anno 3670. ad 3680.

OLYMP. XCIX.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 2.	*3671.*	*371.*

Punicum bellum vario euentu geſtum.

PVNICVM bellum à Dionyſio geſtum vario euentu: In eo perdidit fratrem ſuum Leotinem, magno ſanè damno, niſi Tyranno contigiſſet. Pax tamen inter eum, & Carthaginienſes coaluit, cum neutri ſe victores dicere, neutri ſe victos fateri vellent.

Lacedæmonij ciuitates ſibi conciliare conati ſunt. Ab iis auxilium etiam petiit Amyntas Rex Macedonum, vt res ſuas recuperaret, quia tum totius Græciæ arbitri, fautoreſque putabantur.

Lacedæmonij arbitri Græciæ.

Naſcitur Philippus.

Natus eſt hoc anno Philippus, Hiſtoriæ Græcæ decus & ornamentum ſingulare, dignuſque cui filius Alexander naſceretur.

Noui hoſtes Romanis exorti.

Noui tum Romanis exorti ſunt hoſtes Circienſes, Velitrenſes, & Lanceuini, contra quos decretum bellum, quod tamen impediere peſtis & fames, hoſtes quouis truculentiores. Interim plerique ex iis ad ſe redierunt & parabant legationem, cum defectionis autores veriti ne

Roma-

Romanis dederentur, ſua commoda poſthabuere patriæ, & plebem incitauerunt, vt incurrerent in agrum Romanum, ſicque belli atrociſſimi ſibi neceſſitatem imponerent.

OLYMP.XCIX. *Mundi* Vrb. Cond.
ann.3. 3672. 372.

Phœbidas, quem alij Polybiadem, alij Polybidam vocant, miſſus à Lacedæmoniis per ſummam injuriam Cadmæam Thebanorum occupauit, operâ Leontiadis, & aliorum quinque proditorum, quæ tum lætitiæ & mœroris attulit vtriſque quantùm doloris poſteà viciſſim pariet, atque voluptatis. *Phœbidas Cadmeã occupat.*

Tum natus eſt Demoſthenes ille dicendi Princeps, cujus fortunatior fuiſſet eloquentia, ſi in meliora, & pacatiora tempora incidiſſet. *Naſcitur Demoſthenes.*

Romæ Tribuni militum duo contra Velitras arma mouent, quorum auxilio ſtatim conjurati affuere Præneſtini. Pugnatum acerrimè contra vtroſque qui & ſunt in vrbem compacti, quæ tamen obſeſſa non eſt; quia ſperabatur colonia ad obſequium aliter poſſe reuocari. Tum Præneſtinis indictum bellum, majori apparatu ſequenti anno adminiſtrandum. *Bellum Veliternũ.*

OLYMP.XCIX. *Mundi* Vrb. Cond.
ann.4. 3673. 373.

Miſſus enim eſt in Volſcos Camillus, qui Præneſtinis conjuncti Satricum Romanorum coloniam fortiter defenſam, fortiùs expugnarunt. Tum collega Camilli L. Furius eum ad pugnam committendam reluctantem impulit: at Volſci fictâ fugâ in locum iniquum Romanos pertractos cecidiſſent, niſi ex ſuperiori loco ſuis proſpiciens Camillus, eos ſapienter retraxiſſet, & ſuo tempore prudentiùs deduxiſſet in hoſtes, quorum multos interemit, plures cepit. Inter eos cum inuenti eſſent Tuſculani eis indictum eſt bellum; quod etiam Camillo commiſſum, cum eo collegâ, quem ipſe vellet. At is L. Furium imprudentem illum collegam ſuum ſelegit, *Volſcos, Camillus ad Satricum vincit.* *Demiſſis Tuſculanis pacem ſur Romani.*

git, jam experientiâ ſuâ factum ſaniorem. Omnia tamen Tuſculi pacata ſunt reperta: miſſique à Tuſculanis legati culpam ingenuè confeſſi, non veniam modo, ſed & ſocietatem obtinuerunt à Romanis, conſuetis parcere hoſtibus qui ſe ſubmitterent, ſuperbos debellare.

OLYMP. C. *ann.* 1. | *Mundi* 3674. | Vrb.Cond. 374.

Ageſipolis moritur.

Ageſipolis contra Olynthios miſſus eos plurimùm fatigabat, & ſocias ſubtrahebat ciuitates, quarum præſtantiſſimam Toronem vi expugnauit. Sed calente cælo ſub mediam æſtatem ardenti morbo correptus eſt, & in algidum Pallenes locum tranſlatus intra ſeptem dies obiit. Melle conditum eius corpus Spartam relatum eſt ad honorificam ſepulturam, & Regias exequias. Regnauit vt pater ejus annis quatuordecim, eique ad nouem annos Cleombrotus ſucceſſit. Ageſipolis locum ſtatim Phœbidas fortiter impleuit, & Olynthios ita repreſſit, vt de deditione cogitarent. Sæuiebat enim apud eos atrociſſima fames, cum importari eis frumentum neque mari, neque terrâ victores Lacedæmonij paterentur. Tandem duris pepigere conditionibus, & quibus ſe Spartanorum ſubditos faterentur. Ita ad ſummum felicitatis apicem elati ſunt Lacedæmonij, cum iis ceſſiſſent Olynthij, Thebani ob Cadmæam interceptam parerent, Corinthij fideles eſſent, Argiui & Athenienſes ægrè libertatem retinerent: Sed timenda fortunæ mutatio dum peruenit ad ſumma.

Lacedæmonii omnia poſſunt in Græcia

Dictator Cincinnatus Volſcos vincit Velitras capit.

Romæ T. Quintius Cincinnatus Dictator electus eſt, cum Volſci Præneſtinis conjuncti ad portam Collinam ſigna defixiſſent. Receſſere mox tamen, & ad Alliam fluuium poſuere caſtra, Romanis vti omnes credebant mali ominis. Verùm in pugna ignauiſſimè hoſtes ſe geſſerunt, ſeque graſſatores probos malos milites præbuerunt. Nam & perdiderunt caſtra & mu-

nitionem

nitionē opere tumultuario excitatam propè Præneſte, quod etiam ad deditionem compulſum, captis octo aliis eorum oppidis. Eodem ferè impetu Velitræ expugnatæ plenam reddidere victoriam. Dictator acto triumpho intra vigeſimum diem abdicauit, victoriam tam illuſtrem, quàm ſubitam conſecutus.

OLYMP.C.	*Mundi*	Vrb Cond.
*ann.*2.	3675.	375.

Cartaginienſes hoc anno in Italiâ bellum geſſerunt, vbi Hipponiatas in odium Dionyſij ſuis ſedibus reſtituerunt. Recuperarunt quoque Sardiniam bellis Siculis, & Italicis perutilem. Quando & Libyas rebellere auſos jugum recipere compulerunt. Hic igitur annus Pœnis fortunatiſſimus extitit. *Pœni hoc anno fortunati.*

Bellum Volſcorum Manliis extra ordinem commiſſum, admodum inordinatè adminiſtratum eſt; Duces imprudentiſſimi, & in inſidias pertrahi paſſi ſunt: & actum erat de Romano exercitu, ſi Volſci vti victoriâ nouiſſent. Vaſtitatem tamen Romanis agris intulere; dum viciſſim in eorum agros duo Romani exercitus excurrunt, vt populatores retraherent; quod profectò cauponari bellum fuit, non belligerare. *Bellum in Volſcos malè gerũt Manlij.*

OLYMP.C.	*Mundi*	Vrb.Cond.
*ann.*3.	3676.	376.

Bellum Bœoticum hoc anno ſic exortum eſt. Regebant Thebas Polemarchi ſeptem: hos ſeptem exules, quorum caput Phillidas tollere moliuntur, die veneris Feſto, quo illis promiſſa ſunt ſeptem ſcorta; ſed eorum loco inducti conjuratores 7. habitu muliebri, qui ſingulos Polemarchos, ſicâ quæ veſte latebat confoderunt. Inde perrexerunt ad carcerem, quaſi adducentes reum, vbi cuſtode cæſo, vinctos ſoluunt & armant, indeque populum ad libertatem vocant. Tum reliqui exules cum Athenienſibus euocati ad expugnandam Cadmæam. Præfectus *Bœoticum bellum.* *Cadmæa dedita.*

ejus

ejus fide acceptâ ſeſe dedit, quæ tamen ſeruata non eſt, Lacedæmoniis omnibus, etiam cum infantibus cæſis. Quare hic Spartæ morte mulctatus eſt ob auxilia non expectata; paratum in Thebanos bellum duce Cleombroto, ſed majori apparatu, quàm fructu.

Ro coloniam miſsunt in Sardiniā.

Tum Romani primum colonos in Sardiniam miſere, jam aliquid extra Ita iam meditati: ſed ciues illi dicendi potiùs exules quàm coloni fuere, quia locus ille erat reis, quam militibus aptior, ob aëris grauitatem.

OLYMP.C.	Mundi	Vrb.Cond.
ann.4.	3677.	377.

Vario euẽtu pugnant Græci.

Cleombrotus verſus Platæas pergens Thebanos 150. cædit, & Sphodriam Platæis præficit, ſtatimque reuerſus eſt domum: at Sphodrias corruptus à Thebanis pecuniâ, injuſſus bello tentauit Athenienſes, qui ſe ideò Thebanis conjunxere: Sphodrias nihilominùs operâ Ageſilai abſolutus eſt, qui tum omnia Spartæ poterat. Exinde Ageſilao commiſſum hoc bellum, qui Theſpias communit, iiſque Phæbidam præficit. Is dum Thebanos populatur, in malignum locum pertractus, occiſus eſt inſtar prædonis. Ageſilaüs iterùm Thebanos inuadit; at hi prudenter cunctantes conſilio vſi Chabriæ, conſilia, & arma Spartanorum eluſerunt.

Intereà Thebani trecenti ad Pegaſas capti juſſu Alethis Lacedæmonij in Eubœâ præfecti victores ſuos cepere, & cum decem talentis, ac duabus triremibus ad ſuos ſoſpites rediere, audaci planè conſilio, & cum ſummâ fortitudine, ac felicitate confecto.

Remiſſus eſt iterùm in Thebanos Cleombrotus, Ageſilao ex ruptâ venâ decumbente: qui vidit tantùm hoſtem in munitis locis, & inacceſſis, ac rediit tranſitum deſperans.

Chabrias Dux Athenienſis tum Pollidem cum Lacedæmoniis vicit nauali prælio, ex quo illi reſumpſerunt animos, hi dimiſerunt.

Volſci

Volſci & Latini à P. Valerio, & L. Æmilio Tribunis militum victi, Satricum primò, deinde Antium fugerunt. Sed inter Antiates & Latinos, eſt exorta ſeditio, cum hi intacti bellum, illi attriti pacem mallent. Itaque Antiates ſe Romanis dedunt, Latini Satricum petunt; inde Tuſculum capiunt, ſed Tuſculani retinuerunt arcem, vnde mox cum Romanis auxiliatoribus erumpentes, Latinos omnes trucidarunt, ereptaſque prædas multo hoſtium ſanguine, glorioſè receperunt. *Volſci & Latini vi. ſti à Ro.*

M. Fabius Ambuſtus duas filias ſuas collocarat, alteram C. Licinio Stoloni plebeio, alteram patricio. Quæ plebeio nupſerat ſæpe querebatur apud Patrem, qui conſilia agitare cœpit cum genero, & L. Sextio audaci adoleſcente de ſummo magiſtratu plebi communicando: quod vt facerent magnas Romæ concitauerunt turbas, adeò vt vnius mulierculæ ambitione tanta ciuitas periclitaretur. *Filiæ M. Fabi Ambuſti Romam turbant.*

OLYMP. CI.	*Mundi*	Vrb. Cond
ann. 1.	3678.	378.

Chabrias Athenienſis ferens auxilium Abderitis contra Illyrios perimitur dolo; vir magnus & dignus caſu illuſtriori. *Chabrias ceditur.*

Rogati ſunt à Thebanis Athenienſes Peloponneſios diſtinere bello: hi ſexaginta nauium claſſem inſtruunt duce Timotheo, quæ oram Peloponneſi circumiit, metum inferens aut vaſtitatem. Tum quoque Corcyra ab eodem Timotheo occupata: Vbi cum ſe geſſiſſet humaniter vicinas ſibi ciuitates deuinxit. Pluſque ſuauiſſimis moribus ſuis, quàm armis profecit. Miſſis in eum Lacedæmoniis cum nauibus quinquaginta quinque, Nicolochus homo impiger, & bello ſatis idoneus, nequaquam tamen cum Timotheo comparandus: quare ille ab eo victus eſt. Vterque tamen paulò poſt receſſit, hic vt partum retineret decus, ille vt acceptum dedecus relineret. *Timotheus rem benè gerit.*

Hinc

Anarchia Romana quinquennium.

Hinc ducitur Romanæ Anarchiæ quinquennium; quo anno Tribuni plebis C.Licinius Stolo, & L. Sextius tres leges promulgauere aduerſus Patricios: primam de ære alieno, alteram de quingentis terræ iugeribus, tertiam de Conſulatu plebi communicando; quas impedire conati ſunt patres interceſſione collegarum: at Licinius & Sextius comitia curulia haberi noluerunt. Sic annis quinque Roma magiſtratibus curulibus caruit, nullis tuncappetita bellis, quia hanc ſatis ciuiles hæ turbæ lacerabant.

OLYMP CI. *Mundi* Vrb.Cond.
ann.2. 3679. 379.

Mnemon conciliare ſibi Græcos nititur

Artaxerxes Mnemon moturus in Ægyptios conatus eſt conciliare Græcos, vt iis auxiliatoribus vteretur; pacem oblatam Græci omnes lubent iſſimè receperunt, præter Thebanos, qui Epaminondæ ſuaſione permoti aliis adſcribi noluerunt, vnde ingentes, & diuturni in Græciâ concitati ſunt motus. Phocenſibus enim per Thebanos appetitis bello adfuêre ſocij Lacedæmonij, duce Cleombroto. Neque diuturna pax inter Athenienſes & Lacedæmonios fuit, Timothei claſſe turbatâ, cui oppoſitus eſt Mnaſippus item cum Spartanâ claſſe is Corcyram malè accepit; itaque Corcyræi Athenienſes euocant, quibus auxiliatus eſt primùm Timotheus, deinde Ipſicrates: ab hoc expulſus ex inſula Mnaſippus homo crudelis, & temerarius, ſicut & interceptæ naues decem à Dionyſio ad Lacedæmonios miſſæ. Præterea idem Ipſicrates Cephaleniæ oppida ſubegit viciniora Peloponneſo, ac tantumdem Athenienſium extulit gloriam, quantùm depreſſit imperium Lacedæmoniorum.

Græci inter ſe commiſſi Expeditio Perſica in Ægyptū.

OLYMP.CI. *Mundi* Vrb.Cond.
ann.3. 3680. 380.

Suſcepta eſt in Ægyptum expeditio ducibus Ipſicrate, & Pharnabazo, quæ illius cunctatione

ne irrita fuit, & paratiores quàm Perſica res patiebatur, Aegyptios reddidit.

Perſeuerarunt quoque in Græcia motus, vt & Romæ; cum hoc tamen diſcrimine quod hîc odiis & maledictis, illic ferro, ac cædibus pugnaretur. *Motus in Græcia.*

Hoc quoque anno cæſus à Nicocle Eunucho, ſeu cubiculario Rex Cypri Euagoras, quod ei aut ipſe conjugem ſuam rapuiſſet, aut eius filius Nicocles, qui parenti in Salaminis regno ſucceſſit. Is tantùm luxu ſuo famoſus fuit, quo decertare ſolitus erat cum Stratone Tyrio, illiberali planè abſurdoq; genere cartaminis. Vtrumque amicum Iſocrati fuiſſe liquet, quem de vtroque ſcripſiſſe eloquentiùs quàm veriùs omnes meritò ſuſpicantur. *Cæſus Euagoras.*

CAPVT IX.

DECAS NONA.

Ab anno 3680 ad 3690.

OLYMP. CI. *ann.* 4. *Mundi* 3681. Vrb. Cond. 381.

INgentes terræ motus Peloponneſum concuſſerunt, quando & duæ vrbes in Achaïâ Bura, & Helice hoc motu labefactatæ, inſuper & inundatione maris ita obrutæ ſunt, vt locorum illorum arbores ex aquâ vix extarent. Ciues omnes obruti, aut fluctibus hauſti, propter ſupplices vi abſtractos è templo, atque trucidatos. Tum contigit & hoc memorabile, quod diebus quinque antequam Helice concideret, ex eâ viſi ſint cateruatim emigrare mures: quod & in omnibus domibus mox ruinâ collapſuris contingit, niſi phyſiologi mentiuntur. *Terræ motus in Græcia.*

OLYMP. CII. *ann.* 1. *Mundi* 3682. Vrb. Cond. 382.

Artaxerxes hoc quoque anno fruſtra Græcos

Pax Antalcidæa renouata.

conciliare niſus eſt, & Antalcidæam pacem renouare. Ac primùm ita conuenerunt inter ſe Græci in eas conditiones, vt exules reuocarentur, dimitterentur exercitus, vrbibus libertas redderetur. Hæcque promiſſa, adhibito etiam jurejurando ab Athenienſibus, Lacedæmonijs, & Thebanis. Sequenti verò die Thebani mutauere ſententiam, & pro Thebanis, Bœotos ſubſtitui petierunt ab Ageſilao: at negauit ille; obtulit tamen expungere Thebanorum nomen, quod illis conſentientibus factum, vnde magnæ vtrique populo clades contigere.

Ab ea Thebani excluſi.

Ceſſat Romæ Anarchia

Poſtremus hic annus Romanæ Anarchiæ fuit quando & quies ab armis fuit, quæ fortaſſis hæc bella domeſtica depuliſſent; cùm genius Romanorum inquies aut bello, aut ſeditione deſtineretur.

OLYMP.CII. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*2, 3683. 383.

PVGNA LEVCTRICA

Is annus pugnâ Leuctricâ, hoc eſt ad Leuctra Bœotiæ in finibus Theſpienſium illuſtris fuit, quo Cleombrotus à Spartanis juſſus eſt bello Thebanos inuadere, niſi liberas ciuitates relinquerent. At hi armati duce Epaminondâ reſponderunt: & vtrique ad prælium incitabantur, Thebani publicis, Lacedæmoniorum quidam cum Rege, priuatis commodis. Quid plura, pugna conſeritur, fugantur Spartani equitandi rudes, à peritis Thebanis, turbatur à fugitiuis grauis armatura, cadit Cleombrotus cum Sphodria & alijs nobilibus, ac quatuor millibus Spartanorum, cum Thebani vix trecentos deſideraſſent: Trophæum eſt à victoribus excitatum. Hujus victoriæ nuncium ſuſcepere Athenienſes cum mœroris ſignificatione; Lacedæmonij, ſaltem in ſpeciem, cum voluptate, ne intermiſſis quidem ludis, Immò qui ſuos amiſerant, ſequenti die nitidi, & in ſplendidis veſtibus apparuerunt, quorum liberi amicique ſuperſtites, aut caruerunt publico, aut vultum triſtem, habitum-

bitumque præ ſe tulerunt; Laconicâ magnanimitate, quæ mortem honeſtam ſemper vitæ turpi antetulit.

Creati ſunt hoc demùm anno magiſtratus Curules Tribunis plebis remittentibus interceſſionem. L. Furius Tribunus militum in Veliternos graſſatores miſſus, qui etiamnùm Tuſculum obſidebant. Statim repreſſi ſunt hoſtes, & intra Velitras compacti; obſeſſi tamen capi non potuerunt, tumque ſatis viſum, eos tam citò repreſſos timuiſſe iacturam ſuæ ciuitatis, atque libertatis. *Creati Curules Romæ magiſtratus.*

OLYMP. CII.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 3.	3684.	384.

Iaſon Phæreorum tyrannus multis præclarè geſtis, & quæ non tyrannum, ſed optimum ſaperent principem, per inſidias tollitur; & ſi tempora futura ſpectes magnum ſui deſiderium reliquit. In Argiuorum item ciuitate cruenta eſt concitata ſeditio, & quæ nihil minùs quàm Græcos ſapiebat. *Iaſon Tyrannus Phæreorũ tollitur.*

Eodem anno cum vix vnum regni ſui annum compleſſet, mortuus eſt Ageſipolis; cui diuturnioris regni ſucceſſit Cleomenes, cuius eſt ad annos 34. imperium productum. *Ageſipoli ſuccedit Cleomenes*

OLYMP. CII.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 4.	3685.	385.

Bellum inter Lacedæmonios, & Thebanos, Tegeates accenderunt, cum à Mantinæis Thebanorum amicis, ad Lacedæmonios tranſiiſſent, & verò in illorum auxilium ſtatim Ageſilaüs adfuit. Thebani quoque eo jàm profecto adfuerunt, quibus ſuaſere Mantinæi, & Arcades, vt Spartam inuaderent. Sed auxilia ſtatim recepere Lacedæmonij, quibus repreſſi Thebani. Adfuit & à ſuis miſſus Ipſicrates; ſed cum hoſtem præda grauem abire paſſus eſſet, imperitiæ, vel proditionis accuſatus eſt. Thebani tum etiam Meſſenem à Lacedæmoniis jampridem dirutam excitarunt, in eorum odium, cujus *Laced. & Thebani vario exitu pugnãt.*

 vrbis

vrbis ciues, omneſque Meſſenios illi capitaliter oderant, totaque Græciâ aut expulerant, aut ejicere conati erant. Rurſus Epaminondas in Laconiam irrupit, fruſtra eum aditu prohibere conantibus Lacedæmoniis, & Athenienſibus, ac in interiora regionis peruaſit, majori tamen Laconum metu, & dedecore, quàm damno, atque iacturâ.

Polydorus cæſus.

Tum etiam Polydorus Pheræorum Tyrannus interfectus eſt à fratre, qui eius principatum etiamnum manantem fraterno ſanguine occupauit & annis vndecim tenuit, diutiùs eo potitus quàm fratricidium poſtularet.

Mors Amyntæ Macedonũ Regis.

Huic quoque annus morte Amyntæ Macedonis luctuoſus fuit, qui liberos reliquit Alexandrum, Ptolemæum, Perdiccam, & Philippum, reges futuros omnes, omnes infortunatos, ſi vltimum exemeris. Succeſſit patri Alexander, quicum Pelopidas ſocietatem inierat, & quâ qualis futurus eſſet oſtendit, ſi diutiùs regnare permiſſus eſſet.

OLYMP. CIII. ann. 1. *Mundi* 3686. Vrb. Cond. 386.

Arcades victi à Laced.

Lacedæmonii nobilem de Arcadibus retulere victoriam, cæſis eorum decem millibus, nullo ſuorum deſiderato: Hinc Arcades Megalopolim condunt, & quàm poſſunt diligenter communiunt, vt muris ſe defenderent, qui tot milites viros amiſiſſent.

Alexãder Pheræus Thebanos vincit, capitq; Pelopidam.

Ptolemæus cognomento Alorites regnum inuadit fratris, & quatuor annis adminiſtrat, ac diutiùs quàm fratricida mereretur.

Victi tum quoque ab Alexandro Phæreorum Tyranno Thebani, qui & per inſidias Iſmennum, & Pelopidam intercepit, & ſatis diu in vinculis habuit. In hac clade priuatus erat Epaminondas, qui dux electus à Bœotis ſeruauit exercitum, penitus delendum, niſi huic ſuâ prudentiâ, & fortitudine prouidiſſet.

Dionyſius Siceliotes tyrannus hoc anno regni

ſui

ſui 38. mouit in Pœnos; vnde rediens accepit ſe ab Athenienſibus in Lenæis ludis victorem eſſe renunciatum. Dum igitur fœdus ille victor ſe permittit totum crapulæ, turpiter ſuffocatus animam mixtam vino euomuit, & obiit morte etiam quàm Tyranni ſolent funeſtiore.

Moritur Dionyſius tyrannus.

Ariſtoteles annos natos ſeptemdecim Platonem audiit, & huic adhæſit annis 30. magnâ magiſtri ſui gloriâ, apud quem tantus diſcipulus, tandiu proficere potuit.

Ariſtoteles audit Platonẽ.

Romæ cum ad vltimam de legibus Tribuniciis dimicationem ventum eſſet, Senatus Dictatorem creandum putauit, & rebus quaſi deploratis Camillum Dictatorem. Is pro poteſtate magiſtratus ſui Tribunos plebis ſeditioſos compeſcuit, & fouit contra eos paratam interceſſionem. Hi veriti tanti viri autoritatem vitio creatum eſſe, vt creditum eſt, confinxere; quare is ſe abdicare compulſus eſt. Cum autem Tribuni viderent placere plebi legem Agrariam ferri, & de fœnore, jacere legem de plebeio Conſulatu, finxerunt recuſare ſe decimum Tribunatum, cum jam nonum adminiſtrarent. Vnde occaſionem arripuit Appius Claudius aculeatæ in eos orationis, quâ eorum ambitionem exagitauit & Plebeiarum rerum neglectum: eaque perfecit ſaltem, vt tempus legum ferendarum proferretur, quod Patriciis ſatis viſum eſt in negotio pænè depoſito.

Turbæ Ro. viriſque ſedantur.

OLYMP.CIII.	Mundi	Vrb.Cond.
*ann.*2.	3687.	387.

Epaminondas hoc etiam anno in Peloponneſum jam ſibi notam excurrit, & inde prædas abegit. Tum quoque Pelopidas emiſſus ab Alexandro Pheræorum tyranno Thebas rediit, quò maleuolentiam, & odium in tyrannum, cum libertate retulit. Tunc etiam miſſus fuiſſe creditur ad Mnemonem, à quo benigniſſime acceptus, quidquid voluit impetrauit, aliis Græcis inuidentibus, & fruſtra renitentibus; ſed id

Epamin. Pelopon. vaſtat.

Eiuſdẽ in Pelopidas.

Mnemonẽ adit.

tanti viri virtus, & Thebanorum potentiam, nũquam Perſis inimica, poſtulabat. Chares quoque Phliaſios ab Achæis obſeſſos liberauit, ſolitos propter tenuitatem, omnium patere iniuriæ.

Chares Phliaſios liberat.

Tum Romæ creati Tribuni militares partim ex Patriciis, partim ex plebe, plebem vtcumq; mitigarunt: Sed longè magis rumor tumultus Gallici. Tum igitur à Senatu, populo Romano quintùm creatus eſt Camillus Dictator, cujus tantùm nomen Gallis fatale videbatur. Is in agro Albano Romanos jam ad Gallica prælia exercitatos Gallis oppoſuit, qui tum ſe Gallos eſſe non meminere; victi enim & fugati, etiam amiſere caſtra, & ad ſatietatem cæſi, quocumque ſors tulit, euaſerunt. Quare decretus eſt Camillo triumphus ſummo omnium ordinum conſenſione, maximè cum hoc prælio non Gallos viciſſet modò, ſed eos jam non eſſe metuendos Romanis oſtendiſſet.

Camillus Dictator Gallos vincit.

Tum ad res domeſticas conuerſa ſunt Dictatoris ſtudia, qui prohibere non potuit quominùs lex de Plebeio Conſule promulgaretur. Sed cum tergiuerſarentur Patres, & plebs ſeceſſionem minitaretur, Dictator ædem Concordiæ vouit. Itaque animi vtriuſque ordinis conciliati ſunt electo Prætore Patricio, qui jus in vrbe diceret. Adiuncti ſunt & Aediles duo, item Patricij; qui cum negotij faceſſerent aliquid, Senatus demùm aſſenſus, vt alternis annis ex Patriciis & plebeis deligerentur. Itaque is annus per jocum ab ironibus, nouorum magiſtratuum annus appellatus eſt.

Annus nouorum magiſtratuum Romæ.

OLYMP. CIII.	*Mundi*	Vrb Cond.
ann. 3.	3688.	388.

Hoc anno Bœoticum bellum terminari viſum eſt poſt annos quinque, operâ Artaxerxis, cujus hoc videtur poſtremum fuiſſe illuſtre facinus.

Bœoticũ bellum viſum eſt terminari.

Obiit enim paulò poſt Artaxerxes Mnemon, regni ſui quadrageſimo; paulò crudelior princeps,

Moritur Artaxer. Mnemon.

ceps, ſi ſpectes initia regni (quamquam tum patratæ cædes in alios poſſint deriuari) ſi magna pars eius adminiſtrationis, exemplar clementiæ, & humanitatis. Hanc tamen moderationis laudem quidam eum accepiſſe ferunt, cum Ocho filio compoſitum, hominem tantæ atrocitatis, atque ſæuitiæ, vt patrem ſuum quantumuis durum abſoluiſſe videretur.

Succedit patri Artaxerxi Ochus.

Ei igitur ſucceſſit filius Artaxerxes cognomento Ochus, nequaquam Mnemonis primogenitus: Is enim Darius dicebatur, quem etiam pater in regni ſocietatem adſciuerat. Sed cum is totum regnum expectare nollet & de patre tollendo cogitaret impulſore Teribazo, operâ Eunuchi in deliberato parricidio deprehenſus, ex judicij formulâ reus interfectus eſt. Duo quoque alij ſpectare poterant regnum, ſed horum vnum calumniis ſuis Ochus ad venenum impulit, alterum per Harpalem filium Teribazi ſuſtulit. Exinde in regios cognatos principeſque ſæuiit, regnum à ſanguine, & cædibus auſpicatus, quod nihilominus 26. annis tenuit, diuturniore imperio quàm eius crudelitas pateretur.

Ochi crudelitas.

Primus Romæ Conſul Plebeius.

Romæ geſſere hoc anno Conſulatum L. Sextius Lateranus è plebe, & L. Aemilius Mamercus, Patricius; fuitque L Sextio Conſulatus præmium ſeditioſæ ambitionis, vt non tantum corpore & genere, ſed & animo, & vitiis indignus tanto magiſtratu cenſeretur.

OLYMP. XCVI.	Mundi	Vrb. Cond.
ann. 4	3689	389.

Fœdus inter Græc.

Athenienſes cum Arcadibus Lacedæmoniorum hoſtibus percuſſere fœdus, ſeruatâ nihilominus cum his amicitiâ, Lycomede quodam ſequeſtro. Corinthij quoque Thebanis ſunt reconciliati, licet hi Lacedæmonios capitaliter odiſſent; hæc tamen adhibita cautio, ne vnquam Corinthij bello Laconico implicarentur.

Dionyſius junior. Tum etiam Dionyſius junior Siciliæ Tyrannus triremes ad Lacedæmonios miſit, memor paterni cum his fœderis, vt iis ſi res exigeret, adjutoribus vteretur.

Lace. & Arcades commiſſi. Lacedæmonij quoque Eleos contra Arcadas juuerunt, Duce ſemel & iterum Rege Archidamo: quando hic in femore vulneratus abſcedere compulſus eſt, per inducias priùs elatis ſuorum cadaueribus; & Arcades non de Eleis modo, ſed & de ipſis Lacedæmoniis triumphare viſi ſunt.

Perdiccas Ptolomæo ſuccedit. Tum etiam Perdiccas vigeſimus primus Rex Macedonum Ptolomæo Alorite cæſo, regnum adiit, & ſex annis geſſit, mortem ſui fratris vltus fratricidio.

Camillus obiit peſte. Camilli denique morte hic annus Romanis luctuoſus fuit. Is annos natus octoginta duos, crudus tamen ſenex & vegetus, elatus eſt peſte, quæ tum Romæ atrociſſimè ſæuiebat. Hac autem & Cenſorum vnus, & Aedilis Curulis vnus, cum tribus Tribunis plebis interiere. Tum tamen à bello quies fuit, Romaniſtam fatali morbo, ſed longè magis tanti viri jacturâ vehementer afflictis.

OLYMP. CIV.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 1.	3690.	390.

Anolympias. Numeratur hæc Olympias inter Anolympiadas ab Eleis, quia hæc ab Arcadibus victoribus celebrata eſt; quando & incidit grauis controuerſia Arcadas inter & Mantinæos, quod illi ſacras pecunias Iouis Olympij, in prophanos vſus impendiſſent. Id autem primi prohibuere Mantinæi ſuo decreto, quod & probatum in concilio decem millium, ſtatutumque ſacrilegos in futurum, etiam in poſteris eſſe caſtigandos. Sacrilegi ergo Periclem imitati, bello ſe ab eâ vexatione redimere conati ſunt: ſicque homines nefarij Athenienſes & Lacedæmonios commiſerunt, in patriam impij, qui priùs in Deos extitiſſent.

Arcades ſacrilegi cōmittunt Ath. & Laced.

Sualit

Suaſit ſuis Thebanis Epaminondas vindicare ſibi maris imperium. Quando & Pelopidas aduerſus Alexandrum Phæreorum tyrannum lubentiſſimè ſuſcepit expeditionem. Sed in quodam certamine dum magis furore, quàm conſilio pugnat multis vulneribus confoſſus tantus Imperator, vti miles gregarius occubuit. *Cæditur Pelopidas*

Tum quoque Timotheus Athenienſis Toronem & Potidæam cepit, atque Cizycenos obſidione liberauit, bonus Imperator & ſapiens, ac in bonum Græciæ, ac patriæ ſuæ natus. *Timotheus rem benè gerit.*

Romæ inſtituti ſunt ludi Scenici ad peſtem auertendam: ſed eos diuinitùs improbatos eſſe, plerique ſapienter crediderunt; cum Ludorum tempore reſtagnans Tiberis circum ipſum inundaſſet. Tumque nouis malis, noua fuerunt quærenda remedia, cum auxilia ipſa in perniciem Romanorum conuerterentur. *Ludi Scenici Romæ inſtituti.*

CAPVT X.

DECAS DECIMA.

Ab anno 3690. ad 3700.

OLYMP. CIV. *ann.* 2.	*Mundi* 3691.	Vrb. Cond. 391.

EPAMINONDAS cogitat de inuadendâ Spartâ, tum propugnatoribus vacuâ, abſente cum exercitu Ageſilao: & eâ potitus eſſet, niſi Rex per Cretenſem quemdam admonitus, ſuperueniſſet horâ noctis tertiâ, & cum vrbs jam capienda eſſet. Hic certatum eſt acriter, dubiâ tamen victoriâ, adeò vt victorem ſe neuter, neuter victum fateretur. Tum Epaminondas ratus Arcadas in auxilium Spartæ conuolaturos, noluit cum vtroque populo confligere, immò ſperauit ſe Mantinæam vacuam occupaturum. Itaque Tegeam perrexit, & pe- *PVGNA AD MANTINEAM.*

ditatu quieſcere juſſo, equites in Mantinæos immiſit verùm hi repreſſi ſunt ab Athenienſibus, & cum ignominiâ redire compulſi. Iratus ergo tantus Imperator bis malè ſibi ceſſiſſe conſilia, Spartanos Lyſandreo commento vincere parat. Exercitum ſuum diſciplinâ militari egregiè excultum, & momento temporis in ordinem digeſtum, ſpeciem hoſti jubet offerre caſtra munientis: quod cum credidiſſent Spartani ordines ſuos minùs ſeruauere, & ad caſtra quoque locanda ſeſe accinxere. In eos igitur turbatos ipſe cum lectiſſimâ manu irruit, & profligat nondum ſatis compotes ſui. Sed in eâ impreſſione multa accepit in pectore vulnera, & ex iis vnum lethale. Igitur relatus eſt in caſtra, vbi adſciti medici agunt de ferro ab eius corpore euellendo, quod haſtili confracto penitùs hærebat. At illi pronunciant animam cum ferro extrahendam. Qua denunciatione nihil

Caditur Epaminondas. commotus, interrogat Armigerum, num Clypeus eius ſaluus eſſet; cum ei oſtenſus eſſet, quærit an Thebani retuliſſent victoriam, cum ita eſſe reſponſum eſſet, ferrum euelli juſſit. Et lacrymantibus ſuis quod ατεχνος moreretur: filias eis duas oſtentauit Leuctricam, & Mantinæenſem victorias de quibus nulla vnquam taceret ætas, inter quæ verba placidiſſimè obiit. Vir magno patriæ ſuæ bono natus, quam ad eum gloriæ cumulum elatam reliquit, vt inde tantùm ruinam timeret: & verò ab eo tempore ſemper res Thebana defluxit: fuit enim quaſi Thebanorum mens & animus, quo deſtituti etiam in hoc prælio victores, victis propè ſimiles abierunt.

Dictator claui pangendi cauſa. Romæ dictus eſt Dictator L. Manlius imperioſus, vili de cauſa, & morbi jculariter, Agyrtarum more, ſanandi gratiâ. Videlicet vt clauum pangeret: Hunc autem defixit idibus Septembris ad dextrum latus Iouis Capitolini quâ parte templum Mineruæ ſtabat. Ri-

dicu-

diculo planè commento, Dictatorem factum eſſe, vt ſe malleatorem, & Fabrum profiteretur.

OLYMP.CIV. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*3. 3692. 392.

Satrapæ plures in Ochum rebellant.

Orontis proditione diſſipata cōſpiratio

Tachos ſe ſubijcere Ocho cogitur.

Magni hoc anno in Aſiâ concitati ſunt motus, qui Perſicum labefactaſſent imperium ſi Græcia concors fuiſſet, & tota ſe tumultibus Perſicis immiſcuiſſet. Defecerunt enim ab Ocho Satrapæ ſimul plures, Ariobarzanes Phrygiæ, Orontes Myſiæ, Autophradates Lydiæ, cum regulo Cariæ Mauſolo. Addunt etiam aliqui Lycios, Pamphilios, Pchidas, Cilicas, Syros, & Phænicas. Sed his omnibus præualebat Tachos Rex Ægypti Achoris ſucceſſor, qui Græcos ſibi auxiliatores adhibuerat. Ageſilaum enim præfecerat Mercenario militi Chabriam Athenienſem Cabriæ filium claſſi, & filium Nectanebum octoginta millibus Ægyptiorum. Verùm tantum bellum proditione inchoatum, proditione diſſolutum eſt. Orontes enim à reliquis Satrapis huic bello præpoſitus, eorum aliquot vinctos ad Ochum miſit, reliquos, cum ciuitatibus eius legatis prodidit. Neque ſe minus perfidioſè geſſit Reomithus à rebellibus miſſus in Ægyptum cum talentis 500. & nauibus 50. quæ omnia impendit ad perfidiam, quâ demum Regi ſuo reconciliatus eſt, ſed vti proditores ſolent. In Ægypto quoque ſi initia ſpectes res ſeſe deteriùs habuere. Profectus enim in Phœnicem contra Perſas Tachos, didicit filium Nectanebum contra ſe rebellaſſe: quare in Perſidem abire compulſus eſt, vt veniam ab Ocho poſtularet, quam & impetrauit, inſuper præpoſitus bello aduerſus Ægyptios, quò eadem operâ de patre, filio, Ægyptiis omnibus vltio ſumeretur. Tum patrem obſeſſum Nectanebus ad ſingulare certamen prouocauit, ſed detrectauit Tachos; quamquam id probaret Ageſilaus. Tandem ſoluta eſt obſidio eruptione fortiter & ſa-

pienter ab Ageſilao, Græciſque factâ, per quam Tachos reſtitutus eſt regno. Remiſſus eſt ergo Ageſilaus donatus Talentis 230. Verùm dum is rediret in patriam obiit in portu Menelai, vnde corpus ejus oblitum melle relatum eſt Spartam ad regiam ſepulturam: cujus viri maxima poſt Lycurgum virtus, & gloria fuit.

Obit Ageſilaus.

L. Manlij in filium duricies: huius fili pietas in patrem.

L. Manlius, T. Manlium filium ſuum Rus ablegarat, neque vt Romanum adoleſcentem ſed vti opilionem, & ſeruulum tractabat. Ideo duro patri à M. Pomponio dies dicta fuit. At filius acceſſit ad Tribunum plebis tacitè, eique mortem pugione admoto, interminatus eſt niſi accuſationem ejuraret; quod factum pietatis pleniſſimum nec ipſe improbauit, cui vis eſſet adhibita.

M. Curtius in ſpecum inſilit.

Ibidem cum forum magno ſpecu in ſummam altitudinem, terrâ dehiſcente, apertum eſſet, monuere Dii, vt rima illa occluderetur re, quâ Romani plurimum poſſent. Itaque M. Curtius egregius bello juuenis, negans quidquam eſſe apud Romanos bellicâ virtute potentiùs, armatus ſubjectis equo calcaribus, in hanc rimam irruit, atque vno corpore totius Romæ labens & ruinam miles generoſus impediit.

Appius Claudius Dictator Hernicos vincit.

Tum quoque L. Genucius Conſul plebeius ab Hernicis interfectus Dictatori locum dedit. Is Appius Claudius fuit qui legem Conſularem magno conatu diſſuaſerat. Hernici quidem repreſſi ſunt, ſed cruentâ victoriâ, quâ præter equites, quarta militum pars deſiderata eſt, hoſtibus vltionem timentibus, Romanis eam furioſè paratis inferre.

OLYMP. CIV.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 4.	3693.	393.

Datamis res geſtæ.

Videntur ad hunc annum Datamis Perſarum Satrapæ facta pertinere, quibus nihil illuſtrius hæc vidit ætas. Is rebus præclarè geſtis cum ſibi Ochum deuinxiſſet, deuictis videlicet Thyo Dynaſtâ Cappadociæ, Aſpi Cataoniæ, etiam

etiam in Ægyptiaca expeditione, Pharnabazi loco copiis præfuit. Quamobrem magna in illum tempeſtas ab æmulis & inuidis in aulâ excitata eſt; quam cum per litteras amicorum accepiſſet, defecit à Rege, & Cappadociam cum Paphlagoniâ fortiter occupauit. Neque deterritus eſt filij ſui Aridæi morte, aut ſoceri Metrobarzanis defectione, ſed eâ prudenter vſus, proditionem in proditorum perniciem conuertit, ſuſcepto bello contra Piſidas, quos etiam debellauit. Solaſmus quoque filius ejus alter aduerſus eum rebellauit, & cum Autophradate Satrapâ Phrygiæ in patrem mouit; ſed tam fortiter ſe geſſit Datamis, ita ſapienter vſus eſt locorum opportunitate, vt Rex Ochus cum eo reconciliatus ei Cappadociam relinquendam exiſtimaret, dignumque judicaret eâ Prouinciâ, quam ei virtus ſua, & inimicorum inuidia pepererat.

Tum Alexander Pheræus Cycladas populatus etiam Athenienſes prælio vicit, partamque Tyrannidem, omnibus odioſus, firmauit. *Alexandri Pheræi victoria.*

Romæ bellum eſt Tiburtibus indictum, cui Gallicus tumultus adjunctus eſt. Galli ergo viâ ſalariâ trans pontem Anienis caſtra poſuerunt; quibus oppoſitus eſt Dictator T. Quintius Pœnus, ſoloque ponte dirimebantur acies. In eum proceſſit ſtupendæ proceritatis Gallus, qui Romanum ad ſingulare certamen prouocauit: T. Manlius qui patrem ab accuſatione Tribunitiâ vindicarat poteſtate ſibi à Dictatore factâ, ei occurrit, & induſtriam virtuti permiſcens Gallum interemit, ejque Torquem eripiens ſuæ ceruici aptauit, vnde ſibi ac poſteris ſuis Torquati nomen fecit. Igitur ſequenti die receſſere Galli, & commeatu à Tiburtibus accepto Campaniam repetiere, profeſſi ſe victos, qui bellatorem tam metuendum amiſiſſent. *T. Manlij Torquati cum Gallo prælium.*

Data-

OLYMP. CV.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 1.	3694.	394.

Datamis cæditur à Mithridate.

Datamis cum Ocho tantùm ex neceſſitate reconciliatus, hoc anno ejuſdem inſidiis ſublatus eſt, eas curante Mithridate filio Ariobarzanis. Is rebellionem ſimulauit à Rege, ad quam ſocium, & amicum Datamim pellexit. Itaque Regias expugnat vrbes, prædas abigit, quarum aliquid ſemper Datami de induſtriâ aſpergebat. Vbi fidem rebellionis fecit, colloquium expoſcit à Datami vti vires ſuas, atque conſilia aduerſus Perſas conjungerent. Dies ergo locuſque aſſignati colloquio, immò diligenter ab vtroque exploratus locus. Sed in eo, nocte concubiâ gladios infodit Mithridates, & vbi laterent diligenter obſeruauit. Cum aduenisſet dies ſatis diu inter ſe colloquuntur Datamis atque Mithridates, ac tandem abſcedit Datamis. At occultè refodit gladium, quem occultat veſte, ſtatimque reuocat Datamim, vt aliquid quod ei exciderat, adderet; at reuerſum, & nihil ejuſmodi ſuſpicantem excipit ferro, & obtruncat. Is finis magni viri fuit quem ipſe Rex Perſarum niſi proditione perdere potuit, tantâ cæſi gloriâ, quanto cædentis dedecore.

Rom. de Gallis Tiburtibus, & Hernicis victoria.

Tiburtes initâ anno ſuperiori cum Gallis ſocietate arma in ſe Romanorum concitarunt, cui expeditioni C. Pœtilius Balbus præpoſitus eſt Sed Galli ex Campaniâ reuerſi agrum Romanum fœdiſſimè popularunt. Quare Dictator renunciatus eſt Q. Seruilius Ahala, qui Gallos ad portam Capenam acerrimo vicit certamine. Hi fugerunt ad Tiburtes, qui auxiliatoribus ſuis nequaquam defuere, ſed omnes victi à Pætilio in vrbem cum magnâ cæde retruſi ſunt. Alter quoque Conſul M. Fabius Ambuſtus Hernicos vicit multis leuioribus certaminibus, ac tandem magno prælio, eos fudit, fugauitque: quare de iis ouans vrbem ingreſſus, Petilius de Tiburtibus triumphauit, ambo à Dictatore impenſius lau-

laudati, quòd ejus victoriam, ſuis victoriis cumulaſſent.

OLYMP. CV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 2. 3695. 395

Obiit Corinthii hoc anno Xenophon, relictis duobus filiis Gryllo, & Diodoro, adeò venuſtis, vt vulgò Dioſcuri dicerentur. Videlicet hi facie referebant patrem, cujus vultus orationi, ſcriptiſque reſpondit. *Mors Xenophôtis.*

Perdiccas Macedonum Rex Illyricum jugum excutere molitus, ab Illyriis ingenti prælio victus occiſus eſt. Cujus auditâ morte Philippus ex cuſtodiâ Thebanorum elapſus, Macedoniam repetiit, ſecumque retulit ſapientiam quam hauſerat ex Epaminondæ contictu. Itaque licet in perturbatiſſima tempora incidiſſet, ita ſuſcepit, ita rexit Macedoniam, vt non ejus tantùm, ſed & totius Græciæ dignus Imperator haberetur. Principio quidem ſe non Regem, ſed tutorem pupilli, Perdiccæ filij dici voluit: Amphipolim ſui juris, & liberam juſſit eſſe, ſicque Athenienſium repreſſit cupiditatem: Pœones muneribus deliniuit. Tum ad domeſtica conuerſus Pauſaniam quemdam ex genere regio regnum affectantem deiecit, Rege Thracum, qui eum reducere parabat, pecuniis corrupto. Argæum inſuper, idem prenſantem regnum, armis deuicit, ejuſque ſocios in colle reſiſtentes ad deditionem compulit, editis vbique humanitatis, prudentiæ, fortitudinis magnæ monumentis. His compoſitis, aggreditur Pœonas, inuitatus morte Agidis eorum Regis, ac regionem ingreſſus poſt abactas prædas, relatamque de reſiſtentibus ingentem victoriam, totam ſibi ſubiecit. Inuaſit quoque Illyrios, Macedonibus ad hoc quoque tempus metuendos, eorumque Regem Bardylem, eique ſeptem armatorum millia vno prælio concidit quibus fortiter juxta, ac ſapienter peractis reſtituit animos Macedonibus, regnum aſſeruit familiæ ſuæ, *Perdiccas cæſus ab Illyriis Philippus ei ſuccedit* *Philippi præclara initia.*

ſuæ, & ad majora deinceps, meditanda, atque perficienda ſeſe prudenter accinxit.

Dionyſius ſe totum otio dedit.

Dionyſius junior in Siciliâ pace conſtitutâ ſe totum otio dedidit: ſed ne ornamenta pacis omittere videretur, duas vrbes in Apuliâ condidit, vt quid etiam extra Siciliam poſſet, oſtenderet.

Iudæi in Hyrcaniã tranſlati.

Tum quoque Artaxerxes Ochus ingentem Iudæorum multitudinem tranſtulit in Hyrcaniam, quibus Perſicum Imperium jam vſque à Cyri temporibus abundabat. Gente illâ vbique pullulante, vbique ſedes quærente, vt venturo Chriſto vbique gentium teſtes inuenirentur.

Tiburtium audax factum.

Tiburtes nocte intempeſtâ Romam acceſſerunt, vt veram triumpho materiam darent, qui ſuperioris anni de ſe triumphum Pætilij irriſerant. Nam duos Conſules M. Popilium Lænatem, & Cn. Manlium imperioſum vix tulerunt, patriamque celeriter repetentes magnæ ſibi tribuerunt gloriæ vidiſſe Romam, & eam occupare voluiſſe.

OLYMP. CV.	*Mundi*	Vrb Cond.
ann. 3.	3696.	396.

Philippi varia victoria & prudentia.

Philippi bella & victoriæ ad hunc quoque annum pertinent, quando & Illyrij ab eo pacem impetrarunt, miſsâ legatione. Interim Amphipolitæ ſuam vrbem obtulere Athenienſibus, quod ferendum Philippus non putauit, ſed eam magnis copiis inuaſit, vi cepit, inimicos inde expulit, reliquis ciuibus ſatis humaniter habitis. Neque ita multò poſt Pydnam, olim Macedonici juris, occupauit, quam tamen cum toto eius Agro Olynthiis tradidit. Potidæam quoque cum cepiſſet, præſidium Athenienſe lautè & humaniter acceptum remiſit Athenas, vrbemque conceſſit pariter Olynthiis quorum amicitiam prenſabat. Hinc Crenidas profectus,

Philippos vrbem condit.

eam miſſis colonis auxit, ac de ſuo nomine Philippos dixit; cujus in agro auri fodinas ſic aptauit, ſic excoluit, vt mille talenta quotannis red-

redderent; quibus & potens & diues effectus multos ſibi amicos reddidit, reliquis qui eius ſocietatem negligerent, metuendus.

Democritus Abderites anno ætatis ſuæ centeſimo nono juxta quorundam opinionem finem viuendi fecit, dignus tam diu viuere qui nugas hominum ſeu negotia, riſu potius quam ſollicitudine digna judicaſſet. *Moritur Democritus.*

Dio Hipparini filius Corinthios ſollicitat aduerſus Dionyſium, & ad tollendam ejus Tyrannidem copias armat. Eodem tempore conditum in Sicilià Tauromenium in Tauro monte juxta Naxum, ab Andromacho Timæi Hiſtorici patre, quæ vrbs poſteà alicujus nominis fuit. *Dio Corinthios excitat in Dionyſiu. Tauromenium conditum.*

Contra Gallos hoc anno Dictator eſt electus Q. Seruilius; qui primùm à certamine refugiebat, ſiue vt ſuos accenderet, ſiue vt Gallorum infringeret audaciam. Tandem Romanus exercitus, etiam minis, pugnæ copia extorſit, immò vtraque ruit acies ſignis à Ducibus non expectatis. Ac primo impetu ceſſere Gallis Romani, ſed Dictatoris increpationibus accenſi, fugarunt hoſtem, ac ſibi victoriam, Duci triumphum pepererunt. *Victi Galli à Romanis.*

Tum quoque Hernici à C. Plautio Conſule victi: At Conſulum alter C. Fabius dum incautè pugnat cũ Tarquinienſibus & victus eſt, & 307. è ſuis viuos in hoſtium poteſtate reliquit, qui Diis Tarquinienſium patriis ſtatim immolati ſunt, magno Senatus, populique Ro. dolore. *Victi Hernici Tarquinienſes victores.*

Tum quoque Petilia lex de ambitu lata, & duæ tribus Pomptina & Publicea ſuperioribus additæ, vt eodem tempore & melior, & major Roma eſſe videretur. *Petilia lex de ambitu.*

OLYMP. CV. ann. 4.	*Mundi* 3697.	Vrb. Cond. 397.

Alexander Pheræorum Tyrannus ab vxore Tiſbe necatur à duobus adjutà fratribus ſuis Lyco- *Alexāder tyran. Pheræorũ necatur.*

Lycophrone, & Tiſiphono, qui mox Tyrannidem ipſi occuparunt. Sed à Pilippo, per nobiles euocato, depulſi ſunt, qui hoc pacto ſibi Theſſalos vniuerſos deuinxit, quibus equitibus poſteà commodè vſus eſt, ſicuti Alexander ejus filius, ambo Theſſalico equitatu metuendi.

Philippus Theſſ.los iuuat.

Idem Philippus hoc anno duxit vxorem Olympiadem, Neoptolemi Moloſſorum Regis filiam. Nuptias illas conciliauit Rex item Moloſſorum Arymbas, qui Troadem ſororem Olympiadis jam duxerat. Id autem fecerat ſpe regni ſui dilatandi operâ Philippi; verùm ab eodem depulſus regno in exilio conſenuit; nuptiis ſororis ſuæ vxoris cum potentiori Principe imprudentiſſimè procuratis.

Philippus ducit Olympiadem.

Dio duabus cum nauibus in Siciliam venit & Dionyſium qui paratas naues habebat 400. peditum centum millia, equitum millia decem, exuit tyrannide. Aberat Dionyſius cum appulit Dio; ſed rediens victus eſt à Syracuſanis, & à Dione nequicquam pacem flagitat, quam non poterat extorquere.

Dio Dionyſii exuit Tyrãnide.

Faliſcis Romæ indictum eſt bellum. Contra Priuernates qui anno ſuperiori agrum Romanum infeſtarant copias duxit M. Marcius. Is cum militi vrbis Priuerni promiſiſſet prædam nullo negotio fuſus eſt hoſtis; cumque ſcalæ jam muris admouerentur, trepidi ciues ſe dediderunt, & prædam militi, Conſuli triumphum reliquerant.

Faliſcis & Priuernatibus indictum bellum.

OLYMP. CVI.	Mundi	Vrb. Cond.
ann. 1.	3598.	398.

Bellum Sociale conflatum jam ab annis quatuor conjunctis Byzantiis, Rhodiis, Cois, Chiis & Mauſolo Cariæ Regulo aduerſus Athenienſes, hoc anno Charetis temeritate diſcuſſum eſt. Hic enim adhæſit Pharnabazo contra Ochum rebellanti, emptus grandi pecuniâ, quâ ſtipendium militi numerauit. Et primò factum probarunt Athenienſes; auditis tamen poſteà

Bellum Sociale in Athenienſes. Chares fauet Pharnabazo contra Ochum.

Ochi

Ochi querelis & minis, bellum hoc quibuſuis conditionibus ſuſtulerunt, ne ſimul tot haberent aduerſarios, quibus, ſi ſe Perſa conjungeret, impares erant. Huic autem ſociali bello Athenienſes præfecerant tres Duces (mortuo Chabriâ) Timotheum, Iphicratem, & Charetem; hic duos ſocios ſuos exautorandos curarat, vt negotium ſuſciperet tam noxium patriæ, quàm ſibi ignominioſum.

Philippus tres Reges Pœonum, Trachum, Illyriorum eodem hoc anno domuit per Parmenionem ducem ſuum. Hi cum nuper victi eſſent à Philippo ſingillatim, tum conjunxere vires ſuas, & communibus eum copiis aggredi decreuerunt; ſed vnus Parmenio tres illos edomuit, ac de iis clariſſimam victoriam retulit; eodem tempore quo Olympias enixa eſt Alexandrum, ſcilicet ſexto Hecatombeonis quo die templum Epheſinæ Dianæ in tanti infantis natalibus occupatiſſimæ deflagrauit. Eodem enim die tres nuncios Philippus, accepit illuſtres, victos Illyrios, victrices quadrigas ſuas in Olympico ſtadio, & natum Alexandrum qui patrem ſuum jam de ſe ſatis illuſtrem reddidit illuſtriorem.

Philippi felicitas & victoria.

Naſcitur Alexāder.

Philiſtus Dux Dionyſij expellitur Syracuſis; qui mox prælio nauali congreſſus cum expulſoribus ſuis, victus interemit ſeſe, neque acceptam ignominiam concoquere potuit. Dionyſius variis oblatis conditionibus arcem dedere pollicetur, eâ tantùm lege, vt cum mercenario milite, ac diuitiis ſuis abiret in Italiam. Id probabat Dio, ſed improbauere Syracuſani. Quare Dionyſius relicto in arce valido præſidio in Italiam abiit. Quin & Dio mercenariis adjunctus, cum Syracuſanis pugnat, eoſque vincit: quare à Dionyſio in Arce relicti, indidem erumpunt, ac variis damnis afficiunt Syracuſanos. Itaque Dio prudentiſſimè reuocatis Syracuſas malis omnibus ſapienter prouidit.

Dionyſius reliquit Syracuſas dux eius Philiſtus vincitur.

Tumque

Tumque intellexere Siculi Dionem Reipublicæ ſuæ mentem eſſe, ſe tantùm membra.

Bruttij vnde dicti. Promiſcua multitudo in Lucaniâ Bruttiorum nomine hanc regionem occupauit, quæ ab câ deinceps Bruttia dicta fuit, vti populus Bruttius, bello Annibalico infamis. Sic autem dicti vel à Samniticâ voce, quæ deſertores ſonat, vel à voce Lucanâ quæ ſeruos fugitiuos ſignificat. Hi Paſtores adjuuante Dione, qui tum pugnabat in Dionyſium, abuſi Dominorum ſuorum indulgentiâ rebellauere, agroſque dixere ſuos, quos vſurpare potuerunt.

Bella in Tiburtes, Faliſcos, & Tarquinienſes. Romæ duo conſules hoc anno bella geſſere; M. Popilius Lænas in Tiburtes, quorum vaſtauit agros, ciuibus priùs in vrbem retruſis, & M. Fabius Ambuſtus in Faliſcos & Tarquinienſes. Hi furiali habitu præmiſſis Sacerdotibus primùm Romanos terruerunt, & verterunt in fugam; at hi ad ſe redeuntes, videnteſque ſibi rem non eſſe cum lemuribus, ſed cum hominibus, & Sacerdotes & totam aciem ingenti ſtrage editâ diſſiparunt militaribus poſteà jocis panicum terrorem ſuum illudentes. Hac auditâ clade commota eſt tota Etruria: Itaque Dictator primus è plebe dictus eſt C. Martius Regulus, cui vt & Magiſtro Equitum eius plebeio populus affatim ſuggeſſit omnia ad bellum neceſſaria. Is autem populi reſpondit votis, belloque feliciter ad Salinas confecto, vrbem triumphans inuectus eſt patribus non rogatis, ſed tantùm ex Plebiſcito, ad majorem Patriciorum ignominiam.

Primus Dictator Plebeius C. Martius Regulus.

OLYMP. CVI. ann. 2. *Mundi* 3699. Vrb. Cond. 399.

Sacrũ ſeu Phocenſe bellum duce Philomelo. Phocenſes duce Philomelo Delphicum templum occupant, vnde natum eſt bellum ſacrum cujus hæc origo fuit. Amphyctyonum ſeu commune Græciæ Concilium quotannis ad Thermopylas conuenire ſolitum damnarat multis talentis Phocenſes, quod agri ſacri partem occupaſ-

cupaſſent, item & Lacedæmonios quod Cadmæam inuaſiſſent. Cum Phocenſes ſoluendo non eſſent, Philomelus eos excitat ad hæc decreta reſcindenda, & templum Delphicum occupandum, atque adminiſtrandum. Communicat Lacedæmoniis conſilium ſuum, quod non improbat Archidamus, & clam ei pecunias militesque ſpondet. Acceptis ergo Spartæ hic quindecim talentis, & totidem additis de ſuo cum mille Phocenſibus, & milite peregrino templum inuadit ac cæſis cuſtodibus occupat. Locri ſtatim aduolant quaſi in Apollinis auxilium, ſed à Philomelo male accepti citiùs quàm aduenerant rediere. Ergo victor decreta Amphyctyonum ex columnis eradit, abolet damnatorum tabulas, ſe ſcripis, armiſque tuetur, audaciâ, & calliditate defendens ſacrilegium.

Thebani hoc anno in Aſiam ſuſcepere expeditionem vt Artabazum tuerentur (hunc Diodorus Pharnabazum vocat) quem Chares & Athenienſes deſeruerant. Is ad Thebanos confugit, qui ei Pammenem cum quinque millibus armatorum ſubmittunt. Artabazus hoc auctus præſidio, regios Satrapas profligat, cum magnâ Thebani nominis gloriâ, quorum virtus par amplitudini Perſicæ videbatur. *Thebani fauent Pharnabazo.*

OLYMP. CVI. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3700. 400.

Philomelus Athenienſium, Lacedæmoniorum, & aliquot Peloponneſiorum fretus auxilio & pecuniis profanis atque ſacris, agros Locrenſium vaſtat, eoſque licet præſidio Thebanorum ſubnixos vincit: deleuit & Theſſalorum ſex millia. Sed eum aggreſſi Bœoti cum tredecim armatorum millibus, victoriarum curſum abruperunt. Poſt plurimas velitationes, pugna commiſſa eſt in ſiluestribus locis vbi tandem victi Phocenſes. Compactus in arctum locum Philomelus fortiter dimicans *Philomelus primò victor, mox & vincitur, & ſe precipitat.*

plurima

plurima recepit vlnera, ac tandem ne viuus caperetur, ex prærupto loco ſe præcipitans, debitum ſacrilegis ſupplicium ipſe ſacrilegorum maximus exegit.

Philippus Pagas, & Methonē capit.

Philippus Pagas deditione acceptas ſpoliat relicto tantùm ſingulis ciuibus vno veſtimento, hujuſque vrbis agrum inter milites ſuos diuidit. Cepit & Methonem in Thraciâ, cuius in oppugnatione perdidit oculum ictus ſagitta à quodam Aſtere, qui & nomen ſuum telo inſcripſerat; ſed enim jaculatorem (ſicuti huic per aliam ſagittam promiſerat) vrbe captâ ſuſpendi juſſit. Vt autem oſtenderet, quantùm doleret oculo,

Philippus ad Methonem oculū perdit.

vrbem funditus euertit, ciues tamen ſpoliatos dimiſit. Quamquam hîc clementiam victoris Iuſtinus laudet, ſalſarum plerumque laudum liberalior hiſtoricus.

Dio caditur.

Dio tum à Zacynthiis mercenariis jugulatus eſt; cui ſucceſſit ex coniuratis Calippus, qui menſibus tredecim ſibi rerum ſummam arrogauit, & ſcelere partam, ſceleribus conſeruauit dominationem.

Romæ Conſules ambo Patricij creati M. Fabius Ambuſtus tertiùm, & T. Quintius reniten-

Tarquinienſes victi ſeueriſſimè caſtigantur.

te primùm plebe, mox cedente, quod ære premeretur alieno, ſicque pendebat à Patriciis. Ab iis Conſulibus appetiti bello Tiburtes, & Tarquinienſes. In hos deuictos ſæuitum acerbiſſimè; plurimis enim in acie cæſis, ex captiuis ſelecti 358. Romam miſſi in foro virgis cæſi ſecuri percuſſi ſunt, reliqui in caſtris trucidati ſunt, quia ſic immolatorum Romanorum manes poſtulabant. Tiburtum vrbe Saſſulâ captâ, reli-

Tiburtes ſe dedunt.

qua oppida poſitis armis deditionem fecerùnt Conſuli, qui de iis triumphauit. Ita docuere Romani ſe ſubditis parcere, ſuperbos & contumaces debellare.

Samnites Rom. amicitiam expetunt.

Samnites hoc quoque anno amicitiam Romanorum expetierunt, quàm poſtea tam ſæpe non tamen impunè violarunt.

LIBER V.

SÆCVLVM MVNDI TRIGESIMVM OCTAVVM.

Ab anno mundi 3700. ad 3800.

CAPVT PRIMVM.

PRIMA DECAS.

Ab anno 3700. ad 3710.

OLYMP. CVI.	*Mundi.*	Vrb. Cond.
ann 4.	3701.	401.

ONOMARCHVS (Iuſtino Oenomaüs) bellum ſacrum reſtaurat, improbis quibuſuis & facinoroſis vocatis ad ſua caſtra, & quibus nulla, niſi in bello, ſalus. His ſcilicet copijs erat impietas contra religionem defendenda. Ac primo impetu ſibi vicinos populos parere coegit; mox etiam alijs ipſe præbet auxilium. Cùm enim Lycophron expulſus à Philippo, Pheræorum Tyrannidem recuperâſſet, euocatus eſt iterum à Theſſalis contra Tyrannum Philippus. Contra eum miſſus Phayllus Onomarchi frater cum 7. millibus armatorum, victus eſt, & ex Theſſaliâ exire compulſus. At Onomarchus eum majoribus copiis ſuperueniens & Theſſalos, & Philippum ſuperauit, eumque ſuam Macedoniam

Bellũ ſacrum reſtaurat Onomarchus.

Varia fortuna pugnat.

niam

niam repetere ignominioſè compulit. Rediit tamen cùm luculentiori exercitu Philippus, cui & occurrit Onomarchus cum 20. millibus peditum, equitum tribus millibus. Tum victoria Philippo ceſſit, Onomarchus fugit ad mare cum ſuis, qui projectis armis ad triremes Athenienſium conati ſunt enatare, ſed plerique omnes fluctibus hauſti pœnas leuiores ſacrilegij dedere.

Onomarchus captus agitur in crucem.

Viuus captus Onomarchus jubente Philippo in crucem actus eſt. Scribit tamen Pauſanias à ſuis militibus necatum eſſe, quaſi belli rudem, & cladis autorem, pœnâ vtique minori quam ejus exigebant ſacrilegia, & facta, & tolerata.

Hipparinus patris Dionyſij Tyrannidem recuperat.

Hipparinus filius Dionyſij Tyrannidem recuperat, & eam tantùm deguſtat, non vltrà duos annos furere permiſſus.

Obijt Mauſolus: eius duplex monumentũ.

Obijt & tum Mauſolus (quidquid contra Plinius aſtruat) Cariæ Regulus, cui ad duos annos ſucceſſit vxor Artemiſia. Hæc marito monumentum magnificentiſſimum excitauit & quod ejuſmodi ſepulcralibus fabricis nomen indidit. Neque hoc Mauſoleo contenta aliud viuum & ſpirans obtulit; cineres ejus vino dilutos ſenſim ebibens, ne is vnquam viuus aut mortuus à chariſſimâ ſibi conjuge diuelleretur.

Clearchũ tyrannum Chion interficit.

Clearchus Heracleæ Tyrannus, poſt Imperij annos duodecim, occiſus eſt à Chione Platonis diſcipulo, à quo didicerat quid patriæ ſuæ deberet, etiam cum vitæ periculo.

Tarquinienſes Cærites, & Faliſci Rom. agrediuntur.

Adjunxere ſe Tarquinienſibus Cærites & Faliſci, & cum iis abactæ de Romanis prædæ in partem venerunt. Miſſus in eos Dictator adeò Cærites terruit, vt precibus infimis agerent, quibus inducias in centum annos impetrarunt. Faliſcorum agri vaſtati fœdâ populatione: cum ſe vrbibus clauſos hi tenerent, vti nocentiorum, in aliud tempus grauior eſt rejecta vindicta.

Phayllus Phocenſis Dux contabeſcit.

OLYMP. CVII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3702. 402.

Phayllus Imperator Phocenſium electus omnia

nia Dei donaria in pecuniam conflauit, & ſuperiorum ducum calliditatem vicit, atque improbitatem. In ejus auxilium venerunt mille Lacedæmonij, bis mille Achæi, Athenienſes quinquies mille duce Nauſilo, & Theſſali bis mille, cum ejecto Pheris Lycophrone. His inſtructus copiis ſuperior Bœotis, Philippo par eſſe videbatur, & feliciter huic omnia ceſſerunt initio ſui principatus: ſed paulò poſt lentâ pereſus tabe, magniſque tortus cruciatibus, exitio ſuo docuit, quam cauſam defendendam ſuſcepiſſet.

Pheręorum igitur hoc anno penitùs eſt tyrannis ſublata. Cum enim à Phocenſibus victis relictus eſſet Lycophron, & à Philippo grauiter premeretur, cùm eo demùm pactus eſt, vt liber quò vellet cum ſuis abire poſſet, quod, & præſtitit vir nequam, ad nequiorem profectus ducem. *Pheræorũ tyrannis ſublata.*

Megalopolitani cum Lacedæmoniis congredi auſi, ab his victi, docuere fortitudinem ſuam nequaquam ſui nominis dignitati reſpondere. *Victi Megalopolitani à Laced.*

Certatum hoc anno Romæ inter Patricios & plebem, de Plebeio Conſule. Tandem P. Valerio Poplicolę datus eſt è plebe collega C. Marcius Rutilius. Hi duo concordiſſimis animis vixerunt, & crearunt Decemuiros Menſarios, qui æris alieni curam ſuſciperent, quod ex parte imminutum, & ſine cuiuſquam injuriâ, magno tamen Conſulum, & Decemuirorum labore. *Duo Coſſ. vnus Plebeius alter Patricius concordiſſimi.*

Tum quoque vanus de bello Etruſco rumor Dictatorem dedit in caſtris C. Iunium, ſed is magiſtratus, cum hoc rumore euanuit. *Vanus de bello Etruſco rumor.*

OLYMP. CVII. *ann.* 2. — *Mundi* 3703. — Vrb. Cond. 403.

Thebani belli ſacri impenſis exhauſti commodè à Perſis 300. talenta receperunt, vt iis adjutoribus in Aegyptiaco bello vterentur. Cum enim videret Ochus Cyprios & Phœnicas imitari rebellionem Aegyptiorum, quibus hæc impune ceſſerat, ſtatuit illos appetere bello, & ma- *Thebani à Perſis 300. talenta accipiunt. Perſæ Phœnicas aggrediũtur.*

maximè Phœnicas, vbi Sidonij multa in eum contumelioſe patrarant. Reſtitit tamen emiſſis Satrapis Sidonis Rex Tennes cum quatuor millibus Græcorum, quibus præerat Mentor Rhodius, quando & Perſæ ex Phœnicia ſunt ejecti. Sed audito Ochi aduentu Mentor pactus eſt per Theſſalionem quemdam cum Perſâ, Sidoniorum proditionem, adducto poſtea in ſententiam ſuam Tenne. Ab vtroque igitur proditi Sidonij, ſtrage ingenti trucidati, ſe ſuaque omnia cum nauibus incendio perdidere. Tennes juſſu Ochi interemptus pœnam proditionis luit, Mentor reſeruatus eſt ad bellum Ægyptiacum, in quo ſe meliùs geſſit quàm proditio tum infamis videbatur exigere.

Sidonis Rex Tennes.

Sidonij capti Regis ſui ac Mentoris proditione.

Tùm quoque ad plebem Cenſuram tranſtulit qui Dictaturam inuexerat C. Martius illamque per vim à Patriciis extortam: vt plebs non modo ſe regendi gnaram, ſed & corrigendi, emendandique Senatus ſcientem profiteretur.

Cenſores ex plebe.

Phayllus moriens ſucceſſorem reliqui ſibi in principatu Phocenſium, & adminiſtratione belli ſacri Phalæcum, Onomarchi filium, vix dum puberem; quare huic adjunxit vnum de amicis ſuis Mnaſeam virum induſtrium, qui mox cum 200. Phocenſibus à Bœotis cæſus, reliquit ſine rectore juuenem, quia hic maximè, vt & Phocenſes indigebant.

Phalæcus ſit eius belli ſacri hæres.

Tum Leptines & Calippus Syracuſanorum duces Rhegio impoſitum à Dionyſio præſidium dejecerunt eamque vrbem vti libertate voluerunt, qua nondum patria ſua vrbs Syracuſana fruebatur.

Rhegium libertate donatum.

Ad bellum Româ profecti ſunt ambo Coſſ. C. Sulpitius Petitus quintùm in Tarquinienſes, & T. Quintius Pœnus in Faliſcos. Tanta vtrique agro eſt illata vaſtitas, vt inducias petere ad annos duos illi populi cogerentur, vt tam diuturno temporis ſpatio, rebellionem dediſcerent.

Bellum in Faliſcos & Tarquinienſes.

Bel-

OLYMP. CVIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3704. 404.

Bellum Cyprium anno ſuperiori fuerat inchoatum Ocho jubente, à Ducibus Idrico Carum principe, Euagora Cyprio, & Phocione Athenienſi cum 40 nauibus, & obſeſſa Salamina mari, atque terra, cujus præfecturam ſperabat Euagoras. At cum Rex huius vrbis Protagoras ſeſe Ocho ſubmiſiſſet, eam retinuit, atque Euagoras in aliam eſt Satrapiam translatus: quæ de Euagorâ à Diodoro dicta, non ſatis cum eiuſdem Diodori dictis concinunt. Itaque hìc ἀνεξόρμητόν τι, quod diſſolui nequit, niſi admittas Diodori σφάλμα. *De Euagora quid Diodorus.*

Ex Cypro Ochus perrexit in Ægyptum, cum magnis Perſarum, & Græcorum copiis; ſed ad Barathra multos è ſuis perdidit, inde Peluſium cepit, & aliquot vrbes, quando Nectanebos Memphim recedens imprudentiſſimè Ægyptum perdidit. Mentor enim rumorem ſparſit vrbes quæ ſe dederent humaniter tractandas, quæ reſiſterent, eandem cum Sidone ſubituras vicem. Certatim igitur Aegyptus tota ſeſe Ocho dedidit. Nectanebus cum Theſauris ſuis fugit in Aethiopiam. Ochus conſtituto Aegypti præfecto Pherendate Babylonem rediit, ſuperbiâ quàm victoriis auctior. *Mentor rem bene gerit in Ægypto cum Ocho.*

M. Popilius Lænas è plebe Conſul, ægrotante collegâ, in Gallos profectus, qui in agro Latino caſtra poſuerant, eoſdem gemino prælio vicit, & in tumulo, iniquitate loci, & in planioribus locis, fortitudine; quare decretus eſt ei triumphus. Cum autem vulneratus idem quoque decumberet, vtroque Conſule ægro, creatus eſt Dictator qui ageret comitia, quæ tunc temporis, plus habebant, quam bellum vllum, difficultatis. *Galli bis victi à Popilio Lænate.*

OLYMP. CVII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3705. 405.

Ochus Mentorem Rhodium cuius maximè

Mentorem honorat Ochus redditque vtiliſſimum Perſis.

operâ confectum erat Aegyptiacum bellum, magnis muneribus afficit. Accepit enim is centum talenta argenti, & præfecturam Oræ Aſianæ, bellique adminiſtrationem aduerſus rebelles, cum ſumma autoritate. Hac ille ſapienter vſus Artabazum & Memnonem Perſas, profugos apud Philippum ob rebellionem cum Rege reconciliauit. Hermæam Atarnenſem tyrannum ad Helleſpontum, ſpe colloquij dedit in vincula, potitusque eius annuio vrbibus eius ingeniosè potitus eſt. Reliquos aut vi, aut dolo ad Regis obſequium compulit, quibus deinceps Perſis acceptiſſimus fuit, & eius obliterata in Sidonios proditio, nullis vnquam rebus præclarè geſtis eluenda.

Philippus Pheras cepit, & Olynthum obſidet.

Philippus Phares ſibi vindicat, depulſo inde Picholao Lycophronis ſocio. Exinde vrbes Chalcidicas occupare conatur; inter quas maximam, & munitiſſimam Olynthum obſidione cingit, quod ſe inconſulto ſocia vrbs pacem feciſſet cum Athenienſibus, & tantâ vi oppugnauit, quaſi in vrbis huius oppugnatione agi de regno ſuo crederet.

Græci oram Romanam vexant.

Oram Italiæ maritimam ſuis nauibus infeſtam habuerunt Græci, qui aliquandiu Romanos diſtinuere, vt eos ſuis littoribus arcerent: Sed illos potius prædones, quàm milites experti ſunt.

Bellum Latinum & Gallicum.

Duo quoque bella ſimul concitata ſunt Latinum, & Gallicum quare decem legiones à Romanis conſcriptæ. L. Furius Camillus, ob fatale Gallis nomen, contra eos Conſul, aut veriùs quaſi Dictator miſſus eſt. Tum inuſitatæ proceritatis Gallus, Romanum ad ſingulare certamen prouocauit: huic oppoſitus eſt M. Valerius Tribunus militum qui Ope Corui auxiliatoris, cecidit hoſtem, vnde Coruini nomen, huic acceſſit. Inde commiſſo certamine vtriuſque exercitus, victi Galli, diſſipatique per Volſcos, Campaniam, & Apuliam, vt latiùs

M. Valerius Coruinus Gallum cædit.

po-

populationes ſuas, & Romanæ fortitudinis gloriam ſpargerent.

OLYMP. CVIII. *Mundi* Vrb Cond.
ann. 1. 3706. 406.

Olynthum cepit hoc tandem anno Philippus, ſed proditione potiùs, quàm armis, vrbem diripuit, prædam eius ciueſque vendidit, vnde ſibi ad alias proditiones pecuniam comparauit. quibus meliùs, & quæſtuoſiùs, quàm armis nonnumquam vtebatur. Vnde eius dictum de Aſino pecuniis onuſto, cui nullam arcem imperuiam, negabat eſſe. Tum quoque Philippus celebrauit Olympia, coronauit victores, conuiuiis excepit omnes, quibus ſibi totius Græciæ beneuolentiam comparauit. Sic enim erant ineſcandi viri fortes, vt libertate ſpoliarentur.

Philippus cepit Olynthū.

Philippus agit pecunia & liberalitate.

Cadit in hunc annum mors Platonis, ætatis ſuæ octogeſimo primo, cum in nuptiis diſcumberet. Sepultus eſt in Academiâ, ex quâ diſcipuli eius quidem traxere nomen in quâ ei ſucceſſit Speuſippus; exequiæ eius honeſtiſſimæ, & vt viri, cuius ore Dij loqui potuiſſent. Eius autem diſcipulus Ariſtoteles perrexit ad Hermæam Atarnei tyrannum, qui fuerat anno ſuperiori ſpoliatus à Mentore, & tum priuatus, & ſatis diues dabat operam ſapientiæ, vt mœrorem ſuum de amiſſo principatu demulceret. Tum autem Ariſtoteles annum ætatis agebat 37. ibique vixit tribus annis, & donec ad erudiendum Alexandrum vocaretur, dignum tali magiſtro diſcipulum.

Moritur Plato.

Ariſtoteles Hermæam adit.

Pauſanias hoc anno finem imponit bello ſacro, ſed Diodorus, id ad duos annos extendit, quod duobus item annis tardiùs inchoarat, quâ de re non eſt facilè inter duos autores illos ſtatuere.

Belli ſacri finis ex Pauſania.

Romæ M. Valerius Coruinus ætatis ſuæ anno vigeſimo tertio ſummo populi conſenſu creatus eſt Conſul, cui adjectus collega M. Popilius Lænas, quando & fœdus ſecundum cum Car-

Coruinus Conſul anno ætatis 23.
Fœdus 2. Ro. cum Pænis.

thaginienſibus ictum, cujus Polybius libro 3. meminit. Tum à bellis, & ſeditionibus quies, quæ, ſine dubio, compreſſit peſtilentia, hoc anno in Romanos, vicinoſque populos tam atrociter graſſata, vt de ſalute ſuâ tantùm, nihil de gloriâ cogitarent.

OLYMP. CVIII. *Mundi* Vrb Cond.
ann.2. 3707. 407.

Phocenſes Philippus aggreditur.

Phalæcus hoc anno repetundarum accuſatus à ſuis Phocenſibus exautoratus eſt, eiuſque loco ſubſtituti tres ſacræ pecuniæ quæſtores. Interea iidem ſacrilegi ex vrbibus Orchomeno & Cherronæa quas occupabant, in Bœotios, & Thebanos excurrebant, eoſque fœdè vaſtabant. Quare ad Philippum confugere, qui quamquam Thebanis nollet, iis tamen ſubſidia miſit, quibus victi Phocenſes repulſi ſunt, Eorum 500. cum in Apollinis templum confugiſſent, pœnâ ſacrilegis debitâ, viui combuſti ſunt.

Dionyſius tyrannidem recuperat.

Hoc quoque anno Dionyſius junior, decimo quarto, quam ejectus erat anno Syracuſas recuperauit, ſed tandiu expectato principatu non diu potitus eſt.

OLYMP. CVIII. *Mundi* Vrb Cond.
ann 3. 3708. 408.

Belli ſacri finis ex Diodoro.

Hic annus finem bello Phocenſi ſeu Sacro tandem aliquando dedit. Cum enim Lacedæmonij ſacrilegis mille armatos, duce etiam Archidamo, miſiſſent, Bœoti ad Philippum confugerunt. Is adjunctis ſibi Theſſalis, cum grandi exercitu venit; occurrit ei in Locride, jam reſtitutus Phalæcus cum octo millibus armatorum. Sed cum ſe imparem Philippo videret, cum eo pactus eſt, & cum ſuis, ex Phocide faceſſeret, & verò ſtatim in Peloponnenſum perrexit.

Phocenſes ſe Philippo dedũt.

Phocenſes ergo omni duce, præſidioque deſtituti, ſeſe quoque Philippo dediderunt Tum deliberatum, quid ſacrilegis fieret. Re ad concilium Amphyctyonum rejectâ, ſtatutum, vt Philippus

pus deinceps duplici ſuffragij iure vteretur in hoc concilio, Phocenſium loco, trium vrbium in Phocide mœnia diruerentur earumque ciues vicatim cogerentur habitare, & alia multa ſeueriſſime decreta aduerſus ſacrilegos, quibus Græci pietatem ſuam in hoc ſaltem negotio teſtati ſunt, nequaquam his ſacrilegis meliores.

Syracuſij à Corinthiis Timoleontem Ducem obtinuerunt, qui Timophanem fratrem ſuum Tyrannidem molientem interemerat, ſicque paratior ad opprimendum Dionyſium Tyrannum videbatur. *Timoleon dux datus Syracuſijs.*

Nunciatum Romæ Latinos per Volſcos, & Antiatas ſollicitari. Miſſus itaque M. Valerius Coruinus ſecundùm Conſul, vt eorum conſilia præueniret. Pugnatur acriter ad Satricum, quâ vrbe ſe ſe hoſtes victi incluſere: cumque jam vi capienda vrbs eſſet, ſeſe ad quatuor millia propugnatorum dedidere, quos in triumphum ductos Conſul vendidit, atque ex iis redactam pecuniam retulit in ærarium; vt belli huius expenſas victi ſarciſſe viderentur. *Victi Volſci ad Satricum & venditi.*

Celebratos hoc anno ſæculares ludos vult Cenſorinus, & his hunc annum vrbis conditæ aſſignat, cui lubentius, quam tabulis vetuſtate oblitis aſſentimur. *Ludi ſæculares Romæ.*

OLYMP. CVIII.	Mundi	Vrb. Cond.
ann. 4.	3709.	409.

Philippus in Macedoniam victor regreſſus, multas emiſit Colonias, quibus mulctabat ſeditioſos atque turbulentos, iiſque ſapienter exilia, ſub nomine tranſmigrationis imperabat. Sicque hoſtes ſuos opibus, & amicis ſapienter expoliabat. *Philippus Colonias ſpargit.*

Tum quoque Ariſtoteles relicto Hermæa Mitylenem Lesbi venit, vt hîc Philoſophiæ ludum aperiret: vbi tantâ celebritate eius Schola frequentata eſt, vt etiam ad Philippi aures eius nominis fama perueniret. Quem ſtatim *Ariſtoteles venit Mitylenem.*

Regij adoleſcentis, & Alexandri magiſterio dignum iudicauit.

Timoleon in Siciliam venit.

Timoleon in Siciliam appulit Carthaginienſibus eum nequicquam aditu prohibentibus: qui hoc anno in Siculos bellum mouerunt. Arcem porrò Syracuſanam tenebat Dionyſius, Nicetas vrbem, nec iis par viribus videbatur Timoleon, ſed virtute, & induſtriâ ſuperior extitit.

Bellum in Auruncos.

Bellum contra Auruncos tantùm terroris intulit Romæ, vt Dictator crearetur, qui templum Iunoni Monetæ vouit. Progreſſus tamen hic in hoſtem reperit eum ad fugam, quàm ad prælium paratiorem; ita non difficiliter confectum bellum. Senatus tamen Decemuiros creauit qui templum locarent in eâ areâ, vbi M. Manlij Capitolini ædes dirutæ fuerant, vt is locus eſſet monimentum religionis, & pietatis, qui fuerat iuſtitiæ, & ſeueritatis.

Templum Iunonis Monetæ.

OLYMP CIX.	*Mundi*	Vrb.Cond.
ann. 1.	3710.	410

Philippus Illirios vexat.

Philippus rebus in Græciâ, & Theſſaliâ compoſitis, in Illyrios arma conuertit, antiquos, Macedonum hoſtes, ac ſuæ familiæ peculiares inimicos. Eorum agros latè depopulatus eſt, multaſque eorum cepit vrbes; quæ cum Alexandro, jam annorum tredecim nunciarentur, querebatur nihil ſibi à parente relinqui, quo ſe magnum ducem probaret. Hi nempe erant eius magnanimitatis flores, cuius poſtea fructus vidit orbis terrarum. Tum quoque Philippus dejecit aliquot in Theſſaliâ tyrannos, quorum vrbibus potitus eſt, ſicut & aliquot Græciæ ciuitatibus quæ dominatum eius ſanctiſſimum, quàuis libertate potiorem duxerunt.

Alexander dolet auditis Patris victoriis.

Timoleon primò malè rem gerit.

Timoleonti in Sicilia primùm fortuna reſtare viſa eum in ſummas anguſtias compulit, ex quibus tamen ipſe ſuâ virtute, ac prudentiâ tandem emerſit; dignuſque viſus, qui magnæ ciuitati redderet libertatem.

Primum fœdus Rom. cum Pœnis ex Diodoro.

Diodorus Siculus hoc anno Pœnos primum fœ-

fœdus cum Romanis pepigiſſe aſſerit; ſed quamquam eximius illorum fautor, res Punicas parum exploratas habuit, quorum fœdera jam duo cum Romanis ex Polybio commemorata.

CAPVT II.

DECAS SECVNDA.

Ab anno 3710. *ad* 3720.

OLYMP. CIX. *ann.* 2. | *Mundi* 3711. | Vrb. Cond. 411.

TIMOLEONTIS operâ hoc anno Syracuſæ Tyrannidem excuſſerunt, & Dionyſius ad deditionem compulſus, Corinthum ab eo miſſus, in exilio miſerabiliter conſenuit, inter pueros quos erudiebat; vt ſic quoque dum ferulam, ſceptrum Pædagogorum tractat, quodammodo regnare videretur. Democraticum quoque ſtatum in vrbe Timoleon conſtituit quam adminiſtrari juſſit per Amphipolos Iouis Olympij ἐπονύμους ἄρχοντας, qui ſupra annos 300. ad tempora Diodori Siculi perdurarunt. Ita Tyrannis Dionyſiorum tanto ambitu prenſata, atque ſeruata, vnius hominis virtute, conſilioque concidit.

Exauctoratur Dionyſius operâ Timoleontis.

Philippus euocat Ariſtotelem ad erudiendum Alexandrum jam annorum quatuordecim, apud quem commoratus eſt quandiu vixit Philippus, hoc eſt annis octo. Porrò Rex in eius gratiam Stagiram Patriam reſtaurauit, & populares eius exules, aut ſeruos in vrbem reduxit. Ludum quoque huic conſtituit ad Miezam vrbem Macedoniæ, vbi tempore Plutarchi viſebantur Xyſti, & lapidea ſedes ex qua vir tantus docebat, vt tantæ inſtitutionis memoria totis quatuor ſæculis ampliùs, ſeruaretur.

Ariſtoteles docet Alexandrum.

Philippi in eum gratiæ.

Tum quoque euocatus à duobus Regibus

Philippus regnum occupat cuius erat arbiter.

 Thraciæ,

Thraciæ, Amadoco & Cherſoblepe filijs Cotys item Regis. Philippus, vt item vtriuſque de regno dirimeret, vtrumque cecidiſſe causâ pronunciauit, & ſuum eſſe, factis oſtendit.

Oritur bellum Sammiticum. Exortum eſt in Italia bellum Sammiticum quod annis duobus ſupra octoginta tenuit. Eius cauſa fuere Sammites, Sidicinis, eorumque auxiliatoribus Campanis inferentes bellum. Hi gemino prælio victi ad Romanos confugerunt; Romani Samnites ſocios ſuos rogarunt, vt ſociis nouis parcerent, quod hi negarunt, & reſponſo duriori addidere contumeliam. Itaque miſſi ambo Coſſ. M. Valerius Coruinus tertium in campaniam, A. Cornelius Coſſus in Samnium. Valerius Sammites continuato totâ die prælio vicit, & pertinaciore quàm hactenus viſa fuerat congreſſione, fatentibus Romanis nondum ferociores ſibi oppoſitos hoſtes; Sammitibus aſſerentibus ardere ſibi viſos hoſtium oculos quibus plus ſibi terroris, quàm gladijs illatum. Cornelius Coſſus in Sammio penè ab hoſte conclusus P. Decij Trib. militum induſtriâ, non ſolum liber, ſed & victor effectus eſt. *Victi Sammiten.* Cum ſeſe iterum Sammites collegiſſent ex fugâ, ad Sueſſulam iterum victi, & multos è ſuis, & 170. ſigna militaria perdiderunt. Conſules ambo de Samnitibus glorioſè triumpharunt. Tum certatim populi iniere fœdus cum Rom. qui tam fortiter ſocios ſuos defendiſſent: ipſique que Pœni gratulati ſunt ijs victoriam coronâ aureâ in Capitolium miſsâ. Denique Sidicinorum, & Campanorum precibus conceſſum vti Romanum præſidium vtrobique conſtitueretur: quod hoſpitibus parum ſalutare fuit, auxiliatoribus etiam perniciosum.

OLYMP. CIX.	Mundi	Vrb. Cond.
ann. 3.	3712.	412.

Arymbas moritur. Obijt hoc anno Ariymbas Moloſſorum Rex regni ſui anno decimo, relicto filio Æacidâ, poſtea Pyrrhi patre. Sed ei ſubſtitutus Alexander

der Olympiadis frater, operâ Philippi, qui tum plus vxori, quam æquitati tribuit.

Timoleon Syracuſas ordinat.

Timoleon Nicetâ, & Leptine deuictis rem Syracuſanam confirmauit; quando & Pœni grandi conflato exercitu, Siciliam ſubjugare decreuerunt, & feciſſent niſi incidiſſent in Timoleontem, cui Sicilia ſalutem debuit, quæ jam debebat libertatem.

Seditio & Ro. Valerii lenitate correcti.

Præſidiarij Romani oblectati amœnitati loci, Campani potius, quàm Romani eſſe voluerunt, & Cāpaniam ſuis hoſpitibus eripere perfidio sè. Quæ cum C. Marcio Rutilo innotuiſſent purgare exercitum turbulentis militibus conatus eſt, ejuſque conatibus relictus in vrbe collega Q. Seruilius fauebat. Quod cum factioſis ſuboluiſſet, illi relictis caſtris Tuſculum veniunt, ibique ſibi ducem eligunt T. Quintium, hic quietam vitam in agris agentem Dictator itaque dictus M. Valerius qui lenitate ſuâ, & Quintij induſtriâ eos ad officium reuocauit, & ex ſeditioſis, vtiles Reip. milites reddidit.

OLYMP. CIX.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 4.	3713.	413.

Pexodorus Rex Cariæ Adæ frater.

Pexodorus in Cariâ regnum eripuit ſorori ſuæ Adæ, quod annis quinque adminiſtrauit; veriùs ſeptem, cum ad Alexandri vſque expeditionem, id tenuiſſe legatur; ſed ſemper diutiùs quàm ejus perfidia, & impietas poſtulabant.

Perinthus fortiter Philippo reſiſtit.

Philippus Perinthum (aliter Heracleam dictam) vrbem Thraciæ obſidet, cum triginta millibus armatorum, cui tamen fortiter obſiſtunt ciues conjuncti Byzantijs, fretique auxilio Regis Perſarum, qui tum metuebat nimiam Macedonum potentiam. Itaque in hujus vrbis obſidione hærere diutiùs compulſus eſt Philippus, quàm ejus negotia poſtularent.

Naſcitur Epicurus.

Tum quoque natus eſt Soſigenæ Athenis prætore Epicurus, Gamelionis εἰκάδι hoc eſt vigeſimo primò Ianuarij, voluptatis maximus fau-

tor, ſed ejus quæ percipitur animo, quam impuri quidam Epicurei ad turpes, & corporeas voluptates ſtolidè tranſtulerunt.

Cometa inſignis.

Cometes hoc anno inſignis apparuit cujus meminit Ariſtoteles 1. Meteor. cap 7 Mortis Philippi, vt vulgò creditum eſt, prænuncius.

Samnitibus Rom. fauent, Sidicinos relinquũt. Sidicini confugiunt ad Latinos.

C. Plautius Conſul ſecundùm, cum Volſcis feliciter pugnat: M. Æmilius Mamercus ejus collega vincit Samnites, qui mox fœdus obtinuerunt à Senatu, immò & facultatem bellandi contra Sidicinos. Hi ſe Romanis dedunt, nec admittuntur tamen; quia tardiùs aduenerant, & fide jam Samnitibus datâ. Itaque ad Latinos confugiunt, & Campanis conjuncti, ſpecie in Samnites, reuerâ in Romanos arma parant. Quare Conſules ſolitô maturiùs abdicarunt, & per interreges creati Conſules duo qui tanto bello pares eſſe viderentur.

OLYMP. CX.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 1.	3714.	414.

Vincit Pœnos Timoleon.

Carthaginienſes in Siciliam 70. peditum millia, Curruum decem millia inducunt, tantumque apparatum, vt de Sicilia actum putaretur. Sed Timoleontis fortitudine & ſapientiâ tantus diſiectus eſt apparatus, victi magnâ clade Pœni, ex quâ tantùm mœroris hauſerunt, vt de ſubjugandâ Siciliâ deinceps deſperarent.

Ochus à Bagao cæſus.

Bagaos Spado, ſed fortis, natione Ægyptius irriſus ab Artaxerxe Ocho de Ægyptiacis ſuperſtitionibus, eum per Medicum veneno ſuſtulit, ejuſque corpus in minuta fruſta conciſum Felibus vorandum objecit ſubſtituto in eius locum alio cadauere. Tum in locum patris ſuppoſuit natu minimum filium Arſem, alijs ejus fratribus interfectis, quò plus autoritatis haberet in puerum, vtpote qui ei deberet regnum.

Arſes ei ſuccedit.

Sic Arſes nomine Rex Perſarum fuit, re Bagaos, & ad ſeruitutem natus ſemiuir, funeſtauit veriùs, quàm rexit Imperium Perſarum.

Philippus malè rem gerit ad Perinthũ.

Philippus ſimul obſidebat Perinthum, & Byzan-

zantium, ne duæ vrbes ſibi auxilio poſſent eſſe. Verùm vtramque obſidionem ſoluere cogitur ab Athenienſibus, eorumque ſociis, cujus auxilij prima cauſâ fuit Demoſthenes. Exhauſtus impenſis hujus belli Philippus Piraticam exercet, atque ita vtcumque ſuam leuat inopiam. Suſcipit quoque prædandi gratiâ in Scythiam expeditionem, euocatus à Macheâ rege, quem Rex Iſtrianorum opprimebat: ſed Scytha hoſtis ſui morte recreatus, eum irriſit; & vanis legationibus deluſum, dedecoris, quàm prædæ pleniorem remiſit in Macedoniam.

Alexander Rex Epiri transfretat in Italiam, vbi ditionem ſuam parat extendere: ſed mortis locum inuenit, quem ſperauerat campum victoriarum. *Alexãder Epirota in Italiã venit.*

Conſules duo T. Manlius Torquatus, & P. Decius Mus copias jungunt, & Samnitibus conjuncti ad Capuam caſtra locant. Hic Manlius filium ſuum contra prohibitionem pugnare auſum, victorem licet, capite plecti juſſit, improbatus à pleriſque, inde imperia dura deinceps dicta Manliana, ipſe imperioſus. Cum P. Decius didiciſſet in ſomnio, hujus partis victoriam fore, cujus dux ſe deuouiſſet, ſeſe Diis manibus obtulit, & telis Latinorum obrutus cecidit. Victoriæ tamen potior cauſâ fuit Manlius, qui recentes triarios ſuos, feſſis Latinorum triariis ſapienter obiecit. Victi itaque Latini tantâ clade, vt quartam militum ſuorum partem deſiderarent. Collegerunt ſe tamen ex fugâ Latini, & ſpeciem exercitus præbuerunt, ſed iterùm à Manlio victi, ſeſe cum Campanis Conſuli dediderunt: Vtrique agri parte mulctati. Decio paratæ magnificentiſſimæ exequiæ, Manlio Triumphus, cui & patres obuiam effuſi, ſed nulli juuenes, eum deinceps ſemper vti parricidam exſecrati. Fructus is fuit nimiæ in talem filium ſeueritatis, hominiſque qui cum patrem in ſe durum expertus eſſet, ipſe in filium Barbarus. *Manlius filium necat.* *Decius Mus bello Latino ſe deuouet.* *Manlii triumph...*

batus eſſe voluit, vt paternâ ſæuitiâ, Torquatorum domus eſſet, quàm Torque inſignior.

OLYMP. CX. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 2. 3715 415.

Athen. & Thebani contra Philippũ iuncti.

Philippus prætore Athenis Lyſimachide occupauit oppida duo Athenienſium Elateam, & Cythium. Quare hi mittunt legatos Thebas, inter quos eminebat Demoſthenes, vt Thebanos ad belli ſocietatem aduerſus Philippum inuitarent. Eam demùm conjunctionem obtinuit eloquentiâ Demoſthenes, Pithone diſertiſſimo viro, nequicquam pro Philippo perorante. Hoc fœdere deterritus Philippus, tantiſper Græciam, ac Thebas omiſit, conuerſus ad Scythicum bellum, quando Scythas virtute licet, animiſque præſtantes aſtutiâ deuicit, & inde viginti millia puerorum ac fœminarum, cum magnâ vi pecoris abduxit; nihil tamen auri, argentique inde retulit, quæ maximè deſiderabat. Redeuntem malè excepere Triballi, qui prædam illi omnem excuſſere, & ex quorum manibus viuum effugere, præmij loco duxit.

Scyticum bellum Philippi gerit.

Speuſippus moritur, ſuccedit ei Xenocrates.

Speuſippus Platonis ex ſorore nepos, eiuſque annis octo in Academiâ ſucceſſor, hoc anno viuendi, docendique finem fecit. Is paralyſi afflictus, curru deportabatur in ſcholam, quamobrem irridebatur à Diogene Cynico, & ad ſpontaneam inuitabatur mortem, quàm ille ſapientiùs expectandam indicauit, ſubſtituto ſibi Xenocrate meliore atque ſapientiore magiſtro, licet ingenij tardioris viro.

Victi Latini negatus triumphus Æmilio Romam turbauit.

Q. Publius Philo, & T. Aemilius Mamercus Conſules Latinos rebellantes vicêre. Philo eos in deditionem accepit, dum eius collega Pedum vrbem obſideret. Itaque Philoni decernitur Triumphus, quem pariter poſtulans Aemilius, ad vrbem captam reijcitur. Ideò Senatum reliquo tempore ſui Conſulatus popularibus actionibus turbauit, Tribuno plebis factioſo, quàm bono Conſuli ſimilior. Is juſſus à Senatu

Di-

Dictatorem creare, collegam ſuum Philonem dixit, qui haud æquior in Patres fuit. Nam Conſul diſſimulauit tantùm collegæ ſui injurias in Senatum; Dictator etiam popularibus legibus ferendis Patriciis nocuit, ac Reipublicæ.

OLYMP. CX. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3716. 416.

Nobilitatur hic annus prælio Philippi ad Cherronæam aduerſus Athenienſes, & Thebanos; in quo Alexander annorum duodeuiginti adoleſcens, ſeſe fortiſſimè geſſit, & Bœotorum aciem perrupit, quando ſacra amicorum ex Thebanis cohors tota cecidit, eo ipſo quò poſita fuerat loco. Philippus quoque Athenienſium cornu diſſipauit, ac plenam victoriam retulit. Ob quam paulò elatior, oratione Damadis captiui increpitus animos poſuit, & cum Athenienſibus pacem fecit. At Thebanos tractauit aſperiùs, eorumque non modo captiuos, ſed & demortuorum ſepulturam vendidit. Lyſicles dux Athenienſium in eo certamine accuſatus à Lycurgo, capitis damnatus, infelicitatis patriæ, non culpæ ſuæ, pœnas luit.

PVGNA AD CHERRONÆAM.

Philippus cum Athen. pacem facit Thebanos acerbiùs tractat.

Hoc item anno Philippus repudiauit Olympiadem ſuſpectam adulterij, ac duxit vxorem Cleopatram Attali neptem, vel ſororem. In his nuptiis cum ebrius Attalus optaſſet ſucceſſorem Philippo ex Cleopatra, eius temulentiam, & temeritatem ei impacto in caput Scypho repreſſit: in quem dum irruit Philippus ſtricto ferro, fallente veſtigio inter lectos prolapſus eſt; cuius caſum etiam Alexander Scommate perſtrinxit, negans eum ex Europâ in Aſiam tranſire poſſe, qui ex lecto in lectum ſine prolapſione tranſilire non potuiſſet. Fugit tamen Alexander, matreque in Epiro relictâ ipſe perrexit ad Illyrios meliora oppetiens tempora, quæ non diu, vt neque patris imperium expectauit.

Philippus repudiat Olympiadem.

Fugit Alexander irriſa patre.

Mortuus eſt hoc anno Iſocrates propè centenarius ex quatriduanâ inediâ, patriæ ſuæ de-

Mors Iſocratis.

deco-

decori ac propè captiuitati ſupereſſe nolens cum tamen totam ipſe vitam inter Græciæ clades, ac bella ciuilia decurriſſet. Sed quid aga!? ſenectus ad deſperationem procliuior eſt. Suidas tamen ei vitæ 106 annos tribuit, & poſt annos tantùm nouem putat obijſſe; ſed Halicarnaſſeo & Plutarcho major habenda eſt fides.

Archidamus moritur in Italia ei ſuccedit Agis.

Archidamus Lacedæmoniorum Rex in Italiam profectus ad juuandos Lucanos, obijt regni ſui anno vigeſimo tertio, cui ſucceſſit Agis, annis nouem; Spartanis inſipienter curantibus aliena, dum Græcia libertatem amitteret.

Roſtra ex Antiatarum proris confecta.

L. Furius Camillus, & C. Manius Coſſ. miſſi ſunt à Senatu ad bellum Latinum perficiendum. Vrbs Pedum victis auxiliatoribus, repreſſiſque propugnatoribus, capitur, ſicut & reliquæ Latij vrbes, in quibus diſpoſita præſidia. Tum Roſtra ex Antiatarum proris confecta, & exornata ſunt: Conſules ambo, non triumpharunt modo, ſed & ſtatuis in foro poſitis cohoneſtati ſunt. Sicque non tantùm vnius diei pompâ, ſed diuturnâ ſæculorum memoriâ Romana virtus honorari cœpit.

OLYMP. CX.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 4.	3717.	317.

Moritur Timoleon.

Timoleon cum annis ſeptem cum magna gloriâ, & æquitate Syracuſis præfuiſſet, & vixiſſet in omnium Siculorum oculis, obijt, in eorum memoriâ numquam moriturus.

Philippus Dux Græcorum eligitur.

Philippus in publico Græciæ conuentu Corinthi habito, ab omnibus Græcis, ſolis repugnantibus Lacedæmonijs Dux Græcorum electus eſt, vt acceptas à Græcis, & Dijs immortalibus iniurias bello Perſico, armis vlciſceretur. Demaratus eius hoſpes, eum ad reuocandum Alexandrum impulit, idque eius operâ, & induſtriâ perfectum, ne tali ſucceſſore Græcia careret, ſi quid Philippo humanitùs contingeret. Ducenta peditum millia, quindecim equitum, Græcis imperata: Macedones non leues copias

polliciti ſunt, & quod erat caput, ducem, tot copiis regendis idoneum obtulerunt.

Alexāder reuocatur à Philippo.

Sidicini Auruncos Romanorum ſocios appetierunt bello; qui opem à ſuis ſociis implorarunt. Sed tarditas Conſulum obfuit, quominùs eis conſuleretur. Itaque Aurunci ſuam perdiderunt vrbem; quæ vt recuperaretur Dictator dictus eſt C. Claudius Regillenſis; ſed eum vitio creatum eſſe Augures renunciarunt. Itaque ſuperſtitione factum, quominùs ſociis ſubueniretur.

Aurunci à Rom. deſerti.

Minutia virgo Veſtalis ſuſpecta primum ob elegantiorem corporis cultum, mox indice ſeruo accuſata ſtupri, juſſu Pontificis maximi in campo ſcelerato defoſſa, finem viuendi, luxuriandique fecit.

Minutia defoſſa.

OLYMP.CXI.	*Mundi*	Vrb.Cond.
*ann.*1.	3718.	413.

Philippus præmittit in Aſiam tres Duces Amyntam, Attalum, & Parmenionem, qui Græcas ciuitates Perſis eriperent, ac priſtinæ reſtituerent libertati. Tum filiám ſuam Cleopatram ex Olympiade, Alexandro Epirotarum Regi dedit vxorem; atque hæ nuptiæ ingenti apparatu celebratæ ſunt in quibus duodecim ſigna Deorum delata ſunt, & decimum tertium Philippi, quaſi jam in Deorum ſocietatem admiſſi. Sed huius gaudij extrema luctus occupauit. Pauſanias enim nobilis adoleſcens ebrius ab Attalo, omnium petulantiæ proſtitutus erat. Is factus ſobrius ſibi fieri ſatis poſtulauit à Philippo, quem tergiuerſantem, ne oſtenderet Attalum, nonnihil à ſuis ſtipatoribus ſemotum interemit, & equo parato pernice fugit. Sed enim collapſus, dum equum rurſus aſcendere parat, à Perdicca inſequente multis ictibus confoſſus interiit Ferunt Olympiadem, & Alexandrum ſaltem eiuscædis ſuſpicione non caruiſſe, ac ſponte jam incitatum Pauſaniam, impuliſſe. Vtvt ſe res habuerit, qui Diis accenſeri voluerat

Philippus à Pauſania cæditur.

rat Philippus, infrà homines amandatus eſt.

Philippo ſuccedit Alexãder. Succeſſit ei filius Alexander, qui ſtatim paternæ necis autores, vel conſcios ſuſtulit, vt fucum ſuis ſubditis faceret, cum intereà in ſinu ſuo, & cum matre rideret. Concilium paulò poſt cœpit in Peloponneſo vbi ſe Imperatorem Græcorum aduerſus Perſas eligendum curauit, *Dux Græcorum eligitur.* ſolis de more reſiſtentibus Lacedæmoniis, volentibus Athenienſibus reclamare, ſed non auſis, reliquis metu, vel amore deterritis. Sic parentis demortui filius dignior impleuit locum, & ſpem quam conceperat pater de Perſico Imperio exſcindendo, longè ſuperauit.

Arſes caditur à Bagoa. Hoc quoque anno Arſem Perſarum Regem pertæſum ſuæ ſeruitutis & incautiùs volentem ex eâ emergere, cum ſuis liberis Bagoas Eunuchus ſuſtulit, atque in eius locum Darium Arſami filium, dictum Codomanum ſubſtituit. *Darius Arſami F. ei ſuccedit.* Alexander in Epiſtolâ ad eum ſcriptâ ait eum, per Bagoam, Arſem ſubſtuliſſe. Quis porrò fuerit ille Darius ambigitur. Quidam enim Artaxerxis Ochi fratrem fuiſſe volunt, alij virum ignobilem, ſed propter egregia facta appellatum Darium, & à Bagoa atque Satrapis ad regnum adſcitum eſſe. Quidquid ſit, celebratior hic Darius fuit perdito, quàm adito imperio. Quamquam ſub mitium imperij eo ſe forte dignum præſtitiſſet. Nam Bagoam ſibi veneno inſidiantem, venenum ebibere compulit, & Memnonem Rhodium virum ſolertem cum exercitu & grandi pecuniæ in Phrygiam miſit vt Macedonibus obſiſteret, eorumque conſilia diſſueret, quod ſanè feciſſet, ſi vel auditus eſſet, aut eius conatus, mors Perſis intempeſtiua, non abrupiſſet. *Bagoas Veneno tollitur. Mentor mittitur in Phrygiam.*

Schiſma inter Iudæos, & Samaritanos. Eodem anno quo Philippus eſt cæſus exortum eſt Schiſma inter Iudæos, & Samaritanos. Sanaballetes miſſus à Dario ad regendam Samariam, filiam ſuam Nicaſo dedit vxorem Manaſſi fratri Ieddoæ Iudæorum Pontificis. Sed à fratre, & proceribus Iudæorum juſſus eſt, aut

vxo-

vxorem alienigenam dimittere, aut ab aris recedere. Id cum ad Socerum retuliſſet, pollicitus eſt ei Sanaballetes & Pontificatum, & nouum templum Samariæ à Dario excitandum: quibus ille permotus ſeruauit vxorem, magnæ poſteà & diuturnæ cauſam inter vtrumque populum diuiſionis, & odij.

Auſones cum Sidicinis victi

Auſones, qui Cales vrbem incolebant, arma cum Sidicinis aduerſus Romanos conjunxerunt, ſed ambo populi victi, fugatique plus præſidij in ſuis vrbibus & muris, quam in ſuâ conjunctione, armiſque repererunt.

OLYMP. CXI.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 2.	3719.	419.

Bellum Perſicum motibus Græciæ differtur. Corruptus auro Perſico Demoſthenes.

Parabat expeditionem in Aſiam, & Perſas Alexander, ſed ea turbis Græciæ dilata eſt. Cum enim is excurreret per Triballos, & Illyrios, vt eos penitus comprimeret, ne ſibi abſenti negotium faceſſerent, Perſarum Rex Darius, Demoſthenem, aliosque multâ pecuniâ corrupit, vt auerterent à ſocietate Alexandri Lacedæmonios, Athenienſes, & Thebanos. Et verò ſtatim diſſeminatus eſt rumor per totam Græciam Macedonas, & Alexandrum à Triballis eſſe deletos. Neque ſatis Demoſtheni fuit in Græciâ obſiſtere Alexandro; nam & per Epiſtolam ab eo auertere conatus eſt Attalum. Quæ cum didiciſſet Alexander ſtatim miſit Hecatæum cum copiis, qui caperet Attalum, aut interimeret. Attalus autem ad ſe rediens miſit Epiſtolam Demoſthenis ad Alexandrum cum defenſione ſuâ, ſed antequam hæc peruenirent ad Alexandrum, Attalus per Hecatæum ſublatus eſt. Interea cum exercitu venit μηδὲν ἀναβαλλόμενος Alexander, atque ex itinere ſibi Theſſalos deuincit. Eius aduentu territi Athenienſes ad eum legatos mittunt de pace; ac petiit dedi ſibi Oratores decem, quam conditionem Damadès induſtriâ ſuâ ſuſtulit. Bœoti fortiùs reſtiterunt Alexandro, quamquam ipſe

Cæditur Attalus.

modis omnibus eos ad pacem pellicere conatus eſſet. At vbi peruicaces vidit copias ſuas, Thebas admouit. Ibi pugnatum fortiter, & vt Macedonum virtus & exercitatio, ac Thebanorum deſperatio, liber aſque poſtulabant; hi tandem victi, in quos eſt magna acerbitate ſæuitum. Quin & exciſæ Thebæ funditùs; tantùm domus Pindari, ciuſque familia reſeruatæ. Ita Græciæ reſtituta pax ad bellum Perſicum neceſſaria ad quod nolentes, volentes Græci pertracti ſunt. Interrogati Dij quid de hac expeditione ſentirent, de more ambiguè reſponderunt. Tum celebrati ludi diebus nouem in Muſarum honorem, vt ea ſuſciperetur expeditio, cui collaudandæ Muſæ omnes impenderentur.

Victi Beoti exſciſſa Thebæ ab Alexādro.

Pindari ſeruata domus.

Hoc quoque tempore Ariſtoteles Athenas venit, vbi aperuit in Lycæo Scholam, vt loco ſic eius ingenio, & eruditione dignam.

Ariſtoteles venit Athenas.

Sidicinis tam ſæpè rebellibus infenſi Romani M. Valerium Coruinum quartùm Conſulem crearunt, cui extra ſortem bellum ad Cales commiſerunt. Hoſtis primo impetu fuſus; vrbs deinde occupata cum ingenti præda, Conſuli triumphum, populo Romano magnum gaudium peperit.

Victi Sidicini à Coruino.

Tum Gallos Ciſalpinos pacem cum Romanis feciſſe ſcribit Polybius: magnâ eorum gloriâ ab iis ſollicitatos eſſe de fœdere qui totam Europam ſuis Coloniis, & victoriis impleuiſſent.

Galli Ciſalpini fœdus à Rom. petunt.

OLYMP CI. *Mundi* Vrb.Cond.
ann. 2. 3679. 379.

Primus eſt hic expeditionis Alexandrinæ annus quando is relictâ Græciæ, & Macedoniæ adminiſtratione Antipatro, cum triginta peditum, equitum quinque millibus, & nauibus quinquaginta per Helleſpontum tranſiit in Aſiam. In littore diuiſit inter ſuos omnia quæ habebat in Europâ, ſatis ſibi eſſe Aſiam dictitans cuius poſſeſſionem, immiſsâ in eam haſtâ, adiit. Sapienter negabat Memnon eſſe cum

Alexāder traijcit in Aſiam.

Memnonis ſapiens cōſilium.

Ale-

Alexandro dimicandum, ſed vaſtandam eſſe regionem per quam huic tranſeundum eſſet, & copias Perſicas in Europam tranſmittendas eſſe, vt reuocaretur Alexander ſuorum, & Græcorum quæſtibus; ſed auditus non eſt, & timiditatis à Satrapis inſimulatus. Itaque dimicatum ad Granicum amnem, quem Alexander non ſine periculo ac damno tranſiit. Hìc commiſſum atrox prælium in quo ſingulari certamine cum Spithrobate genero Darij certauit, & diſcrimen adiit; tandem victi Perſæ maximè ab Alexandro & Theſſalis, per vrbes ſparſi ſunt. Mox Sardeis proditæ; à Mithrine; Epheſij, Trallenſes, Magneſiani ſe dedidere: vi captæ Miletus, & Halicarnaſſus, vbi in Barbaros ſæuitum. Halicarnaſſo diffiſus Memnon fugit in inſulam Co, vnde liberos ſuos ad Darium miſit, futuros obſides ſuæ in Perſas fidei, aut certè, in aulâ futuros tutiores. Totâ itaque regione potitus, & eius vrbibus omnibus vſque ad Galatiam, & Ciliciam Alexander: tantùm intereſt inuadenti committere prælium, reſiſtenti negare certaminis poteſtatem.

Alex. ad Granic. victoria.

Multæ vrbes ſe ei dedunt.

Hoc anno deducta eſt Cales Romanorum Colonia, quâ Sidicini in officio continerentur. Dictator vitio creatus renunciatus eſt. Samnium turbari cœptum, quæ turbæ non ſunt vno anno ſedatæ, & multis præliis ac triumphis materiam præbuerunt.

Cales Rom. Colonia.

CAPVT

CAPVT III.

DECAS TERTIA.

Ab anno 3720. *ad* 3730.

OLYMP. CXI. *ann.* 4. *Mundi* 3721. Vrb. Cond. 421.

Memnon victorias Alex. turbat.

MEMNONIS Rhodij Conſilium de bello in Græciam transferendo tandem probatur à Perſis ; itaque ad eum grandis pecunia mittitur, & multæ copiæ mercenariorum, ex quibus 300. nauium conficit claſſem. Hac Chiū Lesbum, Cycladas priùs populatas Perſis adjungit, Eubœam, & Græciam terret, multosque Græcorum vel metu, vel muneribus ad ſuas partes trahit. Verùm magno Alexandri bono, damno Darij, vir tantus, Perſarum columen, Græcorum pernicies, ex morbo interiit; nec ei ſuffici potuit tanto oneri, tantiſque conſiliis par Imperator. Nam Charidemum Athenienſem, ejectum Athenis ab Alexandro virum ad hoc munus idoneum Darius interficiendum curarat, quod negaſſet è re Perſarum eſſe Regem præliis intereſſe: & quamquam poſtea hoc decretum Darius improbaſſet, cæſus eſt tamen Charidemus, quia leges Perſarum vetant ſententiam Regis refigi. Itaque Darius ad exitium præcipitans quadringenta peditum equitum centum millia ſcribit quibus occurrit Alexandro, jam in Cilicia verſanti. Hic porro duplex grande periculum adiit Alexander, quibus Græcorum conſilia diſiecta concidiſſent; Dū enim in Cyduo fluuio frigidiſſimo natat, contrahit morbum; & emptus à Dario regno Macedoniæ, ac mille Talentis Alexander Theſſalus, huic necem machinatus eſt. Verùm morbus à Philippo Medico diſcuſſus, cujus manu porrectum Pharmacum hauſit,

Moritur Memnon.

Charidemus cæſus.

Ad Cydnum periclitatur Alexāder.

Sanatur à Philippo Medico.

hauſit, licet à Parmenione monitus eſſet, per epiſtolam vt ab eo, eiuſque ſibi veneno caueret Inſidiæ quoque Theſſali per Parmenionem detectæ, nulli præterquam earum autori nocuerunt. Sic ſanus & incolumis Alexander Iſſum venit, & montium anguſtias per Parmenionem occupari iubet. Tandem commiſſum eſt, vtrimque optatum certamen, in quo fortiter vtrimque dimicatum vtpote de totius Aſiæ imperio. Quærebat oculis Darium Alexander; incidit in eius fratrem Oxatrem, vbi vtrimque multis cadentibus pugnatum. Darius vulneratis quadrigis currum mutare coactus, immò & cornu; ex quo tandem fugiens ſignum fugæ dedit. In eâ cæſa peditum Perſarum centum millia, equitum millia decem, cum Macedones vix 300. pedites, & 150. equites deſideraſſent. Reperta in caſtris Gaza ingens, & ſuperbiſſimus apparatus, ſed mollior, quam bellicoſorum virorum exigebat fortitudo. Captæ tum mater Darij Siſygambis, & vxor, & filiæ duæ cum puero ſexcenni Ocho, quas adeò ſplendidè ac caſtè tractauit, vt majorem de ſe hîc, quam de Dario in campo victoriam retulerit. Inde mittit Parmenionem Damaſcum ad opes Darij recipiendas, quas ei præfectus vrbis offerebat. Et verò iis potitus eſt Parmenio; ſed proditor à conſorte cæſus, eiuſque caput ad Darium delatum, miſerum perditæ Gazæ ſolatium. Ita Darius hoc prælio magnam regni ſui partem perdidit, & reliquit Alexandro, amiſſis diuitiis ſuis, reliquam obtinendi facultatem.

PVGNA AD ISSVM.

Potitur Alexand. diuitijs Darij.

Memnon quidam ſcriptor apud Photium Bibliothecarium, ſcribit miſſos ab Alexandro legatos Romam, qui ſignificarent Romanis, vt aut occuparent orbem terrarum, aut fortiori cederent; Romanoſque, quaſi faſſos eius potentiam, ad eum coronam auream miſiſſe. Quæ olere videntur fabulam, & putidos Alexandri adulatores. Plutarchus ſanè tribuit Romanæ felici-

Quid de Ro. & Alex. ſentiendum.

felicitati, quod in Occidentem arma non conuertit Alexander, quamquam Romani tum numerarent centum triginta armatorum millia, in quibus neque virtus bellica, neque militaris induſtria deſideraretur; ſed habere Alexandrum aduerſarium, quantumlibet fortibus, periculoſum fuit.

An Roma hoc anno caruerit Coſſ.

Vtrum is annus caruerit Romæ Conſulibus ob peſtilentiam, incertum: Credit non habuiſſe Sigonius, Pighius etiam eos ex Solino nominat, & vterque ſuos adſtipulatores habet, quorum controuerſiam hic dirimere non licet.

OLYMP. CXII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3712. 422.

Alexāder in Phœniciam & Iudæam venit.

Alexander victor in Phœniciam venit vbi Aradus, Byblus, Sidon ex odio Perſarum ſeſe ipſi dedunt. Vna reſtitit Tyrus maris Domina, vt ex ea in Græciam bellum transportaretur. Itaque eam obſidet, & quia erat inſula, eam per aggerem continenti jungere conatur. Hæc moles quamquam ſæpè fluctibus, ventoque diſjecta, tamen ſemper reparata eſt, donec attingeret inſulam. Itaque poſt VII. menſes vrbe potitur Alexander, & Tyriis omnibus interemptis eam incendit: Statim tamen reparata eſt, eique Hephæſtion Ballonymum Regem præfecit. Inde Alexander Hieroſolymam pergit, cui iratus erat, ob negata ſubſidia: ſed ei occurrit Iaddus Pontifex cum agmine Sacerdotum Linteato. Dei nomen in eius fronte deſcriptum adorauit Alexander, aſſeruitque Deum à ſe viſum in vrbe Dio Macedoniæ, in eodem cum Pontifice cultu. Legit quoque in vrbe Prophetiam Daniëlis, ac de ſe interpretatus eſt. Itaque Iudæis permiſit ex ſuis legibus viuere, iiſque conceſſit quæ læti victores, benè meritis ciuibus donare ſolent.

Capitur Tyrus.

Flectitur viſo Iaddo Pontifice.

Templum Samariæ exciatū.

Dum oppugnaretur Tyrus Sanaballetes venit in Alexandri caſtra, cum octo millibus armatorum,

torum, & commeatu: benignè exceptus eſt & poteſtatem excitandi templi Samariæ obtinuit, ac Manaſſi genero ſuo Pontificatum: quæ facilè obtinuit à principe, qui ex ſuo commodo, religiones omnes metiebatur. Turbatum eſt tamen aliquid Samariæ præfecto eius Andromacho trucidato, impoſitumque vrbi Macedonum præſidium: quæ tamen neque templi fabricam, neque Pontificatum Manaſſis impedierunt.

Agis Lacedæmoniorum Rex, Dario inſulam Cretam ſubjugat, ad bellum in Europam transferendum vtilem, nihil patriæ periculum metuens, dummodò incommodaret Alexandro. *Agis Cretam ſubiugat Dario*

Batis Eunuchus præfectus Gazæ eam fortiter defendit: & aggeres mœnibus pariter excitati, in quibus dum pugnat Alexāder vulneratus eſt. Vrbe tandem captâ viri omnes trucidati, pueri ac fœminæ venditæ, Colonia ex vicinis gentibus inducta. Batis trajectus loro talos, & religatus ad currum, raptatus eſt & diſcerptus, quia ſemiuir auſus erat Alexandro reſiſtere. *Gaza Al. reſiſtit, & capitur.*

Amyntas exul Macedo dum bellum parat in Ægypto, interimitur; quia minus poterat, quàm audebat. *Amyntas ceditur.*

Tum quoque Alexander Epirota vicit in Italiâ Lucanos & Samnites, victorque cum Romanis percuſſit fœdus; vt communis iis pax eſſet, quibus erant communes hoſtes. *Ale. Epirota Lucanos, & Samnites vincit.*

Romæ per Cenſores duæ ſunt additæ Tribus ſuperioribus Metia, & Scaptia. Ibidem tumultu Gallico nunciato, dictus eſt Dictator M. Papyrius Craſſus; ſed ſtatim nunciatâ pace, & Gallorum quiete, Dictatura abdicata eſt. Ex agro Sidicino non eſt abductum præſidium ob vicinos Samnites. Itaque hoc anno Romæ plus timoris, quàm belli fuit. *Metus belli Gallici Romæ*

OLYMP. CXII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 2. 3723. 423.

Ægypto potitur Alexander, Peluſio ei per Mazacem tradito, Memphi per Aſtacem Darij *Ægypto potitur Alex.*

Alex. ſalutatur Iouis filius.

præfectos, quos Aegyptij capitaliter oderant, & ipſi copiis carebant. Hinc Iouis Ammonis templum adit, vbi ſalutatur Iouis filius à Sacerdote vel loquente barbarè, vel auro Macedonico corruptâ. Exinde tamen cornua ſuis imaginibus appingi juſſit, quia Iupiter Ammon arietinis cornibus inſignis erat. Hoc tamen diuinitatis ambitu apud peritos rerum æſtimatores nihil obtinuit Rex vaniſſimus, niſi vt Scorti filius haberetur, quod hæc ſuſpicio in Olympiadem meritò caderet. Tum extruxit Alexandriam Architecto vſus Dinochare, inter Paludem Maræotim, & mare in eo loco qui priùs Racotis dicebatur, in Scripturis ſacris No, De huius auguriis multa circumferuntur: hoc certum; factam eſſe ciuitatem peramplam, & primariam Aegypti, incolis in eam vndicumque ab Alexandro ſubmiſſis. Sed huic minùs debet amplitudinem ſuam, quàm loco in quo condita fuerat.

Alexandriam extruit.

Darius pacifici voluit eum Alex.

Darij vxor hoc anno mortua eſt apud Alexandrum captiua; cui obtulit filiam ſuam Rex in vxorem, cum omni regione trans Euphratem, quam retinere non poterat, addebat inſuper trecenta talentûm millia dotis nomine, quæ omnia repudiauit Alexander negans in Aſiâ duos Reges eſſe poſſe, vt in cœlo duos Soles.

Dari in retardãdo Alex. incuria.

Ergo verſus Euphratem mouet, quem ad Thapſacum jungi imperarat: ſed nondum erant pontes perfecti, & facilè poterãt impediri. Stabat enim in oppoſitâ ripâ Mazæus, cum tribus millibus equitum. At is audito aduentu Macedonum fugit, ponteſque ſine periculo diligenter abſolui, Itaque per Meſopotamiam reſiſtente nem ne vadit exercitus, ſine impedimento, nequidem ad Tigrim fluuium, qui leui præſidio, Alexandrum diſtinere potuiſſet, Tandem peruentum ad Arbela Aſſyriæ, vbi Darius ſtabat cum quadraginta millibus equitum, peditum decies centenis millibus, curribus falcatis du-

PVGNA AD ARBELA.

centis

centis, & indicis Elephantis quindecim. Dum quieſcunt ex itinere tantiſper Macedones vndecim diebus ante pugnam, Kalendis Octobris tota Luna defecit. Tandem dimicatum, primùm dubiâ vtrinque fortunâ. Nam Mazæus, vt acceptum ad Euphratem relineret decus, ad impedimenta vſque Macedonum penetrauit; ſed Alexander Darium fugere compulit; quem inſequitur, reuocatus à Parmenione, vt ſuis turbatis auxilium ferat. Interim ergo fugit Darius in montana Mediæ bellum & copias reparaturus. Inde Alexander Babylonem venit vbi non vt hoſtis, ſed victor receptus eſt, Sacerdotibus, & proceribus ei obuiam effuſis. Sicque intellexit Arbellanam victoriam, vltimum gradum ad ſolium Perſicum ſibi diſpoſuiſſe, atque ſtrauiſſe.

Babylone recipitur Alex.

Hoc anno Romæ damnatæ ſunt veneficij 170. Matronæ, indice ancillâ. Sed fortè hoc veneficium peſtis fuit, quâ etiam ſublati ſunt Coſſ. ambo M. Claudius Marcellus, & C. Valerius. Tumque placuit Dictatorem claui pangendi causâ creari, quaſi ferrum hac nobili infixum manu certum eſſet, contra omnes illus peſtes amuletum.

Damnātæ venefici) Romæ 170. Matronæ.

OLYMP. CXII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3724. 424.

Alexander proficiſcitur Suſa, vbi ſedet in ſolio Darii, ibique matrem eius, filias, & Ochum puerum relinquit, cum magiſtris vti linguam Græcam ediſcerent. Inde Perſidem per eius anguſtias, & fauces intrat, vſus Suſianis ductoribus, atque Perſepolim non expectatus intrat, vt fuerat monitus à Teridate vrbis præfecto, ne regia Gaza à Præſidiariis militibus diriperetur. Vrbem igitur ſplendidiſſimam, atque ditiſſimam, militi Græco ſpoliandam offert, & incendendam, vt illatam Græcis à Xerxe cladem vlciſceretur, immò & inflammari juſſit arcem eius nobiliſſimam temulentus, inuitatus

Vrbes ſe certatim dedunt Alex.

Perſepolim deri. pit, & incēdit eius arcem.

à Thaïde ſcorto, cuius facti poſteà eum pœnituit, cum propter incendium, tum propter autorem. Exinde ſequitur Beſſum cum Dario fugientem: at is grauiter Regem vulnerat, & relinquit in curru pellito, quadrigis etiam eius vulneratis.

Moritur vulneratus à Beſſo Darius.

Hic ad fontem inuentus eſt à Polyſtrato Macedone, cuius in complexu regnum apprecatus Alexandro, expirauit. Alexander eius mox inuentum corpus clamyde ſuâ Regiâ texit cum multis lacrymis, ac matri Siſygambi more Perſico regiis exequiis cohoneſtandum obtulit.

Ale. Perſarum Imperator.

Ab hoc tempore Alexander dictus eſt Perſarum Imperator, & frui poterat hoc regno, niſi ſibi totius orbis imperium informaſſet.

Repreſſi in Græcia motus.

In Græcia motus ab Antipatro compreſſi: Pacata item Thracia, quam Memnon dux turbabat. Tum appetiti bello Lacedæmonij, qui cæteros Græcos ſollicitabant ad bellum, commiſſumque cum iis prælium, in quo Rex Agis interfectus imprudenter excitati belli pœnas exſoluit.

Periodus Calippica.

Periodus Calippica hoc anno incipit, & ab eo decurrit, cœleſtibus obſeruationibus, & maximè Ptolemaicis celebris.

Prata Vacciana

Bellum contra Priuernates, & Fundanos ortum duce Vitruuio Vacco Fundano, cuius ædes dirutæ, dictæ ſunt deinceps Prata Vacciana.

Carceres additi Circo.

Tum quoque Carceres additi Circo, non ad vtilitatem modo, ſed ad venuſtatem.

Lucanos tutantur Romani.

Lucani quoque rogarunt Romanos, vt ab armis Samnitium defenderentur: miſſi itaque legati ad Samnites, qui nouorum ſociorum prohiberent iniuriam, & acquieuerunt illi quidem, non quod id Romanis tribuerent, ſed quod nondum ſatis parati eſſent ad Lucanos opprimendos.

OLYMP. CXII.	Mundi	Vrb Cond.
ann 4.	3725.	425

Beſſus ſe Artaxerxē dicit.

Beſſus erectam Tyaram, Regiamque induit veſtem, & aſſumpto Artaxerxis nomine ſeſe Regem Aſiæ dicit, & concitat, armatque Bactria-

ctrianos. Alexander in Hyrcaniam venit, vbi Mardos ſubigit, vrbeſque omnes vſque ad mare Caſpium aſſeriſibi. Exinde in Perſicum degenerat luxum, adeò vt eius oſtenderetur exercitus. Sed ſtatim huic malo prouidit. Tum quoq; Reginam Amazonum ad eum veniſſe prolis gratiâ, quorumdam opinio eſt, quam tu meritò inter fabulas computabis

Venit in Hyrcaniã Alex.

Appetitus eſt tum domeſticis inſidiis Alexander, ex quibus mirabiliter emerſit. Philotas filius Parmenionis cum aliquot ſociis in eius conjurauit necem: ſed eius detecta conſilia, ipſe in quæſtionem datus inter acerbiſſima tormenta nec amicis commiſerationem expreſſit, ſed indignationem. Miſerabilior pater eius Parmenio Mediæ Satrapa, per chariſſimum ſibi Polydamantem interfici juſſus, oblatis ei à Rege, & Philotâ literis; quod & factum, ſtatimque tumultus militum ob eam cædem, regiis litteris repreſſus. Alij Philotam minus nocentem faciunt; ſcribuntqne conjuratum à Dimno, & Nicomacho contra Regem, eorumque conſilium ad Philotam per Ceballinum quemdam delatum eſſe; at Philotâ tergiuerſante, hæc innotuiſſe Alexandro, ideoque filium & patrem ſublatos, quia hæc taciturnitas, adeo pernicioſa regno, perduellio videbatur.

Inſidiæ in Alexand.

Parmenio & Philotas caſ.

Ex Hyrcaniâ profectus eſt Alexander ad Arimaſpos Euergetas dictos, quód annonam indigenti Cyro aliàs ſuppeditaſſent. Eorum paucis diebus ordinatæ res, iique nouis aucti beneficiis. Exinde ſubegit Arachoſios quibus Satrapam aſſignauit Memnonem, cum aliquot copiis, quibus bellicoſa gens in officio contineretur. Sic Alexander famâ jam magnus, major præſentiâ ſuâ, vbique Dario dignior imperio videbatur.

Iter Alexandri.

Tumultus Gallici hoc quoque anno falsò nunciati cura L. Aemilio Mamerco demandata eſt: ſed huic nihil agendum fuit, bello cum

Tumultus Gallicus.

rumore frigeſcente. Collegæ eius Gn. Plautio obtigit bellum Priuernas. Ab eo captum Priuernum, viuuſque Vitruuius Vaccus, qui poſt carcerem, ac Conſulis triumphum, cum ſuis ſociis verberibus cæſus in foro ſecuri percuſſus eſt. Reliquis Priuernatibus parcitum, quamquam id eorum legati prohiberet audacia. Sed vtilis erat bello Samnitico ciuitas illa; itaque adnitente Conſule, etiam iure ciuitatis donata, maius accepit beneficium rea, quàm innocens ſperare potuiſſet.

Bellum Priuernas geſtum.

OLYMP. CXIII.	Mundi	Vrb. Cond.
ann. 1.	3726.	426.

Alexander in Bactrianam tranſiens, vt aſſequeretur Beſſum Paropamiſadas vincit gentem genio ſoli, aſperitate ſimilem, vbi plus fuit ei cum naturâ, quàm cum hominibus dimicandum. Inde Caucaſum, Taurumque montes tranſcendit, peruenitque ad famoſam illam Promethei rupem, vbi Alexandriam vrbem condidit. Tandem poſt longam fugam Oxo flumine tranſmiſſo apud Sogdianos venit Beſſus in eius manus proditus à Spitamene, vbi receptus eſt vti parricida, flagris conſciſſus, mutilatiſque auribus, & naribus, tandem Oxatri fratri Darij permiſſus eſt, à quo minutatim conſciſſus longas, & atroces atrociſſimi ſceleris, & numquam ſatis caſtigati facinoris pœnas luit. Idem tamen Spitamenes paulò poſt aduerſus Alexandrum rebellauit, & Sogdianos atque Bactrianos in partes ſuas traxit. Verùm eorum ſtatim captæ vrbes, quas inter excidit Cyropolim inuitus licet propter Cyrum, ſic enim atrox eius pertinacia, ibique acceptum graue vulnus poſtulabant. Vicit tum etiam Scythas hactenus inuictos; quæ victoria huic Perſicum firmauit imperium. Verùm nihil celebratius Aorno petrâ, vbi Macedones 300. per ſcopulos irrepentes, ſeſe ferreis fulcris fulcientes non tam aſcendere, quam volare viſi ſunt. Ob ea fortitu-

Alex. labor in itinere.

Cæditur atrociter Beſſus.

Cyropolim capit Alex. ad quam vulneratur.

Aornon petram occupat.

titudinis & audaciæ portenta Scythæ, Dahæ, Maſſagetæ eius amicitiam poſtularunt. Quæ tamen omnia corrupit Clito illata nex. Eum veterem Philippi patris commilitonem, ebrius ebrium in vrbe Maracanda Sogdianorum lanceâ arreptâ interemit, luxitque acerbiùs quàm deceret Alexandrum, pari intemperantiâ ebrij, & ſobrij dolore. Non ita multò poſt apud Dahas cæſus ab vxore ſuâ Spitamenes, huius animi ægritudinem vtcumque leuauit. *Clitum interficit Alex.* *Spitamenes caditur.*

Emiſit Decretum Alexander quo totâ Græciâ reuocarentur exules omnes, modò vt non eſſent ſacrilegij, aut homicidij rei: &, quantùm fieri poſſet, nemo in Græcia ſub Alexandro miſer eſſet. *Exules ōres Græciæ reuocat Alex.*

Palæopolitæ Neapolitanis vicini freti auxilio Samnitium Romanorum ſocios inuadunt ac depopulantur. Hi tamen auxiliatores ſuos experti ſunt deteriores, quàm quos iniuſtiſſimo bello vexauerant. *Palæiopolitæ Soc. Rom. vexant.*

OLYMP. CXIII.	*Mundi*	Vrb Cond.
ann. 2.	3727.	427.

Rebus compoſitis Alexander, ante Indicam profectionem nouoque habito delectu adorari ſe voluit à Macedonibus, more Perſarum qui principem ſuam *προσκυνοῦντες* venerabantur: ſed huic oratione graui obſtitit Calliſthenes Ariſtotelis cognatus, & diſcipulus. Hic paulò poſt in Ephebórum conjuratione nominatus, variis tortus ſuppliciis interiit gementibus bonis omnibus incauti Philoſophi vicem, qui adulandi neſcius imprudenter in aulam irrepſiſſet. *Alex adorari cupit caditur Calliſthenes.*

Tandem Alexander ſolutilibus nauigiis, & induſtria Ptolemæi tranſmittit Indum fluuium, pugnatque cum Poro fortiter: quo in prælio Bucephalum amiſit, de cujus nomine paulò poſt vrbem condidit. Victum Porum captumque perhumaniter accepit, reſtituitque ſuæ, & ampliori Satrapiæ, eumque cum Taxile hoſte ſuo reconciliauit, ac duas ibidem vrbes condidit. *Pugnat cū Poro Alex. Indo trāſmiſſo.*

Macedones vltra tranſire negant. Exinde Hydaſpem, Aceſinem, Hydraotem latiſſimos fluuios, trajicit, tandemque peruenit ad Hypaſim, qui victoriarum eius limes fuit. Negarunt enim vltra tranſire Macedones, & per Cœnum ducem id Alexandro ſignificarunt. Audiit eorum preces primùm vt fortis Imperator, mox vt parens optimus, & in hoc ſe vinci à ſuis paſſus, qui hactenus fuerat inuictus. Hîc igitur excitauit 12. aras, ſeu lapideas turres, delapſuſque ſecundo flumine, debellauit Oxydracas, & Mallos, ad quorum vrbem (quorum enim incertum eſt) vltimum vitæ diſcrimen adiit, ſolus incluſus in vrbe, & omnium ciuium appetitus telis, quare hic grauia vulnera recepit. Vicit & Muſicanum Regem, quem poſteà rebellem ſuſpendi juſſit, ac ſæuit in Brachamanas huius rebellionis autores, nec iis ſapientiæ nomen profuit, niſi vt grauiùs mulctarentur. Regulus quoque Pattalorum huic ſe dedidit, eumque commeatu juuit. Tandem ſuum diuiſit exercitum; pars data Nearcho quæ claſſe littus legeret: alteram ipſe ſuſcepit terreſtri itinere per Gedroſiam, & Carmaniam deducendam Quid autem paſſus ſit hic terrâ, marique exercitus, credibile non eſſet, niſi ab Alexandro, eiuſque militibus toleratum eſſe ſcriberetur.

Vltimum vitæ diſcrimen adiit ad Mallum.

Iter Alex. laborioſus

Harpalus fugit cum auro, & tandem cæditur. Harpalus interea, quem Alexander Babylonicis Theſauris, & Regiis vectigalibus præfecerat, cum quinque millibus talentûm, & ſex millibus mercenariorum fugit in Græciam, ac primùm in Atticam venit, vbi auro corrupit Demoſthenem: at eum populus vrbe expulit, & corruptum 50. talentis damnauit, ac carcere: ſed ex eo profugit. Harpalus eodem modo Antipatri, & Olympiadis vim effugit dolo, venitque ad ſuos ad promontorium Tænarum, vnde tranſmiſit in Cretam, vbi ab vno ex amicis ſuis Thimbrone perfidioſè cæſus, vitam & theſauros proditor infamis amiſit.

Duo Coſſ. miſſi in Palæopolitas, & Samnites. Contra Palæopolitas, & Samnites miſſi duo Con-

Conſules, Q. Publius, ſeu Publilius Philo ſecundùm in Palæopolitas, L. Cornelius Lentulus in Samnites, qui rem adeò bene geſſerunt, vt finito magiſtratu, in iiſdem locis, pro Conſulari poteſtate retinendi viderentur.

OLYMP. CXIII.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 3.	3728.	428.

Redit in Perſidem Alexander, vbi Cyri ſepulchrum dirutum, direptumque videt, & grauiter dolet: huius facti Rex Orſines accuſatus ab Eunucho, pœnas innocens exſoluit. Adit quoque Perſepolim, vbi arcem incenſam per temulentiam ſuam, & Thaidis procaciam impatienter tulit. Circa hoc tempus Calanus Indus autore Taxite Alexandrum ſecutus, cum ægrotare cœpiſſet, quod huic numquam contigerat, coronatus floribus, ac ſplendidè veſtitus, more patrio in ignes inſiluit, plus laudatus à Græcis, quàm hoc voluntarium parricidium exigebat.

Redit in Perſidem Alex.

Calanus Indus ſe comburit.

Suſa quoque venit Alexander, vbi præfectos multa ſe abſente auſos caſtigauit, probos ac ſanctos præmiis affecit. Hic duas vxores duxit Barſinem Darij natu maximam, & Paryſatin Darij Ochi minimam, nam antea Roxane eius vxor erat. Tum & Coſſæos populos deuicit, gentem inuictam & hactenus Perſis, aut cuiquam parere neſciam, quæ victoris omnium gentium jugum detrectare non potuit. Adiit & Alexander Ecbatana, vbi Hephæſtionem, quem fratris habebat loco, egregium compotorem ſuum amiſit ex Crapulâ, tum autem impenſiùs luxit, & Babylonem deferendum curauit. Denique regreſſus eſt verſus Tygridis Oſtia & Opim vrbem, vbi ſeditiones militum miſſionem poſtulantium audacius, oratione repreſſit & ferro. Pœnitentes autem, & magnâ animi demiſſione agnoſcentes erratum ſuum, recepit in gratiam, & ex iis quos judicauit remiſit in patriam; quando res exigebat aut fortis, aut facilis Imperator.

Duas vxores ducit Alex.

Hephæſtionem luget.

Seditionē ſuorū comprimit.

Alexandri milites duce Laoſthene populantur. Eodem anno remiſſorum ab Alexandro octo millia emeritorum appellunt ad Tænarum Laconiæ promontorium, vbi homines jampridem ex rapto viuere ſoliti prædas agunt, & Laoſthenem ſibi præficiunt ducem, quibus ſe Athenienſes quoque conjunxerunt. Oppoſuit autem ſe vtriſque Antipater; motûſque is vtcùmque tum compreſſus, Alexandro mortuo excitatus, grauiora mala Græciæ peperit docuitque, quam neceſſarius eſſet Alexander ad tot bellicoſos homines in officio continendos.

Alexander Epirota occiditur à Lucanis. Alexander Rex Epiri à Lucanis occiditur. Deluſus is fuerat ab Oracolo, admonitus vt ſibi caueret ab Acheronte fluuio, quare Epirum refugiebat, per quam fluuius huius nominis decurrit. Sed alius cognominis in Lucania fluuius, ad quem interemptus fidem vaticinio fecit, eiuſque diſſoluit ambiguitatem.

Bellum Samnitibus & Lucanis denunciatur. Bellum denunciatum eſt Samnitibus, cùm Lucani, & Bruttij, Romanorum ſeſe fidei commiſiſſent. At mox Lucani per Tarentinos à Romanis ſunt abducti. Perſuaſerunt enim Lucanis quibuſdam, vt mutuis ſeſe flagris conſcinderent, atque ita ſe mulctatos à Romanis mentirentur. Cum fœdè lacerati populo apparuiſſent, bellum in Romanos decretum, pace cum Samnitibus renouatâ. Intereà bellum à Publilio in Palæopolitas confectum, qui tandem

Palæopolis Rom. dedita. ſe victori dedidere priùs ejectis ingenioſè Samnitibus, & Nolanis à quibus plus damni, & incommodi quàm ab ipſis hoſtibus patiebantur. Triumphauit de ijs Philo, hocque primus honore donatus eſt, vt & ei prorogaretur imperium, & tantùm Proconſul, triumpharet.

OLYMP. CXIII.	Mundi	Vrb. Cond.
ann. 4.	3729.	429.

Antipatri in Alex. furor. Alexander Craterum mittit in Græciam, vt res ibi turbatas componeret; ad ſe euocat Antipatrum, cui malè cum Olympiade conueniebat. Quæ res Antipatrum in eum furorem egit,

vt

vt de tollendo per venenum Alexandro cogitaret. Sed vltra voluntatem hoc venenum non proceſſit, quidquid aliqui garriant de Stygis aquâ frigidiſſimâ Alexandro propinata; cuius criminis conſcium etiam faciunt Ariſtotelem, quaſi tanti viri ingenio, ad tantum ſcelus opus eſſet.

Idem Alexander à Chaldæis ingredi Babylonem prohibetur, propoſito certiſſimæ mortis metu. Sed id vt faceret ab Anaxarcho, hæc irridente vaticinia, inuitatus eſt. Quibus in conſilijs hic ſapientior, illi feliciores extitere. *Alex. Babylonem ingredi prohibetur ſibi fatalem.*

Romæ Veſtinis bellum indicitur. L. Furio Camillo ægrotante dictus eſt Dictator in Samnites L. Papyrius curſor, qui Magiſtrum equitum elegit Q. Fabium Maximum Rutilianum. Cum Papyrius vrbem repetijſſet reuocatus augurio, prohibuit equitum magiſtro, ſe abſente pugnare; hic tamen oblatâ occaſione, pugnauit, & vicit. Dictator redux, eum ad mortem rapi iubet, ſed interueniente nocte fugit reus Romam. Eum inſequitur Papyrius, & pro poteſtate, eum mori iubet; tandemque exoratus Senatu, & vniuerſo populo, eum ægrè licet, multùmque tergiuerſatus tot precibus, & tam multorum concedit. Hoc tamen facto milites ſuos offendit, quibus Fabium denegarat, & minori alacritate ferebantur ad belllum; verùm eos lenitate ſuâ, & induſtriâ placauit, Samnites vicit, ac de iis triumphauit, qui prius de exercitu, de populo Romano, de ſe triumphare viſus erat. *Papyrius curſor Dictator E q it Mgiſ ad mortem depoſcit.* *Dat eum Senatus & populi precibus.*

OLYMP. CXIV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3730. 430.

Celebris eſt hic annus morte Alexandri Magni, diſtractoque eius imperio. Cum igitur hic Babylonem reclamantibus vatibus, portentiſque veniſſet, hic legatos omnium gentium, etiam Carthaginienſium, ſuſcepit. Hic etiam Hephæſtion iuſta perſoluit, cujus in pompâ fu- *MORS ALEXANDRI.*

nebri duodecim millia talentûm feruntur impenſa. Obiit porrò Alexander ſicut eius compotor Hephœſtion ex intemperantiâ. Cum enim poſt conuiuium quo Nearchum exceperat, inuitatus ad Theſſalum Medium comeſſatum abiiſſet, ibique ad ſequentem diem perpotaſſet, in febrim incidit, in quâ cum arderet ſiti, vinum ebibit, vnde incidit in Phrenefim; in quâ tamen aut per lucidum interuallum, aut furens, annulum ſuum ad Perdiccam deferri juſſit, ac paulò poſt interiit 28. Dæſij menſis, qui Hecatombæoni Attico reſpondet, hoc eſt 19. Iulij, ætatis ſuæ trigeſimo tertio inchoato. Huius corpus ſine aromatis, ſine tabe ad diem ſeptimum ſeruatum eſt, quò maximè veneni ſuſpicio tollitur, quam vnus Curtius, cæteris ſcriptoribus reclamantibus, mouit. Vir egregij planè corporis & animi in quo fortitudo mentis, & artuum robur conſpirarunt, neque laboribus fracta, neque periculis deterrita: quæ tamen vna ebrietatis labe corrupta ſunt, & eo vitio, quod in mediaſtinum potiùs, quàm in principem cadere ſolet.

Ex crapulaobiit.

Alexandro mortuo de eius ſucceſſore deliberatum. Et plerique in Perdiccam inclinabant, tanti erat apud Macedones, Alexandri etiam furentis iudicium; ſed ille hanc prærogatiuam modeſtiâ ſuâ, & tergiuerſatione perdidit. Creatur ergo Alexandri ſucceſſor Philippus Aridæus Alexandri ex Philippo frater ex Phylinnâ concubinâ, eique comes additur Perdiccas qui copiis præeſſet. Exinde imperium, cui par Aridæus non erat, in varias eſt diſtractum partes: Ptolemæo Lagi ceſſit Aegyptus; Seleuco Syria, & Babylonia; Antigono Pontus, & Aſia; Aridæo, & Antipatro denique, Macedonia, & Græcia, cæſo Perdiccâ. Verùm hæc poſtea: hoc autem tempore factam inter Alexandri duces Satrapiarum diuiſionem, lege apud Siculum Bibliothecarium, quo nullus hanc diſtinctiùs, & accuratiùs protulit.

Diuiditur Imp. Alex. Magni.

Dio-

Diogenes eodem anno, immò die quo Alexander obiit, ex quo Cynicorum ſecta profluxit, & nomen, vel ob impudentiam canibus affingi ſolitam, vel quod more canum illi morderent; quorum dentem ne Alexander quidem, vitare potuit, Hominum genus ambitioſæ, & affectatæ paupertatis, ac faſtum diuitem & honeſtum, abjecto & ſordido faſtu calcare ſolitum.

Moritur Diogenes Cynicus.

Sigonius in hunc annum conjicit Dictaturam, geſtaque Papirij, quæ nos in ſuperiorem rejecimus: & forte ad vtrumque pertinent annum, vt Salianus credit, ſicque diſſidentes autores componit.

Geſta à Papyrio curſore.

CAPVT IV.

DECAS QVARTA.

Ab anno 3730. *ad* 3740.

OLYMP. CXIV.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 2.	3731.	431.

GRÆCI in ſuperioribus Aſiæ partibus collocati jugum Macedonicum ejurant, & ſui ſe eſſe juris edicunt. Miſſus eſt ab Aridæo Pitho, juſſuſque eos exterminare, eorumque bona inter Macedonas diuidere; vtrumque præſtitum, licet Pithoni vltimum diſpliceret plurimùm, qui hæc ſibi omnia cupiebat arrogare.

Græci exterminati in Aſia.

Rhodus quoque Macedonicum præſidium diſjecit, ſicque potentiæ ſuæ fundamenta poſuit, cui Alexandri Magni duces aliquot pares eſſe nequierunt.

Rhodus ſui iuris effecta.

Ptolemæus Lagi hoc anno Ægyptiaci regni poſſeſſionem adiit, octo millibus talentûm potitus, quibus Mercenariorum confecit exercitum, vt occupatum regnum humanitate, fortitudine defenderet. Hoc regnum accepit ex manu

nu Cleomenis, viri improbi, ac avari, atque Ægyptiis infenſiſſimi; quare ſtatim ſubditis ſuis ob liberalitatem, humanitatem, virtuteſque omnes gratiſſimus extitit. Erat is verè ex Arſinoë concubinâ Philippi filius, ſed cum hæc uxor Lago tradita eſſet, apud eum peperit maturiùs, quàm ejus nuptiæ poſtularent. Ptolemæus porrò Perdiccam metuens in Ægyptum maximè incubantem, ſocietatem cum Antipatro iniit, qui licet minùs, ſibi tamen à Perdiccâ timebat. Erat autem Antipater implicitus Lamiaco bello, cujus originem ſuprà innuimus. Leoſthenes octo millium mercenariorum Græcorum dux, vivente Alexandro, vix auſus attolere caput, eo ſublato reliquos Græcos ad libertatem vocauit, ac ſibi Theſſalos equites adjunxit. Ab eo victus Antipater Lamiam oppidum Theſſaliæ fugit, vbi ſtatim eſt obſeſſus à Leoſthene, ſed in ea obſidione & eruptione Leoſthenes ictu ſaxi periit. Quem Hyperides (exulabat enim cum Athenis Demoſthenes) oratione funebri laudauit. Huic ſucceſſit Antiphilus, qui Antipatrum vrſit vehementiùs. Itaque hic ad ſe cum copiis evocauit Leonatum ducem, quem Græci, ſolutâ obſidione vicerunt, potiſſimùm virtute Theſſalorum equitum. Sed in hoc prælio Leonatus cæſus; copias autem ejus collegit Antipater, & ſuis adjunxit; in eo fortunatus quod & ſocium, aut fortè æmulum perdidiſſet, ſolus ingentes copias, ac Græcis reſiſtere pares, habuiſſet.

Lamiacū bellum.

Samnites à Romanis pacem petunt, non impetrant tamen, niſi ad annum, inducias. Apulis tamen mox conjuncti eas contempſerunt. Quare in vtroſque miſſi Conſules, C. Sulpitius Longus in Samnites, Q. Æmilius Cerctanus in Apulos effecerunt tantùmne Romani ſibi defuiſſe viderentur. Romæ autem derepente excitus pauor omnes ad arma exciuit, nec hujus terroris vel autor, vel cauſa ſequenti die inueniri potuit,

Ro. cum Samnitibus induciæ.

Terror panicus Romæ.

quare

quare is timor verè panicus fuit.

OLYMP. CXIV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3732. 432.

Græci qui claſſem ſuam auxerant duce Eëtione Athenienſi, cum Clito & Macedonibus bis pugnant ad Eclinadas, bis vincuntur. Intereà effecit Demoſthenes vt reuocaretur ab exilio per Athenienſes, à quibus ſic acceptus eſt, vt non exul ex lateribus, ſed victor ex pugnâ redire videretur, populo vniuerſo ei obuiam progreſſo, & fauſta omnia apprecante. Sed ſtatim rerum eſt facta conuerſio. Craterus enim ingentes Macedonum, Perſarumque copias adduxit ad Antipatrum, qui Græcos inferiores copiis ad Cranonem Theſſaliæ compulit ad certamen, eoſque profligatos pacem turpiſſimam petere compulit. Eâ ſingulatim datâ Græcis ciuitatibus omnibus, præterquam Athenienſibus, & Ætolis, quos Macedones oderant capitaliter. Hi dum inter ſe de bello conſultant, in Athenienſes cum ſuis omnibus copiis mouet Antipater. Mittitur huic obuiam Damades orator, vt pacem oret, hic nullam impetrat, niſi ſe fortiori dedant, & præſidium accipiant, vnde intellexere Athenienſes quid ab irato victore ſibi eſſet expectandum.

Reuocatur ab exilio Demoſt.

Vincuntur Græci ab Antipatro

Imponit præſidium Munychiæ, ac duodecim millia ciuium (alij ſcribunt viginti duo millia) Athenis transfert in Thraciam, vt regioni vtrique pleniori ac deſertæ conſuleret.

Antipater potitur Athenis. Tum oratores exules per Archiam quemdam, Phygadotheram ideò dictum, venatur, & indagat. Hyperides & Ariſtonicus ex Aiacis fano extracti, Cleonas ad Antipatrum miſſi, vbi cæſi ſunt ambo, Hyperidi etiam lingua reſecta. Tum in Calauriâ Neptunique hic fano latebat Demoſthenes; is ſcribere ad amicos fingit, at extremum calami tinctum veneno exſugit, ac paulò poſt ad aram expirat. Vir potens linguâ, ſed

Athenæ ſe dedũt Antipatro.

Cæſi oratores Athen ſcy inter hos Demoſth. obiit.

venalis,

venalis, & amans patriæ, quantum ſua commoda pertulêre.

Obit Ariſtoteles.

Eodem tempore parum acceptus Macedonibus Ariſtoteles ob nepotem ſuum Calliſthenem Athenis fugit in Chalcidem Eubœæ, relicto hîc ſucceſſore ſuo Theophraſto, vbi & venenum hauſiſſe perhibetur, ob eamdem cum Demoſthene cauſam. Abſit enim, vt hîc eum præcipitem agnoſcamus in Euripum, quia ejus refluxus non capiebat cauſam; neque ſcorto ſuo thus in aris adolentem, quæ ſunt ab ejus inimicis ſtolidè conficta. Is autem Bibliothecæ concinnandæ primus author fuit, idque Ptolemæum edocuit, vt deinceps litterati adjunctis ſibi mortuis præceptoribus ſibi magiſtri ſpirantes eſſent. Sic qui docuerat Alexandrum mundi dominum, factus publicus doctor orbis terrarum.

Primus Bibliothecam ordinauit Ariſtot.

Eumeni Cappadocia traditur.

In Aſiâ Perdiccas Ariarathem Cappadociæ Satrapam, quem in diſtributione Prouinciarum prætermiſerat Alexander, prælio deuicit, ejuſque Satrapiam Eumeni viro fortiſſimo, cui plurimùm confidebat, conceſſit magno ſuo pupillorumque ſuorum commodo.

Cyrenẽſes e Ptolemæo ſubmittunt.

In Africâ Cyrenenſes ſe Ptolemæo dediderunt, vbi Timbronem Harpali ſocium, & percuſſorem, per Ophellam copiarum Ægyptiarum ducem cæſum eſſe victumque didicerunt. Ita Ptolemæi ditio extenſa eſt ad Philænorum aras, & extremum Carthaginienſis ditionis limitem.

Perdiccas affectat imperium Alex. M.

Tum verò Perdiccam pœnituit modeſtiæ ſuæ, & Alexandri ſperauit imperium diuiſum, qui conjunctum occupare recuſarat, maximè ex quo Cleopatram ſororem Alexandri duxit vxorem, rejectâ Nicæâ Antipatri filiâ, ſibi deſponſatâ, vnde inimicitiæ tantùm occultæ, inter vtrumque palam eruperunt. Eo tempore Antipater & Craterus Ætolos inuadebant, qui deſertis campis, in montana ſeceſſerant inde Macedo-

cedonas populabantur. Verùm ad vtrumque ducem cum acceſſiſſet Antigonus eiſque aperuiſſet conſilia Perdiccæ, appetituri mox Ptolemæum, ac deinde in eos arma victricia conuerſuri, cum Ætolis raptim compoſuêre fœdus, tamdiu duraturum, quamdiu res eorum dubiæ, & nutantes exigerent.

In Perdiccam multi cōſpirant.

Intereà Aridæus Alexandri Magni corpus jam per biennium apparatâ pompâ Babylone deducit in Ægyptum, cui cum exercitu occurrit Ptolemæus in Syriam, vnde id comitatus eſt Alexandriam vſque, vbi delubrum quaſi Deo excitarat, ejuſque exequias ludis omnis generis cohoneſtauit; hoc pacto Macedonibus propter grati animi ſignificationem acceptiſſimus.

Corpus Alex. ducitur Alexandri.

Hæc autem ſuorum gratia ei tum apprimè neceſſaria fuit. Tum enim à Perdiccâ graui appetitus eſt bello, qui præmiſerat ad Helleſpontum Eumenem, vt Antipatrum, & Craterum aditu Aſiæ prohiberet. Verùm hi jam cum ſuis copiis traiecerant. Adjuncti quoque ſunt Eumeni, à Perdicca Alceta ejus frater, & Neoptolemus; ſed hic, quod Eumeni ſubditus eſſet, deficere parabat ad Craterum. Verùm deprehenſus, & pugnare compulſus, copiis omnibus amiſſis, cum 300. tantùm equitibus effugit, Tentatus quoque tum ab Antipatro, & Cratero Eumenes, ſed hic conſtantiſſimè adhæſit Perdiccæ, commiſſoque cum iis certamine, victor euaſit: Craterus excuſſus equo ceſpitante in turbâ oppreſſus eſt, Neoptolemus ſingulari certamine congreſſus cum Eumene victoriam perdidit, ac vitam.

Eumenes Perdiccæ promouet.

Inter hæc Perdiccas in Ægyto non procul Peluſio caſtra poſuerat, vbi irrito labore militem fatigauit ſuum, & ad oppidum cui Mons Camelus nomen eſt. Hæc loca cum fruſtra obſediſſet pergit verſus Memphim, vbi Nili alueum vado tranſiit. Sed in ea trajectione duo millia ſuorum cum multis impedimentis amiſit.

Re malè geſta cæditur Perdiccas.

Itaque

Itaque nocte cæſus eſt in tentorio à ſuis, inuiſitatis à Pithone Duce, vel vt alij volunt, à Seleuco & Antigono. Tum quoque Perdiccæ ſoror Atalanta, vxor Attali, cæſa cum multis amicis: quæ cum accepiſſet ad Peluſium Attalus Claſſis præfectus, Tyrum profugit vbi Perdiccæ fautores excepit, & fouit, tam indignâ morte ſublati.

Aridæus & Pitho Regum tutores creati.

Venit paulò poſt in caſtra Perdiccæa nuncius Eumenianæ victoriæ, qui ſi paulò maturiùs aduenisſet, vixiſſet Perdiccas. In hac rerum perturbatione Aridæus & Pitho Macedones alloquuntur, à quibus ambo ſunt Regum tutores creati (erant hi duo, Hercules ex Barſyna, & Alexander Poſthumius ex Roxane, filij Alexandri Magni) Eumenes & Alcetas hoſtes iudicati. Sic Perdiccas imperium quando occupare poterat reſpuit; cum inuadere non potuit, magnis ſe tumultibus, & cladibus implicuit.

Samnites attriti ſe dant petũt.

Romæ contra Samnites creatus Dictator A. Cornelius Aruina, eos magno prælio profligauit, in quo eorum Dux cecidit. Hac clade, & jacturâ fracti pacem petierunt, quam non obtinuerunt, niſi induciarum violentarum autorem Brutulum Papium traderent; quâ deditione quàm attriti eſſent, & ad quas anguſtias redacti viri ſuperbiſſimi docuerunt.

OLYMP. CXIV.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 4.	3733.	433.

Ætoli Theſſaliã populãtur.

Ætoli prout conuenerant cum Perdiccâ Theſſaliam inuadunt, eamque populationibus circumſatis territant duce Menone: ſed victi à Polyſperconte, etiam ducem ami ſerunt. Tum Euridice Aridæi vxore, fœminâ impacatiſſimâ tumultuante, Pitho tutelâ Regum ſponte ſe abdicat, eique ſubſtituitur Antipater, qui Antigonum regiis copiis præficit. Hic contra Eumenem pergit cum Caſſandro filio Antipatri, & magno exercitu, ſed ingentibus quoque copiis adjungit fraudem. Primùm ſpargit libellos, qui

Antipater pergit cõtra Eumenem.

cen-

centum talentis addicit Eumenis caput; ſed à ſe emiſſos Eumenes ingenioſè confinxit, obtinuitque, ne vnquam illiuſmodi ſcriptis haberetur fides. Corrumpitur deinde Apollonides Equitum Eumenianorum præfectus, qui in pugnâ ad hoſtem tranſiit, atque Antigono victoriam dedit. Fugit Eumenes amiſſis octo millibus ſuorum, & impedimentis omnibus. Sed in fuga reperit proditorem ſuum, quem ſuſpendi juſſit. Abſtinuit quoque ab impedimentis Antigoni, quæ nullo negotio poterat occupare, clam monito ejus præfecto Menandro, ne ſui prædâ graues minùs eſſent ad fugam idonei, & vt de Macedonibus, ſine ſuorum offenſione, benè mereretur. Tandem ad caſtellum Nora Cappadociæ minutiſſimum peruenit atque & ibi pleriſque ſuorum dimiſſis, paucos ſed fortiſſimos retinet, & cum iis ſe munitione includit. Eò arctiſſimè obſeſſo Antigonus in Alcetam & Attalum conuertitur, ac primo prælio vtrumque vicit, Attalumque inter ſuos adſcribit, inde pergit in Alcetam qui cum 600. Piſidis fugerat Termeſſum; verùm antequam is obſeſſus, à ciuibus dederetur, ſibi conſciuit necem: cujus cadauer Antigonus contumelioſè tractauit, hoſtis in eo parum fortis, qui aliàs generoſiſſimus extitiſſet.

Victus fugit Eumenes.

Obſidetur in caſtro Nora.

Ptolemæus Lagides eodem tempore operâ Seleuci Nicanoris Phæniciam, ac Cæleſyriam ſibi vendicat; immò, ſi Ioſepho fides, Iudæam, vnde abduxit in Ægyptum captiuorum centum millia, vel centum viginti millia, quorum armata triginta millia depoſuit in præſidiis ſuis, reliquos vendidit ſeruos, quorum pleroſque eius filius Philadelphus in 70. Interpretum gratiam liberos remiſit in patriam.

Ptolemæ ſuam ditionem extendit.

Damades miſſus ab Athenienſibus ad Antipatrum eum rogaturus, vt præſidium Munychiâ deduceret, ab eo juſſus eſt interfici cum filio, quaſi proditionis reus. Plutarchus tamen eam

Damades caditur.

cædem

cædem non Antipatro, ſed ejus filio Caſſandro tribuit. Idem Antipater jam ſenio grauis, accedente inſuper morbo ad negotia parum idoneus deſignat Polyſpercontem Regum Tutorem, & αὐτοκράτορα, filium ſuum Caſſandrum tantùm ſub eo χιλίαρχον; quæ electio juuenem grauiter pupugit, & ad regnum Alexandri turbandum incitauit.

Polyſpercon Regũ Tutore.

Clades Ro. ad Furcas Caudinas.

Romani ad furcas Caudinas grauem acceperunt cladem, cum luculentâ ignominiâ conjunctam. Hos enim cum duobus Conſulibus T. Veturio Caluino, & Spurio Poſtumio Pontius Samnitium dux traxit in fatalem inſidiarum locum propè Caudium vicum. Tum Pontius interrogauit Herrennium patrem, quid facto opus eſſet? Reſpondit ſapienter aut omnes interficiendos vt hoſtes, aut intactos dimittendos, vt amicos. Neutrum præſtitit Pontius ſed omnes exarmatos & ſeminudos ſub jugum miſit; ita dicuntur tres haſtæ quarum vna duabus ſuperpoſita eſt inſtar portæ. Hanc conditionem L. Lentulus legatus admittendam putarat, & è Rep. ac patriæ charitate eſſe probauerat, tam multos etiam ignominiosè ſeruari. Redierunt ergo omnes dedecoris pleni, primò Capuam, deinde Romam latebras quærentes. Iuſſi ſunt tamen Conſules à Senatu Dictatorem dicere, qui comitiis præeſſet, quod & factum, dum Roma ſe ad relinendum dedecus fortiter juxtà, ac ſapienter parat.

OLYMP. CXV. ann. 1.	*Mundi* 3734.	Vrb. Cond. 434.

Olympias Regum Tutrix.

Mortuo Antipatro Polyſpercon (quam maxime nolebat Antipater) Olympiadem ad Tutelam Regum inuitat. Caſſander ob eam cauſam paternos amicos incitat in Polyſpercontem, & injuriam ſibi, patrique factam exaggerat. Inuitat & ad partes ſuas Ptolemæum, inuitat & Antigonum, qui ſtatim paratior viſus eſt, quia multùm ex eâ diſſentione ſperabat. Igitur vt

meliùs

meliùs ſuis proſpiceret rebus Antigonus Eumenem obſeſſum modisomnibus ſibi deuincere parat. Tandem cum eo bonis conditionibus paciſcitur: verùm Eumenes tractatum fortiter mutauit, adſcripſitque vtrumque Regiæ familiæ modis omnibus proſpecturum, quod nolebat Antigonus: Sed quid ageret? emiſſo jam, vel euolaturo per vim Eumene.

Eumenes ſoluitur.

Polyſpercon igitur nullo negotio Eumenem pertrahit ad ſuas partes, jam Regiæ familiæ quam amabat impenſiùs, alligatas. Eum itaque pecuniis egregiè inſtruit, ac milite vt jam par Antigono poſſet eſſe, qui ſe iam Ptolemæo, & Caſſandro aduerſus illum conjunxerat. Ad eum igitur quaſi jam Aſiæ Imperatori deſignato mittit Argyraſpidas mille, ducibus Antigono, & Teutamo, quos etiam illi Sacramento obſtringit. Hi ſeſe Eumeni conjunxere in Ciliciâ, in quam migrarat ex Cappadocia, vbi eum magno exercitu per ducem Menandrum opprimere moliebatur Antigonus. Porrò Eumenes vt delati ſibi honoris declinaret inuidiam, Alexandri Thronum in caſtris ſuis collocari juſſit, quaſi is viueret, & imperaret, cujus ipſe tantùm legatus, ac vicarius eſſet; vt ſi quid boni ageret, Alexandri fortunæ, vmbræque tribueretur. Inſuper quingenta talenta ſibi à Polyſperconte miſſa accepit quidem, ſed ſtatim in milites ſuos effudit quâ liberalitate ita ſibi deuinxit omnes, vt fruſtra aduerſus tam bonum Imperatorem ab Antigono, Caſſandroque ſollicitarentur.

Eumenem inſtruit Polyſpercon in Antigonū

Eumenes prudenter declinat inuidiam.

Romani acceptam anno ſuperiore ignominiam eluere conati ſunt, creatis duobus Conſulibus Q. Publilio Philone, & L. Papyrio curſore, omni exceptione digniſſimis. Poſtumius Exconſul ſententiam rogatus, oſtendit pacem cum Samnitibus antiquandam eſſe eorum deditione qui eam feciſſent, cujus in ſententiam frequens Senatus iit. Itaque Poſtumius author huius opinionis ejuſque collega pacis Caudinæ ſpon-

Ro. dedecus ſuū ad Caudium relinent.

Poſtumius ex ſententia ſua traditur Samnitibus.

ſponſores, vincti per Feciales traditi ſunt Samnitibus, qui tamen eos ſolutos remiſerunt in caſtra Ro. Papyrius Luceriam obſedit, in quâ ſeruabantur 600. equites turpis obſides fœderis; Philo in Samnio reſtitit; contra hunc pugnauere Samnites, ſed victi Luceriam receſſere. Pugnatum iterùm ad Luceriam, fruſtrà pugnam inhibere conantibus Tarentinis; iterùm victi Samnites, capta eorum caſtra, in omnes acerbè ſæuitum, nec animantibus quidem parcitum. Tandem Papyrius inhibuit cædem, ne 600. Equites, ex deſperatione hoſtium, periculum adirent. Luceria ergo fame compulſa ſe dedidit, remiſſi equites, ſeptem millia Samnitium ſub jugum miſſa, & inter eos, vti ſcribitur, Pontius; Papyrius in annum ſequentem iterùm creatus Conſul, Romani, quorum id maximè intererat, ſibi factum eſſe ſatis putauerunt.

Victi Samnites & ſub iugum miſſi.

OLYMP. CXV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 2. 3735. 435.

Hoc anno Græca tacere videtur Hiſtoria. In hunc tamen annum commodè rejicias conſilium Olympiadis petitum ab Eumene, vtrùm ipſa rediret in Macedoniam, an in Epiro ſubſiſteret. Reſpondit ille ſapienter. Si rediret in Macedoniam injuriarum penitùs obliuiſceretur; ſecus hæreret in Epiro. Neutrum illa præſtitit; venit in Macedoniam, & in eos, à quibus offenſa erat, muliebriter & grauiter deſæuit, quò multorum maleuolentiam, ac demum ſibi conſciuit interitum.

Conſilium bonum datum Olympiadi ab Eumene.

Q. Æmilius Ceretanus Conſulum alter Ferentanos vno prælio deuicit, & eorum vrbem in quam ſe fugâ receperant in deditionem accepit, obſidibus imperatis. Conſulum alter L. Papyrius Satricanos, qui ad Samnites defecerant, ſolo aſpectu terruit, & vix admoto ad eorum muros exercitu. Itaque Conſulem orarunt vt reciperentur in gratiam, ſimulque admonuerunt de horâ noctis, quâ Samnitium præſidium,

Ferentani, victi, Satricum receptum ceſſi Samnitibus.

vrbe

vrbe excederet. Id à Papyrio poſitis inſidiis deletum; qui per aliam portam ingreſſus quæſtione habitâ defectionis autores virgis cæſos ſecuri percuſſit, ciuibus ademit arma, præſidium impoſuit vrbi, triumphum obtinuit, licet in hoc bello plus induſtriæ, quàm fortitudinis oſtendiſſet.

OLYMP. CXV. ann. 3 | Mundi 3736. | Vrb. Cond. 436.

Nicanor miſſus à Caſſandro, Menylli loco, quem Antipater Munychiæ præfecerat, eam retinet, orantibus Athenienſibus, vt hoc ſibi jugum excutiat acquieſcit, inſuper & Pyræum occupat, eorumque legatos ad Caſſandrum ablegat. *Athenienſes Piræũ etiam perdunt.*

Alexander Polyſpercontis filius in Atticam mittitur; ad eum confugiunt Phocion, aliique legati, à populo Athenienſi capitis damnati, quaſi Munychiam, Pyræumque prodidiſſent. Eos ipſe commendauit patri; quem cum adiiſſent Athenienſes, Phocionem ille & ſocios comprehenſos in vinculis Athenas mittit, vt populo gratificaretur, eumque ad partes ſuas pelliceret. Hîc non auditus Phocio cicutam bibere cogitur, qui moriens id vnum commendauit filio, vti acceptarum à populo Athenienſi injuriarum obliuiſceretur; vir meliori ciuitate, ac tempore dignus. *Phocion traditur Athen. & Cicutam bibit,*

Redit tum ex Antigono Caſſander cum claſſe 35. triremium, & quatuor millibus armatorum, Pyræumque ſubit: ad eum obſidendum Polyſpercon Alexandrum filium ſuum mittit, dum ipſe Megalopolim in Peloponneſo obſidet. Mittit & Clitum claſſis ſuæ præfectum, qui ſe conjungat Aridæo, vt ambo impedirent Antigoni ex Aſiâ tranſitum. Clitus primùm feliciter pugnat: mox Antigoni ſuperuenientis induſtriâ ſuperatur, exutuſque claſſe, dum etiam relictâ naui fugit in Macedoniam, à Lyſimachi militibus deprehenſus, etiam perdidit vitam. *Caſſander res ſuas reſtituit,*

Eume-

Eumenes Antigonũ deludit ac vincit. Eumenes Antigonum fugiens non ſine periculo verſus Babylonem iter intendit, indeque deuenit in Perſidem, Antigono in viâ malè accepto, vbi & recreauit copias ſuas per hyemem. Hic nouum exercitum confecit, vir & hoſti, & fortunæ cedere neſcius, ſed nimium ſuæ virtuti, causæque confidens,

Multæ ciuitates Græciæ, agnitis conatibus irtis Polyſpercontis ad Megalopolim, ab eo ad Caſſandrum deficiunt. Tum Athenienſes egerunt de pace cum eodem Caſſandro his conditionibus, vt is Munychiam cum præſidio teneret, donec Polyſpercon debellatus eſſet, ejus arbitrio præfectus vrbis deligeretur, abrogatâ Democratiâ. *Demetrius Phæreus præficitur Athenis.* Selectus eſt Demetrius Phalereus filius Phanoſtrati, qui nuper cum Phocione damnatus fuerat. Is pacificè ac ſapienter vrbem adminiſtrauit annis decem, & acceptus Caſſandro, nec populo grauis. Tum Nicanor victricem de Clito claſſem reduxit in Pyræum, multis muneribus & honoribus affectus à Caſſandro; vnde *Nicanor cæditur.* cum inſoleſceret, & Munychiæ ſuæ, cui præerat, nimium confideret, Caſſandri artibus interceptus & cæſus oſtendit, plus poſſe quam Dominus ſuus velit, numquam periculo carere.

Eurydice vxor Aridæi, mulier fortior quàm patiebatur ſexus, & militaribus etiam artibus erudita, videns à Polyſperconte reuocatam Olympiadem ex Epiro, cum Alexandro Roxanes filio, ex Peloponneſo reuocat Caſſandrum *Olympias furit in Aridæum, Eurydicē, & alios.* in Macedoniam, & fortiſſimos quoſque Macedonum muneribus & promiſſis ad ſuas partes allicit. Polyſpercon adjuncto ſibi Æacida Rege Epirotarum, contra Eurydicem mouet. Macedones Olympiadem reueriti, memoreſque Alexandri Magni ad eam tranſeunt; itaque deſertus capitur Aridæus, & paulò poſt Eurydice dum fugit Amphipolim. Vtrumque Olympias in ducum carcerem compingit; Philippum etiam Thracum jaculis configendum curat; ad Eury-

dice

dice verò mittit gladium, laqueum, & cicutam, vt mortis eligat genus; at hæc ne hoſtis ſuæ arbitrio moriatur zonâ ſuâ ſe ſuſpendit, ſimilia dona Olympiadi imprecata. Neque in fœminâ impotenti finis ſæuiendi fuit: Nicanorem enim Caſſandri fratrem occidit, centum Macedonas primarios viros Caſſandri amicos ſelegit, quos omnes trucidari jubet, vt jam non regnare, ſed furere; nec Alexandri mater, ſed ex inferis furia extitiſſe videretur.

Samnitium plerique legati fœdus à Romanis popoſcerunt: hoc negauit populus; ad quem erant remiſſi, datæ tamen annorum duorum induciæ, vt eorum voluntas, animuſque probarentur. In Apuliâ L. Plautius Venox Conſul accepit obſides à Theanenſibus, & Canuſinis, quos crebris populationibus vexatos ad officium ſanamque mentem reuocauit. *Samnitium ſuſpenſa pax.*

OLYMP. CXV. ann. 4.	*Mundi* 3737.	Vrb. Cond. 437.

Agathocles Carcini Rhegienſis filius, ibique figlinam edoctus à patre, ſæpe ob fortitudinem & induſtriam Imperator creatus, tyrannidem occupauit, & oſtendit illiberales quamtumuis artes, nequaquam fortes animos deprimere. *Agathocles Tyrannus.*

Eumenes, vt Polyſpercontis mandata exhauriat, mittit legatos ad Pithonem Mediæ, & Seleucum Babyloniæ Satrapas, vt ſibi adſint contra Antigonum. Recuſant illi, immò Argyraſpidas ſollicitant de rebellione: fruſtra tamen. Itaque aduerſus vtrumque Eumenes progreditur verſus Suſa. Hîc adit diſcrimen ad fluuium Tigrim, veteri à Satrapis alueo reſoſſo, & factâ inundatione non expectatâ: ſed demum perfunctus hoc diſcrimine, per inducias cum Seleuco fluuium tranſit. Monetur tamen Antigonus, vt citò contra Eumenem non ſatis paratum accurrat. At ille ſe jam ſex Satrapis adjunxerat. Inter quos eminebat Peuceſtes Perſidis præfectus, olim Magni Alexandri corporis cuſtos. *Eumenis res præclarè geſtæ.*

ſtos. Itaque Antigonus ſubſiſtere cogitur, & majores conficere copias, quibus tam forti, tam fortunato duci reſiſteret.

Romani Apuliam pacant.

Theates ad nouos Conſules accedunt fœderis gratiâ, rogantque vt impertiantur pacem toti Apuliæ; quod & factum, omneſque ejus vrbes in ditionem populi Romani acceptæ. Tarentum quoque venit in poteſtatem Conſulis C. Iunij Bubulci. Inde Lucani appetiti bello, reſque aduerſus eos feliciter geſta, Romanis jam non armis modò, ſed ſolo nomine metuendis.

OLYMP. CXVI.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 1.	3738.	438.

Eumenes vincit Antigonum.

Antigonus, initâ cum Seleuco, & Pithone ſocietate, Tigrim fluuium junctis nauigiis tranſire parat; at eum tranſmittentem eam partem fluminis quæ Paſitigris dicitur, Eumenes tam malè accepit, vt alueum cadaueribus repleret, & militum eius quatuor millia caperet. Itaque victo ſimilis Antigonus pergit in Mediam, vbi operâ Pithonis eius recreatur, & augetur exercitus.

Eumenes æger prudenter pugnat.

Progreditur ergo aduerſus Eumenem. Hic licet ægrotaret, adeo tamen ſcitè ex lecticâ ordinat exercitum, vt Antigonus miraretur; pugnatur ancipiti marte, totâ die; plus tamen ex Antigoni parte cæſi; Eumenes potitus eſt regione opulentâ Gabienę, quam vterque prenſabat exercitus, ex condicto ambo duces ſepeliunt ſuos; quando Ceneus Indus mortuus rixam inter duas vxores ſuas excitauit, vtra cum marito, more patrio viua cremaretur; reſeruata prægnans, plus doloris ex hoc judicio, quàm ex partu tolerauit.

Olympias obſidetur ab Caſſandro, & dedita cæditur.

In Græciâ Caſſander auditâ morte Aridæi & Eurydices, itemque fratris ſui, & amicorum, relictâ Tegeæ obſidione venit in Macedoniam, & Pidnam in quam ſe receperat Olympias, cum Roxane, & Alexandro, obſidione premit, ac Polyſpercontis pleroſque milites muneribus

in

in ſuas partes trahit. Æacides Epirota veniebat opem laturus Olympiadi, ſed ſeditione ſuorum reuocatus eſt, quorum plerique ſe Caſſandro dediderunt. Itaque rerum omnium indiga Olympias ſeſe dedidit, vnum rogans, vt in publico cœtu Macedonum judicaretur. Sed à propinquis occiſorum in gratiam Caſſandri jugulata, pœnas dedit intempeſtiuæ crudelitatis. Tum Caſſander Theſſalonicem ſororem Alexandri Magni duxit vxorem, in ſpem futuri regni. Roxanem cum filio claudit Amphipoli ſublato regio cultu: Aridæum & Eurydicem regio more ſepeliri jubet; Alexandrum Polyſpercontis filium in Peloponeſo perſequitur, vbi ſe multæ illi ciuitates dedunt, ejus potiùs fortunâ, quàm amore pertractæ.

Caſſander ſperat imperium Alexandri M.

L. Æmilius Dictator Satriculam vrbem adortus Samnites concitauit, qui magnis copiis obſidionem illam abrumpere conati ſunt; ſed & repreſſæ Satriculanorum eruptiones, & Samnitium agreſſiones. Itaque hi repulſi Pliſtiam Romanorum coloniam tentarunt, vt vicem reponerent Satriculam obſidentibus.

Samnites rebellantes.

OLYMP. CXVI. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 2. 3739. 439.

Agathocles hoc anno Mamertinis inſidiatur, quos ſibi ſubjicere parabat; ſed ij paratiores, atque cautiores eum infectâ re abire compulerunt.

Agathocles repellitur à Mamertinis.

Caſſander Thebas reſtaurat ab Alexandro ante annos 20. exciſas: condidit & de ſuo nomine Caſſandriam in Macedonia, vt ſe non tantùm bello, ſed & pace quoque illuſtrem teſtaretur.

Caſſander reſtaurat Thebas.

Rhodus eluuione aquarum magnâ ex parte hoc anno concidit, quæ naſcentem huius vrbis potentiam propemodum eliſit, eamque multorum principum obiecit cupiditati.

Rhodus eluuione aquarum afflicta.

Eumenianos diſperſos, neque ex militari diſciplinâ viuentes per hyemem inuadere co-

natur Antigonus, decem tantùm diebus ab iis diſſitus: verùm ejus conſilia per Eumenis induſtriam diſcuſſa ſunt. Itaque paulò poſt venitur ad decretorium certamen, in quo Antigonus per equites ſuos Macedonum impedimenta malè ſeruata diripienda curat. Peuceſtes Perſidis Satrapa, ex condicto cedit Antigono, & cum 1500. equitibus fugit, ſicque Eumenianus eſt diſſipatus equitatus; Argyraſpides pedeſtri certamine vicerunt. Collecto equitatu volebat iterùm Eumenes confligere, ſed id à ſuis obtinere non potuit, quibus tantùm precariò imperabat: immò Argyraſpides ob amiſſa impedimenta vxoreſque ac liberos ſuos, contra ipſum conjurant, legatos ad Antigonum mittunt, huicque Eumenem victum tradunt. Eum ſeruare cupiebant Demetrius & Antigonus, ſed inhibuere proditores: quare tridui domitus fame, immiſſo percuſſore necatur anno ætatis 45. Ejus reliquias incluſas in thecâ argenteâ remiſit Antigonus ad vxorem & liberos in Cappadociam, & quem viuum timuerat, mortuum amauit; in ejus enim gratiam Hieronymo Cardiano Hiſtorico eius comiti donauit vitam. Inde Ecbatana reduxit exercitum, vbi Antigenem Argyraſpidarum ducem incluſum in loculo viuum exuſſit, & turbulentiſſimos Argyraſpidarum Arachoſiorum Satrapæ per Bellerophonteas litteras commendauit, varijs ſcilicet, & periculoſis belli caſibus exterminandos. Præterea Pithonem in Mediâ rebellionem meditatam, ad ſe pellectum interemit; Peuceſtem Perſidis Satrapiâ exuit, atque ita ſe geſſit, quaſi non hoſtem Eumenem, ſed hominem ſibi conjunctiſſimum vlciſceretur, amans proditionis, proditoribus infenſiſſimus.

Pugna Eumenis, & Antigoni.

Vincitur Eumenes, & proditur à ſuis, Antigono ac cæditur.

Antigonus ipſe vlciſcitur Eumenem.

Paulò poſt Antigonus confectis in Suſianâ talentis viginti quinque Babylonem venit. Hic Seleucus Satrapa eum excepit vt Regem, vniuerſumque eius exercitum conuiuio. Sed cum

Fugit Seleucus Babylo. e.

ab

ab eo Antigonus adminiſtrationis, & vectigalium rationem exegiſſet, veritus parem cum ſuis ſociis caſum fugit cum equitibus 50. ad Ptolemæum, quem aduerſus illum incitauit, & in ſocietatem quoque traxit Caſſandrum, & Lyſimachum, quos jam nimia Antigoni potentia percellebat. Soluens igitur Seleucus cum claſſe centum nauium ex Ægypto, Antigono bellum indicit. Aliunde Alexander filius Polyſpercontis ſpe Peloponneſiacæ præſecturæ ad Caſſandrum deficit, cuius Dux Apollonides Arcadiæ ciuitates ſubjugat; ſed eodem tempore Caſſander niſi liberas Græciæ ciuitates relinquat hoſtis declaratur; & Ptolemæus huic quoque vrbium libertati decreto ſuo fauet, quò facto ſibi Græcos impenſius conciliauit. Tunc etiam Polyclitus Dux Seleuci, Antigoni claſſem, immò & terreſtrem eius exercitum dolo circumuenit, & Seleuciani dominatus quodammodo fundamenta jecit.

Seleucus mouet in Antigonum cum claſſe.

Turbatur tota Græcia.

Fundamenta dominatus Seleuci.

Romæ Conſules duo L. Papyrius quintùm, & Q. Publilius Philo quieuerunt, ac bellum Samniticum à Q. Fabio Dictatore geſtum. Eius equitum magiſter Q. Æmilius Ceretanus illi rependit vicem, & contra ejus imperium pugnauit, ſed infeliciùs quàm olim ille ſub Papyrio Dictatore fecerat; nam hic victor interfectus eſt Æmilius. Nouus itaque magiſter Equitum, cum nouis copiis ad Satriculam venit. Samnites Pliſtiæ obſidionem redintegrant ac vi capiunt, dum Satricula ad deditionem compellitur. Inde mouet Dictator in Soranos, qui ad Samnites defecerant; vbi iidem Samnites, induſtriâ Fabij inter duas acies concluſi magnam huic victoriam, cum pleriſque ſuorum mortuis reliquerunt.

In Samnites mouet Dictator Q. Fabius.

OLYMP. CXVI. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3740. 440.

Agrigentini, aliæque Siculæ ciuitates Agathoclem bello petunt, & à Lacedæmoniis Acro-

Agathocles præficitur Agrigentinis.

Talion Cleomenis filium obtinent: Verùm quia ſe is gerit impotentiùs exautoratur, atque remittitur. Itaque Agrigentini cum Agathocle pacem faciunt: Hic induſtriâ ſuâ, ita res promouet, vt non jam tyrannide, ſed magno imperio dignus haberetur.

In Antigonum multi coniurant. Antigono denunciant bellum Ptolemæus, Caſſander, Lyſimachus, niſi ſibi prouincias aliquas relinquat, & ſecum theſauros Eumenianos partiatur. Ille legatis eorum ferociùs reſpondet, ſeque Olympiadis vltorem profitetur, & Alexandrinæ familiæ fautorem, ac vendicem; quæ Amphipoli captiua detinebatur. Inſuper Ariſtodemum Mileſium ad Polyſpercontem mittit cum mille talentis, vt hic cum Alexandro filio Caſſandrum bello petant; quod & mox fecere. Alexander tamen ſpe Peloponneſi præfecturæ, relicto patre ad Caſſandrum defecit, huicque deuincit Dimæos qui aduerſus eum rebellarant. Sed Alexander à Sycinio quodam proditore necatur; eius tamen vxor Crateſipolis virilis animi fœmina, ſic eius rexit exercitum, vt is non maximè Alexandrum deſideraret.

Caſſandri victoria. Caſſander prætereà Acarnanas ſparſim viuere ſolitos colligit, & opponit Ætolis, quos Ariſtodemus Antigono conciliarat. Leucadem inſuper capit, & deuincit Illyriorum Regem in ſe ab inimicis concitatum. Sed cum abeſſet Caſſander diſtractus Illyrico bello, Acarnanes ab Aetolis ſuperati contra datam fidem jugulati ſunt. Neque Europæis contentus rebus Caſſander in Cariam quoque miſit auxilia contra An-

Eum Antigonus & Ptolemæus vexant. tigonum; at hic relicto in Syriâ Demetrio filio cum veteranis militibus, vti Ptolemæum vexaret, in Aſiam proficiſcitur, quam Caſſander tentabat bello. Miſit quoque Ptolemæum ex fratre nepotem, qui Caſſandri copias ejiceret ex Cappadociâ, eumque ipſum in Aſiam tranſgredi volentem ad Helleſpontum prohiberet. Ita Magni Alexandri, ab eius Du-

cibus lacerabatur imperium.

Mortuus eſt hoc anno Xenocrates ætatis 82. cum Academiam rexiſſet annis viginti quinque; vir amans patriæ, & in reſpuendis voluptatibus durus, quem ſui ſæculi Phryne meretrix formoſiſſima in eius lectum à diſcipulis immiſſa, non hominem, ſed ſaxum, aut ſtatuam dicebat eſſe. Munera ſibi ab Alexandro Magno ſubmiſſa reſpuit dicens, regibus pecuniâ, non Philoſophis opus eſſe. Obiit autem cum noctu in ſartaginem impegiſſet, firmis adhuc viribus, eius indicibus temperantiæ. *Moritur Xenocrates.*

Sora à Conſulibus C. Sulpitio, & M. Pætelio, ciuis cuiuſdam perfidiâ, arce occupatâ, capitur. 235 autores cædis colonorum, & defectionis Romam miſſi, virgis cæſi, in foro ſecuri percuſſi ſunt. Luceria quoque à Samnitibus prodita, ſed mox vi à Conſulibus recepta, cum Lucerinorum, & Samnitium internecione, in quam miſſi coloni bis mille ducenti, & purgarunt vrbem, & hic vtiliſſimi contra hoſtes extiterunt. *Sora capitur.* *Luceria prodita, & recepta.*

Capuæ quoque conjuratio primariorum ciuium detecta eſt. Ad eam penitus comprimendam miſſus C. Manius Dictator, rem ita ſopiit, vt quidam præ metu ſibi manus inferrent. Acceſſerunt eâ ſpe Caudium Samnites, vt Capuam tumultuantem occuparent: eos igitur inuadunt Conſules, & ex iis triginta millia cædunt reliqui Beneuentum, vere tum illis, vt olim, Maleuentum, fugerunt. *Capua ſeruatur aduentu Manij Dictatoris.*

CAPVT V.

DECAS QVINTA.

Ab anno 3740. ad 3750.

OLYMP. CXVI. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3741 441.

Tyrus reddita Antigono.

TYRVS, jam anno ſuperiori obſideri cœpta (quindecim enim menſibus, ab Antigono tentata eſt) hoc demum reddita eſt, magno Ptolemæi dolore; qui huius vrbis jacturâ non tantùm Syriam, & Phœniciam, ſed & imperium maris, cujus domina ſemper Tyrus fuit, amittebat.

Antigonus & Caſſander ſibi nocent.

Antigonus in Peloponneſum Teleſchorum ducem mittit qui Græciæ libertatem reddere conaretur; ſed Caſſander, cuius plurimum intererat, eam totis viribus impedit. Viciſſim ille obtinuit vrbes Cariæ; hoc, quia longius diſſitus erat, nequicquam prohibente.

Æacida Rex cæſus.

Epirotæ tum quoque ſuperati à Philippo duce Caſſandri, non tantùm victoriam, ſed & regem ſuum Aeacidam perdiderunt, tum interemptum; virum variam expertum fortunam & anceps imperium, multiſque exercitum curis.

Libo Dictator rem bene gerit.

Romæ creatus Dictator C. Pœtilius Libo ſub quo arx Fregel'ana à Samnitibus capta ac noctu deſerta, audito Dictatoris aduentu, ſine ſanguine recepta eſt, huicque validum præſidium impoſitum eſt tam vtile imponentibus, quàm accipientibus pernicioſum. Inde Nolam venit Libo, cuius ſuburbia primo impetu ſuccendit, mox etiam eam cepit, & milite Romano firmauit. Tum etiam deductæ coloniæ Sueſſa ad Auruneos, Pontia ad Volſcos, item inter amnum, & Caſinum, omnes Romanæ potentiæ, & amplitudinis monimenta.

Colonia variæ deductæ.

Aga-

OLYMP.CXVII. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*1. 3742. 442.

Agathocles Meſſanam occupat, cui jampridem imminebat. Aliunde Pœni Siciliam inuadunt atque in eâ Punico more deſæuiunt, in eâ cladium acceptarum nr mores. Hos tamen Agathocles repreſſit, cum priùs Dinocratem exulum viciſſet ducem. Iam enim Siciliam tuebatur vt ſuam, nec eam vexari ſinebat, quam cogitabat opprimere. *Agathocles Meſſanam occupat & tuetur Siciliam in Pœnos.*

Æacidæ demortuo ſuccedit Alcetas, quicum Caſſander fœdus init: nec enim oderat Epirotas, ſed Æacidam Olympiadis fautorem; quo ſublato, eius quoque odium deferbuit. *Æacidæ ſuccedit Alcetas.*

Antigonus per duces ſuos pluribus Græciæ ciuitatibus libertatem tribuit; ſed ipſe dum in Macedoniam tranſire contendit, rejicitur; per duces ſuos, quam per ſeipſum humanior, & fortunatior. *Antigonus fauet Græcis.*

Ptolemæus deficientes Cyrenæos, & Cyprios ſuum detrectantes imperium, vi ſubigit. In ſuperiori quoque Syriâ, ac Ciliciâ res ei proſperè ſucceſſerunt ob ſingularem humanitatem quæ militem ad omnia pericula paratum efficiebat. Hæc cum accepiſſet Antigoni filius Demetrius, vt ſuis opitularetur magnis itineribus in Ciliciam contendit: ſed eos jam oppreſſos inuenit, nihilque ex illâ expeditione retulit, quàm vt militem ſuum fatigaſſe videretur. Tum etiam Seleucus ſe cum Ptolemæo conjunxit, vt communibus copiis Demetrius inuaderetur. Educta ſunt ex Ægypto duodeuiginti peditum, equitum quatuor millia, & ad Gazam Palæſtinæ hic conſedit exercitus. Adfuit illicò Demetrius majori animo quàm copiis inſtructus, & monebatur à ſuis vt traheret bellum, ne aleæ vnius certaminis committeret rem patris, ac ſuam, at annorum duorum & viginti juuenis, pugnauit, & tantâ attritus eſt clade, vt quindecim millia è ſuis perderet, octo millia Ptole- *Res à Ptolemæo proſperè geſtæ.* *Victus Demetrius à Seleuco & Ptolemæo.*

mæi copijs contribuerentur. Amiſit eodem impetu Gazam, quam victor hoſtis cum fugitiuis ſubijt; quare noctu cum multâ trepidatione, & periculo confugere coactus eſt Azotum. Quando non tantùm acie, ſed & liberalitate ſuperatus eſt à Ptolemæo. Hic enim petenti ſuorum corpora ad ſepulturam, non modò faciliter indulſit, ſed etiam ſupellectilem regiam in prælio captam, & pleroſque ex aulicis captiuos perhumaniter reddidit, ac laudem, & gratias expreſſit ab hoſte. Exinde victor Phœniciæ vrbes, etiam Sidonem, & Tyrum recepit. Eam vrbem cum antea emere ab Andronico præfecto voluiſſet, & ab eo repulſus eſſet cum contumeliâ, is cum poſtea ob ſeditionem ciuium veniſſet in Ptolemæi manus & procacitatis ſuæ pœnam expectaret, non modo nihil mali paſſus eſt, ſed & inter amicos principis ob egregiam fidem adſcribi meruit. Sed non ita multò poſt aduerſam fortunam Ptolemæus expertus eſt: Cum enim miſiſſet Cillenum, ſeu Cillen Macedonem cum magnis copijs ad Demetrium Cæleſyriâ ejiciendum, dux ille captus eſt viuus incuriâ ſuâ, totuſque exercitus ad Demetrij partes tranſijt. Ad hæc ſuperueniens in auxilium filij Antigonus Phœniciam ſine certamine recepit, Ptolemæo ſapienter detrectante prælium, ne Ægyptus vicina periclitaretur. Tum autem Antigonus miſit in Arabas Athenæum, qui principio ſe bonum at ſtrenuum ducem præbuit, ſed victorijs ſuis nimium confidens, ab expeditiſſimis hoſtibus oppreſſus eſt. Cum iis tamen amicè compoſuit Demetrius, quod eius parens vehementer improbauit, vtpotè non ſatis ex Macedonicâ dignitate.

Ptolemæi humanitas in hoſtem.

Ptolemæi res aduerſæ.

Athenæus Dux Antigoni oppreſſus ab Arabibus.

Intereà Seleucus acceptis à Ptolemæo peditibus octingentis, & ducentis equitibus, auctuſque in itinere copijs Meſopotamenis Babylonem venit, junctuſque amicis quot per quatriennium ac tempora ſuæ præfecturæ, ſibi de-

Seleucus occupat Babylonem victo Nicanore.

meruerat humanitate, occupauit Arcem. Huic occurrens cum magnis ex Mediâ copiis Nicanor, dum ad Tigrim negligentiùs ſedet, interceptus à Seleuco fugere compulſus eſt in deſerta loca tantuſque exercitus ad victorem totus tranſiit. Inde humanitate, & liberalitate ſibi innatis, quas tamen ex Ptolemæi ſocietate auxerat, Mediam & Suſianam ſuis partibus adjunxit. Quæ cum didiciſſet Antigonus filium ſuum cum magnis copiis Babylonem mittit imperans, vt ſtatim compoſitis rebus ad mare deſcenderet. Demetrius itaque vacuam præſidiis vrbem ingreditur ac diripit, vt eius defectionem ad Seleucum vlciſceretur. Arcium vnam obſeſſam reliquit. Quo pacto Seleuci firmauit imperium abalienatis Babyloniorum animis, quorum plerique fauebant patri; nunc autem efferati bonorum ſuorum rapinâ ſeſe Seleuco tradiderunt. Itaque verè in hoc tempus Æra Seleucidarum cadit, de quà ſatis in Prolegomenis diximus.

Demetrius Babylonē diripit.

Seleuco ſeſe dedunt Babylonij.

Bellum Samniticum hoc anno ab vtroque conſule ita geſtum eſt, vt profligatum dici poſſe videretur: cum Etruſci belli famâ, ægrotante P. Decio Mure Conſule, & collega eius Valerio Maximo, Dictator dicitur C. Iunius Bubulcus. Sed neuter populus egreſſus eſt ex finibus ſuis, dum neuter inferre bellum, vterque depellere conaretur.

Duo Coſſ. ægrotant, Dictator dictus.

Celebris quoque hic eſt annus Appij Claudij cenſurâ, viâ, & aquâ. In ea collegam habuit C. Plautium, alij L. Claudium, alij C. Fabium Venocem, ob venas inciſas vocant. Hic collegâ ſuo longè modeſtior abdicauit ſe Magiſtratu, ob infamem Senatus lectionem, & libertinos inter Patres adſcitos, ſperans eumdem quoque abdicaturum; ſed Appius duriori fronte in cenſurâ perſeuerauit, donec viam illam Appiam nominatiſſimam à portâ Capenâ Capuam vſque magnis lapidibus ſtrauiſſet, & aquam Anienis

Cenſura Appi Claudi, via Appia, & Aqua Anienis.

Potitia gens extincta.

per 80. ſtadia in vrbem induxiſſet. Tum Potitia gens extincta, ob ſacra aræ maximæ Herculis ſeruis publicis communicata, Romanos ſeruandæ religionis admonuit.

OLYMP. CXVII. *ann.* 2. *Mundi* 3743. Vrb. Cond. 443.

Agathocles victus à Pœnis.

Agathocles ad Himeram fluuium tanto prælio victus eſt à Pœnis, vt de eo actum eſſe ab hoſtibus, & Siculis crederetur. Sed ex eâ clade reſumpſit animos, eamque anno ſequenti cum fœnore victori repoſuit.

Conueniunt inter ſe Alexandri Duces.

Caſſander, Ptolemæus, Lyſimachus cum Antigono conueniunt, & Macedonicum imperium inter ſe partiuntur. Caſſander recturus erat Macedoniam donec Alexander filius Roxanes idoneus eſſet ad regnum capeſſendum, Lyſimachus Thraciam, Ptolemæus Ægyptum & vicinas Africæ Prouincias adminiſtraturus erat; Antigono reliquum cedebat, Græcis in libertate relictis. Nulla tum Seleuci mentio facta; quia pax iſta per Antigonum in eius tantùm perniciem erat conflata. Verùm cum Caſſander Alexandrum per Glauciam cuſtodem obtruncaſſet, dum quiſque conſulit ſibi, Seleucus iam par Antigono, Macedonici quoque imperij partem non deſperauit.

Seleucus partem imperij ſperat.

Bellum in Samnites, quorũ pleræque captæ vrbes.

Romæ Conſules inter ſe Prouincias ſortiti ſunt: Q. Æmilio Barbulæ Etruria, C. Iunio Bubulco tertiùm Samnium obtigit. Hic Cluniam vrbem recepit, in quâ Romani dedititi j verberibus erant enecati; quare hic inuenti Samnites omnes puberes enecati. Inde Bouianum ditiſſimum regionis oppidum, prædâ militi conceſsâ, expugnat; vnde plus auri, & diuitiarum, quàm ex toto Latio egeſtum. Poſteà in ſaltuoſis locis deprehenſus Romanus fortitudinem auxit ex periculo, Samnitium 20. millia cecidit, eorumque ſpolia legit. Ad Sutrium obſeſſum pugnauit Aemilius, vbi obſtinatiſſimè certatum, nox pugnam diremit; Romani multi

in

in acie, plures ex vulneribus interierunt; tum quoque vtrique Conſuli decretus triumphus Etruſcæ victoriæ ſignum fuit.

OLYMP. CXVII. *Mundi* Vrb Cond.
ann. 3. 3744. 444.

Agathoclei tranſitio in Africam.

Contigit hoc anno Solis defectio tanta, vt dies noctis inſtar eſſet, & ſtellæ vbique apparerent. Contigit ea Auguſti 15. feriâ 6. quando Agathocles in Africam tranſiit, incenſiſque nauibus ſuis, & ſpe militi præciſâ redeundi, Carthaginienſes ſæpe deuicit. Hi reuocant ex Sicilia Amilcarem, qui tum fruſtra Syracuſas oppugnauit. Victi iterum Pœni vt Deos placarent, ſuos etiam liberos, ex more veteri, immolarunt Saturno, impijex infelicibus facti.

Ptolemæus, & Antigonus diſſident.

Ptolemæus in Cypro Nicoclem proditionis reum cædi jubet. Ille tum ab Antigono diſiunctus eſt, quod non relinqueret liberas Græciæ ciuitates; eique aliquot oppida Ciliciæ aſperæ per præfectum ſuum Leonidem abſtulit; ſed miſſis Demetrius Leonidem vicit, atque vrbibus exuit. Aliunde Dux Antigoni alter Ptolemæus ad Caſſandrum deficiens res eius turbauit. Polyſpercon autem depulſus Macedoniâ, eam recuperare ſolertiâ conatus eſt: Herculem Alexandri M. & Barſines filium in paternum regnum reſtituere parat; colligit pecunias, & exercitum viginti millium peditum, equitum mille, maximè ex Aetolis, ſed majori apparatu, & pompâ, quam fructu

Polyſpercon Macedoniam recuperare nititur.

Appius Claudius cæcus.

Appius Claudius cum perſeueraſſet in Cenſurâ ſuâ ſeſquianno, graui oratione increpitus à Tribuno plebis, etiam in vincula conjiciendus erat niſi tres alij Tribuni plebis interceſſiſſent. Remanſit igitur in magiſtratu cum omnium ordinum inuidiâ. Tandem perfunctum cenſurâ oculos perdidiſſe ob religionis contemptum ſcribit Valerius Maximus. Alij tamen malunt eum finxiſſe cæcitatem, veritum lecti Senatus inuidiam, quæ fictio ei tantumdem difficultatis

gro-

propemodum, quàm ipſa cæcitas attulit.

Victi Etruſci, & Vmbri ad Sutrium.

Q. Fabius Conſul magnam victoriam ad Sutrium obſeſſum retulit de Etruſcis, captis etiam eorum caſtris, iiſque per Cyminiam Syluam diſſipatis. Eâ victoriâ Romani retulere vndequadraginta militaria ſigna, atque eorum populationibus objecta eſt regio. Sed rediere mox cum Etruſcis Vmbri ad idem Sutrium, vbi Conſul eos ad noctis quartam vigiliam ſemiſopitos, & fatigatos oppreſſit tantâ clade, vt in ea ſexaginta hominum millia deſiderati perhibeantur. Ideò pacem Etruſci petiere, quibus induciæ 30. annorum datæ. In Samnio alter Conſul C. Marcius Rutilius Aliſas oppidum cepit, pugnauitque euentu dubio. Immò de eo quaſi deleto rumor perlatus Romam Dictatorem creandum curauit. Q. Fabius Dictatorem dixit inimicum ſuum L. Papirium Curſorem, ac patriæ tùm ſimultates ſuas condonauit.

In Samnio dubio euentu pugnatum.

OLYMP CXVII. *Mundi* Vrb.Cond.
ann.4. 3745. 445.

Victus Amilcar à Syracuſanis.

Acceperat à vatibus Amilcar ſe poſtridie Syracuſis cœnaturum; victus à paucis Syracuſanis impleuit omen, & hic interfectus eſt.

Agrigentini victi.

Agrigentini turbatæ per Pœnos Siciliæ reddere libertatem moliuntur duce Xenodico, nullo alio operæ pretio, quàm vt magna tentaſſe dicerentur. Agathocles in Africa militari ſeditione tantùm non occiditur; ſed ita milites placauit ſuos, vt Carthaginenſibus pergeret eſſe formidabilis.

Agathocles Pœnos in Africa vexare pergit.

Cleomenes Laced. moritur.

Cleomenes Rex Lacedæmoniorum moritur cum regnaſſet annis ſexaginta, menſibus decem, dominatu diuturniori, quàm illuſtriori.

Ptolemæus rem bene gerit.

Ptolemæus in Lyciâ, Pamphiliâ, Aſiâ minore vrbes incuriâ ducum ſuorum perditas recuperauit. Item alterum Ptolemæum Antigoni fratris filium, qui ad eum cum exercitu defecerat, ex Chalcide ad ſe vocatum in inſulam Cô perhumaniter excepit: mox vbi vidit inſoleſce-

re,

re, immò nouas res moliri miſit in carcerem, ibique cicutâ ſuſtulit, milites eius inter ſuos adſcripſit. Sic primùm vt de ſe benè meritum, deinde vti proditorem ſapienter excepit.

Huic conſilio affinis, immò ſuperior perfidiâ fuit Polyſpercon. Hic cum exercitu Herculem Alexandri M. & Barſynes filium regem conſtituere parans, oppoſitum ſibi Caſſandrum habuit. Cum eſſent in proximo caſtra, monuit Polyſperconta Caſſander videret ne ſuo capiti iuuenem Regem imponeret; & num ei ſatiùs eſſet, eo ſublato, ſecum Græciam, honoreſque partiri, ac ſibi nominatim retinere Pelopponeſum, cuius deſiderio hominem flagrare intelligebat. Itaque his permotus, atque inſuper grandi pecuniâ, Polyſpercon Regium juuenem perfidiosè ſuſtulit, vnde auctus exercitu, ac diuitiis, Peloponneſum per Bæotios adire tentauit, quò ſibi præcluſum iter deſperabundus intellexit.

Polyſpercon filium Alex. M. necat & illuditur à Caſſandro

Lyſimachiam hoc anno in Thraciæ Cherſonneſo condidit, & de ſuo nomine dixit Lyſimachus, in eo æmulatus magnum Alexandrum, & Caſſandrum, poſtea Seleucum, & Antigonum, habiturus imitatores.

Lyſimachia condita.

Romæ creatus anno ſuperiore à Q. Fabio Dictator Papyrius, hoc feliciter aduerſus Etruſcos, Samniteſque pugnauit. Etruſci ad lacum Vadimonis victi, etiam caſtra perdiderunt, præter gentis ſuæ florem. Idem quoque aduerſus Samnites præſtitit, cum priùs cum magiſtro Equitum ſuo C. Iunio depoſito pignore certaſſet, vter prior hoſtium cornu impelleret. Sammites igitur aureis & argenteis clypeis illuſtres, Romanam tantùm acuerunt fortitudinem. Hæcque ſcuta magnifica Dictatoris primùm triumphum Curſoris illuſtrarunt; deinde Argentarij ad exornandum forum conceſſa ſunt, ne ſemel Papyrius triumphaſſe videretur.

Victi Samnites à Papyrio. Clypeis ſuis Romam illuſtrarunt.

Fabius anni ſuperioris Conſul (hic enim ſuis Coſſ. caruit) reliquias Etruſcorum perſecutus

Perſia capta à Rom.

Peru-

Peruſiam ad deditionem compulit, Etruſcoſque omnes pacem petere compulit; dignuſque ſummo honore judicatus à Senatu, non minori gloriâ, licet minori pompâ triumphauit.

OLYMP. CXVIII.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 1.	3746.	446.

Agathocles Ophellam cædit & prædam Africanam perdit.

Agathocles Carthaginenſes iterum vicit, atque Ophellam regem Cyrenæorum ad ſe euocatum interemit; virum fortem, nec eo facto dignum. Tum quoque Bomilcar Carthagini tyrannidem affectans, à ſuis popularibus meritò cæſus eſt. Agathocles denique remittens in Siciliam naues, prædâ Punicâ onuſtas, audiit cum dolore diſſipatas eſſe, ac fluctibus hauſtas, ne de eius victoriis Siculi nimiùm ſuperbirent.

Ptolemæus Græcis fauet, vt ſibi habeat obſequentes.

Inceſſit cupido Ptolemæum reddere Græcis libertatem, eamque reuera nonnullis Græcanicis vrbibus reſtituit: mox tamen iiſdem infenſus quod frumentum, & pecuniam ſuppeditare recuſaſſent, cum Caſſandro fœdus iniit cuius intererat plurimùm Græcos ſeruitute in officio contineri. Sicyonem quoque, Andrum, & Corinthum ſuis præſidiis firmauit; idemque præſtitiſſet Halicarnaſſi, quam obſederat, niſi à Demetrio prohibitus eſſet. Sic igitur Ptolemæus volebat ſibi Græcos addictos eſſe, vt nihil ei denegarent, quod eſt apertâ ſeruitute deterius.

Cleopatram Caſſander cædit & magnificè ei parentat.

Cleopatram Philippi filiam ſororem Alexandri, ductam alias ab auunculo ſuo Alexandro Epirota Antigonus hoc anno cædi juſſit. Eius nuptias prenſabant Lyſimachus, & Caſſander; ſed eam quoque optabant Ptolemæus, & Antigonus, rati imperium Macedonicum eius dotem eſſe. Oderat illa Antigonum in cuius erat poteſtate & ad Ptolemæum Sardibus vbi ſeruabatur, fugere moliebatur. Quâ re cognitâ eam per præfectum Sardium juſſit interfici: & vt à ſe ſceleris ſuſpicionem amoliretur quaſdam eius domeſticas, quaſi necis eius autores plecti voluit, eique more regio cum magnâ doloris ſignifica-

ficatione parentauit. Sed erat apertius crimen, quàm vt vllo ſcelere, aut fictione tegeretur.

Q. Fabius tertiùm Conſul ſecundis aliquot prælijs in Samnio rem Romanam promouit, Marſoſque ac Pelignos tum primùm deficientes compreſſit. P. Decius Mus circumlato per totam Etruriam bello, coëgit eam fœdus poſtulare; ſed obtinuit hæc tantum annuas inducias, eaſque vnius anni ſtipendio & duabus tunicis in ſingulos milites redemptas. Vmbri tumquoque defecerunt, & tantas deſcripſerunt copias vt vrbi timeretur: itaque Decius ſponte, Fabius euocatus Romam accurrerunt: Verùm hoſtes majori apparatu, quàm virtute pugnarunt, ac victi pœnè ſine ſanguine ſe paratiores ad fugam, quàm ad prælium oſtenderunt.

Bellum in Samnio, & Etruria.

Vmbri deuicti.

OLYMP. CXVIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 2. 3747. 447.

Agatocles Vticam capit ac ſibi regium nomen vſurpat; filiumque ſuum Archagathum reliquit in Africâ, dum ipſe excurrit in Siciliam. Fortuna primùm Archagatho fauit, quam poſteà adeò aduerſam expertus eſt, vt patris auxilium implorare cogeretur. Redit igitur in Africam Agatocles; neque tamen ſuo filio fortunatior extitit: quare Archagatho in Africâ flatitiosè deſerto, in Siciliam cum altero filio redire parat. Verùm à militibus deprehenſus datur in vincula, vnde dimiſſus ex commiſeratione, miſerabilior in Siciliam fugit, liberis in Africa relictis, quos deſperati, atque proditi milites jugulauere. Viciſſim in Sicilia Agatocles militum liberos, & conjuges excarnificatas interficit; quo facto, neque ſe Regem, & pluſquàm tyrannum præbuit.

Agathocles primò felix in Africa, mox infeliciſſimus.

Antigonus ſtatuit reddere Græcis vrbibus libertatem, Athenienſes ipſos Caſſandri jugo oppreſſos eximere. Mittit itaque Epheſo Demetrium cum ingenti claſſe qui Pyræum ingreſſus proclamari juſſit per præconem Athenas liberas

Antigonus Athenas liberat, Atheniensium adulati.

liberas eſſe ; quare exceptus cum ingenti voluptate, ac propè inſtar numinis. Inde Munychiam capit, & exſcindit: fugit itaque Demetrius Phalereus Athenarum à Caſſandro præfectus ad Ptolemæum, fugit & Dinarchus non immeritò accuſatus. Decreuere igitur Athenienſes, vt is dies Targelionis 26. hoc eſt xj. Maij deinceps σωτήριος diceretur, ac populus in putidiſſimas, ac ſtolidiſſimas adulationes effudit ſeſe; propter quas irridendus etiam frumentum ab Antigono accepit, qui tum ineptas laudes ipſe ineptior carius emere viſus eſt.

Demetrius Cyprum occupat. Inde iubente patre, Demetrius in Cyprum claſſem conuertit, vbi multas cepit vrbes, ac Menelaum Ptolemæi fratrem inſulæ præfectum ad Salaminam vicit, immò & Ptolemæum ipſum, ad eius auxilium aduolantem; quare totâ inſulâ potitus eſt. Ideò Antigonus conceſſum ſibi ab Athenienſibus Regis nomen vſurpauit; quem imitati ſunt quoque Ptolemęus, victus licet, Caſſander, Seleucus, & Lyſimachus. Sicque nomen hoc Athenis ex adulatione natum, æmulatione per vniuerſum Græcorũ imperium effuſum eſt.

Roma hoc anno fortunata. Appius Claudius poſt cenſuram factus Conſul magnâ cum autoritate Rempub. adminiſtrauit. Eius collega L. Volumnius benignè militem tractans, multa aduerſus Salentinos prælia ſecunda fecit. Fabius Proconſul ad vrbem Alifas Samnites victos ſub iugum miſit, eorum autem ſocios ſub coronâ vendidit; Roma hoc anno domui militiæque fortunata fuit.

OLYMP. CXVIII. *Mundi* Vrb Cond.
ann. 3. 3748. 448.

Agathocles cum Pœnis paciſcitur. Agathocles peſſumdatis rebus ſuis, cum Dinocrate exulum duce pacem tentat componere: ſed hic ſperabat nimis, ille nimiùm abiectus erat, quàm vt conuenire poſſent. Itaque ad Carthaginienſes conuerſus Agathocles cum iis paciſcitur, ne duobus hoſtibus ſimul committi cogeretur.

Anti-

Antigonum nimis elatum hoc anno fortuna deſtituit. Nam perdidit natu minimum filium jam rebus gerendis idoneum, vtpote quem ante annos quatuor, aduerſus Phœnicem ducem in Helleſpontum miſerat. Expeditio item Ægyptiaca huius infœliciſſimè ceſſit. Cum enim 150. naues longas, & centum militares armaſſet quibus Demetrium præfecerat, eas immiſit in Ægyptum, vt oram legerent, in quâ ipſe ducebat exercitum pedeſtrem octoginta millium peditum, octo millium equitum cum 83. Elephantis. Sed claſſis illa parum opportuno ſoluens tempore, ac renitentibus nauarchis, tempeſtate diſſipata eſt; terreſtris exercitus quominus occuparet Ægyptum impeditus eſt Nilo reſtagnante. Quare cum jam commeatus tantis copiis deficeret, re infectâ Antigonus in Syriam retrocedere compulſus eſt, nihilque tanto hoc apparatu, totque ſumptibus perfecit, quàm vt contra ſe Seleucum, Caſſandrum, Lyſimachum territos Ptolemæi periculo, conjuratos armaret. *Antigonũ fortuna deſerit.*

Q. Marcius Tremulus Conſul contra Hernicos rebellantes miſſus eos deuicit, ac de iis triumphum & ſtatuam equeſtrem in foro ante ædem Caſtoris obtinuit. Contra Samnites qui Calatiam, & Soram expugnarant, atque in præſidiarios Romanos acerbè deſæuierant miſſus eſt eius collega P. Cornelius Aruina. Huic deuictis Hernicis, ſtatim Marcius ſuppetias tulit; ſed hunc nondum iunctum collegæ Samnites aggrediuntur. Cornelius de prælio, clamore, & puluere monitus, eorum perrumpit aciem, & caſtra expugnat, & incendit: fit vndique fuga, & cædes, quâ eorum triginta millia perierunt. Pacem ad Senatum remiſſi Samnites petere compulſi ſunt, vt pluribus eam precibus obtinerent. *Hernici & Samnites à Coſſ. victi.*

Carthaginienſes tertium fœdus renouant cum Romanis, quorum victoriæ licet continerentur Italiâ, fama tamen mare tranſuolabat, & penetrabat in Africam. *Tertiũ fœdus Pœnorum, cum Romanis.*

Aga-

OLYMP. CXVIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3749. 449.

Agathocles Dinocrati reconciliatur. Agathocles Dinocratem vincit, pacemque cum exulibus icit, ſed infidam: nam eos incautos opprimit, ac trucidat; Dinocrati autem verè reconciliatur, quem virum fortem agnouerat, & ſuis vtilem rebus, qualem eum reuerâ deinceps expertus eſt; indignum ſanè, qui tyranno famularetur.

Rhodij appetiti ab Antigono fortiter Demetrio reſiſtunt. Rhodii qui Antigono ad bellum Cyprium ſocietatem recuſarant, & Demetrium priuatum oſtenderant, per hunc bello appetuntur, ſed tot machinis tanta claſſe, vt lapidem illi mouerent omnem, quò vtrique reconciliarentur. Reiecti confugiunt ad auxilia Ptolemæi, Caſſandri, ac Lyſimachi; & quod omni auxilio potentiùs fuit, ſeſe acriter defendunt. Vrbs numquam oppugnata grauiùs, numquam fortiùs propugnata; numquam machinæ plures, & grandiores verberarunt muros, numquam euerſæ munitiones diligentius reperatæ ſunt; numquam ferro & igne in prælijs naualibus certatum peritiùs, & obſtinatiùs. Itaque in annum ſequentem protracta eſt obſidio, in quâ plus accipiebat damni Demetrius, quàm inferebat.

Samnites victi. In Italia victi Samnites à duobus Conſulibus L. Poſtumio, & T. Minutio, qui tandiu ſeruabant pacem, quandiu repugnare non poterant, nec eam petebant, niſi vt ad nouum bellum repararent vires. Hoc quoque anno Herculis ſimulacrum ingens erectum in Capitolio, huic Deo venerationem attulit, templo ornamentum.

OLYMP. CXIX. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3750. 450.

Liparam Agathocles expilat. Liparam diripit exſcenſione factâ, captaque vrbe Agathocles, vbi etiam Deorum omnia fana diripuit. Spoliis profanis & ſacris impleuit naues, quæ tempeſtate disiectæ oſtenderunt etiā falſa ſacrilegia, ſemper ſacrilegis nocuiſſe.

Pergit

Pergit in oppugnatione Rhodi Demetrius, atque inditum ſibi πολιορκητοῦ nomen vanum non eſſe cupit. Itaque nouas machinas excogitat, & tam crebris aſſultibus inuadit vrbem, vt niſi recepiſſet à Ptolemæo auxilia, huic ceſſura videretur. Cum itaque ab ea oppugnatione reuocaretur à patre Demetrius, & pacem Rhodiis ſuaderet Ptolemæus, & ſeſe legati Athenienſes pacis ſequeſtros offerrent, ea inita eſt honeſtis conditionibus, vt ſcilicet Rhodij cum Antigono armorum ſocietatem iurarent, niſi Ptolemæus appeteretur bello, centumque ipſi obſides darent. Rhodij conſentiente Ammone, Ptolemæum vindicem ſuum diuinis honoribus proſecuti ſunt, & excitarunt ingentem illum Coloſſum Solis 70. cubitorum, longè quàm ipſa Rhodus fuit, memorabiliorem, qui & vrbi fuit ornamento, & ſecundùm aliquos recentiores Græcos, vrbi nomen impoſuit.

Cum Rodiis pacem facit Demetrius.

Coloſſus excitatus Rhodi.

Demetrius imperante Antigono ad liberandas Græcas ciuitates animum appulit, vt Græcos ſibi beneuolos redderet; neque tantùm in Aſiâ, ſed & in Europâ omnia poſſet.

Demetrius Græcis fauere iubetur à patre.

Tum Seleucus in Syriâ Anthiochiam, Laodiceam, Apameam, Edeſſam, Pellam, aut conſtruxit, aut ampliauit; atque ita ſuam firmauit Syriam, vt inde non poſſet ab æmulis facilè dimoueri, princeps ex æquo fortis, & callidus: Antiochiam tamen ad eius regni annum 12. differt Euſebius, & Olymp. cxix. an. 4.

Seleucus in Syria multas vrbes cōdit.

Samnites priſtinum fœdus tam ſæpe à ſe violatum per Romanos acceperunt hoc anno: quo Æqui pertæſi diuturnæ pacis aduerſus eoſdem Rom. rebellarunt, Duo Conſules P. Sulpitius Auerrio, & P. Sempronius Sophus eorum vrbes quadraginta & vnam diebus 60. occuparunt: quare permoti vicini Marrucini, Marſi, Peligni, Ferentani Romano fœderi adſcribi petierunt, & obtinuerunt.

Samnites aliique populi pacem à Ro. obtinent victi Æquis.

Tum etiam primùm C. Flauius Appij Scriba Faſtos

Faſti populo Ro. propoſiti.

aſtos in foro propoſuit populo ; ideò Aedilis Curulis factus ædem Concordiæ, magna nobilitatis inuidiâ, ac dolore dedicauit. Tum quoque Fabius propter forenſem turbam in quatuor conjectam tribus, Maximi cognomen abſtulit, induſtriæ ſuæ, populo ſalutaris, monimentum.

Galli in Ro. immiſſi. Denique hoc anno Gallos Tranſalpinos Ciſalpinis poſt triginta annorum fœdus in Romanorum fines immiſſos ſcribit Polybius ; quod iiſdem Romanis ad obtinendam Galliam illam Togatam iter aperuit.

CAPVT VI.

DECAS SEXTA.

Ab anno 3750. *ad* 3760.

OLYMP. CXIX.	*Mundi*	Vrb Cond.
ann. 2.	3751.	451.

Caſſander fugatur à Demetrio. CASSANDER tum vrgebat Athenas ; ad hujus vrbis auxilium venit Demetrius cum 330. nauibus, & Caſſandrum ad Thermopylas vſque fugat : quando & Macedonum ſex millia ad eundem tranſierunt. In reditu libertatem vrbibus reddidit, Heracleam aſſeruit ſibi, duo præſidia Philen, & Panacton recipit quæ reddidit Athenienſibus antiquis poſſeſſoribus: vnde turpes horum in Demetrium adulationes, qui tum Arcem Mineruæ caſtiſſimæ ſedem homini impuriſſimo, & meretriciis amoribus addictiſſimo hoſpitium aſſignarunt. Sicyoniis quoque libertatem reddidit, qui vrbem ſuam aliò translatam Demetriadem, nominarunt. Dejecit quoque Ptolemęi præſidia ex arcibus Corinthi, Syſiphio, & Acrocorintho ; at Corinthii eius præſidium habere maluerunt, quandiu in armis Caſſander eſſet, ſine quo vix tuti forent.

Athenienſium in Demetrium adulatio.

Cleo-

Cleonymus à Tarentinis contra Lucanos, & Romanos accitus, illos deuicit; immò & Tarentum quod tum rebellarat expugnauit. Oblatam quoque à Caſſandro, & Demetrio amicitiam reſpuit, tumidior quam huius temporis Spartanorum & Græcorum conditio pateretur. *Cleonymus euoca- tur à Tarentinis.*

A Romanis deductæ ſunt Coloniæ Soram, Albam, & in Aequos. In vmbria occuparunt ingentem ſpeluncam latrones, vnde vicinas prouincias populabantur, multoſque interimebant: ſed altero aditu ſpeluncæ reperto, & vtriſque faucibus admotus ignis, aut fumo ſuffocauit incluſos, aut erumpentes exuſſit, digno planè graſſatorum ſupplicio. *Coloniæ deductæ.* *Spelunca lat.o. à Rom. capta.*

OLYMP. CXIX. *Mundi* Vrb. Cond.
ann 3. 3752. 452.

Cum Caſſandri res malè procederent, ac tot vrbes non in Græciâ modò, ſed & Macedoniâ is perdidiſſet, pacem Antigonum rogat, ſed repellitur. Itaque ſe Ptolemæo, Seleuco, Lyſimacho aduerſus communem hoſtem conjungit. Præmittitur in Aſiam à Caſſandro Lyſimachus, vbi ſibi multas vrbes aſſeruit, eripuitque Antigono. Tum Demetrius in ſua Demetriade, ſeu Sicyone noua morabatur: hic ſe in Græcorum Comitiis, vt olim Philippus, & Alexander, Ducem Græciæ curauit eligendum. Tum etiam ſacris Eleuſiniis initiatus, impiè iiſdem illuſit: Et cum ducenta quinquaginta Talenta ab Athenienſibus extorſiſſet ſatis atrociter, ea in Laniam ac reliquas meretrices ſuas effudit, cum legitimâ indignatione eorum à quibus hæc fuerat expreſſa pecùnia. Euocatus igitur à patre componit pacem coactam cum Caſſandro, qui ex eâ multùm ſperabat: neque verò expectatione ſuâ deluſus eſt: multæ enim vrbes Græciæ ejurato Demetrio, ei ſe dediderunt. Quare nihil jam indigens magnis copiis Pliſtarchum ducem mittit in Aſiam cum duodecim peditum millibus, & equitibus quingentis, quæ omnia in *Caſſandri res malè ſe habent.* *Demetrius inſoleſcit.* *Multæ vrbes ſe Caſſandro dedunt.* *Demetrius perdit vsque vnes.*

in tranſitu partim ab hoſte, partim tempeſtate perdidit Pliſtarchus, ipſeque naufragus inſiſtens tabulæ ægrè ad Lyſimachum appulit, & nocens, & infortunatus.

Cleonymus repreſſus à Rom naufragio etiam à Diis mulctatus.

De Æquis Coloniam detrectantibus C. Iunius Bubulcus diebus octo domitis, triumphauit. Dedicauit & Salutis ædem votam à ſe Conſule, locatam à ſe Cenſore. C. Æmilius Conſul profectus eſt aduerſus Cleonymum, qui Thurias Salentinorum vrbem ceperat; eamque tam facilè perdidit, quàm expugnarat, coactus ergo repetere claſſem, ad Patauina littora prædabundus peruenit, ac malè acceptus ab Henetis rediit ad Corcyram cum quintâ duntaxat parte ſuarum copiarum, reliquis bello, vel tempeſtate abſumptis: ita faſtus eius ab hominibus, Deoque repreſſus fuit.

OLYMP. CXIX. ann. 4. *Mundi* 3753. Vrb. Cond. 453.

Duces Alex. inter ſe pugnãt victus & cæſus Antigonus.

Pugnarunt inter ſe ſucceſſores Alexandri, hinc Antigonus, & Demetrius cũm 70. peditum, equitum decem millibus, elephantis 75. & tum fuit in eorum caſtris Pyrrhus cujus ſororem Demetrius duxerat: inde Seleucus, Lyſimachus, Caſſander, Ptolemæus cum ſeptuaginta quinque, peditum, equitum decem millibus, Elephantis quadringentis, curribus bellicis centum viginti. Decertatum porrò ad Ipſum Phrygiæ, vbi culpâ Demetrij, pater eius Antigonus victus eſt, & cæſus. Fugit Demetrius Epheſum, deinde in Græciam, vbi repulſus eſt ab adulatoribus

Demetrius excluſus Athenis.

ſuis Athenienſibus, qui ei Megaram remiſerunt vxorem Deidamiam, & claſſem cum inſigni notâ leuitatis, & ingrati animi, quandoquidem is non reciperetur eorum mœnibus, quem antea cælo dignum judicarant.

Antiochia condita.

Hoc anno ſtatuta vulgò ponitur Antiochia Syriæ ad fluuium Orontem, primùm condita ab Antigono, dictaque Antigonia, deinde à Seleuco in gratiam Antiochi patris, qui ſub Phi-

lippo

lippo Alexandri M. patre illuſtris fuerat, & hæc demum facta eſt Syriæ, adeoque totius Orientis Metropolis.

Dictatores duo hoc anno Rempublicam adminiſtrarunt Romæ. Q. Fabius Marſos vno prælio deuicit & ad pacem compulit. Eius magiſter equitum abſente Dictatore cum aliquid damni paſſus eſſet in Etruria, creatus eſt Dictator M. Valerius Coruinus, qui Tuſcos ad pacem petendam coëgit; petierunt illi quidem, at induciæ tantùm datæ, & multa iis à M. Valerio irrogari juſſa, vt ex pœnâ; culpam agnoſcerent. *Duo hoc anno Romæ Dictatores.*

OLYMP. CXX. *ann.* I. *Mundi* 3754. Vrb. Cond. 454.

Agathocles Corcyram a Caſſandro obſeſſam liberat vniuerſâ Macedonum claſſe inflammatâ. Quâ de expeditione rediens in Siciliam incidit in mercenarios milites, à quibus erant filii eius in Africâ jugulati, quos omnes interficit, eorumque ſanguine manibus cæſorum litat. *Agathocl Corcyram ſeruat, & mercenarios cædit*

Demetrius relicto in Macedoniâ Pyrrho Thraciam Cherſoneſum Lyſimachi ditionem populatur. Illius filiam Stratonicem Seleucus vxorem petit, ſicque ei reconciliatur; Demetrius viciſſim accipit vxorem Ptolemaïdem filiam Ptolemæi, fitque ex eius hoſte gener. Seleucus autem & Demetrius in Ciliciâ verſantur tantâ inter ſe amoris, & fiduciæ ſignificatione, vt fœdus eorum æternum crederetur. Hanc autem prouinciam occupauit vniuerſam Demetrius, ejecto Pliſtarcho, qui eam Caſſandri fratris nomine tenebat; ſed vt Caſſandrum leniret vtcumque, miſit ad eum Philam vxorem quæ hoc factum purgaret ſuum. Ciliciæ autem auidus Seleucus eam genero ſuo petijt; cujus repulſam paſſus, poſtulauit Tyrum, & Sidonem quas non impetrauit; neque enim paſſus eſt Demetrius Stratonices pulcritudinem, atque recentis ſponſæ calentem amorem rebus ſuis *Demetrius, & Seleucus reconciliati*

Aſiaticis incommodare, Rex melior, quàm gener.

Sacerdotia plebi communicata. Romæ ex Dictatore factus eſt Conſul M. Valerius Coruinus; quando de Sacerdotiis plebi communicandis actum eſt. Contenderunt de hoc negotio inter ſe Appius Claudius, & P. Decius, ſatis vehementer dum hic plebi fauet, ille reluctatur. Tandem nihilominus perlata lex, ac primis quatuor auguribus additi quinque alij de plebe, ac quatuor veteribus Pontificibus quatuor noui plebei; vt deinceps dignitates omnes tam prophanæ, quam ſacræ eſſent plebi, patribuſque communes.

OLYMP CXX.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 2.	3755.	455.

Agathocles tentat Italiam. Agathocles vir inquietiſſimæ fortitudinis trajicit in Italiam & Crotonem expugnat; vbique meliorem fortunam quærens, qui ſæpe fuerat aduerſam expertus.

Demetrius Athenas obſidet. Demetrius Athenas obſidet, quam tum occupabat Lechares ad Tyrannidem prouectus à Caſſandro, & quam etiam exercebat impotentiſſimè. In eâ obſidione Demetrius tam multas naues amiſit tempeſtate, vt eam ſoluere cogeretur, ac reparare claſſem; quo tempore data quies aliqua Athenienſibus ab externo hoſte, dum internus, & tyrannus atrociùs deſæuiret.

Colonia Narnia, antea Nequinũ. In Italiâ Nequinum fruſtra antea obſeſſum, à Coſſ. hoc anno proditione captum eſt, ibique noua Colonia impoſita, quæ à fluuio præterfluẽte dicta eſt deinceps Narnia, cuius ciues dicti Narnienſes, & Nequinates. In Etruriâ T. Manlius effuſus equo ceſpitante interiit, cui ſuffectus eſt M. Valerius Coruinus: is aduentu ſuo Etruſcos ita compreſſit, vt eorum nemo prodire auderet, licet eorum villæ inflammarentur.

Galli Etruſcos fallunt. Porrò Galli Paulò ante iiſdem Etruſcis juncti fuerant, & pecuniam acceperant, vt communibus armis Romanos aggrederentur: ſed ea pecuniâ receptâ, varios prætextus cauſati, redierunt

runt in patriam ſuam, vbi eam partiti non iure, ſed armis, ipſi à ſe violatæ fidei pœnas exegerunt.

OLYMP. CXX. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3756. 456.

Hoc anno Caſſander regni ſui vndevigeſimo ex hydrope obijt, vermibus etiam ex eius corpore ſcaturientibus, homo ſceleratus ac perfidus, multarumque perduellionum reus, quæ in eius quoque familiam mox vindicatæ ſunt. Reliquit tres liberos ex Theſſalonicâ vxore Philippum, Antipatrum, & Alexandrum, omnes immaturo funere ſublatos, ne eius libereſſet genus, qui familiæ ſuæ dignitatem tot cædibus, etiam Regiis ſubſtruxerat. *Obit Caſſander ex Hydrope.*

Ei demortuo ſucceſſit natu maximus Philippus Macedoniæ Regum à Carano vigeſimus ſextus, qui vix toto anno regnum tenuit, ad quod propter corporis imbecillitatem parum idoneus erat. *Philippus ſuccedit Caſſandro.*

Bellum contra Samnites renouatum propter Lucanos, qui ſe Romanis dediderunt, oblatis etiam pueris nobiliſſimis ex quaque ciuitate, vt fidem ſeruare cogerentur. Ab iis igitur, vti ſociis abſtinere Samnites juſſi; quod cum neglexiſſent appetiti ſunt bello à Cneo Fuluio, qui eos ad Rouianum ingenti prælio fudit, ac captis aliquot vrbibus de iiſdem triumphauit. Alteri Conſuli L. Cornelio Sciploni obtigerat Etruria; hic ad Volaterras cum Tuſcis pugnauit toto die; noctu fugientes hoſtes, ſe cum caſtris reliquiſſe Romanis victoriam demonſtrarunt. *Bellum Samniticum renouatur ob Lucanos ſocios.* *Victi Tuſci ad Volateras.*

OLYMP. CXX. *Mundi* Vrb. Cond.
ann 4. 3757. 457.

Demetrius iterum Athenas obſidet, & toto anno durauit obſidio; quando Epicurus inter amicos fabas diſtribuit, oſtenditque ſe non conſtituere felicitatem in corporis voluptatibus, ſed animi. *Demetrius iterum Athen. obſidet.*

Mortuus eſt tum Philippus Macedonum Rex *Antipater, & Alex. ſuccedunt fratri ſuo Philippo.*

P 2 ex

ex tabe, quâ ſenſim exeſus eſt. Succeſſerunt ei duo fratres Antipater, & Alexander, ſed minus conjuncti ſanguine, quàm odio diſcordes. Illi debebatur regnum, huic id procurabat mater Theſſalonica, quam ideo interemit Antipater, mortem per vbera materna nequicquam deprecantem. Conatus etiam depellere ex Macedonia Alexandrum, at is vt vlciſceretur matrem, ac imperium ſibi retineret magnas in hoc regno Tragœdias concitauit, quarum ipſe demum primaria perſona fuit.

Victi Samnites ab vtroque Coſſ. Romæ Fabius inuitus Conſul creatus, recuſauit magiſtratum, niſi ſibi collega P. Decius Mus adjungeretur. Ambo in Samnium progreſſi magnam agris vaſtitatem intulerunt: Samnites ſæpe in inſidias eos pertrahere ſunt conati, quæ tamen ſolerter vitatæ ſunt. Tandem ventum ad decretorium certamen, in quo non ceſſere Samnites, niſi fraude circumuenti, objecit enim iis Fabius turmas, quas ſimulauit eſſe collegam ſuum cum copiis; quibus viſis ne inter duos clauderentur exercitus, effusè fugerunt. Hos ſubinde ambo Conſules ſubſecuti Margantiam iis, Romuleam, ac Ferentinum vrbes eripuerunt, tantamque hominum multitudinem ſuſtulerunt, vt Samnitium variis temporibus cæſorum numerus, merito à quibuſdam emunctæ naris, in dubium reuocetur.

OLYMP. CXXI.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 1	3758.	458.

Athenienſes ſeſe Demetrio dedunt. Athenæ ingenti fame à Demetrio preſſæ ſunt ex quo gubernatorem nauis frumentum in vrbem deuehentis ex malo ſuſpendi juſſit. Centum quinquaginta naues Ptolemæi circa Æginam, ſpem aliquam obſeſſis fecerant; ſed cum eæ non eſſent auſæ cum Demetrianis pluribus confligere, ſpes illa ſtatim euanuit. Abierunt illæ naues in Cyprum vt eam inſulam eriperent Demetrio, ſicque ei majori cum Ptolemæi fructu nocerent. His auditis Leochares fugit ex

vrbe:

vrbe: deſerti Athenienſes & enecti fame ſeſe per legatos Demetrio dedunt, a quo tamen acerbè ſicut expectabant, tractati non ſunt, immò frumentum ab eo, & ſolatium famis acceperunt, ſed cum eo via præſidia Muſeum, Munychiam, & Pyræum, vt etiam ſi maximè vellent, rebellare non poſſent, quod Athenis neceſſarium, olim amantiſſimus patriæ Phocion arbitrabatur.

Alexãder euocat Demetriũ mox Pyrrhum.

Alexander euocat ex Græcia Demetrium aduerſus Antipatrum; mox eo cunctante, ob Spartanam obſidionem, accerſit ex Epiro Pyrrhum. Is aliquot vrbes occupat Macedoniæ, quas auxilij ſui pretium reſeruat ſibi. Nec enim ægrè carebat vrbibus Alexander, dummodo Antipatro fratri eriperentur.

Samnites in Tuſcia, & Patria ſua vincuntur.

Samnites à Proconſule Decio ex Samnio pulſi in Etruriam veniunt, & Etruſcos ad bellum contra Rom. accendunt. Horum exulum dux erat Gellius Egnatius. Contra eos miſſus eſt Appius Claudius, qui cum militibus non placeret, euocarunt ipſi ex Samnio collegam eius Volumnium; is collegæ aduentus Appio ingratiſſimus accidit. Nihilominus hæc contentio inter Conſules effecit, vt ambo contra hoſtes fortius depugnarent, & Etruſcos cum ſuis auxiliatoribus vincerent. Igitur redeunt in patriam Samnites eodem duce, & Campaniam in itinere populantur: eos inſecutus Volumnius reperit in agro Caleno prædis graues; inuadit ac diſſipat cæſis eorum ſex millibus, cum captiui in eos arma conuertiſſent. Capti 500. cum Egnatio, præda recepta dominis legitimis reſtituta eſt; Samnites & in patria, & extra patriam fuerunt infelices.

OLYMP. CXXI. ann. 2.	*Mundi* 3759.	Vrb. Cond. 459.

Pyrrhi exordium.

Velleius Paterculus ab hoc anno Pyrrhi regnum exorditur, videlicet quando vrbibus ali-

quot Macedoniæ occupatis, & ſibi ab Alexandro datis aliquid potuit.

Demetrius in Macedoniam vocatus ab Alexandro.

Antequam veniret in Macedoniam Demetrius captis Athenis, Spartanos appetebat bello, eorumque Regem Archidamum ad Mantineam vicerat, & iterum ad Spartam, jamque eâ premebat obſidione Spartam, vt mox deditionem factura videretur, cum crebris Alexandri litteris euocatus, Macedoniæ dominus, quàm Spartæ maluit eſſe; itaque ad eum cum magnis copiis perrexit. Alij obſidionem ſolutam volunt, ob Cyprum à Ptolemæo totam pœnè captam, & obſeſſam Salaminam, in qua vxorem, & liberos ſuos reliquerat. Hoc certum eum hoc anno in Macedoniam ingreſſum eſſe, cuius duo Reges diſtracti Antipater fautorem habebat Lyſimachum Thraciæ Regem Socerum ſuum, Alexander vindicem nactus erat Pyrrhum jam aliquot oppidorum Macedonicorum dominum.

Alexander, & Antipater reconciliari volunt ſeriùs.

Quæ cum attentè perpenderet Lyſimachus, & aliunde aduentare in Alexandri auxilium Demetrium audiuiſſet, ſuaſit Antipatro, vt cum fratre paciſceretur potiùs regni ſui patre, quàm hoſtibus ſuis Pyrrho Demetrioque ad totum prodi ſineret. Et jam coaleſcebat inter fratres amicitia, cum eam aduentus Demetrij abrupit. Huic obuiam venit Alexander Dion vſque, ſuſcepitque perhonorificè; at rogauit vltra pergere ne grauaretur, neque enim eius præſentiâ ſe jam indigere. At is qui non juuare Macedoniam ſed occupare decreuerat, de induſtria traxit moras, oſtenditque potentes illos auxiliatores eſſe ſemper infirmis principibus metuendos.

Hic annus vidit Coſſ. Romæ Q. Fabium quintùm, & P. Decium Murem amantiſſimos collegas duos, & hunc illo ſibi iterum dari voluit, cum Volumnius continuandus offerretur. Volumnio igitur in Samnites imperio prorogatum eſt, ambo Conſules in Etruriam perrexere cum auditum eſſet L. Scipionem Proprætorem

cùm

tum vnâ legione in agro Cluſino à Senonibus Gallis ita cæſum eſſe, vt ne nuncius quidem cladis huius ſupereſſet: Conjunxere autem copias ſuas Etruſci, Vmbri, Samnites, Galli, contra quos omnes in agro Sentinati à Coſſ. certatum In prælio cum nutaret acies Romana, & jam aliqui fugerent Decius exemplo patris & aui ſe & hoſtes Diis manibus deuouit, & multorum appetitus telis non inultus occubuit. Fabius Etruſcos & reliquos fugere compulit; Gallos ſtantes adhuc nuncupato Ioui voto à tergo adortus diſſipauit. Iuuentum cadauer Decij eo quo decebat modo Conſulem, & hæreditario more deuotum, à victore exercitu concrematum eſt. Cæſa hoc prælio dicuntur fuiſſe hoſtium viginti quinque millia. Polybius vocat hanc quartam Gallo expeditionem; Diodorus ait in ea irruptione, Gallorum centum millia periiſſe. Idem Fabius paulò poſt Peruſinos agrum Romanum deprædantes deleuit, cæſis eorum millibus quatuor, & quingentis, captis 1740. qui ſub coronâ vænierunt, pecunia inde redacta, militi diſtributa eſt. Volumnius, & Appius quoque Samnitium ſedecim millia ceciderunt, ceperunt bis mille ſeptingentos; vt mirum ſit aliquem ſuperſtitem fuiſſe poſt vndequinginta annorum tot iteratas clades.

Decius ſe deuouet, vincuntur Etruſci, Vmbri, Samnites, Galli.

OLYMP. CXXI. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*3. 3760. 460.

Demetrius & Alexander ſibi inuicem ſtruunt inſidias, vt Plutarchus innuit. Et verò hic illum perdere decreuerat in conuiuio, ſed cum Demetrius plures ſecum adduxiſſet vmbras, appoſiti percuſſores deterriti ſunt. Diſcedere ergò parat hic ex Macedoniâ, eumq; Lariſſam vſque Theſſaliæ proſequitur Alexander, qui hic necatus videtur fuiſſe. Macedonas conſternatos ſibique ab eius copiis metuentes oratione confirmat Demetrius; eiſque perſuadet vt ejecto Antipatro Matricida, ſe in Regem eligant, quod

Demetri. cæſo Alex. regnat in Macedon.

& factum. Itaque Demetrius Rex 26. Macedonum à Carano renunciatur, ibique ſex regnauit annis Antipater ad Lyſimachum ſocerum fugit, regnumque Pyrrho & Demetrio relinquit, de eo poſteà certaturis.

Ptolemaus cũ Demetrio liberalitate pugnat.

Ptolemæus remittit ad Demetrium vxorem ſuam, ac liberos, quos expugnatâ Salaminâ in Cypro ceperat, agere ſemper honeſtiſſimè, & de gloria potiùs ac dignitate quàm de diuitiis, & agris ſolitus contendere.

Seleucus dat vxorẽ ſuam Antigono filio ſuo.

Hoc item anno Seleucus vxorem ſuam Stratonicem, dedit Antigono filio ſuo, qui eam deperibat vxorem. Hunc amorem deprehendit Eraſiſtratus medicus, venam ægri præſente hac fœminâ contingens. Neque tantum pater præuigno dedit vxorem nouercam ſuam, ſed & regni partem, quæ duo ſibi eripi mariti, & reges minimè ſolent.

In Samnio, & Etruria vario euẽtu à Ro. pugnatum.

Duo Conſules L. Puſtumius Megillus, & M. Attilius Regulus ambo in Samnium profecti. Ægrotante Poſtumio Attilius ducentos triginta è ſuis cum Opimio Quæſtore perdidit: Ideò maturat iter vix recreatus è morbo Poſtumius, & occupat Milioniam vrbem, ac vaſtat, cum multis aliis oppidis. Attilius ad Luceriam pugnauit dubio certamine, immò fugiente Rom. milite donec ædem vouit Ioui Statori tunc enim victor 7300. Samnites ſub jugum miſit, & tamen negatus eſt ei triumphus quod Romanorum ſeptem millia in acie cecidiſſent Poſtumius in Etruriâ quoque feliciter pugnauit, tumque datæ induciæ quadraginta annorum Peruſiæ, Volſinio, Aretio, Tuſcis vrbibus: obtinuit tamen triumphum ægrè à plebe, ſibi præciſè negatum à patribus, quod eius victoriæ Cadmeas ſapere viderentur.

CA-

CAPVT VII.

DECAS SEPTIMA.

Ab anno 3760. ad 3770.

OLYMP. CXXI. *ann.*4. *Mundi* 3761. Vrb.Cond. 461.

AGATHOCLES iterum tranſmittit in Italiam, & Bruttios depopulatus vrbem Hipponiatarum capit, acceptiſque obſidibus in Siciliam redit. At Bruttij, recuperatis obſidibus, eius præſidium deleuerunt, & inutilem reddiderunt expeditionem. *Agathocles in Bruttios mouet.*

Demetrius exules omnes Athenas hoc anno redire paſſus eſt, inter quos Dinarchus patriam quoque reuiſit ſuam, vir magnæ, ſed ſeditioſæ facundiæ. *Demetrius exules Athenas redire ſinit.*

Thebani aduerſus Demetrium rebellarunt, ſuadente, & opem iis ferente Cleonymo, Acrotati Lacedæmoniorum Regis fratre, & Arei Regis patruo: quam rebellionem fouit quoque Piſides Theſpienſis. Verùm ad Thebas oppugnandas ſtatim accurrit Demetrius, & iis machinis, quorum ſcientiſſimus erat, verberauit vrbem, vt eius mœnibus diffidens Cleonymus effugeret. Sic tandem preſſa ciuitas, ne vi caperetur, ſe dedidit, in quam, vltra exactionem pecuniæ victor non ſæuiit. Impoſuit tamen huic præſidium, & Ἁρμοστὴν Hieronymum Cardianum hiſtoricum: immò & Piſidem Theſpis captum Polemarchum creauit, tam vtilem ſibi amicum fore ratus, quàm pernicioſum hoſtem expertus erat. *Thebæ rebellans & capiuntur à Demetrio.*

Lyſimachus intereà cæteris vrbibus Macedoniæ quibus potiebatur cũ Demetrio paciſcitur, quoniam per Dromichetem Getarum Regem, à Septentrione premebatur. Quam vrbium ſuarum *Lyſimachus paciſcitur cum Demetrio, & generũ necat.*

proditionem cùm moleſtiùs quereretur Antipater, & querelis eius vxor Eurydice lacrymas admiſceret, importunos hoſce queſtus generi ſui morte repreſſit immanis ſocer: ſicque Caſſandri hominis crudeliſſimi familia, crudelitate extincta fuit.

Menander moritur. Obiit & hoc anno Menander Poëta Comicus diſcipulus Theophraſti homo mulieroſus, ac Salax, & cujus fabulas, amatoriis rebus aſperſas, periiſſe nihil pudicitia doleat.

Victi ad Aquiloniã Samnites à Papyrio Conſul L. Papyrius Curſor, Filius L. Papyrij quinquies Conſulis, tum glorioſam de Samnitibus victoriam retulit. Conuenerant ij ad Aquiloniam quadraginta hominum millia, ex quibus millia ſedecim, emiſſo ad aras juramento, ſe nonniſi victores è prælio redituros jurauerant, aſſumpto etiam peculiari veſtimento lineo, vnde legio linteata dicebantur. *Legio linteata.* Verùm Romanus execrationem iſtam ſuâ fortitudine vicit, & artem addidit virtuti: Spurium enim Naucium apparere juſſit ex vicino colle Papyrius, quem mentitus eſt, collegam Caruilium, ad ſe capto oppido Cominio properantem. Ad huius aſpectum fugere omnes, etiam linteati ſuæ obliti religionis Cædes pluſquam triginta millium fuit, capta ſigna 97. milites 3870. Interea Caruilius verè cepit Amiternum, Cominium expugnauit, & incendit, cum Aquiloniâ, cæſis vtrobique multis armatorum millibus. Nec apud Samnites tantùm Sp. Caruilius, ſed & apud Etruſcos feliciter pugnauit, eoſque rebellantes domuit. Ambo Conſules triumpharunt: Papyrius votam à Patre ædem Quirini dedicauit, & Samnitium pulcherrimis ſpoliis reddidit illuſtriorem. Huic etiam addidit Horologium Solare, quod Romanorum detinuit oculos, tum rerum omnium, præterquam bellandi rudes. *Horologiũ Solare Romæ.*

OLYMP. CXXII.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 1.	3762.	462.

Lyſimachus cum Dromichete Getarum rege

pugnat

pugnat infeliciter, & capitur. Liberatur operâ ſui filij Agathoclis eâ lege, vt quæ trans Iſtrum eſſent relinquerentur Getis. Demetrius auditâ clade Lyſimachi ad Thraciam ſibi vindicandam properabat: verùm audiit & ſolutum Lyſimachum, & contra ſe Bœotios rebellaſſe. Itaque furoris plenus in eos redit; inuenit tamen jam acie victos ab Antigono filio; itaque ipſe vrbem obſidet. Sed aliunde Theſſaliam eius ditionem depopulatur Pyrrhus Epirota: quod non ferendum ratus relicto ante Thebas Antigono, ipſe contra populatorem pergit, ac fugere compellit, & ne rediret, relinquit in Theſſaliâ præſidium; ipſe magnis itineribus venit ad vrbem obſeſſam. Cum illa oppugnaretur fortiter, fortiùs propugnaretur, multos amiſit è ſuis, fruſtra ingemiſcente Antigono: ſed adhuc damno majore perrexit. Dum enim non Imperatorem agit modò, ſed militem, ſagittâ vulneratus in collo, vitæ periculum adiit. Tandem admotis pluribus machinis, & eâ maximè quam ἀντονομαςικῶς Hellepolin appellabat, Thebas ad deditionem compulit. In Thebâno expectantes extrema quæque verbis magis, quàm factis ſæuiit. Tredecim tantùm interemit, paucos expulit, reliquis pepercit. Quæ facilitas in Græcos leuiſſimos homines, ei plurimùm nocuit.

Lyſimachus capitur à Getis.

Demetrius Thebas iterum expugnat.

Fabius Gurges malè pugnauit hoc anno cum Samnitibus, adeò vt exercitu diſſipato, cæſis tribus Romanorum millibus clam in vrbem refugeret. Feliciùs eius collega Iunius Brutus Scæua Faliſcos repreſſit operâ Spurij Caruilij ex Conſulis.

Fabius Gurges malè pugnat in Samnites.

Tum peſtilentiâ Romæ ſæuiente, conſulti libri Sibyllini monuerunt acerſendum eſſe in vrbem Aeſculapium; quod illicò factum: ſed accedit & alia litteraria peſtis, deficiente hic Liuij Decade ſecundâ; quam intercidiſſe cum aliquot aliis, ſatis doleri non poteſt.

Ob peſtem acceſſitur in vrbem Æſculapius.

OLYMP. CXXII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 2. 3763. 463.

Demetrius in bellis non ſatis conſtans.

Demetrius hoc anno Pythia celebrauit Athenis, Ætolis huic aditum Delphos prohibentibus: Quapropter ſtatim in eos mouet, atque Ætoliam, longè, lateque populatur. Et quoniam paulò ante Theſſaliam Pyrrhus populatus erat, Demetrius ei repoſiturus vicem Epirum ingreditur, relicto in Aetoliâ Pantaucho duce fortiſſimo. Pyrrhus Pantauchum inuadit, & cum eo ſingulari certamine dimicat. Erat Pantauchus corporis, & animi viribus inclytus; Is tamen duobus acceptis vulneribus, vnoque tantùm repoſito proſtratus eſt, & ægrè ex Pyrri manibus, per ſuos amicos ereptus. Interea Demetrius ægrotauit; Pyrrhuſque Macedoniam prædonis inſtar ingreſſus Edeſſam vſque, per Demetrianos duces repulſus eſt. Conualeſcens Demetrius cum eo fœdus pepigit, Aſiaticam cogitans expeditionem, certamque relinquens prædam in Europa, vt incertam & fictitiam in Aſia, Aeſopici canis more, venaretur.

Pater impedit quominus filius amoueretur, & cum eo triumphat.

De amouendo Fabio Gurgite deliberabat Senatus; ſed obſtitit pater eius Fabius Maximus, ſeque filio legatum obtulit. Tum in Samnites ad priorem delendam ignominiam pugnatum acerrimè, quando & filius circumuentus, & tantùm non oppreſſus à patre liberatus eſt. Cæſa hoſtium viginti millia, agri vaſtati, præda ingens collecta militem ærariumque ditauit, Gurges operâ patris triumphauit, quando Fabius Maximus ſenex currum filij ſecutus eques omnium in ſe conuertit oculos, & plauſum, eo dignior triumpho, quod hunc filio, abolito eius, ac patriæ dedecore, peperiſſet.

Æſculapius Epidauro Romam venit.

Aeſculapius Romam transfertur Epidauro ſub formâ ſerpentis ſponte Romanam nauem ingreſſi Deo fixum eſt templum in inſulâ Tiberis, in quam ſerpens elapſus è naue ſe receperat, Dæmone, vt ab initio mundi fecerat,

rat, ſub imagine ſerpentis miſeris mortalibus illudente.

OLYMP.CXXII. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*3. 3764. 464.

Agathocles Siculus filium ſibi cognominem ad Demetrium mittit. Ille ab eo receptus eſt honorificè, & Regiâ donatus veſte. Viciſſim remiſſus à Demetrio Oxythemis legatus, qui res Siculas exploraret. Ita ſibi viciſſim Principes inſidiantur adulatoriè, amplitudinis, quàm honoris ſollicitiores. *Agathocles, & Demetrius ſeſe colunt*

Demetrius pedites cogit nonaginta octo millia, equitum duodecim, naues quingentas. Hoc apparatu territi Seleucus, Ptolemæus, Lyſimachus ſuas conjungunt vires, vt huic pares eſſe poſſent. Tum Seleucus Iudæos in vrbes à ſe conditas tranſtulit, iuſque ciuium conceſſit, & ordinem municipalem. Eæ porrò vrbes fuere, Antiochia de nomine patris dicta, Laodicea de nomine matris, Seleucia de ſuo, Apamea ab vxore ſic appellata, Edeſſa, Beroea, & Pella ab vrbibus Macedoniæ: Ita Seleucus cæteris cautior, non præſentibus modò, & ſibi, ſed & futuris temporibus, ac poſteris ſuis proſpiciebat. *Demetrii in Aſiam expeditio.* *A Seleuco conditæ vrbes.*

Conſules duo P. Cornelius Rufinus, & M. Curius Dentatus in Samnites progreſſi feliciter pugnauerunt. Curius bis eodem anno triumphauit de Samnitibus, & de Sabinis rebellibus. Paulò poſt ei rapas ad focum coquenti aurum Samnites obtulerunt, poſt compoſitum cum iis quartum fœdus, & datum bello Samnitico finem: quod munus ſine dubio grati animi ſignum fuit, non corruptelæ incentiuum, rejectum tamen ab illo ſapienter qui mallet habentibus aurum imperare, quàm aurum poſſidere. *Curius Dentatus aurum Samniticum ſpernit.*

OLYMP.CXXII. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*4. 3765. 465.

Mortuus eſt hoc anno Agathocles Siciliæ tyrannus potatus veneno à Mænone ſuaſu nepotis ſui Archagathi, filij Archagathi in Africâ *Agathocles moritur.*

exſi.

cæſi, quod ei in eligendo ſucceſſore Agathoclem filium ex Theoxenâ conjuge Aegyptiacâ ſuſceptum prætuliſſet. Agathocles autem regni deſignatus ſucceſſor jam ab eodem Archagatho cæſus erat paulò ante Italicam trajectionem ad Bruttios. Quare moriens Tyrannus nepotem duplicis parricidij reum deteſtatus Syracuſanis libertatem reſtituit; & ſemiuiuus ab Oxithemide rogo impoſitus, ac crematus eſt, vir in quo fortuna ludum ſuum inſolentem luſerat. Mæno Agathocle ſublato Archagathum quoque ſuſtulit, & imperium inter mercenarios arripuit fructum duplicis perduellionis.

Demetrius dum cogitat Aſiā, perdit Græciam & Macedoniam.

Imminente Aſiæ cum his copiis Demetrio, quantas poſt Alexandrum Magnum pararat nemo, ſocij Reges hortati ſunt Pyrrhum, vt rejecto fœdere Demetrij, Macedoniam eius occuparet. Quare incenſus tanti regni cupiditate Pyrrhus, & prætereà priuatâ perculſus injuriâ (nam Lanaſſa eius vxor marito repudiato Demetrio nupſerat, eique Corcyram oppidum dotis nomine ſibi à patre Agathocle Syracuſano datum, ei tradiderat, præſidioque tenebat) Macedoniam inuadit à Meridie, cum eam à Septentrione Lyſimachus depopularetur. Accenſus eſt & nocturno ſomno Pyrrhus, & viſione Alexandri Magni ſibi omnia fauſta pollicentis, quare hic Berœam vrbem Macedoniæ illuſtrem occupat. Demetrius itaque Antigono filio in Græciâ relicto qui Ptolemæo reſiſteret (hic enim profectus in Græciam cum magnâ claſſe, Græcas vrbes ad defectionem ſollicitabat) omiſsâ Aſiaticâ expeditione Macedoniam ſeruandam ſuſcipit; at veritus ne ſui ad Lyſimachum deficerent, & hunc omiſit, atque in Pyrrhum arma conuertit, quem vt alienigenam ſibi putabat eſſe poſthabendum. Verùm Macedones virtute Pyrrhi & regis ſui infelicitate permoti, Pyrrho dedidere ſe tam frequentes, vt Demetrius diſſimulato habitu fugere è caſtris

Pyrrhus Rex Macedonum eligitur.

ſtris ſuis compulſus ſit, & Macedoniæ regnum Pyrrho relinquere quod ſeptem menſibus, rex conſalutatus, tenuit. Fugit ipſe amiſſo principatu, & exercitu Caſſandream, vbi Phila vna de vxoribus, harum miſeriarum pertœſa ſibi veneno conſciuit necem. Athenienſes item ab eo defecere, & ἄρχοντα de more elegerunt, exautorato Diphilo, quem ἐπώνυμον τῶν σωτήρων ἱερέα conſtituerant: Inſuper præſidia impoſita Pyræo, Munychiæ, Muſæo depulere, tumque ſe ſeruire tempori turpiſſimos adulatores oſtenderunt. Intereà venit in Macedoniam Lyſimachus, ſed cum Pyrrhus iam rex ſalutatus eſſet, & omnibus charus: Petit igitur aliquam regni partem, quam extorquere non poterat, & conceſſit aliquid Pyrrhus, ne tota Macedonia recens parta periclitaretur. Demetrius autem reficiebat copias ſuas, & viribus auctus vltionem Athenienſium meditabatur; & vero ſtatim atque potuit eorum vrbem obſidione cinxit. Illi ſtatim à Pyrrho ſuppetias petiere, ſed & ſimul legarunt ad Demetrium Crattetem, qui eius ira demulſit ingenium, vt ſolueret obſidionem, opus Demetrij offenſi, & vltoris, atque incumberet in expeditionem Aſianam, dignam Demetrio forti, atque Alexandri ſucceſſore. Pyrrhus autem Athenas venit, jam non indigas auxilij ſui, vbi cum in Arce ſacrificaſſet, dedit hoc Athenienſibus conſilium ſalutare, ne vmquam temerè principem inducerent in Arcem ſuam, ſi domino carere vellent, & auitam ſeruare libertatem.

Athenienſes libertatem recuperant.

Reconciliatur Demetrius Athenienſibus.

Pyrrhus Athenas venit.

Obiit hoc anno Iudæorum Pontifex Simon filius Oniæ primi, nepos Iaddi qui ſalutauit, & ſuſcepit Alexandrum Magnum. Is Simon cognomento juſtus à Deo, calamo Ieſu Syracidâ collaudatus, templum aptauit, & aquas induxit in vrbem. Onias ſecundus filius eius fuit, paruulus relictus à patre, ideoque Simoni ſucceſſere Pontifices Eleazar, eius frater, & Manaſ-

Pontifices Hebræi.

ſes patruus. Onias autem hic ſecundus pater fuit Simonis ſecundi, Auus Oniæ tertij ad quem ſcripſit Arius Rex Lacedæmoniorum, & reſtitit Heliodoro. Huic Iaſon & Menelaus ſucceſſere Matathiæ σύγχρονοι, & in libris ſacris famoſi. Atque hos omnes Pontifices congerere in hunc locum duximus, non inutiles, ad intelligentiam diuinorum codicum, futuros.

OLYMP CXXIII. *Mundi* Vrb.Cond.
*ann.*1. 3766. 466.

Tranſit in Aſiã Demetrius.

Demetrius tranſit in Aſiam, & circa Miletum filiam Lagidæ Ptolemaidam ducit vxorem. Vicit & hic Agathoclem Lyſimachi filium, multaſque vrbes ab eo occupatas recepit. Mox tamen fame preſſus (erat enim fortior, quàm prudentior) à Seleuco petere commeatum coactus eſt. Eum obtulit libenter primò Seleucus, mox eum beneficij pœnituit, & de ſe benè meritum tractauit vt hoſtem. Demetrius ergo incluſus inter Agathoclem, & Seleucum, illum omiſit, in hunc conuertit copias ſuas, & ſæpe velitationibus vicit. Statuit ergo decretorio certamine rem in Syriâ conficere, in quam pariter Seleucus, aliquandiu tergiuerſatus venit. Inito certamine cum Demetrius oppoſitum ſibi fudiſſet Seleuci cornu, Seleucus depoſitâ galeâ cum parmâ Macedonicâ proceſſit in primam aciem, & mercenarios vt ad ſe trajicerent inuitauit, quod ſtatim fecere, eumque Regem ſalutauere. Fugit Demetrius, ſed vndique ſeptus turmis Seleucianis ſeſe dedere cogitur. Ac primùm ei Seleucus mira per Apollonidem promiſit, mox ne viſum quidem in Syriæ Cherſoneſum ablegauit, quaſi non tantùm ejus manum, ſed & oculos, & vultum reformidaret.

Demetrius capitur à Seleuco.

Pyrrhus Macedoniæ regnũ amittit, eo potitur Lyſimachus.

Lyſimachus capto Demetrio mouet in Pyrrhum, qui tum Edeſſæ morabatur, ei commeatum adimit, & Macedonas inuitat ad exturbandum regno principem alienigenam. Quare ali-

aliquid fame grauiùs reformidans Pyrrhus, receſſit in Epirum, & regnum Macedoniæ, tam facilè perdidit, quàm conſecutus erat.

Obiit hoc anno, vitæ ſuæ octogeſimo quinto Theophraſtus ita vocatus ab Ariſtotele, cum ante diceretur Tyrtamus. Præfuit hic Lyceo annis 35. ad quem nonnumquam duo millia diſcipulorum concurrerunt. Sepultus eſt ab Athenienſibus honorificè, eique datus ſucceſſor Strato, iam magnus quia huic ſuccedere judicatus eſt dignus.

Moritur Theophraſtus.

OLYMP. CXXIII. *Mundi* Vrb Cond.
ann. 2. 3767. 467.

Fingebat Seleucus ſe ſoluere velle Demetriũ, hic ſuſpectas eius promiſſiones habuit, & ſignificauit Antigono Gonatæ filio ſuo, ne ſuis vmquam Epiſtolis, aut annulo fidem haberet. Mouit certè lapidem omnem, Antigonus vt reciperet patrem, ſed hic dum ſe crapulæ, & aleæ otioſus permittit, vir aliàs laborioſus, & impiger decidit in morbum, ex quo obiit. Quidam tamen annis tribus eum in carcere vixiſſe credunt. Lipſana eius in aureâ vrnâ remiſſa condita ſunt Demetriade, ſeu noua Sicyone; vir vtramque fortunam ſic expertus, vt eo paucos fœliciores, paucos miſerabiliores inuenias.

Moritur captiuus Demetrius

OLYMP. CXXIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3768. 468.

Serapis à Sinopenſibus miſſus, hoc anno Alexandriam tranſlatus eſt magnus Ægyptiorum Deus, & ſemper alienigena, ſiue Hebræus fuerit Ioſeph, ſeu ignotus Cappadox: eorum enim Deorum genealogias non eſt facilè retexere.

Serapis quis? trãsfertur Alexandriam.

Graui ſeditione laborauit Roma, plebſque ære alieno oppreſſa locupletiorum diripuit domos, ac demum quaſi patriam exoſa Ianiculum inſedit. Inde reuocata eſt per Q. Hortenſium Dictatorem, cui honos hic primùm contigit, vt in tanto magiſtratu moreretur: dignus vtique qui ſemper Romæ primus eſſet, cuius operâ

Seditio Romæ cõpreſſa à Dictatore Hortenſio.

factum,

factum, ne Roma tot annorum, tot magnorum virorum labor, repentè diſſolueretur.

OLYMP. CXXIII. *Mundi* Vrb Cond.
ann. 4. 3769. 469.

Agathoclē filium Lyſimachus interficit.

Agathocles filius Lyſimachi veneno ſublatus eſt a patre, accuſatus à Nouercâ Arſinoë filia Lagidæ, quaſi eam appellaſſet de ſtupro, cum ipſa potius caſtiſſimum juuenem de inceſto concubitu ſollicitaſſet. Itaque Lyſandra cum reliquis filiis ſuis fugit ad Seleucum.

Fundamenta regni Pergameni iacit Philetærus Spado.

Eodem tempore Philetærus Spado præfectus ærario Lyſimachi, indigniſſimè ferens Agathoclis mortem, fugit Pergamum ad Fl. Caycum, ibique noui regni fundamenta jecit, cui viginti annis præfuit, pluſquam virilis animi ſemiuir.

Ptol. Philadelphus cum patre regnat.

Ptolemæus Philadelphus vno anno priuſquàm pater eius Lagides moreretur in ſocietatem regni adſcitus eſt, vti demonſtrari poteſt ex Ptolemæi Almageſto. Is fuit filius Berenices, comitis Eurydices filiæ Antipatri, quam Ptolemæus Lagi, ſuſceptis iam ex Eurydice liberis, deperit. Dictus eſt autem Philadelphus κατ' ἀντίφρασιν, quod fratrem ſuum vterinum ſibi parantem inſidias, vt vulgò creditum eſt, interemiſſet, itemque alterum anonymum, quod Cyprios ad defectionem ſollicitaret: Rex profectò melior quàm regni candidatus fuit.

Dionyſius Mathematicus.

Dionyſius quidam Mathematicus ab hoc anno parapegma anni cæleſtis deſcripſit, quod æra Dionyſij, vel Philadelphi dixit, cuius errores vides apud Petauium Doctr. Temp. lib 4. cap. 16. ſi otium eſt; certè quæcumque ille vel benè, vel malè ſcripſit, ab hoc anno procedunt.

OLYMP. CXXIV. *Mundi* Vrb Cond.
ann. 1. 3770. 470.

Verſio ſeptuaginta duorum Interpretum.

Pertinere videtur ad hunc annum, aut etiam ad ſuperiorem verſio ſeptuaginta duorum Interpretum, qui numero integro vulgò 70. nominantur, quamquam eam aliqui ad 7. alij ad 18. Philadelphi rejiciant: ſed hæc ſententia proba-

probabilior eſt, cum ea facta perhibeatur adnitente Demetrio Phalereo, qui à Philadelpho vbi primùm ſolus regnum adiit, ejectus eſt. Tum autem è Iudeâ à Philadelpho, & fortè à Lagidâ euocati ſunt ex ſingulis tribubus ſex, omninò ſeptuaginta duo, gnari linguæ Hebraicæ, atque Græcæ, qui diuinam Scripturam Hebraicè ſcriptam accuratè ederent Græcè. Eam in Pharo inſulâ factam eſſe vulgò ferunt; & quidam male ſolum Pentateuchum conuerſum aſtruunt. Opinio autem de cellis, in quibus ſinguli incluſi eandem omninò verſionem reddiderunt, non probatur ab eruditis, licet à magnis viris prodita reperiatur. Vtvt ſcripta fuerit, magni olim ponderis fuit, & eiuſdem olim cum autographo Hebræo autoritatis; quæ autem à nobis hodie teritur, ſine dubio, corrupta eſt. De hac hiſtoriâ ſcripſere plura Ariſteas, & Ioſephus, aliique, vt omittam recentiores qui de verſionibus ſacrorum Codicum locutiſunt. Rem tanti momenti attigiſſe ſufficiat, hiſtoriam totius mundi deſcribenti.

Pharus excitata.

Tum quoque Soſtratus Gnidius, in inſulâ Alexandriæ vicinâ excitauit Pharum, prælaltam turrim ad dirigendos nauium nocturnos maximè curſus, quam Diis ſeruatoribus, Ptolemæis, Lagidæ, atque Philadelpho conſecrauit; tantæque celebritatis fuit, vt reliquis eiuſdemmodi turribus ſuum indiderit nomen.

Moritur Ptolemæus Lagi.

Hoc autem anno Ptolemæus Lagi filius obiit Comitum Alexandri notiſſimus, & nobiliſſimus, Ægyptiaci conditor imperiJ, & cuius nomen ad reliquos deinceps Reges tranſiit. Magnus appellatus eſt, aliter Σωτὴρ, hoc etiam nomen filio reliquit ſuo, vir multis ornatus virtutibus, à quibuſdam tamen inſimulatus intemperantiæ. Sed difficile eſt principibus carere hoc vitio, difficiliùs non accuſari.

Demetrius Phalereus à Philadelpho ejectus.

Tum etiam initio ſui regni Philadelphus Demetrium Phalereum in deſertam regionem eiecit,

cit, vbi dolore contabeſcens, Aſpidis morſu periit. Cauſâ odij fuit quod Lagidæ cui accepriſſimus erat perſuadere conatus eſſet, vt ad regnum eueheret potius Eurydices filios quàm Berenices. Philadelphus euectus ad regnum conſilium, quo pæne caruerat regno, mali conſultoris ſaltem exilio mulctandum eſſe iudicauit.

Arretium à Gallis obſeſſum. Obſidetur hoc anno à Gallis Senonibus Arretium Tuſciæ oppidum, quæ obſidio magnæ cladis, inuadentibus, & procurantibus cauſa fuit.

CAPVT VIII.

DECAS OCTAVA.

Ab anno 3770. *ad* 3780.

OLYMP. CXXIV.	*Mundi*	Vrb Cond.
ann. 2.	3771.	471.

Achæorũ ſocietas. PERTINET ad hunc annum Achæorum ſocietas, cui dederunt initium Patrenſes, Dymæi, & Pheræenſes, ac poſteà ex XII. vrbibus conſtitit. Porrò totis 25. annis ſcribam vnum, & prætores duos in orbem elegerunt, fuiſſetque cætus hic diuturnior, niſi in tempora calamitoſiſſima, & perturbatiſſima incidiſſet.

Galli Senones victi à Cælio. Galli Senones euocati à Bruttiis, Lucanis, Samnitibus, & Etruſcis rebellibus Arretium ſociam vrbem obſidebant. Aduerſus eos miſſus L. Cæcilius prætor in acie cæſus eſt cum 12. Romanorum millibus. Suffectus Cæcilio M. Curius miſit legatos ad victores pro redimendis captiuis, quos illi contra jus gentium ceciderunt. Quare in ſacrilegos Romani mouent, eos acie vincunt, ſenamque deducunt coloniam, quâ perpetuò eos viciſſe viderentur.

Sena colonia. Galli Boij excitati Senonum clade, armatis omnibus ſuis ad bellum idoneis, & adſcitis ſibi Etru-

Etruſcis commilitonibus Romanos aggrediuntur. Hi duce Conſule P. Cornelio Dolabella cum illis conferunt manus ad lacum Vadimonis, vbi Etruſci pænè omnes cæſi ſunt, ex Boiis pauci fugerunt, tanta vtriſque clades illata, vt vno prælio, gemina gens propè tota debellaretur.

Gallorum Boiorum ad locum Vadimonis cladis.

OLYMP. CXXIV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3772. 472.

Seleucus & Lyſimachus relicti ſoli ex ducibus Alexandri M. hic 74 ille 77. annorum inter ſe de Aſiâ armis contendunt, vbi plerique Macedones defecerant ad Seleucum, duce Alexandri filio Lyſimacho, qui fratrem Agathoclem interemptum vlciſci volebat parricidio: Prælium inter duos fortiſſimos duces, & exercitatiſſimas acies duas commiſſum eſt, in quo victus eſt Lyſimachus, atque cæſus. Corpus eius domeſticus canis aduerſus volucres, feraſque defendit, donec Thorar Pharſalius, aut vti volunt alij Alexander filius tabidum & corruptum eius cadauer inuentum ſepulturæ mandauit. Vir ſtolidæ fortitudinis fuit, & dignus qui Thracibus imperaret, paratus ſemper inferre bellum, vel accipere. Ab hac victor â Seleucus regnum Macedoniæ 7. menſibus tenuit. Quidam tamen volunt hoc tempore regnum ab Arſinoë vxore Lyſimachi liberorum nomine adminiſtratum: certè hujus victoriæ fructu, atque regno diu Seleucus potitus non eſt.

Seleucus & Lyſimachus pugnant, caditur Lyſimachus.

Seleucus Rex Macedoniæ.

In Italia iterum Galli Boij, Etruſcique conſpirant, & tantâ internecione deleti, à Q. Æmilio Conſule, vt de fœdere cogitarent, quo demùm ſe victos confeſſi ſunt. Videtur eodem anno C. Fabricius Conſul alter Samnites Lucanos, Bruttios, magnis cladibus affeciſſe, Thurioſque obſidione liberaſſe, ac multis titulis triumphaſſe. Hic eſt Fabricius ob animi magnitudinem, & diuitiarum contemptum, à ſcriptoribus multum, & numquam ſatis laudatus.

Iterùm victi Boij & Etruſci.

Victi itē Samnites, Lucani, & Bruttij à Fabricio.

Hoc

Occaſio belli Tarentini.

Hoc quoque anno bello Tarentino data eſt occaſio. Tarentini ditiſſimi commerciis ſuis, bello auerſus Romanos cum Samnitibus & Lucanis implicuerant ſeſe, ita tamen vt auxiliares potiùs, quàm ſocij viderentur. Appulit ad hanc vrbem L. Valerius claſſis Romanæ præfectus, ſociam vrbem, amicamque ratus. Hæc cum viſa eſſet a Theatro, vnde proſpectus in portum datur, in quo tum ſedebant eiues, ex ſcelerum, illatique belli iniuſtè conſcientiâ ſe appeti bello putarunt, itaque irruunt in Romanos, profligant claſſem, ſex tantùm fugiunt naues. Miſſus in hanc vrbem cum legatis aliis L. Poſtumius, qui de injuriâ quereretur, tractatus eſt ignominioſè, & dedecus, adiectum eſt damno. Quare contra violatores juris gentium, Senatus pop. Rom. decreuit bellum quod demum Italiam, Græciamque commiſit.

OLYMP. CXXIV.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 4.	3773.	473.

Seleucus cæditur à Ptol. Cerauno patri ſuccedit Antiochus Soter

Seleucus cognomento Nicanor, victor victorum, vti ſe vocari volebat, ac vltimus commilitonum Alexandri, relictus in viuis, per inſidias à Ptolemæo Cerauno Ptolemæi, & Eurydices filio fratre Philadelphi ex patre, interfectus eſt. Huic ſucceſſit Antiochus Soter in regno Syriæ. Porrò idem Ceraunus (ita dictus, quia audax manuque promptus, ardenter omnia ſuſciperet, violenter exequeretur) Macedonum Regum trigeſimus primus à Carano, inuaſit imperium, quod fit firmaret pacem iniit cum Antiocho Seleuci filio, & Eumene ac Antigono Gonatâ, filiis Demetrii, cum hunc ex Macedoniâ depuliſſet. Exinde ſororem ſuam Arſinoën, vxorem Lyſimachi, ſibi conjungi nuptiis peroptauit; ſed eius filios duos ſuſceptos ex Lyſimacho, Lyſimachum annorum ſexdecim, & Philippum annorum tredecim jugulauit, vxoremque relegauit in Samothraciam, quibus factis immanis vitricus, nō iam fulminantis, ſed ful-

Rex Macedonum Ceraunus, crudeliter regnare incipit.

fulmina cudetis, & Cyclopis promeruit nomen.

L. Æmilius Barbula Conſul Tarentinos, Samnites, & Salentinos ingenti prælio deuicit. Quare Tarentini extrema quæque à victoribus Romanis expectantes Pyrrhum Epirotam in auxilium ſuum euocarunt, bellum exitiale ſibi, Romanis periculoſiſſimum conflauerunt. Præmiſit Pyrrhus Milonem ducem inſtructum copiis, & Cyneam eloquentia, rerumque gerendarum peritiâ. Hi Tarentinam arcem occuparunt, ciuibus non inuitis, qui bellum hoc ſine labore ſuo, ac ſanguine geri vellent. Iuncti tamen auxiliaribus copiis cum Æmilij iter impedire vellent, per eum locum tranſituri ex quo miſſilibus male excipi poſſet, hic aciem ſuam captiuis Tarentinis vallauit, qui dum ſauciaret timent ſuos, Romanos hoſtes illæſos abire paſſi ſunt.

A Romanis victi Tarentini Pyrrhum euocant.

OLYMP CXXV. *Mundi ann* 1. 3774. Vrb Cond. 474

Galli Belgio duce Illyricum, & Macedoniam incurſantes Ceraunum ſibi obſiſtentem occidunt. Remiſerat ille imprudens viginti millia armatorum, quæ Dardanus offerebat, & pacem oblatam, pecuniâ redimendam ſuperbè reiecerat. Deletus tandem eſt, multiſque vulneribus ſaucius in Gallorum poteſtatem venit. Statim ei reſcinditur caput quod lanceæ præfixum totâ acie ad terrorem circumlatum eſt, inde cæſi, ſine duce, diſſipatique Macedones. Meleager quidem Cerauni frater vſurpauit regnum duobus menſibus, quo exautorato, ſicut & Antipatro Caſſandri fratris filio, qui tantùm diebus 45. ſolium occupapit, Soſteni regnum offertur, quòd armatâ iuuentute Macedoniam à Gallis vindicaſſet; id autem adminiſtrauit prudenter annis duobus, non Regis, ſed Ducis nomine, pari ſapientiâ, atque modeſtiâ.

Ceraunus à Gallis occiditur.

Multi ſubinde Macedonum Reges.

Soſtenes regnum adminiſtrat.

Venit in Italiam Pyrrhus, & Ionium tranſiit mare, nondum ſatis apertum, quare tempeſtate, multas amiſit naues. Is Tarenti receptus, primùm

Pyrrhus tranſit in Italiam.

mùm cum ciuibus magnâ humanitate egit, nihilque iis inconſultis geſſit, at recepto milite, tum demum intellexere Tarentini ſe dominum ſimul, & auxiliatorem accepiſſe. Pirrho autem oppoſitus eſt à Ro P. Valerius Læuinus Conſul, tùmque victi Romani, ab elephantis territi, quos Lucas boues appellabant, primùm in Lucania viſos. Sed hæc victoria magno, victori ſtetit: nam ipſe vulneratus eſt Pyrrhus, & longè plures è ſuis amiſit, quàm victi; adeò vt diceret ſi victoriam ſimilem conſequeretur de ſe actum fore, ac ſimilem ſuis hoſtibus apprecaretur. T. Coruncanius Conſulum alter euocatur ex Etruriâ ad tuendam vrbem cum ab ea Pyrrhus tantùm triginta ſex millibus paſſuum diſtaret, vnde tamen diligenter receſſit, veritus ne ab vtroque Conſule includeretur. Tum miſſus eſt ad eum legatus Fabricius, vt captiuos redimeret, eoſque obtinuit gratis, ſi pax componeretur, ſecus in ſua caſtra redirent. Dicitur eum Pyrrhus variis modis tentaſſe, multa ei munera obtuliſſe, quæ cum conſtanter repudiaſſet, ei etiam obtulit primum inter amicos locum, quibus omnibus irriſis, diuitiis ſe ac honoribus, adeoque Pyrrho ſuperiorem demonſtrauit.

Romani vincuntur opera Elephantorum.

Fabritiñ magni facit Pyrrhus.

Tum Campana legio cum præfecto Decio Iubellio a Romanis miſſa Rhegium, vt Rheginos tueretur, & occidit ciues quorum ad præſidium venerat, & vrbem occupauit. Hic Decius mox etiam à ſuis eiectus, & lippitudine laborans à medico Rhegino oculis orbatus præmium ſuo ſcelere dignum recepit.

Legio Cāpana cum Iubellio Rhegium occupat.

OLYMP.CXXV. *ann.2.* *Mundi* 3775. Vrb.Cond. 475.

Cyneas orator miſſus Romam cum ornamentis muliebribus, viros eloquentiâ, fœminas muneribus deliniuit, & inclinauit ad pacem; quam ſuadebant quoque Fabricius honoratus à Pyrrho, & captiui gratis remiſſi, & niſi fœdus iceretur ad vincula redituri. Sed hoc conſilium

Cyneas orator fœdus offert, repellitur.

graui

graui oratione diſcuſſit: itaque remiſſi Romani, Cyneas vrbe faceſſere juſſus, immò & Pyrrhus Italiâ, ſi pacem optaret. Diſiecto itaque fœdere, iterùm pugnandum fuit, ſed pari fortunâ cum ſuperiori prælio, victorque Pyrrhus victoriam, ſed Cadmeam retulit. Amiſit enim ſuorum viginti millia, & ſigna quinquaginta tria, cum Romani tantùm ſuorum quinque millia, & vndecim ſigna perdidiſſent: Verùm cladem eorum auxit Publij Decij Conſulis cædes, qui auito patrioque more ſe deuouit, certuſque mori multos interemit. Tum quoque Elephantes Romani terrori eſſe deſierunt, cum C. Minutius quartæ legionis haſtatus, vni proboſcidem abſcidiſſet, & eâ parte vulneratas beſtias facilè interire docuiſſet. Admoti quoque ferarum genitalibus ignes, atque turribus, eas in fugam compulere, & inflammatæ cum propugnatoribus turres, plus terroris Epirotis, quàm damni Romanis intulere.

Pyrrhus victoriam iterum Cadmeam refert.

Decius ſe deuouet.

Elephantes Romanis terrere deſiiunt.

Cenſus tum habitus Romæ à P. Domitio primo de plebe Cenſore 273222. capita exhibuit, vnde intelligere potuit Pyrrhus, quid ſibi ab hac Hydrâ (ſic vocabat Romam) expectandum eſſet.

Cenſus Romam habitus.

OLYMP.CXXV.	*Mundi*	Vrb.Cond.
*ann.*3.	3776	476.

Brennus Dux aut Rex Gallorum cum 150. vel 140. millibus peditum, equitum quindecim, vel decem millibus in Macedoniam irrumpit, Soſthenem obſiſtere auſum occidit, eius copias numero obruit. Inde vaſtitatem magnam intulit regioni, & maximè templis, ioculariter identidem repetens Deos locupletes, hominibus liberales eſſe oportere. Hac mente inuadit Delphicum templum, planè diues, à quo ſaxis repulſus ab hominibus, à Diis terræ motu, tempeſtate, fulminibus, pænè ſuos omnes perdidit. Vulneratus ipſe præ doloris impatientiâ ſibi violentas intulit manus, ſuis ante præmonitis,

Brennus Soſthenē cædit.

Galli ſacrilegi male pereunt.

nitis, vt Cichorio ſibi Rege creato languentes interimerent, quorum 20. millia immaniter trucidarunt. Sic auſpicatus regnum exit ex Græciâ Cichorius, cum decem millibus armatorum, qui à populis omnibus cæſi miſerè omnes perierunt. Ita Diis etiam ſuis inanibus inſultare Ethnicis olim pernicioſum fuit.

Soſthenis ſuccedit Antigonus Gonatas.

Soſthenis occupauit locum Demetrij filius Antigonus Gonatas, ita dictus à Gonis vrbe Theſſaliæ, regnauitque annis 36. cum in Græciâ annis duodecim, ſed precariò tantum imperaſſet.

Fabric. Medicum Pyrhi accuſat.

C. Fabricius Conſul contra Pyrrhum miſſus medicum Pyrrhi pollicentem domini ſui mortem toxico, vinctum ad eum remiſit, admonitum vt videret quibus amicis fideret, quos hoſtes haberet. Grates habuit ille, ac ſine pretio viciſſim captiuos abire ſiuit. Pugnauit tamen ad Aſculum ſed euentu dubio, & prælio in quo plures deſiderauit è ſuis, quam Romanos interemit.

Pugna Ro: & Pyrrhi dubii euentus.

Intereà Carthaginienſes veriti ne Pyrrhus è vicino euocaretur à Siculis, eorumque res florentes ſatis in Siciliâ turbaret, centum viginti nauium claſſem Magone duce auxiliatricem Romanis offerunt, vt qui ab hoſte externo appeterentur, externis quoque iuuarentur auxiliis. Actæ ſunt Pœnis gratiæ, ſed rem ſſa claſſis, ne, non auxiliatores, ſed exploratores acceſſiſſe viderentur, aut deuicti fortiſſimi Regis gloriam ſibi arrogarent ex parte, quam totam ſine alieno auxilio Romani ſperauerant.

Romani auxilium Pœnorum reijciunt.

Diſtractus Pyrrhus inter Tarentinos, Macedonas & Siculos.

Eodem porrò tempore retinebatur à Tarentinis, & accerſebatur à Siculis, & reuocabatur à Macedonibus Pyrrhus: & Macedones vacuum oſtentabant regnum, Siculi offerebant Syracuſas & Agrigentum, ſi contra Pœnos defenderentur. Tandem præualuit Sicilia, vt cogitatis eius accommodatior, & quæ ipſi aditum ad maiora pateſaceret, eſſetque Italiæ atque Africæ

ſubi

ſubigendæ nexus. Incuſabat tum nihilominùs fortunam ſuam Pyrrhus improbæ liberalitatis, & quod ei ſimul nimis multas rei benè gerendæ occaſiones offerret, ac quibus arripiendis par Ipſe non eſſet. Reliquit filium ſuum Alexandrum apud Locros, Milonem Tarenti in arce, do entibus ciuibus abire auxiliatorem, dominum remanere.

Siciliam reliquis anteponit.

Diſcedente autem ex Italiâ Pyrrho, bellum geſſit feliciter aduerſus Bruttios, Lucanos, Samnites, Tarentinos Fabricius, vt arguit triumphus eius de his populis, etiam ſine Pyrrho, vincere conantibus.

Fabricii victoriæ de vicinis populis.

OLYMP. CXV. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 4. 3777. 477.

Antiochus Soter Macedoniam quam affectabat, relinquit liberam Antigono, & cum eo fœdus init. Galli eidem Gonatæ pacem ſed venalem obtulerunt per legatos, quibus imprudentiſſimè theſauros ſuos oſtentauit. Horum enim ſpe acc nſi Barbari omiſſâ pace in eum arma conuerterunt; ſed à Ducibus Gonatæ feliciter oppreſſi ſunt. Eorum reliquiæ Commotorio duce Thraciam inuadunt, & Byzantium ſibi pendere tributum cogunt, mox in Phrygiæ partem tranſituri, quam de ſuo nomine Galatiam dicent, victi etiam populis fortibus terribiles.

Gonatæ legati Gallos vincunt.

Victi Galli in Thraciã eunt, inde in Phrygiam.

Pyrrhus aduentans in Siciliam multas vrbes deditione recipit. Carthaginienſes profligat, Erycem expugnat, adeoque eos terret, vt militem Italicum ſcribere cogerentur. Igitur Rex ipſe Siciliæ dictus, filium quoque ſuum Regem Siciliæ dicit, cui & hoc regnum deberi putabat, quia ſuſceptus erat ex Lanaſſâ filiâ Agathoclis Siciliæ Tyranni. Sed ridiculè Alexandro regnum Italiæ deſtinabat, à quo tam longè aberat, quàm Sicilia propè adhæret Italiæ.

Pyrrhus in Sicilia rem proſperè gerit.

Romani duce C. Iunio Conſule Samnitas inuadunt, ac vincunt, eorumque agros depo-

C. Iunius Conſul Samnites vincit mox cladem accipit. pulantur, ſed dum incautiùs ad montes Cranitas, fugitiuos perſequuntur, multos è ſuis amittunt. Conſulum alter P. Cornelius Rufinus ad Crotonem perrexit, euocatus ab amicis Crotoniatis: ſed jam eum præuenerat Nicomachus à Milone Tarento miſſus, qui & Romanos confidentiùs quaſi ad vrbem jam amicam accedentes malè accepit. Paulò poſt tamen idem Rufinus, *Rufinus vario euentu pugnat.* & Crotonem occupauit, & Locris potitus eſt ejecto Alexandro, quaſi fortunâ illatâ priùs ipſi damna ſarciente. Hic eſt Rufinus cui Fa- *Fabricii de Rufino iudicium.* bricius Conſulatum vt viro forti, ſed graſſatori detulit, malens compilari, quàm venire.

OLYMP. CXXVI. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 1. 3773. 478.

Pyrrhus rebus preclarè geſtis inſoleſcit. Pyrrhus in Sicilia prælia adeo multa, ſecundaque fecit aduerſus Carthaginienſes, vt hi cum illo honeſtis conditionibus depaciſci peroptarent: at eos non aliter audire voluit, quàm ſi ocyus abirent ex tota Siciliâ. Malè etiam tum habuit Mamertinos, quod Græcos Siculos atterrerent, miſſoſque ab iis vectigalium exactores occidi juſſit. Hoc felici rerum ſuarum ſtatu *Siculos malè accipit, inde ab eo eius defluxere.* cœpit inſoleſcere, & iis inſultare à quibus accitus erat, quoniam eum ſequi in Africam recuſarent, aut ei tanquam domino parere. Ex iis Soſtratus ab eo defecit, eiuſque amicus Phœno quaſi particeps eius conſiliorum interfectus. Ab hoc tempore Siculi aut ad Carthaginienſes, aut ad Mamertinos reſpexere. Acceſſit & irritus eius Lilybæi occupandi conatus, qui odio contemptum adjunxit. Quibus permotus, & aliundè euocatus à Tarentinis reſpexit Italiam, magna ſuſcipere ſolitus, eademque infecta relinquere.

OLYMP. CXXVIII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 2. 3779. 479.

Hiero dux Syracuſanorum. Hiero filius Heroclis hoc anno ςρατηγὸς à militibus creatus eſt, cuius ſuffragij prærogatiuam probauit populus Syracuſanus: is hoc munere

nere ſeptem poſt annis ſibi ad Tyrannidem viam muniit.

Rediit in Italiam, & Tarentum Pyrrhus, cum 20. peditum, tribus equitum millibus. Pergitque aduerſus Romanos in Samnium, & partem exercitus mittit in Lucaniam, vt Conſulem vtrumque diſtineret, nec vnus alteri poſſet eſſe auxilio. Erant ij M. Curius Dentatus (ita dictus à perpetuo ei oſſe pro dentibus) & L. Cornelius Lentulus. Contra Curium venit Beneuentum, vbi & cladem aliquam accepit in collibus, mox & in campis, vbi & æquo marte certauit, & victus etiam ſua caſtra perdidit. Quare de Pyrrho triumphauit eodem anno Curius, ductis etiam in pompâ elephantis, qui tantùm lætitiæ tum Romanis præbuerunt, quantùm olim terroris iniecerant. *Redit in Italiam Pyrrhus.* *Curius Pyrrhum bis vicit.*

M. Fabricius Cenſor luſtrum condidit quò cenſa ciuium capita 271224. nihil imminutum tot bellis populum Rom. docuere. *Luſtrum à Fabric. conditum.*

OLYMP CXXVI. *Mundi* Vrb. Cond.
ann. 3. 3780. 480.

Diſcedit ex Italia Pyrrhus in Epirum ſuam quaſi mox rediturus Milone Tarenti relicto cui & ſellam dedit loris ſtrictam atque ſtractam ex pelle Niciæ proditoris, terriculum proditionis. Reliquit & Tarenti filium ſuum Helenum, qui quo poſſet modo vrbem in officio contineret, ipſe cum octo millibus peditum, & quingentis equitibus transfretauit. Statim deficiente pecuniâ, in Macedoniam collectâ Mercenariorum manu irruit, militemque onuſtum ſpoliis, fecit obliuiſci ſtipendiorum. Tum etiam pleræque vrbes ne diriperentur, & vaſtarentur earum agri, ſeſe ſponte dediderunt. Sed nihil æquè res eius promouit, ac Macedonica Phalanx, præſidium regni, quæ tota ferè in partes eius tranſiit. Huius omnes ductores agnoſcebat Pyrrhus, quos nominatim vocatos ad ſe pellexit, reliquos tergiuerſantes cecidit. Quare Antigonus vnde- *Diſcedit Pyrrhus ex Italia* *Irruit in Macedoniam, & eam occupat.*

Omittit Tarentum Pyrrhus. quaque pulſus Theſſalonicam recepit ſeſe, præ- tiique loco duxit aliquas vrbes maritimas retinere, reliquis Pyrrho victori relictis. Tum igitur Macedonicum regnum ſibi tam facilè paratum, Pyrrhus retinere, ac firmare cupit: Itaque Tarento Milonem, & filium Helenum ad ſe redire juſſit: hic ſtatim paruit, hic tandiu hæſit in arce quandiu per Romanos, & Tarentinos licuit, quorum hi Duce Nicone obſederunt arcem, illi deditionem honeſtam facere compulerunt. In quo felicior Domino ſuo fuit; quod diues, & honoratus à Romanis in patriam redierit.

CAPVT IX.

DECAS NONA.

Ab anno 3780. ad 3799.

OLYMP. CXXVI.	*Mundi*	Vrb. Cond.
ann. 4.	3781.	481.

Philadelphus init fœdus cum Ro. PTOLEMÆVS, Philadelphus cum Romanis ſocietatem init, agnitis eorum præclaris facinoribus aduerſus Pyrrhum. Remiſit ad eum Senatus legatos C. Fabium Gurgitem, Q. Fabium Minucium Pictorem, & Q. Ogulnium, ſeu Gulonem, quos Rex magnis muneribus exornatos, & regiè exceptos reduci curauit. Dona legati in ærarium referre voluerunt, ſed Senatus ea ſibi retinere juſſit, bis eadem meritos, cum patriam potiùs, quam ſe locupletem maluiſſent.

Gonatas iterum victus. Pyrrhus totâ ferè Macedoniâ potitur victo per filium ſuum Ptolemæum Antigono Gonatâ, qui geminâ proſtratus clade, latebras primùm quærere, mox ſolitudines captare coactus eſt. Tum ineptiſſimè huic Pyrrhus inſultauit, eique viciſſitudinem fortunæ exprobrauit, quam

quam ipſe mox acerbiorem experturus eſſet. Inde gratulationes ad Pyrrhum Athenienſum, Meſſeniorum, Achiuorum per legatos ſuos, quibus elatus vir inquietiſſimæ ſuperbiæ, Græciæ, ſibi atque Aſiæ imperium informauit. Hæc ſe commoda dedit occaſio. Cleonymus ex regiâ familiâ, ſed turbulentus, & Spartanis parum acceptus, dolebat regnum eſſe in manu Arij, ſeu Arei, nepotis ſui, qui fuerat ipſi prælatus. Præterea Chelidonis eius vxor quam adoleſcentulam ſenior duxerat, frigidum eius cubile faſtidiebat, & ſe Acrotato Arei filio addicebat: his duabus facibus inflammatus ambitione, & Zelotypiâ Pyrrhum in Laconiam euocauit, & priuatas iniurias patriæ ſuæ, regnique Spartani ruinâ vlciſci decreuit.

Pyrrhus ſibi Græciæ, & Aſiæ imperium informat.

Pyrrhus in Spartanos mouet.

Romæ Conſulibus C. Fabio, & C. Claudio Caninâ, mulieres grauidæ moriebantur, priuſquam maturos ederent fœtus: eadem quoque peſtis in animalia deſæuiit, quorum malorum cauſa credita eſt Sextilia virgo Veſtalis, inceſti rea; ideò viua defoſſa ad portam Collinam violatæ pudicitiæ ſimul & deſolatæ patriæ pœnas dedit.

Veſtalis infoſſa.

OLYMP. CXXVII. *Mundi* Vrb Cond.
ann. 1. 3782. 482.

Pyrrhus in Laconicum agrum deſcendit cum viginti quinque millibus peditum, equitum duobus, ac viginti quinque Elephantis. Et Spartam occupaſſet, ſi, vt monebat Cleonymus, eam imparatam aggreſſus eſſet & carentem muro. Sed imprudentiſſimè aggreſſionem diſtulit in ſequentem diem quando reperit vrbem, foſſâ plauſtriſque munitam, atque præcinctam. Nihilominùs ea capi poterat, niſi meliùs defenſa, quàm oppugnata fuiſſet. Ideo Chelidonis verita, ne veniret ipſa in Cleonymi manus, reſtim inſeruit collo, & pependit ex trabe. Superauit etiam Pyrrhus vallum ſemel, ſed effuſus equo, tantùm non captus eſt. Quam

Spartam inuadit Pyrrhus à qua reijcitur.

ob cauſam, & ſuperuenientibus Areo ex Cretâ, atque Gonatæ auxiliis, ſpe vrbis obtinendæ dejectus Argos venit; eò enim ab Ariſtiâ Argiuo contra Ariſtippum popularem ſuum euocatus erat, vrbe in duas factiones diſtractâ. Dum eò pergit diſpoſitis ab Areo inſidiis vexatus eſt, in quibus Ptolemæum filium fortiter pugnantem amiſit. Ipſe viciſſim immiſſo in Lacedæmonios equitatu eoſdem concidit ad ſatietatem, multoque ſanguine filij manibus verè parentauit.

Argos inuadit Pyrrhus vbi cæditur. Argos cum acceſſiſſet Antigonum loca ſuperiora inſidentem: etiam probris laceſſiuit ad pugnam, quàm ille ſapienter detrectauit. Interim aperitur Pyrrho vrbis porta ab Ariſtiâ, viciſſim altera panditur Antigono, & in vrbe vtrimque pugnatur acriter. Verùm Areo ſuperueniente ſenſim repellitur Pyrrhus: itaque Helenum filium monet extra vrbem cum parte copiarum relictum vt adſit ſuis, ſeſe ex vrbe cum tumultu recipientibus. Hic, malè audito nuncio, vel percepto, vrbem imprudenter ingreditur, ſicque exitum Epirotis claudit, & patri. Redingrato certamine Pyrrhus vulneratur ab Argiuo, quem ipſe dum parat cædere, mater eius in Pyrrhi caput ingentem molam ex domus faſtigio librat, quâ prolapſus, oculis caligantibus ruit. Agnitus mox à Zopyro capite truncatus eſt; quod oblatum Antigono, is cum reliquo corpore, cremari juſſit, atque Heleno reddi, facta eidem Heleno, ſuis copiis ſpoliato, in Epirum redeundi poteſtate. Is exitus Pyrrhi fuit, qui neque victus, neque victor, niſi ſolâ morte quieſcere potuit.

Finis Samnitici belli. Hoc anno finis impoſitus eſt demùm Samnitico bello poſt annos ſeptuaginta duos. Tum enim victi per Spurium Caruilium Samnites, Lucani ac Bruttij per L. Papyrium Curſorem, ambos huius anni ſecundùm Conſules. Tarentini autem auditâ Pyrrhi nece, Miloni perin-

ſenſi Carthaginienſium implorarunt opem, à quibus Arx obſeſſa maritimis copiis. Sed mox iidem Tarentini ſe quoque Romanis dediderunt. Preſſus igitur vtrimque Milo Arcem Romanis reddidit, cum pecuniis abire permiſſus, & quia Tarentini ſponte ſe ſubiecerant, iiſdem pax, libertaſque data. Vtrum autem tum fuerit a Romanis, vel Carthaginienſibus peccatum, hi aiunt, illi negant: hoc certiſſimum, æmulum vtrumque populum inde inimicitiarum cauſam ſuſcepiſſe.

Tarentini ſe dedunt Romanis. Milo reddit Arcē.

OLYMP. CXXVII. ann. 2. *Mundi* 3783. Vrb. Cond. 483.

Ariſtotimus Epirota Spreto Heleno, quem ſine exercitu remiſerat Antigonus, in Epirum Tyrannidem inuadit, ſed quam vltra quintum menſem propter importunitatem non tenuit. Cum enim rogatus eſſet ab Ætolis, vt exulum coniuges & liberos redderet, eas omnes congregaſſet, ac poſtea diriſſimè, ac turpiſſimè excepiſſet, per Philoxenum quemdam ſenem, & orbum inſigni ſtratagemate ſublatus eſt, dicitque eos plurimùm reformidandos eſſe, qui nihil habeant præter vitam, quam amittant.

Ariſtotimus Tyrannus per Philoxenum tollitur.

Epicurus annos natus ſeptuaginta duos obiit ex calculo poſt quindecim dierum morbum cum in peluim calentibus aquis plenam deſcendiſſet, hauſtum meri poſtulaſſet, & rogaſſet amicos vt dictorum à ſe memores eſſent: cuius hominis nomen fuit deinceps, quàm doctrina turpius.

Moritur Epicurus.

Rhegini ſibi antea à Pyrrho, atque Carthaginienſibus metuentes obtinuerant à Romanis quatuor millium præſidium, qui mox ciuitatem ſibi vindicarunt, ciuibus peſſimè tractatis Crotonem proditione captum euerterunt, & Romanos ibidem inuentos trucidarunt. Tum C. Genutius Clepſina ſecundùm Conſul eos obſedit; durauitque obſidio longiùs quàm rebel-

Propugnatores Rhegini ſe dedunt.

bellium numerus poſtulabat; ideò Romanos eſurientes Hiero Siculus ex vicino juuit. Multis in propugnatione murorum, cæſis, trecenti demùm viui capti ſunt, Romamque miſſi, virgis in foro lacerati, ſecuri percuſſi ſunt, breui vtique, leuique ſupplicio diuturnæ immanitatis.

OLYMP. CXXVII. *Mundi* Vrb. Cond
ann. 3. 3784. 484.

Antigonus Gonatas multis vrbibus receptis in Græcia poſt obitum Pyrrhi aggreditur Spartanos, iam Pyrrhi bello concuſſos. Sed eius conatum repreſſere Gallogræci ex Bithyniâ effuſi, qui euocati erant à Bithynorum rege, & partiti, cum eo regionem eam de ſuo nomine Galatiam, vel Gallogræciam dixerant, quod eſſent Gallorum, Græcorumque conuenæ. Ij igitur in Antigonum arma mouerunt; ſed priùs quaſi placaturi Deos qui malis ominibus infauſta portendebant, iis vxores ſuas, ac liberos immolarunt. At ſtatim tanta internecione, deleti ſunt, vt in homines crudeles atque parricidas cælum cum terrâ conſenſiſſe videretur. Victorem Antigoni exercitum timuere Spartani, timuit Ptolemæus qui in eorum auxilium venerat, itaque bellum ducere ex ſuperioribus, tutiſque locis decreuerũt, & eius furorem reſtinguere patientiâ, cujus ardorem reprimere fortitudine non poterant.

Gallogræci aggrediuntur Antigonum à quo victi.

Antigonus Spartam inuadit.

Mortuus eſt hoc anno Strato Lampſacenus Theophraſti ſucceſſor, qui poſteaquam annis duodeuiginti Scholæ Peripateticæ præfuiſſet, Lyconi reliquit locum. Fuit ille Strato diſertiſſimus, ſimulque naturæ ſcientiſſimus, vnde & Phyſicus ἀγτεπομαςικὸς dictus eſt, Demetrio Phalereo familiaris, & Præceptor Ptolemæi Philadelphi, à quo talentis octoginta donatus fuit; Mineruali, & dante, & accipiente, digno.

Moritur Strato Lampſacenus.

Obiit item Polemon Philoſophus Philoſtrati filius, qui cum temulentus è conuiuio, atque coronatus in Xenocratis Scholam petulanter irrupiſſet, cumque audiiſſet de pudicitiâ perorandum

Moritur Polemon Philoſophus.

orantem, ita mores mutauit ſuos, vt Xenocrati ſuccederet, diſertiſſimuſque magiſter præmium orationis ſuæ, atque ſapientiæ talem diſcipulum mereretur.

Romæ hyems tam dira ſæuiit, vt Tiberis ad magnam altitudinem conglaciarit, arueriut arbores, jumenta ac pecudes paſſim inopiâ pabuli interierint. Eo tamen anno C. Cornelius Blaſio Conſul de Saſſinatibus triumphauit; neque Romanorum militarem ardorem frigus coërcuit.

Romæ hyems diriſſima.

OLYMP. CXXVII. *Mundi* Vrb. Cond.
ann 4. 3785. 485.

Antigonus conuertit exercitum in Atticam & Athenas terrâ, marique acriter oppugnat. Miſit tamen in huius vrbis auxilium Ptolemæus Patroclum cum claſſe, miſit & ſuam Areus Lacedæmonius contra communem hoſtem: ſed hæc auxilia non impediuere quominùs ciuitas iſta anno inſequenti dederetur Antigono vſque adeo hiſce temporibus, ſeruitus Athenienſibus erat innata.

Antigonus omiſſa Sparta inuadit Athenas.

Hiero haƈtenus tantùm Imperator à Syracuſanis acclamatus, hoc demùm anno quod Mamertinos ingenti clade perculiſſet Rex ſalutatus eſt. Itaque Siciliæ quaſi jam ſuæ inuigilauit deinceps aduerſus Carthaginenſes, atque Mamertinos, domeſticos, & externos hoſtes.

Hiero creatur Rex Syracuſanus.

Conſulibus C. Fabio Maximo Piƈtore, & Q. Gulone, ſeu Ogulnio bellum contra Picentes commotum eſt. Quo etiam tempore cum Ædiles duo contentione quadam exortâ legatos ex vrbe Apolloniâ miſſos pulſaſſent, eos dedi Apolloniatis Senatus juſſit: tanti jus gentium apud Romanos omnium viƈtores fuit. Tum etiam primùm Romæ argentum ſignatum vt Plinius ſcribit (Euſebius biennio ante refert) Romanis ſcilicet diuitibus ex præda Samnitium, Tarentinorum, & maximè Pyrrhi, ac denique imperatis tributis. Mirum tandiu viƈtorem populum

Bellum contra Picentes.

Primum Romæ argentum ſignatum.

pulum argenteâ pecuniâ caruiſſe, magno vtique frugalitatis argumento.

OLYMP. CXXVIII. *Mundi* Vrb. Cond. *ann.* 1. 3786. 486.

Athenæ ſe dant Gonatæ.

Premebantur interea Athenæ vehementer à Gonatâ, neque ſatis ab auxiliaribus copiis iuuabantur. Quamquam enim Patroclus Ægyptiæ claſſis præfectus victoriam naualem retuliſſet, terreſtri tamen certamine congredi auſus non erat. Areus autem deficiente commeatu Spartam ſuam repetere coactus erat. Alexander autem Epirota incurſarat Macedoniam, & patrem vltus videbatur eſſe, ſed ab obſidione non retraxerat Antigonum. Itaque fracti malis Athenienſes, omnique ſpe dejecti præſidium Macedonum in Muſeo accipere coacti ſunt, & libertatem aliàs quæſitam tam fortiter, nunc tot adulationibus, infeliciter perdidere.

Victi Picentes, vota ædes Telluri.

P. Sempronius Sophus Conſul collega Appij Clodij contra Picentes duxit exercitum. Paratis vtrimque, ordinatiſque copiis terra contremuit, cui Conſul vouit ædem, & vicit. Sed tam victi quàm victores pauci ex prælio atroci rediere ſuperſtites, tantùm humani ſanguinis tum hauſit, vt præſago motu, intremuiſſe crederetur. Ductæ à Conſulibus duæ Coloniæ Ariminum in Galliam, Beneuentum in Samnium abundaſſe tum Colonis Romam docuere.

OLYMP. CXXVIII. *Mundi* Vrb Cond. *ann.* 2. 3787. 487.

Antigonus vincitur ab Alexandro, qui fit Rex Macedonum.

Compoſitis in Græcia rebus Antigonus Gonatas reuertitur in Macedoniam, vnde cum vicem reponere parat Alexandro, militibus ſuis ad Epirotam tranſeuntibus exercitum amiſit & regnum. Sed id poſt ſex annos Demetrius Gonatæ filius recuperauit Alexandro depulſo: tam facilè regnum hoc illuſtre principes accepit, ac perdidit.

Bellum contra Salentinos, qui vincitur.

Conſulibus M. Attilio Regulo, & L. Iulio Libone Salentinis indictum eſt bellum. Prætextus

textus fuit quod recepiſſent Pyrrhum, & ſocios infeſtaſſent; cauſa verò vt Rom. Brunduſio potirentur vnde facilis in Illyricum & Græciam trajectus. Paſtoritia Pales ex hoc bello templum ſibi votam, Attilius victor triumphum retulit.

OLYMP.CXXVIII. *Mundi* Vrb.Cond.
ann.3. 3788. 488.

Coſſ. D. Iunio Pera, & M. Fabio Pictore rebellauere Salentini, & Saſſinatibus juncti in ſe Romanorum arma concitarunt. Verùm belli huius memoria deleta eſt, nec niſi in tabulis Capitolinis, & triumphorum albo remanet. *Salentini bellum reparant cum Saſſinatibus.*

OLYMP.CXXVIII. *Mundi* Vrb.Cond.
ann 4. 3789. 489.

Mortuus eſt hoc anno Areus, ſeu Arjus Rex Lacedæmoniorum, non tantùm in Hiſtoria prophanâ, ſed & ſacrâ ac libris Machabæorum notus. *Moritur Areus.*

Luſtrum hoc anno habitum Romæ ciuium 292224. capita obtulit. *Luſtrum Romæ.*

Volſinienſes apud quos Saturnaliorum in morem ſerui Dominis ſuis imperabant opem Romanorum ſemper afflictis paratam implorarunt. Inſolentes illos ſeruos Q. Fabius Maximus Gurges tertiùm Conſul retudit, & acie victos in vrbem Volſinium compulit; verùm eos dum obſidet vulnus accepit, ex quo occubuit, genere mortis, ſi cauſam auctoreſque ſpectes, abjectiori. *Volſinienſes ſerui victi à Romanis.*

Mamertini latrones, qui Meſſanam occuparant, vicinis terrori fuere, quandiu iis Præſidiarii Romani ex vrbe Rhegio tulerunt opem: Verùm iis exterminatis, ab Hierone grandi affecti ſunt clade. Cùm indigerent auxilio, eorum quidam Carthaginienſes aduocauere, qui cum claſſe non procul aberant; alij Romanos appellauere, à ſe tantùm freto Siculo disjunctos. Adfuere priores Pœni quibus Arx vrbis tradita. Romani autem diu tergiuerſati a ngraſſatoribus *Mamertini cauſa primi belli Punici.*

ſer-

ſerrent opem, hærebant ancipites, Senatu hæc auxilia ſanctè improbante, populo acriter poſtulante. Tandem populus euicit, & ex plebiſcito Appio Clodio mandatum vti Meſſanam adiret. Ea res duos populos illuſtriſſimos commiſit, ac ſeruorum cauſâ ſuſceptum bellum, his totius orbis imperium attulit, illis ſeruitutem.

Dum autem bellum vtrimque magnis animis parabitur quia jam volumen hoc ſic excreuit, vt ſuperiori geminum, & ſimile eſſe deſierit, hic reſecetur, & conſiſtet; ſicque ex illuſtri Epochæ *Primi belli Punici*, partis hujus ſecundæ Segmentum alterum nobilius orietur.

Finis Partis Secundæ Tom. I.

BIBLIOTECA VITTORIO EMANUELE ROMA

E N-

INDEX
PARTIS SECVNDÆ
TOMI PRIMI.

A.

Abaris. 100
Abdera condita. 55. reparata. 114
Achaz Rex Iuda moritur. 13
Achior. 37
Acron Sabinus. 10
Adraſtus. 108.
Æacida Rex. 320
Æginetæ. 133. 142. 163. 167
Ægos Potamos. 161. 211
Æmilius Mamercus. 187
Æqui. 150. 151. 164. 165. 168. 169. 170. 199.
Æſchylus. 158
Æſculapius Romæ. 147. 148.
Æſopus 98. 99. perit. 99
Æthna vrbs. 157
Æthra. 42
Agathocles Tyr. 313. 315. 317. 321. 325. 330. 337. 345. moritur 349
Agathocles fil. Lyſimachi. 354
Ageſilaus. 219. 220. 222. 251. moritur. 252
Ageſipolis. 231. 233. 337
Aggæus Proph. 149
Agis Lac. R. 203. 219
Agis Lac. R. 280. 289
Agrariæ leges. 140. 200. 205
Agrigentum. 208
Albanus Lacus. 220
Albinus. 166
Alcæus. 85
Alcetas Rex Epiri. 321
Alcibiades. 198, 200. 205. 207. cæditur. 214
Alcidas dux Laced. 192
Alcmæon Philoſ. 75
Alexander Epirota. 277. 289. cæditur. 298
Alexander Macedonum Rex. 224.
Alexander M. naſcitur. 259 patri ſuccedit 282. dux Græcorum. 282. Thebas exſcindit. 284. tranſit in Aſiam. 284. vincit ad Granicum. 285. ad Iſſum. 287. ad Arbela. 290. Syriâ potitur. 288. Ægypto. 289. fil. Ammonis. 290. condit Alexandriam. 290. Babylone recipitur. 291. Perſepolim diripit. 291. fit Imper. Perſarum. 292. inſidiæ. 293. iter. 294. Clitum cædit. 295. Porum vincit. 295. vulneratur. 294. 296. Babyl. ſubit. 299. moritur. 299. eius Imper. diuiditur. 300
Alexander Magni fil. 306. 312. 314. cæditur. 327
Alex fil. Polyſperconti. 311. 314
Alex. fil. Caſſandri. 340. 341. 342. cæditur. 345.
Alex. Maced. Rex. 372.

Alex.

Alex Pharæus. 244. cæditur 357
Alyattes Lydus. 73
Amanus. 172.173.174
Amaſis. 122.127
Q. Fab. Ambuſtus. 227
Ammon Rex. 44 cæditur. 54
Amphia vrbs. 15
Amphipolis. 163.164
Amyntas Maced. Rex. 234.244
Amyrtæus Rex. 176
Anacharſis. 89
Anacreon. 48
Anaxagoras. 191
Anaxarchus. 299
Anaxilas. 49
Anaximenes. 76-106
Ancilia. 32 39
Ancus Martius. 62. moritur. 72
Anna Tobiæ vxor. 15,51
Anolympias. 60.248
Antalcidea pax. 230.242
Antigonus 300. &c. moritur. 336
Antigonus Gonatas 362. 3-2
Antiochia condita. 336
Antipater. 298.299.300. 302.303.304
Antipater fil. Caſſandri. 340.341.342. cæditur. 346
Antium. 161
Anxur. 210.217
Anytus. 217
Aornos petra. 295
Apollonides dux. 307
Appia via. 323
Appius Claud. Sabinus. 136
Appius Claud. Xvir. 177. 178
Appius Claud. cæcus. 325
Appius Herdonius Sabinus. 167
Apuli. 303. 314
Arceſilaüs. 135
Archagathus. 349
Archelaüs Maced. Rex. 206.222
Archidam. 189. 192.248
Archilochus. 40
Archontes annui Ath. 43
Arctinus Poëta. 14
Ardea Col. 183
Aretium 356
Areus Rex Laced. 373
Arion. 72
Ariſtagoras. 135.136.139
Ariſtides. 150
Ariſtocrates. 45
Ariſtodemus, Tyran. 142
Ariſtodemus Meſſenius. 19.26.27
Ariſtogiton. 130.132
Ariſtomenes. 43.45.49
Ariſtonicus Orator. 303
Ariſtoteles naſcitur. 233. Platonem audit. 245. docet Alex. 273. Lyceum aperit. 284. moritur. 304
Argiuum templum incenſum. 195
Arſes Perſar. R. 276.282
Artabanus Hyrcanus. 163
Artabaxes. 148
Artabaxus. 165.177
Artaphernes. 135
Artaxerxes Longimanus. 158. Aſſuerus dictus. 164. moritur. 193
Artaxerxes Mnemon. 212.246
Artaxerxes Ochus. 247. 250.276
Artemiſium From. 153
Artemon. 183
Artemon. 183
Aruns fil. Tarq. 96
Arymbas. 274
Aſſueri conuiuium. 164

Aſtya,

Aſtyages. 87.102
Athenienſes. 176.202. 204.329.334
Athos Mons. 152
Athys. 108
Atoſſa. 148
Attalus. 279.283
Augures. 32
Aurunci. 272.281
Auſones. 283
Autophradates. 251

B

Babylon. 114 131. 132
Bagaos Eunuchus. 276 282
BaltazarRex.100.104.105
Barce. 135
Baruch. 68.81
Batyllus. 46
Ben Merodach. 46.59
Beſſus. 292.294
Bias. 78
Bœoticum bellum. 221. Aliud. 237.246
Braſidas. 194 196
Brennus Rex. 361
Bruttij. 260 298
L. Iunius Brutus. 117. fit Conſul 133
Bulla puerorum Ro. 87
Byzantium. 55.207

C

Cadmæa. 233.237
Cærites. 264
Calanus Indus. 297
Calauria Inſ. 303
Cales Ro. Col. 285
Callias. 188
Callicratidas. 209
Calippica Periodus. 292
Calliſthenes. 295
Camarina. 85.108
Cambyſes. 120.125
Camerina col. 18
Camillus 222.224 exulat 227. Romam liberat. 228. 229. moritur. 258
Canuleius Trib.pleb. 280
Capitolium. 230
Capua. 161.319
Carnia inſtituta. 47
Caſſinum Col. 320
Caſſander fil. Antipatri. 306. 311: 312 314.315. 334. 339
Catana condita. 20
Caudales Lydus. 22
Caudinæ Furcæ. 308.309
Cenſores Romę. 182.266
Cenſus I. Rom. 99
Ptol.Ceraunus. 358.359
Chabrias. 225.238
Chabrias eius fil. 251
Chalcedon condita. 43
Chares. 246 258
Charidemus, 286
Chariton. 94
Charondas Legiſl. 180
Chion Philoſ. 264
Chilon. 204
Cichorius. 362
Cimon.147.152.160.166. 176. moritur. 177
Clazomenæ. 55
Clearchus cæſus. 216
Clearchus Tyran. 264
Cleombrotus. 238.242
Cleomenes. 144.243
Cleon. 93
Cleonymus. 335.336
Cleopatra ſor. Alex. M. 328
Clitus. 311
Clœlia. 134
Cluſium. 227
Coloſſus Rhodius. 333
Comœtes inſignis. 276
Cimon. 211.212. 218.223
Conſul Plebeius. 247
Corcyra. 41
Corynth. bellum Græcorum. 233
Coriolanus. 14 2145.146. 147 143

Cor-

Cornelius Coſſus. 105
M. Val. Coruinus. 268
Craterus. 298
Cremera. 155
Critias. 216
Crœſus. 102. 109. 110. 111. 112
Croto conditur. 34. 37
Cures vrbs. 137
Curiatii. 50
Curius Dētatus. 349. 365
M. Curtius. 252
Cyaxares. 64. 80. 83
Cyloniū piaculum. 86
Cyneas. 360
Cypſelus. 54
Cyrene condita. 66
Cyrus. 87. 113. 114. 119. 120
Cyrus Iunior. 214. 215. 216
Cythera Inſ. 194

D

DAmades. 283. 307.
Daniel naſcitur. 67. Suſannam liberat. 72. Prophetes. 84. 103. 104. obiicitur leonibus 94. 109. Hebdomadæ. 171. mors. 129
Darius Codomanus, 282. 287. 250. moritur. 219
Darius Hyſtaſpis. 127. 134. 149.
Darius Medus. 105
Darius fil. Mnemonis. 247
Darius Nothus. 194
Datamis. 252. 253. 254
Datys. 147
Decelia. 203
Decetius. 166. 184
Decemuiri. 175. 177. 178
Decius Mus ſe deuouet, 277. Bel'o Gallico, 243. bello contra Pyrrhum. 361
Deioces. 35
Delus expiata. 192
Damaratus. 59
Demetrius. 321. 323. 330. 335. 336. 337. 338. 341. 342. 343. 342. 343. 344. 345. 349. 350. 352. moritur. 353
Demetrius Phalereus. 312. 355
Democritus moritur. 257
Demoſthenes dux. 193. 203
Demoſthenes naſcitur 234. corruptus, 283. Redit ab exilio. 303 moritur. 303
Deræ vicus. 44
Dercellydas. 218. 219
Dictator è plebe. 260
Dict. claui pangendi. 230
Dinocrates. 233
Dio. 257. 258. 259. cæditur. 262
Diogenes Cynicus. 203. 301
Dionyſius Tyran. 203. 211. 212. 214. 218. 220. 224. 229. 233. 234 moritur. 245
Dionyſ. Tyr. Iunior. 248. 256. 270. 273
Dracon Legiſl. 70
Dromichetes Rex. 345. 346. 347.
Duodecim Tab. leges. 176
Dyrrachium. 72

E

ECbatana. 35
Egeria Nympha. 33
Eidones populi. 164
Elei excluſi Olympicis. 198
Eliacim R. Iuda. 67. 69
Empedocles. 59
Ephaës Rex. 24

Epa-

Epaminondas. 240 245. 250
Epicharmus. 149
Epicurus. 275. 239. 369
Epidamus. 72. 184
Epimenidis Somnus. 86
Equus Publicus Ro. 214
Eſdras ſeu Nehemias. 170
Eſther. 165. 167. 174
Etruſci. 265. 326. 329. &c. 357
Euagoras Cyprius. 226. 231. 232. cæditur. 241. 267
Euilmerodach. 93. 107
Eumelus Poëta. 14
Eumenes. 304. 305. 306. &c. 316
Euripidis mors. 210
Eurydice. 312
Ezechias. 13. 14. 20. 22. 25. 31
Ezechiel. 60. 74. 89.

F

Fabij. 155
Fabius Gurges. 347 348
Fabricius. 360. 361. 363
Faliſci. 187. 258. 264. 266
Faſti Ro. 333
Ferentani. 310
Fidenæ & Fidenates. 18 50. 51. 65. 140. 186. 187. 193

G

Gabij. 123. 128
Galatæ. 363
Galli. 334. 338
Gela condita. 42
Gelo. 153. 155
Glaucus. 42
Godolias. 80
Gorgopas. 225
Gyges. 33

H

Habacuc. 26
Halyates Lydus. 73
Harmodius. 130. 132
Harpagus. 112
Harpalus. 296
Hebdomadæ Danielis. 171
Helleſpontus. 152
Helotæ. 157
Heraclitus Epheſius. 136
Hercules Alex. M. fil. 306. 325
Hermocrates dux. 203
Hernici. 149 252. 257. 331
Herodotus. 151. 181
Herophile Sibylla. 33
Hiero. 155. 162 162
Himera. 206
Hippomenes. 26
Hierax dux. 251
Hieremias. 58. 66. 70. 71. 77. cæditur. 81
Hipparinus. 264
Hippias fil. Piſiſtr. 122. 132
Hipponactes Poëta. 113
Hipponax. 42. 43
Hiſtiæus. 135. 139. 141
Holophernes. 37
Horatij Tergemini. 50
Horatius Cocles. 134
Horologiū Romæ. 346
Hortenſius Dictat. 353
Hyperides. 303

I

Iaſon Tyran. 245
Icilius Trib. ple. 169
Iechonias. 63. 95
Ieſu Pontif. 149
Inarus Rex. 164
Interamnum Col. 320
Ioachas ſeu Sellum. 58. 66. 67.
Ioacim, vide Eliacim.
Ioachin ſeu Iechonias. 63 68. 69. 95.
Iones. 138. 140
Ioſias. 54. 57. 58. 59. 61 66
Iphicrates. 225. 240

Italus.

Iſaias. 12.33
Iſocrates. 186.279
Ithome. 19.24.27
Iuditha. 17.38.40.63.
Iunonis Argiuæ templũ. 176. Monetæ. 672. Reginæ. 228
Iupiter Stator. 11

L

Labicum Col. 199
Labinitus. 105
Lamachus Dux. 195
Lamiacum bellum. 302
Lampſacus. 55
Lanaſſa. 350
Laoſthenes Dux. 298
Lectiſternia. 218
Legio Linteata. 346
Leonidas. 153
Leontini. 191
Leptines. 234
Leuctrica pugna. 242
Liparenſes piratæ. 224
Lucani. 292.298.314.357
Luceria. 319
Lucius Fil. Tarq. 96
Lucretia. 132
Luſtrum conditum. 103
Lycambe. 40
Lycophrõ Pheræus. 265
Lygdamus. 59
Lyſander. 208.211.213. 219. cæditur. 221
Lyſandra. 354
Lyſias. 181
Lyſimachus. 327.345. 347. 354 cæditur. 357

M

Magophonia. 126
Malachias. 149
Malefica ſylua. 56
Mamertini. 373
Mamurius. 39
M. Manlius Capitol. 229 232.233.
Manlius. 252
Manlius Torquatus. 253 277
Marathonia pugna. 148
Mardochæus. 168.172 173.174.
Mardonius. 141.153.154. pugna ad Mantinæã. 249
Manaſſes. 25. 31. 35. 36. 40. 44. moritur. 53
Maſſilia condita. 91
Mauſolus. 251.264.
Medullia Col. 55.64.
Megabyzus. 135.165.177
Megalenſes Ludi. 225
Megalopolitani. 265
Meliſſus. 181
Melitus. 217
Melos exciſa. 200
Memnon Rhod. 284 285 286
Menalippus. 97
Menander Poëta. 346
Menenius Agrippa, 144 145
Mentor Dux. 266.267. 268.282
Merodach. 28.35.46
Meſſana Col. 49
Metius Suffetius. 51
Meton. 183
Metrodorus Scepſius. 107
Midas. 31
Milo Crotoniates. 118 134
Miltiades. 146.147
Munychia. 303
Mutius Cordus Scæuola. 134
Mycale. 154
Mycenæ euerſæ. 161
Myndarus Dux. 205
Myronides Dux. 169
Mytilenæi. 192

N

Nabonazaris Æra. 12
Nabopolazar 59
Nabuchodonozor M. 68. 69.71.77.79.82.84 85. 86.90.92.
Nahum. 18

Nar-

Narnia Col. 338
Naupactus. 52.169
Naxus in Sicil. 15
Nechao Rex. 56.66.67.
Nectanebus. 251
Nehemias, V. *Eſdras*.
Nemæus Agon, 96
Nephreus Rex. 221
Nequinum, v. *Narnia*.
Nicanor Dux. 312
Nicanor. Fr. Caſſandri. 313
Nicanor victus à Seleuco. 322
Nicias Dux. 194.198.203
Nicolochus. 239
Nolani. 298
Nora caſtrum. 307
Numa. 32. 34. 47. moritur. 48

O

Ochus. 194
Octauius Mamillus 120
Olympias. 258.259.279. 308.310.312. cæditur. 314.
Olympici Agones. 8.11. 26.28.45.64.72.
Olynthus. 188.232
Onomarchus. 263
Oreſtes Rex. 221
Orontes. 232. 233. 251.
Oſee Rex. 10.15
Oſtia condita. 68
Oſtraciſmus. 68. 150. 159.166
Ouatio. 136.166. &c.

P

Paches Dux. 192
Pagondas Dux. 195
Palæopolitæ. 296. 298
Palica vrbs. 175
L. Papyrius Curſor. 299
Parmenio. 281. 293
Parthenij. 25.41
Paryſatis. 194
Pauſanias. 156.162
Pauſanias. 216.221.223
Peloponneſiacum bellū. 189. finitur. 212
Pelopidas. 224.244.245. 248. cæditur. 249
Perdiccas Rex. 187.195. 199
Perdiccas Rex. 255
Perdiccas Dux. 300.304. 305
Pergamenū Regnū. 354
Periander. 91
Pericles. 166.170.175. 179. 183. 190. moritur. 190
Peruſia capta. 327
Peſtis Athenis. 190.192
Peſtis Rom. 165. 183. 205 248
Πεταλισμὸς, 171
Petilia lex, 257
Peuceſtes. 313.316
Pexodorus Rex. 275
Phalæcus. 266
Phalantus. 41
Phalaris Tyr. 97
Pharnabazus. 206. 217 240
Pharus. 355
Phaſelitis. 42
Phayllus. 263.264
Pherecydes Syrus. 111
Phereſima. 135
Phidias. 188
Philetærus. 354
Philippus. 234. victoriæ. 255. 256. 262.265.275. 278. 279. repudiat Olymp. 279. Dux Græcorum. 280. cæditur. 281
Philippus Aridæus. 300. 311.312.315
Philippus Fil. Caſſand. 339
Philomelus. 260.261
Philoxenus. 230
Phocion. 311.

Phœbidas. 235
Phœmio 189
Phormio. 149
Phraortes Medus. 63
Phygalia vrbs. 54
Phylum caſtrum. 216
Pilentum 223
Pindarus. 126. 186. 284
Piſiſtratus Tyr. 98. 101. 103. 104. 109. moritur. 121
Pitho dux. 301. 306. 313
Pittacus. 75. 78. 98
Plateæ. 154. obſid. 191
Plato. 190. 208. 260
Pœmmenes dux. 261
Pollides dux. 238
Polycrates. 118. 125
Polyſpercon. 306. 308 309. 312. 313. 325. 327
Pontia Col. 320
Pōtifex Max. Romæ. 35
Pontius dux. 308
Rex Maced. 350. 351. 352. venit in Ital. 359. 261. 262. Siciliam, 262. 264. Italiam. 355. Epirum. 365. Spartam inuadit. 365. cæditur. 368
Pythagoras. 75. 133. 141
Pythius diues. 152
Pythici Ludi. 91

Q

T. Quintius. 167 168.
T. Quintius Capitol. 164
T. Quintius Cincinnatus. 184

R

Ragau Campus. 36
Raguel. 29. 61
Raphaël Tobiæ dux. 29. 30
Rapſaces. 22
Rechabitæ. 69
Regifugium. 133
Regillenſis Lacus. 142
Rhegium. 229. 230. 266. 269
Rhodus 315
Roma capta. 223
Romulus condit Vrbem. 6. Azylum aperit. 7. leges ponit, 8. rapit Sabinas, 9 Victor. 10 18. 21. Moritur, 32. Deus. 32
Roſtra Romæ. 280
Roxane. 314

S

Sabacus Rex. 15
Sabinæ raptæ. 9
Sabinum bellum. 10 pax. 11. 12. 117.
mons Sacer. 144
bellum Sacrum, ſeu Phocenſe, 260. 262. Finitur. 269. 270.
Sadyattes Lydus. 70
Sæculares Ludi. 136. 169 271
M. Popilius Lænas. 267
Poplicola. 133. 134. 137
Porſena. 134
Poſtumius Dictator. 189
Poſtumius Regillenſis. 201
Potidæa. 185
Potitia gens. 324
Præneſtini. 235
Prætexta Rom. 87
Priſternates. 258. 294
Protagoras Abderites. 181
Pſammenitus. 122
Ptol. Alorites Rex. 244
Ptol. Lagi. 300. 301. 302. 304. 307. 308. 321. 322. 325. 326. 328. 354. moritur. 355
Ptol. Philadelphus. 354 355. 366
Pylus capta 193. recepta. 206
Pyræus Portus. 156 311
Pyrrhus Rex 341. 347.

271
Salamina. 153
Salathiel. 88
Salij. 32. 39
Sallentini. 372. 373
Salmanazar. 14.16.20
Samaria obſeſſa.16.capta 17. Colonia Aſſyr.25. Templum. 288
Samnites, 262 274.276. &c. penitus victi. 368
Samos. 182.183.203.
Sappho. 85
Sardeis captæ à Cyro.111 incenſæ à Græcis, 138
Sardinia, 238
Satricum. 271 310
Saturnalia. 140
Scenici Ludi. 249
Scyros Inſ. 152
Sedecias. 63 78. 81
Serapis. 353
Seleucus Rex Maced. 357. 358
Seleucus primus Syriæ Rex, 300 316.317.323. 324. 332
Seleucus fil. Antigoni, 344
Selinus. 55. 59. 206
Sepronius Conſul. 196
Sena Col. 356
Sennacheribus. 20. copiæ eius deletæ. 23.24 cæditur. 24
Senones Galli. 356
Septem viæ. 163
Seruilius Ahala. 184
Serui Romæ. 199
Seruiuns Tullus. 95 97. 98. cæditur. 117
Sextus Tarquin. 132.139
Sibaris condita, 36. reſtaurata. 175
Sibylla Erithræa. 14
Siccius Dentatus. 170
Sidicini, 276. 281. 283. 284
Sidrach. 86
Simonides Ceius. 107. 162
Sinope condita. 66
Smerdes. 124 126
Socrates, 161. moritur. 217
Sogdianus Rex. 193
Solon, 88. moritur. 162
Solyſon. 130. 131
Sophocles, 158. moritur. 210
Sora. 319. 334
Soſthenes Maced. 359. 361
Soſtratus Gnidius. 355
Speuſippus. 278
Sphacteria Inſ. 193
Spitamenes. 295
Spolia Opima. 10. 185
Spurius Caſſius. 149.150
Spurius Melius. 184
Stagira. 55. 233
Steſichorus Poëta. 75
Stipendium Rom. 210
Stratonice vxor Seleuci. 344
Sueſſa Col. 320
Suſannæ hiſtoria. 72
Syracuſæ conditæ. 16

T

Tachos Rex. 231
Tanaquil. 96
Tarentum conditum. 41
Tarentini, 358.359.364. 369
Tarpeia virgo. 11
Tarquinienſes. 257 260 262.264.266.
Tarquinius Priſcus. 65. 73.75.82.88. cæditur. 95
Tarquin. Superbus. 115 116. 119. 121. pellitur, 133. obit 147
ſext. Tarquin. 132. 139

Tatius

Tatius Sab. Rex. 10. 12. cæditur. 16
Tauromenium conditum. 257
Teglath-Phalazar. 13
Teleucias. 226. cæditur. 232
Templ. Hieroſ. reparatur 116. abſoluitur. 129
Tempanius. 196. 197
Tennes. 266
Terentia lex. 166
Teribazus. 231
Thales. 62. 86
Tharaca Rex Æthiop. 23
Thaſſij. 163
Thraſybulus. 205. 228
Thraſyllus dux. 205
Thebæ exciſæ. 284. reparatæ. 315
Themiſtocles. 159. 162. 165
Theognis Poëta. 109
Theopompus Rex Laced. 24
Theophraſtus, 304. 353
Therimachus dux. 225
Thermopylæ 153
Thero Tyran. 158
Theſpis Poëta 116
Theſſalonice ſor. Alexand. Mac. 315
Theſei oſſa report. 152
Thiſbe. 257
Thucydides. 160
Tiburtes. 260. 262
Timæus Hiſtor. 257
Timbro dux. 217
Timocrates Rhodius. 221
Timoleon. 271. 272. 273. 274. 276
Timotheus dux. 239. 240. 249
Tiſſaphernes. 217 220.
Titrauſtes dux. 212
Turnus Herdonius. 120
Tobias pater. 15. 17. 24. cæcus, 27. moritur. 46
Tobias junior. 29. 30. 60
Tolmides dux. 169. 179
Tolumnius. 185
Trib. Milit. Romæ, 181. 208
Tuſculum. 199
Tyrtæus. 44
Tyrus. 19. 79. 288. 320

V

Vadimonis Lacus. 357
Vaphree Rex. 77
Vaſthi Regina. 164
Veientes. 67. 68. 151. 187
Veij. 222. 214
Velitræ. 135. 137. 143
Veneficæ Rom. 191
Veſtales. 32. defoſſæ. 151. 159. 181. 367.
Veturia. 148
Vicus ſceleratus. 117
Virginia. 178
Vitellia Col. 225
Volero Trib. pleb. 159
Volſci. 143. 148. 149. 164 165. 168. 182. 235. 237 &c.
Volſinienſes. 373
Volumnia. 148

X

Xenocrates. 278. 319
Xenophanes. 107
Xenophon. 215. 216. 217. 255
Xerxes M. 149 152. 153. 155. cæditur. 162.
Xerxes ſecundus. 193
Xeuxis. 162

Z

Zachariæ mors. 149
Zeno Eleates. 112
Zorobabel. 123. 149

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Google